



This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

### **Usage guidelines**

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

### **About Google Book Search**

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

NYPL RESEARCH LIBRARIES



3 3433 02284893 5



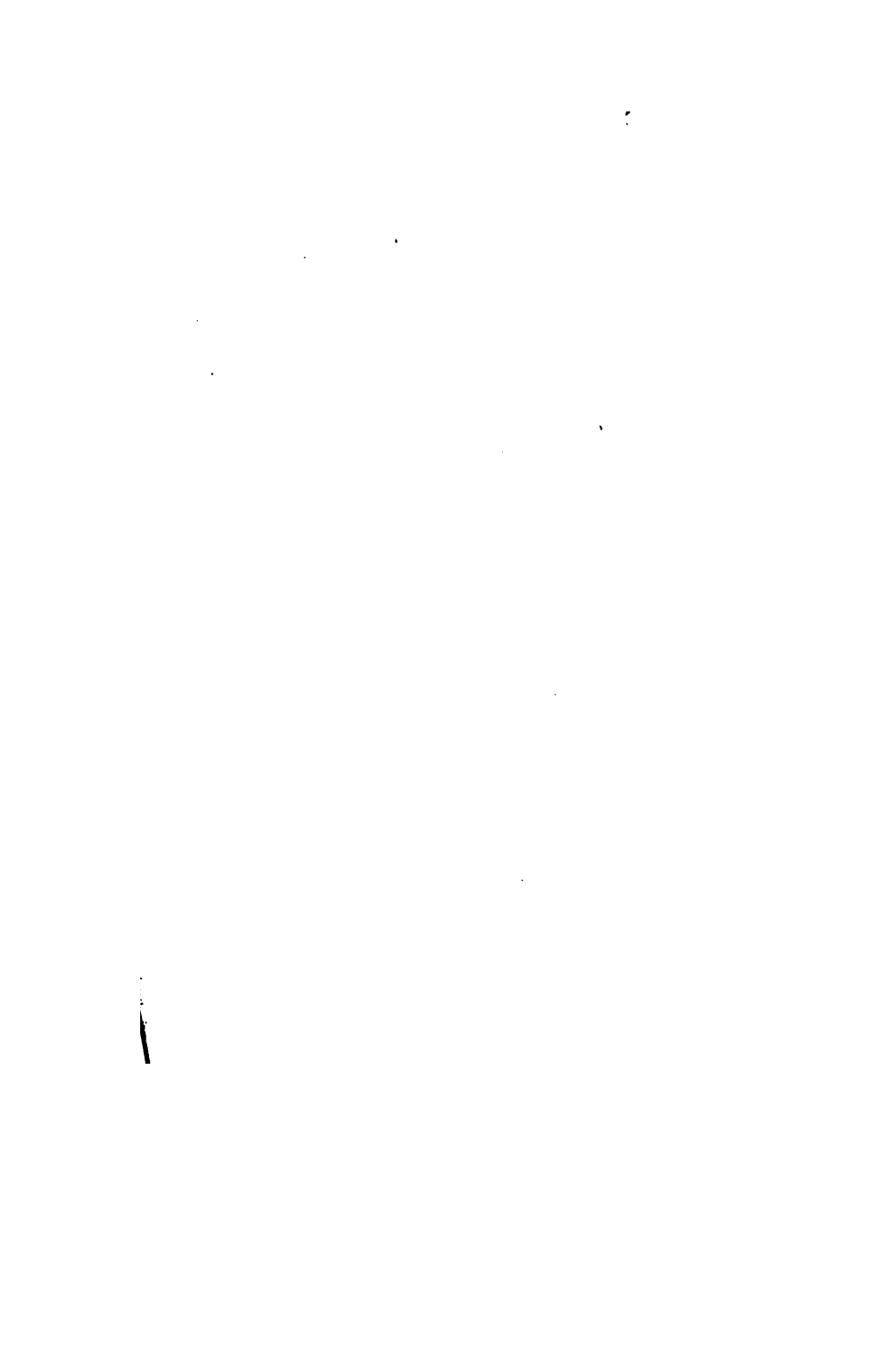
George Bancroft











Geo. Bancroft  
from his friend  
Edwin James

HBO

1873  
1874  
1875

Bible. New Testament. Chippewa  
KEKITCHEMANITOMENAHN

GAHBEMAHJEINNUNK

JESUS CHRIST,

OTOASHKE

WAWWEENDUMMAHGAWIN.

— LIBRARY  
PUBLIC  
LIBRARY

ALBANY:

PACKARD AND VAN BENTHUYSEN, PRINTERS.

.....

1833. JF

KBS

Checked  
May 1913



ROY WEN  
1888  
1888

# MATTHEW OMEENWAWJEMOWIN.

## CHAPTER I.

JESUS CHRIST David oguisun Abraham oguisun ogata omishomishun otuhnozowinewán.\*

2. Abraham geöndiná Isaac; Isaac geöndiná Jacob; Jacob geöndiná Judas giya wekânisun;

3. Judas giya Thamar geöndináwân Pharez giya Zara; Pharez geöndiná Esrom; Esrom geöndiná Aram;

4. Aram geöndiná Aminadab; Aminadab geöndiná Naasson; Naasson geöndiná Salmon;

5. Salmon giya Rachab geöndináwân Booz; Booz giya Ruth geöndináwân Obed; Obed geöndiná Jesse;

6. Jesse geöndiná David Ogemá; David giya Urias owewe buncen geöndináwân Solomon;

7. Solomon geöndiná Roboam; Roboam geöndiná Abia; Abia geöndiná Asa;

8. Asa geöndiná Josaphat; Josaphat geöndiná Joram; Joram geöndiná Hosias;

9. Hosias geöndiná Joatham; Joatham geöndiná Achaz; Achaz geöndiná Ezekias;

10. Ezekias geöndiná Manasses; Manasses geöndiná Amon; Amon geöndiná Josias;

11. Josias geöndiná Jechonias, giya wekânissun ope gá má jenintwá Babylonink.

12. Ope áshia gá májenintwá Babylonink, Jechonias geöndiná Salathiel; Salathiel geöndiná Zorobabel;

13. Zorobabel geöndiná Abiud; Abiud geöndiná Eliakim; Eliakim geöndiná Azor;

14. Azor geöndiná Sadoc; Sadoc geöndiná Achim; Achim geöndiná Eliud;

15. Eliud geöndiná Eleazar; Eleazar geöndiná Matthan; Matthan geöndiná Jacob;

16. Jacob geöndiná Joseph, Mary önábamun, ween ogebenekánán Jesusun ashenekázot Christ.

17. Kokkinná bemátizzewinnun Abraham önje, nánazh David ushenewin ánekách bemátizzewinnun, giya önje David nánazh ope gamájenintwá Babylonink; ushenewin ánekách bemátizzewinnun; önje dush eu ope májenintwá Babylonink nánazh Christ usshe newin ánekách bemátizzewinnun.

\* *a* has the sound of *a* in *make*—*á* of the same in *father*—*â* the same in *all*.—*ö* has the sound of *o* in *note*, or *oa* in *boat*.



18. Wiazhkut butuhpábundung kezhik Christ, me gá izzhewabuk; Mary ogeen gewáweendummátinnun chewetegámát Joseph; uhwaw dush wetegandewát mikkowá zhunjikoot óndozhat Kitche Manito ochichágwun.

19. Joseph dush onábamun gemanobemátizze aninne ká meenwanduhze che manussehat netawách uhpukkawenáat kemöch wawane enandum.

20. Mágwouh náguttuhwandunk azhewabutinnik, binnuh Kitche Manito omezhinowamun oguhnongón inábundum, otigöndush, Joseph, David oguissun, kago shágwanemokan, che otápenát Mary cheweweun, zhunjekoot Kiiche Manito ochichágwun wandozhajin.

21. Guhtuh oguisse, kegieshenekáná Jesus, ónje ween oguhbemájeán otuhmishanábamun omutche bemátizzewinnewá ónje.

22. Kokkinná oö gá izzhewabuk che tabwawinnewung manitowázöt gáekettöt.

23. Binnuh oskeneegequa tuhsunjeko giya tuh oguisse, guhtuh eshenekáná Immanuel, me che ekettönk Kitche Manito wewinnunk.

24. Joseph dush gwashkoozit gá onishkát owwetotum gá agoot Kitche Manito omezhlnowamun, medush oge otápenán wewun.

25. Ká wepamáseen chebwá benenekánát neettam oguissun Jesus dush oge ezhewenán.

## CHAPTER II.

ORÆ Jesus nágit Bethlehemink Judeaink, mágwouh Herod ogemáwit, binnah nebwákáweninnewug wábunönk be ónjebáwug Jerusalemink betakoshinög.

2. Ekettönk, ánde zhiacht wuhow nágit Jewug otogemámenwán? Ónje neengewábománán otoungomun wábunnönk neem-beunnummeatowándush.

3. Medush Herod ogemá nöndunk oö kitche sunnágandum, giya kokkinná Jerusalem owejewán.

4. Gámowönjeat ogema sáságewichegaweninnewun giya oshepegaweninnewun okuhquajemán, ánde Christ che negipun?

5. Ekettowug Bethlehemink Judeaink, me gázhebe-egat manitowázöt.

6. Giya keen Bethlehem enuhkuhkakummig Judah káween nóndás ketuhpetandágoozisse ogemág Juda, ónje keen tuh beónjebá ogemá ga ogemákundowát neenduhnishanábamun Israel.

7. Medush Herod nandomát nebwákáweninnewun kemöch-dush oguhquajemán ánápe gáwábummint unnung?

8. Otizzenázhowá dush Bethlehemink eketto dush máchág nundowábomik wawane öshke uhbenoche, mikkowwug dush beweenummowweshig, neenguhbe-ezhá che annummeattowwuk.

9. Gánöndowwátdush ogemán mácháwug, binnah dush un-

nung gáwábummínt wábunónk negánewun be-ezhá nánazh beuhgojin tibbishko óshke uhbenoche zhiát.

10. Wiábomáwát unnungwun gegitche bápenanemowug.

11. Buhtukoshinnowát wegewamink owábomáwán óshke uhbenocheun giya ogeen Mary medush pongeshinóg, uhnunmeatowáwát piákinummowát dush ototossowinnewán omenáwán ánish, ozáwá shoneá giya annóch manomágwuk.

12. Kitche Manitoan otigowán inábundumóg kago une-ezhá kago uzziát Herod, quiukigo ezhekewag anduhnukkeyag, medush azhemácháwát.

13. Ká mácháwát, binnah Kitche Manito omezhinnowamun obeotissegón Joseph inábundum eketónk, oniskán, otápin óshke uhbenoche giya ogeen waweep ezhinneshemouh Egyptink, emá ián nánazh-minowá che guhnoninán, wánje Herod oguh nundowábomán óshke uhbenocheun che we nissat.

14. Wanishkát dush ototápenán uhbenocheun, giya ogene nebádibbik medush gemáchát che zhát Egyptink.

15. Medush emá geiát nánazh Herod onebót me májetabwáwinnewunk gá eketót manitowázót Kitche Manito otonzowinnink, neengenundomá neenguis che benuhguttunk Egypt.

16. Medush Herod ope wiábundunk nishewunnázhummi-goot nabwákáwinidjin kitche nishkátizze, azhe uhnokeet kokinná nesintwá uhbenocheug Bethlehemink giya gewetáiuhe otunnukkwinnink Bethlehemink názhope ponggizidjig giya nowutch babewizzeidjig kokinna gá negidjik gá mácháwát nebwákáweninnewug.

17. Medush tabwawinnewung gá eketot manitowázót, Jeremy eketónk,

18. Ramáink eketowin genóndám, ómbegezing ázhequang, kitche kushkandummowin, Rachel mowwemát onejánissun, káween bonanduhze wánje towát onejánissewán nebonit.

19. Herodduh gánebót, binnuh, Kitche Manito omezhinnowamun obeotissegón Joseph inábundum Egyptink,

20. Eketónk, onishkán, otápin óshke uhbenoche giya ogeen ezhán enuhkukakummik Israel: genebowug nandowábundungebuneeq óshke uhbenoche obemátizzewin.

21. Medush azhe onishkát, ototápenán uhbenocheun giya ogene, medush azhe máchát enuhkukakummik Israel.

22. Nuándágat dush Archelaus ogemáwit Judeaink nábishkowát andánit Herodun oasun, kotáje we-ezhát emá, gá enábundunkduh gebowánnát Kitche Maniton azhe góshquatát shezhát Gallileeink.

23. Be-ehát betunnukkeet otanonk ezhenekáta Nazareth me chetabwáwinnewunk gá eketowát manitowázojig, guhtuhezhenekázo Nazarene.

## CHAPTER III.

On o gezhigutón tukoshin John Baptist beguggequat buggwut-tuhkummigáng Judeaink,

2. Ekettõnk, ánwánindizõk : Kitche Manito otogemáwewin bazhew tuhgo.

3. Me ow gátepájemint odikitowin manitowázot Esaias eket-  
tõnk, inwawin ázhequang buggwuttikummingáng quiuk omoto-  
euk Kitche Manito omikkunnuh.

4. Mego uhow John okonássun kitche áwase obewyun õnje  
oshichégátanewun giya pusquagunne kitchepeزون kachepe-  
zoot, májit uhtissáwiasheun amwájin, giya ámo seenzebáquut.

5. Medush azhe ezháwát nopeming uzziánit, Jerusalem  
giya kokkinná Judea, kokkinná giya uhnõch Jordanink andá-  
jig :

6. Medush azhe baptizegowát emá Jordanink, oweendum-  
mowwáwán omutcheizzhewabizzewinnewán.

7. Wiábomát takoshinnowát nebená Phariseeg giya Saddu-  
ceeug owwe baptizemiggoozewát ; otinnán, oh mutche kena-  
beekotõk, owanan aninág che ozhindumag Kitche Manito  
onishkátizzewin ?

8. Ezhe bemátizzig che õnje nágwuk iyánjetoyag azheizzhe-  
wabizzeyag.

9. Kago enandunkago chewekettoeyag, Abraham nõsenán ;  
ketenenim, Kitche Manito otákushketõn ono ásineen otáõnje  
ozheán uhbenocheun Abraham che onejánisít.

10. Nõngum wágákwut atta ojobekáwit metig kokkinná giya  
metigõg wanje mache menekánewidjig tubguhwiégázowug  
skotang che oppuggenintwá.

11. Kebaptizinnim nebe, che ánwánindizzoyag weendush  
buhnopenuhzhít owushema apetanágoose, ká neenduhpetan-  
dagoozisse ometikwukkizzenun kunnága che pemewetowwug-  
gebun, ween keguh baptizemiggowá Kitche Manito ochichá-  
gwun õnje giya ishkota.

12. Nõskáhegun otuhkonán oninjeeng, oguh cheshuttaán  
ototosowegummik, oguhmowõnjetõn opuhquazhegunne ototo-  
sowening, okonássundush tuh chágetawun gágega ishkotang.

13. Jesudush Gallileeink beõnjebá Johnun che baptizemig-  
goot Jordanink.

14. Johndush otinnán, káween ; attow onisheshin keen che-  
baptizemeyun, keendushобенázekow innuh ?

15. Jesudush otinnán, mego n'dáwách gaizzhewabuk nõn-  
gum, me gaizzhewabizzeung kokinná quiuk izzhewabizzewin  
medush azhe baptizeát.

16. Jesudush biáptizeint mego quiuk biezhe mooshko-moot  
nebeeng ; binnuhdush gezhik bákishkáne, owábomándush Kit-  
che Manito ochichágwun, benázhukketágoot omemeeng be-  
ezhenágoosewun, opeponeenotáõndush : .

17. Binnahdush oweuh ishpemink beõnjegeto me wuhow  
siágeug neenguis, neen gitche meenwandum.

## CHAPTER IV.

OOHICHA WGWUNDUSH buggwutuhkummigáng otizzhesugábegegnán Jesusun Mutche Manitón che kuggwadebanemi goot.

2. Mukkuhtakat nennetumuh tusso gezhik, nennetumuh giya tusso dibbik, medush ope bukkutat.

3. Kagwadebanemigoojindush bowotissegoot otigöndush, kishpin keen Kitche Manito oguissun áweyun tuhguh eketöñ ono ášineen puhquazhegun che öñje gezhetöñk.

4. Nuhquatunk eketto, oshepe-egátamuggut káween aninne tah öñje hemátizzisse bizzhishhík puhquazhegun, kokkinná eketowin Kitche Manito otinink öñje ságáuhmomuggut koshuh.

5. Mutche Manito kitche otanonk otizzhewinnegön otowwenámattábe-egön okittegummig kitche uhnunmeawegummigöñk ;

6. Otinnándush, kishpin keen Kitche Manito oguissun, áweyun, tuhguh gwoshkonin : oshepe-egátamuggut, keguhmenik omezhinnowamun keche ömbinnequaw oninjewáng chebeta-kozetashinzewun ášineeng, keguh tasinneög dush.

7. Jesudush otinnán ; minowá oshepe-egátamuggut, káween keguh kugwadebanemáše ke Kitche Manitöm.

8. Menowá otizzhewinná kitche ishputtenák wudchewink, otinnunmowándush kokkinná ogemáwewinnun ákeeng giya ogitchitwáwizzewinnewán.

9. Otinnándush kokkinná ono keguhmenin kishpin pongissinun uhnunmeatowweun.

10. Jesudush otinnán, neempikwunnáng ezhán Mutche Manito, oshepe-egátamuggut, keguh uhnunmeatowwá Kitche Manito, ween atuh keguhtabanemik.

11. Mutche Mantodush máchá, unnuhgunnát Jesus, binnadush Kitche Manito omezhinnowamun betakoshinög beunnoketá goot.

12. Jesus nöndágat John uhgepáquount azhe ezhát Gallileeink.

13. Onuhguttándush Nazarethink, betuhnukkee Capernaumink, quiuk kitche gummink Zabulon giya Naphthalim.

14. Chetabwawinnewung gá eketto Esaias manitowázöt.

15. Enuhkuhkakummik Zabulon, giya enuhkuhkakummik Naphthalim cheege kitchegumme agámank Jordan, miátáwizidjig Gallilee.

16. Anishanábag námátábidjig kushke dibbikak, ogewábundánawá gitche wassaánik, giya námátábidjig squábemátizzewinning enuhkuhkakummik wassasamuggut.

17. Me ope Jesus miáje gugegequat, eketöñk, gwakandumök, Kitche Manito otogemáwewin bazhew tuhgoo.

18. Bamosatdush, cheegebeeg kitchegummink Gallilee owá-bomán neesh wákánissindenidjín, Simon, Peter ezhenekáto

giya Andrew wekánissun, pukkobewabinnáwán uhsubeen kitche gumming, wanje kego-ekawát.

19. Otinnándush, nopenuhzheshig cheotápenagwá aninewug kewetotonenim.

20. Bábegadush onuhgunnáwán otussubbewán, medush azhe nopenanáwát.

21. Anenugguttunk dush emá, minowá neesh wákánisindenidin owábomáwán James Zebedee oguissun, Johndush wekánissun, nábequánink iáwug mámwowy Zebedee ősewán puhpuggwáwáwát otussubbewán, onundomándush.

22. Bábegadush onugguttánáwá nábequánéwá, giya ősewán uhnopenánáwándush.

23. Jesusdush babáezhát kokkinná Gallilee kekinnoumágat uhnummawegummigönk gugguequatdush ogemáwewin omeenwájemowin giya uhnojemóat wiákoosenidjin giya uhnóch mámakizzenidjin.

24. Giya uhtuzzhemint, kokkinná tatakosana Syria; betowátdush kokkinná wiákoosenidjin, kokkinná giya papukkán ákoosewin giya kitche wesuggandummowin ogo giya gagishkowájig Mutche Manitón, giya kawunnátizzidjig, ogo giya nabowidjig, uhnojemoátdush.

25. Kitche nebenádush anishanábag onopenánáwán, Gallilee wánjejig, giya Decapolis, giya Jerusalem, giya Judea, giya agámank Jordan.

## CHAPTER V.

WIAHBOMAHTDUSH anishanában wudjewink oketáke ezhá, uhnammattábit otoskenaganum obeotissegön,

2. Obákinmándush otón, uhgguggekimmát ekettönk :

3. Tuhsháwandágoosewug katemákezdjig ochichágowáng Kitche Manito otogemáwewin tuhiáwug.

4. Tuhsháwandágoosewug gashkandungig, tuhmennowánegwandumög.

5. Tuhsháwandágoosewug biakátizzidjig, áke oguhdebandánáwá.

6. Tuhsháwandágoosewug wanduhnándungig, wandábágwájig mennoizzhewabizzewin, tuh tabesinnewug.

7. Tuhsháwandágoosewug shawanjegájig tuhsháwandágoosewug.

8. Tuhsháwandágoosewug bánetahájig, oguhwábomáwán Kitche Manitón.

9. Tuhsháwandágoosewug, innuhwandewin wazhetojig, tuh enáwug Kitche Manito onejánissun.

10. Tuhsháwandágoosewug uhgew kotuggeinjig menno-izhewabizzewin őnje, Kitche Manito otegemáwewinning guhtuh iáwug.

11. Keguhsáwandágoozim gamegooshkáčekowint ganunnánduhkooit, gawebátamint neen őnje.

12. Keguhsáwándágoozim, keguhmennowánegoozim,

ga ezhe tepáummágowizzeyag ishpemink, dibbishko gátotowáwát manitowázonidjin maweshá.

13. Keshetwétágunnewim ákeeng : shewetágun bánátuk, áneen gageezhe shewetágunáummink ? káningót inábuhtussenón, tá ságitchewabinnegáta che tuhtukokátumming magwa eninewug.

14. Kewassashkánáwá áke ; otanuh pequuttinóng attag ká tágátoseem.

15. Aninne sákáungin wassákoninjegun, káween anámiuhe otosowinnink otattose ; wassákoninjegunátikgónk koshá otattón, me wassákonandummowintwá kokkinná beendik abidjig.

16. Wassanummow, eninewug kemenobemátizzewin oguhwábundánáwá, azhe bemátizzeun, oguh mennoinanemawán-Kitche Manito ishpemink andát.

17. Kago neemberfíshewunájetón kiut kuggequawin giya manitowazojig, enandun kago, ká neembenishewunájetoseen koshá chetabwawinnewuk.

18. Katat ketenenim, gezhik giya ákee tuh máchámuggut káween pápish pungee tuhmáchámuggussinón Kitche Manito oguggequawinnink nánazh kokkinná tuh tabwawinnewug.

19. Owagwandush gawe bokobetogwan punge. oó guggequawin, chekekinnoummowát dush aninnewun che totuminit, nón-dás tuhapetandágoose Kitche Manito otogemahwewinnink. Owagwandush gaezhe gugekemágwain chekonoanduminnit oó guggequawin owushema tuhapetandágoose Kitche Manito otogemáwewinnink.

20. Ketenenim ketizzhewabizzewinnewá nowutch manozzhewabussinogwan azhewabizzewát oshepe-egaweninnewug, giya Phariseeug, ká keguhpeendegaseem Kitche Manito otogemahwewinnink.

21. Kegenóndám gata anishanábag gá ekttowát, kago nishewakán, owagwan dush ganíshewagwan tuhnunnezánes tepakonegawinnink.

22. Ketenenimdush, owagwan ganíshkátizzetowwágun wekánissun unishá, tuhnunnezánes tepakonegawinnink, owagwandush gaenágwan wekánissun, Raca, tuhnunnezánes gegetowinnink, owagwandush, keguhkepátiz, gaenágwan, tuhnunnezánes mutche ishkotang.

23. Petoeyun wásáságewitchehayun sáságewitchehawinnink, medush emá cheenandumun kekánis mánátanemik :

24. Nuhguttun emá sáságewitchehawinnink kesáságewitchehun ezhán owwe mennogunnónetig kekánis ; umbadush bebuhgittenun kesáságewitchehun.

25. Mennogunnónetig mutche enandeyag gazhetinna ; uhwá pukkanitteyag bóchigo náágutche tuhmena tebákonegawinnink, tebákonegawinne dush oguhmenán kepáquowaweninnewun medush keche owwe kepáquount.

26. Katat ketenin, ká keguhságaunze uhwá tepáummun che tibbishkosag.

27. Kegenóndám gata anishanábag gáektowát, kago bishshewátizzekean.

28. Neendush ketenemin, owagwan kunnwabomárgan equawun ga-enáguhtuhwandumogwan bishegwátizzewin, mego áshia gebishegwátizzit ota-ink.

29. Kishpinduah kekitcheskezhik Ónje mutcheizzhewabizzeun, kechebetón, wabenun, nowutch attow onishsheshin ningót oyug chewabenumming, kokkinná keow chewabenummingebun mutche ishkotang.

30. Kekitchenik Ónje mutcheizzhebizzateun, kishkeshun, wabenun, nowuch attow onishsheshin ningót oyug chebemátizzeyun kokkinná keow chewabenummingebun mutche ishkotang.

31. Ge-ekettóm, owagwan gawabenárgan wewun, mazaniegun oguhmenán, chebokobetowát wetegandewinewá.

32. Ketenenimdush, owagwan gawabenárgan wewun, meatuh bizzhegwátizzewin Ónje wabinát, mega Ónje bizzhegwátizzit, owagwandush gawewegwan gá wabenint bizzhegwátizze.

33. Minowá kegenóndám gata anishanábag ge-ekettowug, kago bokobetokago kedikitowinewá, keguhizzhewabiz ningotono gáaketo-yunne :

34. Neendush ketenenim, kago guggatinnámoekan pápish, kago weká ishpemink nánápemokan ; Kitché Manito onammattábewin iá.

35. Kago weká áke nánápemokan ; Kitché Manito otuppizzit abewin ; gamá Jerusalem, me oó Kitché Ogemá ototanu.

36. Kago nánápemokan kestegeván, ká ketákushkatoseen bazhek menesis, chewábeská attoyun gamá chemuhkuttawát-to-eyun.

37. Kegegetowin tuh izzhisse á, á, káween, káween, kishpin kago owushema ezhissag, mánátut.

38. Kegenóndám ge-ekettónk, oskezhik mashkót oskezhik, wepit mashkót wepit.

39. Neendush ketenenim, kago muhmutchetotáte kago, oweuh bukkittáok kinowáng meezh ázhowwinnow.

40. Oweuh tepákonik otápenung kebeenzikowágun, meezh kekitchebeenzikowágun, giya,

41. Oweuh we-ezhámik nego tebiegun, neezho tebiegun ezheweje.

42. Meezh oweuh kago nundotumók, oweuh weattáwemik kago, owwe.

43. Kegenóndám ge-ekettónk ságe kewejetuhkewamágun, shinganim miátáwizzidjig.

44. Neendush ketenenim ságe miátáwizzidjig, sháwanim ká-kámikkig mennototow shánganemikkig, uhummeatummow mutchetotoquá.

45. Keche onejánissemenag Kitché Manito, ween otizzhenázhowán gezis che mokung che ságássegatummowát machebemátizzinidjin giya manobematizzinidjin, omenándush kemewunábo kuggiganézinidjin, giya quiuk bemátizzinidjin.

46. Siágeikkig ságe-utwá áneen ween enábuhtuk ? ká nuh eé totunzewug mowónjichegajig tebáummatewin ?

47. Kishpin kekánis atuh suggenninjenut áneen ween ená-

buhtuk ká nuh e-e totunzewug mowónjehagajig tebaúmmá-tewin?

48. Quiuk izzhewabizzig kósewá ishpemink quiuk azhe izzhewabizzit.

## CHAPTER VI.

AWNGWAWMEZEYUK, kago mennoizzhewabizig kago anosumewát eninewug keche wábomenagwá : eu totumag, ká keguhtebáummág waósemut ishpemink ayát.

2. Eu ónje kago nóndágotokan a-eshenekaneun katemákiz-zinidjin kago menutwá, kagiannizzidjig andotummowát uhnunmeawegummigónk giya kitche mikkánáng aninnewun chewábomigowát. Kagat ketenenim tuhtebáummágowizzewug azhewabizzewát.

3. Ningótono a-eshenekaneunnin kago kenummunjenik oguh-kekanduhzeen kekitchenikkáng gagotumun.

4. A-eshenekaneun tuhgemotut, gezhigónk waósemut, owábundán gámotuk, ween tebinowa keguhtebáummág chenágwuk.

5. Uhnunmeayunnin, kagototukan andotummowát kagiannizzidjig, uhnunmeawájin meenwandumóg nebowwewát uhnunmeawegummigónk anásummissinkdush wegewámun otanonk ; aninnewun chewábomigowát, kagat ketenenim tuhtebáummágowizzewug azhewabizzewát.

6. Keendush wáuhnunmeayunnin peendegen andáyun, kepáqun ketishquándem, gezhigónk waósemut uhnunmeatow, ween owábundán gámotuk, ween tebinowa keguhtebáummág chenágwuk.

7. Uhnunmeayunnin kago nebená násáb ekketokan, miátáwizzidjig andotummowát, enandumóg owushema tuhnóndowáung nebená ekketowát.

8. Kago uhgew inuhwákan, gezhigónk waósemut okekandán nandowanduhmun chebwá guhnonut.

9. Oó keguh ezhe uhnunmeá, waósemegoyun gezhigónk abeyun kitche kitche twáwandágwuk kedeshenekázowin.

10. Ketogemáwewin máno tuh tuhkoshinnomuggut, azhe meenwandumun máno tuh izzhewabut, omá akeeng ishpemink giya.

11. Mezshishinnáng nongum gezhigut gamejeyáng.

12. Menowweshawwanemeshinnáng gá mutche totumángin giya néenowint azhe menowwesháwanemungidwá oweuh gá mutchetotowweyungidjin.

13. Kago kuggwadebanemishékángan ; ikkoonuhmowishenáng kokkinná miánátuk : meenze kako keen kedebandán neb-wákáwin, tabwawin, mushkázizzewin, keen ónjemuggut.

14. Kishpin nayáb sháwanemutwá gámutchetotummowájin kosewá keguhsháwanemigowá.

15. Kishpin nayáb sháwanemásewut kosewá ká nayáb keguhsháwanemigoose.

16. Makuttakayunnindush, kago kuhgianizzidjig innuhwákan, okekinnowájeowán oskezhigowan muhkuttakazun che enanemi-



gowát aninnewun ; kagat ketenenim tuhtebáummágowizzewug azhewabizzewát.

17. Keendush makuttakayumin, nuhmuhqueem kesepekeen-gwam.

18. Káween aninne keguh ònje muhkuttakase, waosemut ishpemink owábundán gámotuk me gaonje muhkuttakayun, kòs-dush owábundán gámotuk, ween tebinowa keguhtebáummag chenágwuk.

19. Kago attowwanemokan katattowwanemowin ákeeng, manitònsug giya agwákoosink chebanátuk, giya gamotishkidjig wanje bogona-ummowát uhgemotewát.

20. Ketattowwanemowin gezhigonk attòn, ká manitònsug giya agwákoosink ogubhanájetoseenáwá giya bogonaegajig gamotiskidjig ká oguhkushketoseenáwá.

21. Menik keiáyua che attag me keta che attag.

22. Wassayág weow, me oskezhik, keskezhik onissheshin kokkinná keow wassayá.

23. Keskezhik manátuk, kokkinná keow tuh kítche kushke tibbikut.

24. Ká oweuh aninne tuhneezhissewun gatebanemigoojin ; bazhek otáságeá bazhekduh otáshineganemán, bazhek otá aeendenán, bazhekduh otá osittáwanemán ; ká ketá kushketose che ságetoeyun kekitchetebinnawawizzewin, giya cheságeut Kítche Manito.

25. Me wanje aninnán, kago papahmandunkan kebémátizze-win, gamejeun giya gaminnequayun giya keowwink gá ágweyun : bemátizze-win ká nuh owushema enandágoosenòn mejim anaindágwuk ? giya keow kawnuh owushema enandágoosenòn ágwe-win anaindágwuk ?

26. Wábum benassewug ká ketegasewug ká pushkooshegasewug, ká mowònjichegasewug kago ototossowegummigònk ; Waòsemutdush ishpemink obimushumán ; ká nuh owushema ketuhpetandágoozisse apetandágoosewát ?

27. Ahneen uhow andushsheyag gakushketupun nowutch chekenozit unishigo enandunk ?

28. Wagonan apitche wanje náguttuhwandumun ketuhgwe-win ? Wábum mushkota-opineeg binná azbekewát ká unnoke-sewug ká bemenuhquasewug.

29. Ketenenimduh Solomon kokkinná ogitchetwáwizzewinink ká kunnága ge-ezheose bazhek uhgoo azheowát.

30. Kítche Manito kishpin eu ezhe uhgwittòt mezhuskeen nòngum gezhiguk ketegánink attag, wábunkduh skotang oppuggittòng ; ká nuh ketaezheágwegoose, oh sebiskatch tabwaandumun !

31. Kago papámándunkan, eketònk wagonan gameejeunk, wagonan gaminnequayunk wagonan ga ágweunk ?

32. [Miátáwizzidjig nandowábundummowát kokkinná ono iuheen] waòsemut gezhigònk okekandán munazeyag kokkinná ono iuheen.

33. Nundowawbundumòk Kítche Manito otogemáwewin giya

quik otizzhewabizzewin, giya kokkinná ono iuheen keguhmenigowá.

34. Kago papámandunkan wábunk, tebinowa oguhwemikkán wábunk, tatussin sunnágut andussogezhiguk.

## CHAPTER VII.

KAGO tebakonákan oweuh, ká oweuh keguh tebakonig-goose.

2. Ga ezhe tebakonegayun me ga ezhe tebakonegoeyun, ga ezhe tebiegaeyun, me ga ezhe tebiogoyun.

3. Ahnde wábundumun natchegánik kekánis oskezhigönk, ká dush kekekanduhze nowutch natchegág keskezhigönk?

4. Ahneen gaenutebun kekánis muhmeto-eyán natchegág keskeshigönk, binnádush nowutch mechá natchegág keskezhigönk attag.

5. Kagianezeun! otápenun tebinowa kitche natchegág keskezhigönk umbadush keguhbughukáb chekitchebetowát natchegánik kekánis oskezhigönk.

6. Kago menákan áneemooshug katche apetandágwuk, kago kemegissun oppuggittowákan kokooshug, uhnishigo oguhtuh-tukkókátánáwán, tuhgwakegawbowewugdush, áwunjish chebekobinnagwá.

7. Nundotomun kago, keguhmenigo, nundowábundun keguhnikkán, pápágáquuhumun tuhákishká.

8. Kokkinná ganundotungig oguhtíanáwá, ween nandowabundunk omikkán, weendush pápágáquuhunk tuhákishkáne.

9. Oweuh nuh eninne andushsheyag kishpin oguissun nundotumágöt puhquazhegun ásen otámenán innuh?

10. Kegoün nundomát genabeekön nuh otá mená?

11. Mázheninnewuggizzeag kekekandánáwá wanisheshink chemenagwá keenejánissewág, ká nuh wáðseag otámenáseen wanisheshin nandotungig?

12. Eu wanje ogo azhe nundowwanemagwá chemanototónágwá giya keenowá mennowtotowwik: me oð tepákonegawin, giya manitowázojig.

13. Peendegen wábwág 'squandam; mangutteyág ishquandem giya manguttayág mikkun isquábemátizzewinning guhezhewinnegoon nebenádush peendegawug.

14. Oanje wábwág ishquandem giya wábwág mikkun bemátizzewinnink giezhewinnegoön, babazhek omikkánáwá.

15. Tuttebábundun kagenowishkidjig manitowázojig manish-tánishshewyán buluhgweewájin, anámiuhe dush mieengunug.

16. Keguh ünje kekanemáwág menekánewewát: aninnewug omowönjetonáwá shomenun menasagáwunjeeng ianuh?

17. Me eu wanishzezhit metig ünje netáwiggenön wanisheshin weágimmenun mutche metigdush netáwiggenön mutche weágimmenun.

18. Wanishshezhit metig káweká ünje netáwigginzenön mut-

che weágimmenun, mutche metigdush ká Õnje netáwigginzenõn wanishsheshin weágimmenun.

19. Kokkinná metigõg wanishsheshinzenõg netáwigginink tuh-kishkekowáwug 'skotang oppuggináwug.

20. Uhmekánewewát me ga Õnje kekanemintwá.

21. Káweenigo kokkinná Kítche Manito, Kítche Manito, azhidjig, tuhpeendegasewug Kítche Manito otogemáwewin, ween atuh quíuk azhewabizzit nõs gezhigõnk andát azhe nundowanmát che izzhewabizzenit.

22. Eu gezhigut, kítche nebená neenguhegõg, Kítche Manito, Kítche Manito, ká nuh neengemanitowázosemin ketuhnozowinnink? Ketuhnozowinninkdush ká neengeságitchewabín-ásenánig mutche Manitõg, ketuhnozowinninkdush nebená kítche unnokewinnun ká nuh neengeunnoksemin?

23. Neenguhénágdush, káweká kegekekanemissinnonim; kogág mutche izzhewabizzeyag!

24. Oanje owagwan n'wándummogwan ono neengegetowinnun, che kunwandunk, che totunk, nabwáká-eneineeng tuh enandágooze, ogittábeek wazhetot owegewam.

25. Kemewunábo gepongesin, gemooshkahun gegitchenodin, pugátásin e-e wegewamink kádush gepongesinzenõn, Õnje ogittábeek ge-oschichegátá.

26. Owwagwandush n'wandummõgwan ono neengegetowinnun, che kunwanduhzik che totunk, kagebátizzit annine tuh enandágooze, wazhetõt owegewam nagowwikkáng.

27. Kemewunábo bangissingin gemooshkahun gegitchenodin, gepugátásin e-e wegewamink, medush gepongesin, gegitche pongesin.

28. Jesusdush gázhetát oõ ekettowin anishanábag mámukkát-andumõg aekettõt.

29. Otizzhe guggekemán, Õnjittá chetabwatuminnit: ká-weendush azhewabizzewát oshepe-egaweninnewug.

## CHAPTER VIII.

BUHESA WKEWAIT wudjewink, kitchenebená anishanában obenopenánigõn.

2. Binnádush wamegenidjin obeotissigõn, ekettodush, neendogemán enandumun ketá bene.

3. Jesushdush otánginnán oninjeeng, ekettodush á, benezin: bábegadush wamegeet gebeneze.

4. Jesusdush otinnán, kago oweuh anninne weendummowákan, máchán owwe wábunduh keow sáságewitchehaweninne, meezhdush kesáságewitchehun Moses anákonegat.

5. Jesusdush bowotittunk Capernaumink shemágunisshe ogemá obeotissigõn bekuhquajemigõn:

6. Ekettonk, neendogemán, neendoskenegam shingeshin wegewamink, inápinat nebowe ápiche wesuggandum.

7. Jesusdush otinnán, neenguhbenojemoá.

8. Shemágunisshe ogemá otinnán, neendogemam, ká neen-

dapetandágoozisse chepeendegayumbun andáyán : ekettoeyuni-go neendoskenegam tuh nojemo :

9. Anninne neendow shemahgunishun kanowanemát, máchán anuggin bazhek aninne máchádush; óndás anuggin bazhek aninne bemáchádush, neendoskenegam anuggin, oó totun, to-tumdush.

10. Jesus n'wándunk, mámukkátandum, otinándush n'wá-penáñgoojin, kagat ketenenim, káweká neengemikkummowáse gaezhe kitchemushkáwandunk káween Israelink.

11. Ketenenimdush, kitche nebená tuhtuhkoshinóg wábunónk giya engábeunnónk wanjebájig tuhnammattábewugdush mámo-wy Abraham, Isaac giya Jacob, Kitche Manito otogemáwewin-nink.

12. Ogemáwewindush onejánissun, kushkedibbikuk tuh op-pugináwug, gatuzzhemowwit gatuzzhe muhmutwa-ábetashink.

13. Jesusdush otinnán shemágunisshe ogemá kewan andá-yun, anandummun keguhtotágo : otoskenegamundush nojemo-wun mego e-e tebiegun.

14. Jesusdush buhpeendegat Peter owegewámink, owábomán wewinne ogene shingeshink ákoozinnit.

15. Otánginnándush oninjenink, mego ákoosewin nuhgunne-goot : onishkádush unnoketowwát.

16. Wanákooshik betowwát kitche nebená Mutche Manitón gagishkowwájig : ságitchenázhowándush Manitón uhgegetót ; nojemoándush kokkinná wiákoozenidjin.

17. Me chetabwawinnewunk gá eketót manitowázót Esaias : ween tebinowa ogeotápenán neennenuhmizzewininán, máche-tótdush neendákoozewinnán.

18. Wiábomátdush kitche nebená anishanában nopenuhni-goot, otinnán otoskenegamun agámank che ezháwát.

19. Medush bazhek ozhepe-egaweninnewun obeotissigón, neendogemam, keguhnopenuhnigo tibbe ga iezháwunnan, eketto,

20. Jesusdush otinnán, wágooshug wázhewug giya benase-wug babámissajig owussisonewug, aninne oguissundush ká ningooche innuquashinse.

21. Minowá bazhek otoskenegamun otigón, neendogemám, máno neettum neenguh máchá che ni-ishemug nós.

22. Jesusdush otinnán, nopenuhzheshin, mahno nabojig ween-owá tuh ni-ishemáwán onebomewán.

23. Gá bozitdush nábequánink, otoskenegamun onopenuh-nigón.

24. Binnádush kitche mámángáshká kitchegummeeng, nin-gwáshká nábequán ; Jesusdush nebá.

25. Otoskenegamundush obeotissigón otuhmuttinnegón eket-towugdush, neendogemám bemájeishináng, neennebomin.

26. Otinnándush, wagonan wanje sagizzeyag? keenowá tiab-watunzewag ! Medush ge onishká gesheguhnotán nodin giya kitchegumme, medush kitcheánwátink.

27. Mámukkátandumógdush aninnewug, ekettowugdush

wanan aninnewandush wuhow, nodin giya kitchegumme otawatágõn.

28. Agámank mazhágawát andánukkwát Gergesenug, neezh aninnewun onuhquushkowán Mutche Manitõn ogegishkowáwán, jebagummigõnk beõnjeságáumõg ; mutche áwishug ká oweuh geniuhe bamosase emá.

29. Binnádush ázhequawug ektowug, áneen gatotonáng wejewinnáng Kitche Manito oguissun, wemutchetotowweyáng innuh bow-õnje ezháyun ?

30. Nága wásá kitche ningotwawán kókõshug papátuzzhetáwug.

31. Mutche Manitõndush otigõn, ságitchenezhoweyáng máno kókõshug neendábeenzikowánanig.

32. Otinnándush máchág ; buhságáummowátduh otowwebeenzikowáwán kókõshun, kokkinnádush ningõtawán me azhe nesákewabi-ittewát kishkutenáng, azhe pukkobebi-ittewát kitchegummeeng, medush azhe nebowát.

33. Kanowanemápuneegduh otanonk ezhenishemowug, getepájemowug kokkiná gá izzhewabuk.

34. Binnádush kokkinná otanuh ságáumõg che uhnoquushkowáwát Jesusun, wiábomáwát okuhquájemáwán ningooche pukkaiuhe che ezhánit.

## CHAPTER IX.

MEDUSH owwe ezhe bozit nábequánink betukcummoõt tebinowá andánukkeet.

2. Binnádush obetowáwán aninnewun ákoozinit nebowe, shingeshink nebágunink ; Jesusdush ope owábundán omushkáwandummowinnewán, otinnán wiákoozenidjin, neenguis wuhnane-gwandun, kemutche-izzhewabizzewin menowwesháwandágwut.

3. Ahnintdush oshepe-egaweninnewug itteuwug, wuhow aninnewe unishá otinwátán weow.

4. Jesus okekanemán aketonit otinnán, wagõnan wanje mutche enandumag ketaewáng ?

5. Wagonan nowutche wanepunnut, che ektõtõnk, menowwesháwandágwut kemutche izzhewabizzewin, uhgamá che ektõtõnk, onishkán, bamosan ?

6. Che õnje kekandumagduh, aninne oguissun uhkushketot uhmenowwesháwanjegat mutcheizzhewabizzewinnun : (otinnán wiákoozenidjin) onishkán, otápin kenebágun, andáyun ezhán.

7. Medush onishkát azhe ezhát andát.

8. Anishanábagduh wiábundummowát azhewabuttinik, mámukkátandumõg kitchetwáwanemáwát Kitche Manitõn, gáezhemenát aninnewun oõ tinnouh kitche izzhewabizzewin.

9. Jesusdush ningooche ezhah, owábomándush aninnewun nammattábenit, tebákonegawegummigõnk, Matthew ezhenekázo, otinnándush, nopenuzheshin, pusegwedush onopenuhnán.

10. Jesusdush nammattábe wegewamink owwesinit, binnádush kitchenebená tebáummátewin mowõnjichegajig giya miá-

zheninnewuggizidjig obewetubbimmegön ween mámowy giya otoskenegamun.

11. Phariseugdush wiábundummowát azhebawuk, otinnáwán otoskenegamun, wagonan wanje wetopomát ketogemámewá, tepammátewin mowönjichegajin giya miázheninnewuggizidjin?

12. Jesusdush n'wándunk otinnán, uhgew manobemátizzidjig káween wenuhnándowweigoozissewug, wiákoozidjig suh atuh wenuhnándowweigoosewug.

13. Máchág koshuh, owwekekandumök oö atumink, neweíán sháwanidewin káweendush sáságewitchegun : ká neambeonjezsháse chenundomugwá manobemátizzidjig, machebemátizzidjig atuh bowanje ezhayun keche ánwaindizzowát.

14. Medush obeotissigön John otoskenegamun, ekttowugdush wagonan neenowint giya Phariseug muhkuttakayáng sussugwonuh ketoskenegamugdush ká muhkuttakasewug ?

15. Otinnándush magwouh innuhwandejig mámowy iáwát, ká kushkanduhzewug wákoongajig, pánemá bakawinnitewájin tuhkushkandumög.

16. Ká oweuh aninne attoseen öshke manitowagin gata buh-beezikowágunink ; kishpin attöt owushema támánátut.

17. Kádush oweuh aminne, öshke shomenábo otá attose gata omotáng omotag tá bekooshkág, shomenábodush tá segissa omotagdush tá bemátut : öshke shomenábo koshuh öshke omotáng otattónáwá me niyazh wawane kunwanejegátag.

18. Magwouh tuzzhindunk ono iuheen, bazhek ogemán beochicheengwunnittágön ekttodush, neendánis nebo, betángin chebemátizzit.

19. Jesusdush pusegwe uhnopenuhnán, mámowy otoskenegamun.

20. Binnádush equa ákooze ussheneezhopeponun, mozhuk misque önjegáne beopikqunishkágön betánginumágön ishquaiuhe obeenzikowágun.

21. Enaindizzo, tángenummowwugigo obeenzikowágun neenguhnójim.

22. Jesusdush gwaketát, owábomándush, eketto, nuhnegwandun neendánis, kemushkáwandummowwín keenojemoiggoon : equadush nojemo mego e-e tebiegun.

23. Jesusdush buhtuhkoshink ogemá owegewamink, owábundán nagummojig giya anishanábag kitche ömbegizzewát.

24. Otinnándush towwishkuhmowweshig ; oskeneegequa káween nebose, unish nebá ; ogitchebápeáwándush.

25. Oságitchenázhowán anishanában, peendega otowwe sugginnekanát medush oskeneegequa azhe onishkát.

26. Medush azhe kitchetuzzhindummink kokkinná emá enuhkukkakummik.

27. Jesusdush anemáchát, neezh kagebeengwanidjin onopenuhnigön onöswawamiggoot, ekttowugdush David oguissau sháwanemishinnáng.

28. Buhpeendegat wegewamink, kagebeengwanidjin obeotú-

sigön, Jesudush otinnán, ketenandám innuh neendákushketon oó chetotumán? Otinnáwándush á, neendogemám.

29. Tänginumowándush oskezhigone eketto, anandumagigo máno tuh izzhewabut :

30. Azhewábewátdush, Jesudush otinnán che tepájemosinnit ; che gátonit.

31. Gá máchwátdush ogitchetuzzhindánâwá emá enuhkuk-kakummik.

32. Ane ságáummowátdush binná netágegetosig<sup>g</sup> aninne bená Mutche Manitön gagishkowwát :

33. Mutche Manitöndush gráságitchenizzho-oont, natágegetosig me azhenetagegetöt ; anishanábagdush mámučkátandumög eketto wugdush, káweká wábunduzheem cheizzhewabuk Israel-ink.

34. Phariseeugdush eketto wug Mutche Manitön nezhokomá-gön che ságitchenázhowát manitön.

35. Jesudush papáiezhá kokkinná otanowun giya otanowan-sun, kekinnoummágát uhnunmeawegummigönk guggequawin ogemáwewin, nojemotötdush kokkinná ákoosewin uhnöch giya inápinawin, magwa anishanában.

36. Wiábomátdush kitché nebená anishanában, ogesháwane-mán, önje wunnemikkowewug, siswashkáwug manishtánish-eeng oweuh kanowanemiggoosigwáin.

37. Otinnándush otoskenegamun, netáwiggitöngin bátienut ; unnoketágaweninnewug agásenug.

38. Uhnunmeatowwik tabandunk netáwiggitöngin, cheizzhe-názhowát quiuk ga unnokenidjin ogittigáinink.

## CHAPTER X.

GAH nundomátdush asheneeshinidjin otoskenegamun, omenán mushkáwizzewin che ságitchenázhowáwát Mutche Manitön, giya chenojemoáwát kokkinná ákoozewin, giya kokkinná inápin-awin.

2. Ashe neezhinidjin anonájin otuhnozowinewán uhgew : Simon, Peter ezhenekázo, giya Andrew wekánisun ; James, Zebede oguissun, giya John wekánisun ;

3. Philip giya Bartholomew, Thomas giya Matthew mowön-jichegat tebáummátewin, James, Alpheus oguissun, giya Lebeus, Thaddeus ezhenekázo.

4. Simon, Canaanite, giya Judas Iscariot wábuggittinát.

5. Uhgew ussheneezhidjig, Jesus otizzenázhowán otiángwá-memán eketönk, miátáwizzidjig andánukewát kago ezhá kago, kokkinná giya otanowun Samaritanug kago peendegakago.

6. Ezhág wanisshingig manishtánishug wegewamink Israel.

7. Che unne iotittumag ningooche, guggequayeuk eketönk ; ogemáwewin gezhigönk bazhew tuhgoo.

8. Nojemoik wiákoozidjig, beneik wamegidjig, onishkábenik nabojig, ságitchenizzho-ök Mutche Manitög, unishágo kegeiám, unish megewag.

9. Kago otápenunkago ozáwá shoneá, giya shoneá giya mis-quábeek keshoneámashkemootáng.

10. Kago pemewunnakago, kago neezhóshkunkago beenzi-kowágunnun, kago newawán mukkizzenun giya suhkáoonun : unnoketágaweninne otá ián mejim.

11. Owagotogwanigo otanuh gapeendegawagwan, kuhgwa-twayeuk, owwanan owushema apetandágoozit : wetegamik, ná-názh che nuhguttmag e-e otanuh.

12. Otittumagdush wegewam, ekettoeyeuk, tuh innuhwande-wug oó wegewam.

13. Kishpindush apetandágwuk, innuhwandumók, kishpiu-dush apetandágoozinók nayáb otápenumók owwe innuhwandum-agobun.

14. Owagwan gapeendegunissinnowagwan giya gabezindo-sinnowagwan, ope ságáumag eu wegewám, eu edush otanuh, bowwewabishkumók weágusseun kezittáwáng.

15. Kagat ketenenim, nowutch attow onisheshin, Sodom giya Gomorrah, eu gezhigut ope tebahkonegang euedush otanuh.

16. Binná kemájenázuhonenim manishtánsheeng ruagwa misgunug ; eu ónje, genabekónk ezhe nebwákáwandumók, giya omemeeng ezhe wángowwizzeuek.

17. Tuhtebábun aninnewug ! bóchigo keguh buggittanemi-gowá, gegetowinnink keguhbuhsunzhaogowág uhnunmeawe-gummigónk.

18. Keguh ezhewinnegóm anosumubbewát ogemág, giya kitche ogemág, neen ónje : keguhgoocheiggowág ogemág giya miátáwizzidjig.

19. Tebuggeminágwá, kago náguttuhwandunkago gaeketto-eyag, mego e-e tebiegun chemenigoeyag gaekettoeyag.

20. Káween keenowá keguhgegetoseem, kósewá ochichá-gwun tuh gegetowun keowwewáng.

21. Wekánisemá oguh buhgittinnán wekánisun che nebonit, giya ósun uhbenocheun, uhbenocheugdush oguhwebátámáwán onegeiggowán che nebonit.

22. Kokkinná aninnewug keguh sheenganemigowág neen ón-je, weendush gamennototunk nanazh otishquábematizzewin tuh gágega bemátizze.

23. Megooškákáheikwá oó otanuh, minowá bazhek oppug-gizoon : kagat ketenenim uhwá chágishkumag otanowun Is-mel, aninne oguisun tuhtuhkoshin.

24. Oskenegamemá ká owushema apetandágoozisse tabane-migojin apetandágoozinit, unnoketágaweninnedush ká ow-ushema apetandágoozisse otogemámun apetandágoozinit.

25. Ta apetandágwut óshkenegish cheyapetandágoozebun tabanemegojin ; unnoketágaweninndush otogemámun : ta-banduminit wegewám, ezhenekánáwát Beelzebub, owushema otienáwán andánidjin.

26. Kago gózá kago, kokkinná giátóng tuhákissin, tuhke-kandágwut.



27. Kokinná kago menik n'wándumag ketowwaggáng, anegók tebatotumók ogittegummig.

28. Kago g'úsá kago natojig weowwemá kádush otánesáewán ochichágomá, gosittowik natót weowwemá giya nasát ochichágomá, mutche ishkotang.

29. Ká nuh neezh kitchekitchegánasheug átándissewug bazhek shománeka? káween bazhek tuhpongeshinze ákeeng, kosewá bwá totunk.

30. Kenesisewán kestegwánewáng, kokinná uhginjegátawun.

31. Kago kotaje kago, owushema ketuhpetandágooz nebena kitchekitchegánasheug.

32. Owwagwan ga agutchetowwissegwan anosummeskezhik aninnewun; ká neenguh águtchetowwisse anosummeskezhik nös gezhigónk ayát.

33. Owwagwandush ga águtchetowwegwan anosummeskezhik aninnewug, neenguh agutchetowá anosummeskezhik nös gezhigónk ayát.

34. Kago enandunkago, neembeizzenázuhán innuhwandewin ákeeng; káween innuhwandewin neembetoseen, meatuh uzzhoweshk.

35. Neembetotbwá aninne chekekámát ōsun giya odánisemá che kekámát ogeen, náángunegradush chekekámát ozig-goozissun.

36. Aninne shánganemigoojindush, tebinowa otinotawizzewin tuháwewun.

37. Ween nowutch siágeát ōsun gamá ogeen, owushema azhe ságeit, neendoskenegamun káween áwisse, weendush nowutch siágeát oguissun, gamá odánisun apetanemit, neendoskenegamun káween áwisse.

38. Ween kagwadebanindizzosig chenopenuzzhit, neendoskenegamun káween áwisse.

39. Ween makunk obemátizzewin, oguhwunnetōn, weendush gawunnetót obemátizzewin neen ōnje, oguh mikkán.

40. Manototók, nemennotótág, manototowwit, omennototowán biezhenázuhonit.

41. Ween manototowát manitowázonidjin manitowázót otonozowinnink, tuhtebáummágowizze manitowázót otonozowinnink, weendush manototowát quiuk azhewabizidjin quiuk bemátizzit otonozowinnink tuhtebáummágowizze quiuk bamátizzit otonozowinnink.

42. Owwagwan ga mená-ágwan tuhkegumme minnequáche-gunnink, bazhek uhgoo babewizzheidjig neendoskenegamug, otonozowinnink, kagat ketenenim, tuhtebáummágowizze.

## CHAPTER XI.

JĒSUSDŪSH gá-eshquá guggekemát ussheneeshinnit andn-ájin, mácháwug, papáguggequawát kokinná otanowun.

2. John magwouh owwákánewit, nõndum Jesus enunnoket, neezhdush otoskenegamun otuhnonán che kuhquajemáwát Jesusun, ekettowugdush.

3. Keen innuh bubegoyumbun che tuhkoahinnun, neenguh beánán innuh bakánizzit?

4. Jesusdush otinnán máchág owweweendummowwik John menik kago wiábundumag menik giya n'wándumag.

5. Kagebeengwajig wábewug, nanepinizzidjig: bamosawug, wamegidjig benizzewug, kagebisshajig nõndumog, nabojig onishkáwug, katemákizzidjig meenwájemowin guggekimmáwug.

6. Tuhmennowánegoozedush ween ganiskátizzetowwasegwan neen õnje.

7. Gámácháwátdush, Jesus guhguhnonát anishanában ogetuzhemán Johnun; wagonan buhwuttuhkummigáng ge ezháyag gáwewábundumag, áságunushk innuh kooshquásin?

8. Wagonan ge ezháyag gáwewábundumag? Aninne nuh saságákoniat? binná uhgew saságákoniahjig ogemá wegewámink táwug.

9. Owwagwan koshá ge-ezháyag gáwewábumag? manitowázõt innuh? kagat ketenenim owushema apelandágooze, manitowázõt apelandágoozit.

10. Me wuhow azhebe-egázõt, binná neendizzhenázhowá nemezhinnowam che mikkunnákowwit negán.

11. Kagat ketenenim, uhgew equawun banekánegoojig, ká oweuh owushema apelandágoozisse apelandágoozit John Baptist, weendush ápitche nondás apelandágoozit ogemawewinnink gezhigõnk, owushema apelandágooze, apelandágoozit John Baptist.

12. John Baptist ogezhiguttomun õnje, nánazh nõngum, ketwan guhganjish peendegawug ogemawewinnink gezhigõnk.

13. Oanje, kokkinná manitowázojig giya tebákonegawin nánazh John ogezhiguttomun gemanitowázowug.

14. Kishpindush wetabwa-andumog, me wuhow Elias wátuhkoshingebun.

15. Owwagwan watowwuggágwan chenõndnk, máno tánõndum.

16. Ahneen uhgew azhenágoozewát anishanábag? uhbenochenik ezhenágoosewug nammattábidjig átwawinnink, guhnonáwát uhnew ánit, ekettõnk:

17. Neengenõndágomutchegamin kádush kegenemisseem, neengemowwinotonemin kádush kegekushkanduhzeem.

18. John tuhkoshink, ká wesenese ká giya minnequase ekettowugdush Mutche Maniõn otíawán.

19. Aninne oguissun tuhkoshink, wesinne giya minequa, ekettowugdush binná, nebátizzid, manequashkid otinowamágununnewán tebáummatewin mowõnjichegajig, giya miázheninne-wuggizzidjig: nebwákáwin koshá okekanemán otuhbenocheemun,

20. Medush májebesbegunnotánun otanowun gátuzzhe kitche unnokeet, ònje ká gwakanduhzewug.

21. Kesunnágiz Chorazin! kesunnágiz Bethsaida! onje ono kitche unnokewinnun gráizzhewabuk keenowa, izzhewabukkebun Tyrink giya Zidonink, maweshá tágeanwanindizzowug pangwewungin otágebeenzikánáwwán.

22. Ketenenimdush, nowutch attow onisheshin Tyrink giya Zidonink, eu gezhigut tebakonegawin keenowá gaizzhewabizzeyag.

23. Keen giya Capernaum, ketómbishká gezhigónk, keguh neeswabinnego, keguhoppugginnego mutche ishкотang: ono kitche unnokewinnun gá unnokeeng keowwink, ge unnokeengebun Sodomink, tá ge bemátut nánazh nongum gezhigut.

24. Ketenenimdush, nowutch tuh onisseshin eu gezhigut tebakonegawin Sodomink keen ga teyun.

25. Medush ope Jesus eketto, megwatch nōsa tabandumun gezhik giya áke, ònje kegegátowwag ono iuheen nebwákáwennewug giya manobemátizzidjig kemizzhishshowwinnum-mowágdush uhbenocheug.

26. Kagat nōs, anandumunigo kegetotum, me quiuk izzhewabut.

27. Kokkinná kago iuheen nōs neengemenik: ká oweuh okekanemáseen oguisemá meatuh osemá, kádush oweuh okekane-máseen osemá meatuh oguisemá, weendush oguisemá omikko-wámegoon.

28. Benázekowweshig kokkinná gwatugge-unnokeyag, giya buhyawunnayag, keguhtunwabeinnenimdush.

29. Otápenik neennápekágun, kuhgekinnowabomeshin: neem-bakádiz neengitemánganim neendaink, keguhmikkándush un-washemonowin kechichágónk.

30. Neennápekágun bakádizze, neembemewunnán nángun.

## CHAPTER XII.

Ev ope uhnummeagezhiguk Jesus ogeshábooshkowwán mandaminun ketegánink, otoskenegamundush buhkuttawun, omuh-mebinnawándush mandaminun uzzhumwáwát.

2. Phariseegdush wiábomáwát otinnáwán, binná ketoskenegamug ká onisseshinzenón totummowát, uhnummeagezhiguk.

3. Otinnándush, kánuh kegenónduzeem David gá totunk bakuttawát giya uhnew wájewajin?

4. Uzzhowwepeendega kitche uhnummeawegummik, omejjindush puhquazhegun anandágoozit che mejesig.

5. Ká nuh kegewábunduhzeem mزانiegunnink, tebakonegawinnink uhnummeagezhiguk sáságewitchegawinnewug begobetowát uhnummeagezhigut káweendush oweuh ningót tá egoo-osewán?

6. Ketenenimdush oweuh omá, owushema apetandágooze, apetandágwuk kitche uhnummeawegummik.

7. Kekandumagobun o-o atumink, sháwanindewin neenguh.

tián, káween sáságewitchehun, ká ningŭt ketá enásewug uhgo machetotunzikwá.

8. Aninne oguisun odebandán giya uhnunmeagezhigut.

9. Anenuhguttunk emá owwe peendega uhnunmeawegummi-gŭnk.

10. Binnádush aninne oninj kuhgezheigininne : okuhquájemáwándush, quiuk nuh tá izzhewabut nojemoint uhnunmeagezhiguk ? owwe kushketonáwá ningotono wetotowáwát.

11. Otinnándush, oweuh nuh andussheyag, bazhek iáwát manishtánishun, beenjissatdush weembuhkummigáng, uhnunmeagezhiguk ká nuh otáwekobinnáseen ?

12. Ahneen menik owushema apetanágoozit aninne, manishtánish apetanágoozit ? eu ņnje enandágwut che manototumink uhnunmeagezhiguk.

13. Otinnándush aninnewun shebinnekanin, shebinnekanitdush, nojemomugguttinneo azhe iánik e-e bazhek.

14. Phariseeugdush ságáumŭg, owwe tebákonáwát Jesus che nissint.

15. Jesusdush kakandunk, onuhguttán emá, kitche nebenádush anishanában onopenuhniŭn kokkinnádush onojemoán.

16. Otinnándush oweuh che weendummowwásigwá.

17. Me chetabwawinnewunk, gá ekettŭt Esaias manitowázŭt : ekettŭnk,

18. Binná neendoskenegam gá onábumuk, siágeug, neengitchenuhniandum neenguh attowán neenchichágwun chetebákonát miátáwizzidjig.

19. Ká tuhgekowwetunze, ká tuh ázhequase, ká oweuh aninne oguhnŭnduhze otinwawin mikkunáng.

20. Mákibbetŭng áságunusk, ká tuh bokooshkásenŭn, puhquanawát sasubeeg ká oguh áta-unzeen pánemá azhenázhowát tebákonegawin che bukkínágat.

21. Otonozowinninkdush miátáwizzidjig che tabwatummowát.

22. Betowádush bazhek gagishkowwát Mutche Manitŭn, kuhgebeengwat ká giya netágegetose, nojemoándush ; kagebeen-gwat giya netágegetosig, wábe, gegetodush.

23. Kokkinnádush anishanábag mámukkátandumŭg ekettowdush, ká nuh wuhowisse David oguisun ?

24. Phariseeugdush n'wándummowát ekettowug, wuhow káween ween ságitchewabenáse Mutche Manitŭn ; Beelzebub wagemákundunk Mutche Manitŭn atuh onezhokomágŭn.

25. Jesusdush kekanemán anandummowát, otinnán, kokkinná ogemáwewin nanáwinnittizomugguk, banájeittezomuggut, kokkinnádush otanowun gamá wegewam nanáwinnittizomugguk ká tuh nebowwemuggusinŭn.

26. Mutche Manito ságitchewabenát Mutche Manitŭn nanáwinnittizo ; áneen otogemáwewin ga ezhe nebowwemuggut-tinne ?

27. Beelzebub nezhokomowwít ságitchewabenug Mutche

Manito owwanan nâzhokummâgowât keenejânisug sâgitchewabenâwât, eu ònje wenowâ uhgew keguh tepâkonigûg.

28. Kishpin koshâ sâgitchewabenug Mutche Manito Kitche Manito ochichâgwun ònje, Kitche Manito otogemâwewin bazbew ketotissiggoon.

29. Owwanan gawepeendegawan mashkâwizzit aninne owe-gewamink che owwe nishewunnâjetowwint otinotawizzewin neettam mashkâwizzit aninne otâmâmâzhegwuppinnân medush ota banâjetowân owegewamene.

30. Oweuh wâjewissik, neendossittâwanemik, weendush mi-âwundowejewesik kitche siswashkâwug.

31. Ketenenim, kokkinnâ mutchebemâtizzewin, giya mutche-gegetowin aninne tuh menowweshâwandâgooze, oweuhdush mutche enât Kitche Manito ochichâgwun, kâ tuh menowweshâ-wandâgoozisse.

32. Ôwwagwan ga mutche enâgwan aninne oguisun tuh menowweshâwandâgooze ; owwagwandush ga mutche enâgwan Kitche Manito ochichâgwun, kâ tuhmenowweshâwandâgoozisse, ga âquo âkewung minowâdush che âkewung.

33. Onissheshit metig omenewit onissheshin, mutche metig-dush omenewit mânânut, metig ònje kekandâgooze omenewit.

34. Mutche genabeekotûk ! Mutche iâwissetûk ! Ahneen ga ezhe kushketoeyag che mennogegetoeyag, mazheninnewug-gizzeyag ? Oanje ubhâtienutinnik otaink otôn gegetomuggut-tinik.

35. Manobemâtizzit aninne ònje she onissheshininnik ototosowinnink otaink sâgâummomuggut wanissheshink : machebe-bemâtizzidush aninne mutche ototosowinnink otaink besâgâ-ummomuggut mutche iâwish.

36. Ketenenimdush, kokkinnâ kuhgebâzetâgoozewin aninne ga ezhe gegetût tuh tebâkonâ tebâkonegawegezhiguk.

37. Gegetowinnink ònje, kâkago tuh mikkunzeen miânâtuk, gegetowinninkdush guhtuh ònje mikkân miânâtuk.

38. Medush ânint oshepe-egaweninnewug giya Phariseeg otigôn, neendogemâm kewewâbominne kitche unnokewin che totumun.

39. Uhnuhquatunk otinnân, machebemâtizzidjig giya bashewâtizzidjig kuhgwatwawug wewâbundummowât kitche unnokewin ; kâween kago kitche unnokewin tuh wâbunduhâsewug meatuh Jonas manitowâzût otunnokewin.

40. Jonas gebeenzo niswa gezhik giya niswa dibbik kego omisuttâng : medush ga izzhewabizzit aninne oguisun cheâbit niswa gezhik giya niswa dibbik âke otaewung.

41. Aninnewug Nineveh tuh pusegwewug tebâkonegawinnink tuh mutche enâwug uhgew anishanâbag : ònje gegwakandumog ope Jonasun gagekimmegowât ; binnâdush oweuh omâ owush-ema apetandâgooze, apetandâgoozit Jonas.

42. Ogemâqui shâwunnonk tuh pusegwe, tebâkonegawinnink oguh mutche enân uhnew anishanâban, ònje waquâkummigâng âke ònjbâ owwe bezindunk Solomon onebwâkâwin binnâ-

dush owushema apetandágoozit bazhek omá, apetandágoozit Solomon.

43. Wánizzit Mutche Manito gá ságizzeennotowwát aninnewun bamosa bangwininnink nundowábundunk che unwabit, kádush omikkunzeen.

44. Ekettodush nayáb neenguhkewa andáyán, omikkándush bizziashshewuttanik, cheshuttiegátanik, bisshegandágwuttinik.

45. Medush azhe nánát neezwaswa mutche iáwishun Maniŋon, peendegawugdush owwe uhwewát, squáhdush wuhow aninne owushema izzhewabizze neettam antipun : me ga izzhewabizzewát uhgew anishanábag.

46. Magwouh guhguhnonát anishanában, binná ogeen giya wekánisun nebowwewug áquutchink beowug che guhnonintwá

47. Oweuhdush otinnán binná keguh giya kekánisug áquutchink nebowwewug, kebeiggög weguhnonikwá.

48. Guhnonátduš otinnán : owwanan innuh neenguh ? owwananug nekánisug ?

49. Oshebinnekatowandush otoskenegamun, eketto, binná neenguh giya nekánisug.

50. Owwagwan gatotummogwan gaezhe meenwandunk nōe gezhigŋnk andát, me wuhow nekánis, neendowwamá, neenguh.

## CHAPTER XIII.

Ev gezhigut Jesus geságáum genammattábe cheegebeeg kitche gummeeng.

2. Gebegitchemowŋjeittewug anishanábag, uhnammattábit medush geáwa bozit nápequánink, genammattábitdush ; kokkinádush anishanábag nebowwewug cheegebeeg.

3. Kitche nebená uhnŋch oge-enán buhbawatágoozewinnink : ekettŋnk : ketegaweninne geságáum owweketegat :

4. Opedush kategat, ánint menekánun, pemaiuhe gepungesinŋn, benasewugdush gebe-ezháwug gebemozhugindummowát.

5. Ahnintdush ásinnekáng gepungesinŋn gwetch ákewunzinŋk : bábega, geságuhkewun, ŋnje ká kippuggásinŋn áke.

6. M'wákuhung gezis, gechágetawun giya ánga ojebekáwunzenŋn geotápetawun.

7. Ahnint menaságáwunjeeng gepungesinŋn, menaságáwunjeendush geságuhkewun, geningobemuggiggenŋndush.

8. Ahnint gepungesinŋn onissheshink áke, gemenekánewunŋndush : ánint ningŋtwásetussenŋn, ánint ningŋtwásetunnuhtussenŋn, ánint niswemetunnuh getussenŋn.

9. Owwagwan watowwugáwun chenondunk máno tuhnon-dum.

10. Otoskenegamundush ogebeguhnonigŋn, ekettowugdush, wagonan buhbawatágoozewinnink wanje gagekemutwá ?

11. Nuhquatunk otinnán, ŋnje kege-ezhemenigŋm keche wekekandumag kiátuk ogemáwewin gezhigŋnk, wenowádush uhgew ká menasewug.

12. Owwagwan ayágwan me gamenint, kitche nebená oguh-tiánun, weendush ayásig oguhotápenummowwá menik ayát.

13. Eu ónje guggékemugwá buhbawatágoozewinnink ká wábissewug anábewát, giya kánonduhzewug ánuh nóndummo-wát, ká nissetotunzewug.

14. Ughew ototosaigónáwá eu Esaias manitowázót gá eket-tót, nóndumag keguhnóndám kádush keguh nissetotunzeem, enábeyagduah keguhwábundám kádush keguhnissetowwenun-zeem.

15. Oanje uhnew anishanában otaewán kippuggáwán, giya otowwuggáwán kágwetch nónduhzewug, oskezhikowán águh-wábewug che wábissigwá oskezhigowáng, che nissetotunzigwa otaewáng che mennoizzhewabizzissigwa, konemá neendá noje-moág.

16. Mennowánegwuttón koshuh keskezhigón, ónje wábemug-gut, giya ketowwuggun, ónje nóndummomuggut.

17. Me wanje eninnuhgook, bátienowug manitowázojig giya menno-izzhewabizzidjig aninnewug, ogewegoochewábundána-wá wiábundumag, ká ogewábunduhzeenáwádush, otánuhwe-nóndánáwádush nóndumag kádush ogenónduhzeenáwá.

18. Nóndumók ketegaweninne obuhawatágoozewin.\*

19. Oweuh nóndunk ogemáwewin ogegetowin nissetotunzik medush tuhkoshink ow mázheninnewuggizzit uhmowwuttenunk gá ketegátummowint otaink, me wuhow gá iát, pemaiuhe gá pongesin menekánun.

20. Ween gá iát ásinnekáng gá pongesink menekánun, ween enóndowwán ekettowin, bábegadush pápananemowinnink we izzhewabizzit.

21. Oanjedush ká ojebekáwisse weowink, wanebak májeko bunge, koshá wanje izzhewabuk uhsunnáguk giya osittáwanin-dewin ekettowin ónje, náágutich nishkátizze.

22. Ween gá iát menekánun menasagáwunjeeng gá ponge-singin, ween nóndunk gegetowin, giya kunwanindewin o-o áke giya wiazhindewin kitchetwáwizzewin; wanje wunnessing gegetowin kádush menekánewissee.

23. Ween gá iát wanisseshink áke, ween gá nóndunk eket-towin, onissetotándush, netáwiggínón, ánint ningótwáktuswa ánint ningótwassemetunnuh metoswa ánint nissemetunnuh tuswa.

24. Minowá buhbawatágoozewin oge ezhewenán eketónk ogemáwewin gezhigónk, aninneeng ezhenágoozewun kategá-tummgoot wanisseshink menekánun ogittegánink.

25. Áninnewug magwouh nebáwát, shánganemigoojin be-ezháwun, mutche mezhuskeen obegittegátuminne ketegánink.

26. Mandámin siáguhkeet, netáwigginnóndush, mutche me-zhuskeén giya ween geságuhkeeg.

27. Tabandunk ketegán otoskenegamun obeotissigón obe kuhquajemigón, kánuh wanisseshink menekánun kegekittégá-

---

\* Uhgama *kekinnowachegeshwawin*: eu *parable* uzzhekettónk ságuhnaah inwawinaink.

tunzenun kekittégánink ? áneendedush wanjebámuggut mutche mezhuskeen ?

28. Otinnándush shànganemigoojin ogebetotuminne, otoskenegamundush okuhquajemigün, neenguh ezhámin innuh che omozhuggindumáng ?

29. Oge enándush káween, konemá uhmozhegindumag mutche mezhuskeen keguhbanájeáwág mandáminug.

30. Máno mámowy tuhnetáwiggenün nánazh pánemá má-máng neenguh enág mámájig ; neettam má moyeuk mutche mezhuskeen, iyuzzhebetoyeuk che chágizzumink, mandáminugdush peendegush neendotosowegummigünk.

31. Minowa buhbawatágoozewin, oge ezhewenán, ekettodush ogemáwewin gezhigünk ápiche ágáseeng menekán azhenágwut-tinne, aninne watápenunk ogittégátunk ogittégánink.

32. Báságin menekánasun, miáchehingdush me owushema s'wángunk unne metigowunnün, benasewugdush gebebonewát otikwunnink.

33. Minowá buhbawatágoozewin oge ezhewenán, eketünk ogemáwewin gezhigünk, wanje ombishkág puhquazhegun azhenágwut, equa ogeotápenán, oge gátün nisso tepiegun báság puhquazhegun nánazh kokkinná geömbishkág.

34. Kokkinná ono iuheen Jesus ogeezhewenán buhbawatágoozewinnink, káweendush kago pukkánussinnün.

35. Me che tabwawinnewunk gá eketöt manitowázöt, neenguhbákinán netün buhbawatágoozewinnink, neenguh tebátotán gágátöng oppinna aquo ákewung.

36. Jesusdush kokkinná ogemájenázhowán anishanában, azhe peendegat wegewamink, otoskenegamundush gebeezháwun obeguhnonigün, weendummowweshinnáng buhbawatágoozewin mutche mezhuskeen ketegánink, ekettowug.

37. Otinnándush nuhquatunk, wanishshink menekánun kategátunk, me aninne oguisun.

38. Ketegán áke, wanishshin menekánun, ogemáwewin onejánisin, mutche mezhuskeen, mázheninnewuggizit onejánisin.

39. Shàngandágoozit gá gittégátunk mutche mezhuskeen Mutche Manito ; mámáwin ishquáákewung áke, mámájig, mezhinnowamun.

40. Mega izzhewabuk eeshquá ákewung che mozhuggindumink mutche mezhuskeen che chágizzumink.

41. Aninne oguisun oguh ezhenázhowán omezhinnowamun chemozhuggináwát kokkinná mutchebemátizzinidjin otogemáwewinnink, kokkinna giya mutchekago.

42. Oguh oppugginnáwán mutche ishkotang emá tuzzhe mowwewug tuzzhe muhmutwaábetashenög.

43. Manobematizidjigdush gezis azhewákashkát tuh ezhe-wákashkáwug ösewa otogemáwewinnink : owagwan watowuggáwan chenöndunk máno tuh nöndum.

44. Minowa ogemáwewin gezhigünk, kache apetandágwuk azhenágwuk mikkegáta ketegánink, wuhow aninne makung.



minowá otánjegátŃn, azhe bápenanemŃt awe ezhe átáwat kokkinná azhe tebandunk medush azhe kishpinuttot e-e ketegán.

45. Minowa ogemáwewin gezhigŃnk átáwaweninneeng azhenágozewun onundowábundánun wanissheshingig megisug.

46. Makunkdush bazhek wanissheshininnik megis awe ezhe átáwat kokkinná otiemun azhe kishpinuttŃtdush.

47. Minowa ogemáwewin gezhigŃnk uhsbbeeng ezhená goozewun kitche gummeeng azhe oppugginnint, uhnŃch azhenágwuk azhemowŃndobetŃndush.

48. Mooshkenat azhe nátagámebetŃn cheegebeeg genammattábewugdush azhe mowwunjetowát wanissheshininig, bábenumowát ototosowinnewáng, miánátutinnig owabinnánáwá.

49. Me ga izzhewabuk eeshquá ákewung, mezhinnowag tuh be-ezháwug che mozhugginnáwát mache bemátizzinidjin, magwa manobemátizzinidjin ;

50. Che oppuggináwát ishkotang, che tuzzhe mowwewát, che tuzzhe muhmutwa-abetáshinnowát.

51. Jesudush otinnán, kenissetotám innuh kokkinná ono iuheen ? ekettowugdush, á neendogemám.

52. Otinnándush, eu Ńnje washepe-egait nasetotunk ogemáwewin odikittowin, eninneeng ezhenágooze, kokkinná kago wanissheshink, Ńshkeiue, gataiuhedush buhságizzetŃt ototosowinnink.

53. Me gá izzhewábuk ope gá gezhetát ono ekettowinnun, medush azhe máchát.

54. Tuhkoshink tebinowa andánukkeet ogeguhgekinnummo-wán otuhnummeawegummigowáng ; gekitche mánukkátandumŃgdush, ekettowug. Ahneende gá Ńndinnunk o-Ń nebwákáwin giya ono kitche unnokewinnun ?

55. Kánuh wuhow áwisse okotossoweninne oguisun ; ká nuh ogeen azhenekázonit Mary ? giya wekánisun James, giya José, giya Simon giya Judas ?

56. Otowamándush, kánuh kokkinná, omá iásewug ? ánepe wandenunk kokkinná ono kitche iuheen ?

57. Medush azhe nishkanemáwát. Jesudush otinnán : manitowázŃt mizze ogitche apetanemáwán, meatuh tebinowa andánukkeet giya tebinowa andát.

58. Káween kago kitche enunnokese emá, Ńnje káween tabwa-anemásewán.

#### CHAPTER XIV.

MEDUSH ope Herod ogemá nŃndunk uhtuzzhemint Jesus.

2. Otinnándush otoskenegamun, me wuhow John Baptist geábejebá ; mewanje izzhewabuk kitche unnokewinnun mesábundiewat weow.

3. Oanje, áshia Herod ogetuhkonán John, ogetuhkobinnándush, ogekepáquowán, Herodias Ńnje, wekánisun Philip owewinne.

4. Gá Ńnje izzhewabuk, John oge-enán káween quiuk izzhewassinŃn wetogamut.

5. Opedush ōnjittá wánissáat ogegosán anishanában ōnje uhumanitowázōt John oge-enanamáwán.

6. Heroddush ningōtink ope wákomát owejetukkewamágunun, Herodias odánisun geneme anosumbbewát, Heroddush gemeenwandum.

7. Oge-enátduš uhgemushkawwegeezhwat owagotogwanigo ganundowandummowweyun mego chemeninán.

8. Ogeendush ge-egogobun keche ekettōt, mézbeeshin John Baptist oshtegwán otossowinnink.

9. Ogemádush ge osittáwandum, máno n'dáwách ge enandum, ono giya ōnje gá bezindágoojin, eketto keche ezbe menát ezbe nundotummágoot.

10. Medush gá ezbe unnoket John géáwe kishkequoont, kepáquotewegummigōnk.

11. Oshtegwándush gebeechegátátag otossowinnink azhe me-nint oskenegequa, oskenegequadush azhe betowát ogeen.

12. Otskenegamundush gebe-ezháwun azhe otápenummowát weow owwe ni-isshemáwát, gebe-ezháwug geweendumwówát Jesusun.

13. Jesusdush ope gánōndummowint, azhe nuhguttunk emá enuhkuhkakummik, nábequánink owwe ezbe bozit: buggwutuhkummigáng che ezhát enezheka. Anishanábagdush nōndágawát uhnopenánáwát, bamosawát.

14. Jesusdush geságáum, kitche bátienowun anishanában wiábomájain, ogesháwanemán, ogenojemóándush wiákoozinidjin.

15. Wanákooshik obeotissigōn otoskenegamun, ekettowugdush buhgwuttuhkummigá o-o shegwouh ozám onákooshik, otánōnk izhenazhub anishanábag, otákishpinuttōnáwá gamejewát.

16. Jesusdush otinnán, kago tuh májásewug: keenowágo ushummik gamejewát.

17. Oge egōndush nánwátik atuh puhquazhegunun neezhdush kegoiug neendiámin:

18. Ekettodush, betowweshig.

19. Medush géazhe gubnonát kokkinná anishanában che nam-mattabenit ákeeng, gá ezbe otápenunkdush nánwátik puhquazhegunun neezhdush kegoiun, ishpemink azhe enábit, megwetchinnát, bokobetōtdush nánwátik puhquazhegunun, gá ezbe menát otoskenegamun, otoskenegamundush omenáwát kokkinná anishanában.

20. Kokkinnádush getabissinnewug; metoswa ussheneezhdush kokobenágunun gemooshkenawun menik ashquundummowát.

21. Nánun metoswák getusshewug géawesinidjg, equawug, uhbenocheugdush pukkán.

22. Bábegadush azhe bozinnázhowát otoskenegamun agámank che ezhánit, mázhenázhowátduš kokkinná anishanában.

23. Gá mázhenázhowátduš anishánabnn, oketáke enezheka, ezhá che uhnummeát wanákooshikdush emá iá ezbeke.

24. Nábequandush nowwuggám geuhgwinda ánuh bemewabuhunk ònjeshkuhwá ánáquut.

25. Neo tebiegun ápiche tìbbìkuk, Jesus azhe eszhát nábequánink ogittebeeg geunnebamosa.

26. Otoksenegamundush ope wiábomiggoot ogittebeeg bamosat kítche sagizzewug, ekettowugdush, jebi wuhow ; ge ázhequawugdush sagizzewát.

27. Bábegadush Jesus ogeguhnonán, neen kòshá kago sagizzekago.

28. Peterdush otinnán, wiáwewunnan, nundomesin che názekonán ogittebeeg che bamoseyán.

29. Otinnándush óndás, Peterdush azhenezituhkòkeet nábequánink nebeeng, owwe názekowát ogittebeeg geunnebamosa Jesusun shezhát.

30. Wiábundundush kitchenodininnik, azhe sagizzit opedush wáunnegozábeet, azhe bebágit, ekettodush, neendogemám bemájeisshin.

31. Bábegadush Jesus oshebìnnekatowán azhe otápenát, otinnándush, binná me o-o, ònje mushkáwanduhzewun, wagonan wanje tabwa-anduhzewun ?

32. Tuhkoshinnowátdush nábequánink me azhe bonánemuk.

33. Nábequanink ábidjig oge uhnumteowáwát ekettowugdush, kagat keen Kítche Manito oguisun.

34. Agámank mazhuggáwát Gennesaret otittummowát.

35. Anishanábagdush emá andánukkejig nòndummowát, me kokkinná gábiezhewaweendummátink, kokkinnádush wiákoozinidjin azhe betowwint.

36. Okuhquájemáwándush che tángennummowáwát ishquaiuhe obuhbeenzikowágun, menikdush gátánginnummowáwát genojemowát.

## CHAPTER XV.

Eu opedush ogebenázekágún Jesusun oshebe-egaweninnewug giya Phariseeug Jerusalemink ònjebájig, otigóndush.

2. Ahneezh uhgew ketoskenegamug, gata ezhittwáwin wanje begobetowát, binná ká kesepekeninjesewug bwá weesinnewát.

3. Otinnándush wagonan giya keenowá, wanje begobetoeyag Kítche Manito otizzhetwáwin tebinowa ketádissokánewá weioeyag ?

4. Wanje izzhewabuk Kítche Manito oge-eketto kítche twáwanim kòs keguh giya, owwagwandush ga mutche guhnóná-gwan osun gamá ogeen mego che ápiche nebót,

5. Keenowá koshá aketoyag, owwagwan ga totummogwan kago anenummowájin osun giya. ogeen nishkátenuummowát, kátuh papámanémáse.

6. Me o-o azhe banájetoyag Kítche Manito oguggequawin ketádissokánewán ònje.

7. Kuhgianizzidjig ! ápiche wawane kege ezhe tuzzhimmigowá *Esaias*, eketlònk,

8. Uhgew anishanábá, kitché bashew neembeguhnónigóg oskezhigowáng giya otonewáng, otaewándush kitché wásá pukán innuhgotanewán.

9. Ká ningót inábuhtussinnón uzzhuhnumeatowwewát tebinowa anandummowát otizzheguggekimmáwán aninnewun gagekimmáwájin.

10. Onundomándush kokkinná anishanában, otinnándush, bezindumók, nissetotumók.

11. Káween eu pándegamugguttinnik otónink, aninne obanájeiggoozen: sááummomugguttinnik otonink me bánájeig-goot.

12. Otskenegamundush benázekágoojin ekettowug keke-kandum innuh Phariseeug enishkátizzewát gá nondokwá gá enutwá?

13. Otinnándush kokkinná mezhuskeen nós gezhigónk ká te-gátunzeeg tuhbuskobitchegátá.

14. Bonim binná: kishpin kuhgebeengwawát sagábeginájig kagebeengwanidjin kokkinná beenjissawug wánekanink.

15. Peterdush nuhquatunk otinnán, weendummowweshinnáng o-o buhawatagoosewin.

16. Jesusdush otinnán, ká nuhwunnth giya kenissetotun-zeem?

17. Ká nuhwunnuh muhshe kenissetotunzeem pándegamug-ukkinn otónemáng ezhámuggut tuhbuhezheesh ónje sááummomuggutdush?

18. O-o edush otónemáng wanje sááummomuggut, otaink ónjobámuggut, me aninne bánájeiggoot.

19. Oanje otaink wanjobámuggut mutche enandummowin, nissittewin, bisshegwátizzewin kemotewin kuhgenowishkewin, mutche gegetowin.

20. Me ono bánájeiggoot aninne: káween o-o owesinit bwá kesepekeninjeet aninne obanájeiggoosen.

21. Jesusdush gáezhenuhguttunk emá enukkukhakkummik, tuttebaó Tyrink giya Zidonink ezhá.

22. Binnándush equa Canaanink andánukkeet, ogebenázeká-gón ogebekitcheguhnónigón otigón: sháwanemeshin neendogemán David oguisun, neendánis kitché kotuggitón Mutche Manitón.

23. Ká pápish oguhnónáse, otoskenegamundush obenázeká-gón otigón, tá mewinnázhiégázo, kebemigoskázomigónán eket-towug.

24. Nuhquatunk eketto, ká neendizzhenázhiégáz, meatuh katemákizzit waneshink wegewamink Israelink.

25. Medush gebe-ezhát equa obeochicheengwanáttowwán ekettodush, neendogemám, nezhokomowweshin.

26. Oge-ezhe nuhquatowwándush, káween onisseshshinzenón che mukummínt uhbenocheug puhquazhegun, anemóndush che oppuggetowwint.

27. Ekettodush kagat, neendogemám, anemóg koahá omájin-

awág babángissininnik ábewebetowwint puhquazhegun, taba-nemigoojin otuhtopowinnik.

25. Jesusdush otinnán, oh equa, kekitchemuskáwandum, an-andumun máno keguhtotágo, bábegadush nojemowun odánisun.

29. Jesus nuhguttunkdush emá enuhkukkakummik, biezh ezhát cheegebeeg kitche gummeeng Gallilee : azhe oketákwát wudjewink owwe nammattábit.

30. Kitchenebenádush anishanában bowotissiggoojin, obenáwán mamákizzinidjin, kagebeengwanidjin, netágegetosinidjin papukkán giya inápinajig, otuhpuggináwán Jesus ozittáng oge-nojemoátdush.

31. Medush ope kokinná anishanábag wiábomáwát mamákiz zinidjin nojemonit, kagebeengwanidjin uhwábinnit giya uhñoch anápinajig genojemowát, uhnunmeatowwáwán Kitche Manito Israel omanitomun megwetchináwát.

32. Jesusdush ogenundomán otoskenegamun, otinnándush neensháwanemág anishanábag, ònje neesogwun neengewejewegóg kádush kago otònje mejeseenáwá : kádush neenguh mewinnázhuwáseeg magwouh bukkuttawát, konemá tá wunne-mikkowwewug ningooche.

33. Otskenegamundush nuhquatunk ektettowug, ánepe ga òndinumunk puhquazhegun, ga usshummungwá? ápiche buhgwuttuhkummigá omá.

34. Á Jesusdush otinnán, áneendushwátik puhquazhegunun iá-yag? otinnáwándush, neezhwaswátik puhquazhegunun, pungeedush kegoizansug.

35. Otinnándush anishanában che nammattábenit ákeeng.

36. Ogeotápenándush, neezhwaswátik puhquazhegunun, giya kegoiyun, medush gá azhe uhnunmeát, obokobetót omenándush otoskenegamun, otoskenegamundush omenáwán anishanában.

37. Weessinnewát, kokinnádush getabissinewug, neezhwaswadush kokobenágunun gemooshkenawun, menik ashquundum-mowát.

38. Gá weesinidjig, newin metoswák koosewug, ápedush equawug uhbenocheugdush pukkán.

39. Májénázhawátdush kokinná anishanában, Magdalaink gebe-ezhátdush.

## CHAPTER XVI.

PHARISEUGDUSH giya Sadduceeug, obenázekágún obe-guhgwadebanemigún okuhquajemigún : wábundi-issinnáng kache mámukkázinnágwuk gezhigúnk ònje, ektettowug.

2. Nuhquatunkdush otinnán, wanákooshig ekettoeyag, tuh kitche mennogezhigut, misquhqt :

3. Ekekeshapdush, tuh mázhegezhigut nōngum, misquhqt giya ningwánuhqt. Kuhgianizzeyag! kenissetowwenám gezhik a-ezhenágwuk, kánuh giya kenissetotumzeen kakinnowátuk o-o gezhigut?

4. Miázheninnewuggizidjig bašegwátizzidjig anishanábag, kuhgwatwawug wewábundummowát miámukkázenágwuttinig, káweendush kago miámukkázenágwuttinig tuh wábunduhásewug, meatus Jonas manitowázót otizzhewabizzewin. Azhe májátduš uhnuggunát.

5. Otokenegamundush agámank gá betukkoshinnowát, omikwandánáwá wunnekáwát puhquazhegun.

6. Jesusdush otinnán, ángwámizzeyeuk, kago tángenummowá kago, Phariseeug giya Sadduceeug wanje ómbishkág puhquazhegun.

7. Guhguhñnittewug, ekettoewug, me eu ónje gebetosewung puhquazhegun.

8. Jesusdush kakandunk eketto, keenowa tiábwatunzigook, wagonan wanje guhguhñnittizeyag, ónje gebetosewag puhquazhegun?

9. Kánuh kenissetotunzeem, kánuh kekunwanduhzeem, nánwátik puhquazhegunun giya nánink metoswák aninnewug, áneendush menik kokobenágunun gámooshkenag?

10. Giya neezhwaswátik puhquazhegunun, new metoswákdush aninnewug, áneenmenikdush kokobenágunun gámooshkenag?

11. Ahneen azhe nissetowisewag tuhzhinduhzewán puhquazhegun che tánginuhzewag Phariseeug giya Sadduceeug wanje ómbishkág?

12. Nissetotumógdush, uhgetuzzhindhzeeg puhquazhegun wanje ómbishkág, uhgetuzzhindunk koshá Phariseeug giya Sadduceeug omutche guggequawinnéwá.

13. Buhtuhkoshink enuhkukakummik Caesarea Phillippi, okuhquajemán otoskenegamun, eketónk, áneen azhewát aninnewug, owwanan neen aninne oguisun anwázhewát?

14. Ekettoewugdush, ánint ekettoewug, keen John Baptist, ánint Esaias, ánint Jeremias, ánint pukán manitowázót.

15. Otinnándush, owwanan wiáweyán keenowá ekettoeyag?

16. Simon Peterdush eketto; keensah Christ, gágineek bamátizzit Kitche Manito oguisun.

17. Jesusdush nuhquatunk otinnán, kitche wawane quiuk aketoeyun Simon Bar-jona, káween misque giya weyás kegekinnommágooseen, nós kóshá gezhigónk andát kakinnomók.

18. Ketenenimdush keen Peter [ásin] omádush ásineeng neenguh ózhetón neenduhnummeawegummik, mutche-ishkota otishquándem, káweká oguhmámázhetoše.

19. Keguhmenindush ábápegiēgun ogemáwewin gezhigónk, owwagotogwandush ga tuhkobetowunnan ákeeng, guhtuh tuhkobetóm gezhigónk, owwagotogwandush ga ábhuhnummowunnan ákeeng tuh ábuhum ishpeimink.

20. Otiángwámemándush otoskenegamun cheweendummowwásigwá oweuh, ween Jesus, Christ che áwit.

21. Euedush ope Jesus miájetepajemótowwát gaizzhewabizit, che ezhát Jerusalemink, ga ezhe guhwátuggeint, ga ieen-dotágot okewanzeun giya ogemá sáságewitche gaweninnewun,

giya oshebe-egawewinnewun keche nissintdush keche ábejebát minowa niswogwunnuhguttinnik.

22. Peterdush pemaiuhe guhguhnonát, otinnán, neendogemám káween tuh izzhewabussinnón, nōngum aketoeyun.

23. Gwaketá guhnonát Peter, neempikquunáng ezhán Satan, aninnewug otissichiegawinnowá ketizzhenáguttuhwandán, káween Kitché Manito otissichiegawin ketizzhenáguttuhwanduhzeen.

24. Jesusdush otinnán otoskenegamun, owwagwan aninne ga nopenuhzhewgan, tá ángwámanindizzo che guhwadebanindiz-zoot che nopenuhzhít.

25. Oanje owwagwan gawe iángwámandumogwan che bemajetót obemátizzewin oguhwunnetón, owwagwandush ga wunnetogwan obemátizzewin neen ōnje oguhmikkán.

26. (Wagonan anábuhtuk aninne, kokkinná kago ákeeng keche tebandunk wunnetótdush ochichágwun : wagonan aninne ga átáwat mashkót ochichágwun ?)

27. Aninne oguisun tuhtuhkoshin ōsun ogitchetwáwizzewin-nink, mezhinowamundush oguh bewejewiggūn kokkinnádush aninnewug wawane tuh tebáummowáwug gáenunnokewát.

28. Kagat ketenenim, ánint omá nábowwidjig ká tuhnebosewug chebwá wábomáwát aninne oguisun bemushkáwizzit.

#### CHAPTER XVII.

GAH ningót waswokoniguk, Jesus otápenán Peter, James giya John wekánisun oge-ezhewinnán 'sputtenánik ezheke weenowá atuh.

2. Otánjenágwittón weow anosummegábowewát, oskezhikdush gezisónk ezhewábiskánewun.

3. Binnádush Moses giya Elias, obeotissigūn obegugguh nonigūn.

4. Peterdush otinnán, neendogemám onisseshin omá keche iáyágebun kishpin anandumun niswa wegewamun neenguh ozhetomin, bazhek keen ōnje, bazhek Moses, bazhekduh Elias ōnje.

5. Magwouh uhgetót, binnuh kitché wábeská ánáqut bamásininnik tibbishko, binnádush gegetowin ánáquttōnk be Onzittagwut eketōnk, me wuhow siágeug neenguis ; bezindummowweshig.

6. Ōtoskenegamundush nōndummowát, mego azhe pongesinowát oskezhigowáng sagizzewátdush.

7. Jesusdush betánginát otinnán, onishkág kago sagizzekago.

8. T' wáskábenát, ká oweuh aninnewun owábomásewán me-atuh Jesus.

9. Buhnesákewat wudjewink, Jesus otinnán, kago oweuh aninne weendummowákago, nánazh pánemá aninne oguisun ge ábejebát.

10. Ōtoskenegamundush okuhquajemigūn, wagonan wanje ekettowát oshebe-egaweninnewug Elias neettam tuhtuhkoshin ?

11. Jesus oguhnonán otinnán, kagat Elias neettam tuhtuhkoshin nayáb chebeuttowát kokkinná kago.

12. Ketenenimdush, maweshá getuh koshin Elias kádush okekanemásewán azhemeenwandummowátigo ogetotowáwán. Me giya dibbishko oguh totowáwán aninne oguisun.

13. Otokenegamundush enandúmog uhtuhzhemát John Baptist.

14. Beotissáwátdush bátiennitt anishanában, aninnewun obenázekágón, obeochicheengwunittágón ekttodush.

15. Neendogemám sháwanemeshin, neenguis kawunnátizze, kitche sunágut, iápe 'skotang pongesin, iápe nebeeng.

16. Neengebetowwágdush ketoskenegamug kádush onojemoá sewán.

17. Jesusdush eketto, oh tabwa-anduhzeeng mutche bamá-tizzidjig anishanábag, áneenmenik gá wejewinnán, aneenmenik gatuzzhekonán? betowweshin omá.

18. Oge sheguhnonándush Mutche Manitón, me azhe ságáum hábegádush quewezans nojemo.

19. Otokenegamundush obenázekágón ezheke, okuhquájemáwándush, áneen neenowint azhe kushkéasewungid, che sá-gitchenázhowungid?

20. Otinnándush, ónje ká kemushkáwánduhzeem, kishpin punge atuh mushkáwandumagobun, ketá etám o-o wudjew, ewala tuzehe ánjesin, mego che ánjeseingebundush, kokkinná giya kago ketátotám.

21. Wuhow towuh Manito, ká ságáunze, meatuh muhkutta; kawin giya uhnummeawin ónje.

22. Ünnekewawát Gallileeink, Jesus otinnán, aninne oguisun tuh buhgittinemátinun, aninnewug oninjewáng.

23. Medush che nissáwát niswokonigukdush tuh ábejebá jebagummigónk; kitche kushkandumógdush.

24. Buhtuhkoshinnowát Capernaumink, watápenungig tepá-ummátewin benázekowwáwán Peterun, ekttónk, kánuh ketogemám oguh tepáunzeen tapáummatewin.

25. Nuhquatunk eketto, á, wegewaminkdush ope be-ezhát Jesus otinnán, áneen anandumun Simon, owwananun watápenumowáwájín tepáummátewin ogemág ákeeng, tebinowa one-jánissewán, uhgamá miátáwizzinidjin?

26. Peterdush eketto, miátáwizzinidjin: Jesusdush eketto, onejánissewán obebandánáwádush weowwewán.

27. Che nishkátizzisigwádush, kitche gummeeng ezhan, owe pukkobewabenun megiskun, otápin kego neettam ga gón-dunk, tá wánobenut shoneá keguh wábundán: otápenun, meezhdush uhgew, ánint neen ónje ánintdush keen ónje, che tepáum-unk tepáummátewin.



## CHAPTER XVIII.

Eu opedush otoskenegamun biezheotissiggoot Jesus, ekettowugdush owwanan owushema nágánizzit ogemáwewinnink gezhigónk?

2. Jesudush onundomán uhbenocheun, nowwiuhedush onammatábeán.

3. Ekettodush, ketenenim meatuh ezhe uzzhakewayag, uhbenocheink che enandágoozeyag ká keguh peendegaseem ogemáwewin gezhigónk.

4. Owwagwan ga tuhbussebuggittinnummogwan weow uhbenoche-eeng me ga ápiche nágánizzit, ogemáwewinnink gezhigónk.

5. Owwagwandush ga sháwanemágwan uhbenocheun o-o andágoozinidjin neenduhnozowinnink, me giya neen uhsáwanemit.

6. Owwagwandush gamutchetotowwágwan uhbenocheun tiabwatowwinidjin, tá onisseshininne besebocheguhábekón nápekonint, owwe pukkobewabenint ápiche keenweendummá kitche gumme.

7. Sunnágut izzhewabut ákeeng bamátizzidjig, wanje izzhewabuk mutche bemátizzewin: mutche bemátizzewin ónjítá tuhtuhgo, sunnágut koshá eu aninne mache bemátizzit.

8. Kishpindush keninj uhgamá kezit ónje mutche izzhewabizzeun, kishkeshun, wabenun, nowutch atow onisseshin eu totumun, che bemátizzeyun, kokkinná keow chewabenumingebun mutche ishкотang.

9. Kishpindush keskezhik ónje mutche izzhewabizzeyun, kitchebetón wabenun, nowutch atow onisseshin ónje mennobemátizeeng bazhekwunk oskezhigomá neezhik keskezhigón chewabenumingebun mutche ishкотang.

10. Tuttebábin, kago mánátanemákan bazhek uhgew babe-wizzheidjig, ketenenim uhgew omezhinowamewán gágineek iáwun ossummeskezhik nós gezhigónk andát.

11. Oanje aninne oguisun tuhkoshin, we bemájetót wanátmkin.

12. Ahneen anandumag, aninne ningót wákoozinnit ománish-tánishemun, bazhekduh wunneshininít, kánuh otánuhguháseen shángussemetunnuh ussheshángusswe, wudjewink ezhát che nundonawát wanisshinidjin?

13. Mikkowátdush nowutch tá bápenanemo uhnew bazhek ónje, uhgewedush shángussemetunnuh ashe shángutchinidjin ká ningooche ge ezhásewug.

14. Mego dibbishko ga ónje wunneshunzig bazhek uhgew bewizzheidjig ánga enanduhzik kósewá gezhigónk andat.

15. Kishpindush kekánis mutchetótók, názekow weendumow ga mutchetotunk ezhekawwizzit, nóndókdush kegebemájeá kekánis;

16. Kishpin nõndosinõk, neezh uhgamá niswa otápin, che wejewutwá che bezindükwá, ope neezh uhgamá niswa, nõndá-gowát, tussink gegetoyun tuh sõngun.

17. Kishpindush tabwatunzik, uhnummeawinnink owwe tepá-jemõn, kishpindush tabwatunzik uhnummeawinnink, wabin, mutche áwishink apetanim.

18. Kagat ketenenim, owwagotogwan ga tuhkobetowunnan ákeeng tuhtuhkobeta gezhigõnk, owwagotogwan ga ábuhum-mowwunnan ákeeng tuh ábuhum ishpepink.

19. Minowá ketenenim, kishpin niyazh enandumag kago kuh-quajemag kõsewá gezhigõnk mego che izzhewabuk.

20. Oanje ningooche neezh niswa aninnewug mowõnjeitewát neenduhnozowinnink, emá neendia nõwwiue.

21. Peterdush be-ezhát eketto, áneenmenik ga osittátotõwit nekánis che ábwa-anemugdush, neezhwáchink innuh?

22. Jesudush otinnán, ketenin káween atuh neezhwáchink, neezhwaswa metunnuhtussink usshe neezhwáchink kosuh.

23. Eu õnje ogemáwewin gezhigõnk aninneeng ezhenágoozewun wá nuhõindumágoot unnoketágoojin.

24. Bazhek aninnewun betowwá, omuzzenamágoojin metá-chink metoswák shoneá.

25. Kago tunizzik gatepiegat otogemámun otinnuggimegõn che átándewint weow, wewun giya onejánisun chetebiegátanik omuzeniegun.

26. Medush azhe pongesin anosumegábowid otogemámun uh-nummeatowwátush, ekettõnk neendogemám, máno be-eshin kokkinná keguh tepáumõn.

27. Otogemamundush azhe sháwanemigoot, azhe bugitine-goot omenigootdush omuzeniegun.

28. Wuhowedush unnoketágaweninne ane ságáunk owábornán weejunnoketágawemunnewun omazenumágoojin bazhekwábeek: meenjimmenátidush ogoondágunink ekettõnk tepáummowweshin mazenumowweyun.

29. Wuhow weejunnoketágaweninnewugdush azhe pongesin ozit-táng ekettodush, be-eshin kokkinná keguh tepáumõn.

30. Káweendush owwe beásin, awe ezhe kepáquowát õnjitta che tebáunk.

31. Weejunnoketágaweninnewugdush wiábundumowát ando-tumink, ge osittáwandumõg biezhewendumowwáwát tabane-mikowájin kokkinná izzhewabuk.

32. Tabanemikoojin azhenundomigoot otigõndush, mutche unnoketágaweninne, kegemenin kokkinnuh kemuzaniegun ánga kegenundotummow.

33. Kánuh tá ezhe onissheshinzenõn, che sháwanemutebun keweejunnoketágaweninne, gá azhe sháwaneminán.

24. Onishkátizzewundush tabanemigoojin, azhe buggittinne-gootdush che kotuggeint nánazh che tebáunk kokkinná menik mazaniegat.

35. Mego dibbishko nōs gezhigōnk andát, keguh tebuggin-dánáwá kishpin menowwesháwanemásewutwá kekánisug machs totummojawin.

## CHAPTER XIX.

MĒGAH izzhewabuk Jesus eeshquá ekettōt ono iuheen azhe máját uhnugunát Gallilee, be-ebhátdush cheegebeeg Judea agá-mank Jordan.

2. Kitche nebenádush anishanábag, onopenuhniḡōn onoje-moándush emá.

3. Phariseugdush obeotissigōn, obekuhgwadebanemigōn okuhquajemigōn, quiuk innuh tá izzhewabut aninne che bukkawinnát wewun, tussink naskátizzidjin?

4. Oguhnonándush otinnán, kánuh kegenōnduhzeem wiazhkut Kitche Manito aninnewun ogeozheán equawun giya?

5. Ekettodush, eu ōnje aninne oguh nuhgunán ōsun giya ōgeen, wewun che názekowát, che bazhekwininnik weowwe-wán.

6. Káween kiábe neezhissewug bazhekowug, euedush Kitche Manito gá ozhetōt, ká oweuh aninne otábegobetoseen.

7. Otinnáwándush wagonan Moses gá ōnje ezheummint we-wemá, che menint muzaniegun che bukkawenindush?

8. Otinnándush, Moses gá ōnje totunk ketaewán mushkáwag wiazhkut koshá wazhetōng áke káween ge izzhewabissinōn.

9. Ketenenimdush owagwan ga wabenágwan wewun, bisshewátizzewin atuh ōnje wabenát wewitdush bakánizinidjin, bisshewátizzit: owagwandush gawewegwan wiabinnegázonidjin me giya bisshewátizzit.

10. Otoskenegamundush otigōn, kishpin eu izzhewabuk aninne giya equa, uhwá wetegandewát, ká onissheshinzenōn che wetegandewát.

11. Otinnándush, káween kokkinná aninnewug tá nissetotm-zewug o-o ekettowin, uhgew atuh máninjig.

12. Oanje árint eunuchug azhe negewát eunuchug, anintdush aninnewun ogeozhetónáwán, árint tebinowa otizhetónáwán we-owewán ogemáwewin gezhigōnk ōnje: oweuh kushketōt che nissetotunk máno oguh nissetótán.

13. Uhbenōcheundush betowwá, che tánginát oninjeeng che uhnunmeátdush che sháwanemát, otoskenegamundush onishká-zomáwán bánánidjin uhbenocheun.

14. Jesusdush eketto, máno neenguhbenázekágōg uhbeno-cheug, uhgew towug ogemáwewin gezhigōnk iáwug.

15. Otáginán oninjenink, májátdush.

16. Binnádush aninne obeguhnonigōn, mennobemátizzeun neendogemám, wagonan ga mennoizzhewabizzeán che gágega bemátizzeán?

17. Otigōndush, áneen manobemátizzit wanje ezheun? Ká oweuh manobemátizzeise Kitche Manito átu, wágágegabemátizzewunnan, kunwandun guggequawinun.

18. Ekettodush áneen eu güggequawin? Jesus eketto, kago nishewakan, kago bishegwátizzekan, kago kemotekan, kago guhgenowishkekan.

19. Kitchetwáwanim kós keguh giya, ságe ketinowamágun tebishko azhe ságeitzeoyun.

20. Oshkenowadush eketto, áshia kokkinná ono neengeizzhe-wabiz, wagonan minowá ga izzhewabizzeán?

21. Jesudush otinnán kishpin ápiche enandumun che menno-bematizzeyun átáwan menik anduneun, katemákkizzidjigdush meezh, benopenuhzheshin, geguhtepáummágowizdush gezhig-önk.

22. Oshkenowadush nöndunk eu, kitché kushkandum ane má-ját önje kitché wánutizze.

23. Jesudush otinnán otoskenegamun, kagat ketenenim kachetwáwizzit wiánutizit aninne káween gweteh weká tuh kushketose ogemáwewin gezhigönk che peendegat.

24. Minowá ketenenim nowutch wanepunut, kitché áwase che shábotát shebákecheag sháponegun, kache twáwizzit wiánutizzit aninne ogemáwewinnink gezhigönk che ezhápun.

25. Otoskenegamun nöndumowát kitché mámukkátandumög ekettoywug owwanan ga kushketopun ogemáwewinnink gezhig-önk che ezhát?

26. Jesudush ogunnowábomán oguhnonándush, aninnewug önje ká pápish tá izzhewabussinön, Kitché Manito önje kokkinná tá izzhewabut.

27. Peterdush otinnán, binná kokkinná kago neengenuhgut-tamin che nopenuhnígoyun, wagonan ga iáyáng mashkó?

28. Jesudush otinnán, kagat ketenenim, kenowá menik n'wápenuzshyeg omá ákeeng, pánemá aninne oguisun ge ná-mátábenit ogitche námátábewinink kenowá giya keguh námátá-bim metoswa usshe neezh námátábewinun che tebugemintwá metoswa usshe neezh tuswawán Israel.

29. Oweuhdush ga nuhganát wegewamun, owekánisewán otowwamáwán, ösun, ogeen, wewun, onejánisun, otuhkemewán neenduhnozowinink önje, ningotwák tussink owushema oguhtíanun, giyadush tuh gágega bemátizze.

30. Nebewádush nongum nágánandágoozidjig squách nöndás tuh apetandágozewug, nebewádush nongum nöndás apetandágoozidjig, squách tuh negánandágozewug.

## CHAPTER XX.

OGEMAHWEWIN gezhigönk aninneeng azenágozewun siághuminit kekeshap, we uhnonát unnokeweninnewun, che unnokenit ogittegánink.

2. Ope naquatágoot pungee shoneá apuhnonát che menát babbazhek ogittegánink otizhenázhowán.

3. Naswo tepiegunak azhe ságáum, owábomándush nebowin-it bakánizidjín, átáwawinink.

4. Otinnándush giya keenowá owwe unnokeeg kittegánink, quiukigo keguh tepáumonim, azhe ezháwátdush.

5. Minowá geságáum, ningútwasetepiegunak, giya shángus-se tepiegunak, mego minowá andotunk.

6. Minowá metoswa usshe bazhek tepiegunak geságáum, owábomándush ánint nebowinit, otinnándush, wagonan omá wanjegáboweyag kubba kezhek?

7. Ekettowugdush, ká oweuh neenduhnönigosenán, otinnándush, owwe unnokeeg ketegánink, quiukdush keguh tepáumöne-nim.

8. Wanákooshek, tabandunk otinnán omezhinowamun, nundöm gá unnokejig meezhdush otebáummágowinewá netam meezh squách gá ezhájig.

9. Tuhkoshinowát ánint mametoswa ussheningötepiegan má-jábuneeg owwe unnokewát ototápenánáwá andushewát bazhek shománeka.

10. Tuhkoshinowát netam gá unnokejig, nowutch nebená neenguhiámin enandumög, ogeiánáwádush andushewát bazhek shománeka.

11. Watápenumowát shoneá, ominduhwumáwán tabandum-idjijn.

12. Ekettowug, uhgew squách gá unnokejig, negö tebiegun tebishko ketizzhe tepáummowwág, azhe tepáummowweyáng unnokeyáng kubba kezhek.

13. Öguhnonándush bazhek otinnán, káween kemutche totosenön needje, kánuh kegeweendumosenön bazhek shománeka?

14. Otápenun eu keshoneá, májándush, mego giya weenigo squách ga menugwá.

15. Kánuh quiuk neendotunze, anandumán totumán, tebinowa neendieem? Kánuh kemeenwábeze wábomeyun memug bakánizit?

16. Me dibbishko, nöndás apetanágoozidjig tuh negánandá-goozewug uhgewedush nágánandágoozidjig nöndás tuh apetan-dágoozewug önje kitche nebená nundomáwug babazhekduh tuh guggegináwug.

17. Jesusdush anemáját Jerusalemink shezhát, ningooche otoskenegamun pukaiuhe otizzhewinán, otinnándush.

18. Binná Jerusalemink ketezhámin, aninne oguisundush tuh bugittenumátenun ogemá sáságewitche gaweninnewun giya oshe-be-egaweninnewun, che 'squabemájeáwátdush.

19. Miátáwizzidjig tuhmenáwug, tuh nisshebápenuttowwá, tuh kotugeá tuh suhsuhgáquowá metigönk niswokonigukdush tuh ábejeba.

20. Biezhe otisigoot Zebedee onejánisum ogene, mámowoy oguisun, obeocichegwunittágön okuhquajemigön kago.

21. Otinnándush wagonan wáíayun? Otinnán, mezheshin neezh neenguisug, bazhek kekitchenikkáng bazhekduh kenuh-munjenikáng che námáttábit, ketogemáwewinink.

22. Jesusdush otinnán ká kekekanduhzeenáwá azhe mündotumag; ketá kushketöm innuh che menequáchegayag, ga me-

nequáche gayán menequáhegun, giya che baptizemigoyag ga baptizemigoyán? otinnándush, neendákushketomin.

23. Jesusdush otinnán, keguhmenequáheganáwá manequáche gayán menequáhegun, keguh baptizemigómdush ga ezhe baptizemigóyán, o-o edush, che námáttábeyag neengitchenikáng giya neenuhmunjenikáng, ká neendá ezhe megewase, tuh menitumdush weenigo ánuhwe uhgew gázhetowájig nōsun.

24. Metachjig nondumowát onishkátzetowwáwán uhnew ná-zho wákánisindenidjin.

25. Jesusdush nōndunk, eketto, kekekandám ogemág miá-táwizidjig ishpebugitinummowán weowewán.

26. Káween keenowá tuh izzhewabusinōn, owwagwandush owushema ga apetanummogwan weow, keguh pemetágowá, owwagwandush ga ogemakázogwan tuh unnoketága.

27. Mego eu aninne oguisun káween bekitche ogemákázose unishigo koshá be unnoketágat, che megewátdush obemátizewin che we nojemoát nebená.

28. Nagutumowát Jerichoink kitche nebená anishanában onopenuhigowán.

29. Binnádush, neezh kagebeengwajig aninewug cheegekuhnuh námátábewug, nōndumowátdush Jesus bamosanit, ázhequawug ekettowug, neendogemám David oguisun sháwanemeshináng.

30. Kokkinnádush anishanábá; onishkázomigowán, pezan ábig otigowán, owushemadush anegük ázhequawug Neendogemám David oguisun sháwanemeshináng.

31. Jesusdush nōgegábowe oguhnonán otinán, wagonan gatotonuhgök?

32. Otináwán, Neendogemám, tōskábenishenáng neenskezhigonánin.

33. Jesusdush ogesháwanemán, otángenunowán oskezhigowán, bábegadush oskezhigowán gewábewug, onopenuháwándush.

## CHAPTER XXI.

BOWOTITTUMOWAUT bazhew Jerusalemink, Bethphajink wudjewink Olivet, Jesus otezheuhnonán neezh otoskenegamun.

2. Otinándush otanōng ezhág, quiuk anosumegáboweyag, bábegadush bazhekokshe keguh mikkowá, che tuhkobezót, mánezheensundush mámowy, ábuhuh, betowweshin.

3. Kishpin oweuh anine ningotono enik, ezhe, ogemá onundomán bábegadush oguh be-ezhe názhowán.

4. Kokkinná o-o gá izzhewabuk che tabwawinewung ga eket-tót, manitowázót.

5. Enik Zion odánisun, binná ketogemám kebeotissik, kete-máginágooze, pemomigo bazhekokashe.

6. Otskenegamundush, ge-ezháwug gá enátigo Jesus ge izzhewabizzewug.

7. Obenáwán bazhekoksheen giya mánizheensun, okonásewándush otattowwáwán azhe námátábeintdush.

8. Anishanâbagdush otuzhwagisetŌnâwân okonâsewân mikunâng, ânintdush otikwunun okishkuhânâwân, uzhttowâtutush mikunâng.

9. Anishanâbagdush unnenegânewug ânintdush isquiâng, âzhequawug, ekettowug, hosanna David oguisun, tuh shâwandâgooze ween tuhkoshink Kitche Manito otuhnozowinink, hosanna nâgânizit.

10. Buhthkoshink Jerusalemink, kokkimâ otanŌnk ekettowug, owwanan wuhow?

11. Kitche nebenâdush anishanâbag ekettowug, me wuhow manitowâzôt Jesus Nazarethink Gallileeink.

12. Jesusdush peendega Kitche Manito otuhnumeawegumigŋn sâgitchewabenâdush uhnew âtândejiġ, uhnewedush gâshpinutâzôjiġ kitcheuhnumeawegumigŋnk, ogwanuhbewabennân miâshkŌŌnumâtejiġ shoneâ otuhtpowinun, giya atâwajiġ omemeen onâmâtâbewinun.

13. Otinândush oshebe-egâta, nŋs owegewam tuh uhnumeawegumigowun, keenowâdush kemotewegumik ketezhetŌnâwâ.

14. Kagebeengwanidjin giya mamâkezimidjin, obeotisiġon onojemoândush.

15. Ogemâ sâsâgewitchegaweninewug giya oshebe-egaweninewug wiabomâwât, kitche unnokewinun giya uhbenocheug âzhequawât kitche uhnumeawegumigŋnk ekettŋnk, hosanna David oguisun, kitche nishkâtizewug.

16. Otinâwândush, kenŋndowwâġ innuh uhgew aketowât? Jesusdush otinân, â; kânuh wekâ kegenŋndunzeem uhbenocheug n'waninjig otŋnewâng, kegebetŋn ketuhnumeawin?

17. Omuhgunândush, âzhe sâgâunk otanŋnk Bethanaink ezhâ, emâdush nebâ.

18. Kekeshap nayab ezhâ, otanŋnk, buhkuttadush.

19. Owâbomândush kitche shomenâtiġon kebikunâng obeotisiândush, kâdush kago omikunzeen, otinândush unnemetiġon kago wekâ kago tuh netâwiginzenŋn keen, bâbegadush metiġ otâpezo.

20. Otoskenegamundush wiabomâwât kitche mâmukâtandumŋg ekettowug binnâ bâbega metiġ âzhe otâpezôt.

21. Jesusdush oguhnonân otinân, kagat ketenenim kishpin mushkâwandumag, kâween atuh wuhow ketâtotunzeem, etumagdush o-o wudjew che bukobesag kitchegumeeng, mego ga izzhewabukebun.

22. Kokkinâdush kago âzhe nundotumink uhnummeâng, tabwa-anduming mego che izzhewabuk.

23. Buhpeendegat kitche uhnumeawegumigŋnk, ogemâ sâsâgewitchegaweninewug, giya okewanzeug obeotisiġon, otigŋn, âneen wanjetotumun ono iuheen, owwanan gâ menik mushkâwizzewin chetotumun ono iuheen?

24. Jesusdush oguhnonân otinân, keguh kuhquajemenim giya kago, weendumoweyun, giya neen keguh weendumŋn wanje totumân ono iuheen.

25. John obaptizewawin, ánepe wanjobát, gezhigŭnk inash Őnjobá, anineeng innuh Őnjobá? guhguhmonitizowáidush eketowug gezhigŭnk Őnjobá ekettoeyunk, keguh kubquajemigonás, uhniash e-e tabwatunzewag?

26. Kishpindush anineeng Őnjobá ekettoeyunk, kegosánáig anishanábag, Őnje kokkina John manitowázŏt otuhpetanemáwán.

27. Otináwándush Jesusun, ká neenkekanemásenán, otinándush káween ketá weendumosenonim andotumán ono kitcheanokewinun.

28. Ahneendush anandumag? aninne nezhewun oguisun, obenázekowán bazhek, otinán, neenguis máján, owwe unnokeen nŏngum gezhigut neenkittégánink.

29. Otinnándush Ősun, káween neenguhdezháse; náágutchedush ositáwandum azhe májátidush.

30. Obenázekowán minowá bazhek, mego dibbishko anát, otigŏndush oguisun, neenguhdezhá, kádush ge-ezháse.

31. Uhgew nezhewát, áneen tiabwatowát Ősun? otinnáwán neetam, Jesusdush otinnán, kagat ketenenim, bashegwátizzidjig guhtuh ezhawug ogemáwewinnink gezhigŭnk, uhbwá keenowá ezháyag.

32. Őanje John kebeotissigŏwa, quiuk izzhewabizzewinnink kádush kegetabwatowwásewá, bashegwatizzidjigdush ogetabwatáŏn, wiábundumagdush tabwatowáwát ká kegepapaman-duhzeem che tabwatumumbun.

33. Bezindumŏk minowá bazhek buhbawatágoozewin; ketegawenne ketega ketegánink, omitchekunekátán, owunnekátán shomenábo ozhetŏng azhe wákiegunnekátunk azhe owweátidush ketegaweninnewun, azhe máját kitchewassá ákeeng.

34. Mámáwinnewunk otoskenegamun ánint ketegaweninnewun otezhenazhowán che mámáwát.

35. Ketegaweninnewugdush ogetuhkonáwán azhenázhowájín, obuhshunzhawáwán bazhek, onisáwándush bazhek pemosinuháwándush bazhek.

36. Minowádush ánint otoskenegamun otezhenázhowán owushema menik azhenázhowápun, minowádush dibbishko gátotowáwát.

37. Squáchedush oguisun otezhenázhowán, ekettŏnk oguhgositáwán neenguisun.

38. Ketegaweninnewugdush wiábomáwát, ekettowug binná wuhow mutchekewis, umbasuh nesátá keguh otápenummowándush otiemun.

39. Ogetuhkonáwán áqutchink ketegán ezhewenáwán azhe nesáwatdush.

40. Tabandunkdush tuhkoshink áneen gatotowát uhnew ketegaweninnewun?

41. Otinnáwándush oguhgitchenesebápenotowwá ono ketegaweninnewun bakánizzinidjindush oguhlowweán okittégánum gatebaummágoojín ganetáwiggetŏnit.



42. Jesusdush otinnán kánuh weká che wábundumag mafa-negunink ásin wazhegajig ningooche che oppuggittowwát, ná-sábdush eu che be áttag negánasugág wegewamink? me eu Kitché Manito oteschichégawin miámukkázábunduminkdush neenaskezhigonánig.

43. Me wanje eninnán ogemáwewin gezhigónk keguh otápe-numagowá, menáwugdush anishanábag netawiggink kago che betowwát.

44. Owagwan ga pongesinógwan omá ásinneeng tuhbegoo-shin, oweuhdush tuhsozót tuh ápiche besebozo.

45. Ogemá sáságewitchegaweninnewug n'wándummowwát obuhawatágozewinnun okekandánáwá weenowá tuzzhemi-gowát

46. Wátängenáwát koshá, ogegosáwán anishána ban ónje manitowázót otuhpetanemáwán.

## CHAPTER XXII.

JESUSDUSH nuhquatunk otinnán, buhbawatagoozewinnink.

2. Ogemáwewin gezhigónk, ogemáng azhenágozewun ga ozhetót wekoongawin ozhittowwát oguisun.

3. Otoskenegamundush otuhnonán, che owwe nundomáwát ga be-ezhánidjin, kádush webe-ezhásewug.

4. Minowádush ánint otoskenegamun, otuhnonán ekettónk, ezhe uhgew nandomugik, binná gezisin newesinnewin, neem-bezhekemug giya uhnóch wáninonidjig genesáwug, kokkinná kago gezisin, bewesinig wekoondewin.

5. Obápeáwándush, bazhekduh okittegánink ezhá, bazhek-duh otátawawegummigónk.

6. Ahnintdush otuhkonáwán buhnundomigowájin obuhbuk-kittáwáwán, onesáwándush.

7. Ogemádush nóndunk, nishkátizze, omenissenoweninne-mundush otuhnonán, medush geáwá nesáwát uhnew gáneshe-wanidjin azhe sukummowwáwátdush ototanhwinne.

8. Otinnándush otoskenegamun, wekoondewin gezesin nandomugebuneeq ká ta apelandágoozissewug chenundomintwá-bun.

9. Májág mikkunáng ezhag gawábomagwábego, nundomik che be-ezháwát wekoondewin.

10. Azhe májáwátdush anoninjig mikkunáng papámowónje-áwát menik makowáwát manobematizzinidjin giya machebe-matizzinidjin wekoondewindush ápiche ge mooshkena wásinid-jig.

11. Ogemádush buhpeendegat bewábomat wásininidjin, owá-bomán bazhek aninnewun, káween wekoondewinne buhbeen-zikowágun otuhgwissink.

12. Otinnándush, needje ahne andeun beuhgwisewun we-koondewinne buhbeenzikowágun? Kádush kushketose wege-getót.

13. Ogemádush otinnán otoskenegamun, tuhkobenik oninjeeng

giya ozitáng ningooche ezhe Winnink, kuske tibbikuk oppugginik ga tuzzhe mowwit, ga tuzzhe ábetashink.

14. Oanje kitche nebená, nundomáwug, babazhekdush guhegináwug.

15. Phariseeugdush owwe gegetowwug onugemáwát owwe tuhkonáwát.

16. Otezhenázhowándush otoskenegamewán mámowy Herodianug; eketönk, neendogeniám neenkekandámin tabwayun azhekekinoummágayun Kitche Manito otezhewawin kádush oweuh owushema ketuhpetanemáse aninne, mego ieezh apetanemutwá.

17. Weendummowweshináng áneen anandumun? quiuk inuh che tepáumink Caesar tepáummátewin?

18. Jesusdush onissetotowwán ananduminit eketodush, wagonan wanje kuhgwadebanemeun, kuhgianizzidjig?

19. Wábundi-ishig shoneá tebáumag tebáummátewin. Betowáwándush bazhek shoneá.

20. Otinnándush owwanan washebe-egázót?

21. Otinnáwándush, Caesar. Otinnándush meezh Caesar tabandunk meezhdush Kitche Manito tabandunk.

22. N'wándummowátdush eu eketót, mámukkátandumög onuhgunáwándush azhe májáváwát.

23. Mego e-e gezhiguk obeotissáwát Sadduceug, ká kago ábejebáwin anandungig.

24. Eketowwugdush, neendogemám, Moses ge eketto aninne neböt onejánississig, wekánisun tá wewinne wewun, che netáwegittummowwát uhbenocheun wekánisun.

25. Wájetukkewamenungög neezhwaswa wekánesindeweg sazekizzidush wiazhkut wáwit, me azhe neböt, bwá onejánissit azhe nuhguttummowwátdush wekánisun wewun.

26. Mego kokkinná neezhwáchwát, gá ezhe nebowát uhbwá onejánissewát mamashköt ánuh gewetegamáwát.

27. Squách lush equa giya nebo.

28. Okuhquajemáwándush, áneen wuhow wewun ga enint ábejebáwát? kokkinná gewetegamáwát.

29. Jesusdush oguhnonán kewunissinöm kekanduhzewag oshepe-gátage giya Kitche Manito omushkázizewin.

30. Oanje, ábejebáwinink ká wewewin tuhgosínöm, mezhinowang tuh ezhenágozewug ishpemink Kitche Manito andát.

31. Tuzzhinduminkdush ábejebáwin, kánuh weká kegenonduhzeem Kitche Manito anik.

32. Neen Abraham omanitomun, giya Isaac omanitomun giya Jacob omanitomun; káween nabojig otomanitomiseenáwán, bemátizzidjig suh omanitomewán.

33. Kitche nebená anishanábagdush n'wándummowát o-o kitche mámukkátandumög oguggequawin.

34. Phariseeugdush n'wándummowát kibbetonawát gagitonidjin Sadduceeun, azhe mowönjeittewát.

35. Bazhekdush gágetoweninnewit okuhquajemigün kuhgwadebanemigoot.

36. Neendogemám áneen eu kitché guggéquawin tebákonegawinnink?

37. Jesusdush otinnán, wuhow, ságeik Kitché Manito kokinná ketaink kokkinná giya kemushkáwizzewinnink.

38. Me eu kitché guggéquawin.

39. Wiánekasin mego nágánuk tibbishko, keche ságeut ketjukewamágun azhe ságeittezoyun.

40. Ono neezh guggéquawinun mánowy tebákonegawin giya manitowázójig.

41. Phariseeug mowónjeittewát Jesus okuhquajemán :

42. Ekettónk aneen anandumag, owwanan wuhow Christ ketenandám, owwanan oguisun? otinnáwándush David oguisun.

43. Otinnándush áneen David ochichágónk, Kitché Manito anint, ekettónk?

44. Kitché Manito otinnán neen Kitché Manitomun, námát-tábin neenkitchenikkáng nánazh shángannemikig anámiube kezittáng neenguhtuhság.

45. Daviddush kishpin Kitché Manito anát, áneen ga ge ezhe oguissit?

46. Kádush oweuh aninnewun oguhnonáseen, káweendush oweuh aninnewun minowá oguhquajemigooseen kago.

#### CHAPTER XXIII.

JESUSDUSH oguhnonán kitché nebená anishanában giya otoskenegamun.

2. Ekettónk oshebe-egaweninnewug giya Phariseeug námát-tábewug Moses onámátábewinnink.

3. Eu ónje kokkinná kago aketowát, kunwandumók, totumók, kago ween andotummowát totunkago, ónje ekettowug kádush totunzewug.

4. Oanje ogoozegotonáwán bemewunánun otunuhgátuháwán aninnewun, ozám gosegwun aninne che bemewetopun weenowádush tebinowa ká kunága otángenuhzenáwá.

5. Weenowádush kokkinná totumóg otunnokewinnewá aninnewun che wábomigowát; ápiche omichegetónáwán ogitche buhbeenzikkowagunewán.

6. Omeenwandánáwá owushema meenwátág wegewamun wekoondewinnun che attag, giya ogemá námátábewinun uhnummeawegumigónk.

7. Giya che uhnummekowweendwá mikkunáng, giya uzzhenintwá, Neendogemám, Neendogemám.

8. Káweendush keenowá Neendogemám keguhenásewá bazhekgo atuh ketogemám, Christ, kokkinná dush ketowekánisindim.

9. Ká oweuh nós keguh enásewá ákeeng, bazhekgo átuš kósewá Kitché Manito gezhigónk.

10. Ká oweuh Neendogemám keguh egoosewá, bazhekgo atuh tabaneminág, Christ.

11. Owwagwan ga nágánizzegwan ketá otoskenegamenun.

12. Owwagwandush ga gitchetwáwanemogwan weow tuhtuh-bussebuggittinnegázo, owwagwandush ga tuhbussebuggittin-umógwan weow me ga gitchetwáwandágoozit.

13. Kekitchesunnágizzim oshebe-egaweninnewetók Phari-seetók kuhgianizzeyag! Onje kekepáquoánáwán ogemáwewin gezhigónk otishquandem, ká kepeendegaseem giya oweuh wá-peendegat che peendegasig.

14. Kekitchesunnágizzim oshebe-egaweninnewetók, Phari-seetók, kegittánáwán shegág owegewamewán, wewiazhiche-gayagduah, kekitchেকেenwátón ketuhnummeawin, owushema kegún otissegónáwá mutchetotátewin.

15. Kekitchesunnágizzim oshebe-egaweninnewetók, Phari-seetók kuhgianizzeyag, kebabágewetáskánáwá kitchegumme giya áke owwe enásheyag oweuh, opeduah gá ásheyagoon owushema ketotowwá mutche ishkota che ogússit, keenowá izzhewabizzeyag.

16. Kekitchesunnágizzim oshebe-egaweninnewetók, Phari-seetók, kagebeengwayag, kagenowizzhewayag, ekettoyag owwagwan ga ezhe mushkáweegeezhwagwan kitche uhnnummeawegummigónk, ká tuh áwunzenón, owwagwandush ozáwá shoneá kitche uhnnummeawegummigónk ga ezhe mushkáweegeezhwagwan me atuh cheáwung.

17. Kekuhgepátizzim, kekuhgebeengwam; áneen owushema apetandágwuk ozáwá shoneá, uhgama kitche uhnnummeawegummik.

18. Owwagwandush gá ezhe mushkáweegeezhwagwan sásá-gewitchegunko 'zhuttag, ká tuháwunzenón, owwagwandush ga ezhe mushkáweegeezhwagwan sásá-gewitchegunnik me ga áwung.

19. Kekuhgepátizzim, kekuhgebeengwam, áneen owushema apetandágwuk sásá-gewitchegun uhgama sásá-gewitchegunko 'zhuttag?

20. Owwagwan ga ezhe mushkáweegeezhwagwan sásá-gewitchegun uzshuttanik, mego omushkáweegeezhwat kokkinnágo menik atanik.

21. Owwagwandush ga ezhe mushkáweegeezhwagwan kitche uhnnummeawegummigónk e-e mushkáweegeezhwat uhnewedush andánidjin.

22. Owwagwan ga ezhe mushkáweegeezhwagwan gezisónk, azhe mushkáweegeezhwat Kitche Manito onámátábewinnik.

23. Kekitchesunnágizzim, oshebe-egaweninnewetók, Phari-seetók kuhgianizzeyag: matáchingin bazhek ketepáumágam kenuhguhtandush, wazhebe-egátágb tebákonégawin, sháwanin-dewin, mushkáwandummowin, me ono gagetotumagobun eu edush pukkán ká ketáge-ezhenuhguttunzeem bwá izzhewabuk.

24. Kagebeengwayag kagenowizzheyag, keshábobegináwá pingoosh, kitche áwase kemizzewagónáwá.

25. Kekitche sunnágizzim, kebenetonun onágun giya mene-quáchehun áqutcheiube, beenjeiuhedush mooshkenawun miáná-tuk.

26. Kuhgebeengwa Pharisee, benetön onágun giya menequá-  
chegun beenjeiuhe áqutcheiuhedush tuh benut.

27. Kekitchesunnágizzim, oshebe-egaweninncwetök, Phari-  
seeitök, jebagummigön manobe-egátágin ketezhenágoozim  
meenwábomenágwitön áqutcheiuhé beenjeiuhedush móoshkena-  
wun jebi okunun kokkinná giya miánátuk?

28. Me ezhewabizzeyag manobemátizzinidjin ketezhená-  
goozim beenjenádush kemooshkenam kuhgianizzewin giya mut-  
che bemátizzewin.

29. Kekitchesunnagizzim oshebe-egaweninnewetök Pharisee-  
itök kuhgiazizzeyag, ónje ketozhetowág manitowázójig oje-  
bagummigön kemanobeanádush manobematizzidjig ojebagum-  
migön.

30. Kedikittömdush, kishpin bemátizzeyungobun kezhi-  
guk magwouh kösenánig bematizzewát, ká neendáge otápenunzeem  
manitowázójig omishquemewán.

31. Kedikittömdush keenowá, gá nissájig manitowázójig one-  
jánissewán áweyag.

32. Mooshkenatög kösewág otepiegunewá.

33. Kegenabekowim, kemutchehenabekotawizzim áneen ga  
ezhe getishkekumag mutche ishkota obánáje-ewawin?

34. Binná ketezhenázuhmonim manitowázójig, giya nebwa-  
káweninnewug giya oshebe-egaweninnewug, áníntdush keguh  
nesáwág, keguh sussuhgáquowágdush metigönk, ánínt keguh  
buhshunzhawáwág uhnunmeawegummigönk giya áyagámota-  
nuh keguh ezhenazhowáwág.

35. Kokkinná misque keghotissigonáwá, manobemátizzid-  
jig nasinjig, omisque mewán, manobemátizzit Abel omisqueem-  
ónje, nánazh Zacharias, Barachias oguisun omisqueem, ween gá  
nesag missowiuhé kitche uhnunmeawegummik giya sáságe-  
witcheGUN kozhuttag.

36. Ketenenimdush kokkinná ono tuhmokishkáwun nüngum  
bemátizzinik.

37. Oh Jerusalem, Jerusalem! gá nesájig manitowázónidjin  
kebemosinágdush azhenazuhmágoyumbuneeg: nebená tus-  
sink neendánuhwemowónjeág kenejánisng pekááquouh azbe  
mowónjeát onejánisun anámeningwegun kádush kege enanduh-  
zeem.

38. Binná kewegewam kenuhguttumágóm bezhishegwuttag.

39. Ketenenim káweká minowá, keguh wábomisseem che-  
bwá ekettoyag tuh sháwandágooze ween tuhkoshink Kíche  
Manito otuhnozowinnik.

## CHAPTER XXIV.

JESUSDUSH geságám nuhguttunk kitche uhnunmeawe-  
gummik otoskenegamundush obeotissigön, kekinnoummágoot  
wegewamun kitche uhnunmeawegummigönk.

2. Jesusdush otinnán, kewábundánáwán innuh kokkinná ooo

iuheen? Katag ketenenim ká pápish bazhek wábeek ásin tuh-  
ágwétosinzenón, kokkinná tuhtíbbinnewabinnegátáwun.

3. Magwouhdush námáttábit wudjewink Ollvet, otookene-  
mun obootiasigün, ezheke, ekettowugdush, weendummowweshin-  
áng áneen ope ono iuheen che izzhewabuk, áneen ga izzhewa-  
buk tuhkoshinun giya eeshquá ákewung?

4. Jesusdush otinnán, tuhtebábig, kago oweuh keguhwiázhe-  
migoozewá.

5. Nebená tuh tuhkoshinög neenduhnozowinnink, ekettónk  
neen Christ kitchenebenádush oguhwiázhemáwán.

6. Keguhnöndámdush nundobunnewinun, giya che tuzzhin-  
dumink nundobunnewinun; tuhtebábig kago keguh sunnágizis-  
seem; kokkinná ono iuheen tuh izzhewabut, kádush muhabe  
guhtuh eesquá ákewunzenón.

7. Naningötawáwan papukkán azhe weenzowát, tuh ezhe  
mowwinaotewug ogemáwewinnundush tuh mowwinaotemug-  
gutón tuh guhwunándumög tuh ákoozewug, áke tuhbekooshká  
kitche nebená.

8. Kokkinná ono kushkandágwutón sunnáguk.

9. Tuhbhuggittinumátim keowwewán kuhgwatuggeitoyun,  
che nasegoyun, kokkinná keguhsheenganemigüm uhnöch pa-  
pukkánizidjig neenduh nozowinnink.

10. Medush ope kitche nebená tuh nishkátizzewug tuh nish-  
kanindewug, tuh sheenganindewug.

11. Kitche nebenádush tuhguhgenowishkindewug, keche  
muhmanitowázowát keche guhgepázündewát.

12. Oanjedush tuhbatienut mázheninnewuggizzewin, kitche  
nebená sáságeittewin tuh tuhkesin.

13. Weendush gamenototunk nánazh otishquábematizzewin,  
tuh gágega bematizze.

14. O-o meenwájemowindush tuhguhgekindim, anegoquág  
áke bamátizzidjig, medush ope che eeshquá ákewung.

15. Opedush keguh wábundám, kago kagwánesuggandágwuk  
bizzhishegwuttag, Daniel manitowázöt gátebátotunk, nebowwing  
kitche ezhetwáwinning (owwagwan nöndumögwan máno oguh  
sissetotán.)

16. Medush ope uhgew Judeaink andájig, máno wudjewink  
tubezhesawug.

17. Owwagwan giya ogittegummink ga iágwan, ká tubbene-  
sándewase che sággizetöt kago andát.

18. Ketegáninkdush gaiát, ká tuhkwase okonásun che nátit.

19. Kitche sunnágutdush uhgew anjegoojig, giya uhgew nó-  
nawásojig ono gezhigutón.

20. Uhnunmeatowwik che ságitthenázho-ogosewag pepöng,  
gamá unwabewinnegezhiguk [uhnunmeagezhiguk.]

21. Medush ope che kitche sunnáguk, káweká ge izzhewa-  
bussinón aquo ákewung, káwekádush tuh izzhewabussinón.

22. Meafuh ono gezhigutón che tuhquátöng ká oweuh anianne  
tá bematizzisse, uhgewedush gagegininjig wanje guhwátöng  
ono gezhigutón.

23. Opedush oweuh aninne ga enik, binná ! Omá Christ, uhgamá ewada Christ, kago tabwatowákan.

24. Ga Onje mokiškáwát kagenowishkidjig Christug, giya kagenowishkidjig manitowázojig, tuh nágwut cheizzhewabuk, giya kitche mámukkátandágwuk, kishpin izzhewabukeban tá gitche wiazhindewug gagegininjig.

25. Binná kege eminábun.

26. Uhgamá kishpin enikwá, binná, buhwuttuhkummigáng iá, kago ezhákan, uhgamá, beendik iá, kago tabwatunkan.

27. Tibbishko wásummowin, wábunónk beónjebitag, gezhegátasag engábeunónk, aninne oguisun tuhkoshink me ga izzhewabuk.

28. Tibbego nabót che ábegwan, me emá megizzewug che mowónjeitewát.

29. Bábegadush ge-eeshquá sunnáguk ono gezhigutón, gezis tuh kitche dibbekisea, dibbikke gezis ká tubságasegáse, uhnungwun giya tuh pongesinóg, mushkáwizzewinundush ishpe-mink tuh nuhningishkáwug.

30. Medush ope che kekinnowátuk aninne oguisun tuhkoshink gezhigónk, kokkinná bamátizzidjigdush che mowwewát, oguh wáhomáwándush aninne oguisun, chebeiát ánuhqutónk tuhkoshink mámowuy kitche mushkáwizzewin giya kitche twawandágoozewin.

31. Oguhmájenázhowándush omezhinowamun, keche nōndágomutche ganit nōndágomutche gun, medush che mowónjeitewát gagegininjig ákeeng ayájig.

32. Owwe kekandumók kitche shomenátig obuhawatágoozewin : otikwunun ope nouhkágukkin ságebugukdush kekekandánáwá nebin bazhew tuhgoo.

33. Opedush wábundumag kokkinná ono iuheen keguh kekandánáwá uhbazhewunk 'squándamink.

34. Katag ketenenim uhgew nūngum bemátizzidjig káween kokkinná tuh nebosewug, chebwá izzhewabuk kokkinná ono iuheen.

35. Gezhik giya áke tuhmájámuggut, neendikittowindush ká tuh májámuggussinón.

36. Euedush gezhigut, euedush tepiegun ká oweuh aninne okekanduhzeen ; mezhinowamundush gezhigónk ká okekanduhzeenáwá ; meatuh nōs.

37. Tibbishko gá izzhewabuk Noe ogezhigutomun, mego ga ezhewabuk ono gezhigutón aninne oguisun tuhkoshink.

38. Ono gezhigutón uhwá mooshkühunk áke, gewesenewug, geminnequawug, gewetegandewug gemenittewug wetegandewinnink, nánazh e e gezhigut Noe ogebüzit kitche nábequá-nink.

39. Kádush ogekekanduhzeenáwá, pánemá kokkinná wiabá-bokowát ; mego gá izzhewabuk aninne oguisun ope tuhkoshink.

40. Neezh ketegánink ga iájig, bazhek tuh otápená, bazhek tuh ishkooná.

41. Neezh equawug che besebochegawát, bazhek tuh otápená, bazhek tuh ishkoóná.

42. Ukkowábig, ká kekekanduhzeenáwá ketogemámewá ope tuhkoshink.

43. Nágutuhwandumók o-o, kishpin tabandunk wegewam kekandungebun ope gamotishkid tuhkoshink, tágeukkowábe ká tágebegobegátosininne owegewam.

44. Mega ezhe gezhandumag aninne oguisun che tuhkoashin-zik ope ukkowábomásewut.

45. Owwanan wuhow quiuk izzhewabizzit nabwákát unnoketágawewinne, tabanemigoojin ga ezhe buhgittinnegoot owushe-ma che apetandágoozit uhnew anint, che menátdush gamejenit ope che gezhigutínik ?

46. Tuhsháwandágooze wuhow unnoketágawewinne tabanemigoojin tuhkoshininit mikágoot eu enunnokeet.

47. Kagat ketenenim oguh ezhe buggitínán kokkinná tabanduminit otunnokájegun.

48. Mázheninnewugizzitdush unnoketágawewinne kishpin eketót otaink, tabanemit ká muhshe tuhkoshinze :

49. Máje buhbukittawát weejunnoketágawewinnewun, giya chewesenit, giya cheminnequat, giya chekewushquabeet :

50. Tabanemigoojindush me ope che tuhkoshininit ope murdowanemásig.

51. Medush ga ezhe bokootchezhogoot, che menintdush che ábit, mámowý kuhgianizzinidjin, ga tuzzhe Ómbegizzit ga tuz-zhe muhmutwa ábetashink.

## CHAPTER XXV.

ОГЕМАННВЕВИНДУШ gezhigónk, metoswa oskenegequag tuh ezhenágwut, azhe otápenummowát wásákoninjegunun sá-gáummowátdush owwe nuhqushkowáwát wáwewinidjin.

2. Nánun nebwákáwug, nánundush kuhgebátizzewug.

3. Kagebátizzidjig ototápenánáwán wásákoninjegunewán ká-dush pemeta otuggowetoseenáwá.

4. Nabwákájigdush pemeta otuggowetonáwá ototásowinne-wáng mámowý wásákoninjegunewán.

5. Magwouh bwá tuhkoshininit wáwewenidjin, kokkinná genebáwug.

6. Wiábetá dibbikuk, oweuh mutwanóndágooze, binná wá-wewit tuhkoshin, beságaumog che unnokwushkowwut.

7. Kokkinná oskenegequagdush ónishkáwug onánáittowát-dush wásákoninjegunewán.

8. Kagebatizzidjigdush otinnáwán nabwákánidjin ; mezhe-shináng pemeta, newásákoninjegunenánin áta-wun :

9. Nabwákájigdush otinnáwán, káween eu, konemá ká táta tussinzenón keenowint neenowint giya che ioeyung, atáwájig ezhág owwe kishpinuttowenku ga ioeyag.

10. Gá májáwátdush owwe kishpinuttowát, wáwewit azhe tuhkoshink, uhgwdush gázhétájig otunnewejewáwán wáwewe-



nidjin, unnebeendegawát wetegandewinnink, squandemduh kepáquiegátag.

11. Nááguichdush oskenegequag kagebátizidjig tuhkoshin-ög, ekttowugdush, Neendogemám, Neendogemám, pákinda-nuhmowweshináng.

12. Ekettodush kagat ketenenim, ká kekekanemissenóuin wiáwewagwan.

13. Ukkowábig, ká kekekanduhzenáwá gezhiguk gamá te-piegun aninne oguisun che tuhkoshink.

14. Ogemáwewin gezhigönk aninneeng ezhenagoozewun kitchewássa pábámátizit onundomándush otoskenegamun omá-menándush otebinowawizzewin.

15. Bazhekduh nánink metoswák shoneá omenán : bazhek-duh neezhink metoswák, bazhekduh metoswák, mie gá izzhe-menát májátduh.

16. Weendush nánun metoswák gá menint, awe ezhe átáwat nánwák shoneá, minowádush nánwák ogezhetön.

17. Weendush neezhink metoswák gá menint, neezhink me-toswák ogezhetön.

18. 'Ow edush ningötink metoswák gá menint, azhe wáne-kat ákeeng uhningwuhung, uhgátöt tabanemigoojin oshoneá-mene.

19. Wekádush tabanemigowájin tuhkoshinön, [giya omuze-niagun oshebe-egátag ogetuhkonumene.]

20. Neettam obenázekágön, nánink metoswák gá menint, minowá nánink metoswák owushema opetön, eketönk, Neen-dogemám, nánink metoswák shoneá kegemeezh, binná nánink metoswák minowá neengekushketön.

21. Otogemámundush otigön, kitchewawane kegekunwandum agásenug; keguh ezhein che tebandumun kitchewane nébená kago, peendegen ketogemám opápenanemowwinnink.

22. Be-ezhádush ween nezhink metoswák gá menint, eketto-duh, Neendogemám, nezhink metoswák shoneá kegemeezh, nezhink metoswák minowá neengekushketön.

23. Otogemámundush otigön, kitchewawane kegekunwan-dum agásenug, keguh ezhein kitchewane nébená kago che taban-dumun, peendegen ketogemám opápenanemowwinnink.

24. 'Ow edush ningötink metoswák gá menint, eketto, Neen-dogemám, kegekekanemin kesunnágizzeun, bushkooshegayun ukko uhketegasewun mowöndonegayun ukko uhgezisawabi-negasewun.

25. Neenge gotájdush, neengewegátön keshoneám ákeeng; binná eu ketieem, otápenun.

26. Otogemámundush nuhquatunk otinnán, mázheninnewug-gizze ketimishke unnoketágaweninne, kegekandán bushkooshe-gayán uhketegasewán, uhmowöndonegayándush uhgezisawa-binegasewán.

27. Ningooche ketáge attön neenshoneám, takoshinán neen-dágeián gageunnewisag.

28. Muhkummik shoneá, nánink metoswák aát menik.

29. Kokkinná uhgew gá gushkitchegajig tuh menáwug, nebenádush oguhtíanáwá, oweuhdush kago ká kushketosig otuhmukkumma menik iát:

30. Kushkedibbikut owwe oppuginik unnoketágaweninne ningöt inábuhtizzisse che tuzzhe mowwit che tuzzhe muhmut-wa ábetashink.

31. Ope tuhkoshink aninne oguisun máwowy ogitchetwáwan-dágoozewin kokkinná giya omezhinowamun bewejewát, medush benámáttábit ogitchetwáwenámáttábewinnink.

32. Annosummábitdush tuh mowónjeitewug, kokkinná azhe weenzojig medush ga ezhe nánáwinát, tibbiashko aninne azhe nánáwinát, mánistánishun giya mutche mánishtánishun.

33. Ogitchenikángdush ogi-ussán mánishtánishun, onuhmun-jenikángdush ogi-ussán mutche manishtánishun.

34. Ogemádush ga enát uhnew ogitchenikáng ga ábinidjin How! bemájág nös opápenanemowwinnink, otápenumök oge máwewin kege 0zhetágóm wiazhkut miáje0zhet0ng áke.

35. Bukuttayán neengeusshummig, gáshkuhnábágbwayán neengemeni-ik, miátáwizzeyán, neengepeendegunik.

36. Peengwoshshágitteyán, neengeuhgweik, geákooseyán neengenuhnándowweik, kepáquiegázoyán neengebemowwut-tissig.

37. Manobemátizzinnidjindush che guhnogoot, Neendögemám, áneen ope gá wábomináng bukkuttayun gá ushumin-nángdush, gáshkuhnábágbwayun ga meni-innángdush?

38. Ahneen ope gá wábomináng miátáwizzeyun gepeendeguminnángdush, uhgamá peengwoshshágitteyun gá uhgwein-nángdush?

39. Ahneen ope gá wábomináng ákoozeyun uhgamá kepá-quiegázöyun gá názekonángdush?

40. Ogemádush oguhenán guhnonát, kagat ketenenim, bego kegetotowwag uhgew nekánisug neenigo ketotowwim.

41. Oguhenán onuhmunjenikáng nábowwidjig, kogág mutche iáwishesetök, gágegá ishкотang ezhayeuk gá ünje ezhichegátágb Mutche Manito giya omezhinowamun.

42. Oanje ope bukkuttayán ká kegeusshumisseem, gáshkun-nábágbwayán ká kegemeni-isseem.

43. Miátáwizzeyán ká kegepeendegushisseem, peengwosh-shágitteyán ká kegeuhgweisseem, ákoozeyán kepáquiegázoyán, kádush kegebemowwuttissheesem.

44. Oguh enáwándush, Neendogemám, áneen ope gá wábo-menáng bukkuttayun, gáshkunnábágbwayun, miátáwizzeyun, peengwoshshágitteyun, ákoozeyun, kepáquiegázoyun, uhshá-wanemissenowángdush?

45. Oguh enándush, kagat ketenenim, kishpin uhgew neká-nisug azhe mutchetotowwagwámin, neen kemutchetotowim.

46. Ughwedush tuh ekogáwug, gágega kotuggizzewinnink tuh ezháwug, manobemátizzidjigdush gágega bemátizzewin-nink.

## CHAPTER XXVI.

JESUSDUSH gázhetát kokkinná ono ekettowinun, otinnán otoskenegamun.

2. Kekekandánáwá gá neesokoniguk, wekoondewin kubbekosag aninne oguisundush tuhuhgittinemátinun, tuh suhsuhgí quowádush metigónk.

3. Ogemá sáságewitchehaweninnewug giya osobe-ogaweninnewug sazekizzidjigdash anishanábag mowónjeittewug, kitche ogemá sáságewitchehaweninne Caiaphas owegewamink.

4. Gubguhnonittewát, tebhugemáwát Jesusun che nesáwát.

5. Ekettowugdush, káween wekoondewinna gezhiguk, oasín tá ómbegizzewug anishanábag.

6. Jesusdash Bethanaink uzzhiát, Simon wamegeet owegewamink.

7. Equawundush obenázekágún, ásine muhkuk obetón, kache sunáguttinnik pemeta bándanik, azhe seginunkdash óshetgwáninnink uhnámáttábit.

8. Otokenegamundush wiábunduminit nishkátizzewug, ekettowug, wagonan o-o wanje wabenumink?

9. O-o pemeta tá ge átándim nebená, che menintwádush katemákizzinidjin.

10. Jesusdash nasetotunk, otinnán, wagonan wanje megooshkázomut equa? Kitche wawane getotum.

11. Gágineek katemákizzidjig kewejewígóg, neendush káween gágineek kewejewissinnonim.

12. Wanjetotunk segenunk nestegwánink, gezhá uhjebankowit.

13. Kagat ketenenim, tibbe anegoquág áke, o-o meenwájemowin che tebatotummowweengan, wuhow equa gá totunk, gágineek guhtuhtuzzhingegáta.

14. Bazbekdash azhe neezhidjig, Judas, Iscariot azhenakázó ogemá sáságewitchehaweninnewun otezhánun.

15. Otinándush ubnew, wagonan ga meezheyag, keguhuhgittenumóndush? Medush azhe átándewát, neeswa metunnuh tuswábeek shoneá.

16. Eu opedush mozhuk azhe ukkowábit che buhgittenumátawint weow.

17. Neettam gezhiguk wekoondewin gwazhegónk puhquazhegun otoskenegamun obenázekágún Jesus obe-egún; ánepe ga tuzzhe gezhetaýang kubbekosa wekoondewin?

18. Ekettodush, otanónk ezhág, enik wuhow towuh aninne, ogemá eketto, neendishquátáwin tebishkosa, neenguh kunwandán kubbekosa wekoondewin andáyun, mámowý neendoskenegamug.

19. Otokenegamundush anátigo Jesus totumóg, gezhetaýwugdash wekoondewin.

20. Wanákooshikdash námáttábe, mámowý metoswa azhe neezhidjig.

21. Owwesenewâtdush otinnân, kagat ketenenim, bazhek keenowâ andussheyag oguhbuggittinumâgan neow.

22. Kitche kushkandumôgdush, ekettowug, Neendogemâm, neen innuh?

23. Otinnândush, wuhowissuh ween wâjegyâbiegamit omâgunink, me 'ow ga buhgittinit.

24. Aninne Oguisun ezhá, azhebe-egázot; tuh kitche sunnâ-gizzedush wuhow aninne, ga buhgittenumâgat aninne. oguisun tá gegitche onisseshininne weká negissigobun.

25. Judasdush ween bagittenát, okuhquajemân, Neendogemâm, neen innuh? Otinnândush kege-eket.

26. Magwouhdush wesenewât, Jesus puhquazhegun omâmôn uhnunmeâdush megwetchenát, obokobetôn omâmenân otoskenegamun eketônk, otâpenumôk, me o-o neow.

27. Ototâpenândush menequâchegun medush azhe uhnunmeát, omâmenândush eketônk kokkinnâ menequayeuk.

28. Me o-o nemisqueem ôshkewâweendummâgawinnink, wanje seegwabenummink kitche nebenâ anishanâbag, che mennoweshâwanemintwâ omutche izzhewabizzewinnewâ.

29. Ketenenimdush kâween minowâ neenguh menequaseen uhmenewung bemâgut, chebwâ eu gezhigut, menequayan ôshkeiwunk mâmowy keenowâ nôs otogemâwewinnink.

30. Azhe nuhgummowâtdush uhnunmeawegummigôn, azhe sâgâumumowâtdush, wudjewink Olivet ezháwât.

31. Jesudush otinnân, kokkinnâ keenowâ keguh nishkâtiz zim neen ônje nôngum dibbikut, ônje oshebe-egâtag, neenguh buhkittawâ kanowanemât manishtânishun, mânishtânishugdush tuhsiswashkâwug.

32. Ge âbejebâyândush, neenguh negâne che ezháyan Gallileeink.

33. Peterdush otinnân, ánuh kokkinnâ aninnewug, tá nishkatizzewât, kâween weká neenguh nishkâtezisse.

34. Jesudush otinnân, kagat ketenenim, nôngum dibbikuk, uhwâ pekáâquouh nôndâgoozit, nisink keguh eket kâ kenissetowwenôsenôn.

35. Peterdush otinnân, ánuh ketâweembenamin kâweká neenguh eket kenissetowwenôsenôn, kokkinnâdush mego aketowât otoskenegamun.

36. Jesudush azhe ezhât mâmowy otoskenegamun ketegâ-nink Gethsemane ezhenekâtag, otinnândush otoskenegamun, námâttâbeyeuk omâ, ewada neenguhdezhâ che uhnunmeâyân.

37. Otunne mâjenân Peterun, neezhdush Zebede ogusua, mâjedush kitche kushkandum.

38. Otinnândush, neenjechâg kitche kushkandum kagâ been-gâwanemo, bakân ukkowa omâ, ukkowâbeyeuk.

39. Owushemadush pungee ane ezhât, azhe pongesinkdush oskezhigônk, azhe uhnunmeát eketônk, oh nôs, tá azhe máje máno o-o menequâchegun neenguh kuhbekâgôn, kâweendush owushemâ, neen anandumân, keenigo anandumun.

40. Obeotissândush otoskenegamun, omikkowwândush kok-

kinná nebánit, otinnándush Peterun, wagonan, káruh ké-táweejukkowwábomiseem ningo tepiegun?

41. Ukkowábíg, uhnunmeág che kuhgwadebanemiggoose-wag: ochichágomá enandum, weowwemádush neennuhmut.

42. Májádush minowá owwe uhnunmeát, eketónk, oh nō, o-o menequáchehun kubbekágoosewán menequayán atuh, anandumun tuh izzhewabut.

43. Tuhkoshinkdush owábomán kiabe nebánit, [Ūnje oske-zhikowán kosegwunninik.]

44. Onuhgunándush májá, minowá owwe uhnunmeát, nee-sink násáb eketto.

45. Obeotissándush otoskenegamun, otinnándush, nebáyeuk umba unwashemonoyeuk; tepiegun tibbishkosa aninne oguisun-dush buhgittenummátinun mache bemátizzidjig oninjewáng.

46. Onishkág, májátá, binná bazhew wuhow ween bágittinnit.

47. Magwouh gá gegetót binná, Judas bazhek asheneezhid-jig tuhkoshin obewejewegūn kitche neberhá anishanában, uz-zhowweshkūn giya shemágunun otuhkonánáwán, ogemá sásá-gewitchehaweninnewun giya okewanzeun, otuhnonigowán.

48. Bágittinnegoojin oge-enágobun, ga ogemuk, me wuhow, mushkáwemeenjimenik.

49. Bábegá beotissát Jesusun ekettodush, Neendogemám, ojemátdush.

50. Jesudush otinnán, needje áneen bienekáyun? biezhe meenjimmenáwát tuhkonáwát.

51. Binnádush bazhek wájewájin shebinnekane, onuhnekib-betót otuzzhowweshk, obuhkittawándush sáságewitchehawenin-ne otoskenegamun okishketowwuggagunámándush.

52. Jesudush otinnán, benáun ketuzzhowweshk uzshuttage-bun; kokkinná uhgew, tuhkonungig uzshowweshkūn, uzshow-wesh oguhnesegūnáwá.

53. Ketenandum innuh, ká neendáge uhnunmeatowwase nōe, bábegadush neendámenik kitche neberhá omezlinowanun?

54. Euedush totumán, oshebe-egázoyán aneen ga ezhe quiuk otōngibun? me ūnjittá che izzhewabuk?

55. Mego e-e tepiegun Jesus otinnán anishanában, gamotish-kid kebenánáwán kebetuhkonumag uzshowweshkūn giya she-mágunun uhbetuhkoneyag? andusso gezhiguk neengenámáttábe kekinnoummátung kitche uhnunmeawegummigūnk kádush ke-getágunisseem.

56. Kokkinnádush ono gá ezhewabuk che tabwawinnewung gá ezhebe egawát manitowázojig, kokkinnádush otoskenegamun onuhgunnigūn májáwundush.

57. Gá otápenájig Jesusun omájenáwán otezshewetowáwán Caiaphasun ogemá sáságewitchehaweninne uzshíanit, oshebe-gaweninnewugdush giya okewanzeug emá mowōnjeitewát.

58. Peterdush wásá otezhenopenuhnán, sáságewitchehawenin-ne owwegewamink, peendegadush unnoketáhaweninnewun otowwewetuhbemán, owwe wábundunk ga izzhewabutinnik.

59. Ogemá sáságewitchehaweninnewung giyá okewanzeug

kokkinná giya gegetowwin onundowábomáwán gagenowishkenidjin owwe bátáminit Jesus.

60. Kádush oweuh omikkowáse : 'squáchdush neezh gagenowishkenidjin tuhkoshinög.

61. Ekettowugdush, wuhow aninne ge eketto neendákushketón che bokobetoyán Kitche Manito otuhnummeawegummik, minowádush niswokoniguk neendátagezhetón.

62. Ogemá sáságewitchehaweninne pusegwe, otinnándush kánuh kenuhquatunze ? wagonan anikwá uhgew ?

63. Jesusdush ká ningót ekettose, ogemá sáságewitchehaweninne otinnán, kuhgatin quiuk weendummowweshin, keen Christ Kitche Manito Ogusun wiáwewunán ?

64. Jesusdush otinnán, kege eket ; ketenenim koshá, náágutch keguh wábomáwá aninne oguisun che námáttábit, ogitchenikáng kitche mushkáwizzewin che beiat ánáqutónk gezhigónk che ónjebát.

65. Ogemá sáságewitchehaweninndush obegobetón obuhbeenzikowágun, ekettodush, gekitche mutche eketto, áneen anábuh-tizzewát wátokázójig ? binná kenóndowwá aketót.

66. Ahneen anandumag ? nuhquatunk ekettoiwug tá buhgittandágooze.

67. Sikwánáwándush oskezhigónk, buhbukkittaónt ámintdush onuhnuhbuhgoskeninjetowwáwán.

68. Eketónk, weendummowweshináng keen Christ, owwan buhkittaók ?

69. Peterdush áqutcheiube genámáttábe, oskenegequandush obeotissegún ekettodush, keen giya kegewejewá Jesus Gallileoink.

70. Peterdush eketto, káween neenkekanemáse, kokkinnádush onóndágoot iánidjin.

71. Gá unne ságáunkdush, minowá bazhek otoskenegaquan owábomigón, otinnándush uhnew iánidjin, wuhow aninne ogewejewán Jesus Nazarethink.

72. Minowádush eketto uhmushkáwegeezhwat, ká neenkekanemáse wuhow aninne.

73. Náágutchdush niánebowwenidjin obenázekágón otinnáwán Peterun, kagat keen bazhek ketow, kenissetotágooz gegetoyun.

74. Nishkázetágooze ekettodush, káween neenkekanemáse wuhow aninne, bábegadush pekááquouh genóndágooze.

75. Peterdush omikwandan Jesus gá eketót, chebwá pekááquouh mazatágooze nissink keguh, eket ká kekekanemisenón. Geságáum iázhequatdush mowwit.

## CHAPTER XXVII.

KEKESHAP kokkinná ogemá sáságewitchehaweninnewug giya okewanzeug, otonuhgemáwán Jesusun che nebonit.

2. Gá tuhkobenáwátdush omájenáwán, obuhgittinumowáwán Pontius Pilate Kitche Ogemán.

3. Judasduš gá buhgittenummágat, wiabundunk bítáminst geocittáwandum, obetönduſh niſwemetunnuhtuſwábeek ſhoneá ogemá ſáságewitchegaweninnewun giya okewanzeun.

4. Eketoduš, neengemutchetotum ge buhgittenummágayán weká mache totunzik miſque. Ekettowugdüş wagonaſh e-e neenowwint? wábundun keen e-e ketindowwint.

5. Oge oppuggitönduſh ſhoneá emá kitche uhnunmeawegummigönk; ningoocheduſh aſhe ezhát owwe uhgöniltizöt.

6. Ogemá ſáságewitchegaweninnewugdüş ototápenánáwá e-e ſhoneá, eketönk, káquiuk tá izzhewabuſſinön che benuh-umingeun e-e ſhoneá kitche uhnunmeawegummigön ototoſſowinnink, ünje miſque uhge tepegátátag.

7. Otebuhgindánáwáduſh ogegiſhpinuttónáwán ákekön wa-zheát otuhkeem, che buhgittanemintwá miátáwizzidjig nabowájin.

8. Eu ünje e-e ketegán miſque ketegán ezhenekáta nánazh nöngum gezhigut.

9. Meduſh geabwawingewunk manitowázöt Jeremy odikitowin eketönk, ototápenánáwá niſwemetunnuh tuſwábeek ſhoneá gá enuhginzoot gá átándink ween Iſrael onejánisun gá átáwanit.

10. Wanje menintwá ákekön wazheát okittegán Kitche Manito gá aſhe enuhginnit.

11. Jeſuſduſh genebowwe anosummábit kitche ogemá, kitche ogemáduſh okuquajemán eketönk, keen innuh ketogemakumdowwág Jewug? Jeſuſduſh otinnán, kédikit.

12. Ogemá ſáságewitchegaweninnewug giya okewanzeug nanebekimmáwát káduſh ningöt eketöſe.

13. Pilateduſh otinnán, kánuh kenönduſhze uhgew mezik nanibbekimikwá?

14. Káduſh pápiſh oguhtonáſeen, kitche ogemáduſh má-mukkátandum ápiche.

15. E-e wekoondewinnink kitche ogemá gáginseek owwáká-nint obuhgittinán nandomáwájinigo.

16. Bazhekduſh owwákánewe ápiche kekandágooze Barabbaſ ezhenekázo.

17. Miáwunjeittewát Pilateduſh otinnán, áneen wuhow ga buhgittenuhmonuhgook Barabbaſ uhgamá Jeſuſ, Chriſt ezhenekázöt?

18. Okekandán guháwanindewin wanje buggittenint.

19. Uhnámáttábit tepákonega námáttábewinnink, wewun otezhenázhuhumágön oweuh eketönk, kago ningöt totowákan wuhow manohemátizzit aninne, ünje neengitchemegooſhkázá-bundum nöngum gezhiguk ween ünje.

20. Ogemá ſáságewitchegaweninnewugdüş giya okewanze-ug iázhetágoozewug aniſhanában che nundomint Barabbaſun giya che niſſhewunnájeint Jeſuſ.

21. Kitche ogemáduſh okuquajemán minowá, áneen wuhow uhneezhewát ga buhgittenuhmonuhgook? Ekettowug, Barabbaſ.

22. Pilatedush otinnán áneesh ween gatowwug Jesus, Christ ezhenekázót? Kokkinnádush ektettowug, tuh suhsuhgáquiegázo.

23. Kitche ogemádush eketto, ánishween, áneen gá azhe mutchetotunk? Kitche gegetowug áwunjiah, tuh suhsuhgáquiegázo.

24. Pilatedush wiábundunk kago kushketosisg ozám ápiche ombegezzewug anishanábag, nebe ototápenán, kesepekeninjeet ektettodush, káween neen ningótóno neendotowwáse wuhow mano-bemátizzit aninne omisqueem; tebugindumók keenowá.

25. Kokkinnádush ektettowug, máno omisqueem neenguh-misque-egomin giya neenduhbenoche-emenánig.

26. Medush azhe buhgittinumowwát Barabbusun, obuhshunzhawándush Jesusun, azhe buhgittinnát che suhsuhgáquiegázót metigónk.

27. Kitche shemágunisáhe ogemádush ototápenán Jesusun, peendegunáwándush gegetowwegummigónk, omowónjeándush kokkinná shemágunnishun.

28. Opeengwoshhágetóbenáwán, miskobuhbeenzikowágun otuhgwunnáwáwán.

29. Oweoqundush otózhetonáwá menasagáwunjeeng, otussáwán azhe beenzikonáwát, metigdush omenáwán ogitchenik-káng, otochecheengwunnittowwáwándush anosummegábowid, azhe pápenotowwáwát ektetónk, pápenanemón Jewug otogemámewán.

30. Osukwánáwándush, omuhkummáwán metig, obuhketawá wándush óshtegwánenink.

31. Gá eeshquá nissehápenotowwáwát omuhkummáwán misko buhbeenzikowágun, tebinowa okonásun obeenzikónáwán omájenáwándush che owwe suhsuhgáquo-ónt.

32. Buh ságáummowwátdush omikkowáwán aninnewun Cyreneink, Simon, ezhenekázo, onundomáwándush che unne tuh konát metigón, [wátuzzhe suhsuhgáquo-ónt.]

33. Watitummowwátdush ningooche Golgotha azhenekátag, me aninno weendibbigagun uzhatummink:

34. Shewábo omenáwán, weenzoop tubgónegátane, gágotundunkdush ká wemenequase.

35. Suhsuhgáquowándush metigónk, mátuhtonittewug agwid-jin uhtátewug, [che tabwawinnewunk manitowázót gá ektetót, mátuhtonittewug agweyanín, nekonásundush uhtátewug.]

36. Námáttábewugdush kunnowwábowáwán emá.

37. Ogitcheihedush óshtegwánenink otattowwáwán o-o she-beegun, me wuhow JESUS, JEWUG OTOGEMAHME-WAWN.

38. Neezhdush gamotishkidjig suhsuhgáquiegázowug, etowwinnuh bazhek ogitchenikkáng bazhekduh onuhmunjenik-káng.

39. Bamosajgdush onisshepápizzhemáwán námequatowwáwát:

40. Ektetónk, keen ga bokobetoyun kitche uhnummeawe-



gummik naswokonigukdush ga gezhetoyun, bemájeittezoon, kishpin Kitche Manitōn oguisun wiáwewunnán, umba benesánduhwan metigōnk.

41. Ogemá sáságewitchehaweninnewug, oshebe-egawennewug, okewanzeug, onisshepápizzhemáwán, ektetowugdush.

42. Obemájeán bakánezinidjin, kádush okushketoseen webemájeittezōt, kishpin kagat wagemáwegwan Israel máno tub benesándewa metigōnk, medush che tabwatowwunk.

43. Obuhgittanindizzo Kitche Manitōn, tuhguh Kitche Manitōn oguhbemájeán watápenágwan; ge eketto, neen Kitche Manito Oguisun.

44. Gamotishkinidjin wáwách tuhtuhgwágiegázo, mego giya uhnew agoot.

45. Ningōtwasso tepiegun ápiche gezhiguk máje kushke dibbikut ákeeng nánazh shángusse tepiegun

46. Shángusso tepiegunak, Jesus anegök ázhequa eketitōnk, *Eli, Eli, lama sabachani*; uzzhekettōnk, Nemanitōm, Nemanitōm, wagonan wanje nuhgusheun?

47. Ahnindush nábowwidjig, ope nōndowwáwát aketonit ektetowug, wuhow aninne onundomán Elias.

48. Bábegadush oweuh pemebutto, oskiebánun otōtapenán owwe uhgwinjemát shewábōng, uhnemenummowwátudush metigōnk che menequanit.

49. Ahnindush ektetowug, boneik, tuhguh wábomátá Eliasun che bebemájeiggōgwan.

50. Jesudush minowá wiázhequat anegök, buhgittinátudush ochichágwun.

51. Binnádush, wiáguhgōtag kitche uhnummeawegummigōnk bókoojeishká, ákedush nuhningishká, ásineegdush bekooshkáwug.

52. Jebagummigōndush bákishkáwun, nebenádush, weowewán mánobemátezipuneeg, ge onishkámuggutōn.

53. Beságúmōg jebagummigōnk, ope Jesus neettam gá ábejebáunk mánáchtōng otanōnk gepeendegawát, owwe wábundiewawát weowewán kitche nebená anishanában.

54. Naningōtwákoozit shemágunisshe ogemá uhnewdush wájewegoojin kanowábomát Jesus, wiábundumnowwát áke nuhningishkánik ono edush gá ezhewabuk, kitche sagizzewug ektetowug, mesuh wuhow kagat Kitche Manito Oguisun.

55. Nebenádush equawug emá ayájig, wáswá ge enábewug gebenopeánáwán Jesusun Gallileeink che unnoketowwáwát :

56. Andusshewát Mary Magdalene giya Mary, James giya Joses ogeen, giya Zebedee onejánisun ogeen.

57. Wanákooshikdush, kache twáwizzit aninne Arimatheaink Joseph ezhenekázo, me bazhek Jesus otoskenegamun.

58. Pilateun otezbánun, nundotummowwát Jesus oweow. Pilatedush eketto che menint.

59. Josephdush ototápenán Jesus oweow, owwe wagenán báneguttinnik bebuhgewián neginōnk.

60. Otowwebuhgitándán tabinowa otóshke jebagummigónk, ázhebekónk wazhichegátá; kítche ásinrush otezhetíttebinán squandamink, azhe májádush.

61. Emádush Mary Magdalene giya wuhow bazhek Mary, námátábewug anosumissink jebagumik.

62. Wiábuninikdush ogemá sáságewitche gaweninnewug giya Phariseeug mowónjeitewug Pilate uzzhiát.

63. Ekettowugdush, Neendogemám, neengunwándámin, wuhow kuhgianezi, magwouh bemátizzit, eketto genissokoniguk neenguh ábejebá minowá.

64. Unnokeen che aenjetóng jebagumik che niswa koniguk, konemá otoskenegamun tuhkoshinini nebádibik begemotini weow, squáhdush owushema tuh izzhewabut azhewabuk gá ezhe bitchetotumink.

65. Pilatedush otinnán akowábidjig ketiáwáwán; owwe söngetón, menik ga ezhe kushketoeyag.

66. Azhe májawat owwe söngetowát jebagumik, uhgoke-wussumowát ásin giya otussáwán akowábunduminidjin.

## CHAPTER XXVIII.

ASHQUAW unwabewinnegezhiguk anemájesag minowá be-tuhkoshinóg, Mary Magdalene giya wuhow bazhek Mary.

2. Binnádush áke gegitchenuhningishká, Kítche Manito omeezhinowamundush gebenesewun, ningóche otezhetíttebinán eu kítche ásin squandang jebagummigónk atanik, azhe op-pubitdush.

3. Oskezhik wásumónk azhenágooze, agwidjin giya gonink ezhe wábishkánewun.

4. Azhe gosáwát akowábidjig nuhningishkáwug nabönginigo greizzhewabizzewug.

5. Mezhinowadush otinnán equawun, kago sagizzekago; ke-kekanemenim nundowábomag Jesus gá suhsuhgáquo-ont.

6. Káween omá iáse, ge onishká, gá ekettóto, owwe wá-bundumók ketogemamenán geshingeshink.

7. Májág gazhetinna, owwe weendummowwik otoskenegamun, geábejebát, binnádush uhnegáne ezhát Gallileeink, me emá che wábomag; binná kege enenim.

8. Májáwug bábege jebagummigónk, sagizzewug azhe hápenánemowát medush azhe májebi-ittewát oweendumowáwát otoskenegamun.

9. Magwouhdush unne uhpezekáwát owwe weendummowáwát otoskenegamun, binna Jesus onuhquskowáwán ekettodush, innuhwandeyuk, ozittang obemeenjummenáwán, unnummeatowwáwát dush.

10. Jesusdush otinnán, kago sagizzekago, owwe ezhe neká-nisug Gallileeink che ezháwat me emá che wábomáwát.

11. Magwouhdush zhezháwát, binna ánint ukkowábidjig otónk ezháwug, oweendummowáwát ogemá sáságewitche-gaweninnewug, kokkinná azhewabutinik.

12. Mowŋjeittewugdush okewanzeug giya ogemá sásági wítchegaweninnewug azhe gegetowátdush; kítche nebená sá neá omenáwán shemágunishun.

13. Ekettŋnk, ekettoyeuk otoskenegamun gebekemotowu eu weow, magwouh nebáyang.

14. Otisegootdush ogemá otwwugáng neenguhguhaŋnáná ningŋtŋno che totosenowag.

15. Azhe otápenumowát shoneá, totumŋgigo anintwá : o-edush tepájemowin kokkinná tabwatumŋg Jewug nánazh nŋ gum gezhiguk.

16. Medush ushe bazhek oskenegamemág Gallileeink ezhd wug, wudjewink Jesus azhenázhowát.

17. Opedush wiábomáwát ochícheengwumittowwáwán; ánin dush ká getabwa-anduhzewug.

18. Jesusdush obeguhnonán, kokkinná mushkávizzewin n menigo gezhigŋnk giya ákeeng.

19. Májág owwe guhgekemikŋg kokkinná bamatizzidjŋ baptizemikŋg osemá, oguisema, giya ochichágomá ototonz winnewáng :

20. Guhgekin che kunwandumowát kokkinná aeninuhgool binnádush kewejewininim, mozhuk nánazh che eeshquá ák wung. Amen.



## MARK Omeenwájemowin.

### CHAPTER I.

JESUS CHRIST, Kítche Manito Oguisun, omeenwájemowin

2. Gá azhe ezhebe-egat manitowázŋt Esaias,\* binná nee dezhenázhowá nemezhinowam kenegánemink; che unne mil kunákŋg kenegánemink.

3. Oweuh otinwawin nundwawamoot buhgwuttuhkummigáng quiuk wuhmotowwik Kítche Manito.

4. John ge baptizewa buhgwuttuhkummigáng, guhgequ dush baptizewawin oguhgequawin che menowwesháwándágwu mutche izzhewabizzewin.

5. Otezhánáwándush Johnun buhgwuttuhkummigáng, kokkinná Judeaink andájig giya Jerusalemink, ogebaptizemigowá oweendumŋwáwán dush omutche izzhewabizzewinnewán.

6. Johndush, kítche áwase obewyun agwit, pusquagunne kŋ che pezoot, uhtissáwiasheun amwájŋn giya ámo seenzebáqut.

\* The text followed in this translation, is the fourth edition of G. C. Knapp's Greek Testament, published at Halle in Saxony, in 1829 and differing, as in this passage, in some minute and unessential particulars from the common English versions.

7. Guhgequadush ektetönk, bazhek neembekochanopenuhnik owushema apetanágooze, ká neenda apetanágoozisse che ábuhummowwugebun omukkizzenun.

8. Kebaptizenenim nebe, weendush keguh baptizemigowá Kitche Manito ochichágwun.

9. Me gá ezhewabuk ono gezhiguton Jesus Galileeink geönbéjá Johnudush oge baptizemigön Jordanink.

10. Bábegadush biezheemooshkomoot nebeeng, owábundán gezhik bákishkánik, ochichágwundush omemeeng ezhenágooze, bebonesindágoojin.

11. Gezhigöndush be önzittágwut gegetowin, keen kache siágeug neenguis neenkitchemeenwandum.

12. Bábegadush ochichágomá buhgwuttuhkummigáng ote-zhenázuhögon.

13. Emádush buhgwuttuhkummigáng ge iát nemetunuh tusogwun kuhgwadebanemigoot Mutche Manitön, buhgwutch áwáseun wájewájin, mezhinowamundush unnoketágoojin.

14. Gá kepáquo-ont John, Jesus Galileeink betuhkoshin, beguhgequat Kitche Manito otögemáwewin omeenwájemowin :

15. Ektetönk, kekenonowin kubbekosa, Kitche Manito otogemáwewin bazhew tuhgoo ; ánwandizök, tabwatumök meenwájemowin.

16. Bamosatdush chegebeeg kitche gummeeng Galilee, owábomán Simon giya Andrew wekánisun, puhkobewabenáwát ussubeen kitche gummeeng, önje kego ekawat.

17. Jesusdush otinnán, nopenuhzheshig, aninnewug che nöjeagwá keguh ezhe-enenim.

18. Bábegadush onuhgunáwát otussubewán uhnopenánáwát.

19. Gomape ane tuhkoshink, owábomán James Zebedee oguisun, giya John wekánisun nábequánink iáwug puhpugwáwáwát otussubbewán.

20. Bábegadush onundomáwán, azhenuhgunáwát Zebedee ösewá giya unnoketágaweninnewun nábequánink onopenánáwát dush.

21. Azhe ezháwát dush Capernaumink, bábegadush unwabewinnegezhiguk ppendega uhnumeawegumigönk owwe guhgequat.

22. Mámukkátandumögdush azhe guhgequat, bazhek swándágoozinidjin otezhguhgekemán, káweendush azhewabizzewát oshebe-egaweninnewug.

23. Bazhek aninnedush otuhnumeawegumigowáng iá, Mutche Manitön ogegishkowán, azhequadush :

24. Ektetönk boneisshináng ! áneen ga totonáng keen Jesus Nazarethink ? kebenisshewunnáje-emin innuh ? kekekanemin wiáweyun, Kitche Manito ogitchemennobemátizit !

25. Jesusdush ogeshguhnonán, ektetönk, pezán ián, beságizzenotow.

26. Mutche Manitodush, azhe nesegishkowát, azhe kitche ázhequat, me biezhe ságizzennotowwát.

27. Kokkinnádush mámukkátandumög, guhguhnonittewug-

dush eckettõnk, wagonan iuhee o-o? wagonan õshke guhgequawinenandush o-o? tabanindinginigo ototowân Mutche Manitõn anátigo izzhewabizzewundush.

28. Bâbegadush kokkinnâ getatakosana enuhkukkakumik Galilee gewetaihedush.

29. Bâbegadush sâgâumowât uhnumeawegumigõnk, gepeendegawug Simon giya Andrew owegewamewân mâmow James giya John.

30. Simondush wewun ogeen shingeshin âkoozit, ozâwâbe, bâbegadush oweendummowwâwân.

31. Azhe sugginekanât onishkâbenât, bâbegadush onuhgunnegoon âkoosewin, unnoketowwâtdush.

32. Wanâkõshik pungeshemõk gezis, obetowâwân kokkinnâ wiâkoosenidjin, giya Mutche Manitõn gagishkowâjig.

33. Kokkinnâdush e-e otanuh mowõnjeitewug squandamik.

34. Nebenâdush onojemoân wiâkoosenidjin : sâgitchenâzhowan nebenâ Mutche Manitõn, ototowândush Mutche Manitõn che gegetosinit õnje okekanemigõn.

35. Kekeshapdush bwâ wâsayâbuminik geõnishkâ sâgâum, buhwutchiuhe uhnumeâdush emâ.

36. Simon uhnewedush wâjewegoojin, onopenuhngõn.

37. Makowwâwâtdush otinâwân, kokkinnâ aninewug kenudowâbomigõg.

38. Otinnâdush, minowâ ânint otanowun ezhâtâ, che guhgequayân emâ ; me bowõnje sâgâumân.

39. Guhgequadush mizzewa Gâlileeink otuhnumeawegumigõwâng sâgitchewabenâtdush Mutche Manitõn.

40. Wamegenidjindush obeotisegõn, obeochicheengwunittâgõn eckettõnk, enandumun ketâ bene.

41. Jesusdush shâwanemân, ezhenekane otângenân otinnâdush, neendenandum mâno keguhbenein.

42. Bâbegadush guhguhnonât âkoozewin, azhe nuhgunnegoot, benezidush.

43. Bâbegadush omâjenâzhowân : ogeguhnonân,

44. Otinnâdush, kago oweuh ningõt enâkan, ezhân owe wâbundi-ik keow sâsâgewitchehaweninne meezhdush kesâsâgewitchegun Moses azhe anâkonegat, che õnje tebâkonumowât.

45. Azhe sâgâunkdush anetebâtotunk kokkinnâ : Jesusdush kâ ogeñiue mizzhishshowinnâgwitosen otanõnk âqutcheiue babaiât buhwutchieeng obeotissâwândush anduswawânugizewât.

## CHAPTER II.

MINOWAWDUSH owe peendega Capernaumik, gomâgo tussokoniguk, uhweendummâtkdush uzzhiât.

2. Bâbegadush, kitche nebenâ anishanâbag mowõnjeitewug, azhe mooshkenat kâ geniue peendegasewug, kâ pâpish kebishquânt che nebowwewât, guhgequawindush oguhgekemân.

8. Benánáwándush bazhek wiákoosinit nabowit, newewug bamewinájig.

4. Bowotúttunk bazhew e-e wegemam, kádush kushketosewug wepeendegawát azhe puhsuggegábowewát, otowwe mah-mebetónáwá uhpukojegun eu wegewam, onesebuhgitiánáwádush nebágun nabowit uhshingeshink.

5. Jesusdush wiábundunk omushkáwandumowinewá otinnán wiákoosinit nabowit, neenguis, kemutche izzhewabizzzewin men-owwesháwandágwut.

6. Ahnintdush osehbe-egaweninnewug emá námátábidjig, enandumög otaewáng :

7. Wagonan wuhow aninne wanje mutche tuzzhemát Kítche Manitón? Owwanan gagemenowwesháwandunk mutcheizzhewabizzzewin mesuh ween atuh Kítche Manito?

8. Bábegadush Jesus kakanemát ananduminit, otinnán, wagonan o-o wanje mutche enandumag ketaewáng?

9. Wagonan nowutch wianepumuk che eketlók, che emint wiákoosít nabowit, menowwesháwandágwut kemutche izzhewabizzzewin, uhgama che eketlók otápenun kenebágun, ba mosan?

10. Che ónje kekandumagrudush Anime Oguisun ta apetadágooze che menowwesháwandunk mutche izzhewabizzzewin, (otinnán wiákoosetidjin.)

11. Ketenin, onishkán otápenun kenebágun andáyun ezháw.

12. Bábegadush onishká ototápenun kenebágun, ase ógágun anosomeskezhik kokkinná; mamokátan/hunógwuh, omowwándush kitchetwáwizzzewin Kítche Manitón, eketlók, káweká neengewábunduhzemín che izzhewabuk.

13. Ságamedush minowá cheege kítchegunime ezháw, kokkinnádush anishanábag obeotisígún, oguhgekemándush.

14. Anebamosatdush ningoche owábenán Levi, Alphas oguisun, námátábit, tebáummátewinink, otinnán/buh nopenuh-zheshin; azhe pusegweetdush onopenimát.

15. Gá izzhewabukdush Jesus magwuh námátábit wegewamink nebená tepáummátewin nowónjichegájig giya miázheninnewuggizzidjig mámowý ween giya otokenequmun námátábewug ónje bálienowug onopenánáwándush.

16. Osehbe-egaweninnewugdush giya Pharisewug, wiákoná wát wetopománit nowónjichegájig giya miázheninnewuggizzidjin, otinnánwán otokenequmun, wagonan wanje wetopomát nowónjichegaweninnewun, giya miázheninnewuggizzidjin?

17. Jesusdush n'wándunk, otinnán, manshemátizzidjig, káween we muhándowweigoozissewug, uhgew atuh wiákoosidjig, ká neembe ónje ezháw che manshemátizzidjig, machebemátizzidjig atuh bowónje ezháyun keche áwanadizzowát.

18. Johndush otokenequmun, giya Pharisewug otokenequmewán muhkuttakabunseg ukto; obenázekowáwándush otinnánwán, áneen o-o Jehn otokenequmun, giya Pharisewug otok-

kenegamewán weenowá muhkuttakawug ukko, kesendush ketoskenegamug ká muhkuttakasewug?

19. Jesusdush otinnán, tuh kushkandumög innuh wákoonga-jig magwouh wáwewit owejewegoot? ká tamuhkuttakasewug.

20. Ope gezhiguk ochichesag che otápenummowintwá wáwewenidjin medush che muhkuttakawát.

21. Ká oweuh aninne otáshochegwátunzeen Őshke manitowajin gata okonásink, oshkeiue me wanje pekooshkág gataiue, owushemádush che banátuk.

22. Kádush oweuh aninne otá attoseen Őshke shomenábo gat omotáng, omotag ta bekooshkág shomenábodush tá segisa omotagdush ta banátut; Őshke shomenábo koshá Őshke omotáng otatónáwá.

23. Otunneshábooshkowán mandáminun unwabewinnegezhiguk, otoskenegámundush omuhmebinnáwán muzzákoozeen.

24. Phariseugdush otinnáwán binná wagonan wanje mutche totummowat unwabewinnegezhigut?

25. Otinnándush, kánuh weká kewábunduhzeem mazaniegunink David gá totunk ope bukkutat uhgewedush wájewájin buhkuttawát.

26. Peendega Kitché Manito otuhnumeawegumik, magwooh Abiathar ogemá sáságewitche gaweninnewe omejindush puhqazhegun wábundiewang anandágoozit che mejesig sáságewitche gaweninnewug atuh otámejináwá, omenándush wájewájin?

27. Otinnándush, aninne geozhittowwá unwabewinnegezhigut: káween aninne ge Őnje ozheáse unwabewinnegezhigut.

28. Oanje Aninne Őguisun odebandán giya unwabewinnegezhigut.

### CHAPTER III.

**MINOWÁWDUSH** gepeendega uhnumeawegummigŐnk, bazhekduh aninne nebowweninjeet emá iá.

2. Ogunnowábomáwándush che nojemoát unwabewinnegezhigutunik ningŐtŕno che mutche tuzzhemáwát.

3. Otinnándush neboweninjenidjin emá nussowwiuhe nabewin.

4. Otinnándush anishanában, quiuk nuh tuh izzhewabut menototumink unwabewinnegezhigut, uhgamá mutche totumink? che bemájeint oweuh uhgamá che nesint? Kádush ningŐt ekotosewug.

5. Nábinna-ábomát ishkotahat osittáwandunk; otinnándush aninnewun shebinnekanin. Shebinnekanedush, nojemŐmugutinnedush mego azhenágwutunik e-e bazhek.

6. Phariseugdush sagáumŐg, bábegadush mámowy Herodiaug tebhgemáwát owwe bátámáwát.

7. Jesusdush májá mámowy otoskenegamun, kitchegummeengdush ezháwug nebenádush anishanábag onopenánáwá Galileink giya Judeaink wanjebájjig.

8. Jerusalemink giya Idumeaink, enuhkukkakumik agámaat

Jordan, uhgewedush andájig Tyrink giya Zidonink, kítche ozámenowug, nõndágowátdush ga ezhe kítche izzhewabizzit, obeotisiigõn.

9. Otinnándush otoskenegamun che õndinumowát nábequánnans che be-egoot, owwe getiskekowwát.

10. Oanje kítche nebená anishanában onojemoát owwe tánginegoot miánuhmunjeowát.

11. Mutche Manitõgdush ope wiábomáwát pongesinõg anosumegábowid ázhequawugdush eketõnk keensuh Kítche Manito Oguisun.

12. Otinnándush che tepájemigoosig.

13. Wudjewinkdush ezhá, onundomándush wáiwájín, obeotisiigõndush.

14. Oguhgeginándush usshe neezhmetoswa che wejewegoot, che uhnonátdush che babákuhgequat :

15. Che kushketowát che nojemotowát ákoosewin che ságitchenázhowáwátdush Mutche Manitõn.

16. Simondush oteshenekánán Peter.

17. James Zebedee oguisun giya John wekánisun oteshenekánáwán Boanerges, uzshatumink, unnemikke oguisun.

18. Giya Andrew, giya Philip, giya Bartholomew, Matthew giya Thomas, James Alpheus oguisun, giya Thaddeus, Simon Canaanite ;

19. Giya Judas Iscariot ga buhgittenumágat.

20. Wegewaminkdush peendegawát, kítche nebená anishanában minowá mowõnjeitewug kádush kushketosewug che mejewát puhquazhegun, kítche ozámenowug.

21. Anowamájindush n'wánduminit ságáumõg owwe meenjimenáwát, ekettowugdush kawunátizze.

22. Oshebe-egaweninnewugdush Jerusalemink wanjebájig eketowug, Beelzebub otíawán, onezhokomágõn ságitchewabénát Mutche Manitõn.

23. Onundomán otinnándush buhbawatágoozewinink, áneen gagetotunk Mutche Manito che ságitchewabinat Mutche Manitõn ?

24. Ogemáwewindush nezhoittezoot ká tánebowese e-e ogemáwewin.

25. Wegewamndush nezhoittezoot ká tánebowemugusinõn.

26. Mutche Manitodush pusequenotázoot ká tánebowese otáwaquáshkán.

27. Kádush oweuh tá peendegase mashkáwizzit aninne owegewamink, meatuh netam tuhkobénát mashkáwizzit aninne che nishewunnájetowápun owegewamene.

28. Kagat ketenenim, kokkina mutche izzhewabizzewin mennowesháwandágwut aninnewug oguisewán, kokkiná giya mutche gegetowin.

29. Ween atuh ga mutche enát Kítche Manito ochichágwun kátuh menowesháwandágoozisse ga áquo ákewung, tuh nuhnézánese mutche ishkotang.

30. Wanje eketõt, Mutche Manitõn otíawán ge eketõnõ



31. Betuhkoshinögdush ogeen giya wekânisan nebowwewug-dush áqutchink unnokewugdush owwe nundomint.

32. Anishanábagdush ogewetábetowwáwân otinnáwándush, binná keguh giya kekânisug áqutchink iáwug benundowábo-mikwá.

33. Nuhquatunk otinnán owwanan innuh neenguh owwananug nekânisug?

34. Onuhbuhnayábomándush uhgew wetábetágoojin, ekettodush binná neenguh giya nekânisug.

35. Owwagwan ga totumogwan Kitche Manito azhe meewandunk me wuhow nekânis, neendowamá, neenguh.

#### CHAPTER IV.

MINOWAW máje guhgequa cheegebeeg kitche gummeeng, mowónje otissigöndush kitche nebená anishanában : awe ezhe bozítidush nábequánink námátábedush kitche gummeeng kokkinnádush anishanábag cheegebeeg iáwug ákeeng.

2. Oguhgekemándush nebená kago buhbawatágoozewinink otinnándush.

3. Bezindumök, binná ketegaweninne ságáum owwe ketegat.

4. Saswawabinnegatdush ántint cheegekunuh pongesinön, benasewugdush bemozhugindánáwân.

5. Ahnintdush ásinekáng pongesinön gwetch ákewunzenök bábegadush ge ságuhkewun, ónje ká gwetch ákewunzenön.

6. Gezisdush mokuhung ge chágetawun, ónje ká gwetch ojebekáwunzenön, bábegadush otápetawun.

7. Ahnintdush menasagáwunjeeng pongesinön: menasagáwunjeendush májegewug ningobemuggigenön, kádush menakánwunzenön.

8. Ahnintdush onissheshink áke pongesinön negenöndush menekánewunön, ántint nissemetunuh ántindush ningötwassemetunuh, ántint ningötwáktussenön.

9. Otinnándush owwagwan watowwugágwan che nöndunk máno tuhnöndum.

10. Magwouhdush ezhekawizzit, uhgew babáwejewegoojin mánowy ussheneezhinidjin okuhquájemáwân buhbawatágoozewin.

11. Otinnándush, keenowá kemenigöm che kekandumag kiátuk Kitche Manito otogemáwewinik, uhgewedush áqutchink iájig, kokkinná ono iuheen buhbawatágoozewinink geozhichegátawun.

12. Oanje owábundánáwá, kádush onissetowwenunzenáwá, nöndumink nöndumög, kádush nissetotunzewug, konemá ningoting tá bábemiskotáwug, tá menowwesháwandágwutdush omutcheizzhewabizzewinewân.

13. Otinnándush, kánuh kenissetotunzenáwá o-o buhbawatágoozewin? áneendush ga ezhe nissetotumag kokkinná buhbawatágoozewinun?

14. Ketegaweninne ogittegátán ektettowin.

15. Uhgewedush cheegekunuh uhgittegátá, ektettowin ope ánuh n'wándumowát, bábegadush tuhkoshin Mutche Manito otápenunk gegetowin gá gittedátá otawáng.

16. Uhgewedush gágittedáningig ásinékáng, n'wándungig ektettowin, bábegadush mojegandumóg ototápenánawádush ektettowin.

17. Ká gwetch ogèbekáwissewug weowwewàng kitche wanebeek bernátutón, náágutchedush kushkandumowin, uhgamá megooshkátandumowin mokishkámugut ektettowin ónje, bábe-ga nishkátizzewug.

18. Mewug uhgew gá gittedáningig menasegáwunjekáng, onóndánáwá ektettowin.

19. Kunwandumowindush o-o áke, kubgianizzewin kitche-twáwizzewin, giya muhnazewinundush ánint iuheen peendegang, kebishkumink gegetowin ká kago ónje netáweginzenón.

20. Mewug uhgewdush gá gittedáningig onisseshink áke : onóndánáwá ektettowin, ototápenánawádush, netáwigenóndush weágimenun, ánint nissemetunuh ánint ningótwásemetunuh ánint ningótwáktussenón.

21. Otinnándush, wásákoninjegun innuh betóm anámiuhe tepiegunink che attóng, uhgamá anamiuhe nebágunink ; che atoseeng wásákoninjegunátigónk ?

22. Káween kago tuh gátoseem kokkinná tuhbákesin.

23. Oweuh watowwuggágwan che nóndunk máno tuh nóndum.

24. Otinnándush tuhtebábundumók n'wándumag ; ga ezhe bezindumag keguh ezhe kekandám, keenowálush n'wándumag owushema tuh mená.

25. Ween ayát tuh mená, weendush ayásig tuh otápenumo wá menik ayát.

26. Ektettodush Kitche Manito otogemáwewin aninneeng azhenágoozewun ogegittedátánum menékánun ákeeng.

27. Nebádush onishkádush dibbikuk gezhiguk giya, menékánun ságuhkewun máje-eginón ká okekanduhseen azhe iág.

28. Ahke onetáwigenón tebinowa bazhekobuggizzewát, ope-dush muzzákoozeeg, ope-dush mooshkenat menugizzewát muzzákoozeeg.

29. Natáwegingin wiábetag pushkoohegun buhgittinegátá, ónje mámáwin ochichesa.

30. Ektettodush, áneen ga ekttoyán Kitche Manito otogemáwewin azhenágwutink ?

31. Wásugunk menékánink ezhenágwut, me mámowý ágá-sink kokkinná menékánun ope kategátumink.

32. Opedush gágittedátumink, máje-egin me owushema azheging kokkinná andussink weágushkón, kitche begobemugut, benasheugdush beuhgewátashemónówug anámebemug.

33. Nebenádush buhbawatágoozewinink o-o azhenágwuk oguhgekemán anishanában, ga ezhe nondowáwát.

34. Káween uhnöch otezhegunnonáseen, mozbuk bubbawátágozewinink : azhekawizzewájdush omizhishshowwenumowán kokkinná iubeen otoskenegamun.

35. Mego e-e gezhiguk wanákooshek, otinnán otoskenegamun, agámank ezhátá.

36. Omájenázhowáwándush kokkinná anishanában, mego azhe májenáwátigo uzziát nábequánink, nebenádush nábequánasun owejewegönun.

37. Medush azhe kitche nödin peendáskádush nábequánink moashkenabemugut.

38. Otákáninkdush ne bá pequshemonink, otuhmuhtináwándush, otinnáwán, Neendogemám kánuh kepapámanemesemin, che neboyáng?

39. Onishkádush oguhnotán nodin, otinnándush kitehe gumme, pezán ián, squíanemutdush kitche ánwátin.

40. Otinnándush, wagonan wanje sagizzeyag? wagonan wanje tabwa-anduhzewag?

41. Kitche sagandumögdush, mamashkot ittewug, owwananá-ninnewenandush wuhow, nodin giya kitche gumme otawatágtá?

#### CHAPTER V.

AGAWMANK mazhuhgáwát, andánuhkewát Gadareneug tukoshinög.

2. Buhgubátdush nábequánink, aninnewun bábega obenuhqushkágön, jebagumigönk beónje ságäum, Mutche Manitöngagishkowát.

3. Mego andát jebagummigönk, kádush oweuh aninnewun okushkeiggooseen che tuh kobinnegoot, ká pápish pewábekön.

4. Oanje nuhningin otánuhge tuhkobenan pewábekön kushkábegiegunun, obokobetonundush pewábeko tuhkobitchegunun giya obogobetonun kushkábegiegunun, kádush oweuh aninnewun owángoweiggooseen.

5. Mozhukdush dibbikuk gezhiguk giya wudjewink iá, giya jebagumigönk, ázhequat kishkezhootezootdush ásineeng.

6. Wiábomátdush Jesus, wásá önje pemebutto owwe ochicheengwunittowát azhequadush,

7. Ánegök, ekettodush, áneen ga totonáng Jesus, ápitche nágánizit Kitche Manito Oguisun? ketuhnmeatön Kitche Manito önje, kago kotuggizzekan.

8. Oanje oge-enán, beságizzenotow keen wánezit Mutche Manito.

9. Okuhquajemándush, áneen azhenekázoyun? nuhquatuk eketto, menisseno, me wanje ezhenekázoyán, ozám enoyáng.

10. Otinnándush kago pukán ákeeng ezhenázhowákan Mutche Manitög.

11. Émádush che'gudjew kitche nebená kököshug papáturzhe weseneuwug.

12. Mutche Manitögkdush otinnáwán, ewada azhenázho-oshináng beenjinná kököshink.

13. Bábegadush Jesus otinnán ezháq ; Mutche Manitógdush kókòshun otowwebeenzikowáwán kokkinnádush nesákewabittewug kishkutténáng (neezhink metoswák tussbewug) otupenawugdush kitche gummeeng.

14. Uhgewédush kanowanenájjig kókòshun, oehemowug, tepajemowátdush kitche otanong euedush ákeeng, ezháwugdush owwewábundumowát gá izzhewabuk.

15. Obeotisigündush Jesusun, owábomáwándush gá iáwát. Mutche Manitón námátábe okonáse quiuk nebwáká, sagizzewugdush.

16. Uhgewédush gá wábundungig gá izzhewabuk oweendumowwáwán gá totowwint gegishkowápun Mutche Manitón, giya kókòshun gá izzhewabizzini.

17. Okuhquajemáwándush che nuhgutunk andánuhkewát.

18. Gá bozitdush nábequánink, wuhow Mutche Manitón gá gegishkowsát, okuhquajemán Jesusun chejewewát.

19. Jesusdush ká omenáseen che wejewegoot, otinnándush, kewan, owwe weendumow anowamudjig kitche izzhewabuk gá totágoyun Kitche Manitodush gá ezhe sháwanemik.

20. Anemájntdush anemájetepájemo Decapolisink Jesus gá totágoot, kokkinnádush aninnewug mámuhkátandumóg.

21. Jesusdush gá tuhkuho-út agámank kitche gumme : kitche nebená anishanábáq mowónjeittewug uzzhiat cheegé kitche gummeeng.

22. Binnádush obeotissegön nágánandágoozit uhnumeawegumigönk Jairus ezhenekázo, wiábomátdush pongesin ozittánik.

23. Anegök okuhquajemándush, ekettönk, neendánis kágá nebo, betángin che nojemüt che bemátizzit.

24. Jesusdush otunnewejewán. Kitche nebená anishanában, onopenuhngöön oningwashkowáwándush.

25. Equadush ákoozit usshe neezhopeön,

26. Mozhuk misquewe kitche nebenádush gá kotuggito ánuh nuhnándowweint, kokkinná ogebanájetön azhetunit ótnotawizzewin, kádush nánazh mennoiáse ánjigo owushema ákooze.

27. N'wándunk iát Jesus betángennumowwát obuhbeenzikowagun.

28. Ekettodush tánginúmwugigo okonásun atuh neenguh nojim.

29. Bábegadush omisquewit bátane, n'wájemungin innuhmunje oweowink.

30. Jesusdush kakanemát, bemenuhningwashkowwint kuhgwatwadush, owwanan tiánginunk neembuhbeenzikowágun?

31. Otokenegamundush otigön, kewábomág uhgew, bame-nuhningwashkókig ; kedikitdush innuh owwanan tiánginit?

32. Onuhndowábomándush equa gá tánginegoojin.

33. Equadush sagizzit, nuhningiská, kekandunk nojemoint ; bepongesindush anosumenit, oweendumowwán kokkinná quiuk tabwawin.

34. Ctinnándush, neendánis, kemushkáwandumowin kenbje-

moiggoon, máján mennowánegoozin, keguh nojim eu ákooze-win.

35. Magwouh uhgegetót heónjebáwug andát nágánandágoozit uhnumeawegumigönk : ektetowugdush kedánis nebo, wagonan wanje megooshkácheewát kiábe ketogemámenán?

36. Jesudush n'wándowwát aketonit, otinnán nágánandágoozit uhnumeawegumigönk, kago sagizzekan, meatuhgo che tabwa-andumun.

37. Otiáwándush oweuh che nopenuhnegoosig. Meatuh Peter giya John, giya James, John wekánisun.

38. Peendegadush nágánandágoozit uhnumeawegumigönk owegawamink, onöndándush ömbegizzewin, owábundándush mawenidjin.

39. Gá peendegatdush otinnán uhnew, wagonan wanje ömbe-gizzeyag mowweyagdush? Öskenegequa káween nebose, unish nebé.

40. Opápeáwándush : kokkinná ope gáságitchenázhowát, ototápenán öskenegequa ösun giya ögeen giya ötskenegamun owwe peendega ewada öskenegequa shingeshink.

41. Ototápenumowán oninjene, otinnándush *Tulitha cumi*, me ánekuhnutumink öskenegequa onishkán!

42. Bábegadush öskenegequa onishká pusegewedush bamosa; ussheneezh peponuggizze; kitche mámuhkátandumögdush anishanábag.

43. Ogenummowándush oweuh che kekanduhzenit; otinnándush che usshumink kago.

## CHAPTER VI.

ÖNUHGUHTAHNDUSH emá tebinowa andánukeet be-ézhá, otoskonegamundush onopenuhnigön.

2. Unwabewinnegezhigutdush wachichesag májeguhgequa uhnumeawegumigönk, nebenádush n'wándowwájig mámuhkátandumög ektetowug, ánde wuhow aninne wandenumk ono iuheen? wagonan nebwákáwinnenandush o-o gá menint? kitche unnokewin wanje gezhetöng oninjeeng?

3. Kánuh wuhow áwisse okotosoweninne Mary oguisun James giya Joses giya Juda giya Simon wekánisun? kánuh ototowwamán omá kewetegamegoosenáng? azho nishkanemáwátdush.

4. Jesudush otinnán, manitowázöt kitche apetanágoose meatuh tebinowa andánukeet, magwaihuhedush tebinowa anowamájin tebinowadush owegewamink.

5. Káweendush kago kitche unnokewin totunze emá, meatuh tánginát babazhek wiákoozenidjin nojemoátdush.

6. Mámuhkátandumdush uhtabwatunzikwá, papáczháduh otanowun papáguggequat.

7. Onundomándush ussheneezhbinidjin, omajenázhowán, naneezhinit, omenándush mushkáwizzewin che ságitchenázhowáwát wánezinidjin Mutche Manitön.

8. Otinnándush kago che máchetosigwá bábámátizzewát,

meatuh sukkáoon, káween kago mashkeemoot ká giya kago puhquazhegun ká giya shoneá ketotosowinnewáng.

9. Meatuh onuhnúhgakézitaneváng punge omuhkézinewát kago beezekunkago neezh beenzikowágumun.

10. Otinnándush ningooche otanowun iotittumag, wiazhkitigo eu wegewam che peendegayag me mozhuk che abeyag nanazh che nuhgutumag emá.

11. Owagwandush ga papámanemisenogwan, ga bezindose-nogwan wenuhguhtumagdush emá, bowwisetanik weagusseun che ónje kekandumowát uhmutchetotumowát : kagal ketenenim nowutuh tuh onisheshin Sodom giya Gomorrhah eu gezhigut tebákonegawin káween ween eu otanuh.

12. Májawugdush papáguggequawát animewug keche ánwanindizzowát.

13. Oságitche wabenáwándush nebená Mutche Múnitún, uhsinnegonáwádush pemeta wiakoozenidjín, nojemóándush.

14. Heroddush kitché ogeemá, onondagumun [otonozowin kitché tatakosana.] eketodush John Baptist ge ábejeba, me ónje kitché unnokewinun wábundi-itewug ween ónje.

15. Ahnintdush eketowug, ween Elias, ániuidush eketowug, bazhek manitowázót uhgama manitowázót anandágooze.

16. Heroddush n'wándunk eketto, me wuhow John ga gish-kequashogebun, ábejeba.

17. Oanje Herod uhgetunnokeet uhgetulkonint uhge owwákánint Herodias ónje wekánisun Philip owewun, ónje uhgewewit.

18. Johndush uhge-enán Herod ká quiuk izzbewabusinún che weweyun kekánis wewun.

19. Me eu ónje Herodias onishkanemán, neendágenesun enandum, unish ká kushketose.

20. Oanje Herod ogegosán Johnun, kekanemimt quiuk uzshiz-zewabizit giya manitowázót, otukkowabomán n'wándowát-dush kitchenebená uhnóch kago ogeúzhétún, onúndowándush pápenemowinink.

21. Ningótink gezhigut wachichesag Herod onegewinne gezhigut, wekoonga okitchetwáwenimnemun, shemágunishche ogemág ogemágúsh Galileecink.

22. Herodias odánisun bándegat, nemedush kitché meenwandunk Herod giya wájewájín : kitché ogemádush otimán oske-negequawun wagotogwanigo ga mndotumowewewunan keguh menin.

23. Anápegeezhwát, otimándush wagóúgwánigo ga mndotumowewewunan keguh menin kagal kishpin ábeta neendogemáwewin.

24. Ságáum uzshetzhat ógeen, otinnándush, wagonan ganum-dotumán? eketodush, John Baptist óshetegwan.

25. Bábegadush bebedega otinnándush kitché ogemán ápadush ná-águh mezhem onágumink John Baptist óshetegwán.

26. Kitche ogemádush geositáwandum, odikitowin kosáð ònje giya uhgew wájewájin Ònje ká owwe ágoonwatowwáse.

27. Bábegadush kitche ogemá unnoké che kishkegwazbo-òut medush azhe kishkegwazbáwát kepáqotewegumigònk.

28. Obetònáwádush óshtegwán, onágunink uhmenint Òskenegequa Òskenegequadush omenán ógeen.

29. Otokenegamundush n'wánduminit obeotápenánáwá obikoweow owwe attowwát jebagumigònk.

30. Uhgewedush anòninjig mowònjeittewug Jesus uzziát oweendummowándush kokkinná gá papá-andotummowát, pápáguggequawátduh.

31. Otinnándush be-ezhág buhgwuttuhkumigáng unwashe-mònyek : ònje nebená tuhkosinóg, májáwugdush, ká geni-uhé wesenesewug.

32. Bukkawinitewugdush buhgwuttuhkumigáng nábequánink gemòch.

33. Anishanábagdush wábomáwán, májánit nebenádush okekanemáwán, bechebi-ittewugdush che ezháwát emá, kokkinnádush otanowun iònjebi-ittewug mowònjeittewát emá uzziát.

34. Jesusdush buhságáunk kitche nebená owábomán anishanában, ogesháwanemándush, Ònje manishtanishink enanágoozewug, ká oweuh kunnowanemiggoosewán : máje gubgekemándush nebená kago.

35. Ane onákooshik otoskenegamun obeotisióg, eckettowugdush buhgwuttuhkumigá o-o shegwouh ozám onákooshik.

36. Ningooche ezhenázhuh otanong che ezháwát che kishpinutázowát puhquazhegun, Ònje ká kago omejesenáwá.

37. Otinnándush nuhquatunk, meezh gamejewát, otinnáwándush, neenguhtowwe kishpinuttòmin innuh kitche nebená puhquazhegun che usshumintwá ?

38. Otinnándush áneendushwátik puhquazhegun iáyag ? owwe wábundumòk ; gá kekandumowát eckettówug, nánwátik, neezdush kegoiug.

39. Otinnándush che wejeendewát onámátábeándush ozáwushquáshkánik.

40. Nánebenabewug naningótwák, nanámetunnubdush.

41. Watápenunkdush nánwátik puhquazhegun giya neezh kegoiug, gezhigònk enábe uhnumeátdush, obokobetòn puhquazhegun omenán otoskenegamun che attonit anosumubenit, neezdush kegoiun omátáonán kokkinná.

42. Kokkinnádush wesenesewug getabisinewugdush.

43. Ototápenáwádush usshe neezh metoswa kokobenágumun mooshkenawun menik ashqundummowát puhquazhegun giya kegoiug.

44. Gá wesenedjig nánun metoswákoosewug.

45. Bábegadush otinnán otoskenegamun che bozinit nábequánink che negánònit agámank che ezhánit Bethsaida, magwouh ningooche owwe izzhenázhowát anishanában.

46. Gá májenázhowátduh wudjewink ezhá owwe uhnumeát.

47. Wanákooshikduah nábequán nowwugám iá, weendush ezheke ákeeng iá.

48. Owábomán anegók uzshabowa-ánit, ónjishkáwuhumók washkedibikutinik otezhanun ogittebeeg ane bamosa wáguh-bikkótátingin otunnetotowwán.

49. Wiábomáwát ogittebeeg bamosanit, jebám enandumóg ázhequawugdush.

50. [Kokkinná wiábomáwát kitche ójanemandumógdush] bábegadush oguhnonán otinnándush, meenwandumók, neen koshuh, kago sagizze kago.

51. Otunnenázekowán nábequánink, bonánemutdush, medush kitche sagandumóg kitche mámukátandumóg.

52. Ká omámenonanduhzeenáwá gátotunk puhquazhegun, ónje otaewán mushkáwánewun.

53. Gá tuhkuhmo-owátdush ákeeng Gennesaret gebe-ezhá-wug kuhbáwugdush.

54. Gábegwáshkonitdush nabequánink, bábega okekanemá-wán.

55. Máje mowónjeitewugdush emá andánuhkejig babáme-wetowát nábequánun wiákoozidjig, n'wándumowát uzshíát.

56. Kokkinná uzshunnebábeendegat otanowun kitche otanowun giya otunnuhkewin, mikunáng otusáwán wiákoozenidjin, okuhquajemáwán che tángenumowáwát ishquaiuhe obuhbeen-zikowágun, menikdush tiángenáwát nojefnowug.

## CHAPTER VII.

BEMOWOANJEITTEWUGDUSH beotiséwát Phariseeug á-nintdush oshebe-egaweninnewug Jerusalemink wanjebájig.

2. Wiábomáwátdush ánit otoskenegamun uhmejéwát puh-quazhegun weeneninjewát, (bwá kesebegeninjewát,) osittáwanemáwán.

3. Oanje Phariseeug kokkinná giya Jewug, káwesenesewug bwá kesepekeninjewát okunwandánáwá gata ezhetwáwin.

4. Ahtáwawininkdush ónjobáwát káwesenesewug bwá baptizewawát nebenádush uhnóch kago otepieganáwá, minequá-chegánsun, giya ákekón giya ozáwábeek onágunun giya otowinun, obaptizewawin.

5. Phariseeugdush giya oshebe-egaweninnewug okuhquajemáwán, wagonan wanje kunwanduhzikwá gata ezhetwáwin ketoskenegamug uhwesenesewát bwá kesepekeninjewát?

6. Oguhnonándush otinnán, quiuk Esaias áshia kegetuzzhemigowá, kagianizeyag, azhebe-egáttagigo, uhgew anishanábag kache twáwanemidjig azhe guhnozhewát otonewáng, otaewándush kitche wásá atanewun.

7. Ká,ningót inábuhtuhsínón uhnumeatowwewát guhgequawinun ónje aninnewug otezhetwáwinewán.

8. Oanje wabenuming Kitche Manito oguhgequawin kekunwandánáwá aninnewug oguhgequawinewán, ákekóg giya me-



nequáchehánsun obaptizewawin uhnóch giya kago o-o ezhená-gwuk andotumag.

9. Otinnándush kagat koshá kewabenánáwá Kitché Manito oguhgequawin owwe kunwandumag tebinowa ketizzhetwáwinewá.

10. Oanje Moses ge eketto kitchetwáwanim kós keguh giya owwagwandush ganishkátenuowagwan ósun gama ógeen máno tuh ápiche nebo.

11. Keenowádush ekettoeyag owagwan ga enagwan ósun gama ógeen *Korban*, me che eketónk menetink, owagotogwan neen ga óndizzewagwan, tuh wánuhke.

12. Ká ningot minowá oguh inábuhcheigooseen ósun gamá ógeen ekettoeyag.

13. Me eu azhe banájetoyag Kitché Manito oguhgequawin tebinowa ketizzhetwáwinewá weioeyag ; nebenádush uhnóch ono azhenágwuk ketotám.

14. Gá nundomátdush kokkinná anishanában, otinnán, bezindowweshig nissetotumók kokkinná andussheyag.

15. Káween eu bándegamuggutinik otónink obánájeiggooseen aninne : siághumomuggutinik otónink aninne me banájeiggoot.

16. Owwagwan watowwugáwan che nóndunk, máno tuh nódum.

17. Gá unne nuhgínát anishanában unnebeendegat otoskengamun uzziánit okuhquájemigón o-o buhbawatágoozewin.

18. Otinnándush ká nuhgwuhnuh keenowá kenissetotunzeem, kánuh kekekanduhzeem bándegamuggutinik otónink aninne ká otábanájeiggooseen.

19. Káween otaing ezhámugusininne, omisutáng ezhámugutinne shábooshkágoondush metuhkummik.

20. Ekettodush ságáumomugutinik anineeng, me banájeiggoot aninne.

21. Oanje ságáummomugutinik otaewáng aninnewug, mutche enandumowin, bisshegwátizzewin, nesittewin,

22. Kemotewin, suhságizzewin, mutche bemátizzewin, kuhgianizewin, guhgepátizzewin.

23. Kokkinná ono beenjinná aninne ónjobámugutinnewin me banájeiggoot aninne.

24. Pusegwedush nuhgutunkdush emá, enuhkuhkakumik Tyre giya Zidon ezhá, peendegadush wegewamink oweuh che kekanemigooosig, kádush kushketose wegázót.

25. Bazhekduh equa odánisun wánezinidjin Mutche Manito ogegishkowwán nóndunk uzziát be-ezhá bepongesin ózitáng.

26. (Wuhow Greek equawe Cyropheneiaink andánukeest.) okuhquájemán che ságitche wabenát Mutche Manito ódánisun.

27. Jesudush otinnán, uhbenocheug netam tuh tabesinewug, ká onissheshinzenón uhbenocheug opuhquazhegunewá, che muhkumintwá anemógdush che oppuggetowwintwá.

28. Equadush otinnán, kagat Neendogemám, anemóg koshá

anáme uhtopowin, omejináwá uhbenocheug báwebetowát puhquazhegun.

29. Otinnándush equawun, o-o eketlowin ònje, ezhán, kedànis Mutche Manitòn geságámòn.

30. Buhuhkoshinkdush andát, okekanemán Mutche Manitòn geságizzenotágoot odánisun, odánisundush nebagunink shingeshinòn.

31. Minowá nagutunk emá enuhkukakumink Tyre giya Zidon, be-ezhá kitche gummeeng Galilee nowwiuhe tuhuhkewin Decapolis.

32. Betowwádush bazhek kagebeshanidjin ká giya netágegetose, okuhquajemáwándush che tánginát.

33. Pemaiuhedush ezhewinná, beerjeninjene otowwuggánink, osikowágzdush otángesittowwán otanuhnewinne.

34. Gezhigònkdush enábe, ázhenámòn, otinnándush *Ephphatha*, uzhekettònk, tuh bákishkáwun.

35. Bábegadush otowwugun bákishkánewun, otanuhnewdush gashuhwishkáne gegetòdush wawane.

36. Otinnándush aninnewun, oweuh che weendumowásigwá : owushemadush obemetebátotánáwá.

37. Kitche ozám márukátandumòg ekettowug, kokkinná kago kitche menototum, kagebissánidjin otezhean che nònduminit, giya netágegetosinit che netágegetonit.

## CHAPTER VIII.

Ono gezhigutòn, kitche ozám enowug emá ayájig, kádush kago ogeiásenáwá gamejewát, Jesusdush onundomán otoskenegamun otinnándush.

2. Nesháwanemág anishanábag, ònje nisogwun newejewegòg kádush ònje wesenesewug.

3. Kewanázhowugwá bwá wesewát tá unnenúndawunne-mikkowwewug ningooche, ánint kitche wásá ònjebáwug.

4. Otskenegamundush oguhaonigòn, ánde ga òndinumunk puhquazhegun che ushumintwá kokkinná uhgew, emá buhwut-tuhkumigáng?

5. Okuhquajemándush, áneendushwátik puhquazhegun ayáyag? otinnáwándush neezhwáswa.

6. Otinnándush anishanában che námátábenit michiuhe, ototápenándush neezhwáswátik puhquazhegun, azhe uhnumeát azhe bokobetòt, omenándush otoskenegamun che buhgitenummowát anosumábit anishanában, azhe buhgittenummowátidush anosumábit anishanában.

7. Punge otiáwándush kegoizansun, uhnumeádush otinnándush che buhgitinumowát anosumábenit anishanában.

8. Weesinewug, getabesenewugdush, ototápenánáwá neezhwáswa kokobenágusunun mooshkenawun menik ashqundumowát.

9. Gá weseniðig newinmetoswákoosetoganug : azhe máje-názhowátidush.

10. Bábegadush owwe bōzewug nábequánink azhe ezháwít enuhkukakumik Dalmanutha.

11. Phariseegdush tuhkoshinōg, omáje kuhquajemáwán, che wábundi-iggowát kitche unnokewin gezhigōnk ōnje, uhkugwadebanemigoot.

12. Kitche ázuhnámo ochicháigōnk, ekettodush, wagona wanje kuhgwatwawát uhgew anishanábag kitche unnokewin? kagat ketenenim káween kago unnokewin tuh wábunduhásewug uhgew anishanában.

13. Onuhguhándush owwe boze nábequánink, agámank uz-zhezhát.

14. Gewunnekawugdush we otápenumowát puhquazhegun bazhek wátik atuh otíawán nábequánink.

15. Otinnándush tuhtebábíg, kago tángenunkago, wanje ōn-bishkág puhquazhegun Phariseeg giya Herod.

16. Ekettowug guhguhnonetizzowát, me eu' uzzihásewung puhquazhegun

17. Jesudush kekanduk otinnán, wagonan wanje guhguhnoneteyag uzzihásewug puhquazhegun? ká nuhgwuhnuh kenissetotunzeem? ketaewán innuh gemushkáwáche gátawum?

18. Ketoskezhigōm; kánuh kewabeseem? ketotowwugim; kánuh kenōnduhzeem? kánuh kekunwandumáseem?

19. Gábegobetoyán puhquazhegun nánwátik magwaiuhe nánun metoswák aninnewun áneenmenik kokobenágunum ashquaduming gá májetoeyag? otinnáwándush, usshe neezh metowa.

20. Neezhwáswátik puhquazhegunundush magwa newin metoswák, áneen menik kokobenágunum ashquadumink gá májetoeyag? otinnáwándush, neezhwáswa.

21. Otinnáwándush, áneen o-o azhe nissetotunzewag?

22. Betuhkoshindush Bethsaidaink, betowwá, kagebeengwanidjin aninnewun, kuhquajemáwándush che tánginát.

23. Osuginnekanán kagebeengwanidjin ahqutchink otanuh otezhewenán, osikwátumowándush oskezhigōne, otángenunomwán okuhquájemándush che wábit.

24. Ishpemink enábe ekettodush, newábo mág aninnewug metigōg bamosawájin inábomenágoozewug.

25. Minowándush otángenunomwán oskezhigōne, guh gázo mándush ishpemink che enábenit, medush wáweenga nōjemō kokkinnándush aninnewun owáborán wawane.

26. Kewanázhowándush andánit, ekettodush, kago otanōk ezhákan, kago oweuh weendumowákan, otanong.

27. Jesudush mámowoy otoskenegamun, otanowun Caesare Philippi ezhá; mikunángdush okuhquájemán otoskenegamun, otinnándush owwanan wiáweán azhewát aninnewug?

28. Otinnáwándush John Baptist, árintdush Elias, árintdush bazhek manitowázōt.

29. Otinnándush, owwanan wiáweán keenowá aketoyag.

30. Peterdush otinnán, keensuh Christ: otinnándush, kago oweuh weendumowwá kago.

31. Miáje guhgequadush, Aninne Oguisun tuh guhwátuggito nebená kago, ekettdush, okewanzeug neenguh wabinegög giya ogemá sásagewitche gaweninnewug giya oshebe-egaweninnewug, neenguh nesegögdush genissokoniguk neenguh ábejebá.

32. O-o ekettowin mizzhishshowwinágwut. Peterundush ototápinnegön májeguhtonigoot.

33. Bábemushkotátidush gunnowábomáidush otoskenegámun, ogesheguhtonán Peterun ekettonk, neempikwunáng ezhan Mutche Manito, önje ká kemenánduhzenun Kitche Manito tabandunk, meatuh aninne tabandunk manándumun.

34. Gá nundomát anishanában giya otoskenegámun, otinnán uhnew, owwagwan ganopenuhzhegwan tuh tebanindizzo, tuh kuhgwadebanindizzo che nopenuhzhit.

35. Owwagwan ga nojemotogwan obemátizzewin, oguhwunetön; owwagwandush ga wunnetogwan obemátizzewin neen önje, giya meenwájemowin önje oguh bemájetön.

36. Wagonan ga öndizzegwan aninne, kishpin ánuh tebandunk kokkinná o-o áke, che wunnetöt ochichágwun?

37. Uhgamá wagonán ga mashkotonungebun ochichágwun.

38. Owwagwan ga águtchetowwegwan neen giya neendikitowinun magwaiuhe o-o bisshegwátizzidjig giya mázheninnewuggizzidjig anishanában, ween Aninne Oguisun tuh águtche ope tuhkoshink, ösun ogitchetwáwizzewinink mámowy omeshinowamun.

## CHAPTER IX.

OTINNAWINDUSH uhnew, kagat ketenenim, ántint uhgew omá nábowidjig ká oguhkekanduhzeenáwá nebowin, chebwá wábomáwát Kitche Manito otogemáwewin betuhkoshink mushkáwizzewinink.

2. Gáningöt wáswokoniguk Jesus ototápenán, Peterun, Jamesun, giya Johnun, kitche ishpuhtenánink wudjewink ezheke: pukkándush ezhenágooze anosummegábowewát.

3. Agwidjin wákashkánewun, gönink ezhewábishkánewun, káween oweuh nowutch otá wábeshkátosenun.

4. Wábundiewawug weowwewán Elias mámowy Moses guhguhtonittewát Jesus.

5. Peterdush oguhnonán otinnán Jesusun, Neendogemám, onisheshin omá che iyáugebun, neenguh ozhetomen niswa wegawamun bazhek keen önje, bazhek Moses, bazhekduh Elias önje.

6. Ká okekanduhzeen gá eketöt, önje kitche sagizzewug.

7. Ahnáqudush beuhguhátasana, gegetowindush beöñesa ánáquönk, ekettonk, me wuhow siágeug neenguis: bezindowwik.

8. Bábegadush nundowábewug, kádush oweuh owábomásewán aninnewun, meatuh Jesus giya weenowá tebinowa.

9. Buhnesákewawátidush otinnán kago oweuh weendumngow-

wá kago gá wábundumag chebwá Aninne Oguisun ge ábeje-bát.

10. Okunwandánáwádush eu eketto win, kuhguhquajindewug-dush mamashkót, wágonan eu ábejebáwin atumink?

11. Okuhquajemáwándush ekettońk, wagonan wanje eketto-wát oshebe-egaweninnewug Elias netam che tuhkoshin?

12. Guhguhnonán otinnán, Elias kagat netam tuhkoshin, nayáb chebe uttót kokkinná kago, oshebe egátadush Aninne Oguisun, tuh guhwátuggito nebená kago kádush oweuh oguh papámanemiggoosen.

13. Ketenenimdush Elias ázhia getuhkoshin, anandummowát-igodush ototowáwán, azhebe-egátanik.

14. Bowotissátdush otoskenegámun, owábomán kitché nebená anishanában papámikkágowát oshebe-egaweninnewugdush guhguhnonittewát.

15. Bábegadush anishanábag, ope wiábomáwát, kitché má-mukátandumóg, omowinna nuhnáwán unnemikkowwáwát.

16. Okuhquajemándush oshebe-egaweninnewun wagonan ka-quajemagwá uhgew?

17. Bazhekduş anishanába oguhnonán, ekettodush neenguis neembená, netágegetosig Mutche Manińon otáwán :

18. Ningoochego tiabebinnegoojin, begobinnegon betawetńn, papáquayábetáshemono, neendánuhgebetowwágdush ketoskenegamug che ságitchenázhowáwát, kádush okushkéásewán.

19. Oguhnonándush otinnán, oh anishanábag tiabwatunzikwá áneen menik gawejewinuhgook? áneen inenik ga megooshkácheinnuhgook? Betowweshig.

20. Obetowáwán, opedush wiábomát, bábege Mutche Manińon otátóškágńn, ákeengdush pongresin, títebeta betawetńn.

21. Okuhquajemigńndush ósun, áneen o-o watisekágńpun, ekettodush magwouh uhbenoche-ewit.

22. Nuhningim ishkotang oppuginán, naningńtinńnkduş ne-beeng che nishewunnájeint : kushketoyun ningotono che totowut ketá sháwanememe che nezhokomowweyáng.

23. Jesusduş otinnán kishpin tabwatumun, kokkinná gage-kushketńm.

24. Bábegadush ósun uhbenoche, ázhequa ekettodush, gegizzebeeng uhmowwit, Neendogemám neendabwatun, nojemńńn uhtabwatunzewán.

25. Jesusduş wiábomát anishanában, mowundobi-itteńit nishkácheguhnonán Mutche Manińon, otinnándush ; netágegetosig giya kagebişshayun Manito, beságáun, kago minowá beenzik-owákan.

26. Mutche Manitudush ázhequa, otátóškáwán obeságizze-notowwán ; bazhek gá nebńng ezhenágooze, nebenádush eket-towug, nebo.

27. Jesusduş osuggeninjenán, ómbinát, onishkátdush.

28. Gábeendegatduş wegewamink, otoskenegamun okuh-quajemigńn áneen neenowiní azhe kuskeásewungid, che ságit-chenázhowungid?

29. Otinnándush uhnew, o-o tinow, káween uhnish otákuh-keáseen oweuh che ságitchenázhowát, meatuh muhkuttakang giya uhnumeang.

30. Azhe nuhguttunk emá ane shábooshkán Galilee, ká ean-duzhe oweuh aninnewum che kekandumenit.

31. Oguhgekemán otoskenegamun, otinnándush Anime Oguisum buhgittinnemátinun aninnewug oninjewang, oguh ne-sawán, genesintdush, tuh ábejebá niswokonigutinik.

32. Kádush nissetotuzewug eu eketiowin, shágwanemowug-dush we kuhquajemáwát.

33. Buhtuhkoshinkdush Capernaumink, gápeendegat wege-wamink okuhquajemán, wagonan o-o buhtuhzhindumag buhuh-pezekáyang?

34. Kádush oguhnonásewán, ónje buhuhpezekáwát gemóch gebeitteug owwanan owushema apetandágozit :

35. Gánamátábit onundomán ussheneezhinidjin otinnándush, owwagwan owushema gawe apetandumogwan me nónás ga apetandágozit che pemetowátdush kokkinná.

36. Ototápenandush uhbenocheun, nowwihedush onámátá-beán, watápenájin onikáng otinnán uhnew :

37. Owwagwan ga sháwanemárgan uhbenocheun, o-o azhe-nágozinidjin neenduhnozowinink, neenigo neenguh menototag, owwagwandush ga menototowwegwan, káween neen atuh omen-nototágoose omennototowán giya biezhénázuhonidjin.

38. Johndush oguhnonán otinnán, Neendogemám neengewá-bománán aninne ságitchenázhowát Mutche Manitón ketuhnozowinink, kádush newebewejewegoosenán, neenge nuhgánánándush ónje ká newebewejewegoosenán.

39. Jesúsduh otinnán, kago nuhgánákago, ká oweuh aninne kitche unnokewin tátotunze neenduhnozowinink ga mutchetuz-zhemit.

40. Ween wasittowwanemisenowunk, kemámowizzemin.

41. Owwagwan ga menienogwan, ningo menequáhegun nebe che menequayag ónje kewejewá Christ, kagat ketenenim, ká oguhwunnetoseen otepáummágowin.

42. Owwagwandush ga nishkeiggógwan bazhek uhnew babe-wizzheidjin tiawatowwenit, nowutch attow onissheshin, besebochegunábekón nápekonint pukkobenintdush, kitche gum-meeng.

43. Kishpindush keninj ónje mutche izzhewabizzeyun, kishkeshun nowutch attow onissheshin ohe mákizzeun, che bemátizzeun, che neezhink keninjeen gágega mutche ishkotang che tunnákezoyn :

44. Emá mosa káweká nebose, ishkota káweká attasenón.

45. Kishpin kezit ónje mutche izzhewabizzeyun, kishkeshun nowutch attow onissheshin che mákizzeun cháwiskáeyun che bemátizzeun che neezhink kezittun, gágega mutche ishkotang che tunnákezoyn.

46. Emá mosa káweká nebose, ishkota káweká attasenón.

47. Kishpindush keskezhik ónje mutche izzhewabizzeyun.

kechebetōn nowutch attow onisseshin, che bazhekwung keskezhik che peendegayun Kitche Manito otogemáwewinink, che nezhink keskezhigōn, gágega mutche ishkotang che tumáke-zoyun :

48. Emá mosa káweká nobose, ishkota káweká attasenōn.

49. Kokkinnádush tuh shewetágunuhwáwug ishkota ōnje, kokkinnádush sáságewitchegun tuh shewetágunáwáwug shewetágunink.

50. Shewetágun onisseshin : shewetábanátuk shewetágunwung, áneen ga ge ezhe shewetágunnetōng ?

51. Ketá shewetágunewim keowwewáng che innuhwandeyag.

## CHAPTER X.

PUSEGWEDUSH, nuhguttunkdush emá, obeotittán cheegebeeg kitchegummeeng Judea agámank Jordan, anishanábedush obeotisegōn, minowádush andotunk ukko ototowán, ogugekemán.

2. Phariseugdush obeotisegōn, okuhquajemigōndush, kuhgwadebanemigōn quiuk innuh tátotum aninne wabenát wewun!

3. Otinnándush, áneen Moses gá eninág ?

4. Ekettowug, Moses ge eketto oshebe-ummowwint mameiegum menint che wabenint.

5. Jesusdush otinnán nuquatunk Moses kege oshepeumágowá eu guhgequawin wanje uhmushkawizzemuguk ketawán.

6. Wiazhkut koshuh ozhetōng, Kitche Manito oge ozheán aninnewun equawun giya,

7. Me eu ōnje aninne oguhnuguhnán ōsun ōgeen giya wewun che názekowát.

8. Uhgew neezh tuh bazhekowug, káween minowá tuh neezhissewug bazhekowug.

9. Eudush Kitche Manito mámowwittōt, ká oweuh aniss oguhbogatoseen.

10. Beendik wegewamink, otoskenegamun okuhquajemigōn minowá mebegeo eu.

11. Otinnándush owwagwan ga webenágwan wewun chewwitdush bakánizzidjin, bisshegwátizze.

12. Equa giya ga wabenát onábamun, onábamitdush baktinizinidjin, bisshegwátizze.

13. Ōpedush ōshke uhbenocheun, betowwáwán che tangimát, otoskenegamun oge ezhe guhnonáwán bánánidjin.

14. Jesusdush wiábomát andotumowát, ká meenwanduhse, otinnándush máno uhbenocheug neenguhbenázekágōg, kago nuhguhánázhowákago, uhgew azhenágoozidjig Kitche Manito otogemáwewinink iáwug.

15. Kagat ketenenim, owwagwan uhbenocheing azhe tuhbusanemosegwan Kitche Manito otogemáwewinink ká tuh peendegase.

16. Ototápénándush onikáng, otágingínát oninjeeng, oshawane-mátdush.

17. Sááunkdush, mikunâng anetuhkoshink bazhek obeötigön obeochicheengwunittágön okuhquajemigön, manoizzhewabiz-zit Neendogemám, áneen gaizzhewabizzeán, che gágéga be-mátizzeýán?

18. Jesusdush otinnán, wagonan mennoizzhewabizze wanje ezheun? káween oweuh mennoizzhewabizze meatuh bazhek; Kitche Manito.

19. Kekekandánun guggequawinun, kago bisshegwátizzekean, kago nisahewakan, kago kemotekan, kago guhgenowishkekan, kago wiazhemákán oweuh, kitchetwáwanim kós keguh giya.

20. Oguhnonándush otinnán, Neendogemám, kokkinná uh-new neenge kunwandánun ga áquo uhbenoche-eweyán.

21. Jesusdush oguhnówbómán, ogeságeán, otinnándush, ba-zhek kago kemuhnazin, owwe átáwan kokkinná anduhneun ke-tebinowawizze-win, katemákizzidjig meezh, ketebinowawizze-windush keguhtián gezhigönk, óndás, kuhgwadebanindizzeon, benopenuhzheshin.

22. Euedush ekettowin, me wanje kushkandunk, ónje kitche wánuttizze medush azhe máját nuhghnat.

23. Jesusdush gewetáiuhe enábe, otinnándush otoskenega-mun, tuhkitche sunnágut uhgew wíánuttizzidjig che peendega-wát Kitche Manito otogemáwewinnink.

24. Otoskenegamundush mámukkátandumög o-o ekettowin, Jesusdush, oguhguhnonán otinnán minowá, uhbenocheittök, tuh kitche sunnágut uhgew siágetojig tebinowawizze-win, che peendegawát Kitche Manito otogemáwewinnink.

25. Nowutch wanepunut kitche áwase che shábooshkunk she-bákecheánik sháponegun, kachetebinowawizze aninne che peendegat Kitche Manito otogemáwewinnink.

26. Kitche ozám mámukkátandumög, i-itte-wugdush, ow-wagwan gagegágebemátizze?

27. Jesusdush ogunnówbómán ekettodush, aninne ká tá kush-keose, Kitche Manito atuh otákushketön.

28. Peterdush omáje enán, binná, neengenuhguhtámin kok-kimá kago, che nopentuhnegoyung.

29. Jesusdush nuhquatunk otinnán, kagat ketenenim, ká oweuh aninne, oguhnugtunzeen wegewam, gamá wekánisun, otowwamán, ósun, ógeen, wewun, onejánisun, otuhkeem, neen-duhnozowinink, giya meenwájemowinink ónje,

30. Ningótwákmenik owushema oguhtiánun, nóngum be-má-tizze, wegewamun, giya wekánisun, otowwamán, ogemág, onejánisun, otuhkeem kotuggizzewindush mámony; minowá-dush che ákewung, che gágégabemátizze.

31. Nebenádush nóngum nágánandágoozidjig; nóndás tuh nándágoozewug; uhgewedush nóngum nóndás apetandá-goosidjig, tuh negánandágoozewug.

32. Pezekáwugdush, shezháwát Jerusalemink; Jesus unne-gáne, mámukkátandumög dush; anenopenánáwát sagizzewug-



dush. Minowádush ototâpenán usshe neezhenidjin, májedush weendummowán ga izzhewabizzit.

33. Ekettónk, binná, Jerusalemink ketezhámin; Anims Oguisundush tuhbuggittenumátinun, ogemá sásúgewitchehaweninnowug, giya oshebe-egaweninnewug; tuhbuggittinumowáwug oguh buhgittinumowáwándush che nebonit, miátáwizzidjigdush tuh menáwug;

34. Oguhi-innowáwán, oguh pápenotowwáwán, oguh buhshunzawáwán, oguhsikwánáwán, oguhnissáwán; geniswokonigukdush tuh ábejebá.

35. Jamesdush giya John, Zebedee oguisun, obenázekágún, ekettowugdush, Neendogemám, ápádush totowweyáng azhe nundotumonáng.

36. Otinnándush, wagonan nandowwanemag che totonuhgook?

37. Otinnáwándush, mezheshináng, che námátábeýáng bazhek kekitcheníkáng, bazhekduh kenuhmunjenikáng kekitchetwáwizzewinink.

38. Jesusdush otinnán, ká kekekanduhzeenáwá, nandotumag: ketá menequachegam innuh nemenequáchehun? ketá baptizemigóm innuh neembaptizemigówin?

39. Otinnáwándush, neendákushketomin, Jesusdush otinnán, kagat keguh menequáchehanáwá nemenequáchehun; keguh baptizemigómdush neembaptizemigówin:

40. Che námátábeengdush, neengitcheníkánáng, giya neenuhmunjenikánáng ká neendá megewase, meatuh uhgew gáxhetowwájig tuh menáwug.

41. Matáchejigdush n'wándumowát, omáje osittáwanemáwát Jamesun giya Johnun.

42. Jesusdush onundomán, otinnán, kekekandánáwá uhgew wagemákundowwájig miátáwizzinidjin, otuhbushéáwán.

43. Káween koshá tuh izzhewabusinón keenowá: owwagwas magwa keenowá gagitchetwáwanemógwan, me ga otokenegameyag:

44. Owwagwandush ga ogemáwegwan, me ga otoskenegameyag.

45. Oanje Aninne Oguisun, káween beónje tubkoshinze, kitchekitchetwáwanemoot; keche unnoketágaweninnewitdush otónje megewan obemátizzewin kitchenebená, che ónje bemátizzewát.

46. Betuhkoshinógdush Jerichoink; aneságáunkdush Jericho, máwowy otoskenegamun, kitchenebenádush anishanábag, kagebeengwat Bartimeus, Timeus oguisun, chegekunuh genámátábe, nundotumágat.

47. N'wándunkdush Jesus Nazarethink áwit, máje ázhequa, ekettónk, Jesus, David oguisun, sháwanemeshin.

48. Anishanábandush, oguhnonigón che pezán ábit; ánjigo nebenádush ázhequa, David oguisun, sháwanemeshin.

49. Jesusdush nógegábowe, unnokedush che nundomint;

nundomáwándush kagebeengwat aninne, otinnáwándush, nuh-negwandun, pusegween; kenundomik.

50. Ningoochedush, otuhpugitõn agwit, pusegwedush, obe-názekowándush Jesusun.

51. Jesudush otinnán, wagonan nandowwanemeyun che to-tonán? otinnándush kagebeengwat aninne, Neendogemám, máno mezheshin newábewin.

52. Jesudush otinnán, kewan; kemushkáwandumowin ke-nojenioiggoon: bábegadush gewábe, otunnenopenuhándush Jesusun mikunáng.

## CHAPTER XI.

BUHTUHKOSHINNOWAUT Jerusalemink, Bethphagink, giya Bethanyink, wudjewink Olivet, neezh otezhénázhowán otoskenegamun,

2. Otinnándush, peendegayeuk e-e otanuh anosummeyag: pichenuk ge unne pecndegayag, keguh mikkowwá bazhekoka-zheens, káweká aninne otuhpuhbissenun, ábuhók, benik.

3. Kishpin oweuh aninne eninág, unishwin wanje totumag? keguh ekettõm ogemá onundomán; bábegadush oguh be-ezhe názhowán.

4. Ezháwugdush omikkowáwán, bazhekokazheensun tuhko-bizzonit 'squandamink mikunun nuhquamok; otábuhwáwándush.

5. Ahnintdush emá nábowwidjig, otinnáwán, wagonan wanje ábuhumag bazhekokazheensun?

6. Otinnáwándush Jesus gá enát; ezhénázhowándush bazhek-okazheensun.

7. Obetowáwándush Jesus bazhekokazheensun, agwewájindush otattowáwán opikwunnánink, Jesudush otasubbenun.

8. Nebenádush okonásewán otuswagizzetõnáván mikkun-áng; ánintdush otikwunun okishkuhánáván, metigõn unne ut-towwátdush mikkunáng.

9. Uhgewdush náganidjig; uhgewedush squiyáng buhtájig bebágewug ekettõnk Hosanna; kitchetwáwandágooze ween tuhkoshink Kitche Manito otonozowinink.

10. Kitchetwáwizzewin kúsenán David otogemáwewin, be-tuhkoshink Kitche Manito otonozowinink: Hosanna náganándá-goozit.

11. Jesudush peendega Jerusalemink, giya kitche uhnumme-awegumigõnk uhpapáwáwábundán, kokkinná kago, wanáko-shikdush, Bethanaink ezhá, mánowy ussheneezhindir.

12. Wiábunkdush kekeshap, beõnjebáwug Bethanaink, ge-buhkuttadush.

13. Owábomándush kitche shomenátigõn wásá uhnebeeshe-we, nundowábundándush kago chemenewinit, beotissátdush, ká kago wábunduhzeen, mego atuh nebeeshun, kámushie ope genetáwiggink uhmenewinnit.

14. Jesudush otinnán metigõn, káweká oweuh aninne oguh

meijseen wanje netáwegink wuhow metig. Otokenegamundush nõndágõn.

15. Betuhkoshinõgdush Jerusalemink ; Jesusdush unnebeen-dega kitche uhnumeawegumigõnk, omáje ságitche wabenándush gáshpinuttázonidjin griyadush átáwanidjin, kitche uhnumeawegumigõnk, ogwanuhbewabenándush ináshkotunuhmátidjig shoneá, otuhtopowinun, giya átáwajig omemeen onámátábe-winun ;

16. Ogenulummowándush oweuh aninnewun che unneshá-bowetõt otossowinun kitche uhnumeawegumigõnk.

17. Otezheguhgekemándush, otinnán, kánuh ezhebe-egátsenõn, keche atumink o-o newegewam uhnumeawegumik mizze ákeeng? keenowádush, gainotishkidjig che owázhewát kege ezhetõnává.

18. Oshebe-egaweninnewugdush giya ogemá sáságewitche-gaweninnewug nõndumõg, otonuhgemáwándush ga inápenánwát ; che nesáwát ; ogosawándush, õnje kokkinná anishanábeg mámuukkátandumõg oguhgequawinink.

19. Wanákoshikdush sáráuni e-e otanuh.

20. Kekeshapdush, ane gubhikowát, uhnew metigõn gághunonánápuneen, mishewákoose kokkinná giya ojebekáwit.

21. Pétérdush omikwándán, otinnán Neendogemám binná, metig gá nishkákhegunonut mishewákoose.

22. Jesusdush oguhnonán, otinnán, tabwatõwvik Kitche Manito.

23. Kagat ketenenim, owagwan ga etumogwan o-o wudjes, máján, keguh oppugginnego kitche gummeeng ; kádush tuh ágoonwayanduhze otaink, tuh tabwa-andumdush che izzhewabuk, ono iuheen aketõt oguhtian ga ezhindochegat.

24. Me wanje ketenenim, kago nundotumun uhnumeáyun, tabwa-andun che íayun keguhtianundush.

25. Magwouhdush nebowweyun uhnumeáyun, mennoweshá-wanim uhgew nashkanemudjig ; me giya ween Kosewá gezhigõnk andát che menowesháwaneminag, kemutche izzhewabizzewinéwá.

26. Kishpin menowesháwanemásewutwá, ká giya ween Kosewá gezhigõnk andát keguh menowesháwanemigoosewá.

27. Tuhkoshinõgdush minowá Jerusalemink ; mágwouhdush bamosat kitche uhnumeawegumigõnk, ogemá sáságewitche-gaweninnewug, oshebe egaweninnewug, giya okewanzeug obenázekágõn.

28. Otinnáwándush wagonan o-o wanje totumun ono iuheen? owanan mánik mushkáwizzewin che totumun ono iuheen?

29. Jesusdush oguhnonán otinnán, neen giya keguh kubqajemenim bazhek guhwatwawin, nuhquatowweshig, keguh weendumonenimdush wanje totumán ono iuheen.

30. John obaptizewawin, ishpemink innuh õnjebá, aninneeg innuh õnjebá? guhnozhesheg.

31. I-ittewugdush gubghunõnetizzowát, kishpin ekettoeyunk,

ishpemink Ünjbá; unishween ge tabwatowásewag keguh egonán?

32. Kishpindush aninneeng Ünjbá ekettoyunk, ogosáwán anishanában; kokinná aninneewug ápiche quiuk mamárdá-wizzit oge-enanemáwán Johnun.

33. Otezhenuquatowwándush Jesusun, káween neenkush-ketosemin che ekettoyáng: Jesusdush otimán, neen giya ká keguh weendumosenónim wanje totumán ono isheen.

## CHAPTER XII.

OMAHJE-ENAHNDUSH, buhbawatágoozewinink, bazhek aninne gittega ogittegánink, gemechekunnekátán, ogezhetón-dush gatuzzhe üzhetót shomenábo, wákiegundush ogezhetón, owwetowweándush ketegaweninnewun ogittegán, májadush wásá pukán ákeeng.

2. Ahpiche kekenonowin áquo uhmámáng, otezhénázhowán unnoketágaweninnewun, che mámáwát netáwegingín ketegánink.

3. Otukkonáwándush, obuhshunzhawáwándush, májénázhowáwándush bizzhishshik.

4. Minowádush otezhénázhowán bazhek unnoketágaweninnewun; obemosinubáwándush, obemwágunneáwán óshtegwánink, omájénázhowándush iyuhguhtátuhkumik.

5. Minowádush bazhek otezhénázhowán; onesáwándush; minowádush nebewá, buhbukketawáwug ánint, onesáwándush ánint.

6. Bazhekowundush oguisun, kitche ságeán, squáchdush uhnew otezhénázhowán, eketfónk, oguhgosáwán neenguisun.

7. Ketegaweninnewugdush i-itewug, me wuhow ezheka oguiseamá; umbasuh, nesátá, otebinowawizzewindush keguh-tiamin.

8. Ototápenán, onesáwándush, oságitchehabenáwándush ketegánink.

9. Ahneen ga izzhewabizzit tabandunk ketegán? tuh be-ézhá, che nishshewunnájeát ketegaweninnewun, che menátdush ketegán bakánizinidjin.

10. Kánuh ketónje wábunduhzeenáwá, o-o azhebe-egátá; eu ásin wiabenumowát ozhegajig beáwun 'squiewung wegewam:

11. Me o-o Kitche Manito otindewin, mámuhkátandágwut-dush keskezhigonáng.

12. Enandumogdush che tuhkonáwát, unishdush, ogosáwán anishanában; okékandánáwá nishkácheguhgekemát; opuh-guhnáwándush, májávug.

13. Otezhénázhowáwándush, ánint Phariseeug, giya Herodianug che tuhkonint ogegetówinink.

14. Buhtuhkóshinowát, otinnáwán, Neendogemám, neenkekandámin quiuk bemátizzeyun, ká ketábátanemáse oweuh aninne; káweendush owushema bazhek kegunnowábomáse oweuh

aninne, mego debishko kokkinná ; quiukigo kegughequa Kítche Manito ogughequawin ; quiuk innuh tá izzhewabut, tepaumink tepaumowwint Caesar ?

15. Tuhennittemin innuh ; káween innuh tuh menittisemin ? okekandándush kuhgianezenit, otinnándush, wagonan wanjé kuhgwadabanemeyun ? wábundi-issin punge shoneá,

16. Obetónáwádush, otinnándush, owwanan wazhebe-egátót ? otinnáwándush, Caesar.

17. Jesudush nuhquatunk otinnán, meezh Caesarun tabandungin, meezh giya Kítche Manito tabandungin ; márukátandumógdush.

18. Sadduceugdush, uhgew aketojig ká kago ábejebáwin, oboetissegón okuhquajemáwándush ekettónk :

19. Neendogemám, Moses neendoshebeumágónán, aninne wekánisun nebónit, nuhguhát wewun, onejánississik, wekánisun che otápenát wewun, che netáwegittowát wekánisun onejánisun.

20. Neezhwáswa wekánésindewug ; sazekezitdush wewe, nebodush bwá onejánésit.

21. Iánekashkowát owewenun, weendush onebo ; ká onejánésisse ; me giya ako nissewát.

22. Ako neezhwáchwát owewenun, kádush onejánésissiwug :

23. Squáchdush equa giya nebo ; ábejebáwinink ope ábejebáwát, owwanan wewun gá áwit ? ónje neezhwáswa ogewewenáwán.

24. Jesudush oguhnonán, otinnán, kánuh kewunneshinzeem, ká kekekanduhzeem wazhepe-egátag, giya Kítche Manito omushkáwizzewin ?

25. Oanje ope ábejebáwát, ká tuhwewindesewug, ká tuhmenásewug wewindewinink, me tebishko ga ezhenágoozidjig mezhinowag gezhigónk azhenágoozewát.

26. Tuzzhemintwádush nabojig, che ábejebáwát ; kánuh kegewábunduhzeem Moses gá ezhebe-egat, Kítche Manito ogeguh-nónigón kebeensink ekettónk ; neen Abraham Omanitomun, Isaac Omanitomun, giya Jacob Omanitomun ?

27. Káween nabojin Kítche Manito Omanitokundowáseen, bemátizzinidjin Omanitokundowán ; me eu ónje ápiche kewunneshinóm.

28. Bazhekduh oshebe-egaweninnewun obenázekágón, onóndágowán guhguhnonittewát, onóndwándush wawane uhnunáquatowwát, okuhquajemán, áneen e-e máwowy nágánuk kítche guhgequawin ?

29. Jesudush otinnán, owushema apetandágwut guhgequawin o-o, bezindumók, Israelétók ; Kítche Manito neengítche Manitomenán, meatuh bazhekoot Manito :

30. Keguh ságeáwá Kítche Manito, kokkinná ketaewáng, kokkinná giya kechichágowáng, kokkinná giya ketenandumowinewáng, kokkinná giya kemushkáwizzewinnewáng, me o-o netamissink guhgequawin.

31. Wiánekašinkduš, mego debiško azhenágwuk, keguh ságeáwág wájetukkemagoog, debiško azhe ságeittezoeyag; ká kago guhgequawin owuſhema ápetandágoozenón.

32. Oshebe-egaweninneđuš otigón, quiuk, Neendogemám ketabwa; bazhekigo Kitche Manito; káđuš oweuh baká-nizzit:

33. Che ságeintđuš, kokkinná otaemáng, kokkinná giya ochichágománg, kokkinná giya otenandumówinink, kokkinná giya omuškáwizzewinink; giya keche ságeint owejetukke-wamángun tebiško azhe ságeittezoot, owuſhema apetandágwut, apetandágwuk kokkinná saságewitchegunun.

34. Jesuduš wiábomat wawane uhnuhquatágoot, otinnán, káween wásá ketiáse Kitche Manito otogemáwewinink. Káđuš oweuh minowá okuhquajemigooseen kago.

35. Jesuduš nuhquatunk otinnán, magwouh guhgequat kitche uhnumeawegumigónk: áneen oshebe-egaweninnewug ekettowát, Christ, David oguisun.

36. David ween tebinowa eketto, Kitche Manito ochichágwun okekenoummágoon, Kitche Manito otinnán Nemanitomun, neengitchenikáng námátábin, núnazh shánganemikig keche usugwá kezitáng.

37. Davidduš ween tebinowa, otezhenekánán, Kitche Manito, áneen gage-ezhe oguisit? Anishanábagđuš pápananemówug, onóndowwáwát.

38. Otinnánduš uhnew buhbawatágoozewinink, tuhtebábundumók oshebe-egaweninnewug, meenwandumóg bamosawát guhganwagutinik obeenzikowágunewán, uzzhuhnummekowintwáđuš, átawawinink;

39. Ogemá námátábewinunduš uhnumeawegumigónk; owuſhema meenwátag wegewamunduš anduzzhewekoondink;

40. Ogittánáwá shegág owegewámewán, kuhganwazđuš uhnumeawug we wiazhemáwát anisanában, mewug uhgew owuſhema ga gitche guhwátuhgeinjig.

41. Jesuduš anosumiuhe námátábit shoneá otossowinink, ogunnowábundán, uzzhuhtowwát shoneá anishanábag, nebenáđuš kache twáwizzidjig nanebená otuhpuggittónáwá shoneá.

42. Betuhkoshinkđuš bazhek katemákezit shegá, otuhpuggittón neezh babewág shoneá.

43. Onundománduš otoskenegamun, otinnánduš, kagat ketenem, wuhow katemákezit shegá, owuſhema nébená otuhpuggittón, kokkinná menik gá oppuggittowwát:

44. Uhgew oppuggittojig nanebená otiáwán; weenduš 'ow shegá oppuggittót menik mego atuh ayát che ónje bemátizzit.

## CHAPTER XIII.

ANE ságáunk kitche uhnumeawegumigónk, bazhek otoskenegamun otigón, Neendogemám, wábundun wagonan ásinenamun ono wazhegágangin!

2. Jesuduš otinnán, kewábundánun innuh ono kitche we-

gewámun? Káween koshá, tuhnuhguhtunzeen bazhekwaábeek asin che ágwetósinik, kokkinná tuh binnewabinnegátawun.

3. Magwouhdush námátábit wudjewink Olivet, anosumisink kitche uhnumeawegumigónk, Peter, giya John, giya Andrew, okuhquajemáwán gemöch,

4. Weendummowweshináng, áneen ope o-o che izzhewabut? áneendush kekenowachichegawin o-o che izzhewabut?

5. Jesusdush oguhnonán, máje eketto, tuhtebábig, kago oweuh aninne keguh wiazhemigoosewá :

6. Nebewá tuhtuhkoshinög neenduhnozowinink, tuh eket-towugdush neen Christ; nebenádush oguhwiazhemáwán.

7. Opedush nöndumág, nundobunneginun, tuzzhindumink-dush nundobunneginun, kago sunnágandun kago ; uhnew tinowun önjittá tuh izzhewabut ; waquiágdush, kámuhshe tuhtuh-goosenön.

8. Ningötawáwán anwajig, oguh nundobunnetowáwán puk-kán ningötawáwán, ogemáwewin oguh nishkanemán ogemáwewin ; tuhnuhningishká áke omuhmeen, tuhbukuttawinewun, tuh sunnágut : me máje kushkandumowin.

9. Kunwanindizzök, keguh buhgittinégom' gegetowinink ; uhnumeawegumigónk keguh buhbuketaegázóm ; keguh bezhewinnégom anosumewát kitche ogemág, neen önje keche bátámintwa.

10. O-oedush nemeenwájemowin, tuhguhgekindim anego-quág áke chebwá waquiýáng.

11. Opedush májenegoeyag, buhgittinegoeyag, kago nánuhguhtuwundun kago ga ekettoeyag ; owwagotogwan ga menegowagwan eu tepiegun, me ga ekettoyag, káween keenowá keguh gegetoseem ; Kitche Manito ochichágwun ga gegetöt keowwewáng.

12. Wekánisemá oguh buhgittenumáganun wekánisun che nebonit ; ösemádush oguisun ; uhbenocheug oguh nishkanemáwán onegeiggowán, oguhtotowáwándush che nebonit.

13. Keguh sheenganemigóm kokkinná, neenduhnozowinink önje ; weendush ga mennoizzhewabizzit che waquáshkung tuh gágega bemátizze.

14. Opedush keguh wábundám kagwánesuhgandágwuk hizhishegwutag, Daniel manitowázöt gá tebátotunk, nebowwing tinnónk che nebowissingebun, (owwagwan n'wándummogwan máno oguh nissetotán,) medush ope, andájig Judeaink, máno wudjewink tuh ezhissawug :

15. Owwagwandush ogittegumik ga iágwan, ká tuh benesndewase che sággizetöt kago andát :

16. Ketegáminkdush ga iát, ká tuhkewase okonásun che ntit.

17. Kitche sunnágutdush uhgew anjegoojig, giya uhgew nún-áwásójig ono gezhigütön !

18. Uhnunmeatowwik, ningooche keche ikkoonázho-ogosewag pepöng.

19. Medush ope che kitche sunnáguk, káweká geizzewabusinón, aquo ákewung kádush weká, tuh izzhewabusinón.

20. Meatuh Kitche Manito tuhgwátót ono gezhigutón, ká oweuh tá bemátizzisse ; uhgewedush gagegininjig, wanje tuhgwátóng ono gezhigutón.

21. Opedush oweuh aninne ga enik, binná, omá Christ ; uhgamá, binná ewada Christ, kago tabwatunkan :

22. Ga ónje mokishkáwát kagenowishkidjig Christug, giya kakenowishkidjig manitowázojig, tuh nágwut che izzhewabut, giya kitche mámuhkátandágwut kishpin izzhewabukkeun, kitche wiazhindewug gagegininjig tebinowa.

23. Tuhtebábig ; binna kokkinná kege-eninnábun.

24. Ono gezhigutón, gá eeahquá o-o sunnágizzewin, gezis tuh kushkedibbekissa, dibbeke gezis ká tuhságasegase ;

25. Uhnugwug giya gezhigónk tuh ónje pongesinóg, giya mushkázizzewin gezhigónk tuh nuhningishká.

26. Medush ope che kekinowátuk Aninne Oguisun che tuhkoshink, ánáqutónk, kitche mushkázizzewinink, giya kitche kitche twáwandágoozewinink.

27. Oguh májenazhowándush omezhinowamun, che mowón-jeittewátdush gagegininjig mizzewa ákeeng áyájig.

28. Kekandumók kitche shomenátik obuhawatágoozewin ; ope nouhkágukkin ságebugukkin, kekekandánáwá nebin bazhew tuhgoo :

29. Me debishko, ope wábundumag kokkinná ono iuheen, kekandumók bazhew iág, debishko squándamaink.

30. Kagat ketenenim, uhgew nongum bemátizzidjig, káween kokkinná tuh nebosewug, chebwá izzhewatuk kokkinná ono iuheen.

31. Gezhik giya áke tuh májámuggut, neengegetowin koshá, kátuh májámuggusinón.

32. Euedush gezhigut, euedush tepiegun, ká oweuh okekan-duhzeen, Kitche Manito omezhinowamun ká okekanduhzeen-áwá, oguisundush ká okekanduhze meatuh osemá.

33. Tuttebabig, ukkowábig, uhnemmeág ; ká kekekanduhzeem ope che izzhewabuk.

34. Tebishko aninneeng wásá natápapamátizzit, onuhguhtán andát, oweendummowáu otunnoketágawenninemun, papukkán gaienunnokenit, otinnándush aninnewun kanowandunk squándem, che ukkowábit.

35. Me o-o, ukkowábig ; wanje eninnuhgook, ká kekekanduhzeenáwá ope ga tuhkoshink tebandunk wegewam, wanákooshik, gamá ábetá dibbukuk, gamá pekááquoth mazatágoozit, gamá kekeshap :

36. Konemá wiebuh tuhkoshink ketá mikkágowá nebéyag.

37. Aeninnuhgookigodush, kokkinná neendenág, ukkowábig.



## CHAPTER XIV.

GAH nezbokoniguk, wekoondewin kubbekosa, quazheguk puhquazhegun giya ; ogemá saságewitchegaweninnewug giya oshibe-egaweninnewug, onundomikwandánawá, ga inapenánawát, che nesint.

2. Eketto wugdush, káween wekoondewiune gezhigutink. ozám tá ómbegizzewug anishanábag.

3. Uzzhiagdush Bethanaink, Simon wamegeet. owegewaink magwouh wesenewát equa obeotissigón, wábuhsinne mukuk otian kache sunnaguhgudag pemeta ; obegoándush e-muhkuk, pemetadush osegenummowán óshtegwáinink.

4. Aluuntadush nishkátizzewug, itte wugdush guhnóutewát wagonan wanje nishewunnáitóng eu pemeta ;

5. Nebená tágekishpinutóng shoneá, katemákizzidjig me-nintwábut. Omutchetuzzhemáwándush.

6. Jesudush eketto, búneik, kago megooshkáchekago, nee-gemennototág.

7. Katemákizzidjig gágineek kewejewewóg, anandumágigo ketámennotowáwág ; káweendush neen gágineek kewejewesinónim.

8. Menikigo azhe kushketút, totum ; gezhá negán betotág neow che buhgittanemigóyan.

9. Kagat ketenenim, kokkinnágo ga bemetuzzhегuhgekin-dink o-o meenwájemowin, guhtuh tebatotán gá totunk, che ku-wandunk.

10. Medush ope Judas Iscariot, bazhek asheneezhinidjig, ogemá saságewitchegaweninnewun otezhánun, webuhgittinumowát.

11. Nøndumowátdush, pápenanemowug, onuhgindázowug che menint shoneá. Medush onundomikwandán ga ezhe onsheshininik ga ezhe buhgittenummágat.

12. Netam e-e gezhigut quazheguk puhquazhegun, kabekosag netágawin, otoskenegamun otigón, ánde ga wetuzzhe-mejeyáng kubbekosa wekoondewin ?

13. Otezhenázhowándush neezh otoskenegamun, ekettoók, otanonk ezhág, keguh nulghishkowwa aninne, che bemetuhkonunk nebe menequachegunink ; unne nopenuhnik.

14. Tibbego che peendegagwan, enik manobemátizzit aninne tabandunk wegewam, ogemá eketto, áneendego andusshe-wesenink, neenguh tuzzhe mejim emá kubbekosa wekoondewin mámowý neendoskenegamug ?

15. Keguh tinouhmágowá munguhtag wegewam ishpe-mink ; gezhá kokkinná kago tuh atta, gezhá gezhétág emá.

16. Otoskenegamundush, otanonk ezháwun, omikkánáwágo gáenát, ogezhissetónáwándush kubbekosa wekoondewin.

17. Wanákoshikdush Jesus tuhkoshin mámowý asheneezh-enidjig.

18. Magwouhdush námátábewát, wesenewát, Jesus eketto, kagat ketenenim, bazhek andussheyag keguh buhgittenim.

... MICHONNEI KONSTANTINOS, DEZEMBRO, QUINZE DE  
 JUNHO DE 1901. ...

... OBRIGADO MUITO POR SUAS BOAS DEDICAÇÕES E  
 COLABORAÇÃO. ...

... SINCERAMENTE, SEU AMIGO E COLLEGA,  
 DR. ...

... MUITO OBRIGADO POR SUA BOA DEDICAÇÃO E  
 COLABORAÇÃO. ...

... OBRIGADO MUITO POR SUAS BOAS DEDICAÇÕES E  
 COLABORAÇÃO. ...

... SINCERAMENTE, SEU AMIGO E COLLEGA,  
 DR. ...

... MUITO OBRIGADO POR SUA BOA DEDICAÇÃO E  
 COLABORAÇÃO. ...

... OBRIGADO MUITO POR SUAS BOAS DEDICAÇÕES E  
 COLABORAÇÃO. ...

... SINCERAMENTE, SEU AMIGO E COLLEGA,  
 DR. ...

... MUITO OBRIGADO POR SUA BOA DEDICAÇÃO E  
 COLABORAÇÃO. ...

... OBRIGADO MUITO POR SUAS BOAS DEDICAÇÕES E  
 COLABORAÇÃO. ...

... SINCERAMENTE, SEU AMIGO E COLLEGA,  
 DR. ...

... MUITO OBRIGADO POR SUA BOA DEDICAÇÃO E  
 COLABORAÇÃO. ...

... OBRIGADO MUITO POR SUAS BOAS DEDICAÇÕES E  
 COLABORAÇÃO. ...

... SINCERAMENTE, SEU AMIGO E COLLEGA,  
 DR. ...

... MUITO OBRIGADO POR SUA BOA DEDICAÇÃO E  
 COLABORAÇÃO. ...

... OBRIGADO MUITO POR SUAS BOAS DEDICAÇÕES E  
 COLABORAÇÃO. ...

... SINCERAMENTE, SEU AMIGO E COLLEGA,  
 DR. ...

... MUITO OBRIGADO POR SUA BOA DEDICAÇÃO E  
 COLABORAÇÃO. ...

otinnándush Peterun, Simon, kenebá innuh? kánuh ketáweej-  
ukkowábomisse ningótepiegun?

38. Ukkowábíg, uhnumeág che kuhgwadebanemigoosewag,  
ochichágomá kagat enandum, weowemádush nenuhmút.

39. Minowádush májá, owwe uhnummeát, nesink násib  
eketto.

40. Tuhkoshinkdush omikowán minowá nebanít, (oskezhigo-  
wán kosegwuninik) kádush okckanduhzeenáwá, ga ezhe nuh-  
quatumowát.

41. Obectissáwándush neeswink, minowádush nebáwug, otin-  
nándush, nebáyeuk nōngum, unwashemonoyeuk; tepiegum te-  
bishkosa, binná, Aninne Oguisun buhgittenummátinun máche-  
bematizzinidjin oninjewáng.

42. Onishkág, májátá; binná bazhew ween wuhow bagit-  
inít.

43. Magwouhdush gágegetót, tuhkoshin Judas, bazhek azhe-  
neezhidjig, obewejewegündush kitche nebená anishanában uz-  
zhowweshkōn giya shemágunun otuhkonánáwán, ogemá sásá-  
gewitchehaweninnewun oshebe-egaweninnewun otuhnōnigo-  
wán.

44. Bagittinnegoojindush, oge enágobun, ga ojemuk, me  
wuhow, meenjimenik, bakáne májenik.

45. Bábegadush beotísát Jesus, ekettodush, Neendogemám,  
Neendogemám; medush ojemát.

46. Biezhe meenjimenáwát, tuhkonáwát.

47. Bazhekduh emá nábowid, onuhnekitbetōn otuzzhowseshk,  
obuhketawándush ogemá sáságewitchehaweninne otoskenega-  
mun okishketoówwugagunámándush.

48. Jesusdush oguhtonán otinnán, gamotishkid innuh ke-  
benánáwá, kebetuhkonumag uzzhowseshkōn giya shemágunun  
uhbetuhkoneyag?

49. Iándusso gezhiguk neengeguhgequayán kitche uhnúme-  
awegumigōnk, kádush kege tánginisseem, me ōnjittá, gá iz-  
zhewabut tuhtabwamugut wazhebe-egátá.

50. Kokkinnádush otoskenegamun, onuhguhniōn, oshemo-  
wug.

51. Bazhek atuh ōskenowa, onopenuhniōn, bebuhgewián-  
negin newagōtane weowwink, sáságewitchehaweninnewug,  
otoskenegamewán meenjimmenáwán:

52. Onuhguhtándush bebuhgewián negin, peengwoshshágit-  
dush oshemo.

53. Otezhewináwándush Jesus ogemá sáságewitchehawenin-  
ne uzziát; ween mámowuy tuzzhe mowōnjeitewug ogemá sá-  
ságewitchehaweninnewug okewanzeug giya oshebe-egawenin-  
newug.

54. Peterdush onopenuhnán wásá, nánazh debishko ogemá  
sáságewitchehaweninne andát, owetobemándush unnoketága-  
weninnewun owwuzzót.

55. Ogemá sáságewitchehaweninnewug, kewanzeug, kok-

kinna giya gegetowin onundowábomáwán gagenowishkenidjin webátamint Jesus, kádush omikkowáse.

56. Nebená kegenowishkidjig owwe bátámáwán, odikittowin newádush ká aeezh ezhenágoozenón.

57. Ahnintdush anishanábag kagenowishkidjig pusegwewug ekettowug.

58. Neengenóndowwánán wuhow aninne ekettót, neenguh banájetón o-o kítche uhnumeawegumik, oninjémáng gá ónje ozhetóng, niswokonigukdush minowá bazhek neenguh ozhetón oninjémáng che ióseeng.

59. Me eu giya, ká ezhe nuhquatissewug.

60. Ogemá sáságewitchehaweninne gepusegwe nowiube, otinnándush, kánuh kenuhquatanze? Wagonan anikwá uhgew?

61. Kádush nuhquatanze, ká gegetose; minowá ogemá sáságewitchehaweninne, okuhquajemán otinnán, keen innuh Christ, Sháwanjégat oguisun?

62. Jesusdush otinnán, á, neen; náágutchedush keguh wábo-máwá Aninne Oguisun, che námátábit, ogitche níkáng kítche mushkáwizzowin, che iát ánáqutónk ishpemink che ónjebát.

63. Ogemá sáságewitchehaweninnesdush, obegobetón obuh-beenzikowágun ekettónk, gekítche mutche eketto; áneen ená-buhtizzewát wátokázójig? binná kenóndowwá akettót:

64. Ahneen anandumag? Ekettowug buhgitandágooze.

65. Ahnintdush omáje síkwánáwán, otuhguhneengwawáwán, buhbuhketawáwán, otinnáwándush, tuhtepájemotowwíshenáng: unnoketághaweninnewugdush onuhbuhgoshkeninjetowwáwán.

66. Peterdush neeseiube iá, mámowý unnoketághaweninnewun; óskenegequandush ogemá sáságewitchehaweninne unnoketowát obenázekágon.

67. Wiábomátdush Peterun owwuzzónit, ogunnowabomán, otinnándush, keen wájewut Jesus Nazarethink.

68. Ekettodush káween, ká kenissetótósenón aketoeyun; ane ságáumdush uhguhwátachegunink, pekááquouh nóndágoozedush.

69. Minowádush bazhek oskenegequa, ogúnnowábomigón, omáje enán nábowwidjig me 'ow bazhek.

70. Minowádush eketto, káween; náágutchedush nábowwidjig otinnáwán Peterun, kagat keen me bazhek; keen Galilee aninnew, ketinwawin giya kekinnowázetágwut.

71. Omáje nishkázetágooze anápegeezhwatdush, ekettónk, ká neenkekanemáse aninne anduzzhemut.

72. Minowádush pekááquouh nóndágooze, Peterdush omikwandán Jesus gá ekettót, chebwá pekááquouh neezhink nóndágooze, nissink keguh eket ká kekekanemisse; bábegadush ságáunk uhmowit.

## CHAPTER XV.

**KEKESHAPDUSH** ogemá sáságewitchegaweninnewug, giya oshebe-egaweninnewug Rokkinná giya gegetowin guhguhno-tizzowát, otuhkobenáwán májenáwán Jesus owwe buhgittim-mowáwát Pilateun.

2. Pilatedush, okuhquajemán, keen innuh ketogemákundow-wág Jewug? Oguhnónandush otinnán, keen kedikit.

3. Ogemá sáságewitchegaweninnewugdush otuhpuhgutche-sittowán uhnöch kago; kádush ningöt guhnokese.

4. Pilatedush okuhquajemán eckettök, kánuh kenuhquata-ze? binná, menik uhnöch kago uhpuhgutchesittágoeyun.

5. Jesusdush, ká ningöt eckettöse: Pilatedush mámuhkáta-dum.

6. E-e wekoondewinink, bazhek ukkobuhgittenummátim owwákánewit owwagwan ga nundomáwágwan.

7. Bazhekduh Barabbas ezhenekázo, tuhkobezo, mámow-gá wetokotátewájin owwe begobetowát otanuh owwe nishe-wawátdush wanje kepáquo-óninjig.

8. Anishábagdush, májeázhequawug, okuhquajemáwát che totunk gágineek andotunk ukko.

9. Pilatedush oguhnonán, ekettodush, kenundowwaninnemi innuh che meninuhgook Jewug otogemámewán?

10. Pilate koshá okekandán guhgáwanindewin wanje buhgittináwát.

11. Ogemá sáságewitchegaweninnewugdush otinnáwán anishában, che nundomáwát Barabbasun.

12. Pilatedush okuhquajemán minowá, áneen che totowug enandumag wuhow Jewug otogemámewán anut?

13. Azhequawug minowá ekettoowug, che suhsuhgáquo-önt.

14. Pilatedush otinnán, anishween, áneen ween gá ezhechetotunk? áwunjish minowá ázhequawug che suhsuhgáquo-önt.

15. Opedush Pilate enandum che niandumeát anishanába Barabbasun obuhgitenán, bashunzhaöntdush Jesus, guhgándwa che suhsuhgáquo-önt.

16. Shemágunishun Praetorium wegewamink otezhewimáwán, mowözöndewugdush kokkinná shemágunishun;

17. Misquagin otuhgwunuhwáwán, menasagáwunje owoaquin otozhetónawá obeenzekónáwán öshtegwaninink,

18. Omáje uhnummekowáwándush; pápenanim, Jewug otogemámewán!

19. Buhketawáwándush öshtegwaninink uhságunusk, oük-wánáwándush ochicheengwunittáwug uhnumeatowwáwát.

20. Gá nishhebápenotowwáwát, ogezekónáwán misquagin gá ágrewájin, obeenzekónáwándush tebinowa okonásun, májedush owwe suhsuhgáquo-önt.

21. Bazhekduh Simon Cyrene andát, nopemink beónjete,

Alexander giya Rufus ūsewān, otuhnonāwān che bemewinnāt metigūn wātuzzhe suhsuhgāquo-ōnt.

22. Be-ezhewināwān emā Golgotha aninne weendibegagun uzhatumink.

23. Omenāwāndush shomenābo otuhgonummowāwān wāsug-unink, kādush oge otāpenuhzeen.

24. Gā suhsuhgāquowāwāt mātuhonittewug obuhbeenzikowāgun, átátewug owwagwan ga iāgwan andusehewāt.

25. Naso tepiegunak, suhsuhgāquowāwug.

26. Ogitcheiuhedush ōstegwānink, ezhebe-egata, JEWUG OTOGEMAHMEWAWN.

27. Minowādush neezh gamotishkidjig, osuhsuhgāquowāwān, bazhek ogitchenikāng bazhekduš onuhmunjenikāng.

28. Medush tabwawinnewug azhebe-egātag, getuhgwāgiegāzo māmowý mache bemātizzinidjin.

29. Uhgewedush babāmosajig obāpenotowāwān, nuhmequatowāwdush eketōnk, Umba! keen ga nisshewunnajetoeyun kitche uhnumeawegumik, minowādush che ozhetoyun niswo-koniguk,

30. Bemājeittezoon, benesāndowān metigūnk.

31. Giya ogemā sāsūgewitchegaweninnewug azhe bāpenotowāwān i-ittewugdush māmowý oshebe-egaweninnewug, gebemājeāg bakānizzidjig kā okushkeāseen we bemājeittezoot.

32. Tuhguh! Christ, Jewug otogemāwān tuh benesāndewa metigūnk, wābundumunk keguh tabwa-andāmin : uhgewedush wājesuhsuhgāquiegāzoin obāpenotowāwān.

33. Ningōtwāsā tepiegunak gekushkedibbekissa anegoquāg āke nānazh shāngusso tepiegunak.

34. Shāngusse tepiegunak, Jesus anegōk ge āzhequa *Eloi, Eloi, lama sabachthani?* uzzheketōnk, Nemanitōm, Nemanitōm, wagonan wanje nuhgusheun?

35. Ahnintdush emā nābowwidjig ekettowug, binnā onundomān Elias.

36. Bazhekduš gepemebutto oskiebānun ototāpenān owwe uhgwinjemāt shewābōng uhnemāquhumowātdush āsāgunushkōnk che menāt che menequat, ekettodush, boneik; tuhguh wābomātā Eliasun che bebemājeigogwan.

37. Jesusdush azhequa anegōk, buhgittenātdush ochichāgwun.

38. Medush wiāguhgōtag kitche uhnumeawegumigūnk bo-koojeishkā.

39. Shemāgunisse ogemādush emā nābowid, ope wiābomāt che āzhequat che buhgittenātdush ochichāgwun, eketto, kagat me wuhow Kitche Manito Oguisun.

40. Equawugdush emā iājig wāsā enābewug; andusehewāt Mary Magdalene giya Mary, James agāshe giya Joses, giya Salome ōgeen :

41. Weenowādush ope Jesus Galileink uzziāt, onōpenuhnāwān, che umoketowāwāt, nebenādush equawug gāwejewājia Jerusalemink.

42. Wanákooshikdush (ánga me e-e gezhigut ozhetöng twí unwabewinnegezhigut,)

43. Joseph Arimatheaink andát, kache twáwándágoozit asinine, obeán Kitche Manito otogemawewinink, obeötian Pilatos mushkáwetahatdush onundotummowwán Jesus oweow.

44. Pilatedush mámukkátandum, bábeга nebonit, okuhquamándush shemágunisshe ogemán, maweshá genebonit?

45. Shemágunisshe ogemá gá weendumowát maweshá genebonit omenún weowwinne Joseph.

46. Otowwe kishpinuttón wábishke bebuhgewiánnegin ogukewagenán bebuhgewián negin, otowwe buhgittenán jebagumigönk ázhebekönk weembítchegáta, kitche ásindush otezhetítebinán squándamink.

47. Mary Magdalene minowá Mary, Joses ögeen owábomáwán uhshingeshink.

## CHAPTER XVI.

GAH eeshquá unwabewinnegezhiguk, Mary Magdalene giya Mary, James giya Salome ögeen, gegishpinuttowágobun wáakobungin, be-ezháwugdush wesinnegwunummowáwát.

2. Kitche kekeshap netam gezhigut unwabewinnegezhiguk májesag be-ezháwug jebagumigönk ope gezis mokuhung :

3. I-ittewugdush guhnonittewát, owwanan ningooche títebinumonung o-o ásin, squándem atanik jebagumigönk ?

4. Ane enábewát anewábomáwán uhnew ásinéen ningooche ge-ezhetittebinnegázonit, önje kitche ásin.

5. Ane beendegawát, owábomáwán oskenowan námátábenit ogitchenikáng enuhkukáyá, agwit keenwágutinne wábishkegin obuhbeenzikowágun, sagizzewugdush.

6. Otinnándush, kago sagizzekago, kenundowábomáwá Jesus Nazarethink gá suhsuhgáquiegázöt ; ge onishká ; ká omá íáse ; binná, omá ge ussint.

7. Májáyeuk owwe weendummowwikög otoskenegamun, giya Peterun kenegánemink ezhá Galileeink, emá keche wábomag, me aninág.

8. Bábegadush májáwug, májebi-ittewug önje, nuhningishkáwug mámukkátandumögdush, kádush oweuh aninnewun ningötöno otenásewán azhe sagizzewát.

9. Opedush Jesus wanishkát kekeshap, netam gezhigut májesag unwabewinnegezhigut, owábunduhán weow netam Mary Magdalene uhgeságitche wabenumowábunéen neezhwáswa Mutche Manitón.

10. Azhe ságáumedush, owwe weendummowát uhnew gá wejewegoojin magwouh mowwemáwán.

11. Ope n'wándumowát uhbemátizzit uhgewábomigootdush ká tabwatunzewug.

12. Minowádush, owábunduhán weow neezh otoskenegamun, pukkán otezhenágwitön weow, magwouh bamosawát nopemink ezháwát.

13. Májwug owwe weendumowáwát uhnew ánínt; kádush tabwatowásewán.

14. Minowádush owábunduhán ashe bazhekwnidjin, magwouh námátábewán wesenewát, onishkázomándush tabwatunzenit, muahkáwánik otaewán, ónje kátabwatowásewán gá wá-bomigoojin gá ábejebát.

15. Otinnándush, anegoquág áke papáezhág, papáguhgekekik meenwájemowin kokkinná bamátizzidjig.

16. Ween ga tabwatunk, ga baptizeintdush, tuh gágega bemátizze; weendush ga tabwatunzik tuh banátizze.

17. Uhnew kekinowátukin oguhnopenuhnígónáwán tiabwatungig; neenduhnozowinink oguh ságitche názhowáwán Mutche Manitón; tuh gegetowugdush óshke otanuhnewun;

18. Oguh otápenáwán mutche genabeekón; menequawátdush mutche kago, ká oguh manekágoozeenáwá; tiángenáwátigo oninjewáng wiákoozenidjin, mego che nojemonit.

19. Medush eu gá eeshquá guhnonigowát, Kekitchemanitomenán, gezhigónk ónje otápená, owwe námátábe Kitché Manitó ogitchenikáng.

20. Ságámóg, owweguhgequawát kokkinná uhnóchigo Kitché Manitón owetokágowán ósóngetón guhgequawin kakinowátuk nopenuhtumink. Ameen.



## LUKE Omeenwájemowin.

### CHAPTER I.

1. OÁNJE bátielowuggwaje oshebeungig owwe quiuk osittowát ono iuheen ónjitta tiabwatumunk,

2. Tebishko quiuk gá ezhe weendumnungwá, uhgew gá wábundungig wiazhkut miájetáng.

3. Qundigo mennoizzhewabut neendenandum, ónje wawane neengenissetotum kokkinná iuheen, wiazhkut, che oshebeumónán wawane, manoiZZhewabizzeun Theophilus,

4. Quiuk keche kekandumun ono iuheen gá nóndumunin.

5. Herod ogemá Judeaink ogezhitgútómun, bazhek sáságe-witchegáweninne Zacharias ezhenekázo, áneka Abia; wewun Aaron odánisum, Elizabeth ezhenekázo.

6. Niyazh mennoizzhewabizzewug anosumeet Kitché Manitó, bamosáng kokkinna Kitché Manitó oguhgequawinink giya tebákonegawinink unishigo.

7. Kádush otobenоче-emesewug, Elizabeth ká onejánésisse; niyazhdush kekáwug.

8. Gá izzhewabukdush, magwouh unnokeet, ogemá sáságe-witchegáweninne otunnokewin anosumeet Kitché Manitó andotunkigo ukko.



9. Sáágewitchegaweninnewug aeendotumowát, unnepeende-gawájin kitche uhnumewegumigónk weengwushkwusbegawát.

10. Kokinnádush anishanábag aqutchink ayájig, otuhnume-atowáwán Kitche Manitón magwouh weengwushkwusbegang.

11. Kitche Manito omezhinowamundush owábunduhan weow Zachariasun, ogitchenikámáng enuhkukkayá ónje gábowe adusshe weengwushkwusbegawint.

12. Opedush Zacharias wiábomát, sunnágandum, sagizze.

13. Meezhinowandush otigón kago sagizzekean Zacharias; ketuhnummeawin nōndám; kemeendemoyemishdush Elizabeth tuh oguisse, Johndush keguh ezhenekána.

14. Keguh meenwandum keguh pápenanim, nebená tuh pá-penanemowug ween ónje.

15. Tuh kitche apetandágooze anosumeet Kitche Manito, ki oguh menequaseen shomenábo ká giya kago mashkávánik, tuh mooshkena Kitche Manito ochlichágwun ope negit.

16. Nebená Israel onejánisun Kitche Manitón guhtuh oppuh-gutchehwug.

17. Tuh negáne ween mámowy Elias ochlichágónk giya omushkávizzewinink che gwakenumowát ósewán ótaewán che ságeáwát onejánisewán, che gwakenumink mache izzhewabiz-zidjig quiuk che izzhewabizzewát; che gezheáwát anishanábag che beáwát Kitche Manitón.

18. Zachariasdush otinnán mezhinowan, áneen ga ezhe ke-kandumán o-o? neen okewanzeew, nemeendámoyemish giya keká.

19. Mezhinowandush onuhquatágón, neen Gabriel, anosum-eet Kitche Manito neennebow nemájenizzhiegázodush che weendumonán o-o meenwájemowin.

20. Binná ká keguh netágegetose, chebwá ochichesag o-o gezhigut, ono iuheen che gezhetáng; ónje ká ketabwatunzenm neengegetowinun che tabwawinnewunk ope ochichesa.

21. Anishanábagdush obeáwán Zachariasun, mámuhkátan-dumógdush kitche keenwazh uzzhenandit kitche uhnumeawe-gumigónk.

22. Buhságáunk, ká kushketose owwe guhnonát; okekandá-náwádush uhgewábundunk kago kitche uhnumeawegumigónk, otieninumowán kádush kushketose wegegetót.

23. Gá izzhewabuk, bábege e-e gezhigut wachichesag gá eeshquá tát unnoke, kitche uhnumeawegumigónk, unne kewa andát.

24. Gá eeshquá izzhewabuk ono gezhigutón, Elizabeth be-unjeko náno gezisdush gázo, ekettodush,

25. Me o-o Kitche Manito andotowit, ono gezhigutón kano-wábomidjin we otápenumowát neendágutchewin mágwaiube aninne.

26. Ningótwáswo gezis Kitche Manito Omeezhinowamm Gabriel, Kitche Manito uzziát májenizzhiegázo otanonk Galileink, Nazareth ezhenekáta che ezhát.

27. Wewábomát óskenegequan ogegekemán aninnewun che

wetégamát Joseph ezhenekázo, David owegewamink, Mary ezhenekázo óshkenegequa.

28. Mezhinowandush obeotisigón, otinnándush, pápenanim, kekitche sháwandágooze, Kitché Manito kewejewik ; kekitché sháwandágooze magwa equanáng.

29. Wiábomátdush, kitché sunnágandum aketonit, nánáguh-tuhwanindizzo wagonan atumogwan uzzheketót.

30. Mezhinowandush otigon, kago sagizzekan, Mary ; Kitché Manito kegeshánemik.

31. Binná, keguh oguisse, Jesus tuh ezhenekázo.

32. Guhtuh kitché apetandágooze, guhtuh ezhewenán owushema apetandágoozit Kitché Manito Oguisun ; Kitché Manitodush oguhmenán ósun David onámátábewin.

33. Óguh ogemákundán Jacob owegewam gágineek ; káwekádush tuh waquiásininne otogemáwewin.

34. Marydush otinnán mezhinowan, áneen o-o gageizzhewabuk ? ká oweuh aninne neenkekanemigoose.

35. Mezhinowandush otigón, Kitché Manito ochichágwun kegubheotissik, owushema apetandágoozit omushkáwizzewin keguh uhguhwátashkág me ónje wuhow ga negit ga ónje ezhenint Kitché Manito Oguisun.

36. Binnádush ketángoosha Elizabeth, ogegishkowá ánuh kekát, ningótwáswa gezis aquo óndozhát bizzhishshiggoose uz-zhiezhewenindebun :

37. Kokkinná iuheen tá ieendotun Kitché Manito.

38. Marydush eketto, binná Kitché Manito obemetágunnequamun neendow, máno aketoeyunigo neenguh izzhewabiz, mezhinowandush obukkawinnegón.

39. Marydush pusegwe ono gezhigutón, bubbequhtenánik otanong Judea gázhetina ezhá.

40. Zacharias owegewamink unnebeendega, osuhgeninjenándush Elizabethun.

41. Megá izzhewabuk, Elizabeth ope nündowát Maryun getonit uhbenocheun mámájewun omisutáng ; Elizabethdush mooshkin Kitché Manito ochichágwun.

42. Anegókduh gegeto, ekettdush, kesháwandágooze magwauhe equawug sháwandágoozedush ween gá negeut.

43. Ahneen o-o gageizzhewabuk, neen Kitché Manitóm óg-eeen keche otishid ?

44. Oanje binná, pichenukigo kegegetowin n'wándumán netowugáng, uhbenoche mámáje nemisutáng pápenanemowin ónje.

45. Sháwandágooze ween tiabwatunk, ono iuheen wiáween-dummowint Kitché Manito ónje ga izzhewabuk.

46. Marydush eketto, neenjechág okitchetwáweán Kitché Manitón.

47. Neenjechág pápenahemo Kitché Manito bemájeit ónje.

48. Kitché Manito ogegunnowábomán obemetágunnequamun magwouh tuhbusandágoozit, kokkinná anishanábag sháwandágooze neenguh egóg.

49. Ween gache apetanágoozit, neengegitchetotág; kitchetwáwandágwutinne otuhnözowin.

50. Ogesháwanemán uhnew gwassegoojin gágeneek,

51. Ogewábundiewan omushkáwizzewin oninjekáng; owábenán kitchetwáwanemonidjin magwouh mutche enandowát otaewáng.

52. Ogitchetuhbuhsbugitenán kache apetanágoozotáw onámátábewinewáng, otishpebhgittenándush tubhuhsandágozenipun.

53. Ogetaleseneán bakttanidjin wanisheshingin iuhon; wíanutizzidjin omájenizzhowán bizzhishshik.

54. Ogenezhokomáwán Israelun otoskenegamun, che kúwandunk osháwanjegawin;

55. Gá ezhe guhnonát nōsenánig, Abrahamun, griya omájenisun, gágineek.

56. Marydush owetegamán Elizabethun niswo gezis; modá ope anekewat tebinowa andát.

57. Shegwoubdush ochiçhesana, Elizabeth che oguisit.

58. Owejetukkewamágunun, giyadush otinowamágamun, nondumög Kitché Manito gá ezhe kitché sháwanemigot; pápenanemowugdush.

59. Gá izzhewabuk naswokoniguk gewetázhwá uhbenocheun; Zacharias otezhenekánáwán, uhnözöt ōsun.

60. Ogendush eketto, káween eu, John tuh ezhenekázo.

61. Otinnáwándush ká oweuh anowamudjig o-o ezhenekázose.

62. Kekinowáchichegadush ōsun, ween ga ge ezhenekánáwán.

63. Onundotándush ga oshepeunk, otoshepeándush, Jeh ezhenekázöt; kokkinnádush mámuhkátandumög.

64. Otōndush bákishkáne bábega, otanuhnew griya gashwesinne gegetodush, ogitchetwáweát Kitché Manitōn.

65. Kokkianádush anishanábag emá ayájig sagizzewug; kokkinnádush ono ekettowinun siswashkáwun buhbequtenáng kadeaink.

66. Kokkinná uhgew nōndowájig, otaewáng otátonáwá ekettowinun, ekettōnk owwanan uhbenochewenan ga áwit? Kitché Manito oninj owejewegōndush.

67. Oasundush Zachariasun mooshkena Kitché Manito ochiçhágwun, eketto.

68. Tuhsháwandagooze Israel ogitché Manitomun; ogebenowuttishshewa ogebemájeán otuhnishanábamun.

69. Obeōmbinán ashkun che kunnowanemenunk David otoskenegamun owegewamink :

70. Mego e-e gá ekettowinun mámandawizzidjig otoneewáng, ōnje wiazhkut miáje ozhetōng áke :

71. Me konema ga ōnje bemátizzink oninjewáng kemistwizzemenánik.

72. Chetotowwung azhe sháwandágoozewung gá ezhe wíweendumowintwá kōsenánig, che kúwandumink gá ezhe wáweendumágat.

73. Uhgemushkáwegeezhwat, gá ezhe gubgatenámemát kósenánin Abraham.

74. Ketá sháwanemigonán che otoskenegamememunk che gosásewungwá kemistáwizzemenánig,

75. Mennobematizzewinink, quiuk izzhewabizzewinink, me-nik gezhigutón ga bemátizzeyunk.

76. Keen giya uhbenoche ! owushemá apetandágoozit omá-mándáwizzit keguhegüg, keguhnegáne Kitche Manito che un-netowwuhzhenegayun ;

77. Owwe kekándumonát otuhnishanábamun, sháwanjegá-win, ábwayanindewindush omutche izzhewabizzewinewá.

78. Onje n'wákung Kekitche Manitómenán osháwanjegawin, quiuk wásayá ishpemink biezhenizzhuhumóonunk,

79. Che wásashkowintwá kushkedibbikutónk námátábidjig uhgowátasinkdush nebowin, che quiuk kwówetóng kezitanánig mikunnuh innuhwandewinink.

80. Uhbenochedush májege, sǒngizzedush ochichágónk, buh-gwuhuhkumigángdush geiá, nánazh e-e gezhigut uhwá'bundi-int Israel.

## CHAPTER II.

MEGAH izzhewabuk ono gezhigutón Caesar Augustus, ózhe-tón tepákonégawin, kokkinna ákeeng che tepiegátá.

2. Ó-o tepáummátewin, netam uhge ozhichegátá, Cyreneus magwouh uzzhogemáwit Syriaink.

3. Kokkinnádush anishanábag ototanowink ezháwug owwe megewawát tepáummátewin.

4. Josephdush Galileeink ónje máját Nazarethink, Judeaink che ezhát David ototanowink, Bethlehem atumink, (ónje me bazhek David ótótawizzewin.)

5. Che megewat tepáummátewin, mámowy Mary gá keke-májin chewewit uzshunjekoot.

6. Mego gá izzLewabuk, magwouh emá uzshíawát, gezhigutón tebishkosawun che negeáwusót.

7. Onegeándush netam e-e óguisum, uhbenóche okonásemá-dush kushkewaginán, bazhekókazheegdush andusslewesewát obuhgittinán, ónje ká ningooche towuttasenón usshungawegum-igónk.

8. Manishtánishun kanowanemájig, iáwug emá ákeeng, kunnowáhomát gittégánink otámewán nebá dibbik.

9. Binnádush, Kitche Manito omezhinowamun obeotisegówán, Kitche Manito okitchetwáwizzewindush ogewetáskágón-áwá ; kitche sagizzewugdush.

10. Mezhinowandush otigowán, kago sagizzekago ; binná, menno-innuhkumigut kebetonim, kitche nebená anishanábag che ónje pápenanemowát.

11. Kenegetágóunun nǒngum gezhiguk, David ototanowink, ga bemájeinnag, Kitche Manito Christ.

12. Me o-o ga ezhe kekinnowájetágooyag ; keguh mikke

wá uhbenoche, uhbenoche-okonâsemán che weoquaginnegázót, bazhekokazheegdush andusshewesenewát che shingeshink.

13. Bâbegadush kitche nebená mezhinowag gezhigŃnk wan-je-enidjin owábomáwán uhnumeatowwint Kitche Manito eketŃnk,

14. Kitchetwáwizze Kitche Manito ogitche apetandágoozewin, ákeeng, tuh mennoinnuhwandewinewun che menno enandágoozewát kokkinná aninnewug.

15. Me gá izzbewabuk, ope mezhinowag gezhigŃnk gá ezháwát, manishtánishun kanowanemájig i-itteuwug, umbasino, Bethlehemink ezhátá, owzewábunduntá o-o iuhe Kitche Manito wándumonunk,

16. Kokkinnádush gebewawebishkáwug, omikkowáwán Maryun giya Josephun giya uhbenocheun bazhekokazheeg andusshewesenewát shingeshininit.

17. Opedush wiábomáwát, papáweendumágawug gá i-inintwá uhne uhbenocheun.

18. Kokkinnádush nŃndungig, mámuukkátandumŃg, mánihtánishun kanowanemájig gá ekettowát.

19. Marydush okunwandánun ono iuheen, nánáguttuhwandunk otaink, uhnáguhtuhwandunk.

20. Manishtánishun kanowanemájigdush, kewawug, kitchetwáwandumŃg megwetchenáwátđush Kitche ManitŃn, kokkinná ono iuheen onje, gá, nŃndumowát, ogewábundanáwángo, gá enitwá.

21. Nishwáswogwun gá guhbasag me uhge gewetázhoont uhbenoche, me owáwenint Jesus, ezhenekáná onozowin mezhinowan gá menigoojin bwá negít.

22. Ono gezhigutŃn gá kubbekosag ope bánezit, Moses otepákonegawinink gá ezhichegat Jerusalemink be-ezhewinná Kitche Manito chemenint.

23. (Azhepe-egátagigo Kitche Manito otepákonegawinink, kokkinná uhbenocheug quewezansewidjig netam nágewájig Kitche ManitŃn che menáwát.)

24. Giya che sáságewitcheegang o-o gá eketťŃt Kitche Manito tebakŃnegawinink; neezh benaseug, uhgamá neezh ome-meensug.

25. Binnádush bazhek aninne Jerusalemink andanubkeet Simon ezhenekázo; wuhow quiuk manobemátizit aninne, obetŃn Israel omennowánegoozewin; Kitche Manito ochichágwun we-owwink iáwun.

26. Kitche Manito ochichágwun ogeweendumágŃn, che nobosig, chebwá wábomát Kitche Manito Christun.

27. Be-ezhádush ochichágŃnk kitcheuhnumeawegumik; Jesusdush onegeigŃn bándegunnegoot uhbenocheun che totowwint gá enint Kitche Manito tepiegawin.

28. Ototápenán onikang, megwetchenát Kitche ManitŃn, eketťŃdush,

29. Kitche Manito buhgitŃn nŃngum ketoskenegam, innuhwas-dewinink, gá eketťŃoyunigo.

Tebinōwa neenskezhigōnk nengewābomá keshāwanje-  
 'Azhe ozhetowwutwá anosummeakezhik kokkinná anish-  
 5;

Wásayá che wásashkowwintwá miátawizzidjig, giya  
 ishanābamun Israel ogitchetwáwizzewinewá.

Josephdush giya ōgeen māmukkátandumōg anduhzhin-  
 gin.

Simeondush oshāwanemán uhnew, otinnāndush Maryun,  
 wuhow uhbenoche námátábeá nebewá che ōnje ponge-  
 it minowádush che pusegwewát, Israelink, giya kekino-  
 chegawin che mutche tuhzhindumink ;

(Kagatdush uzzhoweshk tuh sháboose keowwink giya)  
 á otawán otenandumowinewá tuhákishkánewun.

Bazhekduš equa Anna, mamándáwizzit, Phanuel odá-  
 Aser otinowamágumink ; ápiche keká, neezhwáswa ke-  
 jwin uhgewetegamá onabamun, ōshkenegequawin ōnje.

Neezhwáswa usshenewindush kekenonōwin ge shegáwe,  
 ádush geságáunze kitche uhnumewegumigōnk, kubba  
 : kubba díbbik otuhnumeatowwán Kitche Manitōn muh-  
 :atdush.

Shegwouh buhpeendegat, megwetchenán Kitche Manitōn,  
 emándush Jesusun kokkinná uhgew nandowábunduk  
 :ewawin Jerusalemink.

Gá eeshquá táwát kokkinná iuheen Kitche Manito tepá-  
 it, kewawug Galileeink, tebinowa ototanhewewán Naza-

Uhbenochedush kitche máje-ege, kitche sōngege ochi-  
 ik, mooshkena nebákáwin ; Kitche Manitodush ogitche  
 wawin omooshkenashkágōn.

Ōnegeigōndush andusso kekenonowin ezháwun Jerusalem-  
 ssink wachichesagin kubbekosa wekoondewin.

Ūsse neezho pepōnuggizzit, ezháwug Jerusalemink  
 tumowápunukko wekoōndewinink.

Ope tabishkosanik menik gezhigutōn, ukko ayáwát ke-  
 ; uhbenochedush Jesus uhbe ishquleyāng Jerusalemink ;  
 dush giya ōgeen ká okekanemásewán.

Ge unne májátók, māmowy anishanābag enandumōg,  
 gezis bamosawug, medush nundowábomáwát magwai-  
 owamáwájin giya naguhtuhwanemáwájin.

Kwánowábomáwátduš, nayáb kewawug Jerusalemink,  
 wábomáwát.

Me gá izzhewabuk; naswogwunigutinik omikkowáwán  
 uhnumewegumigōnk, nussowwiuhe námátábe guhge-  
 ninnewun, bezindowwát gá gegetonit giyadush kuhkuh-  
 :áwát ekettowinun.

Kokkinnáduš nōndágoojin, māmukkátandumōg, azhe  
 kát giya ane ezhe nuhquatunk.

Ope (onegeigōn) wiábomáwát māmukkátandumōg,

ögeendush otigöñ, neenguis, áneen wanje totowweyang? biñ kôñ, neen giya kepapánundonañinnemin kushkándumáng.

49. Otinnándush uhnew, ánishween nundonaöeyag? kás kekekanduhzeem Onjittá che papáunnokeyán nóñ otenuñk win?

50. Kádush onissetotunzeenáwá, wanje eketöt.

51. Otunnewejewándush, Nazarethink, shezháwát odebñ megootdush onegeigöñ, ögeendush okunwandánun kokkin ono okettowinun otaink,

52. Jesusdush ashkum nebwáká, ashkum unnenetáwig Kítche Manitöñ oságeigöñ giya aninnewun oságeigöñ.

### CHAPTER III.

USSHENAHNO kekenonowin Tiberias Caesar geogemáñ Pontius Pilate ogemáwe Judeaink, Herod ogemáwe Galileáñ wekánisun Philipundush ogemáwe Itureaink, Trachonitís g enuhkuhkakumik, Lysaniasdush ogemáwe Abileneink,

2. Annas giya Caiphas ogemá sáságewitche gaweninnew Kítche Manito odikitowin John, Zacharias ogusun ototisiñ buhwuttuhkumigáng.

3. Beiezhádush kokkinná otunnuhkewinink Jordan, guhge baptizewawin ánwanindizzowin, omázheninnewuggizzewin che ánwanindizzowát;

4. Azhebe-egátagigo Esaias mamándáwizzit omazaniég ink, inwawin nóndagwut buhwuttuhkumigáng, mikunnák wint Kítche Manito quiuk wuhmowint.

5. Andusso wánuhtinág tuh mooshkena, kokkinnádush w jewun giya pequttenán tuhtuhbuhsinegátawun; wáwáwuhñ tuh quiukkoochegáta, uhgáwág tuh shúshkoochegátag;

6. Kokkinnádush aninnewun oguhwábundánáwá Kít Manito osháwanjegawin.

7. Otinnándush anishanában, gábe ságáumowát che bapt iggowát, mutche genabekotók! owwanan gá guhgázomik ozhindumag nishkátizzewin ga tuhkoshinomugguk?

8. Netáwiggetög weágimmenun ánwanindizzowin, kago andum kago che i-ittezoeyag Abraham nösínán keche eket yag, ketenenim Kítche Manito otá kushketön ono ásinéen öñje ozheat Abraham onejánisun.

9. Wágáqut chegegebeek metigöñk atta; kokkinnád metigög manomenewisissigwá tuhguhwáwáwug ishkotang zhoppugenintwa.

10. Anishanábandush okuhquajemigöñ, eketöñk, áneen teyang?

11. Otinnándush uhnew, ween názhininik obuhbeenzikö gunun, oguh menán ayásininit; ween weyás ayát, me g ween ga totunk.

12. Mowönjichegajig tepáummatewindush tuhkóshinög e baptizemigoozewát, otinnáwándush, Neendogemám áneen teyang?

Otinándush, kago owushema nuhgindum kago tepágon-  
in menik gá inuhgindumónág.

Shemágunishundush okuhquajemigón, ekettónk, áneen  
rung? otinnándush kago oweuh mutchetotowákago, kago  
h aninne unishá oppuhgutche-issittowwákago; ezhenian-  
g ketepáummágowinewá.

Kokkinnádush aninnewug, enandumóg otaewáng tuzzhe-  
John ween Christ wiáwegwan?

Johndush nuhquatunk otinnán kokkinná, kebaptizeninim  
ónje; bazhekduh benopenuhzhit kitche owushema apetan-  
oze apetandágoozeán, ká neenduhpetandágoozisse ometik-  
izzenun che ábuhummowwugépun: ween keguh baptize-  
wa Kitche Manito ochichágwun ónje, giya ishkota.

Noskáchehun otuhkonán oninjeeng, ogubhenetón obuh-  
egun, oguhmowójetón puhquazhegun ototossowinink; she-  
kiegunundush oguh chágizánun ishkotang weká wiátaun-

Kitche nebewádush uhnóch kago oguhgequawin ogubge-  
n anishanában.

Heroddush ogemá gágesheguhnonit Herodias ónje, we-  
un Philipun ogewinne, kokkinnádush uhnóch gá ezhe  
hetotunk Herod.

Me o-o owushema uhgemutchetotunk, menik gábe ieen-  
k uhgekepáquowát Johnun, uzzhowwákánát.

Gá izzhewabuk ope kokkinná anishanában biáptizeintwá,  
giya ge baptizeá uzzhuhnumeátdush gezhik bákishká,

Kitche Manito ochichágwundush omemeeng ezhenágooze  
esundágoojin, gegetowindush gezhigónk geónjemugut,  
ónk, keen siágeug neenguis; neengitche nuhniandum.

Jesusdush shie niswemetunuh tusso kekenonowuggizze;  
(hanábag enandumóg) Joseph oguisun: me wuhow Joseph,  
oguisun,

Ween Matthat oguisun, Levi oguisun, Melchi oguisun,  
oguisun, Joseph oguisun,

Mattathias oguisun, Amos oguisun, Naum oguisun, Esli-  
un, Nagge oguisun,

Maath oguisun, Mattathias oguisun, Semei oguisun, Joseph  
un, Juda oguisun,

Joanna oguisun, Rhesa oguisun, Zorobabel oguisun, Sa-  
al oguisun, Neri oguisun,

Melchi oguisun, Addi oguisun, Cosam oguisun, Elmodam  
un, Er oguisun,

Jose oguisun, Eliezer oguisun, Jorim oguisun, Matthat  
un Levi oguisun,

Simeon oguisun, Juda oguisun, Joseph oguisun, Jonan  
un, Eliakim oguisun,

Melea oguisun, Menan oguisun, Mattatha oguisun, Nathan  
un, David oguisun,

Jesee oguisun, Obed oguisun, Booz oguisun, Salmon  
un, Naasson oguisun,



33. Aminadab oguisun, Aram oguisun, Esrom oguisun, Phares oguisun, Juda oguisun,

34. Jacob oguisun, Isaac oguisun, Abraham oguisun, Than oguisun, Nachor oguisun,

35. Saruch oguisun, Ragau oguisun, Phalec oguisun, Heber oguisun, Sala oguisun,

36. Cainan oguisun, Arphaxed oguisun, Sem oguisun, No oguisun, Lamech oguisun,

37. Mathusala oguisun, Enoch oguisun, Jared oguisun, Maleel oguisun, Cainan oguisun,

38. Enos oguisun, Seth oguisun, Adam oguisun, Kitche Manito oguisun.

#### CHAPTER IV.

JESUSDUSH mooshkenashkágön Kitche Manito ochichágwun, Jordanink önje májá, ochichágomádush buhgwuttuhkumigáng otezhewinegön,

2. Nemetunuhtsogwundush Mutche Manitön okuhquadebenemigön. Ono gezhigutön ká önje wesenesé ; ono gezhigutön kabasag, wewesenit.

3. Mutche Manitöndush otigön, Kitche Manito oguisun wíwewunan, guhgzöndun o-o ásin che puhquazhegunewung.

4. Jesudush otinnán, oshebe-egátá, aninne káweenigo atuh puhquazhegun tuh önje bemátizzisse, kokkinná go giya Kitche Manito odikittowin.

5. Mutche Manitodush, wudjewink otezhewinán, owábundögoot kokkinná otuhnukewinun anegoquág áke ningo buhsungibowinink.

6. Mutche Manitodush otinnán, kokkinná o-o mushkáwizewin keguh menin, giya ogitchetwáwizzewinnewá ; önje nesegemenigöm, oweuh go neendámená anandumán.

7. Kishpin uhnumeatowweyun ochicheengwunittowweya, kokkinná keen keguh debandán.

8. Jesus oguhnonán otinnán, neempukwunáng ezhán Mutche Manito ; ozhebe-egátá, keguh uhnumeatowwá Kitche Manito, ween atuh keguh debánenik.

9. Jerusaleminkdush obe-ezhewinán, kitche uhnumeatowwagumigönk ogitcheiue onámátábeán, otinnándush, kishpin keguh Kitche Manito oguisun, áweyun nesegwoshkonin omá.

10. Oanje ozhebe-egátá, oguhguhnonán omezhinowamun chikunnowanemikwá :

11. Keguh tasinnegögdush oninjewáng weká che betakoottashinzewun ásineeng.

12. Jesudush oguhnonán, otinnán, ekettöm, káween keguh kuhgwadebanemáse Kitche Manito Kekitche Manitomun.

13. Mutche Manitodush ane guhbatotunk kokkinná azheke kuhgwadebanemát, obuhkawinán wanebeek.

14. Jesudush kewa ochichágomá omushkawizzewinink Galileek : papátuhtepámádush kokkinná o-o otuhnukewinink,

15. Guhgequadush otuhmeawegumigŭwáng, kokkinná anishanában ogitchetwáwanemigŭndush.

16. Nazarethinkdush betuhkoshin, gátuzzhe netáwegit, ieen-dotunk ukko, unnebeendega uhnumeawegumigŭnk unwabe-winnegezhigutinik, kunnwábundunk mazaniegun.

17. Eninnowwádush Esais mamándáwizzit omazaniegun : oiaakenunkdush mazaniegun, omikkowán she oshepe-egáta-  
aik,

18. Kitche Manito ochichágwun neowwink iá, ōnje neenduh-nōnik che guhgekemugwá katemákizzidjig ; neenduhnōnik ke-chenojemotoyán, bakooshkág otaemán, che guhgekemugwá buhgittinittewin owwákánug che menint wábewin kuhgebeen-gwájig, che buhgittinnegázowát gwatugeinjig,

19. Che tebatótán Kitche Manito omennowánegoozewin oké-kinonowin.

20. Obuhtuhbenán mazaniegun, nayábdush omenán sáságe-witchehaweninnewun azhe námátábitdush, kokkinnádush oske-zhigowán abidjig uhnumeawegumigŭnk meenjemosinnewun weowink.

21. Omájedush i-inán, nōngum gezhigut o-o ozhepe-egun labwawinewun ketowwugáng.

22. Kokkinnádush wetokázowug, kokkinná mámukkátan-dumōg mennogegetowinun ōnje ságáumomugut otōnink. Ek-  
ettowugdush, kánuh áwissewun Joseph oguisun ?

23. Ōtinnándush, ōnjittá keguh ezhim o-o buhbawatágooze-win ; muskekeweninne, nojemoittezoon ; kokkinná menik n'wán-dumáng gá iendotumun Capernaumink, ieendotun emá anda-nuhkeyun.

24. Ekettodush, kagat, ketenenim, kokkinná mamándáwiz-zidjig kágwetch papámanemásewug tebinowa andánuhkewát.

25. Neendabwa aninuhgook, nebewá shegág Israelink iáwug Elias ogezhigutomink, ope gezhik kepáqueigátag niswa keke-sonowin ningŭtáswa gezia, ope ga kitche buhkuttawinewunk kokkinná ákeeng :

26. Elias bazhek atuh otanuh izzhenázhiégázo Sareptaink otanuh Zidonink, equa shágáwit uzzihiát.

27. Bátienowug wamegejig Israelink, magwouh Eliseus ma-mándáwizzit, kádush oweuh benichegázose, meatuh Naaman ōyinnun.

28. Kokkinná uhnumeawegumigŭnk beendik ayájig, ope  
áwándumowát ono iuheen kitche mishkátizzewug,

29. Pussegwewug, oságitche gándowáwán otanōnk, aquo ge-buhgittinnánink otezhewenáwán, owwe neeswabenin.

30. Nusowiego unne ezhádush shegwouh uhmáját,

31. Capernauminkdush be-ehhá, otanuh Galileesink, uhguh-mát unwabewinnegezhigutinnegin.

1. Mámukkátandumōgdush oguhgequawin, gegetowin mush-  
tīnik.

1. Uhnumeawegumigŭnk dush anirme Mutche Masitōa otá-  
saw, ázhequadush.

34. Eketto, boneisahináng; áneen gatotonáng, Jesus Nazarethink? kebenisshewunnájeimin innuh? neenkekanemin wiweun, Kitche Manito okitche mennobemátizzit.

35. Jesusdush onishkáchehulnónát eketto, pezán ián, beságaun. Mutche Manitodush gáwewabenát nussowwiube obesá-gizzenotowwán kádush owesugyikkowáseen.

36. Kokkinnádush mámukkátandumög, i-itteuwgdush, ekettowug, wagonan ekettowinenandush o-o! tabanindinjín otezhe-mán wánizzenit Mutche Manitón mego beságauminít.

37. Kokkinnádush papátuhtepájemá emá otuhnuhkewinik.

38. Pusegwedush uhnumeawegumigúnk ónje, owwe peende-ga Simon adát. Simondush oziggoozisun kitche ákooze: okuhquajemáwándush ween ónje.

39. Onebowittowwándush guhnotunk ákoozewin, ákoozewin-dush azhe nuhgunnegoot; bábegádush onishká unnoketow-wát.

40. Anepogeshemók, kokkinná wiákoosenidjin aiáwájig, betowwá otánginándush kokkinná nojemoándush.

41. Mutche Manitón giya nebewá oságizzenotágowán, ázhe-quawugdush keen Christ, Kitche Manito oguisun, weendá nishkáchehulnónán chegegetosinit ónje okekanemáwán Chríst áwit.

42. Wiábuninikdush obuhkawinán, buhgwuttuhkumigíg ezhá; anishanábagdush onundonawáwán, obeotisáwándush, oge-nuhummowáwát che májasinit.

43. Otinnándush, neenguhguhgequa Kitche Manito otogemá-wewin ánit otanowun giya me eu biezhe uhnonigoyán.

44. Guhgequadush uhnumeawegumigúnk Galileeink.

#### CHAPTER V.

GAH izzhewabuk, anishanában weoquaslikágoot, owwe mardumowát Kitche Manito odikittowin, chegebeeg nebowwe kitche gummeeng Gennesaret,

2. Neezhdush nábequánun owábundánáwán kitche gummeeng; n'wájekegoewájig geságámowágobun, ogesebegín wándush otussubbewán.

3. Owwe boze bazhek nábequánink, Simon onábequán, okuhquajemán chenemenáwagánduhunk punge, námátábedush, anishanábandush chegebeeg nebowwinit, oguhgekemándush.

4. Ashquá gegetótdush, otinnán Simonun, náwidj, keen weedumág ezhán buhgittin ketusubeeg kegoiug che peendámow-wát.

5. Simondush nuhquatowán, otinnán, Neendogemám kubba dibbik neengebuhgittowán, kádush kago neengenetosemin, mánodush aketoyun neenguhbuhgittenán neendussub.

6. Gá buhgittenáwát otussubbewán, kitche nebewá kegoim obeenduhánáwán otussubbewándush bekooshkáwun.

7. Owátummowáwán bazhek nábequánun iánidjin, che be-

wejeiggowát, betuhkoshinögdush, niyazh nábequámun obozeá-wán kegoiun, niyazhdush keendáshkotawun.

8. Simon Peterdush wiábundunk, pongesin Jesus ochicheeng-wunánink, otinnándush, pukkawezhishsheshin, Neendoge-mám; önje mutcheizzhewabizzit anin neendow.

9. Mámukkátandum, kokkinná giya wajewegoojin mámuk-kátandumög, enigoquakumik kegoiug otápenintwá :

10. Giyadush James giya John, Zebedee oguisun, mámuk-kátandumög, Simon owájewegoojin. Jesusdush otinnán Simon-un, kago sagizzekan; náágutchr aninnewug keguh nojeág.

11. Önábequánewardush buhguhábát ákeeng, onuhguttá-náwá kokkinná uhnopenuhnáwát.

12. Me gá izzhewabuk, magwouh bazhek otanong, uzzihiát, binná, aninne mooshkena omegewin; wiábomát Jesusun, pongesin oskezhiönk, ekettodush, Neendogemám, enandumun, ketá bene.

13. Shebinnekanedush eketto, neendenandum owwe benezin; bábegadush omegewin onuhgunnegoon.

14. Ogenuhumowándush, oweuh aninne che weendummow-wásig; májá owwe wábundi-ih sáságewitche-gaweninne keow, sáságewitche-gan Moses gá ezhe guhgekemenag.

15. Ashkum owushema tuhtepájemá; kitche nebewádush anishanábag bemowönjeitewug we bezindumowát giya uhná-nojemoiggowát wiyiákoozidjig.

16. Buhguttuhkumigándush ezhá owwe uhnumeát.

17. Me gá izzhewabuk ningötink, magwouh guhgequat, emá námátábewug Phariseeug tabákonegajig, beönje ságáunjjig kokkinná otanowun Galileeink, Judeaink giya Jerusalemink : Kitche Manito omushkáwizzewindush emá iá che nojemoiggowát.

18. Binnádush, aninnewug benáwug nebágunink bazhek aninne nebowe; ogooche beendegunáwándush owwe-buhgitte-numowáwát anosumábit.

19. Kashketosigwá we peendegunáwát, ozám kippuggegá-bowewát, ogittegumink ezháwug nowwiuhe uhnázhebuhgitte-nánáwán nebágunink nowwiuhe anosumeet Jesus.

20. Wiábundunk mushkáwandumowát, otinnán aninnewun, kemázheninnewuggizzewin kemenowwesháwandágooz.

21. Oshebe-egaweninnewug giya Phariseeug, máje i-eketto-wug owwanan wuhow buh mutche gágegetöt? Owwanan ga menowwesháwanjegat mázheninnewuggizzewin ween atuh Kitche Manito?

22. Jesusdush ope kakanemát ananduminit, otinnán, áneen anandumag ketaewáng?

23. Ahneen nowutch wianepunuk, che eketönk, kemázheninnewuggizzewin kemenowwesháwandágooz; uhgamá che eketönk, onishkán bamosan?

24. Che önje kekandumag Aninne Oguisun uhkushketöt uh-menowwesháwanjegat mázheninnewuggizzewin, (otinnán ná-

bowwinidjin) ketenin, onishkán, otápin kenebágum, andáyw ezhán.

25. Bábegadush onishká, anosumewát kokkinná, ototápin onebágum andát uzzhezhat megwetch uzzhenát Kitche Manito.

26. Kokkinnádush mámukkátandumög, megwetch otimáwán Kitche Manitón kitche sagizzewug, ekettonk, neengowábundámin miámukkátandágwuk nōngum gezhiguk.

27. Gá eeshquá izzbewabuk ono iuheen, geságáum, mowójichegat tepáummatewin Levi ezhenekázo owábomán, tepáknegawegumigōnk námátábe : otinnándush, benopenuhzhehán.

28. Kokkinnádush onuhguhtán, pusegwe, uhopenánát.

29. Levidush okitche wekomán tebinowa owegewamink ; kiche bátienowum mowōnjichegaweninnewun, giya ánint owetpomán.

30. Oshebe-egaweninnewugdush giya Phariseug onishkácheguhtonáwán otoskenegamene ekettonk, wagonan wáje wetopomagwá wejemenequamagwá mowōnjichegajig giya mázheninnewuggizzidjig ?

31. Jesusdush oguhnonán otinnándush, uhgew manobemátizzidjig káween we nuhnándowweiggoozissewug ; uhgew atuh wiákoozidjig,

32. Káween uhgew manobemátizzidjig neembe ōnje ezhán, uhgew atuh miázheninnewuggizzidjig che ánwánindizzowát.

33. Otinnáwándush áneen ween John otoskenegamun, wáje muhkuttakawát nuhningim, uhnumewáwdush, Phariseug giya otoskenegamewán me giya weenowá andotumowát ; keendush ketoskenegamug weseneuwug menequawug ?

34. Otinnándush, magwouh anuhwandejig mámowy iáwt wáwewit, ká kushketosewug che muhkuttákawát.

35. Pánemá ningōtink ope wáwewit ga nuhgunánáwán, ope bakawinittewájin, tuh kushkandumög.

36. Otinnándush, buhbatágoozewinink, ká oweuh anis otááttoseen ōshke manitowagin, gata buhbeenzikowágumink, kishpin áttōt owushema támanátut.

37. Kádush oweuh aninne ōshke shomenábo otá attoseen gata omotáng omotag tá bekooshkág, shomenábodush tá segim, omotagdush tá banátut.

38. Oashke shomenábo koshuh ōshke omotáng otattōt wá niyazhdush wawane kunwanjegátat.

39. Kádush oweuh aninne magwouh menequat gata shomenábo bábega otánundotunze ōshke shomenábo, gataiue nowatch onisheshin eketto.

## CHAPTER VI.

GAH izzbewábukdush áneká unwabewinnegezhigutink oshábooshkowán mandáminun, otoskenegamundush omuhmetnánwán mandáminun uzzhumowáwát.

Phariseegudush otinnáwán, wagonan wanje totumag eu otunzeem unwabewinnegezhigutinik ?

Jesusdush otinnán, kánuh weká kegenónduhzeem David stunk ope bakatat giyudush bakatawát uhnew wájewájin ?

Uzhumne peendega kitché uhnumeawegumik, omejjindush uazhegun, omenándush wájewájin, anandágoozit che me-, meatuh sáságewitche gaweninnewug anandágoozewát che wát.

Otinándush, Aninne Oguisum odebandán unwabewinnege-  
ut giya,

Gá izzhewabukdush minowá unwabewinnegezhigut, ge dega uhnumeawegumik uhguhgequat : bazhekudush aninne iá ogitcheninj shágwákuttane :

Oshebe-egaweninnewug giya Phariseeg ogunnowábomá-  
che wábomáwát che nojemoát unwabewinnegezhigutinik ;  
itono che ezhe mutchetotowáwát.

Okekanemán ananduminit otinnándush aninnewum, sha-  
uttat oninje, pusegween omá nábowwin, pusegewedush ná-  
re.

Jesusdush otinnán anishanában, kewekuhquajemenim,  
k kago ; quiuk innuh tá izzhewabut menototumink unwa-  
negezhigut uhgamá mutche totumink, bemátizzewin che  
jeint, uhgamá che bánájeint ?

Gunnowábomátdush kokkinná, otinnán animewum she-  
kanin, shebinnekanedush, oninje ; beenjewamugutinnedush  
iko e-e bazhek ezhenágwutinne.

Mooshkenagetáshowugdush ; gegetowugdush gawetoto-  
it Jesusum.

Gá izzhewabuk ono gezhigutón, wudjewink ezhá owwe  
neá, kubbadibbikdush iá uzhuhnumeatowwát Kitché Ma-

Wiábunimikdush, onundomán otoskenegamun ; usshe-  
dush oguhgeginán anoninjigdush otezhenekánán ;

Simon (Peter giya ezhenekánán) giya Andrew weká-  
James giya John, Philip giya Bartholomew,

Matthew giya Thomas, James, Alpheus oguisum, giya  
Zelotes ezhenekázo,

Judas, James wekánisum giya Judas ga buhgittinnegoo-

Buhnesákewat wejewan onebowwe mashkotank ; má-  
kokkinná otoskenegamun, kitché nebenádush anishaná-  
Judeaink wanjebájig giya Jerusalemink chegebeogdush  
e gummeeng Tyre giya Zidon wanjebájig obezindágoot,  
roátdush wiákoozinidjin ;

Uhgewedush wánizzinidjin Manitón gagishkowwájig ;  
igónáwá nojemoáwugdush.

Kokkinnádush anishanábag wegoochetowug owwe tán-  
rát ; mushkázizzewindush oságizzenetagón kokkinnádush  
roát.

20. Otömbinán oskezhigün ogunnówábomándush otoskenegmun eketodush; kesháwandágoozim katemáksizzeyag Kítche Manito otogemáwewin keenowá ketebandánwá.

21. Keguh sháwandágoozim menik buhkuttayag nógum; keguhtabesineem; kesháwandágoozim keenowá maweyag, nógum; keguh pápim.

22. Kesháwandágoozim menik aninnewug shángenemínágwá, pukkawinnázho-onágwá owwe wejewisnowagwá, metchetuzzhemínágwá Aninne Oguisun önje.

23. Pápenanemoeyek eu gezhigut; binná ketepáummágo-winewá tuh kítche apetandágwuk gezhigönk; debishko ösewán gá totowwát manitowázonidjin.

24. Kesunnágizzim koshuh che kuhgwátuggittöyag mení wianuttizzeyag! kegetiánun wanisheshingin ketiemun.

25. Kesunnágizzim menik tiabissineyag! keguh buhkuttan. Kesunnágizzim menik piápeyag nóngun! keguh mowwán, keguh ázhequam.

26. Kesunnágizzim keguh kuhgwátuggittöm menik aninnewug nóngum manoguhnonínágwá! me debishko ösewán gá totowwát kuhgenowishkidjig manitowázöjig.

27. Ketenenimdash keenowá menik nündowweyag, ságe k-miátáwizzemug, manototow shángenemikkig,

28. Sháwanim kákámikkig, uhnumeatummow mutche totówá.

29. Oweuh buhkittáok nuhbuhnashezhih, meezh ázhew-skezhih: giya oweuh otápénunk kebuhbeenzikowágum, méso oguh otápénán giya kekítche buhbeenzikowágum.

30. Meezh kokkinná aninnewug ga nundotumokwá, oweuhdash otápénunk ketunnokájegun, kago nundotummowáku minowá.

31. Azhe nundowwanemutwá aninnewug chetotókwá, w giya keenowá totowwikög.

32. Kishpin siágeikkig ságeutwá, áneen ween enábuhtuk! miázheninnewuggizzidjig oságeawán ságeiggowájin.

33. Kishpin manototowagwá manototonágeok, áneen ween enábuhtuk? miázheninnewuggizzidjig mego e-e giya andotowwát.

34. Owweutwá uhgew kekekanemutwa che tepáumökt, áneen ween enábuhtuk? Miázheninnewuggizzidjig wákwewéawán miázheninnewuggizzinidjin, me go e-e minowá mení che isámwát.

35. Ságeikög kemiátáwizzemewág, menototun, owwe-ewwá, kago ween kago nundowwandunkago; ketepáummágoowwizwádush tuh kítche apetandágwut, owushema kache apetandágoozit keguh onejánissemigowá, ween omennototowán uhew miámoyáwuhmegoosigoon giya miázheninnewuggizzidjig.

36. Keshawátizzig, Köswá azhe keshawátizzit.

37. Kago tepágonegakago, ká keguh tepákonégázosom, kago mutche tuzzhemá kago oweuh, ká giya keenowá, owé

keguri panyakun... kanyakun... kanyakun...

35. Menikig kanyakun... kanyakun... kanyakun...

36. Indikanyakun... kanyakun... kanyakun...

37. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

38. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

39. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

40. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

41. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

42. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

43. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

44. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

45. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

46. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

47. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...

48. Kanyakun... kanyakun... kanyakun...



3. N'wándunkdush Jesusun íánit unnoke okewansetm Jewas otuhnónán okuhquajemán che be-ehát che nojemoát otoskenegamun.

4. Bowotisawát Jesusun, owawebemawán bábeqa, ekettónk, mennoizzhewabizze wuhow aninne che totowwiftebun :

5. Oságeán wátokotáteyáng, neengeozhetseyandush uh-numeawegumik.

6. Jesusdush otunnwejewán ; gwetchigodush bazhew bowotituminit owegewam shemágunisshe ogemá otuhnónán otinowamágunun, ekettónk, Neendogemám, kago megooshkácheittazokan ká neenda apetandágoozisse che peendegayumbun andáyán ;

7. Eu ónje ká neenda apetandágoozisse neenge enandum che beotisinámbán, ekettónigo e-e gegetowin, neendooskenegamundush tuh nojemo.

8. Oanje shemágunishug neendebanemág, bazhek májén anugia, májádush, minowá bazhek anugin, bemáján bemádush neendooskenegamundush o-o totun, anugin, totumdush.

9. Jesusdush n'wándunk ono iuheen, mámukkátandum, gwaketádush guhnónát anishanában n'wápenuhngoojin, káweká neendehemikkunzeen mushkáwandumowin azhe kitche mushkáwandunk wuhow aninne, káween Israelink.

10. Uhgewedush anoninjig, kewawug wegewamink, wiákozenidjin omikkowáwán genojemónit.

11. Gá izzhewabutdush wiábuninik unnebeendega otanowink Nain ezhenekáta ; nebewádush otoskenegamun otunnwejewigón, nebewádush anishanában.

12. Bazhew bowotitumowát kitche ishquandum otanong, binná, aninne gá nebót bemeságizzeá, meatuh bazhekwinimú oguisun meendomoyeá shegáwe, nebewádush anishanábaga otanuh owejewegón.

13. Opedush Kitche Manito (Jesus) wiábomát osháwanemán otinnándush equawun kago mowwekan.

14. Obetánginándush tasákonegán ; gá nebót uhberewiniat bamewinájjigdush nogegábowewug, ekettodush, oshkenowa onishkán ketenin.

15. Weendush uhgánebopun onishká námátábe, máje gegeto ; omenándush ogene.

16. Kokkinnádush anishanábaga sagizzewug ; kitchetwáwanemáwándush Kitche Manitón ekettónk kache mamándáwixzit ketotissigonán, Kitche Manito obemowwuttissán otuhishanábamun ;

17. O-o tepájemowin kokkinná tatakosana Judeaink kokkinnádush e-e tuhnuhkewinink.

18. Johndush otoskenegamun oweendumágón kokkinná onsiuheen.

19. Johndush onundomán neezh otoskenegamun, otuhnónáns che ezhanít Jesusun, ekettónk, keen innuh wátuhkoshingebun, uhgamá pichenuk innuh neenguh beánán bakánizzit ?

20. Uhgew aninnewugdush bowotissawát Jesusun, ekettowug,

John Baptist neengendágonán, eketóók, káa innáh wísh-koshingebun? uhgáaná neenguh beinán innáh bakáinná?

21. Mego e-e tepiegun nebewá oonjemoia wiakoonnájja, giya wajéinnegoonájjá, giya Mutche Manito gághkhouwájig, nebewádush kagebeengwamidjá owábein.

22. Jesus oguhonán, otinnándush, majag, weenámowuk Johnn menik kago wiabundumag giya meak a'wáandumag; kagebeengwapumeeg azbewábewát neepenizzeputteg bannasawug, wamegidjig benizzewug, kagebishapumeeg nándumag. gá nebopumeeg onishkáwug, katemakizzidjig meenwájemoww guhgekímáwug.

23. Tuhsháwandágoozedush ween ga nishkátizzetowwink.

24. Gá bakawinittewát John otanonájjá Jews maje gukonat anishanában, tuzzhemán Johnn; wagóna behewatákkunigáng ge ezháyag gáwe wábandumag: asigumásh innáh kooth-quásin?

25. Wagonan ge ezháyag gáwe wábandumag? áinne mah suhsagákóniat: binná suhsagakonájjig ogemá wegewamák táwug.

26. Wagonan ge ezháyag gáwe wábandumag? mamándáwizzit innáh? kagal ketenenim, owushema apetandágooze mamándáwizzit apetandagoozit.

27. Wuhow ween wazhebe-egázút, binná neendirzhenazhó-wá nemezhinowa, che mikkumákók negán.

28. Ketenenimduh, uhgew equawun banekánegoojig, ká oweuh mamándáwizzit owushema apetandágoozise apetandágoozit John Baptist, weendush ápiche nondas apetandágoozit Kítche Manito otogemáwewinink, owushemá apetandágoose apetandágoozit John Baptist.

29. Kokkinnádush anishanában nándágoojin giya mowójjichegawennewug otuhnemeatowwáwán Kítche Manito baptizeáwug John obaptizewawinink.

30. Phariseegduh giya tepakonegawennewug owabenánáwá Kítche Manito odikittowin, Johnn che baptizemigroozesigwá.

31. Jesusduh eketto, áneen uhgew azhenágoozewát anishanábá?

32. Uhbenocheink ezhenágoozewug námátábewát átáwawinink guhnonáwát uhnew ánin, eketóók, Neengendágo-mutche-gamin, kádush kenemisein; neengemowwinotonemin kádush kegekushkanduhzeem.

33. John Baptist tuhkoshink ká wesene, ká giya menequase shomenábo kedikitómdush Mutche Manito otáwán.

34. Aninne Ogusim tuhkoshink wesene giya menequa, kedikitóm binná nebátizzid, manequashkid, mowójjichegájjig, giya miázheninnewuggizzidjig otinnowamágunnewán.

35. Nebwákáwindush okekanemán otuhbenoche emun.

36. Bazhek Phariseeundush okuhquajemigún che wetopomát, Unnepeadegadush Pharisee andát owwe námátábedush owwe wesent.

37. Equadush eu otanong, mutche izzhewabizze, kekanemát Jesusun námátábenit wesent Pharisee andát, obebeendigutón úsinne muhkuk pemeta kache sunnáguk,

38. Onebowwedush opikwunánink ozitánink uhmowwit, omájedush gesebeginumowán ozitáne otojeendándush pemetadush kache sunnáguk oseginummowán ozitánink gesezetaándush wenesisun.

39. Phariseedush uhnew gá nundomiggojin wiábundunk, itizzo, wuhow aninne mamándáwizzit áwit, otá kekanemán uhnew equawun, o-o tinnouh wiáwenit tiánginnegoojin, ónje mutche izzhewabizze.

40. Jesusdush guhnonán, otinnán, Simon kago neendián ga aninán. Ekettodush, Neendogemám, ekettón.

41. Bazhek aninne mazenámowwint neezhewun mazenámámágojin, bazhek námemetunuh tuswábeek shoneá bazhekduh námun.

42. Kago ayásigwá gatepáummágawát omenán niyazh, úshá, aneen uhow, nowutch ga ságeintebun?

43. Simon oguhnonán ekettodush, 'ow suh nowutch nebesá mágewat neendenandum, otinnándush quiuk kege-enandum.

44. Gwakenumowándush uhnew equawun, otinnándush Simonun, Simon kewábomá nuh 'ow equa? Neengepeendega andáyun kádush nebe kegemezhisse nezitun ónje; weendush kesebegenánun nezitánun ozebeengón ónje; neengesezetaándush wenesisun.

45. Ká kege ojemese : aquo beendegayán wuhow equa, otojeendánun nezitun.

46. Ká kege nuhmukoshisse : wuhow equadush kache sunnáguk pemeta osinnegónán, nezitáng.

47. Me wanje eninán batienutinnewun omutche izzhewabizzewinun mennowesháwandágoozedush : kitche ságe-ewa, weendush punge mánint, punge ságe-ewa.

48. Otinnándush equawun, kemutche izzhewabizzewinun kermenowesháwanemiggo.

49. Uhnwedush wátobemájig máje i-ittewug, owwanan wuhow ga mennowesháwanjegat mutche izzhewabizzewinun!

50. Otinnándush equawun, kemushkawandumowin kebesájeiggoon ; máján innowandewinink.

## CHAPTER VIII.

GAH izzhewabukdush náágutch, babáezhá kokkinná otanowun giya kitche otanowun, papáguhgequat Kitche Manito otogemáwewin omeenwájemowin : azhe neezhinidjin owejewegón,

2. Ahnint giya equawun, gá nojemoinjig ákoozewin Mutche Mánitón uhgegishkowáwápun, Mary Magdalene ezhenekáse, neezhwáswa Mutche Manitón ogeságizzenotágón,

3. Giya Joanna Chuza, Herod omezhinowamun wewun, giya Susanna, nebewá giya ánit, otunnoketowáwán.

4. Opedush nebewá anishanában omowónje-ittenit, obootimígoot kokkinná otanowun ónjenit, otinnán buhbawatágoozewinink ;

5. Ketegaweninne ságáum<sup>~</sup>owwe ketegat; opedush ketegat ánínt pemaíuhe pongesinón; tuhtuhkokáchehátanewun benasheugdush omejináwá.

6. Ahníntdush ásinékáng pongesinón; bábegadush siáguk-eeg nebobuttawun, ónje ká ojebekáwunzenón ká nebewunzenón.

7. Ahníntdush menasagáwunjekáng pongesinón; menasagáwunjeendush maje-eginón mámowy, onissegónáwádush.

8. Ahníntdush onissheshink áke pongesinón, máje-eginón, menewunón ningótwáktussenón. Opedush aekettót, ono iuheen, anegük ázhequa, owwagwan watowwugágwan che nóndunk, máno tuh nóndum.

9. Otokenegamundush okuhquajemigón, eketónk, wagonan guhgequawinenan o-o buhbáwatágoozewin?

10. Eketódush, keenowá kemenigóm ono iuheen che kekandumag Kítche Manito otogemáwewinink; áníntdush uhgew buhbawatágoozewinink; ánuh wábewát ká wábisewug, anuh nóndumowát ká nissetotunzewug.

11. Binná o-o buhbawatágoozewin; menékán, me Kítche Manito odikitowin.

12. Ono pemaíuhe banjesingin, uhgew n'wándungig; opedush Mutche Manito tuhkoshin, otápenummowán otaininink ekettowinun, che tabwatunzikwá che kunwandágoozewápun.

13. Ahsineeng ayájig, ope n'wándumowát onóndánáwá ekettowin pápenanemowinink; uhgewedush wajebekáwizzissig wá banátizzewug.

14. Onoedush menasagáwunjekáng bangisingin, uhgew, ope n'wándumowájin ságámög, kuhgianizzewindush wánuttizzewin uhnóch giya sunnágizzewin, ká kago ónje netáwigginzenón.

15. Onoedush wanissheshink áke bangisingin, me uhgew manobemátizzidjig wanissheshininik otaewán, n'wándumowát ekettowin, kunwandánáwá ashkumdash unne netáwiggetót.

16. Ká oweuh aninne, sákáungin wásákoninjegun, otuh-gwunnuhunzeen otosowin uhgamá che attót anámenebágun; wásákoninjegunátigónk koshuh otátón, anishanábag peendega wát che wábundumowát wásayá.

17. Kokkinná kago kemúch kiátóng, náágutich tuh mokishká, kokkinná tuh kekandágwuk.

18. Tuhtebábundumók, ga ezhe nóndumag; owwagwan ayágwan tuhmená; owwagwandush ayásigwan, tuh otápenumowá ayát anandágoozit.

19. Ogeen giyadush wekánisun obewábomigóm, kádush kushketosewug we be-ezháwát uzzihiát ozám kippuggegábowewát.

20. Oweuhdush otigón, keguh giya kekánisug kebewábomigóg, agutichink nebowwewug.

21. Oguhnonán otinnán, me uhgew neenguh giya nekánisug bazindungig Kítche Manito odikitowin, andotungigdush.

22. Gá izzhewabut ningótink uhgezhigak, nábequánink ow-

weboze mámowy otoskenegamun ; otinnándush uhnew umbasino agámank ezhátá. Májawugdush.

23. Magwouhdush pemázhewát, guhwingooshe ; pongisáne-mutinnedush kitche nodin kitche gummeeng ; nábequán moosh-kenabegut, nuhnezánizzewugdush.

24. Obeuhmuttináwándush, otinnáwán, Neendogemám, Neendogemám, neennebomin. Onishkádush, nuhnibbekindán nodin, giya tegowun : bonánemutdush, medush bonáshká kitche ánwátin.

25. Otinnándush, áneen eu kemushkáwandumowinewá ? Sagizzewugdush mámukkatandumög, i-ittewugdush, owwanan aninnewenandush wuhow ! Oguhgekíndán nodin giya nebe, otabwatágoondush.

26. Agámankdush ákeeng Gadareneug andánuhkewát, anosumihe Galileink.

27. Kabátdush, onuhgishkowán aninnewun be ságáumimá otanonk, kitche mawesha Mutche Manitón otónje gegishkowán, peengwoshshágitte kádush wegewamink táse jebagumigónkige ieendá.

28. Wiábomátdush Jesusun, ázhequa, onegánemink pongisin, anegókdush eketto, áneen ga totónán Jesus nágárimá Kitche Manito ? ápadush kotuggezissewun.

[29. Oanje oge-enán Mutche Manitón che ságizze notágoot aninnewun. Nuhningim ukko mutche kawunnátizze, pewáskón ukko tuhkobená, giya kushkábegiegunun ; obokobetna ukko kushkábegiegunun, Mutche Manitón buhgwuttuhkumigáng ukko otizzenizzuhogon.]

30. Jesusdush okuhquajemán eketónk, áneen azhenekizyun ? Otinnándush, menisseno ; ónje kitche nebewá Mutche Manitón ogegishkowán.

31. Okuhquajemáwándush, ápadush keenweendumáng ezhenizzhuh osewáng.

32. Emádush ningótawán nebená kókóshug papátizze wesenewug wudjewink ; Mutche Manitógdush okuhquajemáwán Jesusun che ezháwát uhnew kókóshun. Omenándush che ezhánit.

33. Mutche Manitógdush oságizzenotowwáwán aninnewun, kókóshundush otowwe beenzikowáwán ; nesákebi-ittewugdush kishkutenang pukkobebi-ittewugdush kitche gummeeng.

34. Uhgewedush bamusshumájig wiábundumowát andotumink, oshemowug, owwe tepájemowát otanonk, tuhuhkewáink giya.

35. Ezháwugdush owewábundumowát andotumink ; obetissáwát Jesusun, omikkowáwán uhnew aninnewun gá ságítche notágoot Mutche Manitón, Jesusun azhezittashink námátá okonáse quiuk nebwáká ; sagizzewugdush.

36. Gá wábundungigdush tepájemowug, gá ezhe nojemot wuhow Mutche Manitón gegishkowápun.

37. Kokkinnádush anishanábag Gadareneink andánuhkewát, okuhquajemáwán che bukkawinnewowát ningooche che ezhát ;

Ōnje kitche sagizzewug. Nábequánink owweboze, nayabdush kewa andánakeet.

38. Wuhow aninnedush Mutche Manitōn gáságizzenotágoot, okuhquájemán che wejewán.

39. Jesusdush otinnán, káween eu, kewan koshá andáyun, wábandiewan gá ezhe kitche totók Kitche Manito. Májádush papátepájemōt anegoquág otanuh gá ezhe kitche totágoot Jesusun.

40. Gá izzhewabukdush ope Jesus nayáb tuhkoshink, andánukeet, anishanábag pápenanemowug; ōnje kokkinná ogebegegōgōbun.

41. Binnádush bazhek anime Jairus ezhenekáso, nágánizzit uhnumeawegumigŭnk; bepongessin Jesus ozitáng, okuhquajemándush che be-ezhánit andát:

42. Bazhekowun atuh odánisun, usshe neezho peponuggrizze, shingeshin magwouh onebo. Magwouhdush zhezhat anishanában gewetáskágŭn.

43. Equadush bazhek mozhuk misque ōnjegáne usshe nezho pepŭn, kokkinnádush obanájetŭn otinotawizzewin uhnánándumŭt, nuhnándowweint kádush kushkeáse che nojemoint,

44. Beopikwunishkágŭn, betángenumowán ishquaiuhe obuh-beenzikowágŭn: bábegadush omisquewit bátane.

45. Jesusdush eketto, owwanan tiángenit? Opedush kokkinná wiágonwatumowát Peter, uhnwedush wájewegoojin, ekettoiwug, Neendogemám, anishanábag pemewoquashkágŭg, owwanan tiánginit kedikitdush innuh?

46. Jesusdush eketto, oweuh neengetángenik: neenkekandán nojemoewawin ságizzenotágoyán.

47. Opedush equa wiábundunk kushketosig che gázŭt, be-muhningishká bepongessin anosumeet, oweendumowán kokkinná anishanábag nuhnŭndágoot, gá ōnje tânginát, azhe nojemŭtdush hábega.

48. Otinnándush equawun, neendánis, niandun; kemushká-wandumowin kenojemoigoon; máján innuhwandewinink.

49. Magwouhdush gá gegetŭt, oweuh obenázekágŭn nágánizzit uhnumeawegumigŭnk owegewamink, otinnándush, kedánis nebo; kago sunnágimákan ketogemámenán.

50. Jesusdush n'wándunk oguhnonán eketto, kago sagizze-kan; tabwa-andum atuhgo tuh nojemodush.

51. Buhpeendegatdush owegewamink, ogenuhummowán oweuh che peendegasig meatuh Peter, James giya John, ōsundush giya ōgeen 'ow equazans.

52. Kokkinnádush mowwewug omowwemáwán: ekttodush, kago mowwe kago: káween nebo, unish nebá.

53. Ogitchepápeáwándush, ōnje okokanemáwán nebonit.

54. Kokkinnádush oságittenán, ougginnekanán, oguhnonán-dush eketto, oskenegequa, onishkán.

55. Ochichágomádush nayáb ototirisŭn bábegadush onishká; guhándwádush che ushumint weyás.

.56. Onegeigōndush māmukkátandumōg ; ogentuhummowā-dush oweuh aninnewun che weendumowāsigwā gá totumink.

## CHAPTER IX.

OMOWOANJENUNDOMAHNDUSH asheneezhinidjin otoskenegamun, omenán mushkáwizzewin che ogemákundowát kokkinná Mutche Manitōn, ákoozewindush che nojemōtowát.

2. Otuhnonándush che papáguhgequawát Kítche Manito otogemáwewin, che nojemotowátdush ákoozewin.

3. Otinnándush uhnew, kago majetokago che papámátizze-yag, kago giya kago sukáoonun, giya mashkemoot, giya puhquazhegun, kago giya shoneá, kago giya neezhōshkumkago beenzikawágun.

4. Ningoochego wegewam peendegayag, iáyeuk emá minowátdush we májuyag kegul májūm.

5. Owwagwan ga papūmanenisinogwan, unne ságáumag eu otanuh, bowwewabishkumōk weágusseun kezitáwán, che ōnje kekandumowát uhmutche izzhewabizzewát.

6. Bukkawugdush, otunne shábooshkummowát otanowaguhgequawát, nojemoewawátdush mizzewa.

7. Heroddush ogemá nōndum kokkinná Jesus gá ieendotunk ; sunnágandumdush, ōnje ánint ektettowug John uhgeábsjebát ;

8. Ahnintdush ektettowug, Elias m'wákeet ; ánintdush ektettowug gata mamándáwizzit ábejebá.

9. Heroddush eketto, John neengegishkequawá ; owwanas wuhow nianōndumán ? Owwe wábonándush.

10. Gá anoninjigdush, nayab tuhkoshinowát, tepájemowug gá ieendotumowát. Ototápenándush gemōch buhgwuttuhkumigáng ezhá, otuhnukewinink Bethsaidaink.

11. Anishanábagdush, kakanemáwát onopenánáwán : ototápenán, iuh tepájemotowwán Kítche Manito otogemáwewin, onojemowáttdush kokkinná wiákoozinidjin.

12. Kagá ane dabekuk, asheneezhidjig tuhkoshinōg, otinnáwándush, ningooche ezhénázhuh anishanábag, otanowink che ezháwát giya otunnukewinink, che nuhebáwát, mejimndush che Ondinumowát : ōnje buhgwuttuhkumigáng omá ketiámin.

13. Otinnándush uhnew, ushumik gamejewát. Ektettowugdush, ká kago neendíásemin meatuh nánun puhquazhegunun, neezhdush kegoiun ; meatuhgo owwe kishpinuttowungwá kokkinná uhgew anishanábag ga mejewát.

14. (Nánink metoswák tussbetoganug eninnewug.) Otinnándush otoskenegamun, nanánemetunnuh innuhbeikōg.

15. Getotumōgdush, kokkinnádush ogenámátábeáwán.

16. Ototápenándush nánwátik puhquazhegunun, neezhdush kegoiun, ishpemink gezhigōnk enábe, uhnumeatowwáwát, obogobetōn, omámenándush otoskenegamun che buhgitinumowát anishanában.

17. Gewesenewug, kokkinná getabesinewug : ushe neezh-

dush kokobenágunum mooshkema otómbiníwík meesk aninnewun dumowát.

18. Gá izzhewabuk, ezheke tuzhe uhnuméat. Aninnewun mun obenázekágón okuhquajemándush. Oowwanan wáwewin azhewát anishanábag?

19. Otinnáwándush John Baptist; aninnewun eketowug Elias; áninnewun eketowug gata mamándawizzit ábejéba.

20. Otinnándush uhnew, oowwanan wáwewin keewowá eketowug? Péterdush oguhnonan eketto Christ. Kítche Manito.

21. Bábegadush ogenuhummowán, che weendawowwáwíg-wá oweuh aninnewun.

22. Ekettodush, Aninne Oguisun nebewátessink tuhguhgwátugito, tuh wabinnegázo ogemá sásagewitchegawewinnewug. Ónje giya okewanzeug giya oshebe-egawewinnewug. tuh nesa. niswogwunigukdush minowá tuh ábejéba.

23. Otinnándush uhnew kokinná, oweuh aninne enandunk che benopenuzzhit, tyángwámanindizzo, tuhguhgwadebanindizzo andusso gezhigut che nopenuhzhit.

24. Oowwagan ga bemájetogwan obemátizzewin, oguhwumetón; weendush ga wunetót obemátizzewin neen ónje, oguh bemájetón.

25. Ahneen ga inábuhtuk aninne kokinná áke che tebandunk, anegoquág, che wunetótdush tebinowa ochichágwun che wabinnegázót.

26. Oowwanan ga águtchetowwegwan, giya neendikitowin, Aninne Oguisun giya ween oguh águtchetágón, ope tuhkoshink tebinowa ogitchetwáwizzewinink, giya ósun ogitchetwáwizzewininne, giya Kítche Manito omezhinowamun ogitchetwáwizzewinewán.

27. Kagat ketenenim, áninnewun omá nábowwidjig, káween oguh kekanduhzenáwá nebowin chebwá wábumdumowát Kítche Manito otogemáwewin.

28. Gá izzhewabukdush, gá neezhwáswogwuniguk ope o-o gá iekettónk, ototápenán Peterun, Jamesun giya Johnun, wudjewink ezhá owwe uhnuméat.

29. Magwouhdush uzshuhnuméat, miuginágooze oskezhigónk, agwidjin wábeshkánewun wákashkánewun.

30. Binnádush, neezh aninnewun oguhgulinónigón, Moses giya Elias;

31. Owábundiewawug weowwewán kitchetwáwizzewinink otuzhindánáwádush onebowin ga totumink Jerusalemink.

32. Péterdush giya uhgew wájewegoojin kítche kege binne-rooshewug: wíábizzeengoshewátdush owábundánáwá ogitchetwáwizzewin, giya neezh aninnewun wájegábowittágooin.

33. Gá izzhewabukdush, ope bakawináwát, Peter otinnán íesusun, Neendogemám, onisseshin omá keche íáyunk; máno íiswá wegewamun neenguh ozhetomin; bazhek keen ónje bazhek Moses, bazhek dush Elias ónje; ká okekanduhzeen koshá eketót.



34. Magwoudush uhgegetöt, ánaqut beuhgotane otuhgubwá-tashkágónáwán, sagizzewugdush ope chiakishkumowát ánaqut.

35. Ahnáqutónkdush beðnzittágwat gegetowin, ekettónk, me wuhow siágeug neenguis : bezindowwik.

36. Ope gá kubbekosag inwawin Jesus mikkowwá ezhek-wizze. Ogátónáwádush, kádush oweuh aninnewun oweendum-mowwásewán ono gezhigutón gá wábundumowát.

37. Gá izzhewabukdush, wiábuninik, buhnesákewawát wu-jewink, kitche nebewádush anishanában onuhgishkowáwán.

38. Binnádush bazhek aninne magwa anishanában, ázheqa, eketto, Neendogemám ápadush kunnowábomut neenguis ; bazhekoot neenejánis.

39. Binnádush Manitón otuhkonigón, azhequago, ápiche obegobinnegón názhukobetawe otónink suhgikkágoot uhgáwáke obuhkawinnegón.

40. Neengekuhquajemándush ketoskenegamug che ságitche-názhowáwát, kádush kushkeásewán.

41. Jesusdush oguhnonigón eketto, oh mutche izzhewabizidjig anishanábag, tiabwatunzigook, áneen menik gá wejewiuhgook, áneen menik gá sunnágizzeán keowwewáang? omá tuhbe-ezhá keguis.

42. Magwoudush be-ezhát, Mutche Manitón ogeguhweabinnegón, obegobinnegón. Jesusdush onuhnibbekemán Mutche Manitón, onojemóándush uhbenocheun, omenándush ów-inne.

43. Kokkinnádush mámukkátandumög azhe kitche mushkizizzeet Kitché Manito. Magwoudush mámukkátandumowát kokkinná iuheen, Jesus gá totunk otinnán otóskenegamun.

44. Ono ekettowinun máno oguhgündásawun ketowwugwáang : ónje Aninne Oguisun tuhbugittinumátinun aninnewug oninjewáang.

45. Kádush onissetotunzeenáwán ono ekettowinun, gátówáwug, ká owábunduhzenáwá ; shágwanemowugdush we kuhquajemáwát.

46. Tuzzhindizzowugdush, owwagwan owushema ga apetan-dágoozegwan.

47. Jesusdush kakanemát ananduminit etaewáang, ototápená uhbenocheun, wetuhbundi-ittizzoot.

48. Otinnándush otoskenegamun, owwagwan ga mennototowegwan uhnew uhbenocheun neenduhnozowinink, neen nenguh mennototág ; owwagwandush neen ga mennototowegwan, oguh mennototowán biezhénázhuonidjin. Ween nÓndás ga apetan-dágoozit andussheyag, ween owushema tuh apetan-dágooze.

49. John nuhquatunk eketto, Neendogemám, neengewábománán oweuh ságitchenázhowát Mutche Manitón ketuhnozowinink ; neengegenuhumowánándush ónje ká kenopemuhágoosenánig.

50. Jesusdush otinnân kago nuhumâwâkago, ween shân-nemisinowâng kewetokâgonân.
51. Gá izzhewabuk, ope wachichesanik ishpemik che ezbe ibishkât gezhandum che ezhat Jerusalemink,
52. Otuhnonândush ayânûnininjin negân : Samaritanugdush, stanowewâng ezhawug owwegezhetâwâi beâwât.
53. Opedush bamosat kâ ogepapâmanemâsewân Samaritanug, je keshâ ge kezhandum owwe ezhat Jerusalemink.
54. Opedush otoskenegamun James giya John wiâbundumoti o-o, ekettoewug, Neendogemâm, neenguhndotâmin inush kota gezhigûnk che châgizzõtâwâ, Elias ga totunk?
55. Gwakegâbowedush, nanibbekemât, otinnândush, kâ kenduhzeem owwagwan eu ochichâgomâ wiâweyun.
56. Aninne Oguisun kâween beõnje ezhasê che banâjetowât nnewun obemâtizzewininne, meatuh che bemâjeât ; minowâsh bazhek otanong ezhawug.
57. Gá izzhewabukdush, magwouh bamosawât, bazhek anin-vun otigûn, Neendogemâm, keguh nopenuhin tibbe ga pe-zhawunan.
58. Jesusdush otinnân, wâgooshug wâshewug, giya benase-g babâmissajig owussissonewug ; Aninne Oguisumdush kâ gooche innuh quashinze.
59. Otinnândush minowâ bazhek aninnewun, nopenuzhben. Ekettodush, Neendogemâm, ukkowa neenguh ningwuh-nûs.
50. Jesusdush otinnân, mâno nabojig oguhningwuhwâwân bomewân ; keen owwe guhgequan Kitche Manito otogemâwin.
51. Minowâ bazhek eketto, Neendogemâm, keguh nopenuh- ; buhgitinneshin ukkowa che owwe uhnunmekowwugwâ dâyan abidjig.
52. Jesusdush otinnân, kâ oweuh aninne otâpenunk bemebo-egun bakish âbenâbitdush, tâ apetanâgoozisse Kitche Man-otogemâwewinink che peendegat.

## CHAPTER X.

- 3AH eeshquâ izzhewabuk ono iuheen, Kitche Manito [Jesus] ihgegenân minowâ neezhwâswa metunuh, omâjenâzhowânsh, naneesh anosome skezhik kokkinnâ kitche otanowun, nôch wâiezhân.
1. Otinnândush, ketegân ozâmenut, unnokejig âgâsenowug ; numeatowwik tabandunk ketegân, che uhnonât ga unnokejig togânink.
2. Mâjâg azhâyag ; binnâ ketuhnonenim manishtânishansug igwa mieengun iâwug.
3. Kago, shoneâ otossowin mâjetokago, kago giya mashketot, kago giya muhkizzenun ; kago unnemikkowâkago oweuh inne mikunâng.
4. Owwagotogwanigo wegewâm ga peendegawagwan, me

o-o netam ga ekettoyag, menno innuhwandewin tuh izzhewabut o-o wegewám.

6. Oguisemá otinowándásowin emá iág, ketinowándásowinewán, máno emá tuh iá, iásigdush, ketinowándásowinewá nayáb keguh otissigónáwá.

7. Mego e-e wegewámigo uzshíayag, mejig, menequagigo azhe menegoyag, ónje unnoketágaweninne otáian otepáumma-gowin. Kago mamashkót peendega kago wegewámink.

8. Owwagotogwanigo otanonk ga peendegawagwan anosumub-beyag.

9. Nójemoikóg wiákoozidjig emá ayájig, keguh enáwág-dush, Kítche Manito otogemáwewin bazhew ketotissigónáwá.

10. Owwagotogwandush otanonk ga peendegagwan, pápá-manemisinowagwa, sagáumók mikkunáng, eu otanuh, eketto-yeuk,

11. Weágusseun ogittotanowewá agokag neowwináng kebuhwewabishkuhmoneme; anawak ónjittá Kítche Manito otogemáwewin bazhew ketotissigónáwá.

12. Ketenenim, nowutch tuh mennoizzhewabut Sodom, ga izzhewabuk eu otanuh e-e gezhigut.

13. Kítche sunnágut keen Chorazin! Kítche sunnágut keen, Bethsaida! Kítche unnokewinun ge unnokeeng keowink, ge unnokeengebun Tyreink giya Zidonink tá ge ánwanindizzowug maweshá, mutche bebuhgewiánneginónk tá ge námátábewug pingwekáng.

14. Nowutch tuh mennoizzhewabut Tyre giya Zidon tebakonegawe gezhigut, keenowá gá izzhewabizzeyag.

15. Keen giya Capernaum, keómbishká gezhigónk; mutche ishkotang keguh neeswabinnego.

16. Ween ga bezindonág, neembezindág; ween shánganeminíná neen neshinganemik; weendush shánganemít, oshengane-mán biezhenázhuhonidjin.

17. Náshwásametunnuhwajigdush, nayáb tuhkoshinóg pánenanemowinink, ekettowgudush Neendogemám, kagat Mutche Manitóg neendabwatágonánig ketuhnozowin ónje.

18. Otinnándush uhnew neengewábomá Satan gezhigónk ónje pongesin wásummowinink ezhenágooze.

19. Binná kemeninim mushkávizzewin che tuhtuhkókaná-gwá mutche kenabeekóg giya Mutche Manitónsug, gá unnewishkowáwág kokkinná Mutche Manito omushkávizzewin, káween ningotono keguh totágoseenáwá.

20. Kago pápenandunkago keowwewán unnewishkowwagwá Mutche Manitóg, o-o ónje pápenanemók, ketuhnozowinewán oshebe-egátá gezhigónk.

21. Eu tepiegun Jesus pápenanemo ochichágónk, ekettodus megwetch ketenin, oh nós tabandumun gezhik giya áke, uhgeg toyun ono iuheen gátowwugwá nebwákáweninnewug kegem zhisshowwinumowágdush uhbenocheug; tebishko anandumt oh nós, kegetotum,



39. Wetiggikoen Mary ezhenekázowun, Jesus oxittániaká mátabe onñdowán aketonit.

40. Marthadush kitché sunnágizze unnokewin wegewaniik, uhnóch giya kago, obenázekowándush eketto, Neendogemán, kánuh kepapámanemáse netiggik neennuggunik che unnokéya ezheke? guhgázon che be nezbokomowit.

41. Jesus oguhnonán, otinnándush, Martha, Martha, kessnágandum, nebewá iuheen.

42. Bazhekun atuh ñnjittá ga íayun, Marydush otonábundú wanisheshininik weká ga otápenumowásewint.

## CHAPTER XI.

GAH izzhewabukdush, magwouh uzzhuhnumeát ningooch, gá eeshquá tát, bazhek otoskenegamun otigün, Neendogemán, kekinnoummowweshináng che uhnumeáyáng, John azhe kekinnoumwát otoskenegamun.

2. Otinnándush, ope uhnumeáyag, ekettoyeuk : Waósemigyun gezhigönk abeyun, kitchekitché twáwandágwuk ketonekázowin, ketogemáwewin máno tuhtuhkoshinomugut, azhe meenwandumun, máno tuh izzhewabut, ákeeng azhewabuk gezhigönk :

3. Mezheshináng andusso gezhigut gamejeyáng.

4. Mennowesháwanemishináng gamutchetotumángin; giya neenowint azhe mennowesháwanemungidwá oweuh gamutek totowweumingin; kago kuhgwadebanemishékangan; ikkonuhmowweshináng kokkinná miánátuk.

5. Otinnándush, oweuh andusseag otinnowamáguneyag ábétá dibbik oguh ezhanun oguh enándush, neendinowamágun, níwátik puhquazhegun newe iáwán.

6. Oanje neendinowamágun papamátizzit neembeotiáik kiweendush neendiáseen ga buhgittenummowwug anosumest.

7. Weendush beendik ayát, kago megooshkázomishékam oguh enán, squándem kepáquiegáta, neenejánisug newepamág, ká neenguh geónishkáse che meninábán.

8. Ketenenim, ánuh ká tá onishkáse, che menát ñnje zhotinowamágunit, koshuh ñnje megooshkázomint guhtuh onishká che menát menik wáiámenit.

9. Ketenenim, nundotumök, keguh menigüm; nundowábundumök, keguh mikám, papágáquhumök, keguh bákinummágüm.

10. Kokkinná nandotungig, otiáwán; weendush nandowábundunk omikán, weendush biápágáquounk, pákinummowá.

11. Oweuh keguisewág nundotumónágwá puhquazhegun ánuh nuh otámenáwá? Kegoiun nundomat genabekön, nuh ketá menáwá?

12. Wáwun nundotunk, ogátekenábekön nuh ketá menáwá?

13. Kishpin keenowá ánuh mutche izzhewabizzeyag keshandumag wanisheshin chemenágwá kenejánisug; kánuh

Kösewá gezhigŃnk ayát otá menáseen Kítche Manito ochishá-gwun uhgew nandotummowájin?

14. Magwoubdush ságitchenázhowát Mutche ManiŃn, aninne ayáwát ká netágegetose, gá izzhewabukdush ope Mutche Manito gá unne ságaunk, netágegetoisigogobun gegeto; anish-anábagdush mámukkátandumŃg.

15. Ahnintdush eketto, Beelzebub ogemá Mutche ManiŃn, onezhokomágŃn ságitchenázhowát Mutche ManiŃn.

16. Ahnintdush kagwadebanemigoojin okuhquajemáwán che wábundiegowát che mamándátotunk gezhigŃnk Ńnje.

17. Okekanemándush ananduminit, otinnándush kokkinná ogemáwewin nianáwenumingin ká ningotono inábuhtizisse; kokkinnádush wegewám nianáwinnittezomuggukin pongesin.

18. Satandush nanáwinnitezoot áneen otogemáwewin gá ge ezhe nebowwemuggutinne? Ńnje kedikitŃm, neenságitchewabénág Mutche ManiŃŃg Beelzebub Ńnje.

19. Kishpin ságitchenázhowug Mutche ManiŃn Beelzebub Ńnje, owwanan keguisewág wanje ságitchewabénáwát? Me eu Ńnje uhgew gá Ńnje tepákoninnágwá.

20. Kishpin Kítche Manito oninj Ńnje ságitchewabenusg Mutché ManiŃŃg, kekandágwut Kítche Manito otogemáwewin bazhew ototissigoyag.

21. Mashkáwizzit aninne otushwewenint kunwandunk owe-gewám, otunnokájegun menno átane.

22. Owushema mashkáwizzinidjin aninnewun ototissigoot, mámázhéiggoot omuhkummigŃon kokkinná otushwewenun ash-wepuneeen omámonundush otunnokájegun.

23. Ween wájewissik neennishkanemik, weendush miáwundowejewesik siswashká.

24. Ope wánizzit Manito gáunne ságáunzeenotowwát aninnewun, bangwuhkumigáng bamosa, nandowábundunk unwabewin; kádush kago omikunzeen, eketto, dush neenguh kewanotán newegewám gábe Ńnje ságáumán.

25. Buhtuhkoshinkdush, omikán cheshuttiegátanik suhságá chegátanik.

26. Minowádush neezhwáswa Mutche ManiŃn ototápenán owushema izzhewabizzinidjin azhewabizzit; peendegawugdush emá uhtáwát squáchdush wuhow aninne owushema izzhewabizze netam antepun.

27. Gá izzhewabizzitdush, magwoub, iekettŃt ono iuheen bazhek equa emá iát anegŃk gegeto otinnán tuh sháwandágooze equa gá negeik.

28. Jesusdush eketto, kagat, owushema tuhsháwadágoozewug uhgew n'wándunjig Kítche Manito odikitowin kunwandumowát dush.

29. Opedush anishanábag mowŃnjeittewát kippuggishkotá-tewát, máje iekettŃt, me uhgew mazheninnewuggizzidjig anish-anábag, onundowábundánáwá mamándátotumowin, káween-dush kago mamándátotumowin tuh menásewug meatuh Jonas ManiŃtowázŃt omamándátotumowin.



dogemám, o-o uzzhkettoeyun, kemutche ezhehin giya neen-  
owint.

46. Ekettoduah, sunnágut giya keenowa gegetoweninnewe-  
tók! ozám kebáwunneawág aninnewug, keenowádush ká  
ketángenuhzeenáwá pemewunanun.

47. Sunnágut keenowá! wazhetoyag mamándáwizzidjig  
ojebagumigowán, kósewágdush onisáwán.

48. Kagat kemizzhisseowwenágwitóm, onissheshin 'shenan-  
durnag kósewág gá izzhewabizzewát; ogenesáwán, keenowá-  
dush ketozhetóm ojebagumigowág.

49. Me o-o Kitche Manito onebwákáwin wanje ekettót neen-  
guh ezhenizzhuhummowág mamándáwizzinidjin giya anonin-  
jin árintdush oguh nesáwan, árintlush oguh nisshewunnázho-  
máwán:

50. Kokkinná mamándáwizzidjig omisqueewá, menik gá  
seegwabenumink gá áquo ozhetóng ake, tuh nundwawanjegáta  
uhgew anishanában.

51. Abel omisqueem ónje, nánázh Zacharias omisqueem,  
ween gá nesag nussowiube sáságewitchegun 'zhutag giya kit-  
che uhnumewegumigónk. Kagat ketenenim, ga nundwawan-  
dumink uhnew anishanában.

52. Sunnágut keenowá gegetoweninnewetók! kege otápe-  
nánáwá abápegiegun kekandumowin; ká kegependegascem  
tebinowa, uhgewedush wápendegajig kegenuhgánáwág.

53. Magwouh 'zhiekettót ono iuheen, oshebe-egaweninne-  
wug giya Phariseeug omáje kuhgánjeáwán, nebewá uhnóch  
kago che iekettót.

54. Ukkummowáwát beáwát owwe nuhquabetowáwát kago  
otonink owwe bátámáwát.

## CHAPTER XII.

SHEGWOUH o-o ope kitche nebená mowónjeittewát anisha-  
nábag, azhe tuhtuhkokánittewát, omáje ienán otoskenegamun,  
metam, tuhtebábundumók Phariseeug wanje ómbishkánik opuh-  
quazhegunewá, me eu kuhgianizzewin.

2. Káween kago tuh gátoseem, pichenuk tuhbákishká: ká-  
ween kago tuh gátoseem kokkinná tuh kekandágwuk.

3. Eu ónje, owwagotogwan gá ekettowagwan, tuh nóndáni  
wáwáng euedush gá gáskunnuzzotáteyág ketowwugáwáng  
weendik kushkewutttag wegewám anegók tuh nóndágwut ogit-  
cheube wegewámink.

4. Ketenenim, neendinowamágunetók, kago gosá kago nato-  
jig weowwemán, náágutchedush káween minowá ningotónó táge  
totunzewug.

5. Keguh weendumónim koshá ga gósag, gónik Ween kash-  
ketót netót weowwemá giya ochichágomá tuhteh ishkotang  
tuhhoppuginnátdush, kagat ketenenim, me uhow ga gosag.

6. Kánuh nánun koakoskóncheug neezh shománekawug átán-



dissenug? káweendush bazhek wunandágoozisse anosumet Kitché Manito.

7. Kenesisewán kestegwánewang kokkinná uhginjegátawun. Kago sagizze kago, owushema ketuhpetandágoozim nebewá koskoskónacheug.

8. Ketenenim giya owwagwan ga águtchetowissegwan anosumewát aninnewug, ween Aninne Oguisun ká tuh águtchisse anosumewát Kitché Manito omezhinowamun.

9. Owwagwandush ga águtchetowwegwan anosumewát aninnewug, oguh águtchetowwá anosumewát Kitché Manito omezhinowamun.

10. Owwagwan ga mutchetuzzhemágwan Aninne Oguisun, tuh mennowesháwandágooze ; weendush mutchetuzzhemát Kitché Manito ochichágwun, ká tuh mennowesháwandágoozisse.

11. Ope peendegumigoeyag uhnumeawegumigönk, opedush benigoeyag anosumewát tepákonega ogemág, giya wanjetá ogemág, kago nágutтуhwandun kago ga ezhe nuhquatumag, ga ekettoeyag :

12. Kitché Manito ochichágwun keguh kekinnoummágowa, eu tepiegun ga ekettoeyag.

13. Oweuhdush magwa anishanábag otinnán, Neendogemám, guhnözh nekánis, che nanáwenumawowint nösenábun otinotwizzewin.

14. Otinnándush, aninne, owwanan gá ozheit che tepákonunán, che nanáwinummonuhgook ?

15. Otinnán anishanában, tuhtebábig, kago ozám sáságizze kago ; aninne owánuttizewin káween tuh önje bemátizzisse.

16. Buhawatágoozewindush oweendumowán, ekettodush, aninne wiánuttizzit nebewá kago önje netáwigge ;

17. Enanindizzo, áneen o-o ga teyán ? ká neendowegewimese che átoeyán o-o natáwiggetoyán ?

18. Ekettodush, me o-o ga teyán : neenguh nesákebetonun neendotossowegumigün, nowutchdush neenguh mecháton : emádush che átoeyán netáwiggetoyán giya neendunokájegun.

19. Neenguh enándush neenchichág, neenchichág unwabin, wesenin, menequan, pápananemoon, kitché nebená ketunnokájegun, ni-isschichegáta nebená tusso kekenonowin che tabisag.

20. Kitché Manitodush otigün, keguhgepátiz, nöngum dibikut, kechichág keguhotápenumág ; owwanan ga iát os ihéen gá unnokeyun ?

21. Me o-o izzhewabizzit nanuhmázit kago, kádush wám tizzetowwáseen Kitché Manito.

22. Otinnándush otoskenegamun, me wanje aninnuhgook, kago papámándunkago kebemátizzewinewán, ga mejeýag ; uhgamá ga pezikumag.

23. Bemátizzewin owushema apetandágwut apetandágwut agwewin.

24. Nágutтуhwanim gágágewug ; káween ketegasewug káween mámásewug ; ká giya ototossowegumik, ká giya áwas.

otozhetónáwá, Kitche Manito koshá obemusshumán, menik owushema apetandágoozeyag apetandágooze-seug?

hneen wuhow andussheyag otákushketón onáguttuh-winink ónje, ningót otósqun che ge kenozhit?

ishketosewag eu che totumag nondás apetandágwukkin wanje náguttuhwandumag ámint?

águttuhwanim mushkota opineeg, binná ashekewát; esewug, ká bemuttiegasewug, ketenenimduh, Solomon i ogitchetwáwizzewinink ká ge ezhe mennokoniase barew azhe konigat.

ishpin Kitche Manito eu ezhe uhgwittót mezhuakeen, gezhigut ketegánink iát wábunkdush ishkotang oppugtag; kánuh nowutch keenowá keguh ágweiggoosewá tiabwatunzewag?

igo nundowábundum kago ga mejeiyag giya ga mene-kago giya gweenowe-enandum kago.

ákkinná ono iuheen andánukkejjig ákeeng onundowá-wá: Kósewá okekándán muhnazeyag kokkinná ono

indowábundumók Kitche Manito otogemáwewin, kokh ono iuheen keguh menigóm.

igo kotáje kago, ánuh ágásenoyag; Kósewá enandum nág, ogemáwewin.

áyag ayáyag, menikóg katemákizzidjig, wəkoochetók

ootun weká kekámuggussinók, otinotawizzewin attag k weká ga banátussinók, weká gamotishkid uhtuhkora ogáwaseug che banájetosigwá kago:

ánotawizzewin che áttag, me ketá giya keche á-

ezhpezoon, kewásokoninjegun che tunnáketag.

inneeng izzhewabizzig beáwát otogemámun tuhkon, opedush buhtuhkoshink, bepuhpáqáquo-ónk, bákinwwint bábega.

áwandágoosewug uhgew unnoketágaweninnewug otován tuhkoshinidjin mikkowwintwá ukkowábewát enenim, tuh gishpezo che onuhbeiggowát, che wesemátuhonán.

shpindush wiebuh óshkedibbikutinik, giyadush nápedibbikutinik, tuhkoshink, mikkowwintwá ukkowátagat ketenenim, tuh sháwandágoosewug uhgew unno-ninnewug.

kandumók o-o, tebandunk wegewám kekandungebun gun ope gamotishkid che tuhkoshink, tá ge ukkowábe, bogonaegátasininne owegewám.

e-e ga ónje gezhetáyag: eu tepiegun ope enanduhzene Oguisun me ope che tuhkoshink.

erdush otinnán, Neendogemám, neenowind innuh bego zhemin o-o buhbawatágoozewin? Kokkinná nuhigo g ketenág?

42. Jesudush eketto, owwanan 'ow nabwákát quiuk mezhinowa otogemámun, oguh onuhgimmegon che ogemákundumá-goot owegewam che bemusshumáwát-dush kokkinná andussotawizzit?

43. Tuh sháwandágooze 'ow mezhinowa, otogemámun tuh-koshininit mikkowwint e-e enunokeet.

44. Kagat neendabwa aeninuhgook, oguh onuhgemán che tebandumágoot kokkinná azhe tebandunk.

45. 'Owedush unnoketágaweninne kishpin ekettót otaink, Neendogemám ká muhshe tuhkoshinze; medush che máje buhbukhetawát unnoketágaweninnewun, giya pemetágunequamun, che wesenidush giya che menequat, giyadush che kewushquabeet;

46. Otogemámun 'ow unnoketágaweninne tuhtuhkoshin e-e gezhigut nundowanemásig, e-e tepiegundush uhnundowanemásig, tuh gishkishwá, tuh ezhenázhowá uzzhiánit tiabwatunzikwá.

47. 'Owedush unnoketágaweninne kakandunk otogemámun azhe nundowanduminit, kádush gezhetáse, ká getotunze otogemámun azhe nundowanemigoot, che totunk, tuh buhshunzbiegázót kitche nebená.

48. Weendush kakanduhzik otogemámun azhe nundowanduminit, gemutchetotunkdush, punge go guhtuhbuhshunzbiegázo. Ween nebewá mánint, nebewa tuh nundowandumowá; aninne menát nebewa, aninnewun nebewá oguh nundotumágóu minowá.

49. Neembe-ezhá ishkota che buhgittenuman ákeeng, áneen ga sunnágandumán kishpin kezhá kiut baskunagwan?

50. Baptizewawin neendián che baptizemigoeyán; newe quiuk otóndush che kezhekumink!

51. Innuhwandewin inná neembe ónje ezhá ákeeng ketenadám? ketenemim, káween; neembetáshketón koshá:

52. Náágutchedush tuh nánunewug bazhek wegewám, tuh nánawinnitewugdush, niswa giya neezh, neezh giya niswa.

53. Osemá oguhnishkanemán oguisemá, oguisemá oguhnishkanemán osemá; ogeemá oguhnishkanemán odánisemá, odánisemádush oguhnishkanemán ogeemá oziggozisseemá oguhnishkanemán osimmemá; osimmemádush oguhnishkanemán oziggozisseemá.

54. Otinnándush anishanában, ope wiábundumágoon ánaqut beóbuhgotag engábeunónk, bábega kedikitóm, bekemewun kagatdush shiegwouh me ang.

55. Opedush wiábundumágoon sháwunne notininnik, kedikitóm tuh be kezháta; shegwouhdush izzhewabut.

56. Kagianizzeyag, kewábundám kekinnowázenágwuk gezhik, giya áke; áneen azhe kekinowátanduhzewag o-ogut?

57. Kagat, uishween tebábundizzissewag quiuk che wabizzeyag?

pe unnewejewut mazenámowut shezháyun tábákonegat, in unneuhpezekáyun, wekoochetón anegök che quiuk ag ; konemá ketá ezhewinik tepákonegawinink, tepá-dush kepáquowaweninnewun, oguh buhgittinumowán w, kepáquowaweninnedush keguh kepáquoág. Ketenin, ká keguh ságáunze, bwá tepáumun che tebish-  
i.

## CHAPTER XIII.

INT anishanábag emá eu ope, oweendummowwáwán mun gá izzhewabizzinit, Pilate azhe genigenunk omis-é osaságewitche gumink.

sudush nuhquatunk, otinnán, ketenandám innuh uhew nug owushema mutche izzhewabizzewug izzhewabizze-  
it Galileeanug, Onje o-o ezhe ieendotowwintwá ?

tenenim, káween ; meatuh ánwandizzoyag, gwakan-  
kokkinná mego ga ezhe banátizzeyag.

gewedush ashe neezhwáchejig, wegewám Siloamink esink, gá tussozójig, owushema mutche izzhewabizzid-  
andám kokkinná aninnewug Jerusalemink ?

tenenim, káween ; meatuh ánwandizzoyag gwakan-  
mego ga ezhe banátizzeyag.

ettodush o-o buhbawatágoozewin : bazhek aninne kit-  
menátigón ogegitteganán ogitteganink ; obenundowá-  
lush uhmenewinit kádush kago omikkunzeen.

nnándush unnoketágaweninnewun, binná, niswa ke-  
vin neendábenundowábundánun uhmenewit o-o kitche  
tik ; kádush kago nemikkunzeen : guhwuh, áneen ga  
at che buhtuhkizzót omá ákeeng ?

uhnonándush, otinnán, neendogemám, bone máno  
enonowin nongum, neendá kumegáán, che netáwig-

shpindush menewit, tuh onissheeshin ; kishpindush me-  
neendáwách keguh guhwá.

agwoudush gá gegetót uhnumeawegumigónk iá, un-  
megezhiguk.

innádush, bazhek equa ákooze usshe neezhwáswa keke-  
wághishká kádush kushketose we tuzzhotát.

sudush wiábomát, onundomán, otinnándush, equa, ke-  
vin kenuhgumigón.

tángenándush : bábegadush tuzzhoká quiuk ; kitche-  
dush Kitche Manitón.

ágánizzitdush uhnumeawegumigónk nishkácheguhñ-  
anában, Onje Jesus nojemowat unwabewinnegezhigut-  
ettodush ningótwaswogwun aninnewug tá unnokewug :  
zezhigutón ope che be-ezhápun che nojemoint, káween-  
rabewinnegezhiguk.

itche Manito (Jesus) nuhquatunk, otinnán, kagianizze-  
uh kokkinná andussheyag ketábuhwásewág kebazhek-

okashemewág giya kepezhkemewág kemátásuggábegináwág wemeniáwá nebe unwabewinnegezhiguk?

16. Kánuh wuhow equa, Abraham odánu, Mutche Manitón awákáningoot binná usshe neezhwáswa kekenonowin, otá ge-gishkeáse unwabewinnegezhigutinik?

17. Opedush o-o aekettót, kokkinná nashkanemigoojin águtchewun, kokkinnádush anishanábag pápenanemowug menik o-o kitchetwáunnokewinun aeendotunk.

18. Eketodush, owwagonan Kitche Manito otogemáwewin azenágwuk?

19. Wesuggut menekánink ezhenágwut, aninne watápenunk, ogittegátán ogittegánink, máje-egin, be kitche metigón; benaseugdush gezhigónk bonewug otikwunnewuninik.

20. Minowádush eketto, wagonan Kitche Manito otogemáwewin azenágwuk?

21. Wanje ómbiskág puhquazhgun ezhenágwut, equa watápenunk niswo-tepiegun besebochegunun (báság puhquazhgun) ogegátón, kokkinná che ómbishkág che nángunk.

22. Májádush otumne shábooshkánun kitche otanowun, giya otanowun, uhguhgequat, uhzhezhat Jerusalemink.

23. Oweuhdush otinnán, Neendogemám babazhek innuhgo tuh gágega bemátizzewug? otinnándush anishanában,

24. Wekoorhetók anegók che peendegayag wábwág squádem nebewá ketenenim, tuh wekoochetowug che beendegawát, kádush tuh kushketosewug.

25. Ningótink ogemá pusegweet, kepáquonk squádem, kemáje nebowwindush áqutchink, uhpapágáquhumag squádem ekettónk, Neendogemám, pákندانومووشينانگ; keguh guhnonigowá, tuh eketto, ká kekanemissenonim wanje-eyag:

26. Medush che máje iekettoeyag, neweseneminábunukko nemenequaminábunukko zhiáeyun, ke guhgequanábunukko nemikkunámáng.

27. Tuh eketodush, ketenenim, ká kekanemissenonim wanje-eyag; ningooche ezhág, kokkinná mache izzhewabizzeyag.

28. Medush emá keche mowweyag, che muhmultwa-ábeshinag, ope che wábomagwá Abraham, Isaac, giya Jacob, kokkinná giya mamándáwizzidjig, Kitche Manito otogemáwewinink, keenowádush keguh ságitchewabimegázóm.

29. Wábunónk tuhónjebáwug, giya engábeunónk, giya kwatinónk giya sháwunónk, Kitche Manito otogemáwewinink, tuh námátábewugdush.

30. Binnádush, ánint uhgew nōngum nágánandágoozidjig nōndás ga apetandágoozewát; giyadush uhgew nōndás apetandágoozidjig mewug uhgew ga negánandágoozidjig.

31. Mego e-e gezhigut, ánint Phariseun obeotissigón, náwán, ságáun, ningooche ezhán Herod keguh nesig.

32. Otinnándush, owwe weendummow 'ow wágoosh, b *neságitchenázhowág Mutche Manitóg, giya nenojemöewa*

zhiguk giya wábunk, giya wáswábunk neenguh eesh-

Anawak Ünjittá neenguh bamosa, nongum giya wábunk, bunk giya, minowádush bazhek gezhigut neenguh eesh-ká máween tuh izzhewabusinón, mamándawizzit che shingebun, aqutcheiube Jerusalemink.

Oh Jerusalem! Jerusalem! keneság manitowázojg, kebe hág uhgew azhe nizzhuhummágoyunik; nuhningim nuhwe mowóndonág kenejánisug, pekááquouh azhe donát onejánisun anámeningwegun, keenowádush ká nanduhzeem!

Binná kewegewám kenuhguhtumágóm banátuk. Kagat-tenenim, káween minowá keguh wábomissoem chebwá sag o-o gezhigut ope keguh eketóm, tuhsháwandágooze a tuhkoshink Kitché Manito otonozowinink.

## CHAPTER XIV.

izzhewabukduah ogemá Pharisee andánit peendega uh-quazhegun unwabewinnegezhigutink, otukkowábo-dush.

nnádush bazhek aninne anosumábit, mesiche.

sudush guhnoke, otinnán gegetoweninnewum giya Pha-  
quik 'nuh tá izzhewabut nojemoittink unwabewinnege-  
ik?

idush gegetosewug. Ototápenán, nōjemoán, buhgite-  
1:

uhnonán, otinnán, áneen wuhow andussheag kepesheke-  
giya kebazhekokazhemewá, beendánekanasat unwa-  
gezhiguk ga wekobinnásewagobun unwabewinnege-  
?

ádush kushketosewug we nuhquatowáwát ono iuheen.

veendumowándush buhbawatágoozewin uhgew gá nun-  
g, ope wiábundunk onábundumowát, ogemá uzzhuhbit;  
hush,

reuh aninne wekominág kago owushema apetandágwuk  
ewin námátábekago, konemá owushemá apetandágo-  
aninnewum apetandágoozeyun oguhnúdomán;

eendush gá nundomik giya gá nundomát uhnew keguh-  
eezh 'ow aninne onámátábewin, keendush keguh águtch  
apetandágwuk námátábewin che otápenumun.

pedush wekomigoeyun, nōndás apetandágwuk námátá-  
wwe námátábin, weendush gá nundomik, keguh be-  
k, neendinowamágum nowutch ishpemink ezhan: me-  
che meenwábomikwá uhgew wátopomodjig.

wwagwan owushema ga apetandumogwan weow, nōn-  
apetandágooze, owwagwandush nōndás ga apetandum-  
weow, owushema tuh apetandágooze.

tigóndush uhnew gá wekomiggoojin, wákoongayunin,  
tsokowudjig nundomákan, kago giya kekánisug, nun-

domákan, giya anowamudjig kago giya, kekitchetwáwiz-  
mug; ánga giya weenowá kaguh wekomikóg chetepámák-  
wá.

13. Wákoongayunun, katemákizzidjig nundóm, nanepen-  
gat, giya nanepenizit, giya kagebeengwat :

14. Keguh sháwandágoozdush; Ónje ká keguh ge tepámá-  
gooseeg; ábejebáwinink keguh tepámágoowiz.

15. Bazhekduah uhnew wátopomigoojin n'wánduminit one  
iuheen, otigón, tuh sháwandágooze ween ga mejit puhqashe-  
gun Kítche Manito otogemáwewinink.

16. Jesusdush otinnán, bazhek aninne kítche wekoonga, kí-  
che nebenádush onundomán :

17. Otuhnonán otoskenegamun ope kowásinink, uhnundomín-  
wá uhgew wákominjig, Ónje kokkinná kago gezissin.

18. Kokkinnádush miáje ónduhmetágoozewug. Bazhek ek-  
etto, áke neenge kishpinutión, newawábundán : ápadush bakí  
anandágoozeyán.

19. Minowádush bazhek eketto, metoswa pezhekewug nee-  
gegishpenánag, newe owwe tebhugemág; ápadush bakí an-  
dágoozeyán.

20. Minowá bazhek eketto, neengewe-ew; me wanje ezi-  
sewán.

21. Oskenegamemádush betuhkoshin, oweendumowát otog-  
mámun ono iuheen. Wagemákundunkdush wegewám miáki-  
tize, otinnán otoskenegamun gazhetinna mikkunáng papázhág,  
magwa otanuh, beezh katemákizzidjig, giya kagebeengwajg,  
giya miákinnekajig, nanepenizzidjig.

22. Otoskenegamundush eketto, Neendogemám, gegezhetig  
gá ekettoeyun, kiábedush towrwutta.

23. Ogemádush otinnán otoskenegamun, mikkunáng giya  
michikkuning papázhág beendegush, menik che mooshkewg  
newegewám.

24. Ketenenim, uhgew aninnewug wiánuhnundomugebuneg,  
ká oguh tángunduzenáwá newesenewin,

25. Kítche nebewá anishanában owejewegón : gwaketádush,  
otinnán,

26. Oweuh aninne beótezhit, shinganemásig ósun, giya ógon,  
giya wewun, giya onejánisun, giya wekánisun, giya otoww-  
mán, giya obemátizzewin, ká neendá otoskenegamemáse.

27. Owwagwandush ga guhwadebanindizzosegwan, che be  
nopenuhzhit, ká neendá otoskenegamemáse.

28. Owwanan wuhow andusheyag we ozhetót wegewám,  
ga námátábesigoon che onuhgindunk ga inuhgindanik che te-  
bábundunk che tabisanik che gezhetót?

29. Konemá ope ozhissetót kashketosig owwe gezhetót, kok-  
kinná wiábunduminit obápeigón,

30. Eketiönk, wuhow aninne máje ozhega, kádush kushke-  
tose we gezhegat.

31. Owwanandush wuhow ogemá, mowwinnawát bazhek og-  
mán, kánuh otánámátábisec, che tebhugindázót che kushketose

gobunan, metoswákoozit nuhgishkowát neezhtunuh anduswák-oozininjín?

82. Úhgamá, magwouh wásá 'zhiát, uhnónát oweuh, che kuhquajemánit che innuhwandewát.

83. Me eu owwagwan magwaiuhe ga iáguan kishpin we-nuhguttunzig kokkinaá azhetunni, ká neendá otoskenegame-máso.

84. Shewetágun onissheshin ; shewetágunduah kishpin baná-tuk, áneen ga shewetágunámink ?

85. Ká ningót enábuhtuinón, ákeeng che átöngibun, gamá ketegánink che átöngibun ; owabenán koshuh. Öwwanan wawuwugáguan che nöndunk, máno tuh nöndum.

## CHAPTER XV.

**KOKKINNAHDUSH** mowönjichegajig giya miázbeninnewug-gizzidjig be-ezháwug be-bezindowáwát.

2. Phariseeug giya oshbe-egaweninnewug nuhnishkázeta-goozewug, eketowug, wuhow aninne owetokowán mache izzhe-wabizzinidjin owetobemándush.

3. Oweendumowándush o-o buhbawatágoozewin, eketönk, 4. Öwwanan aninne andussheyag ningotwák iáwát manishá-nishuh, bazhekduh wunneshink, kánuh otánuhguhnáseen shángussemetunnuh usshe shángusse buhgwutuhkumigáng, che nundowábomát uhnew wunneshininidjin che mikkowát?

5. Mikkowátduh, otinnemángunink otussán, uhpápenane-moot.

6. Buhtuhkoshink andát, omowöndönundomán owejetukke wamágunun giya wásokowájin, otinnándush, wejebápenane momeshig ; neenge mikkowá nemánishtánishim waneshinge-bun.

7. Ketenenim, owushemá pápenanemowinnewun gezhigönk bazhek mache izzhewabizzit gwaketöt otanandumowin che men-noizbewabizzit, azhe pápenanemönk, shángusse metunnuh usshe shángusse, manoizzhewabizzidjig ánwanandizzowin munaze-sigwájin.

8. Úhgamá oweuh equa metoswák tuswa shoneá ayát, bazhek-duh wunnetöt, kánuh otásukkáunzeen wásákoninjegun, che chaguhriegat owegewam, nánázl che mikkowát?

9. Ge mikkungduh, omöwöndonundomán owejetukkewamá-gunun giya wásokowájin, otinnándush, wejepápenanemomeshig ; neengemikkowá neenshoneám waneuggebun.

10. Me giya, aninnuhgook, pápenanemowinnewun gezhigönk magwaiuhe Kitche Manito omezhihowamun bazhek mache iz-zhewabizzit gwakandungin che mennoizzhewabizzit.

11. Eketöduh, bazhek aninne neezhewam oguisun :

12. Oshemaemáduh otinnán ösun, nöš, mezheshin otinota-wizze menik watisekágoeyán : azhe nanáwenumowátduh otin-otawiszewin.

13. Náagutcheduh punge anduswogwunniguk, oshemaemá



omowöndönán otinotawizzewin, májádush wásá zhezhat, obnájetödush kokkinná uhbisshegwách uhbemátizzit.

14. Opedush kokkinná gá banájetöt otiemun, me azhe kitché buhkuttawinnewung emá otunnuhkewinink ; májedush katemá-kizze.

15. Owwe uhnonigoose bazhek aninnewun emá otunnuhkewinink ; otuhnónándush cheweushumát kókáshum ketegánink.

16. Ogoochedush umwán shegooshkebichegunun kókóshumwájin ; kádush oweuh aninne otushumegooseen.

17. Opedush aenandunk, ittizzo, bátielowun nös anonájin kokkinnádush otánáwá puhquazhegum che mejewát giya che megewawát, neendush nenib neembuhkuttayán !

18. Neenguh pusegwe che ezhyán nös, neenguh enán, nös, neenge mutchetotowá Kitché Manito giya anosumeun.

19. Ká neendá apetanágoozisse keguis che egooyámam minowá ; bazhek ketunnoketágaweninneem ezheissin.

20. Pusegwedush, obeotísándush ösun. Magwoudush wásá betát, ösun owábomegön, osháwanemegön, obegwáshkunnétágön, oquagunánink, iojemegootdush.

21. Oguisemádush otigön ösun, nös, neengemutchetotowá Kitché Manito anosumeun káween minowá keguis neengi-egoose.

22. Osemádush otinnán, umnoketágaweninneemun, owushema onisheshink buhbeenzikowágun betök, beenzekonik : tuhtebeninjebeزون beenzekonik oninj, metikwukkizzenun beenzekonik ozitáng :

23. Owushema wánenoot pezhekeens benik, nesik ; wesentá, pápananemotá :

24. Wuhow neenguis genebopun, minowádush bemátizze ; gewunneshinobun, minowádush mikkowá, májedush pápananemowug.

25. Sazekizzinidjindush ketegánink iáwun ; bazhew wegewaminkdush buhtuhkoshink, onöndán nemeitting giyadush ngumöng.

26. Onundomándush bazhek umnoketágaweninneemun otinándush áneen o-o anuhkumiguk ?

27. Otinnándush, kekánis luhkoshin ; kösdush wánenonidjin pezhekeensum ogenetumowáwán, önje omikkowán wawass mennobemátizzinit.

28. Nishkátizzedush, kádush wepeendegase ; ösundush beságrám beguházomigoot.

29. Oguhnonándush, otinnán ösun, binná kitché nebená tuso kekenöñwinun ketunnoketön, kádush weká neenge bogobetoseen kedikittowin ; ká pápish manishtánishans kegemezhesensum, che wejepápananemomugwábum neendenowamágunug :

30. Bábegadush ween 'ow keguis tuhkoshink, gá nishewun nájetöt ketinotawizzewin bisshegwách equawezhishun önje, kegenetumowá wánonidjin pezhekeensum.

31. Otinnándush, neenguis, gágineek keweje-ew ; kokkinnádush tabandumán keen ketieem.

32. Enandágwut che pápenanemoeyunk; kekánis genebopun, minowádush bemátizze; gewunneashinobun, minowádush mikkowá.

## CHAPTER XVI.

OTINNAUNDUSH otoskenegamun, bazhek wiánuttizzit aninne omezhinowame: owcuhdush beweędumágõn, kemezhinowam obanájetõn ketinnokájegm.

2. Onundomándush, otinnán, owwagonan o-o n'wándumán anájemigoeyun? wábundi-issin ketinumkewin; káween kíábe keguh mezhinowawisee.

3. Mezhinowadush ittezo, áneen o-o ge teyán? Neendogemám neendotápenumág nemezhinowaweyambán; ká neen kushketose wewánekeyan; neendáguch che papáundotumá-gayán.

4. Neengezhandum ga izzbewabízzeýán ságitchewabinnego-ýán nemezhinowáweyambán, che peendegunnigowát owege-wámewáng.

5. Kokkinná onundomán otogemámun mazenámowájin, otinnándush natámubbinidjin, áneen menik mazenámowwut neendogemám?

6. Ekettodush, ningõtówák tepiegum pemeta: otinnándush, otápenun kemazaniegun, námátábin, nánemetunnuh oshepeun.

7. Minowádush bazhek otinnán, áneen menik mazenámowwut Neendogemám? ekettodush, ningõtówáswá tepiegum puh-quazhegun. Otinnándush, otápenun gazhetinna kemazaniegun, námátábin, nishwáswá metunnuh oshepeun.

8. Otogemámemá niandum õnje genebwáká totum: uhbe-nocheug o-o ákeeng anunnokewat nowutch nebwákáwug uhbe-nocheug wásayá nebwákáwát.

9. Ketenenim, ketinotawizzewinewá õnje innuhwandások; pongesinag, keguh õnje menigõm gágega táwin.

10. Ween wawane kanowanduk agásenutininik, kunwandán wawane kache apétandágwutininik; weendush kanowanduhzik agásenutininik, ká kunwánduhzeen kache apétandágwutininik.

11. Kishpin quiuk getotumzewag kitchetwáwizzewin o-o ákeeng, owwanan ga meninág quiuk kitchetwáwizzewin?

12. Kishpin wawane kunwánduhzewag bakánizzit aninne otiemun, owwanan ga meninág tebinowa ketiemewán?

13. Ká oweuh otoskenegamemá otá unnoketowwáseen neezh otogemámemán, bazhek otá sheenganemán, bazhek otá ságeán, bazhek otá wanjetõnán, bazhekduh otá banájeán: káween ketá kushketoseem che unnoketowwug Kitché Manito giya Mámmon, (kitchetwáwizzewin o-o ákeeng.)

14. Phariseug, sásagizzidjig, onõndánáwán kokkinná ono iuheen, opápeáwándush.

15. Otinnándush uhnew, keenowá kequikonágwitõnawán keowwewán anosumewát aninnewug; Kitché Manito koshá

okekandánun ketaewán. Owushema apetandágwuk magwa aninne, Kitche Manito me shàngandunk.

16. Tepákonegawin, giya mamándawizzidjig nánázh Jóna: eu ope nánázhdush nōngum Kitche Manito otogemáwewin gágequa kokkinnádush aninnewug oginjetáwenotánáwá.

17. Nowutch wanepunut, gezhik giya áke che májámugá, punge tepákonegawin che pongesink.

18. Owwagwan gawabenágwan wewun, minowádush báht-nezinidjin wetegamát, bisshegwátizze; owwagwandush ga wetegamágwan gá wabinnegoot onábamun, bisshegwátizze.

19. Bazhek aninne wíanuttizzit, wanissheshininnik misquágin, giya wanissheshininnik bebuggwyánnegin otuggwin, wanissheshininnikdush mejim andusso gezhigutinnik:

20. Bazhekduš papánundotummágat, Lazarus ezhenekín otishquandamink shingeshin, mizzewa iyomege.

21. Nundotummága che ushummint bewebitchegumun kache-twáwizzit aninne otopowinnik wanje pongesink: anemógdál betuhkoshinóg be-nósqúátumágoot iyomegeet.

22. Gá izzhewabukduš nundotummágat azhe nebót máche-witchegázodush, Kitche Manito omezhinowamun omájewinsigón Abraham okákegunnik ezhewinná; kache-twáwizzit aninne giyadush ween onebo, ningwuhwádush.

23. Mutche ishkotangduš, ishpemink enábe owesugganduk; wásádush owábomán Abrahamun, Lazarusundush okákegunnik iáwun.

24. Ahzhequadush, eketto, Nōs Abraham, sháwanemishin, Lazarusun nōzh, che tánguhgwinjetót oninj che tukkábuwáwútt neendanenew, newesugginazh omá ishkotang.

25. Abrahamduš eketto, niaguttuhwandun neenguis, megwouh bemátizzeyun, uhgeiáeyun wanissheshink ketiamun, Lazarusduš mutche iewissun; nōngumduš mennóíá keendun kekuhwátuggitto.

26. Minowádush kago, nussowwie keen neenowind giya, káche wequayá, oweuhduš we ezhát ewada iezháeyun omá tje ká tá kushketose ká giya oweuh omá 'tá be-ezháse ewada che onjebát.

27. Ekettodush me wanje ketánummeattōn nōs Abraham, che ezhe anónát Lazarusun, nōs owegewamink.

28. Nānunnewug nekánisug, che owwe guhgekemát che be-ezhásigwá omá mutche ishkotang.

29. Abrahamduš otinnán, Mosesun otiáwán, giyadush mamándawizzinidjin, mewun uhnew ga bezindowáwájin.

30. Ekettodush, oh nōs Abraham! káween eu; bazhek keshá gá nebót nayáb ezhát otá ánwanemáwán.

31. Otinnándush, kispin tabwatowásigwá Mosesun giya mamándawizzinidjin, ká otá tabwatowáseen gá nebonidjin.

## CHAPTER XVII.

OTINNAUNDUSH otoskenegamun, mutche totátewin ðnjúttá tuhtuhgomuggut; kitche sunnágut koshá ween wanje izzhewabuk!

2. Nowutch 'tow onissheshin besebochegunábekôn napekonint, pukkobewabenintdush kitche gummeeng, che mutche to-towápun, bazbek uhnew babewizzheidjin.

3. Tuhtebábundizók! Kekánis ningótono azhe mutche to-tokin, guhnózh; ánwánindizzótdush, menowesháwánim.

4. Kishpin mutchetotók neezhwáchtink ningo gezhik, ánwánindizzót, neendositáwandum eketót; mennowesháwanim.

5. Anoninjigdush otináwán Kitche Manitón nowutch mechá-tón nemushkáwandumowinnewán.

6. Jesudush eketto, wesuggut menekánink anegoquág kemushkáwandumowinnewá, ketá enáwá wuhuh metig keguh puhkwákobinneo, kitche-gummeeng keguh ketegánigo, ketá tabwatágowádush.

7. Owwanan o-o andussheyag otunnoketágaweninemeyag, usshumát pezhekewun, giya bemebochegat, ga enápun, ketegánink beðnjebát, owwe námátábin wesenin?

8. Kánuh ketá enásewá, gezheactón wesenewin, kispizzoon, mezhinowakundoweshin, che eeshquá weseneyán giya che eeshquá menequayán; panemádush giya keen keguh wesin giya?

9. Megwetch 'nuh ketá enánemá ketunnoketágawenineem ðnje uzzhie-endotunkigo aenut? Káween neendenandum.

10. Me giya keenowá debishko, ope gá eeshquátáeyag kokkinná ono iuheen azhe anoninuhgook, ekettoeyeuk, ká quiuk neendunnoketágaweninnewissemin; neenge enunokemin azhe anðnigoyáng che unnokeyáng atuh.

11. Gá izzhewabukdush magwouh Jerusalemink 'zhezhat, otunne shábooshkán nowwiuhe Samaria giya Galilee.

12. Ane chagishkunk otanuh, metoswa aninnewun onuhgishkowan wamegejig, wásádush nebowwewug:

13. Anegók ázhequawug ekettoewugdush, Jesus, Neendogemám, sháwanemeshináng.

14. Wiábomátdush, otinnán, májág, sáságewitche gaweninnewug owwe wábundi-ik keowwewán: gá izzhewabukdush magwouh unnepezekáwát, nojemowug.

15. Bazhekduh, wiábundunk uhge nðjemót, gwakegábo-we, uzzhakewa anegók gegeto omámoyewumát Kitche Manitón.

16. Pongeshin oskezhigónk Jesus ozitánink, omámoyewumátduh; Samaritanewedush.

17. Jesudush eketto, kánuh metáchesewug gá nojemojig? áneen uhgew shánguswe?

18. Kánuh oweuh che gwaketásewug che mámoyewumát Kitche Manitón meatuh wuhow miátáwizzit?

19. Otinnándush, pusegween, máján, kemushkáwandumowin kenojemoigoon.

20. Ope Phariseeg kaquajemigoot, áneen ope Kitche Manito otogemáwewin ga tuhkoashinomuguk, otinnán, káween ketá wábunduzzeem ope Kitche Manito otogemáwewin takoshinomugguk.

21. Káween tuh ekettooseem, binná, omá! binná, emá! taje binná Kitche Manito otogemáwewin keowwewáng iá.

22. Otinnándush, gezhigutón tuh tuhkoashinomuggutón, keguh wewábundám Aninne Oguisun bazhek ogezhigutómun, káweendush ketá kushketoseem.

23. Keguh egowág, omá enábig! ewada enábig! kago nopenuhnákagwánik.

24. Unnemeke wásumowinink nuhbuhnie gezhigónk óndátg, ázhowiuhedush gezhigónk sukátg; me ga izzhewabuk Aninne Oguisun ogezhigutómun.

25. Chebwá ochichesag ono gezhigutón kitche nebená tuh tuhgwatuggito, tuh wabinnegázo uágew anishanábag ónje.

26. Gá izzhewabuk Noe ogezhigutómun, me ga izzhewabuk inik Aninne Oguisun ogezhigutómun.

27. Gewesenewug, gemenequawug, wewewug, wetegandittewug, nánázh e-e gezhigut Noe uhbeendegat chemánik, mooshkubundush áke, kokkinnádush banátizzewug.

28. Giyadush gá izzhewabuk Lot ogezhigutómun; wesene-wug, menequawug, átátewug, ketegawug, ozbegawug;

29. Me go e-e gezhigut Lot siáguhunk Sodomink, Kitche Manito otótán che pongesink gezhigónk ónje ishkotá giya ozháwáshquáshkonag kokkinnádush obanájeigónáwán :

30. Me gá izzhewabuk o-o gezhigut Aninne Oguisun ope nágoozit.

31. E-e gezhigut owwagwan gittégumik, ga iágwan, otimundush beendik attanik, ká tuh benesándewase che otápenuk, ween giya ketegánink ga iát, ká tuh uzzhakewase.

32. Náguhtuhwanemik Lot wewun.

33. Owwagwan ga wegooche bemajetogwan obemátizzewin oguh banájetón, owwagwandush ga wewunnetón obemátizzewin oguh bemájetón.

34. Ketenenim, eu dibbikut tuh neezhoshinóg nebágunnik; bazhek tuh otápená bazhekduh tuh ishkoná.

35. Neezh equawug tuh nezhobesebochegawug bazhek tuh otápená bazhekduh tuh ishkoná.

36. Neezh aninnewug ketegánink tuh iáwug; bazhek tuh otápená bazhekduh tuh ishkoná.

37. Oguhnonáwándush, otinnán, ánepe Neendogemám? otinnán weowwerná che iatg me emá megizzewug che mowájeittewát.

## CHAPTER XVIII.

OWEENDUMOWAUNDUSH buhbawatágoozewin ; gáginsek aninne che ezhe uhnumeát.

2. Ekettónk, otanonk bazhek tebákonegaweninne, ká ogosáseen Kítche Manitó, ká giya aninnewun ogosáseen.

3. Bazhekdush shegá emá iá e-e otanuh ; tebákonegaweninnewundush obe-eshánun, ekettodush, quiuk osetón 'ow aninne andotowwit.

4. Kaweendush we totunze wiazhkut ; náágutchedush ittizzo, ánuh ká neengosáse Kítche Manito giya ká oweuh aninne neengosáse ;

5. Ünishá wuhow equa megooshkácheit, neenguh quiuk osetowá che megooshkácheissig nuhningim che tuhkoshink.

6. Jesudush eketto, bezindowwik mache tebákonegat aekettót.

7. Kánuh Kítche Manito oguh quiuk osetowán tebinowa otuh-nishanábamun otizzhewabizzewininne ? ánuh konemá weká pánemá ?

8. Kagat ketenenim ònjittá oguh quiuk osetowán bábegá, anawak, Aninne Oguisun tuhkoshink, oguh mikkowán innuh mushkáwandumowin ákeeng ?

9. Otebátótán o-o guhgequawin, áhnint uhgew nenebwákámin anandungig, opápeawándush uhnew ánint.

10. Ekettodush neezh aninnewug kítche uhnumeawegumigónk ezháwug owwe uhnumeáwát ; Pharisee bazhek bazhekdush mow-ònjichegaweninne.

11. Phariseedush nebowwe o-o ezhe uhnumeá tebinowa we-owwink, Kítche Manito, megwetch ketenin, izzhewabizzise-wán ánint aninnewug azhewabizzewát, wiazhingát, mutche izzhewabizzit, bashegwátizzit, uhgamá tebishko izzhewabizzit, wuhow mowònjichegat.

12. Neezhink ningo uhnumeagezhiguk nemuhkutta ; metá-chink neendiemun bazhek nemegegam kokkinná neendiemun.

13. Mowònjichegaweninnedush wásá nebowwe, káween ish-pemink we-enábisse gezhigónk : tánginittizzo okákegunink, ekettodush, sháwanemeshin, Kítche Manito sháwanemeshin, nemutcheizzhewabiz.

14. Ketenenim, wuhow 'mowònjichegaweninne owushema mennoizzhewabizze anosumeet Kítche Manito o-o unnekewat andát bazhek 'ow azhe mennoizzhewabizzit, owwagwan ga gitche apetandumógwan weow tuhtuhbusandágooze : weendush ga tuhbusandunk weow owushema tuh apetandágooze.

15. Obetowawándush uhbenocheun che tángenát ; otoskenegamundush wiábunduminit onuhbibekemáwán.

16. Jesudush onundomán ekettodush, máno uhbenocheug neenguh benázekágóg, kago nuhgánisshowákago, ònje uhgew azenágoozidjig Kítche Manito otogemáwewinink iáwug.

17. Kagat ketenenim, owwagwan uhbenocheink ga totunze-

gwan weow ká tuhpeendegase Kitche Manito otogemáwewinink.

18. Bazhek ogemá okuhquajemigōn, ekettodush, Menno-neendogemám, áneen ga izzhewabizzeán che gágega bemátizzeán?

19. Jesusdush otinnán, wagonan menno-izzhewabizzeán wange ezheun? ká oweuh menno-izzhewabizzease, meatuh bazhek, me Kitche Manito.

20. Kekekandánun guhgequawinun, kago bisahewátizzekas, kago nishshewakan, kago kemotekan, kago guhgenowishkekan, kitchetwáwanim kōs keguh giya.

21. Ekettodush, kokkinná ono neenge kunwandánun aquo netáwiggeán.

22. Jesusdush n'wándunk ono iuheen otinnán ningōtwayug kiábe izzhewabizzeáw ketá izzhewabiz; átáwán kokkinná azhetunneun katemákizzidjig meezh, ketinotawizzeáw tuhtuhgōo gezhigōnk; benopenuhzheshindush.

23. Opedush o-o n'wándunk kitche kushkandum; ōnje kitche wánutizze.

24. Jesusdush wiábomát kushkanduminit, otinnán, uhgew wánutizzidjig tuh kitche sunnágizzeáw che peendegawít Kitche Manito otogemáwewinink!

25. Nowutch tá wanepunút kitche áwase che shebáakunk shebákecheánik sháponegun, wánutizzit aninne che beendegát Kitche Manito otogemáwewinink.

26. Ughewedush, n'wándungig, ekettowug ówwanan ga kush ketopun che bemájeiggōot?

27. Ekettodush, ono iuheen aninne kashketosig, Kitche Manito tá kushketōn.

28. Peterdush eketto, binná, kokkinná neengenuhguhtámes, che nopenuhnáng.

29. Otinnándush, kagat, ketenin, ká oweuh aninne wékí onuhguttunzeen wegewam, gamá ōsun, gamá ōgeen, gamá wékánisun, gamá wewun, gamá onejánisun, Kitche Manito otogemáwewin ōnje,

30. Owushema keche iápun nōngum, giyadush che gágega bemátizzippun minowá che ákewung.

31. Ototápenándush asheneezhimidjin, otinnándush, bimá, Jerusalemink ketezhámen, kokkinnádush iuheen mamándáwiz-zidjig gá ezhebe-egawát Aninne Oguisun gá iezhebeoont kokkinná tuh izzhewabut.

32. Tuhbhugittenumátinun, miátáwizzidjig tuhbhugittenum-owáwug, tuhpápenotowwá, tuh kitche mutchetotowwá tuh sík-wánáwán:

33. Oguh buhshunzhawáwán, oguhnissáwán, niswogumigutí-nikdush; minowá tuh ábejebá.

34. Kádush onissetotunzeenáwán ono iuheen, ekettowin gátowáwug, ká okekanduhzeenáwá ono iuheen tebátotungin.

35. Gá izzhewabukdush, ope bazhew bowotittunk Jerichoink

bazhek kagebeengwat aninne chegekunnuh námátábe, nundotumágadush.

36. N'wándowát anishanában bamosanit, kuhgwatwa, wagonan eu ?

27. Oweendumowáwándush Jesus Nazarethink bamosa.

38. Abzhequadush, ekettõnk, Jesus, David oguisun, sháwanemeshin.

39. Uhgewedush uhnegánejjig onibbekeguhnonáwán, pezánábin otinnáwán ; owushemadush ázhequa, David oguisun, sháwanemeshin !

40. Jesusdush nebowwe, unnoke, che be-ezhewetáwint, ope-dush tuhkoshink okuhquajemán,

41. Ekettõnk wagonan nandowwanemeun che totonán? eket-todush, Neendogemám, ápadush wábeán.

42. Jesusdush otinnán, keguhwáb ; kemushkáwandumõwin kebemájeiggoon.

43. Bábegadush wábe, uhnopenuhnígõn, ogitchetwáweát Kitche Manitõn : kokkinnádush anishanábag wiábundumowát omá moyewumáwán Kitche Manitõn.

## CHAPTER XIX.

JESUSDUSH umbeendega otunne shábooshkán Jerichoink.

2. Binnádush bazhek aninne Zaccheus ezhenekázo nágániz-zit mowõnjichegaweninnewug, wánuttizze.

3. Owwe wábomán Jesusun, owwagwan wiáwinnegwan, ká tabábizze, ozám kippuhgegábowewát, agáshe-edush.

4. Negánebutto, sycamore metígõnk owwe wequándowa owwe wábomát, emá ane ezhánit.

5. Jesusdush bowotittunk, enábe, owábomán otinnán, Zaccheus, gazhetinná benesándowán, newe nogishká andáyun, nõngum gezhiguk.

6. Gazhetinnadush, benesándewa, pápenanemo owábomát.

7. Ope wiábundumowát, kokkinná guhguhnonittewug eket-towug, owwe beendega, owwe wetopomát aninnewun mache izzhewabizzinidjin.

8. Zaccheus nebowwe otinnán Jesusun, Neendogemám, bin-ná ábetá neendunnokájegun nemenág katemákizzidjig : kish-pindush makummáwugan, oweuh aninne otiem, newink owush-ema nayáb nemená.

9. Jesusdush otinnán nõngum o-o gezhiguk kunwanjegawin takoshinnomuggut o-o wegewamink : me wuhow bazhek Abraham oguisun giya.

10. Aninne Óguisun obenundowábundán owwe bemájeát wannisshinidjin.

11. N'wándumowát ono iuheen, oweendumowán buhbawátágoozewin õnje chegeiube iáwug Jerusalemink õnje enandum-õg Kitche Manito otogemáwewin tuh nágwut bábeга.

12. Ekettodush bazhek kitchetwáwizzit aninne wásá ezhá, owwe otápenunk ogemáwewin medush che bekwat.



13. Onundomándush matáchenidjin otunnoketágaweninnewun uhmenát metoswa tebábishkojegunun otinnándush uhnew, iág nánázh che tuhkoshinán.

14. Otanishanábamundush oshinganemiggön, ononáwug oweuh onopenuhnt, ekettönk, káween keguh iáwásemín wá-ow aninne che ogemákundumung.

15. Gá izzhewabukdush, ope nayáb takoshink, gá otápenuk ogemáwewin uhnöke chenundomemint uhnoketágaweninnewun uhnew gá menájin oshoneám ; owwe wábundunk iámenik kashketonit uzhatáwawát.

16. Netam tuhkoshinkdush eketto, Neendogemám, ketebábishkojegun owushema metoswa tebábishkojegun tussin.

17. Otinnándush uhnew, me wawane manototunk neendunoketágaweninnewun ozám kege kitche kuskitchegea kitche punge ; eu önje metoswa otanowun keguh debandánun,

18. Minowádush bazhek be-eketto, Neendogemám, ketebábishkojegun náno tebábishkojegun owushema tussin.

19. Otinnándush giya nánun otanowun keguh tebandánun.

20. Minowádush bazhek be-eketto, Neendogemám, o-o bi-azhekwung ketebábishkojegun gá kunwandumán manitowagin-önk.

21. Kege gosin kegekekanemin sunnágizzeun kemámön gá attosewun kepushgooshega uhgeketegasewun.

22. Otinnándush, tebinowa kegegetowin keguh tebakongöta mutche izzhewabiz unnoketágaweninne ! kegekekanim uhsunnágizzeun otápinnegayán uhge buggittinnegasewán pushkoohegayándush uhge ketegasewán.

23. Uhnishwin uhge attosewun neenshoneám shoneá uzhat-ötöng, takoshinán neendágeián neenshoneám giya menik ga ge unne bejenissag ?

24. Otinnándush uhnew niyánebowwinidjin otápenummow- wik ningo tebábishkojegun, menik uhew metoswa tebábishko- jegun ayát.

25. Otinnáwándush Neendogemám metoswa tebábishkojegun otián.

26. Ketenenim kokkiáná ayájig tuh menáwug weendush ayásig, ayát kago tuh otápenummowá.

27. Uhgewedush nemiátáwizzemug, watápenissigwa che ogemákundowwugwá, benik, nesik omá anosummeyán.

28. Gá eeshquá o-o iekettötdush, negáne ezhá Jerusalemink shezhát.

29. Gá izzhewabuk bazhew bowotittunk Bethphageink giya Bethanyink wudjewink Olivet ezhenekáta, neezh otoskenegamun otuhnonán,

30. Ekettönk peendegayeuk eu otanuh, keguh mikkowá emá mánezheens che tuhkobizzoot káweká aninne otasubissenun ; ábuhök benik omá.

31. Oweuh aninne kuhquajeminág, wagonan wanje ábuhwag ? keguh enáwá Neendogemámenán onundomán,

Þhgwedush anoninjig ezháwug omikkowáwán eu, gá i.

Magwouhdush ábuhwáwát mánezheensun otabanemánid-owán ; owwagonan wanje ábuhwag mánezheens ?

Ekettowugdush Neendogemámenán onundomán.

Obetowáwándush Jesusun, obeenzikowágunnewándush áwán mánezheensun Jesusundush otasubbeáwán.

Þtunne tuzhwagizzittonáwán okonásewán ane ezhánit.

Bazhew howotítumowát, che nesákewawát wudjewink kokkinná otoskenegamun máje pápenanamowug anegók

awug kitche twáweáwát Kitche Manitón kokkinná kit-nokewinun Þnje menik wiábundumowát :

Ekettónk, tuh sháwandágooze ogemá takoshink Kitche otuhnozowinnink : innowandewin gezhigónk, kitche-

zewin owushemá apetandágwut.

Þnint Phariseeug magwauhe anishanában, otigón, Neen-un, pezán ábin, ezhe ketoskenegamug.

Þghnonándush otinnán, uhgew pezán ábewát ásineeg tá ázhequawug.

Þpedush bazhew buhtuhkoshink, ogunnowábundán otazhequanotándush,

Ekettónk oh ápadush kekekandumumbun, nongum ke-ittóm, iuheen wájeendunk ketinnowandewin ! pichenuk-gátágóg keskezhigónk.

Þezhiguttóm keguh otissiggonun, kemiátáwizzemug kevetáyánekánegóg, keguh mitchekunnegánegóg gewe-teguh Þnje kunwanemigóg,

keguh wabezhemegóg metukkummik, keguh oppuggin-teenjánisug che gegishkowáwá ká pápish keguh ish-ooseeg bazhek ásin che uhgwetosink, Þnje ká kekekan-ope mawuhtissiggoeyun.

Þwwe beendegadush kitche uhnumeawegumigónk, má-hewabenándush ayatándinidjin,

Þinnándush, oshepe-egáta, newegewam, wegewam che ihnumeá keenowádush kewázhekowáwug gamotishkid-

Þuhequadush andusso gezhiguttinnik kitche uhnumea-gónk. Ogemá sáságewitche-gaweninnewug giya oshebe-innewug, giya anishanábag otogemámewán enandumóg wát,

Þádush omikkunzeenáwá ga totummowát : Þnje kokkin-anában meenwandumóg bezindágoot.

## CHAPTER XX.

r izzhewabudush, bazhek ono gezhiguttón, magwouh emát anishanában, kitche uhnumeawegumigónk, gub-meenwájemowin, ogemá sáságewitche-gaweninnewug hebe-egaweninnewug, obetissegún má-mowiy okewan-

2. Beguhnonigün, ekettönk, weendumoweshináng, wagonan mushkâwizzewinnewinne, wanje totumun ono iuhca; owwanandush gá menik o-o mushkâwizzewin?

3. Oguhnonán, otinnándush uhnew, keguh kuhquajeminasin kago ningötwayug; guhnozeshig:

4. John obaptizewawin gezhigönk nuh Ünjebámugguttinne; aninneeng innuh Ünjebámugguttinne?

5. I-itewug, ekettowugdush, kishpin gezhigönk Ünje ekettoyung; unishwin ge tabwatowásewag? tuh eketto,

6. Kishpindush aninneeng Ünjebámugguttinne ekettoyung; kokkinná anishanábag keguh bemosiniegónánig: enandumö John mamándáwizze.

7. Nuhquatumög, ekettowug, kâ nekushketosemin che ekettoyung.

8. Jesudush otinnán, kâ giya neen, keguh weendumosononim wagonan, o-o mushkâwizzewin wanje totumán ono iuhcaen.

9. Omájedush guhgekemán anishanában o-o buhbawatágoosewin; bazhek aminne ogittegátán ketegán, otoweándush ketegaweninnewun, májádush wásá otunnuhkewinink keenwazh.

10. Opedush mámánig, otuhnonán unnoketágaweninnewun, che ezhanít ketegaweninnewun, menint natáwegittowát; ketegaweninnewugdush obuhshunzhawáwán, okewanizzhawáwándush bizzhishshik,

11. Minowá bazhek unnoketágaweninnewun otuhnonán, buhbukkittawáwán giya ween, iyágutátuhkummik ototowáwán, okewanizzhawáwándush bizzhishshik.

12. Minowá bazhek otuhnonán; me niswa; obemwágumháwándush, uhnew giya ween, oságitchenázhowáwándush ketegánink.

13. Tabandukdush ketegán eketto; áneen o-o ga toyán? neenguhnoná síágeug neenguis, konemá ween uhnew oguhmuhnájeáwán wabomáwát.

14. Opedush ketegaweninnewug wiábomáwát, i-itewug, me wuhow oguisemá, umbasinno nesátá ketegándush keguh tabandámen.

15. Medush azhe ságitchenázhowáwát ketegánink, azhe nesáwát. Unish o-o tabanduk ketegán gagetotowágwán uhnew?

16. Tuh be-ezhá, che nishewunnájeát uhnew ketegaweninnewun, bakánizzinidjindush ketegaweninnewun, ogah mená ogittegán: n'wándumowátduh, ekettowug, kâ pápish tuh izhewabut.

17. Ogunnowábomándush eketto, owwagonandush o-o wshebe-egátá, ásin wazhegajig wiabenumowát, me nágánimink ishquaihe wegewamink?

18. Owwagwan ga pungissinnögwan eu ásieneeng tuh begehshin, owwagwandush ga tussozogwan tuh besebozo.

19. Ogemá sáságewitchehaweninnewug giya oshebe-egaweninnewug, me go e-e tepiegun anandumowát che tuhkonáwát;

ogosáwándush anishanában : weenowá ònjittá we i-enáwug, enandumòg.

20. Otukkowáborháwán, otuhnonándush ga ukkowábománid-jin, ápiche anowandingin ototowáwán we wiyazheáwát, ogegetowinun we ònje ochicheáwát, mágizzhá otá mushkáwizzewug che bátámáwát, keche buggittinnummowáwát Kitche Ogemán oninjenink.

21. Okuhquajemáwán, ekettònk, Neendogemám, neenkekan-dámin quiuk tabwawin azhe kuggequayun, kádush oweuh anin-ne-pekenònk ketuhpetanemáse ; quiukigo Kitche Manito azhe tabwat ketizzhe kuggequa ;

22. Quiuk nuh tá izzhewabut, tepáummáwungid Caesar tepá-ummátewin ?

23. Okekanemán okuhgianizzewininne, otinnándush, wago-nun wanje kuhgwadebanemeyag ?

24. Wábundi-issig punge shoneá. Owwanan oskezhik ma-zenichegátag ? Oguhnonáwán ekettowugdush, Caesar.

25. Otinnándush, menik Caesar otiemun tabandungin, menik Kitche Manito iuheen tabandungin.

26. Kádush kushketosewug owwe otápenummowáwát odik-ittowininne anosummewát anishanában, mámukkátanemáwán asketonit, pezán ábewugdush.

27. Ahintdush Sadduceeun obeotissigòn, (káween kago ábe jebáwin, aketòjig,) okuhquajemáwándush :

28. Ekettònk, Neendogemám, Moses neenge-ezhebeummá-gonán, oweuh aninne nebonit wewit bwá onejánissit, wekánis-sum oguhotápenáne wewun che netáwiggittummowát wekánissun uhbenocheum.

29. Ningoteyung ge neezhwáso owekánissindewug, netam wáwit nebo, bwá onejánissit.

30. Wiáneka wewitedush nebo, bwá onejánissit,

31. Kokkinnádush owewenáwán, kokkinnádush nebowug bwá onejánissewát.

32. Squáchedush, equa giya ween nebo.

33. Opedush ábejebáwinnink, áneen uhow wewun ga áwit ? neezhwáswa gewetegamáwát.

34. Jesusdush oguhnonán, otinnándush, obenochueug o-o-ákeeng wetegandewát, giya weteganduháwug.

35. Uhgwedush, ga ta apetandágoozidjig gezhigònk che uháwát, giya che ábejebáwát, ká tuh weteganduhzewug, ká giya tuh wáweteganduhásewug.

36. Ká giya minowá tuh nebosewug ; teshisko Kitche Manito onezhinowamun tuh izzhewabizzewug, Kitche Manito one-jánissun tebinowa tuh áwewug.

37. Ahbejebáwin tuh tuhgomuggut, Moses gewábundiewá metigònsink, wiáwenát Kitche Maniton Abraham Omanitomun, giya Isaac Omanitomun, giya Jacob Omanitomun.

38. Oanje káween nabojig Ogitche Manitomewán, bamátiz-idjig atuh Ogitche Manitomewán, ween kokkinná wanje bemá-ásewát.

39. Ahnint oshebe-egaweninnewug / ektettowug, Neendogemám, wawane aketoeyun.

40. Náágtuchdush, ká okuhquajemásewán kako.

41. Otinnándush uhnew, áneen wanje ektettowát, Christ, David oguisun, uzzheketowát?

42. Ween David eketto, onuhgummowinink, Kitche Maanít otinnán Nemanitomun, neengitchenikáng námátábin.

43. Nánázh kemiátáwizzenug che totéwwugwá che tukókánutwá.

44. Daviddush Neengítche Maanitomun enát, áneen ga ge eke oguisait?

45. Kokkinnádush anishanában uhnóndágoot, otinnán otokenegamun,

46. Kuhgenábomik oshebe-gaweninnewug, meenwandumóg kitche beenzikowágunun papámegoozhawát giya uhámmekowwintwá átáwawinnink owushema apetandágwuk námátábe-winun uhnumeawegumigónk giya wekoondewinnink.

47. Ogittánáwán shegág owegewamewán owweuiyazhótáwát kuhgánwazh unnumeáwug, owushemadush guhtuh buhshazhaógowizzewug.

#### CHAPTER XXI.

ENAHBEDUSH owábomán wiánuttizzinnidjin aninnewu, beenjwabenumowát shoneá otossowinnink.

2. Owábomándush katemákizzinidjin shegá, beenjwabenuminit neezh shománekanesun.

3. Ektettodush kagat ketenenim, 'ow katemákizzit shegá, owushema beenjwabenán, kokkinná menik bánjwabenumowát.

4. Kokkinná uhgew nebewá ayájig nebená obeenjwabenán weendush kokkinná obeenjwabenán menik ayát:

5. Ahnintdush otuzzhindánáwán kitche uhnumeawegumik azhe mennocheagátáwág ásieneeng, giya azhe ionissaheshing bagittinnumingin: ektettodush,

6. Ono iuheen wiábundungin, gezhiguttón tuh ochichesawu, ká bazhek ásin tuh iágwelosinzenón kokkinná tuh tittibinuwabinnegátawun.

7. Okuhquajemáwándush ektetónk Neendogemám, áneen ope óno iuheen che ochichesag?

8. Ektettodush; Tuttebábig, kago keguh wiyazhemiggo-seem; nebewá tuh tukoshinóg neendunozowinnink neen Christ che ektettowát; kagá shiegwuh ochichesa, kago nopemba kago.

9. Opedush nóndumag nundobunnewinun, giya sunnágut, kago sagizze kago, netam me ono iuheen ga chichesagin, káweendush ween muhshie waquiásenón.

10. Otinnándush, aezheweenzojig tuh muhmowwinnaótewug; ogeomág giya tuh muhmowwinnaótewug.

11. Nebewá giya tussink áke tuh nuhningishká tuhbukut-rinnewun, giya kitché ákoosewinnun, sagizzewinnun, che che kuhkekinnowátuk gezhigónk tá iónje.
12. Chebwá o-o i-izzhewabuk, keguh tukkonigowá keguh bátáegowág che buggittinnummátink keowwewáng uh-meawegumigónk, keguh benegóm anosumewát ogemág giya gánizzidjig neenduhnozowinink ónje.
13. Keche wetókágoeyag.
14. Kago enandunkago negán che náguttuhwandumag ga he nuhquatumag.
15. Keguh menimim ketonewáng ga ekettoyag, giya nebwá-wín, kokkinná kemiátáwizzemewág ká tá kuahketosewug e nuhquatónágwá.
16. Kenegeiggowág, giya kekánissewág, giya ketinnowamá-nnewág, keguh buggittiniggowág; ámint, keguh nissiggóm.
17. Kokkinná aninnewug keguh nishkanemiggowág, neen-hnozowin ónje.
18. Ká pápish bazhek kenesissewá tuh wunnissinzenón.
19. Kunnowanemikkóg kechichágowág kebeowinnewáng.
20. Opedush wábundumag Jerusalem onundobuneeg gewe-kumowát, mezun shiegwouh bazhewwuk che banájetóng, guh enandám,
21. Medush uhgew Judeaink ayájig, wudjewink tuh oppi-it-rug, nowwiedush ayájig tuh ságaumóg, uhgewedush uhnóch innukkwinnink ayájig kago oguh chakishkunzeenáwá.
22. Me ono gezhigutón che buhshunzhaogowizzewát, kok-ná iuheen wazhebe-egátagin tuh tabwawinnewung.
23. Kitché sunnágut uhgew anjekoojig, giya uhgew n'wán-wásojig ono gezhigutón, ónje tuh kitché sunnágut ákeeng, che nishkátizzewin oguh otissiggónáwá uhgew anishaná-z.
24. Anábuhtuhgág uzzhowweshk, tuh pongesinóg tuh máje-wug che iyowákánewewát, kokkinná uhnóch azheweenzojig: átáwizzidjig oguh buhtuhkooshkánáwá Jerusalem, nánázh e kubbasanik miátáwizzidjig ogezhigutomewán.
25. Medush che kekinnowátuk gezisónk giya dibbiké gezis-k, giya uhnungónk: ákeengdush ayájig tuh sunnágizzewug, chegumme giya otegowug muhtwaáshkáwug.
26. Aninnewug otaewán nebumugguttinnewun sagizzewát, nowábundumowát ono iuheen takoshinnomuggukkin ákeeng, shkáwizzewinundush gezhigónk tuh nuhningishkáwug.
27. Medush ope che wábowáwát Aninne Oguisun anáquttónk e be iát mámowy mushkáwizzewin giya kitché-twáwizze-n.
28. Opedush ono iuheen máje ochichesag, medush ishpenk enábig tátuggikquanik kekunwanemigowin bazhew tuh-o.
29. Tepájemotowándush buhbawatágoozewin; binná kitché wnenátuk, kokkinná giya metigóg;

30. Siágebuggizzewájin, kekekandánáwá tebinowa keenowí, nebin bazhewuk.

31. Me eu tebishko ope wábundumag ono iuheen che be izhewabuk, keguh kekandánáwá Kitche Manito otogemáwewa bazhew uhbetuhgög.

32. Kagat ketenem, kokkinná uhgew anishanábag nógem bamátizzidjig káween kokkinná tuhnebosewug che bwá kubasag.

33. Gezhik giya áke tuh májámuggut ; neendikittowin kóhí kátuh, májámugusinón.

34. Tuttebábundummázök ; kago weessinneyag, giya meaquayag ozám ishkonittezokago ; kago wunnandun kago kagutuhwandummowinewá, e-e gezhigutdush buhguhmişkágoyun bwá nundowandumun.

35. Nuhwágwunnink tuh izzhewabuttinne ga otissiggowí kokkinná ákeeng, ayájig.

36. Ukkowábig, uhnunmeág mozhug, konemá ketá ta eandágoozim che ozhindumag kokkinná ono iuheen che nebeweyag anosumit Aninne Oguisun.

37. Gezhiguk magwouh, guhgequa kitche uhnumeawegungönk dabekutinikdush ságáum uzzhowwe iát wudjewink Ólív ezhenekáta

38. Kokkinnádush anishanábag, kekeshap kitche uhnunwegumigönk be-ezháwug, be-bezindowáwát.

## CHAPTER XXII.

BAZHEWUT che ochichesag wekoondewin wambishkásiník puhquazhegun, kubbekosa wekoondewin atumink,

2. Ogemá sáságewitchehaweninnewugdush, giya oshewegaweninnewug owwenesáwát enandumög ; ogosawandush anishanában.

3. Mutche Manitodush obeenjinnowán ashkowán Judas Iscariot ezhenekázo, bazhek ashe neezhidjig.

4. Májádush, owwe guhnonát ogemá sáságewitchehaweninnewug giya shemágunishe ogemág ga ezhe buhgittesawát.

5. Pápenanemowugdush wáweendumowwáwándush áneá.

6. Giya weendush wáweendumowán chewe mikkunk ga ezhew chegat che buggittinnát ope anishanábag emá iásigwá.

7. Opedush ochichesa e-e gezhigut wambishkásiník puhquazhegun kubbekosawin che netöng ;

8. Otunnonán Peterun, giya Johnun, eketönk, owwe kashetög kubbekosa wekoondewin, mágizhá ketáwesenemí,

9. Otinnáwándush, áneende chewe gezissitoeyáng ?

10. Otinnándush, binná, unne chakishkumág otanuh, kashetuhgunishkowáwá aninne, chebemetuhkonunk nebe menogutuhgunink ; nopenuhnik che unnebeendegat wegewamink.

11. Aninne tabandunk wegewam keguh enáwá, Neendoge-  
imenán ketig, ánde o-o ga tuzzhe mejeán kuhbekosa wekoon-  
win mánowy neendoskenegamug?
12. Munguttanik wegewam keguh tinnoummágowá kezisse-  
z emá.
13. Majáwugdush, otizzhemikánáwá bego o-o gá enát,  
rádush kuhbekosa wekoondewin uzzhozissittowát.
14. Opedush tepiegun tabishkosag, owwe wuhwanuhbe, má-  
oww asheneezhidjig anoninjig.
15. Otinnándush, ónjittá neendenandanábun, we wetopomin-  
ihgook, o-o kuhbekosa wekoondewin chebwá kuhgwátuggit-  
eyán;
16. Ketenenim, káween minowá o-o wekoondewin neenguh  
ejeseen, chebwá tabwawinewun Kítche Manito otogemáwe-  
winink.
17. Ototápenán menequáhegun, azhe uhnumeát megwetch-  
át, otinnándush otápenumók o-o máuhonittig.
18. Ketenenim, káween minowá neenguh minnequaseen  
omenábo, chebwá takoshinnomuggut Kítche Manito otoge-  
áwewin.
19. Puhquazhegundush ototápenán, megwetchenát obokobe-  
n, omámenán, ekettónk, me o-o neow, keenowá wanje mene-  
yag; me o-o ga ónje wuhnanemesewag.
20. Me giya e-e andotunk wanákooshewesenink, ototápenán  
enequáhegun ekettónk, o-o menequáhegun, óshke wá-  
eendumágawin nemisquemink keenowá kesiswawabenumá-  
óm.
21. Binná, ween bagittinnit oninjeen newetobemik omá oto-  
owinink.
22. Kagat Aninne oguisun máj gá ezhichegátá, anishdush,  
h kítche sunnágizze 'ow aninne bagittinit!
23. Majedush kuhguhquajindewug, owwagwan o-o gatotum-  
íwan?
24. Giya ofuzzhindánáwá owwagwan owushema apetandá-  
wezwan, weenowago tebinowa.
25. Otinnándush, miátáwizzidjig otogemámewán ogitche  
emákundágowán, che mennoizzhewabizzewát uzzhenintwá.
26. Káween keenowá keguh izzhewabizzisseem; ween koshá  
wahemá apetandágoozit andussheyag, agásheinnidjin tuh iz-  
ewabizze, weendush wagemáwit mezhinowang guhtuh enan-  
igooze,
27. Owwanan owushema apetandágoozit, ween námátábit  
opowinink gamá ween mezhinowakundunk? kánuh uhov ná-  
átábit otopowinink? neendush mezhinowangigo ketizzhe we-  
weninnim.
28. Keenowá wájeweyag neen kuhgwadebanemiggowinink.
29. Ketinnoumonenim ogemáwewin, nós azhe innoumowit  
emáwewin;
30. Gomá ketáwesenim, giya ketámenequam, neenduhto-  
winink neendogemáwewinink ketánámátábim námátábe-



winnik che tebuggemagwá ashenezhwawánnuggizidjig Im-elitug.

31. Jesusdush eketto, Simon, Simon, Mutche Manito kegun-dowwanemik puhquazhegunink che ezhe nókásik :

32. Kege uhnumeatumón koshá, kemushkáwandumowin che pongesinzenók ; opedush gwakandumun mushkáwandumemik ká-nisug.

33. Otinnándush Jesusun, neengezhandum chewejewinín che owákáneweyunk, giyadush cheneboyunk.

34. Ekettodush, ketenin, Peter, pekááquouh ká táamazittágo-zisse chebwá nissink, ká neenkekanemáse che ekettoeyun.

35. Otinnándush anoninánin miáhájetubissenowánin otosowin, giya mukkizzenun, uhnóch kago kenundowandánáwánni-ko kago ? Ekettowugdush káween.

36. Otinnándush nōngum, ween iát otosowin, máno oguh má-jetón, giya oguhs kibetágun, kishpindush otuzzhowweshkōg oguh átakan obeznikowágun che kishpinuttót bazhek.

37. Ketenenim, o-o wazhébe-egátátag tuhtabwawinnewun, nea ónje, mache izzhewabizzidjig ge tuhgwuhginjéázo, ónje iuhca tagobe-egázoeyánin ; tuh gezhekegátawun.

38. Ekettowugdush, Neendogemám, binná, ono neezh uz-howeshkōn ; otinnándush, metatsink,

39. Beságáum, ukko andotungebun, wudjewink Olives ezi ; otoskenegamundush onopenuhngōn.

40. Opedush gá otittunk emá, otinnán, uhnumeág che kuh-gwadebanemigoozewag.

41. Pemauihedush otizze bukkawinnán pungee ope ásin gá oppuggitōngēbun, ochicheengwunittádush uhnumeát ;

42. Ekettodush, nōs ápadush enandumun ningooche che-ese mewinumoweyun o-o menequáchehun ; káween neenigo an-andumán, keenigo enandumowunan.

43. Kitche Manito omezhinowandush gezhigōnk owábomii-gōn weowwinne mushkáwizzewin uhmeniggoot.

44. Azhe wesugrandunk, ashkumigo kitche uhnumeá, otub-wazowin misqueeng azhenágwuttinne puhpungegánik ákeeng.

45. Wanishkátidush gá eeshquá uhnumeát, bowotiasát otos-kenegamun, owábomán nebanít, azhe kushkanduminit.

46. Otinnándush, wagonan wanje nebáyag ? onishkág uhn-umeág, che kuggwadebanemegosewag.

47. Mágwouhdush gá gegetót, binná kitche nebaná anish-ábag, newendush Judas ezhenekázót, bazhek ashe neezhidjig, benegáne, obenázekowán bazhew Jesusun owwe ojemát.

48. Jesusdush otinnán, me nuh azhe buhgittinut Aninne Ogu-sun uzhojemut ?

49. Uhnwedush papáwejewegoojin wiábundumowát, wá-nuhkumiguttinnik, otinnáwán, Neendogemám, neenguh buk-kittaeamin innuh uzshoweshkōn ?

50. Bazhekduh obukkittawáninne ogemá sáságewitchega-weninne otoskenegamun, kishketowwugagunámándush.

51. Jesusdush oguhnonán otinnán, máno tuh totumóg wátotumowát, otángenomowán otowuggánne nojemótowándush.

52. Jesusdush otinnán ogemá sáságewitchehaweninnewun, okewanzeun giya wagemákundungig kitchhe uhnumeawegumigónk, bowotissaggoojin, gamotishkid innuh, buhtukkoniinjig kebetotám uzzhowshekón kebetukkonán giya shemágunun?

53. Ono gezhiguttóm magwouh gewejewinnuhgook kitchehnumeawegumigónk káweká kegeshebinnekatoowisseemwábun, chewetukkoneyag; me o-o koshá ketepiegunewá giya kush-kedibbikut omushkáwizzewin.

54. Ototápenáwándush, ogemá sáságewitchehaweninne owe-gewamink otezhe suggábeginnáván: Peterdush otunnenopenánán nága wásá.

55. Gábishkuhnanumowátdush ishkota nowwiuhe wegewamink, wuhwanuhbewug, Peterdush mámowy.

56. Oskenegequandush ogunnowábomiggón emá námátábidjig cheegishkota, anegók oguhnówábomán Peterun, ekettodush, me wuhow aninne wájewegoojin.

57. Ahgunwatunkdush otinnán equawun, káween neenkekane-máse.

58. Náágutch minowá bazhek owábomegón ekettodush, keen bazhek ketow, Peterdush otinnán, aninne, káween neen neendowwisse.

59. Ningótepiegun ope minowá bazhek owábomigón anegók gegetowun, me wuhow aninne bazhek wájewegoojin, Galilee aninne áwe.

60. Peterdush eketto, aninne, ká neenkekanduhzeen aketoyun: hábegadush magwouh uhgegetót pekááquouh mazittágooze.

61. Jesusdush bemushkotá, begunnowábomát Peterun; Peterdush omikwandán e-e gáegopun, chebwá mazittágoozit pekááquouh, ká neenkekanemáse nissink keguh sket.

62. Peterdush ságaum, iázhequa anegók uhmowwit.

63. Aninnewug manjimenájig Jesusun, azhe pápenotowáwát, giya buhbuketawáwát.

64. Ogebeengwabenáván; medush azhe buketawáwát okezhigónink, okuhquajemáwándush, ekettowug owwanan o-o ba-kittáók?

65. Kitchhe nebená uhnóch mutche ekettowinun otienáván.

66. Pichenukdush aae gezhiguk, okewanzeun, kitchhe ogemá sáságewitchehaweninnewun tshebe-egaweninnewun giya, mowónjeitewug otebákonegawinnewáng otizzhesuggábeginnáván, okuhquajemán,

67. Keen innuh Christ? Weendumoweshinnáng, otinnán, ánuh weendumonán ká ketá tabwatunzeem:

68. Giya neen ánuh, kuhquajeminnán, ká ketá nuhquatoowisseem che buggittinneyag.

69. Náágutch pánemá Aninne Oguisun tuh námátábe kitchhe aikáng Kitchhe Manito omushkáwizzewinink.

70. Kokkinnádush ektetowug, keen inuh Kitche Manito Oguisun? Otinnándush, kedikittóm, uzshiáyán.

71. Ektetowugdush, wagonan kiábe manazyunk chewetóká-goeyunk? Keenowindigo tebinowa kenöndumowánan otón.

### CHAPTER XXIII.

**KOKKINNAHDUSH** anishanábag, pusegwewug, Pilateun zhiánit otizze suggábeginnáwán.

2. Omáje webátamáwán, ektetónk, nemikkowánán 'ow aninne kuhgepázomát anishanában, genáumowát che tepáumowásigwá tepáummátewin Caesarun, neen ogemá Christ, otittán weow.

3. Pilatedush okuhquajemán, keen nuh ketógemákundowwág Jewug? Oguhnonándush, eketto, keen kedikit.

4. Pilatedush otinnán ogemá sáságewitchegaweninnewun giya anishanában, ká kago nemikkumowáse, che ge mutche izzhewabizzit wuhow aninne.

5. Ahwunjishdush ektetowug, otómbwamán anishanában, pápágguequat kokkinná Jewug andánuhkewát, Galileeink ónje máje guggequá, nánázh omá.

6. Pilatedush n'wándunk e-e tuzzhundumink Galilee, kuhgwátwa, che Galilee einnewit.

7. Bábegadush kakanemát, Herod 'zho-wejetukkewamágun-it otizzenázhwán; magwouh Jerusalemink zhiánit Herod.

8. Heroddush wiábomát Jesusun, kitche pápenanemo, kitche maweshá ánuh ónje enandum owwe wábumát, ónje kitche nebená uhnóch kago unnokewinun nánóndum; konemá neendá wábunduhán kitche unnokewin che totunk, enandum.

9. Okuhquajemándush kitche nebená ektetowinun; kádush gulnokese.

10. Kitche ogemá sáságewitchegaweninnewug giya oshebe-gaweninnewug nebowwewug, anegók gegetowug, owwe bátamáwát.

11. Heroddush giya oshemágunishe ogemág opápenotowá wán, giya opápizzhemáwán, miskobeenzikowágun obeenzikónáwán, nayábdush kewa nizzhowáwán, Pilateun uzshiánit.

12. Mego e-e gezhiguk, Pilate giya Herod uzzhinnowandewát; kiut gekékádebuneeg.

12. Pilatedush omowóndonodomán anishanában nágárizidjig giya ogemá sáságewitchegaweninnewug,

14. Otinnándush, uhnew, binna, kebetowwim uhow aninne anosumeán, kedikittóm opápáguhgepázomán anishanában, neendánuhtebábumá anosumeyag, kádush kago menikkumowáse chege mutcheizzhewabizzit.

15. Herod giya ká kago omikkumowáseen; kege-ezheh-zho-onenim che-ezhewinnag; kádush ningót ototowáseen ga ónje nebonippun.

16. Neenguhbushunzhawá, medush ga ezhe buggittinug.

17. (Bazhek tuh buggittinnegázo e e wekoondewin.)

18. Bebagewugdush, kokkinná anishanábag bábeqa, ningooch ezheiwinnik wuhow aninne, Barabbas buggittinumowweshináng :

19. (Owwe begobetót otanuh, giyadush owwenisshewát, gá Ònje kepáquo-ònt wuhow aninne.)

20. Pilatedush, enandum, owwe buggittinát Jesusun, minowá oguhnonán anishanában.

21. Ahzhequawug, ekettoiwug, suhsuhgáquo-òk, susuhgáquo-òk ;

22. Minowádush oguhnonán, medush nissink, ánishwin? áneen gá totunk? ká kago nemikkumowáse ga Ònje napun, neenguh buhshunzhawá, medush ga ezhe buggittinug.

23. Ahbetwa wittumög mozhug, suhsuhgáquo-òk uzzhekettowát : odikittowinnewá, giya kitche ogemá sáságewitche gawewinnewun odikittowinnewá mushkázizemugguttinne.

24. Pilatedush eketto, aketowátigo anishanában, tuh izzhewabut.

25. Obuggittinumowán uhnew aninnewun uhnissshewat gá Ònje kepáquo-òndebun, me uhnew nandomáwájin obuggittinumowándush Jesusun wáieendotowáwát che totowáwát.

26. Anemáje suhgábegináwát, ototápenáwán bazhek aninne, Simón ezhenekázo, Cyrenean, otanónk magwouh biezhat obuggittinumowáwándush opikunnánink metigón wátuzzhe suhsuhgáquo-ònt, guhgázomáwándush che bemewenánint.

27. Kitche nebenádush, anishanábag, giya equawug onopeanáwán, unnemechizzekowáwát, mowwemáwát.

28. Jesusdush ogwakegábowittowán, ekettoiwug, Jerusalem odáisemág, kago neen mowwemisshekago ; mowwindumók keowwewán giya kenejánissewág.

29. Binná gezhiguttón tuh ochichesawun ope che ekettoyag, tuh sháwandágoosewug equawug weká ká onejánissigwá.

30. Medush che máje i-ittummowát wudjewun ; tussózhoshináng ; giya pegukkumigáng, uhgwunnuh óshináng.

31. Kishpin o-o totumowát óshke buggizzinit metigón, áneen ga totumink básót?

32. Minowádush neezh gá mutcheizzhewabizzidjig aninnewug unnewesugguhbeginná che nissintwá.

33. Bowotittumowátidush, emá Calvary ezhenekáttag emá suhsuhgáquowáwát, giya tagosuhgáquo-ònjindush, bazhek ogitchenikáng, bazhek onuhmunjenikáng.

34. Jesusdush eketto, nús mennowwesháwanim, ká okekan-áshenáwá anunokewát. Ototápenumowáwándush agwidjin usshítátewát

35. Anishanábag nebowewug gunnowábomáwát : nágánizidjigdush obápeáwán, ekettoínk, obemájeán ween bakánizzin-ájin ; tuhguh tuhbermájeittizzo, ween Christ Kitche Manito, gá onuhgemint wiáwegwan.

36. Shemágunissshugdush obápenótowáwán, be-ezháwug owwe menáwán shewábo.

37. Ekettönk, keen Jewug wagemákundowwáwutwáguan bemájetön keow.

38. Oshebe-egundush emá ishpeemink uttowwá, Greek inwawinnink, giya Latin, giya Hebrew inwawinnink, izzhekettönk, ME WUHÓW JEWÜG OTOGEMAHMEWAUN.

39. Bazhekdush uhnew wájesuhsuhgáquiegázonidjin obápeiggön, ekettönk, Christ wiáwewunna, bemájetön keowwinnánnin.

40. Bazhekdush 'ow oguhnonán, kánuh kegosáse Kítche Manito, ayeesh mánowy kekotuggittomin ?

41. Keenowindush quiuk izzhewabuk o-o che izzhewabizzeyunk, kege mutche izzhewabizzemen ; uhowdush aninne káningótono ge mutche totunze.

42. Otinnándush Jesusun, Neendogemám mikkowwin neow ope peendegayun ketogemáwewinink.

43. Jesusdush otinnán, kagat, ketenin, nüngum gezhiguk keguh weje-ew gezhigönk.

44. Ningótwáswa tepiegunak, ge kushkedibbikutdush kokkinná ákeeng nánázh shángusso tepiegun.

45. Gezis kushkedibbikkissa, wiáguhgotagdush kítche-uhnum-eawegumigönk nowwie táshkissa.

46. Jesusdush anegök iázhequat, eketto, nös kebuggittinum-ön neenjichág keminjeeng : gá eeshquá ekettödush, nebo.

47. Shemágunnisse ogemádush, wiábundunk o-o izzhewabutinnik, ogíchetwáweán Kítche Manito ; ekettodush, kagat, wuhow quiuk aninne.

48. Kokkinnádush anishanábag menik gá bewábundumowát azhewabuttinnik, ope gá wabundumowát tánginittezowug okákegunewáng, unnekewawátdush.

49. Kokkinná wásokágoojin, giya equawun, Galileeink bow-önjewewewegoojin, wásá önjegábowewug nánágtutuhwábundumowát, ono iuheen.

50. Binnádush, bazhek aninne, Joseph ezhenekázo nágánizit tabákonegat, manobemátizzit quiuk aninne :

51. (Káween ween ogewetokowáseen uhnew gá tebákonánidjin Jesusun,) emá tá Arimatheink, Jewug ototanowewán ; ween giya obetön Kítche Manito otogemáwewin.

52. Wuhow aninne Pilateun otezhanun, owwenundotumowát, Jesus weowwinne.

53. Obenáán, wábiske bebuggewyán neginönk, oweoquiegánn jebágumikdush ásineeg geweembápegiegáttag otussán, káweká oweuh aninne kiut ge önje uhsáse.

54. E-e she ozhetáng che unwabewinnegezhiguk.

55. Equawun giya Galileeink gá be önje wejewewegoojin oopenuhkewug jebagumigönk, shezháwát owábundánáwá azhi-sittöng weow.

56. Kewawugdush, owwe gezhetáwát ozhittáwát pemeta giya uhnöch manonágwuttinnik, pezándush iáwug, unwabewinnegezhiguttinnik, azhehe-egáttagigo mazeniegunnink.

## CHAPTER XXIV.

NETAM gezhigut, unnemájesag unwabewinnegezhigut ápi-  
che kekeshap, obeotittánáwá jebagumik obetowát uhmanomá-  
gwuttinik gá ozhittowájin, ámint giya equawun owwejewiggo-  
wán.

2. Owábundánáwán ásin, mingooche ge ezhetittebinnegáta  
gabissingebun jebágumigónk.

3. Unnebeendegawugdush, ká owábunduhzeenáwá Jesus  
weow.

4. Gá izzhewabukdush, magwouh kitche kushkandumóg bin-  
ná, neezh aninnewun, emá nebowewun, wákkashkánewun obeen-  
zikowáguninne.

5. Sagizzewugdush, shuggushkewug, okezhigowáng cheguh-  
kumik ; otigowándush uhnew aninnewun, wagonan wanje nan-  
duhwábomag bemátizzit magwaiuhe gá nabojig ?

6. Ká omá iáse, ge ábejebá ; náguttuhwandumók, gá inin-  
nág magwouh Galileeink uzziát.

7. Ekkettónk, Aninne Oguisun Ünjittá buhgittinumowáwug  
miázheninnewuggizzidjig oninjewáng, che suhsuhgáquo-ont ;  
niswogwunnigutinikdush cheonshkát minowá.

8. Omikwándánáwádush gá ekkettót.

9. Unnekewawugdush jebágumigónk ünje, otowwe ween-  
dumowáwán ashe bazhekwnidjin, giya kokkinná, anishanában  
oweendumowáwán.

10. Ween Mary Magdalene, giya Joanna, giya Mary, James  
ógeen, giya bakánizzidjig equawun owejewegowán, uhgew  
wándumowájig ono iuheen anoninjig.

11. Oguhgebázittowáwán, ká otawatowásewán.

12. Peterdush pusegwe, jebágumigónkdush uhputto, now-  
wugotá, beenjeiuhe uzzenábit, owábundánun wábebebugge-  
wyannegin atuh, zhutanik, unnemájádush uhmámukkátandunk  
gá izzhewabuk.

13. Binnádush, neezh uhgew ezháwug otanong, mego e-e  
gezhigutinnik, Emmaus ezhenekáta, metoswa tepiegun ápe-  
cháne Jerusalemink.

14. Otuzzhindánáwá ono iuheen, gá izzhewabutinik.

15. Gá izzhewabuk, magwouh guhguhnonittewát ; Jesus be-  
tukohin, bemewejewegowán.

16. Okezhigowándush ningótono innekánewun, che nisseto-  
winnewásigwá.

17. Otinnándush, áneen o-o bemauihe ekettoyag bamosayag,  
kushkandumag ?

18. Bazhekduh, Cleophas ezhenekázo, oguhnonán, otinnán,  
keen atuh kemiátáwiz Jerusalemink, kekanduhzewun gá izzhe-  
wabuk ono gezhigutón ?

19. Otinnándush wagonan ono iuheen gá izzhewabuk ? otin-  
nándush Jesus Nazarethink otinunnokewinun, ween mamán-

dáwizzit kagat ápiche, ahosumit Kitche Manito, giya kokkinná anishanábag.

20. Neendogemá sáságewitche gaweninnemenánig, giya ná-gánizzidjig oge buggittinánáwán kechenesint, subsuhgáquowá-dush.

21. Neenowindedush neendenadámen otáge bemájeán Iarelun, me ó-o nōngum niswokoniguk, gá áquo izzhewabuk ono iuheen.

22. Kagatdush, ánínt neendequámenánig, gá enájemotowemintwá, wanje mámukkátandumáng, kekeshap ge ezháwug jebágumigōnk.

23. Quánuhwábundumowát weow, mezhinowan, bemátizze be-ekettowug, kewa.

24. Ahnintdush, wájewungidgidjig ge-ezháwug jebágumigōnk, equawugigo gá ekettowát mego gá ezhenumowát; kádush ogewábomásewán.

25. Otinnándush, kagepátizzeyag, babakekátuk ketaewán che tabwatumág, mamándáwizzidjig gá iekettowát!

26. Kánuh Christ tuh kuhgwátuggittose, ono iuheen, che ezhát ogitche-twáwizzewinink?

27. Wiazhkut, miátájemōnk Moses, kokkinná ogeweendumowán ono iuheen, ga tunne i-izzhewabutink.

28. Bazhew otunne otittánáwá otanuh azháwát; wásá azhánidjinigo unne ieendotum.

29. Onummetáwemáwándush, chewezingwámegowát, kagá onágooshe, opeendega wejewegowándush.

30. Gá izzhewabukdush, magwouh wetobemát otopowinink, ototápenán puhquazhegun, uhnumeátdush, omámenát.

31. Oskezhikowándush bákishkánewun, medush azhe nissittowenowáwát medush azheángwábomiggoot.

32. I-ittewugdush mamashkōt, kánuh ketaenánin ge chágiz-zogosemen, magwouh bebamosayunk, uhge betepájemotonuk mamándáwizzewin?

33. Pusegwewugdush, mego e-e tepiegun, Jerusalemink shezháwát omikkowáwánkush ashebazhekwnidjin, mowōnjeittūnit, uhnewedush wájewegopuneen.

34. Ekettōnk, Neendogemámenán ge ábejebá gewábunduhán, Simonun weow.

35. Tepájemowug gá izzhewabizzewát bamosawát gá azhe nissetowenáwáwát magwouh obekobetōt puhquazhegun.

36. Magwouh o o zhiékettowát, Jesus tebinowá nowwiuhe onebowwe; otinnándush, menno innowandeyeuk.

37. Sagizzewugdush áwunjishdush sagizzewug, jebi-wiábomungid, enandumōg.

38. Otinnándush, wagonan wanje sunnágandumag ketenan-numowinewán, ōnje ōmbwáshkág ketaewáng?

39. Binná ono neenninjeen, giya ono nezittun, neen tebinowa neendow, kuhquachechenishig, wábundumōk; jebi káween oweyássisse, giya ká okunnisse, azhe wábomeyag azhenágooseyán.

zwouhdush o-o zhickettöt, owábunduhán oninjeen giya

wunjuhushdush otawatunzikwá giya mámukkáatandum-  
nnán uhnew, kánuh kago weyás ketiáseenáwá?  
zoíundush omenáwán uhge ábwaweengebun, giyadush  
zebáqut.

tápenándush uhmejít anosumenit.

mándush, ono ekettowinun gá i-ininnuhgook magwouh  
uhgook, kokkinná ono iuheen tuh tabwawinnewunön,  
e-egátag Moses otebákonegawinnink, giya mamándá-  
giya nuhgumowinink tepajemigoeyán.

ákenumowándush otowwugáne che nissetotumowát te-  
nun azhebe-egátagin,

nnándush, o-o azhebe-egátag, ween Christ che kuh-  
ttöt, che ábejebátdush niswogwunnigutinnik.

hnwanindizzowin, giya menowesháwanindewin, tuh  
lim otuhnozowinink che guhgekemintwá kokkinná  
izojig, Jerusalemink tuh ünje máje guhgequa.

enowádush ga ünje tabwatumink ono iuheen.

mádush, kemenenim nös azhewáweendumonáng; Je-  
k keguhtiám, nánázh che be oeyag mushkáwizzewin  
che ünjebámugguk.

thanyink otizzhewejewán, ömbinnekanedush uhshá-

izzhewabukdush, magwouh uhsháwanemát, obukka-  
zhigönk ezhe ömbishkát.

uhnumeatowwáwándush unnegwaketáwug, unnekewa-  
Jerusalemink shezháwát unnepápenanemowát.

che uhnumeawegumigönkdush, uhnumeawug uzzhuh-  
ráwát Kitché Manitön. Amen.



JOHN Omeenwâjemowin.

## CHAPTER I.

HKUT miájetáng ekettowin, ekettowin Kitché Mani-  
egön, ekettowindush Kitché Manito geáwe.

zhkutdush miájetáng Kitché Manito wejewegön.

kinná kago, ween ge ünje ozhichegáta, káweendush  
zhichegátasenön, ween bwá ozhetöt.

nátizzewin ogegislúkán; bemátizzewindush aninnewug  
newá.

sayá wákashká kushkedibbikutönk; kushkedibbikut-  
otáköshkunzeen.

nne ge ünje májenizzhiegázo Kitché Manito uzzhíát,  
enekázo.



7. Ge tuhkooshin keche ðnje quiukwandágwuk wásayá, kinná aninewug ween ðnje che tabwa-andumowát.

8. Káween áwisse eu wásayá, gá ðnje májenizzhiegi keche ðnje kekandumowát eu wásayá.

9. Me e-e kagat quiuk wásayá, kokkinná aninne wati áke owásashkágøn.

10. Ahkeeng geiá, ween gá ðnje gezhichegátá gá áke, áke ká okekanemigooseen.

11. Obeotissan tebinowa wanemájin, tebinowa wanemájin ká okekanemigooseen.

12. Menik kekanemigoot tiabwatágoot mushkáwizza omenán Kítche Manito che oguisit, kokkinná tiabwatun otuhnozowinink :

13. Ká misque ge ðnje negesewug, ká giya weyás enand owinink, ká giya aninne otenandumowinink, meatuh Kít Manito otenandumowinink.

14. Ekettowin weyás ge ðnje ochichegáta, che wetegus oyunk, (neenge wábundámindush ogitchetwáwizzewin, kít twáwizzewin meatuh gá ðnjeeg ðsemá) mooshkena sháwa goozewin giya tabwanin.

15. John tepájemót, ekettónk, me wuhow gá tepájemuk, w buhnopenuzhzhit, neennegánemink iá, ðnje neennegánemink iábun.

16. Omooshkenawenink ðnje, kokkinná neenowint wanje yung giya sháwandágoozewin, sháwandágoozewin ðnje.

17. Tepákonegawin Moses gá ðnje menetink, sháwa goozewin giya tabwawin Jesus Christ ge ðnjebámugut.

18. Káweká oweuh aninne ogewábomáseen Kítche Manik meatuh bazhekoot gánegeint oguisemá, beendákegun iá ween gá kekandumoninung.

19. Me o-o John odikittowin washebe-egátá, ope Jew wanje májenizzhowáwát sáságewitchehaweninnewun giya l viteun Jerusalemink, che kuhquajemáwát, owwanan keen wi weyun.

20. Tepájindizzo, káween neen Christ neendowwisse,

21. Okuhquajemáwándush, owwanan wiáweun, keen in Elias? ekettodush káween, keen inuh eu mamándáwiz ekettodush káween.

22. Otinnáwándush, owwanan keen? newe weendumowá nik anozheuminjig áneen atumun keow?

23. Ekettodush, oweuh otázhequawin, buhgwuttuhkumig neendow, quiuk wuhmotoeuk Kítche Manito, mamándáwiz Esias gá ekettót.

24. Wanoninjigdush ánint Phariseeug.

25. Okuhquajemáwándush, otinnáwándush wagonan wa baptizewayun kishpin Christ wiáwissewunnan, giya Elias, gá mamándáwizitt wiáwissewunan.

26. Johndush oguhnonán, ekettónk, nebe nebaptizewa, ð uhdush kewejegábowittágowá, ká kekanemásewá.

27. Ween buhnopenuzhzhit, owushema apetándágoose:

apetandágoozisse kunága cheábuhumowugebum omuh-

o iuheen, Bethabaraink, getuzzhe izzhewabutõn, áwá-  
rdan; John gá tuzzhe baptizewat.

ábuminikdush, John owábundán Jesusun, obeotiasigoot,  
ih, binná Kítche Manito omanishtánishansemun, akooon-  
the izzhewabizzewin ákeeng.

ewuhow, gá enug, aninne buhnopenuzzhit, kítche wá-  
ema apetandágooze apetandágoozeyán, õnje gágineek  
a apetandágooze.

idush neenge kekanemáse; keche kekanemigoot Isra-  
ranje baptizewayán nebe.

indush gegeto eketto, neengewábomá ochichágomá,  
g' ezhenágooze, ishpemink beõnjobá, gebebonenotá-  
inkdush geiá.

idush neenge kekanemáse, weendush gagázomit, nebe  
zewayán neengeig, oweuh wábomut ochichágomán  
keet bebenezindágõt, ween me ga baptizewat ochichá-

engewábundán, neenge oshebeándush, Kítche Mani  
ussit.

ábuminikdush, John ge nebowwe, neezh giya otoske-  
;

ihnowábomán bamosanit Jesusun, ekettodush, binná,  
anito omanishtánishansemun.

ezh otoskenegamun onõndágõn gegetõt medush nope-  
Jesusun.

idush gwakegábove, owábomán nopenuhngoot,  
ah, wagonan nanduhwábundumag! Otinnáwándush,

ne Neendogemám, uzzhekettõnk,) ánde andáeyun?  
nnándush, õndáshág, bewábundumõk; be-ezháwug-

ábundánáwán, andát, owetobemáwándush, e-e kopa  
netoswa tepiegunak eu ápe.

zhekduh uhgew názhidjig gá nõndowájig Johnun ge-  
onopenuhnán, Andrew, Simon Peter wekánisun.

bega omikowán wekánisun Simonun, otinnándush,  
kowánán Messiah, me eu Christ.

towándush Jesusun, Jesusdush wiábomát, otinnán keen  
na oguisun, Cephas keguh ezhenekázo me eu ásin uz-  
z.

ábuminikdush, Jesus we ságáum Galileeink omikowán  
otinnándush; nopenuzheshin.

lip Betsaidaink iá, Andrew giya Peter ototanowe-

lip omikowán Nathanielun, otinnándush, neengemik-  
veen áwit Moses tepákonegawinnink, mamándáwiz-  
ush gá oshepe-egázõt, Jesus Nazarethink, Joseph

thanieldush otinnán, kago nuh wanisseshink, beõnje  
ugut Nazarethink? Philipdush otinnán, bewábundun-

47. Jesusun owábomán Nathanielun, obenázekágoot, ekettodush, binná, Israeliteun ween kuhgianezewin gagishkunzik.

48. Nathanieldush otinnán, áneen azhekekanemeyun? Jesus oguhnónán, otinnán, Philip bwá guhnonik, kegewábomin anámiuhe kitche shomenátigōnk.

49. Nathanieldush nuhquatum, otinnán, Rabbi, keen Kitche Manito Oguisun, keen wagemákundumun Israelink.

50. Jesusdush nuhquatunk, otinnán eu uzzheninnán, uhgewábominán anámiuhe kitche shomenátigōnk, me nuh eu wanje tabwatumun? keguh wábundán owushemá ga apetandágwuk, eu apetandágwuk.

51. Otinnándush, kagat, kagat, ketenin, pánemá keguh wábundán gezhik che bákishkág, giya omezhinowamun ōmbishkáwát giya benázhukewát bebonesindowáwát, Aninne Oguisun.

## CHAPTER II.

NASWOKONIGUK, gewetegandim, Canaink Galileeink, Jesusdush ōgeen emá ge iá.

2. Niyazh nundomáwug Jesus, giya otoskenegamug wetegandewinink.

3. Opedush manazewát shomenábo, Jesus ōgeen otigōn, ká otíaseenáwá shomenábo.

4. Jesusdush otinnán, equa, áneesh keenowint gatotumung? neendebiegun ká muhshe ochichesainōn.

5. Ogeen otinnán otoskenegamun, ningōtono anikin, totumōk.

6. Ningōtwáswa ásíneen nátobágunun, emá attawun ozhissitowáwát Jewug, ope beneittizzowát.

7. Jesusdush otinnán, mooshkenatōk uhnew nátobágumun nebe, omooshkenatōnávándush ápiche,

8. Otinnándush, segenun, umba ogemá májetowwik tabandunk wekoondewin, otizzhewetōnávádush.

9. Nágánizzitdush wekoondewin, gá gotundunk nebe shomenábo gá ōnje ozhetōng, kádush ogekekanduhzeen gá ōndinung, unnoketágaweninnewug atuh, ságenungig, kekandungig, wagemákundunk wekoondewin onundomán wáwenidjin :

10. Otinnándush, kokkinná aninnewug ōshke wekoondewinink, obetōnává wanisseshink shomenábo ; aninnewugdush tiamenequawájin, medush miánátutinnik nowutch, obetōnává : keendush kegekunwandán, wanisseshink shomenábo, nánázh nōngum, pichenuk kebetōn.

11. Me wiazhkut máje uhnokeet, kitche unnokewin, Jesus Canaink Galileeink, owábundiewatbush, ogitchetwáwizzewin ; giya otoskenegamun tabwa-anemigōn.

12. Gá eeshquá tátdush, Capernaumink ezhá ween giya ōgeen, giya wekánisun, giya otoskenegamun, emádush iáwug gómá tussogwun.

13. Jewugdush kubbekosa oweekoongawinnewá kagá ochishesá, Jesusdush Jerusalemink ge ezhá.

nikándush kitche uhnumewegumigónk, atáwajig pe-  
 1 giya manishtánishun giya omemeeg giya mashkotón-  
 shoneá námátábewug.  
 edush buhshunzhaegun otozhetón, bemenuhquánasink  
 :henázhowát kitche uhnumewegumigónk, giya ma-  
 hun giya pezhekewun : geseegwabenán, wiyáyázhe-  
 g shoneá ogwanuhbewabenánun otopowinun :  
 innándush átáwánidjin omemeen, ningooche ezhe-  
 uheen, kago ween nös owegewam, átáwawegumigoka-

noskenegamundush ogekunwandánáwá uhge oshebe-  
 ká kago neenge papamánduhzeen, meátuh kewege-

edush nuhquatumög Jewug, otinnáwándush, wagonan  
 gwuk, ga wábundieyang, uhtotumun ono iuheen ?

usdush oguhnonán, otinnándush, banajetoeyeuk o-o  
 numeawegumik, niswogwunigukdush neenguh gezhe-  
 wá.

wugdush ekettoewug ; nemetunnuh usshe ningótáswa  
 nonowin ge tuzzhekán, uhge ozhetóng, o-o kitche  
 wewummik ; niswogwuniguk innuh, keen ketá ge-

wendush, weenigo weow, gá tuhzhindunk.

wiábejebát gá nebót, otoskenegamun omikko-  
 o-o uhge enápun, ogetabwatánáwádush, azhebe-egá-  
 ekettoewin Jesus gá eketót.

wgwohdush, uzziát Jerusalemink kubbekosa wekoon-  
 , nebewá tabwatumög otuhnozowinink, ope wiábun-  
 , kitche uhnokewinun gá enunokeet.

usdush ká oge buhgittinnumowáseen weow oninjenig,  
 inná ogekekanemán aninne.

ádush onundowánduhzeen, oweuh ningótono keche-  
 che tuzzhemint aninne ; ónje ogekekanemán andinit  
 in.

## CHAPTER III.

ек aninne Pharisee, Nicodemus ezhenekázo hágâniz-  
 wát Jewun.

wuhow obeotissán Jesusun dabekutinik, otinnándush,  
 zenkekandámen, beguhgequayun Kitche Manito uz-  
 njebá ; ká oweuh aninne otá kushketose chetotunk o-o  
 in meatuh Kitche Manitón wejewigoot.

ihonándush, otinnán, kagat, kagat, ketenin meatuh  
 inowá negit, chewábundunk Kitche Manito otogemá-

odemusdush otinnán, áneen aninne ga ge ezhe negit,  
 t? minowá nuh otá peendega ógeen omisuttánik che

usdush oguhnonán, otinnán, kagat, kagat, ketenin,

oweuh anime nebe ge Õnje negissig, giya ochichágomá ká otá peendegase Kítche Manito otogemáwinnink.

6. Eu nágemugguk weyás Õnje, weyás; euedush nágemag-guk ochichágomá Õnje, ochichágomá.

7. Mámukkátanduhzewun aninnán, minowá ketáneeg,

8. Wáienánemuk, ienánemut, kenÓndán mutwayag, kádush, kekekanduhzeen wanjebámugguk, gamá azhámugguk; me giya debishko kokkinná, wanje negidjig ochichágomá.

9. Nicodemus nuhquatum, eketio, áneen ono iuheen ga ge izzhewabuk?

10. Jesus oguhnonán, otinnán, keen nuh ketogemákmán Israelink kakanduhzewun ono iuheen?

11. Kagat, kagat, ketenin, azhe kekandumáng neendinnáje-momen, neendikittomen azhe wábundumáng, kádush ketabw-towweseem.

12. Ono iuheen ákeeng weendumonán tabwatunzewun, áneen ga ge ezhe tabwatumun weendumonán iuheen gezhigÓnk?

13. Kádush, oweuh aninne ishpemink gezhigÓnk ge-ezhá ween atuhgo ishpemink wanjebát, Aninne Oguisun, ishpemink iát.

14. Moses gá ezhe Ómbinnát buhwuttuhkumigáng ozáwábe-ko genabekÓn me giya ween Aninne Oguisun ga ezhe Ómbi-inít.

15. Owwagwan ga tabwatumÓgwan tuh gágega bemátizze.

16. Kítche Manito azhe ságitót áke, me wanje megewat onezheka oguisun, owwagwan ga tabwatumÓgwan ká tuh wunnishinze, tuh gágega bemátizze.

17. Káween Kítche Manito otÓnje ezhenázhowáseen oguisun, che banájetonit áke, ween koshá tuh Õnje bemátut áke.

18. Ween tiabwatágoojin, ká banátizzisewun; weendush tiabwatunzig ashia gebanátizze wanje tabwatunzig otuhow-wining Kítche Manito onezheka oguisun.

19. Me aninne wanje wunnishink, wásayá takoshinomugguk ákeeng, aninnewugdush nowutch ogemeenwandánáwá kunkedibbikut, ká wásayá omeenwanduhzeenáwá; Õnje enandumug we mutche izzhewabizzewát.

20. Kokkinná mache izzhewabizzidjig oshingandánáwá wásayá; kádush wásayánik be-ezhásewun Õnje che kekandágo-sininig andotumowát.

21. Weendush quiuk izhewabizzit, wásayánik be-ezhá, ees-dotunk che wábundumowint keche, meenwandunk Kítche Ma-nito.

22. Gá eeshquá izzhewabuk ono iuheen, Jesus giya otokne-gamug be-ezháwug ákeeng Judea ukowadush emá iá uhbetizewawát.

23. Johndush Ánonink, bazhew Salim, ge tuzzhe baptizewa Õnje bátienu nebe emá, be ezháwugdush be baptizeawát.

24. John uhwá uhwákánewit.

25. Johndush otoskenegamun, giya Jewug osáttáguhnonáwá wug tuzzhindumink beneitezowin.

26. Johnsdush obe-ezhánwán, otinnáwándush, Rabbi, ween gá wejewik áwás ewada Jordan, gá tuzzhemutdush; binná me 'ow baptizewa, kokkinnádush aninnewug obeotissigón.

27. Johndush guhnoke, ekettodush, aninne káween kago otá otápenuhzeen meatuh Kitche Manitón gamenegoot.

28. Keenowá kekandánáwá, gá ekettoeyán ká Christ neendowwisse; onegánemink neennegáne názhuhogo.

29. Ween wáwit wewun wewe, aninne wawítidush anowamájin, nebowewun bezindágoot pápenanemo, Ónje aninne wáwit ogegetowin. Me o-o nepápenanemowin mooshkenag.

30. Ween tuh gitche netáwigge, neendush neenguhne ágáshe.

31. Ween ishpemink wanjebát, owushema apetandágooze kokkinná; ween ákeeng wanjebát, ákeeng ezhenágoose, otuzzhindán áke, ween gezhigónk wanjebát, owushema apetandágooze kokkinná.

32. Gá wábundunk, giya gá nōndunk, me anduhzhindunk, kádush oweuh aninnewun otabwatágooseen.

33. Ween tiabwatágoojin utuggokewussán, Kitche Manito uhtabwat.

34. Ween Kitche Manito anonájin, eketto kitche Manito odik-ittowin, Ónje Kitche Manito omenán ochichágwun uhtepáwásig.

35. Oemá oságeán oguiseamá, ogemenándush kokkinná kago oninjeeng.

36. Ween tiabwatowát oguiseamá tuh gágega bemátizze: ween tiabwatowásig oguiseamá ká oguh wábunduhzeen bemátizzewin: Kitche Manitodush onishkátizzewin obeotissigón.

## CHAPTER IV.

OFÉ Kitche Manito (Jesus) kakandunk, Phariseeug uhnōndumowát, Jesus owushema menik baptizeán anishanában, menik John biáptizeát;

2. (Anuh Jesus káween ween tebinowa, baptizewa, otoskenegamun atuh,)

3. Onuhguhan Jedeau, Galileieinkdush minowá ge-ezhá.

4. Samariadush otunneshábooshkán.

5. Ototitándush, kitche otanuh, Samariaink, Sychar ezhenakáta, bazhew e-e áke Jacob gá menát, oguisun Josepun.

6. Jacobdush otōndiebán emá tuhgoo, Jesusdush iyakoozit bamoeat, ukkowa námátábe ōndiebánink; ningótwáswa tepiegunak.

7. Samaria equadush otanōnk be-ōnjebá, benebenátit: Jesusdush otinnán menieshin.

8. Otoskenegamun gemájábuneen kitche otanong, wekishpin-átonit weyás.

9. Uhowdush Samaria equa, otinnán Jesusun, wagonan o-o wanje kuhquajemeun Jeweweun, che menienán neen Samaritaneguawean? Ónje Jewug káween ningót, totowásewan Samaritanun.

10. Jesus guhnonándush, otinnán, kekandumumbun, Kitché Manito omegewawin, kekanemutebun wiáwit, nandotumók che menubut, ketá ge kuhquajemá, ketagemenikdush, bamáuk nebe.

11. Equadush otinnán, Neendogemám, ká kago kegwábiegaseen, Óndiebandush keenwánekatá; ánde ga Óndinumumbun e-e bamátuk nebe?

12. Owushema nuh ketuhpetandágooze, apetandágoozit nōsenán Jacob, gá mezheuminit o-o Óndiebán; ogemenequatdush ween tebinowa, giya onejánisun, giya otáwase-emun?

13. Jesus oguhnonán, otinnándush, owwagwan ga menequagwan, o-o nebe, minowá tuh wemenequa.

14. Owwagwandush, ga menequagwan, nebe neen gamenug, káweká tuh wemenequase, nebedush neen gamenug gegishkuk Óndiebáinik nebe mokidjewung aquo bamátuk.

15. Equadush otinnán, Neendogemám mezheshin, e-e nebe, ká neenguh wemenequase, kádush emá neenguh be-ezháse che we náteán.

16. Jesusdush otinnán, owwe nundóm kenábam, be-ezhákun.

17. Equadush eketto, ká neendonábamase. Jesusdush otinnán, wawane kedikit, ká neendonábamase ekettoyun.

18. Nánunewug keenábamug; nōngumdush ayáwut anime, káween keen, ketonábamissenun; quiuk e-e kagat kedikit.

19. Equadush otinnán, Neendogemám, neenkekandán mamándáwizzit ketow.

20. Nōsenánig ge uhnumeáwug o-o wudjewink; keenowádush kedikitóm, Jerusalemink ga tuzzhe uhnumeángebun.

21. Jesusdush otinnán; equa, tabwatowweshin; gezhigut tuh ochichesa, káween o-o wudjewink, giya Jerusalemink, ká oguh tuzzhe uhnumeatowásewán ōsemá.

22. Ká kekekanemásewá uhnumeatowag: neenowintdush, nekekandámen uhnumeatumáng, sháwandágoozewin Jewug odebandánáwá.

23. Tebiegun tuh ochichesa, nōngumdush ochichesa ope quiuk uhnumeájig, oguh uhnumeatowáwán ōsemán, ochichágonk, quiuk tabwawinink, ōnje ōsemá onundowábomán tinnowun che uhnumeatágoot.

24. Kitché Manito ochichágomá, uhgewedush uhnumeatowájig ōnjittá oguh uhnumeatowáwán ochichágonk che tabwawát.

25. Equadush otinnán, neenkekandán Messias takoshink, Christ azhenekánint, opedush ge takoshink kokkinná neenguh weendumágonán juheen.

26. Jesusdush otinnán neen gaguhnoninán nōngum, neendow.

27. Medush eu ápe otoskenegamun takoshinōn mámukkátadumōg uhguhnonát equawun; kádush oweuh aninne ekettoe, wagonan wanje guhnonut?

28. Equadush onuhgután onemebágun, kitché otanong ezhá, owwe weendumowát, ekettoñk,

29. Umba owwe wábomik aninne kokkinná gá be-iezhe-wabizzeyán neenge weendumág, kánuh Christ áwisse?

30. Medush geságáumóg, e-e otanuh, názikowáwát.

31. Netá eu ápe otoskenegamun oguhnonigón, Neendogemám weessinín.

32. Otinnándush, neendián weyás ga mejeán uhkekanduh-zewag.

33. Otoskenegamundush i-ittewug, oweuh nuh aninnewun ogebetágón gamejít?

34. Jesusdush otinnán, neweyásim, neendotágoon chetotumán azhit uhnozhit, che gezbe táeyándush otunnokewin.

35. Kánuh kedikittoseem, neo geziswugguk che ochichesag mámáwin? binná, ketenenim, ómbinumók keskezhikowán, ketegránink enábíg, ázhia kokkinná wábeta che mámáng.

36. Weendush pushkooshegat, tepáumowá, mowónjetótdush natáwiggingin gágega bemátizzewin, me wanje ween gá buggittinnegat, giya ween pashkooshegat, pápenanemowug má-mowwy.

37. Me eu ekettowin uhtabwatóng; bazhek buggittinega, bazhekduh, pushkooshega.

38. Ketuhnonenim che pushkooshegaeyag, uhkeketegasewag: bakánizzidjig aninnewug ge ketegawug keenowádush keguh otápenánáwá natáwiggitowát.

39. Kitche nebenádush Samariatanug, eu otanong otabwatágón, equa odikittowin ónje ge-ekettopun; kokkinná neenge weendumág gá be i-izzhe-wabizzeyán.

40. Opedush Samariatanug bowotissigoot, okuhquajemáwán che wetegamigowát, owetegamándush emá neezhogwun.

41. Kitche nebenádush ogetabwatágón, ween tebinowa odikittowin ónje.

42. Otinnáwándush equawun, nóngum neendabwatámen ká-ween keen kedikittowin ónje, tebinowa neenowind neennóndowánán, neenkekandámen wuhow kagat Christ awit, Bamájetót áke.

43. Gá neezhokoniguk, ónje májá emá Galileink che-ezhát.

44. Ween tebinowa Jesus eketto, mamándáwizzit ká papá-mandágoozisse tebinowa andánukkeet.

45. Ópe buhtukoshink Galileink, Galileeanug obeendeguni-gón, ónje kokkinná ogewábundánáwá iuheen, gá ieendotunk, wekoondewinink Jerusalemink.

46. Jesusdush minowá betekoshin Canaink Galileink, gá tuzzhe ozhetót shomenábo nebe ónje. Bazhekduh kache ne gánandágoozit, oguisun ákoosewun Capernaumink.

47. Opedush n'wándunk Jesus beónje máját Judeaink obe-ehát Galileink otizzhánun, okuhquajemán che be-ezhát che nojemoát oguisun ónje shegwouh wenebót.

48. Jesusdush eketto, ká kewetabwatunzeem meatuh wábundumag kitche unnokewin.

49. Nágánandágoozit aninne otinnán; Neendogemám, be-ehán, chebwá nebót neenejánis.



50. Jesusdush otinnán, kewan; keguis bemátizze; animedush tabwatum Jesusun agoot, májadush.

51. Magwouhdush unnemáját, otunnoketágaweninmemun onuhgishkowán, otinnáwándush; keguis bemátizze.

52. Okuhquajemándush, áneen ope uhnojemopun? ekettowugdush, pichenágo, názhwáswa tepiegunak ákoosewin ognuhtunigón.

53. Osemádush ogekekandán, mego e-e tepiegun Jesus uhge ekettopun, keguis bemátizze; weendush tabwatum kokkinná giya andusshewát andát.

54. Me o-o neezhink kitche unnokewin Jesus otótunk ukko ságáunk Judeaink beotittunk Galileaink.

## CHAPTER V.

GAH eeshquá izzhewabuk o-o, ge kitche wekoondewug Jewug; Jesusdush Jerusalemink ge-ezhá.

2. Jerusalemink betobeeg tuhgo, bazhew manishtánieshe-átáwawinink, Hebrew inwawinink, Bethesda ezhenekáta, ná-nink átáquiegráta.

3. Kitche nebenádush anishanábag iáwug wiákoosidjig, kage-beengwajig, ácháwiskájig, biásojig, uhbetóng che mamájemugguk nebe.

4. Mezhinowa názhukke ningótink, owwe megooshkájettó nebe, netamdush, bakobeet nebeeng, gá megooshkájettóng, kokkinná ákoosewin ayát nojemoeoon.

5. Bazhekduhsh aninne, emá iá, neeswametunná, usabe neezhwáswa tusso pepón áquo ákoozit.

6. Jesusdush wiábomát shingeshininit, okekanemán maweshá ónje izzhewabizzenit, otinnán, kenundowandán innuh, che nojemoeyun?

7. Wiákoosidduhsh aninne, otinnán, Neendogemám, ká oweuh aninne neembukkobewinnegoose ope nebe mamájemugguk; magwouhdush be-ezhaeyán oweuh gepukkobetukko ke neesgánemink.

8. Jesusdush otinnán, onishkán, kenebágun mámón, bamosan.

9. Bábegadush, aninne nojemo, ototápenándush onebágun, bamosadush; me eu uzzhunwabewinnegezhiguk.

10. Eu ónje, Jewug otinnáwán aninnewun n'wájemoidjín, unwabewinnegezhigut o-o; káween quiuk izzhewabussinón che bemewetoeyun kenebágun.

11. Onuhquatowándush, ween gá nojemót, neendig, otápenun kenebágun, bamosan.

12. Okuhquajemáwándush, owwanan aninnewenan wuhow, gá enik, otápenun, kenebágun, bamosan?

13. Uhow gá nojemoint, ká okekanemáseen owwagwan gá nojemoágwan; Jesus ningooche ge-ezhe májá, kitche nebená anishanábag emá iáwug.

14. Náágutchedush, Jesus, kitche uhnumewegumigónk, omikkowán, otinnándush, binná, kenojim; kago minowá má-

zheninneuggizzekan, bõch owubema minowá keguh izzhebábiz.

15. Aninnedush májá, owwe weendumowát Jewun, Jesusun uhnojemoegõn.

16. Jewugdush, omegooshkácheáwán Jesusun owwe nesáwát, õnje uhge uhnokeet ono, unwabewinnegezhigutinik.

17. Jesusdush nuhquatowán, eketto, nõs uhnoke nánázh nõngum, neen giya neendunnoke.

18. Me õnje, ánjigo wenesáwát, õnje káweenigo aluh begobetõt, unwabewinnegezhigut : eketto giya, Kitche Manito õsun : mego debishko Kitche Manito, weõw, ototán.

19. Jesusdush oguhnonán, otinnán, kagat, kagat, ketenenim, oguisemá káween otá kushketose ningõtono keche totunk ezheka ; meatuh wábotám õsemá uhtotunk ; kokkinná iuheen aeendotunk oguisemá aeendotum giya.

20. Osemá oságeán oguisemá, okekinnoumowándush kokkinná aeendotunk ; oguhwábunduhándush, owubema kitche unnokewinun apetandágwuk ono, che mámukkátandumag.

21. Osemá azhe onishkát gánebonidjin bemájeátdush, me oguisemá bemájeát oweuh enandunk.

22. Osemá káween oweuh aninnewun otebákonáseen, kokkinná omenán oguisun tepákonegawin :

23. Kokkinná aninnewug oguhgitchetwáwanemáwán oguisemá, azhe gitchetwáwanemáwát õsemá ; weendush kache twáwanemásik oguisemá, ká ogitche -twáwanemáseen õsemá azhenázhuhoogojin.

24. Kagat, kagat, ketenenim, ween bazindunk neen gegetowin, uhtabwatowát bi-ezhenázhuhonidjin, tuh gágega bemátizze, kátuh tuhgwátuggittose, oguhbekán nebowin, ototítan bemátizzewin.

25. Kagat, kagat, ketenenim, tepiegun ochichesamuggut, shegwouh gá nebojig oguhnõndowáwán Kitche Manito Oguisun ogegetowin, kokkinnádush ga nõndungig tuh bemátizzewug.

26. Mego eu õsemá azhe gegishkuuk bemátizzewin, mego azhe menát oguisemá che gagishkuminit bemátizzewin ;

27. Omenándush mushkáwizzewin che kezhetebákonegat õnje ween Aninne Oguisemá.

28. Kago mámukkátandun kago o-o ; tepiegun tuh ochichesa ope kokkinná jebágumigõnk ayájik, oguh nõndánáwán ogegetowin.

29. Tuhbeságáumõgdush, jebagumigõnk ; uhgew gá mennototungig, tuh gágega bemátizzewug, uhgewedush gá mutche totungig, oguh otittánáwá mutche ishkota otábejabáwinink.

30. Neen tebinowa neow, ká ningõt neenguh getotunze ; anitumán neendizze tepákonega : neen depákonegawin quikwut ; õnje ká neennundowábunduhzeen neendenandumowin ; õsemá koshá otenandumowin, ween bi-ezhenázho-õt.

31. Tebinowa neen ningõt ekettoeyán ká tuh áwunzenõn.

32. Minowá bazhek neenduzzhemik, neenkekandán kokkinná aezhit, tabwawinnewun.

33. Kege ezhenázhowáwág John ; kokkinná tabwa gá eketót.
34. Ká ningót neen papámanduhzeen aninne aezhit ; ono iuheen aketoeyán, konemá keguh ónje bemátizzim.
35. Ween bishkunna wákkashká wásayá ; kegepápenanemóm-dush wanebek owásayánik.
36. Owushema apetanágwut newetokágowin John apetanágwutínik, uhnokewinun ósemá mázhit che kezhetoyéyan, ono uhnokewinun andotumán, me uhnew wátokágoeyán ósemá azhenázho-ót.
37. Osemádush, ween tebinowa, azhenázho.ót, neenge wetokág. Káweká kege nōndowásewá anwat, ká kegewábomásewá azhenágoozit.
38. Káween ogegetowin ketápiche iáseenáwá ; ono azhenázhowájin, ká ketawatowásewá.
39. Kunnowábundumók azhebe-egátá, keguh wábundánáwá azhebe egátá ga ezhe gágega bemátizzeyag ; eu uhgew wátokáwejig.
40. Káween keguh webe otissinseem che ónje bemátizzeyag.
41. Ká neendotissiggooseen aninne ogitche apetanágoozeewin.
42. Kekekanemenim, ságeásewag Kítche Manito.
43. Neendukoshin, nōs otonozowinink, kádush ketabwayanemisseem, minowá bazhek takoshink tebinowa otonozowinink, keguh tabwatowáwá.
44. Ahneen o-o azhe tabwa-andumag mamashkót innájemotáteag kitchetwáwizzewin, kádush kenundowábunduhzeenáwá Kítche Manitónigo atuh ónjebámuggut ?
45. Kago enandun kago keche mutche tuzzhemeruhgook ósemá zhiát ; bazhek kemutche tuzzhemigowá, ween Moses, tiawatowag.
46. Gá tabwatowáwagwan Moses, ketá ge tabwatowim gíya neen, ween gá i-oshebe-ót.
47. Tabwatunzewag gá azhebe-egat, áneen ga ezhe tabwatumag neendikittowin ?

## CHAPTER VI.

GAH eeshquá ono iuheen, Jesus ázhuho kítchegumink Galliecink, me eu Tiberias kítchegumme.

2. Kítche nebenádush anishanábag, onopenuháwán, ónje uhgewábundumowát kítche uhnokewinun, ákoosewin gá nojemoát.

3. Jesusdush wudjewink ezhá, mámowoy otoskenegamun owewe námátábewugdush.

4. Jewugdush okubbekosa wekoondewinewá, kagá chesa.

5. Jesusdush enábit wiábomát, kítche nebená anishant uhbeotissiggoot, otinnándush Philipun, ánde che kishpin ut yung puhquazhegun, che wesinnewát ?

6. (Uhnishigo we kekanemát, wanje enát Philipun, ween tebinowa okekandán ga totuminít.)

7. Philipdush, oghunonigón, neezhwák tuswa shománeka ká tá tatussinzinaon, puhquazhegun, kokkinná papunge mejewát.

8. Bazhek otoskenegamun Andrew, Simon Peter wekámisun, otinnán,

9. Bazhek quewezans omá, nánwátik otíán puhquazhegun, neezhdush kegoizansun : wagonan eu uzzhezhenowát?

10. Jesus eketto, chenámátábeintwá aninnewug, okitche mushkooseweká emá : medush aninnewug azhe námátábewát nánink metoswák tushewug.

11. Jesudush ototápenán puhquazhegun ; gá eeshquá uhnumeát, omenán otoskenegamun, medush azhemenáwát aninnewun námátábenidjin ; giya kegoizansun, menikigo che tawesianewát.

12. Gá tabissinnewátdush, otinnán otoskenegamun, mowón-jittók báwishkág, kago che wuneshinzenók.

13. Gá mozhugginumowát, metoswa usshe neezh okokobenágunun mooshkenawun ; nánwátik puhquazhegun menik ashqundumowát menik gewesianewát.

14. Uhgewedush aninnewug, wiábundumowát kitche uhnokewin Jesus andotunk, eketto, me o-o kagat, mamándágwuk takoshinomuggut ákeeng.

15. Opedush Jesus wiábundunk ketwan we beotápenint, owue ogemáweint unne ezhe ningooche ezhá wudjewink.

16. Wanákooshigdush, otoskenegamun kitche gumeeng ezhá wug.

17. Nábequáninkdush pozewug, ázho-owát Capernaumink ; shiegwouhdush dibbikut, Jesusundush ká obeotssiggooswán.

18. Kitche gummedush kitche mámángáshká ónje kitche notink.

19. Wásá gáne takoshinowát uzzhabwo-eyawát, owábomá wán Jesusun, ogittebeeg bamosanit betakoshink bazhew nábequánink, sagizzewugdush.

20. Otinnándush, neen koshá ; kago sagizze kago.

21. Bábegadush opozeáwán, bábegadush nábequán chegebeeg iá emá ezháwát.

22. Wiábunk, anishanábag chegebeeg kitche gumeeng nábowidjig wiábundumowát bakáunk chemán iásinók, mego atuh eu otoskenegamun uzziánit. Jesudush owejewásig otoskenegamun, otoskenegamundush ezheke gemájawun ;

23. (Minowá ánint chemánun Tiberias beónjebámugguttón bazhew emá gátuzzhemejewát puhquazhegun, Kitche Manito (Jesus) ge uhnumeatowát ;)

24. Anishanábag wiábundumowát, Jesus emá 'zhiásig, giya otoskenegamun giya iásinnig, weenowá giya ototápenanáwá nábequán, be-ezháwát Capernaumink, Jesusun benundowábo máwát.

25. Makowáwdush, agámank kitchegumink, otinnáwán, Rabbi, ánapé omá takoshinnun ?

26. Jesus oguhnonán, ekettodush kagat, kagat, ketenenim, me buh ónje nundowábummeyag, káwegn eu gewábumdamá kitché uhnokewinnun, unish eu ónje kemejeyag puhquazhegun, ge tabissinmeyag.

27. Kago eu ónje uhnokekago gabánátuk, eu atuh wanje gá-gega bemátizzink, eu Aninne Oguisun ga menik, ween Kitché Manito ósemá gá ukkokewuswájin.

28. Otinnáwándush, áneen o-o ga totumáng, che uhnoketowungid Kitché Manito ?

29. Jesus oguhnonán, otinnándush, me o-o Kitché Manito otunnekewin che tabwatowwag biezhenázho-ónt.

30. Me wanje enáwát, wagonan kakinnowátuk wábumdiawun ? neenguh wábumdámen medush che tabwatonáng ; áneen azhe anuhnokeyun ?

31. Nosenánik ogemejináwá buhgwuttuhkumigáng Manna, azhebe-ogátá, ogemenán chemejenit, puhquazhegun, ishpe-mink gezhigónk ónje.

32. Jesusdush otinnán, kagat, kagat, ketenenim, káween Moses kegemenigoosewá, e-e puhquazhegun gezhigónk ónje : nós koshá quiuk puhquazhegun kemenigowá gezhigónk ónje.

33. Kitché Manito opuhquazhegunim, ween gezhigónk wajebát, megewa bemátizzewin ákeeng.

34. Otinnáwándush, Neendogemám, ápadush gágineek me zheáng o-o puhquazhegun.

35. Jesusdush otinnán, neen puhquazhegun e-e ónje bemátizzink ; ween ga be ótezhit, káweká tuh buhkuttase, ween ga tabwatowwit, káweká tuh gáskuhnábágunse (we menequase.)

36. Kege-eninim koshá, keenowá giya gá wáomeyag kánuh kegetabwatunzeem.

37. Kokkinná, ósemá mázhit neenguh otissigón ; weenduh gabe.ótezhit káweká neenguh wabenáse.

38. Ishpemink gezhigónk neendónejebá, káween anandumán che izzhawabizzeyán anandunkigo koshá ween biezhenázho-ónt.

39. Me o-o ósemá otenandumowin, ween biezhenázho-ónt, kokkinná mázhit, ká kago neenguh wunnitoseen, minowándush neenguh onishkánán isquách che gezhiguk.

40. Me o-o giya otenandumowin, biezhenázho-ónt, kokkinná uhgew wiábonájig oguisemán, tiawatowájigdush tuh gágega bemátizzewug ; neenguh onishkábénádush ishquách e-e gezhiguk.

41. Jewugdush onishkázomáwán, ónje uzzhekettót, neen puhquazhegun gezhigónk beónejbámuggut.

42. Ekettowugdush, kánuh wuhow áwisse, Jesus, Joseph oguisun, ósun, ógeen giya kekekanememánán ? áneen e-o ga ge izzhawabuk ekettót ishpemink gezhigónk neendónejebá ?

43. Jesusdush oguhnonán, otinnán, kago tuzzhindizzo kago.

44. Ká oweuh aninne neendá beotissigoose meatuh ósemá

iezhenázho-öt, wekotanemát; neenguh onishkábenádush ish-uách e-e gezhiguk.

45. Oshebe-egáta mamándáwizzewinning, kokkinná Kitche Manito oguhgekemán kokkinná aninnewug, gá nöndungig wan-á kekandungig neembe otissiggög.

46. Ká oweuh aninne gá wábomát Ösemán ween atuh Kitche Manitöng wanjebát, ween gá wábomát Ösemán.

47. Kagat, kagat, ketenenim, ween tiawatowwit tuh gágega emátizze.

48. Neen puhquazhegun wanje bemátizsink.

49. Kōsewág gá mejidjig manna buhgwutuhkumigáng ge-nebowugdush.

50. Me o-o puhquazhegun gezhigönk beöñjebámugguk, anin-ne mejit káweká tá nebose.

51. Neen puhquazhegun bemátizzemugguk, ween ishpemink wanjebámugguk; oweuh aninne mejit o-o puhquazhegun, tuh gágega bemátizze; puhquazhegundush ga megewayan, neen neweyás che bamátuk áke ga öñje megewayán.

52. Jewugdush wanje guhguhmonitewát, ekettönk, áneen wuhow aninne ge ge-ezhe meninnunk oweyás che mejeunk?

53. Jesusdush otinnán, kagat, kagat, ketenenim, mejeisse-wag Aninne Oguisun oweyás, giya menequasewag omisqueem tá keguh obemátizzewinisseem.

54. Owagwan ga megjegwan neweyás, ga menequatdush nemisqueem tuh gágega bemátizze: neenguh onishkábenádush iquách che gezhiguk.

55. Neweyás, kagat, mejim, nemisqueem kagat minneqa-win.

56. Ween májit neweyás, giya manequat nemisqueem, iá weowwink, neendiádush weowwink.

57. Me e-e bamátizzit Ösemá azhenázho-öt, Ösemádush wan-je bemátizzeyán, ween ga ummöt, neen ga öñje bemátizzit.

58. Me o-o eu puhquazhegun gezhigönk wanjebámugguk: káween eu kōsewág ga ezhe mejewát manna, gá nebowedush; ween koshá ga mejit o-o puhquazhegun tuh gágega bemátizze.

59. I-ekettönk ono iuheen, uhnumeawegumigönk, magwouh guhgequat Capernaumink.

60. Nebewádush otoskenegamun, nöndumowát eu ekettowin, ekettowug, kitche sunnágut eu ekettowin; owwanan ga ge nön-tunk.

61. Jesusdush kakandunk otoskenegamun osittáwanduminit, guhuhonán, menuh o-o wanje nishkátizzeyag?

62. Ahneen ga enandumag wábomag Aninne Oguisun ge-higönk ezhát kiut uzziápun?

63. Ochichágomá wanje bemátizsink; weyásemá ká ningöt ábuhtissinön: ekettowinun aninnán; me ochichágomá giya emátizzewin.

64. Ahnint keenowá, ká ketawatunzeem. Oanje Jesus oge-ekandán wiazhkut miájetáng uhgew tabwatunzikwá, giya gá uggttinumáganidjin.

65. Ekettodush, me wanje eninnuhgook : ká oweuh anins, neendá beotissiggoose ðemá chebwá menigoot che beotshil.

66. Me ope ánit nebewá otoskenegamun, uzzhakewanit, ká-dush minowá owejewegooseen.

67. Opedush Jesus otinnán, ushe neezhinidjin, giya keenowá nuh ningooche keguh ezhám ?

68. Simon Peterdush, otinnán, Neendogemám, owwanan ga ezhángibun, keen ketián eketowin che ðnje gágega bemátizzink.

69. Neendenandámin, neenkekandámin, keen eu Christ, Kitche Manito Bamátizzit Oguisun.

70. Jesusdush otinnán, kánuh kege onanemissenonem, keenowá ashe neezheyag ? bazhekduh o-o andusaheyag Mutche Manitowe.

71. Judasun Iscariotun, Simon oguisun otuzzhemájin, wea me uhow ga buggittinnuhmágat, bázhek asheneezhidjig.

## CHAPTER VII.

Ono iuheen gá eeshquá izzhewabuk, babámosat Galileesink : ká wepeendegase Jewug andánuhkewát, ðnje Jewun owwe ñsigón.

2. Jewugdush, omutche-eginnowekoondewinewá kagá ochichesa.

3. Wekánisundush otigón, nuhguhtun o-o omá, Judeesink ezhán, ketoskenegamug oguhwábundánawá ga enunnokeyun.

4. Ká oweuh aninne, gemóch enunnokese omezhisahowwínágwittón enunnokeet, wákekandágoozit ; kishpin totumun ono iuheen, wábundiewan keow anegoquág áke.

5. Wekánisun giya, ká ogetabwayanemigooseen.

6. Jesusdush otinnán, neendepiegun, ká muhshe ochichesenón keenowádush ketepiegunewá gáginéek kezhá gezisin.

7. Ahke káween keenowá kesheenganemigooseenáwá ; ñem, dush nesheenganemigo, ðnje o-o uhguhgequayán azbe mutche izzhewabuk.

8. Ezháyeuk o-o wekoondewinnink, ká ñeen neenguh ezhám o-o wekoondewinnink ; ðnje ká muhshe ochichesasenón neendepiegun, che be mooshkenag.

9. Ope gá ienát ono ekettowinun, áwunjish emá iá Galileesink.

10. Opedush wekánisun gá májánit, ween giya ge-ehá wekoondewinnink ; káween mizzhishshuh ; nowutchigo gemóch.

11. Jewugdush onundowábomáwán wekoondewinnink, ekettowugdush ánde zhiát ?

12. Kuhgissheguhnonittewug anishanábag tuzzhemint ; ánit ekettowug, quiuk izzhewabizzit aninne, ámintdush ekettowug, káween ; owiyazhemán anishánañan.

13. Ká oweuh aninne mizzhishshuh otuzzhemigooseen, ðnje ogosáwát Jewun.

14. Wiábetawekoondink, Jesus kitche uhnumewegumigóok ðowwe beendega, kuggekemátdush,

15. Jewugdush mámučkátandumög, ekettowugdush, áneen wuhow aninne azhekekandunk oshebe-egun, weká ge kekinno-mowásewint?

16. Jesus oguhnonán, ekettodush, eneguhgequawin káween ween tebinowawizzisse, weendush biezhénázho-ót odebandán.

17. Oweuh aninne azhe anozhit andotunk, oguhkekandán guhgequawin, Kitche Manito wanjebámugut, uhgamá neen tebinowa neendenandumowin.

18. Ween tebinowa sekettótigo anandunk; ween tebinowa gitchetwáwizzewin onundowábundán; ween nandowábundunk gitchetwáwizzewininne azhenázhuógoojin, ween tabwa, quik mázheninnewuggizzewin ga gishkunzik.

19. Kánuh Moses kegemenigosewá tepákonegawin; kádush oweuh andussheyag kekunwanduhzeem tepákonegawin? áneen papáenuhnokeyag che we nissheyag?

20. Anishanában oguhnonigón, ekettowug Mutche Manito tetiáwá; owwanan papánundonissik?

21. Jesusdush oguhnonán, otinnán, bazbek uhokewin neenge eshqá unnoké kokkinnádush kemámukkát andumög.

22. Moses kegemenigowá gewetázhowin (káween wenigo Moses: üsemág koahá) keenowádush unwabewinnegezhiguk tegewetázhwáwá aninne.

23. Kishpin quiuk izzhewabuk unwabewinnegezhiguk che gewetázhoh-ónt aninne, Moses otepákonegawin che begobetoeeng, keenishkátizzim innuh ónje nojemög aninne unwabewinnegezhiguk?

24. Kago tepákonunkago wiábundumag: quiuk tepákonegawin keguh ezhe tepákoneyag.

25. Ahnintdush Jerusalemin kándájig, ekettowug kánuh wuhowisse aninne wánissint?

26. Binná omisshishowwetón ogegetowin, kádush ningót ótinnásewán; náganizzidjig innuh okekanemáwán ónjittá wiáwit Christ.

27. Neen kekanemánán wuhow aninne, wanjebát; ope Christ takoshink ká oweuh aninne okekanemáseen wanjebát.

28. Jesusdush ázhequa, anegök kitche uhnumeawegumigónk, magwouh guhgequat, ekettónk, kekekanemim, kekekanedám, wanjebáeyán, káween neen tebinowa neendenandumowin neembe ónje ezháse, ween biezhénázho-ót tiabwat ká kekanemásewá.

29. Weendush neen nekekanemá, ween biezhénázho-ót neembe ónjebá uzzhiát.

30. Opedush enandumög, wetuhkonáwát, ká oweuh aninne-wun otánginnegoosen, ónje ká muhshe otepiegun ochichese-sininne.

31. Nebewádush anishanában, otawatágón, ekettowugdush ope Christ takoshink, owushema nuh tuhtotum, andotunk wuhow aninne?

32. Phariseugdush nóndumög anishanábag tuzzhemáwát,



Phariseugdush ogemá sáságewitche gaweninnewug otuhonáwán giya shemágunnisse ogemán, che otápenáwát.

33. Jesusdush otimán, wanebeek kiábe chebwá nuhgimínuhgook, medush ezháeyán uhbe-ezhenázho-ót uzzihiát.

34. Keguh nundowábomin, kádush keguh mikkowwisseem, keche iáyan, ká keguh kushketoseem chebe-ezháeyag.

35. Jewugdush i-itte wug, ánde ga ezhát che mikowásewugwan? ono innuh oguhtezhánun pabásiswashkájig chewe gubgukemát?

36. Wagonan eketto winenandush eu aketót keguh nundowábomin, kádush keguh mikkowwisseem; keche iáeyándush ká keguh kushketoseem che be-ezháeyag?

37. Squách gezhigut wekoondewinne gezhigutón, Jesus nebowwe ázhequat eketto dush, oweuh aninne gáshkunábágwí neenguh beotissik, tuh minnequa.

38. Ween ga tabwayanemit aketomugguk, azhebe-egát, omisutáng oguh ónje ságitche wabenánun sebewun bamátá nebe.

39. Ochichágomán gá enájin, ono tiawatágoojin keche otásiggowát, Kítche Manito ochichágwun ká muhshe menittisseem; ónje ká muhshe Jesus ishpe mink gezhigónk ezháse.

40. Nebenádush anishanábag n'wáudumowát o-o eketto win, eketto wug kagat me wuhow mamándáwizzit.

41. Ahnintdush eketto wug, me wuhow Christ, ánintdush eketto wug Christ, nuh Galileeink tuh beónje ságáum?

42. Kánuh oshebe-egátaseuón Christ beónjebá, David óejánisun, otanong giya Bethlehem David uhgeiát?

43. Me papukkán wiuggeittewát tuzzhemáwát.

44. Ahnint otánuhweotápenáwán, kádush oweuh aninne otágenáseen.

45. Shemágunnisse ogemágdush obepeendegawug sáságewitche gaweninnewug giya Phariseug otinnáwándush áneeshwee benásewag?

46. Shemágunnisse ogemágdush otinnáwán, káweká oweuh aninne, ezhegágegetose azhe gágegetót wuhow aninne.

47. Phariseugdush otinnáwán, giya keenowá nuh kewiyazhemigóm?

48. Oweuh nuh nágánizzidjig Phariseugdush tabwatówán?

49. Uhgewedush anishanábag kakandunzikwá tepákonegwín, nanibbekinjegázowát.

50. Nicodemusdush otinnán (ween gá be otissát Jesusun nabádibbik, me 'ow bazhek wiáwut.)

51. Neen debákonegawinnenánin innuh tebákonán oweuh aninnewun, bwá nóndowint che kekanemint andotunk?

52. Oguh nónáwándush, otinnáwán, giya keen nuh Galileeink ketónjebá, nundowábig, ienábig, káween kago, mamándáwizzewin Galileeink ónje ságáumomuggussinón.

53. Kokkinná aninnewugdush, kewawug aendáwát.

## CHAPTER VIII.

JESUSDUSH wudjewink Olivet ge-ezhá.

2. Kekeshapdush, minowá ge peendega kítche uhnumeawegumigónk kékinnádush anishanában obebeendegágón námátá-bedush guhgekemat.

3. Oshebe egaweninnewug giya Phariseeug obetowáwán equawun bisshegwátizzewinnink gá ónje otápenint, námátábe-intdush nowwiuhe.

4. Otinnáwándush, Neendogemám, wuhow equa bisshegwátizzewinink gá ónje otápenát magwouh bisshegwátizzit.

5. Moses tepákonegawinink neengeigonán, e-e tenowuh tuh bemosinuttóm : áneendush keen aketoeyun ?

6. Me o-o guhgwadebanemint, konemá kago tá ezhe mutchetotowá ; Jesus nowwiggittá, oninj oshebe egat ákeeng.

7. Medush e-e ázhe kuhquajemint pussagittádush, otinnán ; keenowá andusheyag owwagwan mázheninnewuggizzewin ayá sigwan ween netam oguh bemosinuhán.

8. Minowádush nowwuggittá oshebe egat ákeeng :

9. Uhgewedush n'wándungig, oweuh ishkokegishkunzig mázheninnewuggizzewin, babazhek uhne ságáumög, netam sazezekizzit nánázh agásheit : Jesusdush ezheke nuggunná equadush nebewwe wegewamink.

10. Jesusdush wambetát, meatuh equawun wiábomájin, otinnándush ; equa unish uhgew biátámikkig ? kánuh oweuh aninne ketá bátámigoose ?

11. Ekkettodush, ká oweuh aninne, Neendogemám, Jesusdush otinnán, neen giya ká ketá bátámissinón ; máján, kago minowá mutche izzhewabizzekan.

12. Opedush Jesus otinnán, neen wásayá áke : ween ga nope-nuhzhit káween kushkedibbikutónk, tuh bamosase ; wásayá bemátizzewin oguhtán.

13. Phariseugdush otinnáwán ketuzzhindiz aketoeyun ; ká tabwawinnewunzinón aketoeyun.

14. Jesus oguhnonán otinnándush, anawak tuhzhindizzoeyán neendabwa, neen kekandán wanjebáeyán giya azháeyán, keenowádush ká kekekanduhzeem wanjebáeyán, giya ezháeyán.

15. Keenowá mozhuk kewayásink ketizzhe tepákonegam, káween neen oweuh aninne neendebákonáseen.

16. Tepákonegayán, neendebákonegawin tuh tabwawinnewun : ónje ká neen ezhekawizzisse neendush giya ósemá bie-zhenázho-ót.

17. Keenowá giya ketepákonegawinnewáng oshebe-egáta ; Neezh aninnewug odikittowinnewá tabwawinnewun.

18. Neembazhek neendow wetokotátizzoeyán, ósemá giya newetokág.

19. Otinnáwándush, ánde 'zhiát ? kós Jesus oguhnonán, ká kekekanemisseem, kekekanemásewá giya nós ; kekekanemne-yagobun ketáge kekanemáwá giya nós.

20. Ono ektetowinun eketto, Jesus uhguhgequat kitche uh-numeawegumig'Onk, kádush oweuh aninnewun otánginniggooseen ónje otepiegun ká muhshe ochichesasininne.

21. Minowádush Jesus otinnán, neenguh májá ezháeyán, keguh nundowábomim kemázheninnewuggizzewinnewáng keguh nebóm; azháeyándush ká keguh be-ezháseem.

22. Ektetowugdush Jewug, tuh nissittizzo nuh? wanje eketót, ká keguh be-ezháseem ga ezháeyán.

23. Otinnándush keenowá tuhuhzheesh ketónjeem ishpeemink neendónjebá, keenowá o-o ákeeng ketándanukkeem, káween neen omá ákeeng neendinduhukkese.

24. Me wanje eninnuhgook, kemázheninnewuggizzewinnewáng keguh nebóm. Oanje tabwatunzewag neen áweyán kemázheninnewuggizzewinnewáng keguh nebóm.

25. Otinnáwándush, owwanan keen? Jesusdush otinnán mego dibbishko gá aninnán wiazhkut miájetáng.

26. Bátienut wá ekettoeyán, che tebákoninnuhgook; ween biezhénázho-ót tabwa; neenguhnotán andittán o-o áke anittowug.

27. Kádush okekanduhzeenáwá anát tuzzhemát ósemán.

28. Jesusdush otinnán ope ge ómbinnág Aninne Oguisun keguh kekandánáwá neen áweán, káween giya neen tebinowa neendotunze: nōsigodush azhe guhgekemit neendiket ooo iuheen.

29. Ween biezhénázho-ót newejewik: ósemá káween ezheke neennuhgunigoose kokkinná o-o aeendotumán ono iuheen ezbe-meenwandum.

30. Ope o-o aketót nebená otabwa-anemigón.

31. Jesusdush otinnán Jewun tabwa-anemigoojin, nuhgutunzewag neendikittowin keenowá neendoskenegamug iáwim kagat.

32. Keguh kekandánáwá tabwawinnewung tabwawindush keguh ónje wánukke.

33. Otinnáwándush, neenowind Abraham onejánisun, káween weká neenge owwákánewissemín; áneen wanje ekettoeyun che wánuhkeyáng.

34. Jesusdush otinnán, kagat, kagat, ketenenim, owwagwa miázheninnewuggizzegwan ween mázheninnewuggizzewin oguhowwákánig'ón.

35. Owwákán káween gágineek wegewamink táse, oguisemádush gágineek.

36. Oguisemádush wánukke-enág keguh wánukkeem kagat.

37. Kekekameninim Abraham onejánisun áweyag, kewenishim, ónje ká ningooche attasenón keowwink neendikittowin.

38. Wiábundumánigo nōs uzzihiát neendikit, keenowádush ketotám azhe wábundumag kōsewá uzzihiát.

39. Oguh guhnonán, otinnáwándush Abraham nōsenán. Jesusdush otinnán, kishpin keenowá Abraham onejánisun áweyag, Abraham otunnokewin ketá unnokeem.

40. Nōngumdush kewegooje nishhim, aninne quiuk tabwa-

win anik, anittowwug Kitche Manito : Abraham káween o-o getotunze.

41. Kōsewá otinunokewinun ketinunnokeem. Otinnáwán-dush káween bishegwátizzewinink, neenge negisemen; bazhek onōsenán, Kitche Manito.

42. Jesusdush otinnán, Kitche Manito ōseyag, ketá ságeim; Kitche Manito uzzhiát ōnjebéyán; káween neen tebinowa nembe ezháse, ween neembe ezhénázho-ōk.

43. Ahneen o-o azhe nissetotunzewag o-o neendikittowin.

44. Keenowá Mutche Manito kōsewá, kōsewá aenanemenag che totumag ketotám. Genishewa wiazhkut miájetáng, ka tabwawin otiáseen; kagenowishkidjin ween tebinowa ogegetowin, ween ōsemáwe kuhgenowishkewin.

45. Oanje neendabwa-aninán, wanje tabwatowwisewun.

46. Oweuh nuh andusheyag kekekandánáwá nuh mutche-totumán? quik ōnuh tabwáyán, áneen azhe tabwatowwisewag?

47. Ween Kitche Manito wanjebát, Kitche Manito odikittowin otawatán, wanje tabwatowwásewag, káween Kitche Manito uzzhiát ketōnjebáseem.

48. Jewugdush ekettoewug, otinnáwán, kánuh quik neendikittosemin, keen Samariatanun wiáweun, giya Mutche Manito ketiáwá?

49. Jesusdush, oguhnonán, káween neendiáwáse Mutche Manito; neengitchetwáwanemá nōs; keenowádush káween kekitchetwáwanemisseem.

50. Ká neen nundowábunduhzeen tebinowa. neengitchetwá-wizzewin; bazhek nandowábundunk giya tabákonunk.

51. Kagat, kagat, ketenenim, oweuh aninne, kunwandunk aktoeyán káweká oguh wábunduhzeen nebowin.

52. Jewugdush, otinnáwán, nōngum neen kekandámin Mutche Manito 'zhiáwut; Abraham genebo, mamándáwizzidjig giya; kedikitdush, aninne ga kunwandunk neendikittowin, káweká oguh kekanduhzeen nebowin.

53. Owushema nuh ketuhpetandágooze, apetandágoozehun nōšnán Abraham, gá nebót, mamándáwizzidjig giya genebowug; owwanan wiáwekázoeyun?

54. Jesusdush otinnán, kitchetwáwindizzoyán, ká ningót in-ábuhtussinōn, nōs kitchetwáwanemit, kedikittōmdush, Kekitche Manitōmewá.

55. Ká muhshe kekanemásewá : neen nekanemá, kishpin ká neenkekanemáse ekettoeyán neendá kuhgenowishke azhe kuhkenowishkeyag; neendush nekekanemán neenkunwandumowá odikittowin.

56. Kōsewá Abraham pápenanemo, che wábundunk neen gezhigutōn, owábundán, pápenanemodush.

57. Jewugdush, otinnáwán, ká muhshe nánemetunnuh ketusso kekenonowuggizisse, kegewábománuh Abraham?

58. Jesusdush otinnán, kagat, ketenenim, Abraham chebwá, geiát neendiá.

59. Medush azhe muhmowát ásíneen we bemosinnuháwi Jesusdush gázo, ságáumdush, kitche uhnumeawegumigŭ nowwruhe uhne ezhá uhne gubhikowát.

## CHAPTER IX.

JESUSDUSH magwouh bamosat, ogewábomán aninnew kuhgebeengwanit, áquo negenit.

2. Otokenegamundush okuhquajemigŭn, eketŭnk, Neend gemám, owwanan gá mutche toŭnk, wuhow aninne, gamá or gaigŭn, o-o wanje kuhgebeengwat.

3. Jesusdush oguhnonán, ká wuhow aninne, gemutche totu ze giya onegeigŭn: Kitche Manito koshá otunnokewin tuh w bundi-ittim.

4. Neen neenguh unnoke ween biezhénázho-ŭt otunnokew magwouh gezhigut, ogezhiguttŭn, dabekukkin ká oweuh tá ŭ nokese.

5. Ga ápeech che iáyán ákeeng, newásashkán áke.

6. Ope o-o aekettŭt, ákeeng ezhe sukko, uzzhishke otŭn ozhetŭn, azhe sinnegwábenát kagebeengwanidjin aninnewun.

7. Otinnándush owwe kesepekeen betobegŭnk Siloam, (azl ánekuhnotumink, azhenázho-ŭnt.) Gemájádush owwe keseb geet, medush azhewábit.

8. Wájetukewamájindush uhgew ukko wiábomápunee kakebeengwanidjin, eketŭtowug káuh wuhow áwisse námát bepun ukko uhubgoshewat?

9. Ahnint eketŭtowug, me 'ow: ánintdush eketŭtowug, m azhenágoozit; weendush eketto, neen neendow.

10. Me wanje otinnáwán, áneen gá ezhetoskábeyun?

11. Eketŭtodush, aninne, Jesus ezhenekázo, uzzhishke of ozhetŭn, medush gásinnegwábinit, neendig edush Siloam b tobeegŭnk, ezhán kesebeegen; neenge-ezhádush neengeseb gedush, azhewábeándush.

12. Otinnáwándush, ánde zhiát? eketto, andogwan.

13. Phariseegdush, betowáwug uhnew kagebeengwanepu

14. Unwabewinnegezhigutopun ope Jesus ge ozheát uzzhish ke, gewábeát.

15. Phariseegdush, okuhquajemigon minowá áneen gá ezh wábeun? otinnándush uzzhishke otattŭn neskezhigŭnk, nee gesebekedush, medush azhewábeán,

16. Oanjedush ánint Phariseeg eketŭtowug, ká wuhow ani ne Kitche Manito 'zhiát' ŭnjebáse, ŭnje ká okunwanduhze unwabewinnegezhigut: ánint eketŭtowug áneen mutcheizzhew bizzit aninne gage ezhe kitche uhnokeet: nanáwenittezowugdu

17. Otinnáwándush minowá kagebeengwanepun, áneen ke anut ween nuh ketŭshkábeik? eketto mamándáwizze.

18. Jewugdush, ká tabwatunzewug, che ge kuhgebeengw minowádush wábit, chebwá nŭndomáwát onegeiggŭn.

19. Kuhquajemintwádush, menuh wuhow keguis; gá eni ge kuhgebeengwa negit? áneen nŭngum azhe wábit?

20. Onegeiggöndush, ekettowug, neenkekanemánán, me wuhow neengusenán, ge kuhgebeenwaneegdush.

21. Ká neenkekanduhzeemindush wanje wábit, ká neenkekanemásenán owwagwanun twáskábinnegogwan; netáwigge kuhquajemik; tuh guhnotumázo.

22. Onegeiggöndush, ekettowug ono ekettowinun Önje ogo-sáwát Jewun, Jewugdush gegezhowáwug oweuh aninne Christ ezhe wenint tuh ságitche wabenán uhnumeawegumigönk.

23. Onegeiggöñ me wanje ekettonit, netáwigge, kuhquajemik.

24. Minowádush, onundomáwán aninnewun kagebeengwanepun, otinnáwándush, mámayewum Kitche Manito: neenkekanemánán wuhow aninne mázheninnewuggizzit.

25. Otinnándush endogwan miázheninnewuggizzegwan; bazhakwun kakandumán neen kuhgebeenwanámbán nongumdush, newáb.

26. Otinnáwándush minowá, áneen gá totök? áneen gá ezhe töskábenik?

27. Otinnándush, kegeweendumonim ázhia, kádush kenönluhzeem; wagonan minowá wáöñje nöndumag, kenundowánám innuh che we otoskenegameminnag?

28. Onishkázomáwándush, ekettowugdush, keen ketoskenegamenik; neenowintdush Moses otoskenegamun.

29. Neen kekandámen Kitche Manitoñ guhnonigoot Moses; lhowedush aninne, káween neen kekanemásenán tibbe wanje-áagwan.

30. Aninnedush, otinnán, kitche mámuökkátandágwut, o-o cá kekanemásewá, tibbe wanjebáagwan, neengetöshkábenik-lush.

31. Neen kekandámen Kitche Manitoñ nöndowásig miázheninnewuggizzinidjin; oweuhdush aninne uhnumeatowwájin Kitche Manitoñ, azhindowwanemigoot ototunk, onöndowwán.

32. Ahquo ákewung káweká nönduhzeem che töshkábenit innuh kagebeengwa negit.

33. Kitche Manito 'zhiát öñjebásik, wuhow aninne ká tá kush-tetose ningötono che totunk.

34. Otinnáwándush kege öñje neeg mázheninnewuggizzerrinnink, keweguhgekememin innuh? oságitche wabenáwán-lush.

35. Jesusdush nöndum uhge ságitche wabenáwát: gá miko-wátáwát, otinnán, ketabwa-andum innuh Kitche Manito Oguisun?

36. Otinnándush, owwanan, 'ow Neendogemám, che tabwá-undumán?

37. Jesusdush otinnán, kegewáboamá, weendush giya guh-onik,

38. Ekettodush, Kitche Manito, neendabwa-andum, oshuh-shketowándush.

39. Jesusdush eketto, tepákonegawin buh öñje ezháeyán keeng; wiábissigög konemá che wábewát; wiábidjigdush onemá che kagebeengwawát.

40. Ahnint Phariseun wájewegoojin onöndánáwá ono eketowinun, otinnáwándush, neenowind innuh giya neenguhgebeagwamin?

41. Jesusdush otinnán kuhgebeengwayag, ká ketá mázheninnewuggizisseem; nongum newábomin kedikittöm, me wanje iáyag mázheninnewuggizewin.

#### CHAPTER X.

KAGAT, kagat, ketenenim, ween squandamink wanje peendegasig manishtánishun owegewamink, bázhittota ningooche, me gamotishkidjin giya nashewashkidjin.

2. Weendush ishquandang wanje peendegat me uhkanowanemát manishtánishun.

3. Aninne kanowandunk squandem, biákindanumowát; manishtánishundush onöndágön otinwawin, owáwenán tebinowa omanishtánishemun azhenekázonit, uhságizzeátidush.

4. Siágizzeát tebinowa omanishtánishemun, onegánetumowán, manishtánishundush onopenuhnigön, onissetotágön anwat.

5. Miátáwizzinidjindush, ká otá nopenuhniggoosen oguh oshemigön: ká okekanemásewá miátáwizzinidjin etinwawinne.

6. O-o buhawatágeozewin Jesus otinnán, ká onissetotowásewán iuheen anduhzhindungin.

7. Jesusdush otinnán minowá, kagat, kagat, ketenenim, neen manishtánishhe squandem.

8. Kokkinná gá benegánetumowwidjig gamotishkewug giya nishewashkewug; manishtánishundush ká onöndágoosewán.

9. Neen ishquandam; oweuh aninne shábooshkowwit, ween tuh bemátizze, tuh peendega giya ságáum oguh mikán ga tuzhe wesenint.

10. Gamotishkid unishigo wanje takoshink, owwe nishewanájetát: me wanje takoshinnán bemátizzewin che iámowát, konemá owushema nebewá oguhtánáwá.

11. Neen nemennokunowanemág manishtánishug: meen kunnowanemát manishtánishun omenán obemátizzewin owwe bemájetát manishtánishun.

12. Ween koshá anonint, ká odebanemáseen, manishtánishun, wiábomát mieengumun takoshininit, onuhgunándush manishtánishun, oshemöt; mieengundush onowutumán, osiewanázhewándush manishtánishun.

13. Ween anonint oshemo, önje uzshuhnonint, ká giya opámanemáseen manishtánishun.

14. Neen nemenno kunnowanemág manishtánishug, neekanemág nemanishtánishemug, neen kekanemigögösh.

15. Osemá azhe kekanemít me giya neen azhe kekanemigösemá: newabenándush neembemátizzewin manishtánishug önje.

16. Ahnintdush manishtánishug ayáwug, káween ono ningötawána; giya ween uhgew neenguh binnág; giya weenawá ar

yán neenguh nõndágüg ; medush che ningõtawánuuggizze-it bazhekdush 'ow kanowanemát.

17. Osemá me wanje ságeit, neembuggittinán neembemátizwin, che otápenumán minowá.

18. Ká oweuh aninne nemukumiggoose, tebinowa neembugtittinán neow, neengushketõn buggittinumán, neengushketõn ya minowá otápenumán. O-o guhgequawin nõs neenge onnán.

19. Jewugdush getáshkeittewug, minowá ono ekettowinun ije.

20. Nebewádush ekettowug, Mutche Maniõn otiáwán, ka-uhnátizze ; wagonan wanje bezindowag ?

21. Ahnindush ekettowug, káween ono ekettowinun áwunze-õn, ga gishkowájig, Mutche Maniõn ; Mutche Manito muh átõshkábénán kagebeengwanidjin ?

22. Jerusalemink õshke wekoondewinnegezhiguk, magwouh ibõng.

23. Jesusdush bamosat Solomon obabámosawinink.

24. Jewundush, obegewetáskágõn, otigõn, áneen menik ga towweyáng che gweenowe enandumáng ? keen Christ wiáwe-unan, wawane weendummowweshináng.

25. Jesusdush otinnán, kegeweendumonim, kádush kegetab-atowwisseem ; uhnokewinun anunnokeyán nõs otozowinink, swetokágónán.

26. Kádush ketawatowwisseem, õnje káween keenowá ne-anitánishemug ketáwisseem, ga eninnuhgook kiut.

27. Nemanishtánishemug neenõndágüg anwayán neenkekamág nenopenuhniõgdush :

28. Nemenágdush gágega bemátizzewin ; káweká tuh wuneshinzewug, kádush oweuh neenguh gitcheininjebinnegoose.

29. Nõs mázhit ono owushema apetandágoozit kokkiáná, ká-ash oweuh tá gitcheininjebinnáseen nõsun õninjenink.

30. Neen giya nõs neembazhekomin.

31. Jewugdush minowá omámonáwá ásiíneen we beosiná-át.

32. Jesusdush otinnán, kitche nebewá wanisheshink uhnokewinun kewábundienennim nõs õnje : áneen uhnew uhnokewinun wanje bemosin ieyag ?

33. Jewundush otigowán, káween wanisheshingin uhnokewinun ketõnje bemosinnuhiseaomim ; mutche gegetowin õne, koshá, õnje keteninne-ewdush Kitche Maniõwe áwakázee-un.

34. Jesusdush otinnán, kánuh oshebe-egátasenõn ketepáke-egawinink, neenge eket, keenowá ke Manitowim ?

35. Kishpin Maniõg enát, Kitche Maniõ odikittowin wá-õbe-egátadush, ká tá bekooshkásenõn ;

36. Ketuzzhemáwánuh õsemá biezhénázhõ-õt ákeeng, ke-utche geezhwam ; õnje uhge-ekettoeyán, neen Kitche Maniõ, Oguisum ?



37. I-innunokesewân nōs otunnokewinun, kago tabwatow-wishe kago.

38. Kishpin enunnokeyân, uhnokewinun, tabwatowwisewag, tabwa-andumōk uhnokewinun, ketá kekendánáwá ketá tabwa-andám ōemá weowwink neendíá.

39. Eu ōnje owwe otápenáwân minowá oge me-egowá-dush,

40. Ahwás ewadadush Jordan, ezhá emá John netam gebap-tizewat emádusd aendát.

41. Nebewádush, obeotissiggōn ekettoiwugdush, John ká nín-gōt ge uhnunokese kitché uhnokewinun; kokkinnádush ono, John gá ienát ono aninnewun, tabwawinnewun.

42. Kitché nebewádush otawatágōn emá.

## CHAPTER XI.

BIŪŪANDUSH bazhek aninne, Bethanyink, Martha giya owetiggikoon Mary ototanowewá Lazarus ezhenekázo wiáko-zit.

2. (Me 'ow Mary, gá gesezittawát wenesisun Jesusun, ot-wamán Lazarusun wiákoozinit.)

3. Eu ōnje otowamán ezhenázho-omán uzziát, eketiák, Neendogemám, binná, ween siágeut ákoose.

4. Jesusdush n'wándunk o-o, eketto, o-o ákoosewin káween nebowinnewunzenōn uneshá Kitché Manito ogitchetwáwizze-win, Kitché Manito Oguisun che ōnje kitchetwáwizze.

5. Jesus oságeán Marthau, giya owetiggikoon, giya Laza-rusun.

6. Opedush n'wándunk ákoozinit, neezhogwun owubema keenwazh, emá 'zhiát.

7. Gá eeshquá iát, otinnán otoskenegamun, Judeaink umbas-inno ezhátá minowá.

8. Otoskenegamundush otigōn, Neendogemám, Jewug pich-enuk keweberosiniegōg, minowá nuh ewada keguh ezhá?

9. Jesusdush otinnán, ká nuh usshe neezho-tepiegun asenā gezhiguk? Aninne bamosat gezhiguk, káween bezogashinā, ōnje owábundán o-o wásayánik o-o áke.

10. Aninne nebá dibbik bamosat, bezogashin, ōnje ká wá-sayá ogegishkunzeen.

11. Ōno iuheen eketto; náágutchedush, otinnán, Lazarus nee-dinowamáguninán nebá; neenguh we omuttinná.

12. Otoskenegamundush, ekettoiwug, Neendogemám, nebá tuh menno-izzhewabizze.

13. Jesus euedush onebowininne gá etunk: unishigo ukkow unwashe mono nebát, enandumōg.

14. Jesusdush wawane weendumowán, Lazarus ge nebo.

15. Neembápenanim keenowá ōnje emá uhgeiasewán, che ōnje tabwatumag: umbasuh ezhátá.

16. Weendush Thomas, Didymus azhenekánint, otinnán waje

- kenegeshun, umbasinno ezhátá giya keenowind konemá ke-weje nebománán.
17. Jesusdush bowotissát, omikowán neogwunigutinin aquo ingeshink jebágumigónk ázhíá.
18. (Bethany bazhew tuhgoo, emá Jerusalemink metoswa shenánun furlongs apecháne.
19. Nebenádush Jewug, obe-ezhánáwán Maryun giya Mar-aun, uhbeupugwuhzikowáwát, otowamáwán genebonit.
20. Marthadush pichenuktigo n'wándunk, Jesusm takoshinnit, há owwe nuhghishkowát, Marydush pezán námátábe wegemink.
21. Marthadush otinnán Jesusun, Neendogemám omá ayá-umbun, ká neendowwamá tá ge nebose.
22. Neenkekandán mego dibbishko nōngum kago nundotum-rut Kítche Manito, keta menik.
23. Jesusdush otinnán, ketowwamá tuh onishká minowá.
24. Marthadush otinnán, neenkekandán, ábejebáwinink uách e-e gezhigut, cheonishkát.
25. Jesusdush otinnán, neen ábejebáwin, giya bemátizzewin, æn tiabwa-anemit kishpin ge nebót, minowá tuh bemátizze :
26. Owwagwan bamátizzit ga tabwayanemegwan, káweká 1 nebose, ketabwatum nuh o-o ?
27. Otinnándush, neendabwatum, Neendogemám, keen Christ, tche Manito Oguisun, neendenandum, wátakoshingebun á-eng.
28. Ope gá ekettot, unnekewa, oguhnonán wetiggikoon Ma-un gemóch, ekettónk, ketogemámenán takoshin, kenundwawmíkdush.
29. Bábega nōndunk eu, pusegwe gazhetinna uhbeotissátsh.
30. Ká muhshe Jesus betakoshinze otanong, emá kiábe 'zhi-, Martha uhge nuhghishkowápun.
31. Jewugdush, beendik ayájig, uzziát, puhpugwuhzikowát, wiábomáwát Maryun gazhetinna pusegweet, giya ságá-k onopenuhnáwán, ekettowug jebagumigónk ezhá, owwe owit emá.
32. Marydush bowotissát Jesusun uzziánit, wiábomát, pon-sin ozittánik, otinnán, Neendogemám, omá iyáyumbun, ká endowwamá tá ge nebose.
33. Jesusdush wiábomát azhequat, giya Jewun wájewegoo-1 ázhequawát, kítche ishkunámo weowwink, osittawandum.
34. Ekettodush ánde ge ussag ; otinnáwándush, Neendogemám, owwe wábundun.
35. Jesus mowwe.
36. Jewugdush, ekettowug, binná azhe ságeát.
37. Ahnintdush ekettowug, kánuh wuhow aninne twáskábet, kagebeengwanidjin, otáge bemájeáseen ono aninnewun, e ge nebosinipun ?
38. Jesusdush minowá ishkunámo, watittunk jebagumik- eembápeká, ásindush ogitchetuhe áta.

39. Jesus eketto, otápenumók eu ásin : Martha otowwamán uhgá neböt, otinnán Neendogemám, menágoozitók o-o ápe; neogwuniguttinne gá áquo neböt.

40. Jesusdush otinnán, ká nuh kege innissenön, kishpin tabwatumun, keguh wábundán Kitche Manito ogitchetwáwizze-win?

41. Ningoochedush otatónáwá e-e ásin ogitcheiue attanik gá neböt uhshingeshink; Jesusdush ishpemink enábe, eketto, nös, megwetch neendenandum nöndowweun:

42. Neen kekándándush gáGINEEK nöndowweun; uhgew anishanábag bamegábowidjig wanje ekettoeyán, che tabwatumwát uhbe-ezhenazhoeyun.

43. Ope gá eeshquá iekettöt, ázhequa anegök, Lazarus besá- gáun, eketto.

44. Weendush uhgá neböt besá gáun, jebagumigokonásemám otugwinun, oskezhigöndkush wábegin buttugweengwabez: Jesusdush eketto, ábuhök, tuh májá.

45. Nebewádush uhgew Jewug biezhájig Maryun, wiábudumowát iuheen Jesus andotunk, tabwa-andumög.

46. Ahnintdush, Phariseecun otezhánun oweendumowándám iuheen Jesus gá totunk.

47. Mowönjeittewugdush, ogemá sáságewitchegawenin- wug, giya Phariseeug, uhgegetowát ektetowugdush, áneen an- unnokeyáng? wuhow aninne kitche nebená andotum.

48. Papámanemásewunk, kokkinná aninnewun oguh tabw- anemigön; Romanugdush tuh be-ezháwug che be otápenum- wát andánuhkeunk, giya kejetukewamáguninánin.

49. Bazhekduh andusshewát, Caiphas ezhenekázo, ogemá sáságewitchegaweninnewe e-e kekenonowin; otinnán, káween kago kekekanduhzeem.

50. Ká ke nágttuhwanduhzeem tuh mennoizzhewabul, be- zhek neböt keowwinnánin önje, kokkinnádush che nebe- wung.

51. Káweendush tebinowa ween önje, ekettose, kitche og- má sáságewitchegaweninnewe e-e kekenonowin kezhá eketto- ga izzhewabuk, Jesus keche önnenat, ono anishanában.

52. Káweenigodush, ono anishanában atuh, kokkinná gá- keche mowönjeát Kitche Manito onejánisun saswashkájig keeng.

53. Oppinnago önje eu gezhigut otouggimáwán che ne- wát.

54. Me eu önje, Jesus káweká mizzhishuh bamosase, me- waiuhe Jewun, chéegiuhe buhwuttuhkumigáng ezhá otawun, Ephraim ezhenekáta, otuzzhe wetegamán emá otoskenegamán.

55. Jewugdush okubbekosa wekoondewinewá, kagá ochi- sa, nebewádush májáwug otunnuhkewinink, che beneitzezowát shezháwát Jerusalemink.

56. Onundowábomáwán Jesusun, gulguhnonittewug nebe- wewát kitche uhnumeawegumigönk, áneen enandumag? káween tuh be-ezháse wekoondewinink?

57. Ogemá sáságewitchegaweninnewug giya Phariseeg ge nákonegawug, oweuh aninnewun kekanemigoot uzzhiát, tuh ebájemo, che otápenint.

## CHAPTER XII.

JESUSDUSH ningótwasogwun, bwá ochichesag kubbekosa wekoondewin, Bethanyink betakoshin Lazarus uzzhiát ubow gá rebopun ween gá ábejebát.

2. Ojebákonáwándush, Marhadush uhnoke otopowinink, Lazarusdush owetopomán otopowinink.

3. Marydush ningo tebábishkojegun ototápenán, kachesun-  
náguggindag pemeta, osinnegenumowándush ozittáning Jesus-  
un; kesezittawándush wenesissun; omooshkenamágootdush we-  
gewamink.

4. Bazhekduh otoskenegamun, Judasun Iscariotun, Simon  
Peguisun; wábuhgitenumágat, eketto,

5. Unishwin o-o pemeta che ge átándiseeng niswák tuswa  
shoneá, katemákizzidjigdush che gemenitwá?

6. Káween ween buhbámancmát katemákizzinidjin wanje  
ekettose, ónjedush gamotishkid, mashkemoot otíán, uhbemewe-  
tútdush bánuhummowint.

7. Jesusdush eketto, bone uhow; neembugitanemigowin o-o  
wanje kunwandunk.

8. Katemákizzidjig gágineek kewejewegoog; káween neen  
gágineek kewejewissinón.

9. Nebewádush Jewun, okekanemigón emá uzzhiát; káween  
atuh Jesusun beónje ezhásawug, Lazarusun giya, owwe wábo-  
onáwát uhge ábejebát.

10. Ogemá sáságewitchegaweninnewug wuhnuhshowawug  
owwe nesáwát giya Lazarusun:

11. Aunga ween ónje nebewá Jewug ge-ezháwug uhtabwa-  
onemáwát Jesusun.

12. Wiábuninik, nebená anishanábag iáwug owwekoondink  
wándumowát Jesus takoshink Jerusalemink.

13. Otikwunun palm metigón, ototápenánáwán owwe nuh  
gishkowáwát, ázhequawugdush Hosanna; kitche sháwándá-  
gooze otogemámun Israel, buhtuhkoshink Kitche Manito otuh-  
wazowinnink.

14. Jesusdush gá mikowát bazhekokazheensun otasubenun  
azhebe-ekátág,

15. Kago sagizzekan, Zion odánisun; binná, ketogemám  
takoshin, tasubbe bazhekokazheensun.

16. Ono iuheen otoskenegamun ká onissetotunzeenáwá ne-  
tam; opedush Jesus gá ábejebát, omikwandánáwán ono iuheen  
oshebe-egátanik, uhge ieendotumowátidush ono iuheen.

17. Anishanában wájewegoojin ope nandumát Lazarusun je-  
bagumigónk onishkáwintdush nebowinink, omikwandánáwá.

18. Me o-o wanje nuhgishkágoot anishanában, nündumóg o-o  
gá uhnokeet kitche uhnokeewin.

19. Phariseugdush i-ittewug, kekekandám innuh neen kushketosewung ningŕtono che totowwung? binná anegoquág áke nopenuhná.

20. Ahnint Greekun owejewáwán takoshingig obeuhnumea-towáwát wekoondewinink.

21. Philipundush obe ezhánáwán, ween Bethsaidaink andát, Galileeink, okuhquajemáwándush, ekettowug, Neendogemám, Jesus newewábománán.

22. Philip oweendumowáwán Andrewun: Andrew giyadush Philip oweendumowáwán Jesusun.

23. Jesus oguhnonán, ekettodush, tepiegun ochichesa, Aninne Oguisun che kitchetwáweint.

24. Kagat, kagat, ketenenim, meatuh bazhekomenuk puhquazhegun pongesin ákeeng giya nebomuggut, ezhekáwisank; kishpin nebomuggut, kitchemenewun.

25. Ween siágetŕt obemátizzewin oguh wunnetŕn: weendush shángandunk obemátizzewin o-o ákeeng, oguh kumwándán nánázh che gágega bemátizzewinnewung.

26. Aninne enandunk che otoskenegamug, neendá nopenuh-nink, keche iáeyán me giya neendoskenegam keche iát: oweuhdush aninne otoskenegamemug, nŕsun oguhgitchetwáwamigŕn.

27. Nŕngum neenjichág sunnuhgizze, áneen ga ekettoeyán? Nŕs bemáje-eshin o-o nŕngum tepiegun, o-odush ŕnje neembeotittán o-o tepiegun.

28. Nŕs, kitchetwáwandun ketuhnozowin, medush gezhigŕnk gegetowin beŕnjesa, ekettoŕnk, neengegitchetwáwandán, mmo-wádush neenguh gitchetwáwandán.

29. Anishanábag emá nebowidjig, uhnimekeeg ekettowug, á-nintdush ekettowug, mezhinowa guhnonigŕn.

30. Jesusdush eketto, o-o gegetowin káween neen beŕnje takoshinomugusenŕn, keenowádush ŕnje takoshinomugut.

31. Nŕngum tebakonegáta o-o áke: nŕngum uzzhogemá-wunk o-o áke ságritchewabinnegáta,

32. Giya neen kishpin ákeeng ŕnje ŕmbinnegoeyán, kokkíná aninnewug neenguh wekobinnag.

33. (Ga inapinat e-e anduzzhindunk.)

34. Anishanában oguhnonigŕn, neengenŕndámen tebakone-gawinink Christ che gágega bemátizzit áneen wanje ekettoeyán. Aninne Oguisun tuh ŕmbinná uzzheketoeyun. Owwanan new Aninne Oguisun?

35. Jesusdush otinnán, náágutch wanebak wásayá keguhwe-jewigoon. Bamosayeuk magwouh wásayá zhiyáyag wam kushkedibbikutŕnk bamosat, ká okekanduhzeen azhát.

36. Magwouh zhiáeyag wásayá, tabwa-andumŕk wásayá konemá wásayá onejánisun keguh áwim. Jesusdush gá oek-quá ekettoŕt ono iuheen ningooche ezhá owwe gázotowát.

37. Ahnowy kitché nebená kitché uhnokewinun ge ieendotum uhnoch e-e tabwayanemásigwá.

38. Keche tabwawinnewung Esaias mamándáwizzit gá eket-

Itche Manito, owwanan tiabwatuk neendikittowinenán? Man gá wábundi-int Kitche Manito onik? Me wanje tabwayandunzikwá, Onje Esaias eketto mino-

Oge guhkebeengwayán oskezhigonink, giya oge mushlowán otaewán che wábissigwá oskezhigowáng, giya che stunzigwá otaewáng che gwaketáwát, neendá nojemoág-

Ono iuheen Esaias ge-eketto, wiábundunk ogitchetwáwin, otuzzhemándush.

Nebenádush kitche ogemág otabwayanemáwán, Onje weug ká mozhe otinnosewug e-e tabwayandumowát, bóch itche wabenáwug uhnumeawegumigönk :

Nowutch opapámanemáwán aninnewun azhe papámanet Kitche Manito.

Jesusdush ázhequa eketto, ween tiabwayanemit káween abwayanemigoose, biezhénázho-Onidjin otabwayanemán.

Ween wiábomit, owábomán biezhénázho-Onidjin.

Neen takoshin wásayá ákeeng, ween tiabwayanemit, ká-rushkedibbikutönk tuh táse.

Oweuh aninne nõndunk neengegetowin, tiabwatunzikdush, in tepákonégase; káween neembe tepákonuhzeen áke, ebemájetön áke.

Ween wiyabenit, giya tiabwayanduhzik neendikittowin-zhekowun tepákonégoojin : gegetowin gá ekettoeyán me tepákonigoot, squách-che gezhiguk.

Káween neen tebinowa neendikittose, õsemá biezhénaneenge guhgekemik, ga iekettoeyán, giya ga iendo-

Neen kekandán oguhgequawin gágega bemátizzewinnekokkinná o-o aketoyán, õsemá gá aezhit, me go aeket-

## CHAPTER XIII.

A w kubbekosa wekoondewinink, ope Jesus kakandunk run ochichesanik, che máját, che nuhguttunk áke, che õsemán õnje tebinowa otánishanábamun oge ságeán; oge inánázhe che waquásag.

Iá eeshquádush weesenewát (Mutche Manito obenuhin otaink Judas Iscariot, Simon oguisun, che bugittinne-

esus kakandunk, õsemán kokkinná kago menigoot onin-Kitche Manitoñdush õnjebá, giya Kitche Manito ote-

l; Pusegwe owesenewinink, ningoochedush obugittinnán ikowágun; geseengwáoon omámön, uhgitchepinnittizsh, áágutchedush, nebe õsegenán kesebegewinágunink, omáje

kesebegenumowán otoakenegamun ozitáne, ogesewándush seegwaoon e-e takobezót.

6. Obeotissán Simon Peterun, Peterdush otinnán, Neendogemám, kesebegenánun innuh nezittun ?

7. Jesusdush otinnán, ká kekekanduhzeen andotumán nógum ; náágtuch keguh kekandán.

8. Peterdush otinnán, káweká keguh kesepekenuhzenun nezittun: Jesus otinnán kesepekenuhzewán ká ketá tebanemiasinnón.

9. Simon Peter otinnán, Neendogemám, káween nezittun atuh, giyadush neninjeen giya nestegwán.

10. Jesusdush otinnán, ween gasepeginnegázót, meatuh ozittun kesebegenumowint kokkinná beneze aneginnit, keenowá giya kebenezim, káweendush kokkinná.

11. Ween okekanemán ga bugittinnegoojin : me wanje ekettót káween kokkinná kebenezisseem.

12. Gá eeshquá gesepegezitanát, ototápenán obeenzikowágun námátábedush : otinnándush, kekekandám innuh, andotomuhgook ?

13. Neendogemám ketizzhim, neen Kitche Manitóm giya ketizzhim, wawanedush aketoeyag ; kagat neendow.

14. Kishpin ketogemámewá Kekitche Manitomewá wíawéwánan kegesepegezitanenimduh, ketá gesepegezitanitim mamashkót,

15. Kege kekinnoumonim, me ga ieendotumagobun gá ieendotonuhgook.

16. Kagat, kagat, ketenenim, uhnoketágaweninne káween owushema apetandágozisse, otogemámun apetandágozissim, giya ween biezhénázho-ónt, ká owushema apetandágozisse biezhénázho-ogoojin.

17. Kishpin kekekandumag ono iuheen keguh mennowángoosim totumag.

18. Káween kokkinná keguh guhnonissinnonim, neenketanemág gá onanemugguk euedush che quiuk osink ázhebe-egítang che tabwawinnewunk, ween wátopomint mejeáng puhquazhégun otómbinán otóndun tungishkowwit.

19. Kegeweendumonim, bwá ochichesag, konemá ope ochichesag mé 'ow che enandumag.

20. Kagat, kagat, ketenenim, ween tiabwanemát biezhénázho-óndjín neen tabwayanemik weendush tiabwayanemik tabwayanemán biezhénázho-óndjín.

21. Ope Jesus gá eeshquá ekettót ono iuheen, kitche ootiwandum ochichágünk ekettodush, kagat, kagat, ketenenim, bazhek andussheag oguh buggittiumagan neow.

22. Otoskenegamundush, wábundi-ittewug mamashkót, kádush okekanemásewán anájin,

23. Bazhek otoskenegamun siágeájin, okákegunink ashoók-quashemón.

24. Simon Peterdush, ochebeengwatowwán, owwe kekasmát uhnew anánidjin.

25. Weendush wíásuttequashink Jesus okákegunink, otinnán, Neendogemám, áneen uhow?

26. Jesusdush otinnán, me 'ow ga menik puhquazhegun, ga igwinjetowweyán; gá uhgwinjetótdush, omenán Judasus Is-riotun, Simon oguisun.

27. Puhquazhegundush, gá beenzikkágot Mutche Manitó beenzikkágot, Jesusdush otinnán nuhmunj wá totumowáan, azhetinná totun.

28. Ká oweuh aninne, emá ayájig otopowinink okekanduh-zen wanje enát.

29. Ahnint enandumóg, ónje Judas mashkemoot otíán, Jesus anje oge-enágobun, kishpinattón ono iuheen keweíamen we-oodink, gamá oguhmenán kago katemákkizzinidjin,

30. Ween gá iát puhquazhegun bábeга geságáum, tabekuk i ope.

31. Gá ságáunkdush, Jesus eketto, nongum Aninne Oguimín kitche twáweá, Kitche Manito giya kitchetwáweán, ween ónje.

32. Kishpin Kitche Manitó gachetwáwegogwan, Kitche anito oguhtotowán kitche kitchetwáweittezoót tebinowa weow íbeга.

33. Neenduhbenoche-emetók, wanebak kiábe kewejewem, keguh nundowábomim : mego gá enugwá Jewug, ga ezhá-án ká keguh gebe-ezháseem; nongum me giya keenowá innuhgook.

34. Oshke kuggequawin kemeninnim; ságeittig azhe ságe-nuhgook; me giya keenowá ga ezhe ságeittiyag.

35. Me o-o kokkinná aninnewug ga ónje kekandumowát, wendoskenegamun kishpin ságitteyag.

36. Simon Peterdush otinnán, Neendogemám, ánde azháem? Jesusdush otinnán azháeyán káween nongum keguh gopenuhzhisseem pánemádush keguh nopenuhzhim.

37. Peterdush otinnán, Neendogemám, áneen ga ezhe kush-tosewánan che nopenuhnisinán nongum? neenguh buggitinán wembemátizzewin keen ónje.

38. Jesusdush otinnán, kagat innuh, keguh buggitinán kebe-átizzewin neen ónje? kagat, kagat, ketenin, pekááquouh ká h mázetágoozisse chebwá nissink ekettoeyun ká kekekamissenón.

## CHAPTER XIV.

KAGO ketaewán tuh ishkinzenón ketabwayanemáwá Kitche Manito, tabwayanemishig giya neen.

2. Nös andát kitche nebewá bábetóchegáta : bwá izzhewá-ikebun, ketágeweendummonim; neendowe ozhissetón che áeyag.

3. Kishpin azháeyán owwe ozhissetoyán che iyáeyag, neen-ih be-ezhá minowá che ezhewininnuhgook, neen tebinowa me iyáeyán; me giya keenowá che iyáeyag.

4. Kekekandánáwá, azháeyán, kekekandánáwá anumók.



5. Thomasdush otinnán, Neendogemám, ká neenkekandá zemin azháeyun, áneen ga ezhe kekandumáng anumók?

6. Jesusdush otinnán, nemikunnow, neen tabwawinnewm, neen bemátizzewin ká oweuh aninne obeotissán ōsemá meeluh neen ōnje.

7. Kishpin kekanemeyagobun, ketáge kekanemáwá giya ōsemá, nōngumdush kekekanemáwá kegewá bomáwá.

8. Philip otinnán, Neendogemám, wá bundi-issinnáng ōsemá, me e-e memenik che totowweyáng.

9. Jesusdush otinnán, kitchē keenwazh ketá nuh gewejewinnim, ká muhabe, kekekanemisseem innuh Philip? ween gá wá bomit, ogewá bomán ōsemá, áneen o-o wanje ekettoeym, wá bundi-issinnáng ōsemá?

10. Ká nuh ketabwayanduhze, neen ōsemá weowwink neendia, ōsemádush neowwink iá? ekettoewinun aeninnuhgook, ká tebinowa neendiketose, ōsemádush neowwink ayát ween uhnoke uhnokewinun.

11. Tabwa-andumók ōsemá, weowwink neendia uhgamá tabwa-anemishig uhnokewinun ōnje.

12. Kagat, kagat, ketenenim, ween tiabwayanemit, uhnokewinun, anunnokeyán me giya ween ga innunokeet, owuhmadush kitchē uhnokewinun tuhtotum ōnje nōs eendizzhánum.

13. Owwagotogwan ga ezhenundotumowagwan neenduhnozowinink, keguh totonim, ōsemá tuh kitchetwáwizze ogwisemá weowwink.

14. Kishpin kagō nundotumag neenduhnozowinink, neenguh totum.

15. Kishpin ságeyag, kunwandumók neenguggequawin.

16. Neenguh uhnumeatowá ōsemá, keguh menikdush minowá bazhek ganiandumeik gá gineek che wejewik.

17. Tabwawinne ochichágomán, áke ká otá otápinnegooseen, ōnje ká owá bomigooseen, ká giya okekánemigooseen; keowá koshá kekekanemáwá; wawane tá keowwewáng, gubá iádush keowwewáng.

18. Ká keguh nuhgunissinnōnim, chebwá nuhniandumag keguh beotissininim.

19. Wiebuh, áke ká minowá neenguh wá bomigooseen; keowádush kewá bomim; giyadush, ōnje neembemátia, keowá keguh bemátizzim.

20. Eu gezhigut, keguh kekandám beenjinnuh nōs keke iyáeyán, keenowá giya neembeenjinnuhwánik keguh iám neen giya kebeenjinnuhwánewáng neenguh tiá.

21. Ween ayát neenguggequawin, giyadush kunwandum, ween neenságeik weendush ságeit nōsun oguh ságeigōn, neen giya neenguh ságeá, neenguh wá bunduhándush neow.

22. Judasdush otinnán, (káween ween Iscariot,) Neendogemám, áneen o-o ga ezhe wá bundieyáng keow, ákedush wá bomigooseewun?

23. Jesusdush otinnán, aninne ságeát, oguh kunwandumag

neendikitowinun ; nõsundush oguh sãgeigõn, neenguh be otis-  
sãnãn, neenguh wetegamãnãndush.

24. Weendush siãgeissig, kã okunwanduhzenun neendikito-  
winun ; eketowinun n'wãndumag kãween neen tebinowawiz-  
zisenun, õsemãdush biezhãnãzhõ-õt otebandãnun.

25. Ono iuheen wãndumonuhgook, magwouh wejewinnuh-  
gook.

26. Ween niandumeik, Kitche Manito ochichãgomãn, õsemã  
oguh ezhenãzhowãn neenduhnozowinink, ween keguh kuhge-  
kemik kokkinnã iuheen, keche kunwandumag kokkinnã iuheen  
aeninnuhgook.

27. Innuhwandewin kenuhguttuhmonim, neendinowandãso-  
win kemeninim, kãween ãke azhe megewat, ketizzhe menisin-  
onim.

28. Kago ketaewãn tuh osittãwissinzenõn, kago giya tuh kotã-  
tãjemuggussenõn, kegenõndãm gã aninnuhgook neenguh mãjã  
minowãdush keguh beotissinim ; kishpin sãgeyag ketã pãpe-  
nanemõn, õnje uhge ekettoeyãn õsemã neendizzhãnun ; õnje  
owushema apetandãgooze apetandãgoozeyãn.

29. Kege-enenim uhhwã ochichesag, opedush izzhewabuk,  
che tabwa-andumag.

30. Nããgutçh kãween gwetch minowã keguh guguhnonissin-  
onim, wagemãkundunk o-o ãke tuhkosin, neowwink kã kago  
otiãseen.

31. Ake neenguh kekanemigoon, sãgeug õsemã : õsemã go-  
azhit, che izzhewabizzeyãn, mego azhewabizzeyãn. Pusegweeg,  
mãjãtã.

## CHAPTER XV.

NEENDABWA bemãqutto, nõs ketegeweninnewe.

2. Kokkinnã otikqunun mãnewunzenõk, ototãpenãn ; kok-  
kinnãdush otikqunun mãnewungin, obenitonun minowã owush-  
ema che menewung.

3. Nõngum keenowã kebenezim, gegetowinun aninnuhgook  
õnje.

4. Neowwink iãg, keowwewãng giya neendiã, otikqun kã  
ã menewunzenõn ezheke, meatuh mejemeking bemãqutõnk,  
me giya keenowã andeyag meatuh uhgogeyag neowwink.

5. Neen neembemãquto, kecowãdush ketotikqunewim :  
weeu neowwink ayãt, neowwink giya neendiã kitche nebewã me-  
newun, neen iãsewãn kã ningõt keguh totunzeem.

6. Aninne neowwink agogisik, wabinnegãzo, otikqun wiabin-  
negãtagin, nabobutagin, wiabinnegãtagin, aninne omowõnjeit-  
onun skotang otuhpuggittonun, chãgetawun.

7. Kishpin neowwink iyãeyag, neengegetowinun giya keow-  
rewãng iãg, azhe nundowandumag, mego che menigoeyag.

8. O-o nõs ogitchetwãwizze wãnje meneweyag me ga ezhe  
toskenegameminuhgook.

9. Osemá azhe ságeit, me azhe ságeinnuhgook ; iág neságe-wawinink.

10. Kishpin kunwandumag neenguggequawin keguh iám ne-ságewawinink : azhe kunwandumowug nös oguggequawinun i-iádush ságewawinink.

11. Ono iuheen, aninnuhgook, neenpápenanemowin keowwe-wáng tuh iá, kepápenanemowindush tuh móoshkena.

12. O-o neenguggequawin ; ságeittig, azhe ságeinnuhgook.

13. Ká oweuh aninne, owushema otáíaseen ságeittewin, aninne buhgittinnunk obemátizzewin otinowamágunun õnje.

14. Keenowá neendinowamágunun kishpin izzhewabizzeyag, azhe guhgekeminuhgook.

15. Náágutch, ká neendoskenegamug keguhenissenonim ; oskenegamemá ká okekanduhzeen otogemámun anuhnokemit ; kokkinná iuheen nös wanje nõndumáin kekekandummonenim eu õnje neendinowamágunun kege-enissenonim.

16. Káween kegeonábomisseem, neendush kegeonábominenim, ketánonenininim che meneweyag, euedush meneweyag gá-gineek tuh atta ; owwagotogwan ga nundotumowagwan õsemá, neenduhozowinink, keguh menigowá.

17. Me ono iuheen azhe guhgekeminuhgook, che sáságeitte-yag.

18. Ake shinganemigoeyag, keguh kekandánáwá, neen gá shinganemigoeyán chebwá shinganemigoeyag.

19. Wejeendumag áke, áke ketá ságeigõnáwá : õnjedush kewejeenduhzeenáwá áke kege onábominenim ákeeng, me áke wanje shinganemigoeyag.

20. Kunwandumõk ekttowin aninnuhgook ; otoskenegame-má, ká owushemá apetandágoozisse otogemámun apetandágoozenit? kishpin gegooche bátáewát, keguhgooche bátáiggowág, kishpindush gekunwandumowát neendikittowin, oguh kunwandánáwá kedikittowinewá.

21. Kokkinná, ono iuheen keguh ieendotágowág neenduhnozowinink õnja ká okekanemásewán biezhenázhonidjin.

22. Bwá takoshinámbán, bwá guhguhnonugwábun, ká mázheninwugizzewin, tágeiáseenáwá, nõngumdush ká kago otug-gwunuhunzeenáwá omázheninnewuggizzewinewá.

23. Ween shánganemit, oshinganemán giya nõsun,

24. Kishpin, totunzewámbán ono uhnokewinun uzzhiáwát weká aninne enuhnokesig, ká mázheninnewuggizzewin otáge iáseenáwá : nõngumdush nayazh neengewábomigonánig neengeshinganemigonánigdush neen giya nös.

25. O-oedush izzhewabut ekttowin che tabwawinnewung azhebe-egáttag otepákõnegawinnewáng, unishego neenge shinganemigõg.

26. Niandumewatdush takoshink, ween ga biezhenázhuh-umonuhgook, tabwawinne-ochichágomán, õsemán wanjebat, ween neenguh tuhtepájemik.

27. Keenowá-giya keguh tuhtepájemín, õnje wiazhkt miá-jetáng ketõnje wejewenn.

## CHAPTER XVI.

Ono iuheen gá tuhtepájemotonuhgook, che ðnje nishkátiz-etowwissewag.

2. Keguh ságitchewabinnegowág uhnumeawegumigònk : agat, tuh ochichesa pichenuk cheizzhewabuk, oweuh nesik, eenniandumeá Kitche Manito guhtuh enandum.

3. Ono iuheen gatotonágwá ðnje ká okekanemásewán ðsemán riya neen ká neenkekanemigoseeg.

4. Ono iuheen, gá tepájemotonuhgook, ope ochichesag keguh kunwandánáwá uhge aninnuhgook ; káween kegewendum-ðsenonim ono iuheen wiazhkut miájetáng ðnje magwouh uhwe-ewinnuhgook.

5. Nõngumdush nemájá neendizzhánun gá biezhenázho-òt, ádush oweuh andussheyag kekuhquajemissem azháeyán.

6. Oanjedush kege tepájemotonim, ono iuheen, kushkandum-ðwin mooshkena ketaewáng.

7. Mozhuk tabwawinnewun aninnuhgook ; mennoizzhewaut keenowá uhmájáeyán : kishpin májasewán ; niandumewat, tá ketá otissiggoosewá, kishpindush májáeyán keguh biezhe-ázhuhumonim.

8. Opedush takoshink, oguh tebuggindán áke mázheninne-wuggizzewin, giya quiuk izzhewabizzewin, giya tepákonegawin ðnje :

9. Mázheninnewuggizzewin, ðnje ká neendabwayanemigoo-seeg :

10. Quiuk izzhewabizzewin, ðnje nõs neendizzhánun, káween wekádush keguh wábomisseem ;

11. Tepákonegawin ; ðnje wagemákundunk áke tepákone-gázo,

12. Kiábe kitche nebewá iuheen kewe-enenim ; kádush ke-áge bezindunzeem nõngum,

13. Anawak ope tabwawinne ochichágomán takoshink keguh tekinnoumágowá kokkinná tabwawin ; káween ween tebinowa tuh gegetose ; ga nõndunk, me eu ga gegetòt, keguh wábundi-igowá iuheen ga takoshinomugukin.

14. Ween neenguh kitchetwáweik, oguh otápenán neendiemun, keguh wábundi-igowádush.

15. Kokkinná iuheen ðsemá ayát neendiemun : me wanje ek-ettoeyán, oguh otápenán neendiemun, keguh wábundi-igowádush.

16. Wiebuh náágutch, ká keguh wábomisseem ; náágutch-dush, minowá keguh wábomin, ðnje ðsemá neendizzhánun.

17. Ahnindush otoskenegaman, i-ittewug, wagonan o-o anin-nung, náágutch ká keguh wábomisseem, náágutchdush mino-wá keguh wábomin ; ðnje giya ðsemá neendizzhánun ?

18. Me wanje eketowát, áneen o-o wanje aketòt, náágutch ? ká neenkekanduhzemin aketòt,

19. Jesusdush okekandán owwe kuhquajemáwát otinnándush, .

kagat, innuh keguhguhnonittim, kuhquajindeyag wanje ge-ek-ettoeyán náagutch, ká keguh wábomiseem, minowádush náagutch keguh wábomim ?

20. Kagat, kagat, ketenenim, keguh mowwim, keguh kushkandám : ákedush tuh pápenanemomuggut, keenowádush keguh kushkandám, kekushkandumowinewádush che pápenanemowinnewunk.

21. Equa ope webenekat, kushkandumowin otían, ònje otepiegun ochichesa, bábegadush genegeát uhbenocheum, ká kiábe okekanduhzeen, kushkandumowin ònje pápenanemo aninne uhnegit ákeeng.

22. Keenowádush kushkandumowin ketiánáwá nòngum; minowá keguh wábominenim ketaewán tuh pápenanemomuggutón, kepápenanemowindush ká oweuh aninne keguhmuikkungoose.

23. E-e gezhigut káween kago keguh kuhquajemiseem.—Kagat, kagat, ketenenim, wagotogwan ga nundotumowáwagan òsemá neenduhnozowinink, keguh menigowá.

24. Kiut káweká, kago kegenundotunzeem neenduhnozowinink ; nundotumók keguhtianáwá, kepápenanemowinnew che mooshkenat.

25. Ono iuheen kegeweendumonim kekinowáchegeezhwawinink, opedush guhtuh ochichesa, ká keguh guhguhnonittimonim kekinowáchegeezhwawinink keguh wábundi-innim mezhishuh òsemá.

26. Eu gezhigut, keguh kuhquajemáwá neenduhnozowinink ; ká ketenissenonim, che uhnumeatumonigook che uhnumeatowwug òsemá :

27. Ònje òsemá ween tebinowa keságeiggowá ònje uhságeyag, kegetabwayanemimdash she ònjebaeyán Kitche Manito.

28. Òsemá uzziát neembeònje ságáum, neen takoshin ákeeng : minowá nenuggután áke, che ezháeyán òsemá.

29. Otokenegamundush otigón, binná, nòngum kemishishowwetágoose, káween kekinowáchegeezhwawinink ketchegegetóse.

30. Kagat neenkekandámen, kekandumun kokkinná, kádum oweuh aninne ketá kuhquajemigoose kago : me o-o wanje tabwayandumáng Kitche Manito uzziát she ònjebaeyun.

31. Jesusdush otinnán, nòngum ketawatám innuh ?

32. Binná, tepiegun ochichesa shiegwouh ge ochichesa, ope keguh siswashkam papukkán tebinowa aeendáyag ezheke keguh nuhguhzhim ; káween koshá neen ezhekawizisse, ònje kiábe òsemá newejewik.

33. Ono iuheen gá weendumonuhgook neowwink keche inuhwandeyag, ákeeng, keguh kotuggitóm : kago osittáwawdun kago, neengeunnewishkán áke.

## CHAPTER XVII.

ON o ektetowinun, magwouh Jesus zhickettöt, ishpemink in-e, eketdush, nös, tepiegun ochichesa; kitchetwäweik keguis ya ween keguis kegub kitchetwäweik.

2. Gä ezhenenut mushkâwizzewin che uhnewishkunk kok-nná weyâsemâ, chemenât gâgega bemâtizzewin menik gâ ndotumowât.

3. Me o-o gâgega bemâtizzewin, che kekanemikwâ, keen uh quiuk Manito âweun, giya Jesus Christ, ween gâ ezhenâ-owut.

4. Kege kitchetwäwein âkeeng; neenge gezhetâ uhnokewin i mezheun che enunokeyân.

5. Binnâ, nös, kitchetwäweishshin keow ðnje tebinowa kit-etwâwizzewin ayâyungobun âke uhwâ ozhetöng.

6. Neenge kekandumönâg, ketuhnozowin uhgew aninnewug .mezheun âkeeng; ðnje keen kedebanemâpuneeg kegeme-eundush; ogekunwandânâwâ kedikittowinun.

7. ðnje kekekandânâwâ kokkinnâ iuheen gâ menutwâ ketie-an.

8. Neengemenâg ektetowinun gâ mezheumbun; oge iânâ-îndush, ogekekandânâwâ uhge ðnjobâyân keowwink ogebwatumögdush uhbe-ezhenâzhoeyun.

9. Neenduhnumeatumowâg: kâwœn âke neenduhnumeatun-en, uhgew atuhgo gâ mezheunik; keen kedebanemâg.

10. Kokkinnâ tabanemugik, keen ketebanemâg, kokkinnâ-ish tabanemudjig; neen neentabanemâg, neengitchetwâwiz-dush weenowâ ðnje.

11. Kâ kiâbe neendiâse âkeeng uhgew âkeeng iâwug; kebe-issin. Quiuk nös, kunwanim uhgew, ketuhnozowinink gâ ezheunik, che bazhekowât keenowind azhe bazhekoyung.

12. Menik gâ wejewugwâ âkeeng, neengekunwanemâg ke-hnozowinink: uhgew gâ mezheunik neengekunwanemâg, kâ reuh wunnishinze, meatuh nishshewunnâtizzewin oguisemâ; ashebe-egâtag, che tabwawinnewung.

13. Nöngum kebe otâssin, ono iuheen iekettoeyân âkeeng, empâpananemowin che mooshkenât weowwewâng.

14. Neengemenâg kedikittowinun, âkedush ogesheengane-gonâwâ ðnje kâ âke âwisewug azhe iâyân âke âwisewân.

15. Kâ ketuhnumeatosenön che otâpenutwâ âkeeng meatuh e kunwanemutwâ wawane.

16. Kâ âke âwisewug, azhe âwisewân âke.

17. Quiuk ezhe che mennoizzhewabizzewât, ketabwawin je; kedikittowin tabwawinnewun.

18. Biezhenâzo-oeyun âkeeng me giya neen azhe ezhenâzho-gwâ âkeeng.

19. Weenowâ ðnje menno izzhewabizzeân neow, giya ween-â che mennoizzhewabizzewât tabwawin ðnje.

20. Káween atuh uhgew neenduhneatumowáseeg, giyadush weenowá uhgew ga tabwatungig odikittowinnewán Onje.

21. Kokkinná che bazhekowát, keen, nōs, neowwink azhe iáeyun, me giya neen kcowwink azhe iáeyán, weenowá tuh bazhekowug keowwinnáng áke tuh tabwatumomuggut uhge biezhénázhoeyun.

22. Kitchetwáwizzewin gá mezheun, neengemenág ; tuh bazhekowug azhe bazhekoeyunk.

23. Bazhekwin neowwinnánink giya bazhekwin keowwinnánin tuh ápiche bazhekowug, ákedush che kekandunk uhbezhenázhoeyun uhgeságeutwádush azhe ságe-eun.

24. Nōs ápadush uhgew gá mezheunik che wejewewát uzhiáyán, oguhwábundánáwá neengitchetwáwizzewin gá mezheun; Onje keságenábun bwá ozhetōng áke.

25. Quiuk nōs, áke ká kegekekanemiggooseen neendush kegekekanemin uhgewedush ogekekandánáwá uhgebiezhénázhoeyun.

26. Neengetuzzhemág uhgew ketuhnozowin, ōnjittá neen-  
guh tuzzemág ; ságeittewin gá ságeun weowwewáng tubiás,  
giyadush weowwewáng neendiá.

#### CHAPTER XVIII.

JESUS gá eeshquá iekettót ono ektettowinun, geságáum má-  
mowy otoskenegamun agámank sebeensink Cedron, ketegánink  
emá ayág unnebeendega, giya otoskenegamun unnebeendega-  
wug.

2. Judasundush ween gá buggittinnegoojin, okekandán emá :  
Jesus gágineek ukko iezhápun emá mámowy otoskenegamun.

3. Judasdash ogeiáwán ningótwawán aninnewun giya shemá-  
gunisshe ogemán, ogemá sáságewitche gaweninnewun giya  
Phariseeun ōnje, betakoshinōgdush emá wásákoninjegunne te-  
binoegunun giya wáswágunun, giya ushwewinun, obetukkón-  
náván.

4. Jesusdash okekandánun kokkinná iuheen ga beotissigoo-  
jin, unne ságáum otinnándush, uhnew owwanan nandowábom-  
mag?

5. Oguhnonáván, Jesus Nazarethink, Jesusdash otinnán, neen  
neendow, Judasdash ween bagittinnát owejegábowittowwán.

6. Pichenukigo neen neendow ektettót, uzzhagábowwewug  
pongesinōgdush ákeeng.

7. Okuhquajemándush minowá, owwanan nandowábomag?  
Ektettowugdush, Jesus Nazarethink.

8. Jesusdash otinnán, neen neendow kege-enenim, nandowá-  
bomewunan, máno uhgew tuh májáwug.

9. Ektettowin gá ektettót che tabwawinnewunk, uhgew gá  
mezheunik, káween oweuh newunneáseeg.

10. Simon Peterdash uzshoweshk ogitche gobetón, obukta-  
tawán ogemá sáságewitche gawenine otoskenegamun, okishuk-

ándumowándush ogitchetowwugáne. Malchus ezheneká-oskenegis.

11. Jesusdush otinnán Peterun, benáun ketuzzhoweshk : me-juáchehun nós gá mezhít kánuh neenguh menequase ?

12. Ningótawán giya shemágunishe ogemán, giya Jewun, gemámewán, ototápenáwán, Jesusun otuhkobenáwándush.

13. Omájenáwándush Annasun otizzhewetowáwán netam, nje ween Caiphas ogemá sáságewitchegaweninnewun e-e kenowin ozhinissun áwewun.)

14. Caiphas ween áwe gá enápun tuzzhemát Jewun, tá oniseshin ; bazhek aninne che ünjenat kokkinná anishanában.

15. Simon Peterdush onepenáná Jesusun minowándush bazhek oskenegamun, wuhow otoskenegamun ogemá sáságewitcheweninnewun okekancemán, unnebeendega mánowy Jesus emá sáságewitchegaweninne owegewamink.

16. Peterdush áqutchink squándang nebowwe ; 'owedush baek otoskenegamun, ogemá sáságewitchegaweninne okekanejín unneságaum oguhnonándush oskenegequan kanowandunk uándem, obeendegunándush Peterun.

17. Oskenegequadush kunwandunk ishquandam, otinnán Peterun, kánuh keen ketáwisse, wuhow aninne bazhek otoskenemun ? ekettodush káween neendowwisse.

18. Oskenegeshug giya shemágunishe ogemág nebowwewug ná, gepotiwawug kuhkuhzhán gá potiwawát (kissenáunink) wuzzowugdush ; Peterdush owejegábowitlowán owwuzzót.

19. Ogemá sáságewitchegaweninne okuhquajemán Jesusun, oskenegamene, giyadush oguggequawinne.

20. Jesusdush otinnán, neenzebuggukotágoos ákeeng ; gá-ineek neengeguggequa uhnumeawegumigónk giya kítche uhmeawegumigónk, gágineek Jewug unnuhghishkotátewát, ká-eká gemöch ningöt ono neenge-ekettose.

21. Wagonan wanje kuhquajemeun ? kuhquajim uhgew gá ndowwidjig, gá enugwá : binná okekandánáwá gá ekettoein.

22. Gá eeshquádush iekettöt, bazhek shemágunishe ogemá ná nábowwit onubhuggooshkeninjetowwán Jesusun, ekettoish, me auh eu azhe guhnonut kítche ogemá sáságewitchegaweninne ?

23. Jesusdush otinnán, kishpín gá mutche gegetowánan tetótou, gá mutche ekettoáwan ; kishpindush gá mennogege- wáwan ; wagonan wanje bukkittaoeyun ?

24. (Annas oge-ezhenáhowán tuhkobenin Caiphas ogemá sáságewitchegaweninne zhiánit.)

25. Simon Peterdush, nebowwe owwuzzót, otinnáwándush ká-uh keen bazhek ketáwisse otoskenegamun ? ekettodush ká-ween neendowwisse.

26. Bazhekduh ogemá sáságewitchegaweninne otoskenegaun (anowamájin uhnew Peter gá kishketowwuggawájin) ek- to, kánuh kegewabomissenön ketegáinik wejewut ?



27. Peterdush minowá eketto, káween; bábegadush pekiá-quouh nõndágoose.

28. Otunnemájesuggábegináwán Jesusun, Caiaphasun zhiánit otizzhewináwán tepákonegawegumigónk kekeshapáwugguk, káween ge unnebeendegasewug tepákonegawegumigónk, bõch tá wenizzewug, õnje ká otáge kunwanduhzeenáwá kubbekom wekoondewin.

29. Pilatedush ságáum otinnán, wagonan buh tepájemut wuh-ow aninne?

30. Oguhguhnonáwán otinnáwándush, kishpin gemutche to-tunzikobun ká ketá, ge betosenonim.

31. Pilatedush otinnán uhnew, otápenik tebakonik, ketebá-konegawinnewáng. Jewugdush otinnáwán, ká ezhe tebakonegawinnewunzenõn che nissint aninne?

32. Che tabwawinnewunk gá eketõt Jesús, ga inápenat uz-zhekettõt.

33. Pilatedush minowá beendegá tebakonegawegumik omu-domándush Jesusun, otinnándush, keen nuh ketogemákundowág Jewug?

34. Jesusdush otinnán, keen nuh tebinowa kedikit: bakániz-zidjig innuh kegeweendumágõg?

35. Pilatedush eketto, neen innuh neen Jewew? tebinowa an-owamudjig, ogemá sáságewitchegaweninnewug neembe bug-gittinumágõg keow, áneen gá totumun?

36. Jesusdush otinnán, neendogemáwewin ká omá ákeeng, iángibun, neendoskenegamug táge megázowug, ká táge bug-gittinumowásewug, Jewug, nõngumdush neendogemáwewin ká omá ákeeng iásenõn.

37. Pilatedush otinnán keetogemáwenuh? Jesusdush otin-nán, keen kedikit ogemáweyán. Me o-o waquiyag, gá õnje negeán, me o-o giya buhõnje ezháeyán ákeeng, neendá tabwa akettoeyán, kokkinná tiabwajig onõndánáwá neendinnawin.

38. Pilatedush otinnán, wagonan tabwawin? gá eeshquá ek-ettõtduh, unneságáum Jewun zhiánit otinnándush ká hugo mutche izzhewabizzewin nemikumowáse che gegishkunk.

39. Ketizzhetwám, bazhek neenguh buggittiná kubbekom wekoondewinink, enandumag Jewug otogemámewán kogul minenim?

40. Azhequawugdush minowá kokkinná ekettõnk káween wuhow aninne, Barrabbas koshá. Barrabbas gamotiahkid.

## CHAPTER XIX.

MEDUSH Pilate, azhe otápenát Jesusun uhbuhshunzháwát.

2. Shemágunishugdush menaságáwunzhe owawoqun otobhe-tõnáwá uhbezikkõnawán õshetgwáninik, miskobeenzikowágus-dush obeenzikonáwán.

3. Ekettowugdush pápenanin, Jewug otogemámewán! obak-kittawáwándush oninjewán.

4. Pilate minowá ságáum, otinnándush uhnew, binná kebe-

Ńn, che kekanemag kago mikumowásewag, ningŃt  
re mutche izzhewabizzit.

usduh beságám, menasagáwunzhe owawoqun otŃn  
eenzikowágun giya Pilatedush otinnán, binná aninne!  
emá sáságewitchehaweninneuwug giya shemágunisse  
ope wiábomáwát, ázhequawug ekettoiwug suhsuhgáquo-  
latedush otinnán, keenowá otápenik, suhsuhgáquo Ńk  
neen neengemikumowáse chegemutche izzbewa-

rundush otigŃn, tepákonegawin neendiámen, neenta-  
awinináng tá nebo, Ńnje Kitché Manito Oguisun in-  
izzo.

ate ope n'wáanduuk, eu ekettoiwun, owushema sagizze;  
nowá unnebeendega, tepákonegawegumigŃnk otinnán-  
usun, ánde wanjebáeyun? káweendush Jesus onuhqua-  
1.

latedush otinnán, kánuh keguhnozhiise; kánuh keke-  
sen keche suhsuhgáquoinnábán giya ketá buggittin-  
dumán?

usduh otinnán káween ketá kushketosen mushká-  
n ga totowweyumbun meatuh ishperink Ńnje menegoe-  
3 Ńnje ween bagittinumŃk, neow mámowy mázbenin-  
izzit.

u ápe Pilate neendáwách che bugittinnát anandum.—  
ish ázhequawug, ekettoiwug, bugittinnut wuhow aninne,  
Caesar keguh anowamáse. Ōweuh wagemákázojin,  
totowán Caesarun.

latedush n'wándunk eu ekettoiwun, beságizzeán Jesus-  
átábedush tebákonegawinink, emá Pavement ezhe-  
lebrew unwawindush Gabbatha.

zhetáwug kubbekosa wekoondewin; ningŃtwáswá tepi-  
Jewundush otinnán, binná ketogemámewá.

zhequawug, ningooche ezhewish, ezhewish, suhsuhgá-  
Pilatedush otinnán, neengusuhgáquowá nuh keto-  
wá? Ogemá sáságewitchehaweninneuwugdush eketto-  
oweuh neendogemámenán meatuh Caesar.

edush azhe bugittinumowát che suhsuhgáquo-Ńnt, ot-  
áwán ningooche otizzhewinnáwán.

eedush otunne májenán metigŃn wátuzzhesuhsh-  
nt ezhádush ewáda aninne weendibbegaginink ezhe-  
ebrewdush inwawin Golgotha ezhenekátag.

3 emá suhsuhgáquowáwát, ánitndush neezb mámowy  
k etowinnuh, Jesusdush nowwiuhe.

latedush otoshebeán tepájemowin metigŃnkduh otat-  
be-egun ezhebe-egáta JESUS NAZARETHINK JEW-  
ŃGEMAIMEWAUN.

o oshebe-egun nebewá Jewug ogewábundánáwá: emá  
tuzzhe suhsuhgáquo-Ńnt bazhew kitché otanonk; ge-  
gátadush Hebrew inwawinink, giyadush Greek, giya

21. Jewugdush osáságewitche gaweninnemewá otinnáwán Pilateun, kago ween Jewug otogemámewán ezhebegakan meath neen Jewug otogemámewán eketto, ezhebekan.

22. Pilatedush eketto, gá ozhebeumán, neenge ozhebeán.

23. Shemágunishug gá suhsuhgáquowáwát Jesusun ototápe-nánáwán agwidjin, onewyuggittótónáwán babazhek shemágunishug naningótink zhuttá obeenzikowágun giya. Obeenzikowágun mizze wieguttinne ishpemink giya tubbuhzheesh.

24. I-itte wugdush, kago begobetosetá, uhtuhtetá owagwan gá iárgan : azhebe-egátá che tabwawinne wunk ; ágweyanin nánáwinnumátewug, neembeenzikowágundush uhtátewug. Shemágunishug me o-o andotumowát.

25. Jesusdush gá tuzzhe suhsuhgáquo-ónt cheegeiube nebowewug Jesus ógeen, ógeendush wetiggikkoone giya Mary Cleophas wewun giya Mary Magdalene.

26. Jesusdush ope wiábomát ógeen, siágeájindush otoskenegamun nebowwinit, otinnán ógeen, equa, binná keguis !

27. Otinnándush otoskenegamun binná keguh ! Euedush ope wuhow otoskenegamun omájenán tebinowa andát.

28. Gá eeshquá izzhewabuk, me Jesus kekandunk ishquákumink, kokkinná iuheen azhebe-egátá che tabwawinne wunk, eketto, neweminnequa.

29. Otossowin atta mooshkena shewábo ; omooshkenabunáwándush skiebánun shewábo ónje, hyssopinkdush otussáwán skiebánun, otonininkdush ottowáwán.

30. Jesusdush ope nasetopetunk shewábo, mesuh gegezhetáng eketto ; shuggushkequane bugittinátdush ochichágwun.

31. Jewugdush ónje magwouh ozhetáwát kubbekosa wekondewin, ká oweuh tuhge ogotasininne unwabewinnegezhigut, (e-e unwabewinnegezhigut kitche gezhigut,) okuhquajemáwán Pilateun, okátun cheboquowunnaowint, ningoochedush keche ezhewenint.

32. Shemágunishug be-ezháwug, obokogátawáwán netam uggoojininidjin giya unne bazhek ayeesh suhsuhgáquie gázowájin.

33. Watissáwát Jesusun, wiábomáwát ázhia genebonit, kádush obokogátawásewán :

34. Bazhekduh shemágunish, oshemágun obuhzhebowán Jesusun weowwinink, bábegadush, misque ónjegáne, giyadush nebe.

35. Ween wiábundunk, oge oshebeán, gá oshebeunkdush tabwawinne wun, okekandándush uhtabwat, che ónje tabwadumag.

36. Ono iuheen gá izzhewabuk, azhebe-egátá che tabwawinne wunk, okunun ká tuh bokoegátaseninne wun.

37. Minowádush bazhek azhebe-egátá, oguh gunowábon wán uhnew gá buhzhebuhwáwájin.

38. Gá eeshquá izzhewábuk o-o, Joseph Arimatheaink, (Jesus otoskenegamun gemóch koshá enandum ozám uhgósát Jeun,) Pilateun okuhquajemán ningooche che ezhewetót Je

weowinne : Pilatodush obugittinumowán. Obe-ezhándush emá ototápenán Jesus weow.

39. Nicodemus giya be-ezhá ('ow netam gá beotissít Jesus-un nebádibbik,) musake obetón ningóták uhpetinnegwuttinik, weow che banátusinnenik.

40. Ototápenánáwá Jesus weow, bebuhgwyán neginónkdush owweoqui-eginánáwá mámony e-e musheke, andotátewát Jewug uhni-isshemáwát.

41. Gá tuzzhe suhsuhgáquo-ónt emá, ketegáinik ; ketegá-ninkdush, óshke jebágumik tuhgoó, ká oweuh aninne mushe ussáse.

42. Me emá buggittanemáwát Jesusun, ónje Jewug otozhe-táwinnegezhigutómewá ; jebagumikdush bazhew tuhgoó.

## CHAPTER XX.

NETAM gezhigut unwabewinnegezhigut májesag, Mary Magdalene, be-ezhá emá, kekeshap ówá puhgukábunk, owábundándush ásin ge konegátátag jebagumigónk.

2. Májebutto, uhbe-ezhát Simon Peterun, giya unne bazhek otoskenegamun Jesus siágeájin, otinnándush, ogetápenáwán ketogemámenánin jebágumigónk, kádush kekanemásenán túbbe gá ezhewinnáwágwan.

3. Peterdush unneságám, giyadush uhgew bazhek otoskenegamun, obeotittánáwándush jebagumik.

4. Unne neezhobi-itteuwug uhow bazhek otoskenegamundush onuhgunnán Peterun, netamdush betukoshin jebágumigónk.

5. Nowwuggegábowwe, beenjeiuhedush 'zhenábit, owábundánun, bebuhgwyán neginón uzshuttanik, káweendush peandegase.

6. Simon Peterdush, betukoshin, benopenuhnigoot, unnepeandegadush, jebagumigónk, owábundánun bebuhgwyánun neginón uzshuttanik ;

7. Giyadush bebuhgwyán negin, wáweendibbabizzopun ká mámony agwippuneen attasenón, ningoochedush pukán ezheka atta, títtebuhpeta.

8. Giya weendush otoskenegamun netam gá betukoshink unnebeendega, owábundán, tabwa-andum.

9. Kiut ká okékanduhzeenáwápun azhebe-gátanik uhge ábejebát.

10. Otoskenegamundush unnekewawug, tebinowá andáwát.

11. Marydush, áqutcheiuhé jebágumigónk onebowwe uh-mowwit : magwouhdush uhmowwit nowwuggetá beenjeiuhé uzshenábit jebagumigónk.

12. Owábomándush neezh mezhinowan námátábenit, wuhwábiashkizzewug, bazhek oshtegwanewung, bazhekduh ozittáwung, Jesus uhge shingeshink.

13. Otinnáwándush ; equa, wagonan wanduhtamoeyun ? otinnándush, ogetápenáwán Neendogemámun, kádush neen kekanemáse túbbe ge ussáwágwan.

14. Magwouh 'zheketótdush bemuskogábowwe owábomándush Jesusun nebowwinit, kádush okekanemáseen Jesusun áwenit.

15. Jesusdush otinnán, equa wagonan wanduhtamoeyun? owwanan nandowábomut? metök ketegaweninne ga nozhit enandum, otinnándush Neendogemám, keen gá otápenáwuttan weendumowweshin tibbe ge ussut, neenguh otápená.

16. Jesusdush otinnán, Mary, obemuskogábowwittowán otinnándush, Rabboni, Neendogemám, uzzhekettót.

17. Jesusdush otinnán, kago tánginissekan, ká muhshe nós uzzhiát neendizzhe ömbishkåse : nekånisug ezhán owwe ezhe, nós neendizzhánun, giya keenowá kosewá, Memanitóm giya keenowá kemitomewá ishpemink ayát.

18. Mary Magdalenedush obeweendumowán unne otoskenegamun, neengewábomá Jesus, me o-o gá iezhit.

19. Mego e e gezhigut wanákooshik, netam gezhiguk unwabewinnengezhiguk májesag squandamun kepáqui-egátawun otoskenegamun námátábenit; önje ogosáwán Jewun; Jesus betekoshin, nowwiedush nebowwe; otinnándush, mennoinnowandeyuk.

20. Opedush eu aketót, wábundiewa oninjeen, giya weow, otoskenegamundush pápenanemowug wiábomáwát Jesusun.

21. Jesusdush minowá otinnán, mennoinnowandeyuk; nös biezhenázhó-öt, me giya neen azhe ezhenázho-onuhgook.

22. Magwouh uzzhekettót, obugittinnámonuttowán, otinnándush, otápenik Kitche Manito ochichágwun.

23. Ughew anishanábag mázheninnewuggizzidjig mánuhwe sháwanemagook, mennowwe sháwandágoosewug, ughewedush mánuhwe sháwanemásewagook ká mennowwe sháwandágoozisewug.

24. Thomasdush Dydimus azhenekázót, bazhek usshenezhidjig, ká emá íasebun, ope Jesus pándegat.

25. Ahnintdush otoskenegamun, otigön neengewábománán ketogemámenán, otinnándush meatuh wábundumowug oninjeen, beenjeninjenán ayazissink suggiegunun, beenjeninjeneyán giya weowwink ká neendá tabwatunze.

26. Gá niswáswogwunigukdush, minowá otoskenegamun, magwouh beendik íanik, Thomasdush mánowy; Jesus beedega, squandamun kepáqui-egátag nowwihedush onebowwe, otinnándush mennoinnowandeyuk.

27. Jesusdush otinnán Thomasun, beshebeninjenin, beenjeninjin neowwink, kago ágönwatunkan, tabwatun.

28. Thomasdush otinnán, Neendogemám, Nemanitóm;

29. Jesusdush otinnán, Thomasun, kewábum ketabwa-andum-dush; tuh sháwandágoosewug ughew wiábomisigook medush tabwa-andumowát.

30. Kitche nebená kitche uhnokewinun ánit gá ieendotunk Jesus magwouh wejewegoot otoskenegamun ká oshebe-egátasenön o-o mazeniegunink.

31. O-o oshebe-egáta che tabwayandumag, Jesus ween

Christ, gâgega bemátizzit Kitché Manito Oguisun; uhgowedush iabwa-andungig, gâgineek tuh bemátizzewug otuhmozowin nje.

## CHAPTER XXI.

GAH eeshquâ izzhewabuk ono iuheen, Jesus owâbunduhâa reow otoskenegamun, kitché gumminck Tiberiasink; me o-ndotunk wâbundiewât weow.

2. Mámowy iâwug Simon Peter, giya Thomas, Didymus zhenekâzo, Nathanieldush Canainck Galileicink, giya Zebedee guisun, ânintdush neezh otoskenegamun.

3. Simon Peterdush otinnân uhnew, neendowwe nojekegoewa; tinnâwândush, keguhwejeweninneme. Unnesâgâumôg, owwe ozewug nábequânink, bâbega; e-e dabekukdush kâ oweuh beenduhuhnásewân.

4. Kekeshapâwugguk, Jesus chegebeeg nebowwe: otoskenegamundush, kâ okekanemâseen Jesus áwit.

5. Jesusdush otinnân, uhbenoche-ittók, weyâs innuh ketiâ-âwâ? oguhnonâwân, kâween.

6. Otinnândush kitchenikâng, enuhkuhkákayâ nábequânink aggish ussub; keguh mikâm: otuhpugginnâwândush, kâdush zushkéâsewân wewekobinnâwât, azhe bâtieninnit kegoiun.

7. Eu Ônje, uhow Jesus siâgeajin otoskenegamun otinnân, eterun, ketogemâmenân; Simon Peterdush n'wândundnk, otogemâwân áwinnit otittebuppinnittizo nojekego obeenzikô-âgum, (pingwoshshâgittebun) pukkobegwâshkunnedush kit-ægummik.

8. Ahnintdush otoskenegamun, nábequânasink be-ezhâwug zâwâsâ iâsewug âkeeng, neezhwâk tusso tûshqun atuh,) be-letâbânâwân ussubeen mooshkenanit kegoiun.

9. Bâbega-dush, buhtukkoshinnowât âkeeng owâbundânâwâ hkota okuhkunzhan, kegoiugdush âbewugdush emâ giya puh-wazhegun.

10. Jesusdush otinnân benik kegoiug nongum gâ nissagwâ.

11. Simon Peterdush, otowwe uhgwâtâbânân ussubeen kitché nebewâ kegoiun mooshkenawun, ningôtwâk usshe nânememunn usshe niswa, ánuh tushewât kâ ningooche ussub pe-wooshkâse.

12. Jesusdush otinnân, bewesinig, kâdush oweuh otoskenegamun okuhquajemigooseen owwagwan wiâwegwan? ozâm shâ-gwanemowug okekanemâwân Kitché Manito áwinnit.

13. Jesusdush obeotâpenân puhquazhegun, omâmenân, giya kegoiun.

14. Me o-o nissink, Jesus owâbunduhât weow, otoskenegamun gâ áquo âbejebât.

15. Gâ eeshquâdush weessinnewât, Jesus otinnân Simon Peterun, Simon, Jona oguisun, nowutch innuh kesâge azhe sâge-itwâ uhgew? Otinnândush, â, Neendogemân, kekekandân âgeinnân. Otinnândush usshun nemanihtânisanshemug.

16. Minowádush, otinnán, Simon, Jona oguisun, keságe inuh? Otinnándush, á, Neendogemám, kekekandán, ságeinná. Otinnándush, ushum nemanishtámisshemug.

17. Otinnándush minowá, me nissink, Simon, Jona oguisun, keságe innuh? Peterdush osittáwandum Onje otinnán nissink, keságe innuh? Otinnándush, Neendogemám, kokkinná kagu kekekandán, kekekandán ságeinnán. Otinnándush, ushum nemanishtámisshemug.

18. Kagat, kagat, ketenenim, magwouh oskenegum, kekichepinnitisonábuukko anandumunigodush, kege-eshé, oedush kekáeyun, keguh shebinnekan oweubdush, keguh tukkobenik, che izbewinik, uhmeenwanduhzewun keche ezháeyun.

19. O-o aketót, me kekinnowázetágooxit ga inápenat che kitchetwáweát Kitché Manitó. Gá eshqá o-o iekettótush, otinnán, nopenuzheshin.

20. Peterdush gwakegábowit ienábit, owáborán otoskenegamun Jesus siágeájin, onopenuhnigoot, (mego uhnew magwouh wesinnewát anákoeshik, gá iásotikquashinit Jesus okikegunink, ekettódush, owwanan uhow buhgittinumágat keow, neendogemám?

21. Peterdush, owáborán, 'zhenánit Jesusun, Neendogemám, áneen uhow aninne wáicendit?

22. Jesusdush otinnán, anandumán, che beit che takoshíná, ningót ono nuh keen ketáint? nopenuzheshin.

23. O-oedush ekettowin, ogepapámowwuttissáwán wejkwawéwán uhnew otoskenegamun che nebosig: káween Jesus koshá oge-enán, ká oguh nebose, meatuhgo gá ekettót, anandumán, che beit, che takoshínán, ningót ono nuh ketáint?

24. Me uhnew otoskenegamun, gá tebátotunk ono iuheen, giya gá oshebeunk ono iuheen; neenekandámendush aekettót tabwawinnewun.

25. Nebená giya pukkán iuheen Jesus ge ieendotum, kápin kokkinná ezhebe-egátá, ká áke anegoquág tuh tabwawinnewun mazeniegun, menik ga ozhebe-egátágebun. Aaaa.

## ANONINJIG GAH TOTUMOWAUT.

### CHAPTER I.

1 **KEENG** oshebeán e-e mazeniegun natumissink, oh The-  
ilus, kokkinná gá i-izzhewabizzit, Jesus gá iecdotunk giya  
zhe guggequat,

Nánázh e-e gezhigut, ishpemink ezhe ömbishkát, gá eesh-  
tát uhgeguhgekemat otoskenegamun, gá guhgegonájin  
che Manito ochichágwun önje :

Ogewábunduhán otoskenegamun eu weow ope gá eeshquá  
gwátuggeint uhge nissint, nebewá quink tabwawin, nesne-  
uh tussogwun ge wáwábomá uhge tebatotunk iuheen Kit-  
Manito otogemáwewin :

Ope mámowy nuhquashkotátewát oguhgekemat, che nuh-  
unzikwá Jerusalem che beáwát Kítche Manitón gá ezhe  
veendumágowát, gá ezhe weendumonuhgook.

John kagat, nebe ge önje baptizewa ; keenowádush Kítche  
ito ochichágwun keguh önje baptizeágowizzim wiebuh,  
bwá nebewá tussogwuniguk.

Minowá ningötink, nuhquashkotátewát okuhquajemáwán  
tönk, Neendogemám, nongum innuh nayáb keguh mezhe-  
tebinowa neendogemámenán che ogemákundowweyumin?  
Otinnándush, káween keenowá keguhgeweendumágoseem  
zzhewabuk ösemá ween omushkáwizzewin.

Keguhtíanáwá mushkáwizzewin ope ochichágomá ga otis-  
g ; keguh wetokowwim Jerusalemink, giya Judeaink, giya  
ariaink, giya uhnöch pukkán ánit ákeeng.

Magwouhdush zhickettöt ono iuheen, magwouhdush uzze-  
swát, ishpemink ezhe otápinegowizze ; ánaqutönkduh onin-  
bomáwán.

0 Magwouhdush, ishpemink kuhgán uzzenábewát, gá  
ömbishkát, binná neezh aninnewun, owejegábowittágo-  
wábishkekonaiawun ;

1 Eckettowugdush, Galilee aninnewetök, áneen azhe gábo-  
rag ishpemink kuhgán 'zhenábeyag? Mego uhow Jesus wa-  
enunmágoyag, ishpemink gezhigönk önje, minowá násáb ga  
enágoozit azhinnowag gezhigönk ezhe ömbishkát.

2 Jerusaleminkdush ezháwug, wudjewink Olivet önje májá-  
g, neezho tepiegun apeechá, (unwabewinnegezhigut bamo-  
g.)

3 Takoshinnowátdush wegewamink beendegawug, ishpemink  
retochegátanik ezháwug uzshowwe beowát Peter, James,  
n, Andrew, Philip, Thomas, Bartholomew, Matthew, James,  
heus oguisun, Simon Zelotes, giya Judas, James wekánisun :



14 Kokkinná uhgew, mámwoy mozhug uhnumeáwug, mí-mowy equawun giya Mary, Jesus ógeen, giya wekánisun.

15 Ono gezhigutón Peter nebowwe, nowwiube Jesus otokne-gamun, unnewájewájin, eketodush, (andussbewát uhgew otuhnozowinnewán, ningótwak usshe neezhtunnub.)

16 Aninnewetók, wekánissetók, kiut David odikittowin gá iekettót, Kitché Manito ochichágwun ónje ónjittá tuh moosh-kena tabwawinnewun tuzzhemint Judas, ween gá kekinnowiz-zhewat uhge otápenint Jesusun.

17 Gewejewegominábun, punge otónje tebandánábun o-o ezhetwáwin.

18 Uhow aninne, ketegán oge kishpinuttón, omutche izshe-wabizzewin ónje pongesinkdush getátócheshin nowwemissud, kokkinnádush onuggizzheen segesanewun.

19 Kokkinnádush anishanábag Jerusaleminck andánukkejig, okekandánáwá, euedush ketegán tebinowa otinwawinnewá, Aceldama, otittánáwá, me eu misque ketegán uzzhekettónk.

20 Nagumone mazeniegunink ozhebe-egáta, owegewam tuh bizzhishshewguttane, ká oweuh aninne tuh tásewun; bakániz-zinidjin aninnewun nábishkágón.

21 Me ónje, bazhek uhow aninne, gá wejewinunk mozhuk, gá ápeech wejewinunk Jesus,

22 Ope wiazhkut John biáptizewat Jesusun nánázh e-e gezhigut, ishpeinck gezhigónk ge ónje otápenumágoeyunk, guhtuh onákoná bazhek che nábishkowát che kekandágoozit che ábe-jebát.

23 Neezhldush otunuhgimáwán Joseph Barsabas ezhenekázo, giya Justus ezhenekázo, Matthiasdush bazhek.

24 Uhnumeáwugdush, ekettowug, keen, Kitché Manito, kokkinná kakanemutwá aninnewug azhetahawát, áneen uhov uhgew neezhewát, kekinnoummowweshináng ga onuggimut,

24 Otá otápenán ánint o-o ezhetwáwin, Judas omutche izshe-wabizzewin gá ónje pongesink, tebinowa otizzháwinink che ezhút.

26. Títewugdush, Matthiasdush bukkenága, weendush owejewán, asshe bazhekwunidjin anoninjin.

## CHAPTER II.

Ope gezhigut Pentecost wekoondewin wachichesag, má-mowy iáwug bazhekwunónk.

2 Ningótinkigo kago betwawane gezhigónk ónje bátánemukkin, inwawane mooshkena, wawane e-e wegewamink uhnámátábewát.

3 Owábundánáwá kago nasowwákootanuhnewangin ezhen-gwuttinne, babazhek andusshewát weowwewáng attane.

4 Kokkinnádush mooshkenashkágowán Kitché Manito ochichágwun : medush májemiugawát, pukán inwawin ochichágwun azhe menigowát inwawin.

5 Ieendáwugdush, emá Jerusalemink, Jewug mennoizzevabizzidjig aninnewug, uhnöch papukkán azheweenzojig.

6 Opedush o-o nánöch anenöndumink kitche nebená anishinábag bemowönjeitewug mámukkátandumög, önje uhnöndováwát uhnew aninnewun, kokkinná aeenwawát uzzhinwanit.

7 Kokkinná mámukkátandumög ekettoewugdush mámukkát-uhkumik uhgew aninnewug : kánuh ween uhgew giágegetojig kokkinná Galileeweninnewisewug ?

8 Ahneen o-o azhenöndumunk, kokkinná o-o papukkán ke-inwawinnánin, gá önje negeunk ?

9 Parthianug, Medug, Elamitug, Mesopotamiaink andánuk-rejig, Judeaink, Cappadociaink, Pontusink, Asiaink,

10 Phrygiaink, Pamphyliaink, Egyptink, Cyreneink, Rome-lush, uhgew wanjebájig, Jewug giya proselytug,

11 Creteug, giya Arabianug, kenöndowáninig kokkinná gá gegetowát tebinowa ketinwawinináng otebátotumink Kitche Manito otunnokewin.

12 Kokkinnádush mámukkátandumög, gweenowe-enandum-gdush, i-itteewug, áneen o-o azhewabuk ?

13 Ahnintdush uhgew biápisemájig, ekettoewug uhgew aninnewug mooshkenashkágoonáwá öshke shomenábo.

14 Peterdush pusegwe ashe bazhekwnidjin mámowy, an-öök gegetodush otinnán uhnew, keenowá Judeaweninnewetök, eenowá giya Jerusalemink andánukkeyag, kekadumök o-o áeninnewugook, bezindumök neendikittowinun :

15 Káween uhgew kewushquabe-ishkissewug o-o aketoeoyag ágwut, niswotepiegunat aquo gezhiguk.

16 Me o-o atumink kiut mamándáwizzit Joel önje :

17 Ga izzhewabuk squäch gezhigutön, (eketto Kitche Manito,) neenguh seegwebenán neenchichág che seghundumán okkinná weyás, keguissugdush, giya kedánisug tuh mamán-áwizzewug ketoskenegamug tuh kosábundumög, ketokewan-e-emug tuh ienábundumög :

18 Ono gezhigutön neenchichágwun önje neenguh seghundowág, neendoskenegamug giya neembemetágunequamug tuh mamándáwizzewugdush :

19 Neenguh wábundiewa mámukkátandumowin gezhigönk shpemink, giya kekinowátuk ákeeng tuhbuhezheesh, misque giya ishkota giya kitche pukquane.

20 Gezis tuh kushke dibbikkissa, dibbikke gezis giya mis-queeng tuh ezhénágooze, chebwá ochichesag e-e gitche ezhe gezhigut, Kitche Manito ogitche gezhigutöm :

21 Guhtuh izzhewabutdush, owwagwan ga ezhe nuhnán-lumöggwan Kitche Manito otuhnozowinink, tuh bemátizze.

22 Israeleweninnewetök, bezindumök, ono ekettoewinun ; Je-us Nazarethink, uhnew wanje kekandágoozit Kitche Manito ditche uhnekewinun mámukkátandágwuk azhe kuhgekinowá-uk Kitche Manito ween gá önje ieendotumink magwaiuhbe eenowá tebinowa go kekekandánáwá :

23 Ween gá otápenint kiut, Kitche Manito ge onuggindán

che izzhewabuk, kege otápináwá miázheninnewuggizidig  
 Õnje keasuhgáquowáwá giya kegenesáwá :

24 Ween Kitche Manito nayáb gá onishkát, gá ábiáhtótá  
 weesuggandumowin nebowin Õnjittá ká pápiáh otá meen-  
 meniggooseen.

25 David koshá tuhtepájemá, neengewáboiná Kitche Manito,  
 gáginéek anosummeskezhik ; neengitchenikkáng iá, káween  
 pápiáh neendá beenjinneté :

26 Me neendá wanje onánegoosink, neendanenew pápen-  
 nemomuggut, giyadush neweyás tuh inwashemomuggut ba-  
 goosanemowinink.

27 Oanje káween keguh nuhguháséen neenchichág mutché  
 ishkotang, káween keguh enanemáse che otissiggoot nebowin  
 siágeut.

28 Kegekekandumõzh bemátizzewin, ga ezhe bemátiz-  
 yán keen ga õnje mooshkena pápenanemoeyán keskezhigók  
 Õnje.

29 Aninnewetók, wekánissetók, máno wawane keguh nuh-  
 guhnonenim gata õsemá David, ge nebo, giya geningwáwá,  
 ojobagumikdush kewejewegonán nõngo gezhiguk.

30 Uhge mamándáwizzit, ogekekandan Kitche Manito á-  
 ge guggatinnámemigoot magwaiuhe onejánisun che pusegwee-  
 dinát Christ che námátábenit onámátábewinink ;

31 Ween uhgewábundunk kiut uhgetebátotunk Christ otá-  
 jebáwin ochichágwun ká mutché ishkotang ogemuhguháséen,  
 ká giya weyás tuh nebumuggussinne.

32 Kitche Manito oge onishkánán uhnew Jesusun, kokkiná  
 o-o kewetokámen.

33 Me Õnje ween Kitche Manito ogitche nikkánink gá Õnje  
 onishkát õsemádush gewáweendumágõn, che ezhenizuhumá-  
 goot ochichágwun me o-o biezhenázhuhunk o-o wiábundumá-  
 omá.

34 David káween ishpeimink gezhigõnk, ge-ezháse, ween-  
 binowa eketto, Kitche Manito otinnán Neengitche Manito,  
 neengitchenikkáng námátábin,

35 Nánázh kemiátáwizzemug che totowwugwá, che tuk-  
 kánutwá.

36 Me Õnje kokkinna Israel owejewam otá kekandan  
 Kitche Manito ogeozheán Jesusun, uhowigo gá suhsuhgá-  
 wag, niyazh Kitche Manito giya Christ.

37 Opedush n'wándumowát o-o, checheessumundumóg otá-  
 wáng, otinnáwándush Peterun, áníntdush uhgew anonish-  
 aninnewetók, wekánissetók, áneen ga teyung ?

38 Peterdush otinnán uhnew, anwanindizzók keguh baptin-  
 kokkiná andusheyag, Jesus Christ otuhnozowinink, che ne-  
 nowesháwandágooseyag keguhtíanáwá Kitche Manito ochich-  
 ágwun.

39 Wáweendumátewin keenowá keguhtíanáwá giya ke-  
 nisewá oguhtíanáwá kokkiná giya wásá ayájig, menik ne-  
 gitche Manito menán ga onanemat.

ibewá giya ekettowinun ieketto, ekettónk, bemájeittiz-  
kwinikkook uhgew mache izzbewabizzidjig anish-

enikdush piápenanemonit uhbebezindágoot odikittowin-  
zeáwug, mego e-e gezhiguk nissink metoswák tushe-  
tókágowájin.

hwunjishdush anegók mushkáwetágoosewug anoninjig  
jawát, otuhpeechigo bobokobetónáwá puhquazhegun,  
zhuhnumeáwát.

gizzewin ototissiggún kokkinná anishanábag, kitche  
mámukkátandumowin ge ieendotumóg anoninjig.

okkinnádush tiábwatungig, mámowiy i-itteewug kokkin-  
otebinowizzewinnewá omámowiy tebandánáwá.

átáwanáwá otunnokájegunewá omátáonáwán, kokkin-  
ewun menikigo kago azbemanazewát.

idusso gezhigutinik, uhnumeawegumigónk iáwug, obo-  
wáwá puhquazhegun uhnóchigo wegewamink, unmáme-  
yás pápenanemowát mennotáhawát.

gwetchenáwát Kitche Manitón, mennowánegoozeitto-  
kinná anishanában. Kitche Manito otuhpeech buggit-  
ndussogezhiguk uhgew wábemájeinjig.

## CHAPTER III.

ib giyadush John mámowiy, unnebeendegawug kitche  
wegumigónk, eu tepiegun uzzhuhnumeáwát; me shán-  
piegunak.

hekdush aninne, nágitigo ónje, mámánjegoose, ezhe-  
ndussogezhigutinik owwe ussá, squandamink, eu wanis-  
squandam kitche uhnumeawegumigónk, owwe nundo-

ábomát Peterun, giya Johnun owwe beendeganit kitche  
awegumigónk, onundotumowán shoneán.

terdush anegók ogunnowábomán mámowiy Johnun,  
lush, kunnowábomisshináng.

íaguttuhwábomándush, uhbogosanemát kago che meni-

erdush eketto, shoneá giya ozáwá shoneá ká kago neen-  
zhetunneyánigo, kemenin, Jesus Christ Nazarethink,  
wwinink, pusegween, bamosan.

gginnekanándush, ogitchenikáng pusegweendenát, bá-  
h ozittun giya okátun mushkáwizzemuggutinnewun.

gwedush, nebowwe giya bamosa, otunne beendega we-  
itche uhnumeawegumink, bamosat, unne gwáshgwásh-  
egwetchenát Kitche Manitón.

okkinnádush anishanábag, owábomáwán bamosanit me-  
uzzhenánit Kitche Manitón.

mekanemáwándush wubow áwit ukko námátábepun  
shink squandamink kitche uhnumeawegumigónk: má-  
ndumóg mámukkátuhkumik azhe sháwandágoozit.

11 Mamánjgoosepun aninne, gá nojemoint, meenjimenát Peterun giya Johnun, kokkinná anishanábag mánowy uppi-itte-wug squandamink Solomon otishquandam ezhenekáta, kitche mámukkátandumögdush.

12 Peterdush wiábomat öguhnonán anishanában ekettök, Israel aninnewetök, áneen azhe mámukkátandumag o-o? áneen o-o azhe mámukkázábumeyáng, neenowindigo tebinowa, nemushkáwizzewinnáng giya nemenoizzhewabizzewinnáng wanje bamosat uhow aninne ketenandámwátök?

13 Abraham Ogitche Manitomun, Isaac Ogitche Manitomun, giya Jacob Ogitche Manitomun, nösenánig Ögitche Manitomun wán ogegitchetwáweán Oguisun Jesusun; keenowá kege buggittinnáwá, ká neenkekanemásenán kedikittöm, anosumet Pilate ope ánuhwebuggittinnát.

14 Ká kewetabwatowásewá quiuk manozzhewabizzit; nashewashkiddush kegenundomáwá che buggittinint;

15 Kegetönáwá ogemá bemátizzewin, Kitche Manitodush öge ábejebán; neenowind neenkekandámin,

16 Kagat, mushkáwandumowin, otuhnozowinink, me wuhow aninne wanje mashkawizzit, kewábundán giya kekekandán, kagat mushkáwandumowin otuhnozowinink, me wuhow aninne wánje mushkáwizzit uhbamosat wawane anosumeyag kokkinná.

17 Nekánisetök, neenkekandán, önje ká kekekanduhzeenáwá, gá önje totumag, giya kenegánizzemewág.

18 Ono iuheen, kiut Kitche Manito gá tebatotungin, omámándáwizzemun otinink önje; me e-e che tabwawinnewunk, Jesus Christ che kuhgwátugittöt.

19 Me ga önje osittáwandumagobun, nánágguttuhwandumök, kemutche izzhewabizzewinnéwá konemá tuh ikkowabinnegáta, magwouh uzzhöshkenágwittöng pichenuk she önjebámugguk Kitche Manito uzzhiát;

20 Keguh beizzhenizzhuhumög Jesus Christ ween gá kuhgekemeninág kiut:

21 Gezhik öguh kunwanemigön, nánázh che ábwashkág kokkinná kago, Kitche Manito gá iekettöt omamándáwizzemun otoninning önje, oppinná biukko ákewung.

22 Moses, giya öge-enán nösenánin, Kitche Manito Kemantomewá, keguh pusegweendenumágowá bazhek ga mamándáwizzit kitchekewaewá, azhewabizzeyán, me ga izzhewabizzit; keguh bezindowáwá, kokkinná ga i-innenág.

23 Tuh izzhewabut, kokkinná ga bezinduhwásigwá uhew gá mamándáwizzinidjin tuh banátizzewug magwa anishaná -- önje.

24 Binná, kokkinná mamándáwizzidjig, Samuelun önje, gew ane iyáne kashkotátejig menik aneguggequawát, kokkinná ögetebát otánáwán ono gezhigutön.

25 Keenowá mamándáwizzidjig onejánisewá, wáweendú átewin, Kitche Manito gá wáweendumowát kösenánin, keto

regonáwá gá anát Abrahamun kenejánissug ōnje, kok-nishanábag ákeeng tuh ōnje sháwandágozewug.  
 eenowá netam, Kitche Manito oge pusegwindenán Ogui-usun, otezhénázhowán che be owwe sháwanemenán kē-kowabenumonág kokkinná kemutche izzhewabizzewin-

## CHAPTER IV.

WOUHDUSH guhguhnonát anishanában, sáságewitchē-innewug giya wagemákundunk kitche uhnumeawegumik, adduceeg, obeotissigowán,  
 hbe mowwenaogowát, ōnje e-e guhgekemáwát anish-ábejbáwindush tuhgomuggut uzzhekettowát Jesusun

akkonáwándush, okepáquowáwán uhbetowát chewábun-anákoshininink eu ope.  
 bewádush uhgew n'wándungig ekettowin tabwa-andum-un metoswák kōsewug uhgew tiabwatungig.  
 izzhewabukdush wiábunk, nágánizzidjig, giya okewan-giya oshebe-egaweninewug,  
 ya Annas, ogemá sáságewitchegaweninne giya Caiphas, ohn, giya Alexander, giya kokkinná anowamajin, omow ewug Jerusalemink.  
 owwihedush gá námátábeáwát, okuhquajemáwándush, an mushkáwizzewinnenan, wagonan onozowinnewenan lotumag o-o ?  
 terdush mooshkena, Kitche Manito ochichágwun, otin-zenowá nágánizzekundowwagwá anishanábag, okewan-sraelitug,  
 ekuhquajeminim innuh gá totowwungid uhov nanepiniz-ne, gá ōnje nojemót ?  
 Máno kokkinná keguh kekandánáwá giya kokkinná an-ag Israelink, ween Jesus Christ Nazarethink, otuhnozo-, ween gá suhsuhgáquowag, ween Kitche Manito gá ábe-ween ōnje wuhow aninne wanje nebowit anosumeyag, gá iint.  
 fe o-o e-e ásin, gá wabinumagobun, keenowá wazhega-gumdush nágánissink ishquaiuhe wegewamink.  
 káween kago bakáunk onozowin, anámiuhe gezhigōnk ; aninne che ōnje kunwandágoozit.  
 Opedush wiábundumowát mushkáwetahawát Peterun, ohnun, opedush wiábundumowát káween gá negánizzid-issēbuneeg, mámukkátandumōg ; onánágutuhwanemá-hge wejéwánit Jesusun.  
 Jhnew aninnewun gá nojemoiminjin wejégábowwittowá-á kushketosewug ningōtono we enáwát.  
 ōpedush siágitchenázhowáwát Peterun giya Johnun, etuz náwán,

16 Ekettŏnk, áneen o-o ga ge totowwungwá uhgew aniwug? kitche uhokewinun o-o aeendotumowát kokkinná kanjegátawun, emá, andánukkejig Jerusalemink ká ketá k ketosemin che ágoonwatumunk.

17 Ketá kuhgwasageánanig keche kuggequasigwá mia eu nozowinnink ashkum wásá che kekandágoosinŏk.

18 Onundomáwán ogenuhumowáwándush weká che kul quasigwá Jesus otuhnozowinink,

19 Peterdush giya John oguhnonáwán otinnáwán, keen tebákonumŏk nowutch innuh tá onisseshin keenowá che watágoeyag ga ezhe tabwatowwungid Kitche Manito.

20 Onjitta neenguh iekettomen ono iubeen gá wábund áng giya gá nŏndumáng, ká neenkushketosemen che iekett wáng.

21 Opedush minowá gá eeshquá nánebekimáwát obug tenáwán ká mikkunzenáwá ga Őnje mutchetotowáwát, aninábag Őnje kokkinná aninnewug okitchetwáweáwán Kit Manitŏn, o-o gá totumink Őnje.

22 Nemetunnuh tusso peponuggizze uhow aninne gá n moint.

23 Gá buggittinnin jig otizzhánáwán wájewájin, otebeto áwá kokkinná ogemá saságewitche gaweninne giya okewanz gá i-igowát.

24 N'wándumowátdush, anegŏk oguhnonáwán Kitche M to mámowy ekettowugdush, Kitche Manito, Nemanitome keen kege ozhetŏn gezhik, giya áke, giya kitchegumme k kinná giya ayág ;

25 Keen kege eket ketoskenegam David otinink Őnje, wa nan wanje nishkátizzewát miátáwizzid jig anishanábag, wa nan anishanábag wanje kuhgépát andumowát?

26 Wagemákundungig áke pusegweuwug, náganizzik mowŏnjeitewug nishkanemáwát Kitche Manitŏn, giya nish nemáwát Christun.

27 Kagat tabwawin Őnje, nishkanemáwán kenejánissá susun, gá onábomut Herod giya Pontius Pilate, giya miátáw zid jig mowŏnjeitewug,

28 Owwetotumowát gá enandumun che totumowát.

29 Binná, Kitche Manito, náguttuhwandun gá ezhe namib kimeunitwá, meezh ketoskenegamug, che mushkáwetahawá che gegetoeyáng,

30 Úzhebinnekaneyun, nojemoeyun, kekinnowátut k mukkátagwut, keguis Jesus otuhnozowinink ga Őnje tumink.

31 Opedush gá uhnumeáwát, áke nuhningishká emá k mowy zhiáwát ; kokkinnádush mooshkenawug Kitche M ochichágwun, mushkáwetahawug zhiyekettowát Kitche M odikittowinun.

32 Kokkinná anishanábag tiabwatungig, bazhekwininne aewán giya bazhekowun ochichágowán ; kokkinná aninnew otebinowawizzewinnewá, káweendush meatuh neendeband

zeen ekettowug, kokkinná otiemewán mámowy t:banjegátawun.

33 Kitche mushkávizzewinink, anoninjig, oge ezhetebátotánáwá Jesus otábejebáwin; Kitche Manito osháwanjegawin kokkinná ototissigonáwá.

34 Káween oweuh andusshewát, kago onundowanduhzeenáwá; kokkinná menik wawejewamejig, giya watukke-mejig, otátáwanáwán, obetónáwádush shoneá gá innuhgindag iuheen.

35 Uhbe buhgittinumowát anoninjig ozittáwáng, omámenáwugdush kokkinná kago nundowandungig.

36 Josee, anoninjig Barnabas azbeweenáwát, (azhe ánekunotumink omeenwandumink oguisun,) Leviteun Cyprusink andánukkeet.

37 Ake otíán otátáwan, obetóndush shoneá, anoninjig ozittáwáng obebuhgittinnán.

## CHAPTER V.

BAZHEKDUSH aninne Ananias ezhenekázo, mámowy Saphira wewun, otátáwanáwá otinotawizzewinnewá,

2 Otishkonánándush ánínt e-e shoneá (wewun giya okekanduminne,) obetón ánínt e-e shoneá, obebuhgittinnán anoninjig ozittáwáng.

3 Peterdush eketto, Ananias, wagonan wanje ezhetahayun uhgenowishkemut Kitche Manito ochichágwun, uhzhishkoonumun ánínt o-o gá innuhgindag áke?

4 Magwouh uzshuttig, kánuh ketotiemeseenábun? gá atándinkdush kánuh tebinowa kemushkávizzewinink iát? wagonan wanje o-o enandumun ketaink? káween aninne kegubgenowishkemáse, Kitche Manito 'ow kakenowishkemut.

5 Ananiasdush, n'wándunk ono gegetowinun, pongeshin buhgittinát ochichágwun, kitche sagizzewugdush kokkinná uhgew n'wándungig ono iuheen.

6 Oskenowagdush pusegwewug, ogushkewaginnán oságizzeáwát, owwe ningwuhwáwát.

7 Naswotepiegunakdush, náágutch, wewun, beendegawun, ká okekanduhzeen, azhewabutinik.

8 Peterdush otinnán, weendumoweshin, menuhgo o-o gá innuggindag áke? ekettodush, á, mego e-e gá innuggindag.

9 Peterdush otinnán, áneen o-o azhe wetokotátayag kuhgwadebanemeyag Kitche Manito ochichágwun? binná ozittáwán uhgew gá ningwuhwájig keenábamun squandang iáwug giya keen keguh ságizzeiggog.

10 Bábegadush gepongeshin ozittánink, buhgittinát dush ochichágwun; oskenowagdush beendegawug omikowáwán uhgenebonit, oságizzeáwán otowwe ningwuhwáwán ayeezh onábamun?

11 Kitche sagizzewugdush kokkinná tabwa-andungig menik giya nōndumowát ono iuheen.



12 Anoninjigdush oninjewang kitche nebewá mámukkátar-dumowin kuggekinowájetotumowin ieendotumog, magwaihe anishanábag; (kokkiana mámowy iawug Solomon otishquadamink.

13 Káween oweuh bakánizzinidjin anishanában owetáigosewán: anishanábandush omámukkátanemiggowán.

14 Tiabwatungidush owushema otawatowáwán, Kitché Manitón, kitché nebewádush aninnewug giya equawug;)

15 Obenáwándush wiákoozenidjin mikunang, nebaguning obemeiussáwán Peter uhgowátashink che bemeuhgowátashká-náwán árint.

16 Kitché nebená anishanábagdush uhnúchigo otanowun getáiuhe Jerusalemink obábenáwán wiákoozenidjin, giya uhnew Mutche Manitón ga gishkowánidjin kokkinnádush noj-mowug.

17 Ogemá sáságewitchehaweninne, pusegwe kokkinná giya wátokágoojin (uhnew Sadduceeug,) kitché nishkátizzewug,

18 Otuhkonáwándush anoninjig okepáquowáwándush kepá-quotewegumigónk.

19 Kitché Manito omezhinowamundush neবাদibbik otowwe bákindanán kepáquotewegumik; oságizzeándush, eketidush,

20 Owwe nebowwik kitché uhnumeawegumigónk, guhnonik anishanábag kokkinná ekettowinun o-o bemátizzewin.

21 N'wándumowátidush eu, owwe beendegawug kitché uh-numeawegumigónk kekeshap, uhguhgequawát: ogemá sásá-gewitchehaweninnedush takoshin, ono giya wájewegoojin mow-óndonundóndewug kokkinná okewanzeug Israel onejánisun uh-nokewug che nánintwá anoninjig kepáquotewegumigónk.

22 Shemágunisshe ogemágdush watittumowát kepáquotewegumik ká omikowásewán kepáquo-ominjin, kewawugdush w-zhowwetepájemowát.

23 Ekettónk kepáquotewegumik nemikámen wawane kepá-queigátá, akowábidjig giya nebowwewug ishquandang, má-kindanumángdush, ká oweuh aninne nemikowásenán beedik che iát.

24 Sáságewitchehaweninne, giyadush wagemákundunk kitché uhnumeawegumik giya ogemá sáságewitchehaweninne-wug n'wándumowát ono iuheen, gweenowe enandumog mahmunj azhewabuttogwan.

25 Oweuhdush bazhek betukoshin otigowándush binná uh-gew aninnewug gá kepáquowagobuneeg, nebowwewug kitché uhnumeawegumigónk tuzzhe guhgekemáwát anishanában.

26 Ogemádush giya shemágunisshe ogemá, ezháwug oná-wán bakágo obenáwán, (Onje ogosáwán anishanában che bemosiniegowát.

27 Opedush bánáwát onámátábeáwán anosumubewát tabé-konegajig: ogemá sáságewitchehaweninnedush okuhquajemán,

28 Kánuh kege ginnubumosénoneme che gugequasewag o-o nozowinink? binnádush kege mooshkenatónáwá Jerusalem o-o

guhgequawin, kewebetowwemindush, wuhow aninne omisqueem ketenandámwátook.

29 Peterdush, giya ánínt anoninjig, nuhquatumög, ekettowug, owuahemá neendá tabwatowánán Kitche Manito, ga ezhe tabwatowwungid aninne.

30 Kósenánig Ogitche Manitomewán, ge pusegweendenán Jesusun, ween gá nesag, gá uhgonintdush metigónk :

31 Ween Kitche Manito gá pusegweendenát, ogitche ník-káng ónje che ogemáwit che bemáje-ewat che menát Israelun mashkótandumowin, giya menowwe sháwanindewin, mutche izzhewabizzewin.

32 Neenowinddush newetokámen, neenkekandumozbewamin uhge izzhewabuk ono iuheen giya ochichágomá kekandumozhewa, ween Kitche Manito manát tabwatuminidjin.

33 Opedush n'wándumowát eu, weessuggandumög otaewáng, onuggindásowugdush owwenesáwát,

34 Bazhekduhsh Pharisee, pusegwe tepákonegawinink, Gamaliel ezhenekázo, kagequat ukko tebákonegawinink kokkin-na anishanában onágutuhwanemiggón, uhnoke che ságizzeinf-wá wanebak anoninjig.

35 Ekettodush, Israel aninnewetók, tuttebábíg wáieendotowagwá uhgew aninnewug,

36 Kágwetch maweshá bwá o-o gezhiguk, Theudas pusegwe, oweuh áwákánittizzo : ween newák aninnewug wekototátewug ; genesá kokkinnádush menik gá bezindágoot, siswashkáwug, kádush ningótono inábuhtizzissewug.

37 Náagutdush Judas Galileeink, pusegwe, e-e gezhigut tepáumátink tepáumátewin, nebewádush anishanában onopenuhnígón ; ween giya genesá, kokkinnádush, menik, gá bezindágoot siswashkáwug.

38 Nóngumdush ketenenim, kago ningót totowá kago uhgew aninnewug ; boneik, o-o ezhittwáwin eninuhnokewin aninne ónje bámguguk, ká ningót tuh inábuhtussinnón :

39 Kishpindush ween Kitche Manito otishichegawinnit ká ketá guhwewabenuhzeenáwá : tuttebábíg che megánásewag Kitche Manito.

40 Otabwatowáwándush, gá nundomáwátdush anoninjig, uhbubuketawáwán ogenuhumowáwándush, che gugequasigwá Jesus otuhnozowinnink, medush azhe buggittinawát.

41 Májáwugdush nuggutumowát tepákonegawinink, uhpápenemowát, ónje nowutch meenwandumón Kitche Manitón ónje kuggwátuggittowát Jesus otonozowinnink.

42 Andusso gezhiguttinnikdush ká ónje kishkóasewug uhbábáguhgequawát Jesus otuhnozowinnink kitche uhnumeawegumigónk, giya andussokumikguk wegewaminik.



## CHAPTER VII.

ЕКЕТТОДУШ ogemá sáságewitchegaweninnewun kagat inuh, me izzhewabuk ono iuheen?

2 Ekettodush, aninnewetók, nekánissetók, nösetók, bezindumók, Kítche Manito gache apetandágoozit owábunduhán weow Abrahamun, magwouh 'zhiát Mesopotamiaink, uhwá tunnuhkeet Charranink.

3 Otinnándush nugguttun andánukkeyun, nuggush anowámudjig, be-ezhán o-o áke gakekinnoumonán.

4 Medush azhe nuhguttunk e-e tunuhkewin, Chaldeanug andánukewát, owwe tunnuhkeet Charranink, enedush tunnuhkeewin ónje, ope ósun gá nebonit omá betunuhke tunnuhkeewinink andánuhkeyag nongum.

5 Kádush kago, Kítche Manito omenáseen tebinowawizze-win, ká pápish menik kuhnága chetukokeet, owáweendumowán ánow che menát tebinowawizze-win, giya onejánisun che bemátizzinit, kádush muhshe onejánississe.

6 Kítche Manitudush eketto, onejánisun miátáwuhkumigónk tuh tunnuhkeewug tiyuhowwákánewewug tuh kotuggeáwug newák tusse kekenonowin.

7 Kítche Manitudush eketto, neenguh tebákónág uhgew ga owwákánájig, náágutchedush neenguh beuhnoketágóg omá otunuhkewin.

8 Owáweendumowándush gewetázhegázowin; Abrahamdush otiáwán Isaacun ogewetázhowándush nashwásogwunnuhgizzinit, Isaacdush otiáwán Jacobun, Jacobdush me neezhwá-chewun iáneka gata ósun.

9 Gata ósamágdush goosewug uhguháwandumowát oge átáwanáwán Josephun Egyptink, Kítche Manitudush ogewejewiggón Joseph.

10 Ogetuhkonándush e-e kuggwátugittónit, ototowándush che mennowandágoozit anosumit Pharaoh, omenándush che ogemá-kunduminit Egyptink, giya kokkinná owegewám.

11 Kítche buhkuttawindush ototissiggónáwá Egyptink, giya Canaanink, giya kítche kotugittowin, nösenánigdush ká kago omikunzeenáwá ga mejewát.

12 Jacobdush n'wándunk mandáminun uzziánit Egyptink, otuhnonán nösenánin netam.

13 Neezhink azháwátudush Joseph nissetowwenátewug wekánisun Joseph anowamájindush weendumowá Pharaoh che kekanemát.

14 Josephdush uhnoke, onundomán ósun Jacobun, kokkinná giya anowamájin; neezhwáswa metunuh usshenánun tussheewug.

15 Jacobdush Egyptink ezhá, nebodush, giya nösenánig nebowug.

16 Sycheminkdush otizzhewináwán owwe ussáwát emá jebagumik Abram gá gishpinutót shoneá, uhgeátáwat, Emmor oguisun, Sychem ósun, ogegishpinuttowán.

17 Opedush kagá wachichesag, wáweendumátewin Kítche Manito gá ezhe wáweendumowát Abrahamun, anishanábag n-táwiggewug, bátienuwug Egyptink.

18 Minowádush, bazhek ogemá pusegwe ká okekanemáson Josephun.

19 Oguggiazhebumeándush neendinowamágunínánin giya omázhebumeán nūsenánin, me gá ōnje ságitchewabimáwá, otōshke uhbenoche-emewán, nánazh che bemátizzissigwá.

20 Opedush, Moses nágit, ápiche ge onissishshe, niswogezidush ge netáwiggeá, ōsun owegewamink,

21 Opedush siágitchewabínát, Pharaoh odánisun omikowá ototápenándush, medush azhe netáwiggeát uzzhoguisekát.

22 Mosesdush kokinná Egyptianug onebwákáwinim okekadán, kítche mushkáwizze kítche nebwáká keezha ápiche.

23 Opedush nemetunnuh anduswo kekenonowuggizzit otōsigōn, otáink mámenonandum, owwemowwuttissát wekánisun Israel otuhbenoche-emun.

24 Owábomándush bazhek mutche totowwemint, otoww wejéábowittowán wátokowwájin, onesándush uhnew Egyptianun.

25 Enandum wekánisun che kekanduminit Kítche Manita keche buggittinnegowát, ween ōnje; kádush okekanduhzotáwá.

26 Wiábuminikdush, owábunduhán weow, magwouh uhkékandewát otanuhwenuggánán minowá, ekettodush binná keeowá wekánissindeyag, wagonan o-o wanje mutchetotátéyag?

27 Weendush machetotowát otinnowamágunin ningooche otizzhegánduhogōn ekettodush owwanan gá ezheik che tebáko-neyáng?

28 Ketánish innuh giya neen, gá ezhe nesut Egyptian pick-enágo?

29 Mosesdush oshemo, n'wándunk o-o ekettowin, miátwiz-zedush e-e ákeeng Midian, andusse iáwát neezh oguisun.

30 Nemetunná andusso kekenowugguk minowá, Kítche Manito umezhinowamun owábundi-iggōn weowwinne buggwá-tuhkumigáng Sinaiink magwa ishkota uhbishkunag kebes-sink.

31 Mosesdush wiábundunk mámukkátandum otunnenázeke-dush bazhew owwegunowábundunk, Kítche Manitodush ogetowin oguhnogōn,

32 Ekettōnk Neen Kōsug Omanitomewán, Abraham Omanitomu, giya Isaac Omanitomu, giya Jacob Omanitomu, Mosesdush kítche nuhningishká sagizzedush che kunowábundunk.

33 Kítche Manitodush otigōn, kezekun kemukkizzemun k-zittáng, Kítche Manito otukkeem, emá nebowweyun.

34 Neengewábomág, neengewábomág, neenduhnishanábeg Egyptink sunnágizzewát, neengenōndowwágdush mámatwa-

embeness ōnjittá webemájeugwá, umbá Egyptiink kehe anonin.

Ie wuhow Moses, ono gá mutche guhnonáwájin, eket-  
owwanan gá ezheik che tabanemeyang, che tebakone-  
mego uhnew, Kitche Manito anonájin, keche tebandunk  
nájewat omezhinowamun oninjenink ōnje, gá wábomá-  
weensink.

beságizzeándush, ope gá eeshquá wábundiewát mámuk-  
kumik, giya kakekinnowátuk, uhge ieendotunk Egypt-  
ya misko kitchegumink, giya buggwuttuhkunigáng ne-  
uh tusso kekenonowin.

Ie wuhow Moses gá ienát Israel otuhbenoche-emun, Kit-  
mito Kemanitowewá oguh pusegweendenán hazhek ga  
dávizzinidjin kekánissegwán magwauhe azhewabizzey-  
: izhewabizzit, ween keguh nōndowáwá.

Ie 'ow gá wejewájin uhnumeánidjin buggwuttuhkumi-  
mámowiy mezhinowan uhnew gá guhnonigoojin Sinai-  
ya mámowiy nōsenánig, gá iájig gegetowin, che nienin-  
á :

Veen kōsenánig ká tabwatowásigwá, ogemewinnázho-  
, otawángdush nayáb Egyptiink uzhekewawug.

tinnáwándush, Aaron, ozhetowweshináng Manitōg ga  
tumowweumintwá ; wuhow Moses gá ságizzeinnung  
nk, ká neenkekanemásenán tibbe anekágwan.

ezhekeensundush, otzheáwán ono gezhiguttōn, osáságe-  
ndush uhnew muzzenitchehunun, pápenanemowugdush,  
mowát tebinowa oninjewáng.

Ūitche Manitodush, onuggunán che uhnumeatumowát  
wun gezhigōnk ; azhebe-egátá mamándáwizzidjig ma-  
mewáng, keenowá Israelitōk, kegewáweendumowim in-  
nesint áwase, buggwuttuhkumigáng nemetunnuh tusso  
nowin ?

ágat, kege otápenánáwá Moloch omutche-egin, giya  
tomewá Remphan otuhnungomun ; mazanichehunun,  
etoeyag che uhnumeatumag : áwás ewada Babylonik  
ezhewinnenimdush.

ōsenánig wetokázowin mutche-egin, oge iánáwá bug-  
kumigáng, ween gá ezhe kekinnoumowát Mosesun, gá  
ga ezhenágwuttinne.

u kōsenánig náágutch gá bemátizzidjig, gá beendegut-  
mowy Jesusun, miátáwizzidjig andánukkewát, uhnew  
Manito gá ságitchenázhowájin anosummeskezhik kōse-  
nánázh David ogezhiguttomun.

Ieen Kitche Manitōn osháwanemigōn owemikán mut-  
n Kitche Manito Jacob Omanitomun che ábetunk.

lomondush wegewam otzhetowán.

Ūch, káween Kitche Manito wegewamink oninjemá  
ezhichegátá tase, me aketōt mamándáwizzit.

ezhik neenduhpubbewin, ákedush apizzit abeyán, áneen

tinnouh wegewam ga ozhetoyun? Eketto Kitche Manito ánde neendunwabewin anduhgoog?

50 Kánuh neenninjeen kokkinná ono iuheen ge ónje ge schi chegátasenón?

51 Keenowá chábuhchegwiyuhwaeyag, gáwetázhegázosewag, mushkâwetahayag, gágineek kenánánduhquóawá Kitche Manito ochichâgwun : kôsewâgigo gá izzhewabizzewát mego giya keenowá azhewabizzeyag.

52 Ahneen o-o mamándâwizzit kôsewâg kâ wegooche nisâwâpun? ogenesâwândush uhnew negân gá tepâjemonidjin, takoshin 'ow Quiuk Bazhek, Kitche Manito Oguisun, ween gá buggittenumátink, gá nesint :

53 Kitche Manito ochichâgwun ketánuhbetâgowâg Kitche Manito otebákonegawin, kâdush kekundowanduhzeenâwá.

54 N'wândumowâtdush ono iuheen, oweëssuggetahawug, omuhmutwa ábeta towâwândush.

55 Weendush m'wâshkenat Kitche Manito ochichâgwun anegök enábe gezhigönk, owâbomândush Kitche Manito ogitche-twâwizzewininne, giyadush Jesus nebowwe Kitche Manito ogitche nikkânink,

56 Ekettodush, binná, newâbundán gezhik bákishká, giya Aninne Oguisun Kitche Manito ogitchenikkânink nebowwe.

57 Anegökdush gegetowug ogebáánâwândush otowwugâwân, omowinnánâwândush mámowy.

58 Osâgitchewabenâwândush otanong, obuhbemosinnâáwâwâdush ; wátokázójigdush ogézekánâwân obeenzikkowâgumewân Saul ezhenekázo oshkenowa ozittánink obuggittinâwân.

59 Obemosinnuhâwân Stephenun, Stephendush onanábomân Kitche Manito, ekettodush, Kitche Manito Jesus otâpin neen-jechâg.

60 Ochicheengwunnittá anegökdush gegeto, uzzhuhnumeât, Kitche Manito, kago ningötono enanemâkan azhewabizzewát, opedush eu aketöt me azhe gowwinggooshe.

## CHAPTER VIII.

SAULDUSH meenwandum Stephenun uhnebonit. Eu opedush kitche mutche enanemâwug uhnumeájig Jerusaleminik, kokkinnâdush siswashkâwug kokkinná anegoquág Judea giya Samaria ; meatuh uhgew anoninjig.

2 Manobemátizzidjigdush aninnewun uhnumeájig omâjéjénuhwân Stephenun, owwe ni-isshemâwât ogitche mowwemâdush.

3 Sauldush omutchetotowân uhnumeánidjin, bábeendegaduhâ andussogumiguk wegewamink, sâgitche tabánát aninnewun giya equawun owwe kepâquowát.

4 Me wanje siswashkâwât papâguhgequawát kuhgequ

5 Philipdush ezhá otanonk Samariaink, uhgubgequât oguhgequawin.

6 Anishanábag mámowy tabwatumög Philip azhe l

indumowát giya wábundumowát uhnokewinun ieendo-

izzinidjin Manitón gagishkowánidjin anegók uhguh-  
meo sá gizenotágowát; nebewá giya nabowidjig  
nánjegoozidjig nojemowug.

he pápenanemowinnewundush eu otanonk.

bekdush aninne, Simon ezhenekázo, kiut cheesukke-  
sko eu otanonk, anishanábandush Samariaink, keche  
yizze che enanemigoot.

wedush aninne kitche izzhewabizze, Kitche Manitón  
Sháwanemigón enandumóg kokkinná aninnewug.

kkinná otásumábomáwán ánga kitche maweshá Onje  
sukke.

edush tiabwatumowát Philip guhgequat iuhcen Kitche  
zhiát wanjemuggukkin giya Jesus Christ onozowin bap-  
kokkinná aninnewug giya equawug.

ondush ween tebinowa tabwatum giya; gá baptize-  
wetegamán Philipun mámukkátandumduah, ono iuh-  
ekinowáchetotumowinun aeendotumink.

gewedush anoninjig, Jerusalemink ayájig, n'wándum-  
nariaink tabwatumowát Kitche Manito oguhgequawin,  
n Peterun giya Johnun, Samariaink che ezhawát.

htukkoshinowátdush otuhnumeatumowáwán che otis-  
ochichágomá.

á muhshe oweuh pongeshinotágoosewán : meatuh bap-  
Kitche Manito Jesus otuhnozowinink.)

ángenáwándush, medush azhe otissigowát ochichá-

nondush wiábundunk, anoninjig tiángenáwát ochichá-  
ssigoot owáweendumowán shoneá.

ettodush giya neen mezheshin, o-o mushkáwizzewin,  
n oweuh tángenug che otissigoot ochichágwun.

terdush otinnán máno keshoneám mámowy keguh ge-  
mátizzin, Onje ketenandám, Kitche Manito omeghe-  
honeá che Onje kishpinuttón.

ween keen kedebanduhzeen punge o-o uhnokewin;  
quiuk keta attasenón, anosumit Kitche Manito.

wanindizzoon kemutche izzhewabizzewin, uhnumea-  
he Manito, konemá ketenandumowin ketaink keguh  
rowwesháwándágoos.

wábundán ketá, weezobeeng ezhesuggun, ketow-  
oon mutche izzhewabizzewin.

nondush nuhquatum, uhnumeatumowweshin che uh-  
wuwut Kitche Manito, ká kago ono ektetowinun menik  
in neendotissigoosenun.

edush anegók miáje guhgequawát, Kitche Manito oguh-  
n Jerusalemink ezhekewawug upapáguhgequawátdush  
ink.

itche Manito ochichágwundush oguhnonan Philipun,  
sh, pusegween, sháwunónk ezhan, e-e mikkun Jerusa-



lemink wanjemátumög Gazaink anumök eu buggwuttuhkumi-gáng.

27 Pusegwedush 'shezhát, binnádush, bazhek aninne Ethiopiank gewetazhegázöt, kitche apetandágooze kitche negánudágooze 'ow aninne akowishkowát Candaceun gache ogemá-kundowát Ethiopianug, okunwandumowán kokkinná oshocimene, Jerusalemink be-ezhá owwe uhnumeát.

28 Magwoudush unnekewat, námátábit otábánink, ogomwábundán Esaias mamándawizzit omazanieguninne.

29 Ochichágomádush otinnán Philipun, bazhew ezhan owwe wetokázön e-e otábánink.

30 Philipdush omowwinnuhnán, onöndowán guhguhnotuminit Esaias mamándawizzit omazaniegun, otinnándush kenise-totán innuh gaguhnotumun?

31 Eketodush, áneen ga ezhe nissetotumán oweuh atá aninne, kekinnoumowwit? Okuhquajemándush Philipun che wetobemigoot.

32 Emá uhguhguhnotunk e-e mazeniegun azhebe-egátig; manishtánish azhe suggábeginninjin wátuzzhe nesint ezhen-goose, manistánishans natágegetosig anosuminit bashkoosho-goojin ezhenágoose, ká pápish Onje báketónanisse.

33 Opedush gá tubbusse buggittinint otepákonegawin otápenumowá, owwanan me uhnew onegeiggön, ga iggoojin? oemátizzewin ge otápinnegátane úkeeng.

34 Oguhnonándush Philipun, eketodush, keuhquajemá, ápadush weendumoweyun owwananun ono gá enájin mamándawizzit, ween nuh go tebinowa weow, oweuh nuh bakánnizzidjin?

35 Philipdush bákittonane, omáje guhgequa euigo kuhge-quawin uhguhgekemát Jesusun oguhgequawininne.

36 Magwoudush unne uhpezekáwát ototittánáwá mingooche nebe 'owedush gewetázhegázöt eketto, binná o-o nebe, unisweenetök uhga ezhe baptizeiggosewámábanan?

37 Philipdush eketto, kokkinná tabwatumun ketaink, keta kushketo, che baptizeigoyun nuhquatumdush eketto, nesinab-wa-andum Jesus Christ, Kitche Manito Oguisun.

38 Onegegáboweándush ototábánun, nayazhdush unnemábebewug unne bukkobewug nebeeng Philip giyadush 'ow aniane, obaptizeándush.

39 Gá buhuhgwatáwándush Kitche Manitön ochichágwun obeotápenán Philipun, 'owedush aninne, ká minowá wábonábe unnemájádush unnepápenanemöt.

40 Philipdush Azotusink mikkowá, aneshábooshkunkúndush Azotus, unneguhgequa kokkinná otanowun nánázh unne otá-tunk Caesareaun.

## CHAPTER IX.

SAULDUSH mozhuk mutche gegeto, mutche enanemat uh-  
umeájig, ogemá sáságewitche gaweninne otizháun.

2 Onundotumowándush mazeniegunun Jewug otuhnumeawe-  
umigowáng Damascusink che ezhetót kishpin mikowát nin-  
ooche oweuh aninnewun, giya equawun, azhe uhnumeánidjin,  
erusalemink owwe be-ezhewinnát.

3 Magwoudush unne uhpezekát bazbew Damascusink beta-  
oshin, bábega gezhigönk beönje wásokonasane gewetáwiube  
reowwink.

4 Pongesindush ákeeng, onündándush gegetowin guhnonigoot.  
aul, Saul, wagonan wáönje mutche totoweyun?

5 Eketodush, owwanan keen Kitche Manito? Kitche Mani-  
dush eketto, neen Jesus mache totoweyun; kitche sunnágut,  
een che tungishkumun ganágin.

6 Sauldush nuhningishká mámukkátandunk eketto, Kitche  
lanito, áneen o-o che totunán anandumun? Kitche Manito-  
ush otinnán, onishkán otanong ezhán keguhweendumágo ga  
zhebawizzeyun.

7 Aninnewundush wájewegoojin pezán nebowewug uhnondá.  
áwá gegetowin, kádush oweuh aninnewun owábomásewán.

8 Sauldush onishká ákeeng, gá pusegweet, ká oweuh aninne-  
un owábomáseen, ouggábeginnáwándush unnemhjenáwát  
hbenáwát Damascusink.

9 Niswogwun ká wábissee, ká giya minnequase, kádush we-  
nese.

10 Bazhek uhnumeátush, Damascusink, Ananias ezbene-  
ázo; Kitche Manitodush otinnán inabunduminit, Ananias,  
zettodush binná omá neendíá Kitche Manito.

11 Kitche Manitodush otinnán, onishkán pusegween, mikun-  
ng ezhán quiuk atumink, kuhgwatwan Judas owegewamink  
ezhiát, Saul Tarsusink, andánukkeet, binná magwouh uh-  
umeá.

12 Ogewábomándush aninnewun inábundum, Ananias ezhe-  
ekázowun, betángenegön, chewábit.

13 Ananiasdush eketto, Kitche Manito kitche nebewá nenön-  
owág anishenábágo tuzzhemint wuhow aninne menik gá ezhe  
ámutchetotowát ketuhnumeánidjin Jerusalemink.

14 Me bowönje ezhát kokkinná wetuhkobenát uhnumeánid-  
in, ogemá sáságewitche gaweninnewug otuhnonáwán:

15 Kitche Manitodush, otinnán, májan, ween otosowin gá  
mabonuk, che bemewetowát neenduhnozowin, anosumewát  
niátawizzidjig giya ogemág giya Israel onejánisun.

16 Neenguhwábunduhán kuhgwátugittowin ga izzhebawizzit  
neenduhnozowin önje.

17 Ananiasdush, unnemájá, unnebeendegadush wegewamink,  
mumetángenándush, eketto, nekánis Sual, Kitche Manito (Je-  
rus, gáwábundi-ik weow, magwouh bamosseyun,) neenduhno-

nik, keche ōnje wábeyun, che mooshkenayundush ochichágomá.

18 Bábegadush, ōnje pongesinñewun oskezhigōnk ubbe-nuhgishkánik, bábegadush wábe; pusegwedush, medush asbe baptizeint.

19 Opedush gá weesenit kesisshowwegunna; Sauldush íí emá gomá tussogwun, mámowy uhnumeájig Damascusink andánukkejig.

20 Bábegadush kuggequa Christ oguhgequawin uhnumeawegumigōnk, ekettōnk, ween kagat Kitche Manito Oguisun.

21 Kokkinnádush nōndowájig, mámukkátandumōg, eketowugdush, kánuh wuhow íáwisse gá banájeát uhnumeánidjin onozowinink Jerusalemink? Me eu ōnjittá bowōnje ezhápun omá owwe tuhkonát owwe ezhewittowát ogemá sáságewitchehawininne?

22 Sauldush, owushema unne mushkáwizze mámukkátandumowin Jewun Damascusink andánukkejig, ōnjittá kuggale námegeezhwat me 'ow ōnjittá kagat Christ.

23 Nebewá anduswogwunniguk Jewug otounggimmáwá wenisáwát;

24 Saulun okekandán otukkowábundánáwándush ishquandun, kopa kezhiik giya kopa dibbik, owwenesáwát.

25 Uhnumeájigdush ototápenáwán nebádibbik uhnesábegénawát wákiegunink, kokobenágunink.

26 Sauldush, ope buhtuhkoshink Jerusalemink, owwe wetokowán uhnumeánidjin; ogosáwándush kádush tabwa-anduhwug uzshuhnumeánit.

27 Barnabasdush, ototápenán, obe-ezhewetowán anoninjig, owcendumowándush, gá ezhewábomát, Kitche Manitō magwouh bamosat, uhge guhnonigoot gá ezbe mushkáwetágoonit, uhge uhnumeát Jesus otuhnozowinink, Damascusink.

28 Owejewándush Jerusalemink, sáságuhummowát, uhbábedegawátush.

29 Mushkáwetágoose uhguhgequat, Jesus otuhnozowinink, owáwekoocheát Grecianun ozhetáwugdush, owwenesáwát.

30 Wekánissemágdush, ope kakandumowát Caesareaink, obe-ezhewináwán Tarsusinkdush otizzenázhowáwán.

31 Uhnumeájigdush unwabewug, kokkinná Judeaink, giya Galileeinink, giya Samariaink; ashkum sōngizzewug, bamawátush tepiegawát Kitche Manitōn ochichágomá osháwáwán migowán che mennowánegoozewát ashkum sōngizzewug.

32 Gá izzhewabukdush, ope Peter papáiezhat kokkinná otuhkewinun, obeotissán uhnumeánidjin Lyddaink andánukkejig.

33 Omikowándush emá, bazhek aninnewun Æneas ezhenázo, neezhwáswo kekenowin, uhshingeshin nebágunink, ákoon nebowe.

34 Peterdush otinnán, Æneas, Jesus Christ kenojemog; onishkán, uzshishittōn kenebágun, bábegadush onishká.

35 Kokkinnádush Lyddaink giya Saronink andánukkejig, owábomán, Kitche Manitōn otuhgetowáwándush.

28 Joppainkdush, iá bazhek uhnumeát, Tabitha ezhenekázo (me ánekuhnootumink, Dorcas uzzhekettónk,) kitché nebewá ommennotowán 'ow equa katemákizzinidjin.

29 Gá izzhewabukdush, ningótkink ogezhiguk ákooze azhe nebót; gá kesebegináwátdush ishpemink zhuhbechegátág wegewámink otussáwán.

30 Lyddadush bazhew Joppaink tuhgoo, uhnumeájjgdush, nóndumowát Peter emá 'zhiát neezh aninnewun otuhnonáwán che nundomáwát bábege che názekowát.

31 Peterdush pusegwe, uzzhunnewejewát; takoshinkdush uzzhuhpechegátanik wegewamink, otizzhewináwán, kokkinná-dush shegág equawug owejegábówittowáwán mowwemát owáwábunduháwát beenzikowágunun, giya okonásemán Dorcas, gá iyozhetojin magwouh wejewáwát.

32 Peterdush, kokkinná oságitchenázhowán, medush azhe uhchicheengwunittá, medush uhnumeát, medush azhe gwaketót, uzzhuttanig weowwinne, ekttodush, Tabitha, onishkán. Medush azhe tóskábit 'ow equa gá nebopun, opedush wiábomát Peterun námátábe.

33 Oshebinnekatowándush, azhe onishkábénát opedush gá nundomát uhnumeánidjin giya shegán owábunduhán uhbematizinnit.

34 Kokkinná anegoquág Judeaink, kekanjegáta nebewádush tabwa-andumóg Kitché Manitón.

35 Gá izzhewabukdush Joppaink iá nebená tussogwun Simon-un asakaweninne owetegamán.

## CHAPTER X.

CAESAREAINK, bazhek aninne Cornelius ezhenekázo, kitché shemágunisshe ogemá, ningótwawán Italianun azhe weeninjig.

1 Uhnumeát, me bazhek gwasát Kitché Manitón kokkinná, andussogat; nebewá osháwanemán katemákizzinidjin otuhnumeatowán Kitché Manitón mozhuk.

2 Kitché Manito omezhinowamun owábunduhán inábundum, shiángusso tepiegunat gezhigut obeotissegoot, otigóndush, Cornelius,

3 Opedush kanowábomát, sagizze, ekttodush, wagonan Kitché Manito? Otigóndush, ketuhnumeawin, giya kesháwanjégawin, ototissiggön Kitché Manito.

4 Uhnózh aminne, che ezhat Joppaink, owwe nundomint Simonun, Peter ezhenekázo.

5 Simon asakaweninnewun owetegamán, chegebeeg kitchegumink attane owegewam, ween keguh weendumág gá izzhewabizzeyun.

6 Owedush mezhinowa gá eeshquá guhnonát Corneliusun, gá bukkawinán onundomán neezh otoskenegamun giya uhnumeánidjin shemágunisshe mun, ónjittá mozhuk uhnoketágoojin.

8 Opedush gá weendumowát kokkinná ono iubeen, Joppaik otizbe uhñónan.

9 Wiábuninikdush, magwouh uzzhunne uhpezekáwát bazhe watitumowát otanuh Peter ogittegumig ezhá owwe uhnuméit ningÓtwáso tepiegunatinne.

10 Opedush kitche bukkutta owwe wesenit, magwouh ozhe táwát pongesin uhnikkábundunk.

11 Ówábundándush, gezhik bákishkánik, kitche otosowindush benesábeginumowá gezhigónk ónje.

12 Kokkinnádush nowogátajig áwasseug giya. buggwutch áwasseug giya babámotajig giya babámissajig benasseug kokkinná beenzowug.

13 Ónóndowándush oweuh gegetonit, pusegween Peter, netágan wesenin.

14 Peterdush eketto káween eu Kitche Manito, káween wéká neengemejisseen miánátuk, giya wánuk.

15 Ónóndowándush, oweuh gegetonit minowá, kokkinná kágo Kitche Manito bānetót kago ween wenut etungan.

16 Nissink o-o getotám; otosowindush nayáb gezhigótá ezhe ómbishká.

17 Magwouhdush Peter gweenowe-enandunk nuhmujetk o-o gá ónje ezhenumógwun uhgew aninnewug Cornelius anonájin omikánáwá Simon owegewam onebowewugdush emá kishquánt,

18 Kuhgwatwawugdush, menuh Simon Peter andát?

19 Magwouhdush Peter náguttuhwandunk gá ezhenunk ochichágomá oguhnonigón, binná niswa aninnewug keweguhnonigóg otigón.

20 Pusegween benesándowan, unneweje-ew, kago gweenowe enandukan, neen neenge uhnonág.

21 Peterdush otunne názekowán uhnew aninnewun Cornelius gá anonájin eketto, binná, neendow nandowábomag; wagonn bowónje nandowábomeyag?

22 Ekettowugdush, Cornelius shemágunnishe ogemá, quink aninne bazhekduh gwasát Kitche Manitón, kokkinná Jewug quik otanamáwán Kitche Manito oge guhnonán mezhinowamun ónje chenundomik che bábeendegayun owegewamink owe bezindók ga ekettoeyun.

23 Obeendeganundomándush, beendik che uhbenit. Wiábuninikdush, Peter májá áníndush wekánisemág Joppaik otunnewejewigón.

24 Wiábuninikdush, peendegawug Caesareaink; Corneliusdush obeán, gá mowóndonundomát anowamájin giya wáso wájin.

25 Peterdush buhpeendegat, Cornelius onuhgishkowán ózitánikdush oppuggizzo uhnumeatowátdush.

26 Peterdush ototápenán, ekettodush, pusegween giya nee aninne neendow tebinowa.

27 Magwouhdush guhguhnonát unnebeendega, nebewáduh omikowán mowónjeiténit.

28 Otinnándush, kekekandánáwá, ká onisheshinzenón aninne lewew che wetókwát aninnewun pukkán azhe weenzonidjin; Kítche Manito koshá neengeik, weká che enásewug uhnóch minne wewenizze, che enásewug.

29 Me bábega, bowónje otissenán ope buhundomigoeyán, rekuhquajemindush nōngum, wagonan bowónje nundomeyun?

30 Corneliusdush eketto, neogwunigut aquo, wesenisewán, ánázh o-o tepiegun; shánguswo tepiegunak neenduhnumeáná-nun wegewamink; binnádush aninne, anosumegáboweyán ne-owwe wábishkekonía,

31 Ekettodush, Cornelius, ketuhnumeawin nōnjegáta, giya gá ieendotumun kekanjegáta anosumit Kítche Manito.

32 Uhnózh aninne, che ezhát Joppaink, owwe nundomint simonun, Peter ezhenekázo: Simon asakaweninnewun owete-gamán chegebeeg kítchegumink attane owegewam, ween ke-uh be weendumág ga izzhewabizzeyun.

33 Bábegadush, neenge uhnoke nundominán; kítche wa-ranedush, takoshinun, binná mámowy neendiámen owwe be-indágoeyun ga ekettoeyun, neengezhetámen we bezindumáng Kítche Manito oguhgequawin.

34 Peterdush báketonane, eketto, kagat neenkekandán Kítche Manito káween oweuh aninnewun owushema otuhpetane-náse bazhek apetanemát:

35 Kokkinná azheweenzojig ween gwasegoojin quiuk uhnun-kejin, mewun uhnew watápenájin.

36 Ekettowin Kítche Manito gá ezhénázhuhumowát Isráel nejánissun wawane guhgekindink Jesus Christ otuhnozowin-ak; (ween mámowy Kítche Manito;)

37 Eu kekekandánáwá, kokkinná guhgekindim anegoquág udeaink, Galileieink ónje máje kuhgekindim gá eeshquá guh-gekindink John obaptizewawin.

38 Kítche Manito gá ezhe menát Jesusun Nazarethink Ochi-hágwun giya mushkáwizzewin; ween gá babámennototunk wojemoát Mútche Manitón gagishkowánidjin; Kítche Manito wejewegón.

39 Neenowinddush newetokámen kokkinná ono iuhen gá sendotunk Jewug otuhkemewáng giya Jerusalemink; ween gá esint ge uhgoojindush metigónk.

40 Ween Kítche Manito nayáb ge ábejebát naswogwunigut-mink ogewábundiewanundush wawane;

41 Káween kokkinná anishanában owábunduháse, uhnewigo tuh Kítche Manito gá onábomájin, neenowint neengewetoponán, giya neenge wejemenequamánan ope gá ábejebát uhge esint.

42 Neenge guhgázomigonán che kuggequayáng che kugge-emungidwá anishanábag che tabwatumowát, ween Kítche Manitón uhge onákonigoot, che tebakónát bamátizzinidjin giya ubonidjin.

43 Kokkinná mamándawizzidjig owetokágón otuhnozowin-

ink ònje owragwanun ga tabwatáögwan tuh menowwe áá-wandágooze omutche izzhewabizzewin.

44 Magwoubdush Peter 'zhiékettót ono iuheen, Kitché Manito Ochichágwun pongeshinotágowán, kokkinná uhnew ná-dungig ekettowin.

45 Uhgewdush gá gewetázhéázójig tiabwatungig, mámskátandumógdush menik Peter, buhwéjéwát ònje miátáwizzid-jig giya pongeshinotágowán Ochichágomán;

46 Onundowándush uhmiugwát kitchetwáwéwát Kitché Manitón. Peterduah onubquatowán,

47 Oweuh nuh aninne ká tá megewase nebe che baptizeint-wá uhgew anishanábag, ototissigowán Kitché Manito Ochichágwun giya keenowint azheotisenunk?

48 Óghugázomán che baptizeintwá Kitché Manito otuhso-winink, okuhquajemáwándush ukkowa gomá tussogwun emá che iát.

## CHAPTER XI.

ANONINJIG giya wekánissemág Judeaink andánukkojig nõndumóg miátáwizzidjig tabwatumowát Kitché Manito ogh-gequawin.

2 Ope Peter buhtuhkoshink Jerusalemink uhgew gewetázhé-gázójig onishká che guhnonáwán,

3 Ekettowugdush, kegebeendigowá aninne miátáwizzit ke-gewetopomándush.

4 Peterdush wawane tepájemotowán kokkinná o-o gá izzhe-wabuk, ekettónk,

5 Magwouh Joppa otanonk neendíánábun, magwouh neen-duhnumeánábun, medush azhe níkábundumán, kago neengewá-bundán neendínábundum otossowin kitchewábewyán, azhená-gwut, gezhigónk beònje nesenegáta ishquaiuhe meenjimes-gáta, neembe otissigóndush:

6 Enábeándush, neengewábomá, nowógátajig áwaseug ákeeng, buggwutch áwaseug giya, babámotajig giya, bená-wug babámissajig giya.

7 Neengenóndowádush, oweuh gegetót guhnozhit, Peter, pusegween, netágan, wesenin.

8 Neenge eketdush, káween eu Kitché Manito; káwáká neengemejiseen kago miánátuk, giya wánuk.

9 Minowádush, oweuh gezhigónk neendónje guhnonik; Kitché Manito bánetót, kágo ween wenut etungan.

10 Nissinkigo e-e ge izzhewabut, nayábdush kokkinná ge zhidgók ge ezhe ómbishkáwug.

11 Binnádush, bábege, niswa aninnewug takoshinóg oweg-wam uzzhiáeyán, Caesareaink ònje anonáwug uhbenundomá wát.

12 Ochichágomádush neenguhgázonik che unnewejewug, che nuhkowa gweenowe-enanduhzewán, uhgewedush ningó-

wáswa wekánissémág neendunnewejewegög neendunnepeen-  
degamindush aninne owegewamink :

13 Neengeweendumágonándush, gá ezhewábornát mezhino-  
wamun beendik owegewam nebowewun, otigöndush, uhózh  
aninnewug Joppaink che ezháwát, che nundomáwát Simonun,  
Peter ezhenekázo ;

14 Ween keguh weendumág ga önje bemátizzeyun kokkin-  
ná giya anegök kewegewam ga önje bemátizzewát.

15 Pichenukigo miáje gegetoeyán Ochichágwun opongesein-  
notágowán, gá ezhe pongesinotowweumintebun kiut.

16 Opedush nemikquandán Kitche Manito odikittowin gá  
ekettopun, John nebe otíön uhbaptizewat keenowádush Kitche  
Manito Ochichágwun ga önje baptizeigoyag.

17 Eu önje Kitche Manito ogemená tibbishko gá ezhe me-  
zheumint uhnew tiabwatuminidjin Jesus Christun wagonan gá  
önje kushketoeyámbán ánowy mutchetotowwug Kitche Ma-  
nito ?

18 Opedush n'wándumowát ono iuheen, pezán ábewug kit-  
chetwáweáwán Kitche Manitön, ekettönk, Kitche Manito ween  
omenán miátáwizzinidjin áwanindizzowin che bemátizzewát.

19 Uhgewedush sashwashkájig, ope nasint Stephen, Phenice-  
ink ezháwug, giya Cyprusink, giya Antiochink, meatuhgo  
Jewun gagekemáwájin káweendush oweuh bakánizzinidjin.

20 Ahnintdush Cyreneanug, giya Cypriotug uhgewedush ope  
Antiochink takoshinowát oguhnonáwan Grecianun, Kitche Ma-  
nito, Jesus oguhgequawin uhgugequawát.

21 Kitche Manitodush oninj owejewegönáwán kitche nebe-  
wádush tabwatumög, Kitche Manitöndush uhbezindowáwát.

22 Anuhkumigukdush ono iuheen, onöndánáwá uhnumeájig  
Jerusalemink, Barnabasundush otuhnonáwán Antiochink che-  
ezháwát.

23 Opedush watittunk, opedush gá wábundunk Kitche Ma-  
nito azhé sháwanjegat, pápenanemo, oguhgázomándush kokkin-  
ná che mushkáwandumowát, che bazhewzikowáwát Kitche  
Manitön.

24 Önje mennobemátizze ainne, mooshkená Kitche Manito  
Ochichágwun giya mushkáwandumowin, kitche nebewádush  
anishanábag tuhgewug Kitche Manitön,

25 Barnabasdush májá Tarsusink ezhá, Saulun onundowábo-  
mán :

26 Opedush makowát, Antiochink obe ezhewinán, gá izzhe-  
wabukdush, kokkinná kekenonowin mowonjeittewug mánowy  
uhnumeájig nebewádush anishanában oguhgekemáwán, uh-  
numeájigdush Christianug enáwug netam Antiochink.

27 Öno gezhigutön mamándáwizzidjig Jerusalemink önjebá-  
wug Antiochink betakoshinög.

28 Bazhekduh, Agabus ezhenekázo, pusegwe, Ochichágo-  
má önje otebátótán che kitche bukkuttawinneuwug kokkinna  
anegoquág ákeeng, medush shegwouh gá izzhewabuk Claudias  
Caesar ogezhiuttomun.



29 Opedush uhnumeájig mánowandumog owwe náneenduh-  
áwát wekánissemán Judeaink andánuhkejig andussebwát asin-  
newug menik azhekushketowát.

30 Medush eu kagat gá totumowát opáneendááwát okewa-  
zeu Barnabas giya Saul oninjenink.

## CHAPTER XII.

NONGUMDUSH o-o ápe, Herod ogemá, shebinnekane, ow-  
we mutchetotowát ánint uhnumeánidjin.

2 Jamesundush ogenesán John wekánisun uzzhowwehk  
ónje.

3 Wiábundukdush Jewug niandumowát enandum owwe ot-  
penát Peterun giya, eu ope gezhigutón wambishkásinók puk-  
quazhegun uzzhozhetóng.

4 Opedush watápenát okepáquowán; naneogáhowewug sy-  
towiuhe kepáquotewegumigónk shemágunishug akowábidjig  
uzzhenandunk eeshquá wekoondink Easterink, che be-  
ezenint anosumewát anisbanábag.

5 Peterdush kepáquowá; uhnumeájigdush otánumeatmo-  
wán Peterun, uhnumeatoowát Kitche Manitón mozhuk

6 Opedush Herod wá ságrizzeát, mego e-e dabekuk Peter  
magwouh nebá, nussowwiuhe neezh shemágunishun, neezhshun  
pewábekón tuhkobizzo akowábidjigduah otuhkowábundánáwá  
ishquandam.

7 Binná Kitche Manito omezhinowamun obeotissigón wá-  
sayáduh wásasá kepáquotewegumigónk mezhinowadush obuh-  
ketaán Peterun weowwinink otomishkábenándush, ekettónk,  
onishkán wawee, pewábeekduah takobizzót oninjen ponge-  
sininne.

8 Mezhinowandush otigón wapinittizoon, betuhkizzena,  
medush shegwouh andotunk, otinnándush uhnew peechwabem  
kebeenzikowágun nopenuzzheshin.

9 Ságáumdush, unnenopenánát, kádush okekanduhzeen me-  
zhinowan totuminit; uneshágo neendínábundum enandum.

10 Opedush watissáwát netam akowábinidjin minowá me  
ánake otisáwájin opedush ototittánáwá pewábeko ishquandam  
otononk anumók, ishquandamdush tebinowa bákiishkámungut  
unneságáumogdush otunnekuhbikkátánáwá bazhek miká;  
bábegadush mezhinowa obukkawinnegón.

11 Opedush Peter nabwákát, eketto, nongum neenekandá,  
kagat Kitche Manito omezhinowamun otuhnonán, ogittikawin-  
jebinán Herodun neow, kokkinná giya wátokázójig Jewug.

12 Opedush niánáguuttuhwandunk iuhée, ototittán Mary ow-  
gewam, John úgeen, Mark ezhenekázo; andusse mowójá-  
tewát uzzhuhnumeáwát,

13 Opedush Peter watitunk ishquandam, opápágáquoán, o-  
kenegequadush Rhoda ezhenekázo ishquánding ezhá ow-  
nóndunk pápágáquomowint.

14 Opedush nasetotowát Peterun gegetonit, ká opákindásh-

zseen azhe pápenanemót opeendegabuttodush owwe tepájemót, Peter emá nebowit ishquandang.

15 Otinnáwándush kekewunnátiz innuh? áwunjishdushigo wetabwa, ekettowugdush omezhinowamun subetook,

16 Peterdush áwunjish pápágiega, opedush piákindánomowát wiábomáwát mámukkátandumóg.

17 Owátuhumowándush, che ábewát oweendumowándush Kitche Manito gá ezhe ságizzeiggoot kepáquotewegumigónk; ekettodush, owwe weendumowik James ono iuheen, giya kekanissenánik. Bukkadush ningooche minowá ezhá.

18 Pichenukdush wásayábunk, muhmutwa ómbegizzewug shemágunishug, ekettowugdush áneen andit Peter?

19 Opedush Herod gwánuhwábowát Peterun, otebákonán akowábinidjin, ekettodush keche nesintwá májádush Judeaink Caesareaink ezhá medush emá uzziát.

20 Heroddush onishkátizzetowán uhnew Tyreink, giya Zidonink, aeendánidjin, obeotissiggoondush mámowy, owángoweáwándush Blastus, Herod omezhinowamun okuhquajemáwándush che innowandewát; ónje e-e andánuhkewát mego wanje bemátuttinik ogemán andánuhkenit.

21 Opedush gegetowe gezhigut wachichesag Herod opezikánun okonásun námátábewininkdush owwe námátábe oguhnomándush.

22 Anishanábagdush azhe pápenanemowát eketowug, Manito uhgágegetót, káween aninne.

23 Bábegadush Kitche Manito omezhinowamun obukkittawán ónje, ká okitchetwáweáseen Kitche Manitón. Mosandush ogitumogón nebudush.

24 Kitche Manito odikittowindush mechá ashkum ápiche.

25 Barnabas giyadush Saul, Jerusalemink ónje, májawug ope gá eeshquá uhnuméawát, Johnun Mark ezhenekázót otunnemájenáwán.

## CHAPTER XIII.

UHNUMEAWEGUMIGONKDUSH iáwug Antiochink ánint mamándawizzidjig kagequajig, Barnabas, Simeon, Niger ezhenakázo, Lucius Cyreneink, giya Manaen, Herodun giya Saulun mámowy ge wejenetáwiggeendewug.

2 Magwouhdush uzzhuhnoketowát Kitche Manitón mukkuttakawát Kitche Manito Ochichágwun eketto, pukkanik Barnabasun giya Saulun, keche uhnekewát ga enugwá che enuhnekewát.

3 Gá eeshquá mukkuttakawát giya uhnuméawát otángenáwán oshtegwáninik omájenázhowáwándush.

4 Kitche Manito Ochichágwundush omájenizzho-ogowán Soluciaink ezháwug emádush ónje Cyprusink anáshewug.

5 Salamisinkdush magwouh 'zhiáwát, Kitche Manito oguhgequawin kuhgequawug Jewug otuhnumeawegumigowáng. Johnundush otuhnoketágowán.

6 Opedush gá neshábooshkumowát minis Paphosink, cheessukkewennewun emá omikkowáwán kagenowishke mamádáwizze, Jewun, Bar-jesus ezhenekázo :

7 Ogemán owetokowán, Sergius Paulus, nabwákát aninne; ogemádush onundomán Barnabasun, giya Saulun, okuhquajmán owwe nōndunk Kitche Manito oguhgequawin.

8 Elymasdush cheessukkeweninne, (me azhenekázót ús-kuhnotumink,) onuhgánán nandomininjin owekooche kushkén ogemán che tabwatunzinit.

9 Sauldush (ween Pául ezhenekázót,) mooshkena Ochich-gomán gunnowábomát,

10 Ekettodush, binná kemooshkena kuhgianizzewin kokkinná giya shingandágoosewin Mutche Manito otuhbenoche-emaketow, kemiátáwizzetán kokkinná quiuk izzhewabizzewin; kánuh keguhbonetoseen mutche totumun Kitche Manito oguhgequawin?

11 Binná Kitche Manito oninj kebuhtuhgonigōn keguhkegebeengwadush, ká gezis keguh wábomáse keenwazh. Báhegadush áwun giya kushkedibbikut opongesinotágōn; opá-nundojenegadush owwe mikowát oweuh che suhgábeginnegot.

12 Ogemádush ope wiábundunk andotumowint, tabwa-andun, omámukkátandum Kitche Manito oguhgequawin.

13 Pauldush uhnew giya wájewájin ōnje májeásewug Paphosink, Pergaink, Pamphyliainkdush puhguhámahewug, Johundush obukkawinnegowán Jerusalemink ezhá.

14 Opedush bakawát Pergaink, Antiochink, Pisidiaink, t-koshinōg uhnumewegumigōnkush peendegawug unwabewin-nezhigutinik owwe námátábewug.

15 Gá eeshquá wábundumowátdush mazaniegun tebátotumowátdush Kitche Manito oguhgequawin, nágánizzidjig uhnumewegumigōnk oguhnónáwán, ekettowug, keenowá, aninnewetók, wekánissetók, ningōtono wáekettowagwan ekettoeyeuk.

16 Pauldush pusegwe, taseninjene, ekettodush Israel aninnewetók, keenowádush menik gwasag Kitche Manito besidumók.

17 Uhgew anishanábag Israelug Omanitomewán oge onábo-mán, kōsenánin opusegweendenán magwouh miátáwizzeog uhtuhnukewát Egyptink uhsōnginekanit oge ōnje ságizze.

18 Nemetunnuh tusso kekenonowin, ogunnowábomán ga izzhewabizzinit-buhgwuttuhkumigáng.

19 Opedush gá banájeát neezhwásawáwán ákeeng Canas, omátáonán eu áke uzzhuhtátewát.

20 Náágutchedush omenáwán tepákonegawennewun newák usshenánemetunnuh kekenonowin, nánázh Samuel mámánáwizzit.

21 Náágutchedush, kitche ogemá onundomáwán; Kitche Manitodush Saulun, omenán, Cis oguisun, aninne Benjamin azheweenzōjig, nemetunnuh tusso kekenonowin.

22 Opedush wíánjeát opusegweendenán Davidun che otogmámewát Kitche Manitodush eketto newetokowá David, Jessé

nguisun, aninne tebinowa neenda watahat, tuh mooshkena kokunná neendenandumowin.

23 Wuhow aninne onejánisun Kitche Manito gá ezbe wáveendumágat opusegweendenát bazhek che bemajeáwát Israelun, me eu Jesus :

24 Magwouh John guhgequat chebwá takoshink baptizewawin, ánwanimizzowin anegoquág Israel.

25 John ope gázhetát otenunokewin eketto, owwanan wiyáweyán ketenandám? káween ween neendowwisse ; binná ween ga nopenuhzhít omukkizenun ozittáng, ká kunága, neenda petandágoozisse che ábuhumowuggebun.

26 Aninnewetók, wekánissetók, Ábrabam otuhbenoche-emun, wawagwan andussehayag ga goságwan Kitche Manito, o-o ekettówin ketizshe názhuhuhmágon che bemajeiggoyag.

27 Uhgew andájig Jerusalemink, giya onegánizemewán, Onje ká okekanemásewán ká onissetotunzeenáwá mamándáwizzidjig oguhgequawinnewá, wíanuh tebátotumink andusso uwabewinnegezhiguk kagat ogetabwatónáwá mamándáwizidjig oguhgequawinnewá uhgenesáwát.

28 Ká kago omikumowásewán ga Onje napun okuhquajemáwán koshá Pilateun keche neait.

29 Opedush kuhbasag kokkinná menik wazhebe-egátá obenuhawán metigónk otowwebuggittináwán jebagumigónk.

30 Kitche Manitodush otoshkánán ánuh ge nebonit.

31 Nebenádush tussogwun ge wáwábomá uhgew Galileink Onje wejewegoojin Jerusalemink, me uhgew wátokázójig.

32 Quiuk koweendumoneme pápenanemowin, wáweendumásewin gá ezbe wáweendumowintwá kósenánig,

33 Kitche Manito ogemooshkena tabwatágowán otuhbenoche-emewán keenowint, eu uhge onishkánát Jesusun nayáb wazhebe-egátá wiyánuhkasink nuhgumón, keen neenguis, nongum ogezhigut ketiáwin.

34 Onjittá oge onishkánán ge nebonit, káweká tubbegishkuhuhnese, o-o gá ekettót, keguh menin David quiuk osháwawjegawin.

35 Me wanje ekettót minowá bazhek nagumonink, siágeut káween keguh buggittenáse chewábundunk begishkuhninít.

36 Daviddush, gá eeshquá uhnoketowát otuhnishanábamun Kitche Manito otenandumowin oppugguttingwám wepandááwush ósun, ge begishkuhnedush :

37 Weendush, Kitche Manito nayáb gá onishkánájin, ká begishkuhnut ogewábunduhzeen.

38 Me wanje kekandumonigoeyag aninnewetók wekánissetók, menowwesháwandágoosewin mutche izzhewabizzewin Onje, 'ow aninne kagekimegoeyag ;

39 Weendush Onje, kokkinná tiabwatungig otebáánáwá gá izzhewabizzewát ga ge kushkeásigwábun weká che tebáunzikwá Moses otebákonegawin Onje.

40 Tuttebábig, konemá keguh otiságúnáwá mamándáwizidjig gá tebátotumowát,

21 Binná kenishewunázoondánáwá, kemámukkátandám, kenishewunátizzim, neenduhnoké uhnokewin kegezhiġutto-mewáng, anuhnokewin pápish ga tabwa-anduhzewag anime ánuh weendumonág.

42 Jewugdush unneságúmowát uhnumeawegumigúnk, miátáwizzidjig kuhgwatwawug che we guhgekemintwá ono eketowinun minowa unwabewinnegezhigutinik.

43 Opedush ashquákumiguk uhge uhnumeáng, nebewá Jewug giya uhnumeájig, onopenáwán Paulun giya Barnabasun; uhnew ga guhnonigowájin tiángwámewáwán che iyángwámeninit Kitche Manito oguhgequawin.

44 Minowádush unwabewinnegezhiguk, kagá kokkinná otanuh bemowónjeittewug owwe bezindumowát Kitche Manito odikittowin.

45 Opedush Jewug wiábomáwát kitche nebená anishanában, kesháwandumóg, opápezhindánáwádush Paul oguhgequawin, uhmutchegegetowát.

46 Paul giya Barnabas ashkum mushkáwetahawug, ekettowugdush, me ónjittá azhe onishsheshink Kitche Manito odikittowin netam ketá weendumágóm; ningoochedush ketizzhewabánánáwá, ká kepapámanduhzeenáwá che we gágega bemátizzeyag, binná miátáwizzidjig neengwaketowánánig :

47 E-e go azhe guhgekimeumint Kitche Manito ekettúnk, kege onuhe-eninnim che wásashkumowagwá miátáwizzidjig che ónje bemátizzewát anishanábag ga áquo ákewug.

48 Miátáwizzidjigdush, ope o-o nündumowát pápenanemowug okitchetwáwetónáwádush Kitche Manito odikittowin menikdush gá guhgegininjig che gágega bemátizzewát tabwatumóg.

49 Kitche Manito odikittowin tatakosana kokinná e-e tuhnukewin ánegoquág.

50 Jewugdush otómbwamáwán manobemátizzinidjin equwin, nágánizzidjig giya eu otanuh, ogezhetónáwádush che mewenázho-óntwá Paulun giya Barnabasun andánuhkewát.

51 Obowwissetatowáwándush weágusseun, Iconiuminkdush be-ezháwug.

52 Uhnumeájigdush kitche pápenanemowug mooshkenawug Ochichágomán.

#### CHAPTER XIV.

GAH izzhewabukdush, Iconiumink niyazh uhnebeendegawug Jewug otuhnumeawegumigowáng, nebewá Jewug giya Greekug ga ezhe tabwatumowát otizzheguhnonáwán.

2 Wiágunwatungigdush Jewug, otómbwamáwán miátáwizzinidjin, che mutche-enanemánit wekánissemán.

3 Me keenwazh wanje iáwát mushkáwetágozewát Kitche Manito otuhnözowinink, Kitche Manitodush owetokán odikittowin, osháwanjegawin omenándush kuhgekinowáchetotumowin, che ieendotuminit giya mámukkátandumowin.

4 Anishanâbagdush eu otanuh nanáweittewug : ánínt owetokowáwán Jewun, áníntdush anoninjig owetokowáwán.

5 Miátáwizzidjig giya Jewug giya onegánezemewán ope ga 'zhetáwát we mowenaegawát owwe bemosinnuháwát,

6 Pauldush giya Barnabas, okekandánawá, oshemowugdush Lystraink, giya Derbeink, otanowun Lycaoniaink, eninneshemowug, otunnuhkewinundush gewetáiuhe anduhgög :

7 Medush emá anduhshe guhgequawát meenwájemowin.

8 Bazhekdush aninne emá Lystraink námátábe nanepenizze ozittáng, nágitigo be nanepenizze kádush weká bamosase.

9 Onóndowán Paulun gegetonit, weendush anegök ogunowábomán owábomándush mushkáwanduminit owwe nojemoi-goozit,

10 Anegök ekettodush, nebowin quiuk kezitáng ; pusegweenjesadush, bamosa.

11 Opedush anishanâbag wiábundumowát Paul andotunk, anegök gegetowug, ekettowug, Lycaonia inwawinink ; Kitché Manitóg kébenázuhkenotágónánig aninneeng be-ezhenágoozewug.

12 Barnabasundush, Jupiter oteshenekánáwán, Paulundush Mercurius, oteshenekánáwán, ónje ween negánizzit uhgegetót.

13 Jupiterdush osásígewitchegaweninmemun ween anosumeet iá e-e otanuh pezhekewun giyadush wáwásokonan ishquandamink e-e otanuh obe-ezhe ságizzeán owwe sásígewitchegáit, anishanâban mámowu.

14 Opedush Barnabas giya Paul n'wándumowát o-o obegobetónáwá agwewájin, magwa anishanâbagdush uhpí-itteuwug ázhequawát, ekettowugdush,

15 Aninnewetók ánsihewin o o wanje totumag? giya neenowint aninnewug neendowwemin anandágooseyagigo neendemandágoosemin, kegubgekemineme che bonetoeyag uhnóch ono ezhetwáwinun che ezhe gwaketowwag giágega bemátizzit Kitché Manito : ween gá ozhetót gezhik giya áke, giya kitchegumme, kokkinná giya anduhgoog :

16 Ween kiut maweshá obuggittenán kokkinná azheweenzojig aenandumowát che izzhewabizzewát.

17 Káweká kege ezhe nuhgunnegosenán gágineek kekekandumonigónán kunowaneminunk, eu keche mennototum kegemenigónán kemewun gezhigónk ónje, netáwiggingin kekenonowinink, omooshkenatóndush ketaenánin netáwiggingin giya pápenanemowin,

18 Ono ekettowinun uhkáwá kushkeáwug anishanâbag uhmhánintwá owwe sáságewináwát.

19 Be-ezháwugdush emá, ánínt Jewug Antiochink giya Iconiumink uhguházomáwát anishanâban che bemosinnuháwát Paulun, che ságitchenázho-ónt otanuh, keche nesint ge nebodush otenanemáwán.

20 Ulnumeájigdush, nánebowitowáwát ónje pusegwe unnebeendega otanong : wiábuninkdush ónje májá emá Barnabas mámowu Derbeink shezháwát.

21 Opedush gá eeshquá guhgequawát emá e-e otanonk, kuhgekemáwándush nebewá anishanában kewawugdush Lystraink, Iconiumink, Antiochinkdush,

22 Mushkâwandumeáwug uhnumeájig guhgázomintwá ashkum che mushkâwandumowát otinnáwándush, kitchhe nebená keguh kuhgwátugittóm chebwá ezháeyag Kitche Manito otogemáwewinink.

23 Opedush gá onákonintwá ánint okewanzeug che negánizewát uhnumeawegumigÜnk ge uhnumeáwug giya ge mukuttakawug otuhnumeatumowán tiabwatuminidjin Kitche Maniton.

24 Opedush gá unne shábooshkumowát Pisidia, Pamphyliink betakoshinögdush.

25 Opedush gá eeshquá guhgequawát guhgequawin, Pergaink, Attaliaink betakoshinög :

26 Antiochinkdush enáshewug, emá wiazhkut gá máje guhgequat.

27 Opedush watittumowát omowönjeáwán uhnumeánidjin tepájemowugdush kokkinná Kitche Maniton gá ieendotágowát gá ezhe bákindanumowát, ishquandam mushkâwandumowin miátáwizzinidjin.

28 Keenwazhdush emá iáwug mámowy uhnumeárdidjin.

#### CHAPTER XV.

AHNINT aninnewugdush, Judeaink beönjebájig oguhgekemáwán wekánissemán, ekettowugdush, meatuh Moses gá ezhe guhgequat ezhe gewetázhegázojig ga önje bemátizzeyag.

2 Opedush Paul giya Barnabas, keenwazh anduhzhándewát, ekettowug, Paul giya Barnabas giya ánint uhnumeájig che ezháwát, anoninjig giya okewanzeun Jerusalemink owwe kandumowát o-o guhgequawin.

3 Uhnumeánidjindush, onezhokomágowán uzshuhne upezekáwát, otunne shábooshkánáwán Pheniceink, giya Samariink unnetuhtepájemowát miátáwizzinidjin uzshotápenuminit uhnumeáwin kitchepápenanemowugdush kokkinná wekánissemág uhnumeájig,

4 Opedush bowotittumowát Jerusalemink uhnumeánidjin, giya anoninjig, giya okewanzeun, ototissáwán oweendumowá kokkinná Kitche Manito gá ieendotágowát.

5 Ahnintdush tiabwatungig Phariseug pusegwewug, ekettowug, önjittágo tuh ezhe gewetázhegázowug Moses otepákongawin che kunwandumowátdush.

6 Anoninjig giyadush okewanzeug mowönjeittewug, owwe tebakonumowát o-o izzhewabuk.

7 Opedush nebewá uhnöch mamáshköt aekettowát Peter pegwe, otinnándush uhnew, aninnewetök, wekánissetök, kákkandánáwá Kitche Manito gá inákonit kiut, che guhgequawin meenwájemowin miátáwizzidjig che önje tabwatumowát.

8 Kitché Manito okekandánun otaemán, ween wetokowán miátáwizzinidjin omenándush ochichágwun o-o gá ezhe meninunk giya keenowint?

9 Káween pekinónk otenanemáseen enanemenunk giya keenowint, uhbenittowát otaewán che mushkáwandumowát.

10 Wagonan nÓngum wanje kuhgwadebanewag Kitché Manito; uhbezekonagwá nápekágun uhnuméjig o-o otánuh gashketosewug che gegishkumung, giya kósenánig che gishkumowát?

11 Neendabwatumung koshá, Jesus Christ azhe sháwanjegat keguh bemátizzemin, tibishko giya weenowá azhe bemátiz-zewát.

12 Kokkinnádush anishanábag, pezán ábewug, bezindumowát Barnabas giya Paul, uhtepájemowát weenowá ónje, kitché uhnokewinun Kitché Manito gá íeendotunk.

13 Opedush, gá eeshquá gegetowát, James gegeto ekettodush, aninnewetok, wekánissetók, bezindowweshig.

14 Simeon kege weendumágowá wiazhkut, Kitché Manito gá ezhe mowwuttissát miátáwizzinidjin, owwe gubgeginát anishanában otuhnozowinink.

15 Mamándáwizzidjig odikittowinewá owetokázomuggutinne, azhebe-egátá, g,

16 Gá eeshquá izzhewabuk, náágutch neenguh gwaketá ncenguh ozhetón David owegewam, e-e gá pongesingebun me go gá iyoeán nayáb neenguh onuhkizzetón :

17 Konemá kokkinná aninnewug oguh nÓsowábomáwán Kitché Manítón kokkinná giya miátáwizzidjig menik kekan-dumowát neenduhnozowin, eketto, Kitché Manito, ween anuh-nokeet kokkinná ono anuhnokewinun.

18 Kitché Manito okekandánun, kokkinná uhnokewinun áquo ákewung.

19 Me wanje ekettoeyán, kago megooshkáchekowásetánig uhgew miátáwizzidjig Kitché Manítón azhe tuhgewjig.

20 Oshebeumowátánig uhmetágwietumowát muzzenitche-gunun, bisshegwátizzewin giya wánuhkin giya misque.

21 Moses kiut kokkinná otanowun kagequanidjin okuhge-quawin kunowábunjegátane omazaniegun uhnumewegumi-rónk andusso unwabewinnegezhiguk.

22 Anoninjigdush giya okewanzeug, kokkinná giya ayájig uhnumewegumigónk meenwandumóg che onanemawát tebin-owa otuhinnemewán Antiochink, che ezhe anonáwát mámow Paul giya Barnabas, Judasundush Barsabas azhenekázót, ot-nábomáwán giya Silasun, nágánizzidjig wekánissemág.

23 Otoshebeánáwándush mazeniegunun owwe májetuháwát, -o ekettowin : anoninjig giya okewanzeug giya wekánissemág neendáewanáwán ono ekettowinun, wekánissemán mámow miátáwizzidjig oneendánáwán Antiochink, Syriaink, giya Ci-ciaink.

24 Neen nÓndámin ánínt anismanábag emá bowónje májájig hgemeqooshkáchekonágwá uzzheninnágwá keguhgewetá-



zhegázōm keguh kunwandám tebákonegawin; ká neenowint neenge ezhe kuhgemásenánig,

25 Onisseshin neendenandámen, magwouh uhmámowy iteyáng che ezhenázuhumonáng aninnewug gá onanemingidjig mámowy siágeungid Barnabas giya Paul:

26 Ughew aninnewug nanezanetojig obemátizzewinewá Kitché Manitōn Jesu Christun ōnje.

27 Judasdush giya Silas ketizzhenázuhumoneme, mego lebishko ga eninnágwá tebinowa otonewáng.

28 Ezhe onisseshin enandum ochichágomá giya neenowint ezhe onisseshin neendenandámen owushemá enissinnowáng;

29 Che papámanduhzewag o-o sáságewittōng muzenitche-gunun, che mejissewag; giya misque giya wánuhkin, giya bisshewátizzewin; kishpin metágwietumag ono iuheen keguh mennoizzhewabizzim, memenik, aquo ayan.

30 Opedush miájénázbo-ōntwá Antiochink betakoshinōg, opedush gá mowōndonundomáwát anishanában omegewanáwá mazaniegun.

31 Opedush gá wábudumowát, kitché pápanemowug aninnewug nōndumowát menno ekttowinun.

32 Judasdush giya Silas, mamándáwizzewug tebinowa, oguhgekemáwán wekánissemán nebewá ekttowinun, che mushkáwandumowát.

33 Wanebakdush emá gá iyáwát, nayáb kewawugdush, mennowánegwandumōg anoninjig uzziáwát ezhekewawug.

34 Silasdush, neendáwách ishque emá iyáyá.

35 Paul giyadush Barnabas, Antiochink iyiyáwug ughugequawát Kitché Manito oguhgequawin, mámowy ánint nebewá.

36 Náágutchedush gomá gá tussokoniguk, Paul otinnán Barnabasun, umbasinno papámowuttissátánig kekánissenánig kokinná otanowun gá papátuzzhe kuhgequayung Kitché Manito oguhgequawin, neenguh wábománánig nuhmunj azhewabizzewágwan.

37 Barnabasdush owwanandum John, Mark azhenekázōt che wejewut.

38 Pauldush ká onisseshinzenōn che wejewint enandum; obuhkawéndush Pámphyliaink, kádush otizzhewejewáseen uhnokewinink.

39 Kekándewin azhe sunnáguk, neendáwách wanje buhkawenát; Barnabasdush ototápenán Markun Cyprusinkdush ená she.

40 Pauldush, Silasun ototápenán medush bukkawenát op wekánissemán gá uhnumeatummágoot.

41 Otunne shábooshkándush Syriaink giya Siliciaink uhmushkáwetōt uhnuméawin.

## CHAPTER XVI.

DERBEINK giya Lystraink, betakoshin : binnádush bazhek uhnumeát emá ia, Timotheus ezhenekázo, Jew equawun wagejin, tabwatum uhnumeáwin, Greekundush waósidjin.

2 Kitche quiuk izzhewabizze 'ow aninne, oságeigóndush uhnumeánidjin, Lystraink, giya Iconiumink.

3 Pauldush onundowanemán che wejewegoot ototápenándush uhgewartázhowát Jewug emá ayájig ónje ; kokkinná okekane-máwán Greekun che ósit,

4 Magwouhdush unnessháhábooshkumowát otanowun ome-náwán tebákonegawin, che kunowandumowát ono tebákonegawinun gá ozhetowájín anoninjig giya okewanzeug Jerusalemink.

5 O-o azhe mushkáwitcheátanik uhnumeájig otenandumowinnewándush gezhiguk owushema tusshejug.

6 Opedush gá une shábooshkumowát Phrygiaink, giya Galatiaink, opedush ochichágomá gagázomigowát Asiaink che guhgequawát;

7 Gá eeshquá ezháwát Mysiaink, Bithyniaink wekooche ezháwug ochichágomádush ká obuhgittinnegoosewán che ezháwát.

8 Okuhbekátánáwán Mysiaink Troasink betakoshinóg.

9 Pauldush oweuh owábomán inábundum aninnewun benebowittágón uhguhnoniggoot, ektetodush, Macedoniaink bezhán benezhokomowweshiná.

10 Opedush gá wábomát oweuh inábundunk, newekooche ezhámen Macedoniaink, neendenadámen Kitche Manito ne-nundomigonáa che owwe guhgekemungidwá.

11 Neendónje májamen Troasink, quiuk neembe-ezhámen Samothraciaink, wiábunkdush Neapolisink ;

12 Emádush ónje Phillippiink, me mámowy mechág otanuh Macedoniaink, gomá tussogwundush ukkowa emá neendíamen.

13 Unwabewinnegezhigukdush neságuhámen chegebeeg se-beeng andusse uhnumeáng neen námátábemin kuhgekemungidwá equawug bi-ezhájig emá.

14 Bazhekdush equa, Lydia ezhenekázo átáwát misquaginón Thyatira otanowink, otuhnumeatowán Kitche Manitón, neen-nóndágonán, Kitche Manitodush opákinumowán otainne, oná-gutchetón Paul gá iekettót.

15 Opedush gá baptizeint kokkinná giya andussotáwizzit okuhquajemán ektetodush, kishpin quiuk izzhewabizze enanewagwan, peendegag andáeyán che iyíáeyag ónjittádush neenguhgázomigonán che peendegayáng andát.

16 Gá izzhewabukdush ope awe uhnumeáeyáng oskenegequa chásuhkeet, neennuhgishkowánán, nebewádush okushketumowán otogemámun, uhchesuhkeet.

17 Onopenánándush Paulun giya neenowint ázhequadush,

eketto, uhgew aninnewug nágánizzit Kitche Manito otosken-gamun, neenkekinoumágonánig, ga totumáng, che bemátizze-yáng.

18 Nebewá tussogwundush eu pemetotum : Pauldush otítá-wandum gwaketéadush, otinnán Mutche Manitóń, kegughá-min, che ságizzenotowwut, Jesus Christ otuhnozowinink, beş-gáumdush mego e-e tepiegun.

19 Opedush otogemámun wiábunduminit, otinnuhnokewinne-wáwun májámuggutinik ototápenáwán Paulun giya Silasun, átáwawininkdush otizzhewináwán nágánizzinidjin 'zhiánit.

20 Tebákoneganidjin 'zhiánit, obe-ezhewinnáwán ekettoweg uhgew Jewug obemegooshkáchetónáwá ketotanowenán.

21 Be-ezhe guhgequawug kuhgequawinun keenowint Romas-ug ketáwimin káween keguh ge nopenuhntuzemen.

22 Kokkinnádush anishanábag onuhmuhchetowáwán ; tabí-konegajigdush obegobetowáwán okonásinne uhnekowugdush che buhbuketaomint.

23 Opedush nebená gá buhbuketawáwát kepáquotewegumi-gónk beenjwabenáwán uhnonádush kepáquowaweninne wawane che kunwanemát.

24 Opedush e-e gá enint, minowá uhneájekinnegátanik obeendegunán ogushgushkábekowándush ozítánik che máma-chesinit.

25 Wiábetádibbikutinikdush, Paul giya Silas, otuhnumeato-wáwán Kitche Manitóń nágumótowáwándush wáje kepáquo-ónjigdush onóndowáwán.

26 Kagatdush, áke kitche nuhningishká, kokkinná wegewám nuhningishká, bábegadush kokkinná ishquandamun bákissa-wun, kokkinnádush ogushkábegiegunnewán pongesininnewun.

27 Kunowandunkdush kepáquotewegumik gwashkoozit, wiá-bundunkdush kepáquotewegumik ishquandamun bákissin, oge-ehgegobetón otuzzhowshek, owwe nissittezoot gapáquo-ónjig kemewug uzzhenandunk.

28 Pauldush anegök gegeto, eketto, kago ningót totázokas : kokkinná omá neendiámen.

29 Otowwe nundotándush wáswákoninjegun, unnepeende-guttodush, benuhningishká bepongesin anosumewát Paulun giya Silasun.

30 Obeságizzeán, ekettodush, áneen ga teyán che bemáti-zeyán ?

31 Ekettowugdush, tabwatun Kitche Manito, Jesus Christ, keguh bemátiz, kokkinná giya andussogaeyun.

32 Oweendumowáwándush Kitche Manito oguhgequawinime kokkinná giya andussogat.

33 Ototápenándush, mego e-e tepiegun neবাদibbik kesebe-genumowátudush gá ienuhgunámemint medush azhe baptizeist, kokkinná giya andussogat bábeга.

34 Opedush gá peendegunát owegewamink weyás obuhgít-tinowán anosumuhbenit, mennowánegwandumdush kokkinná giya andussogat otawatowándush Kitche Manitóń.

sh wiábunk, tabákonegajig otuhnonáwán shemá-  
mán ekettónk, tuh májawug uhgew aninnewug.  
uowaweninnedush oweendumowán Paulun tabáko-  
kewug che buhgittinnegoyag; umba bukkayouk,  
innowandewinink.

ush otinnán, neengebuhbukittaogonánig apiche  
mámázh Neromanewemin, beenjwabinnegonánig-  
otewegumigónk, nongumdush neweságizzegonánig  
ragat, káween; tebinowago tuh be-ezháwug che  
itwá.

gunishugdush ogemágdush, oweendumowáwán ake-  
meganidjin; sagizzewugdush ope n'wándumowát  
t.

háwugdush uhbeguhguhnonáwát, uhságizzeáwát,  
sh che ságáuminit e-e otanuh.

ógdush kepáquotewegumigónk, unnebeendega-  
dda owegewámink: opedush wiábomáwát weká-  
iandumeáwán medush azhe bukkawát.

## CHAPTER XVII.

1 gá unneshábooshkumowát Amphipolisink, giya  
c, Thessalonicaink betakoshinóg, Jewugdush otuh-  
migowá emá tuhgone.

sh ukko ieendotunk, unnebeendega, niswo unwabe-  
rut uhguhpekemát uhnumeamazaniegunink.

shuh wenágwittóng guhgequawin Christ ónjittá che  
tittó, minowádush che onishkát che ábejebát giya-  
Jesus kagekiminnán wuhow Christ.

dush tabwatumóg, owetokowándush Paulun giya  
numejigdush Greekug kitche bátienowug uhnum-  
quawug kitche nebewá.

lsh káween tabwatunzewug kuhgáwandumóg, oto-  
lsh bashegwátandágoozinidjin omowónjeáwándush  
wá, ómbwaaawugdush anishanábag otanuh owekooch  
wán Jason owegewam, owekooche ságizzeáwán,  
ráwát anishanában.

h makowásigwá otunnewekobenáwán Jasonun, á-  
kánissemán uhnumeánidjin be-ezhewittowáwug ná-  
e-e otanuh, ekettónk, uhgew quianebewabenungig  
iya be-ezháwug;

ish obeendegunan; kokkinnádush obogobetónáwá  
ákonegawin, ekettónk; bazhek minowá Kítche  
Jesus azhenekázo.

andumógdush anishanábag eu otanuh n'wándumo-  
een, giya onegánizzemewán.

h ánínt bagittinuminit weowwinne che buggittin-  
lsh azhe buggittinnintwá Jason giya ánínt.

nissemágdush, omájenizzhowáwán Paulun giya Si-  
stinná, nebádibbik, Bereaink che-ezháwát; emá-

dush takoshinowát beendegawug Jewug otuhnumeaweg wáng.

11 Nowutchdush uhgew anishanábá meannoizzhew wug azhewabizzewát uhgew Thessalonicaink andán nōndumōg ekettowin pápenanemowug aezhebe-egátátag niegun ogunowábundánáwá andusso gezhigutiniik owwe dumowát ono iuheen ōnjittá azhewabuttogwan.

12 Nebewádush uhgew tabwatungig giya nágánizzi quawug, aninnewug giya Greekug kitché nebewá.

13 Opedush Jewug Thessalonicaink andánuhkejig kak owát Paul uhgughequat Bereaink, Kitché Manito ogug win emá giya be-ezháwug ōmbwaáwát dush anishanábá.

14 Bábegadush wekánissemág omájenizzhowáwán kitchegumink che unne ezhát; Silas giya Timotheus; wug emá.

15 Uhgew bamewiná jig Paulun Athensink obe-enáwá dush okewanázhawán che nánáh Silasun giya Timoth zhetinna.

16 Pauldush, magwouh uhbeát Athensink, ochichá g ōmbwashkágōn, wiábundunk kokkinná otanowun sásá náwát muzenitche gunun.

17 Ogughekemádush, andusso gezhigutiniik, owwe ku che tabwatuminit Jewun otuhnumeawegumigowáng gi numeájig, átawawinink uhgew magwashkágoojin.

18 Medush ánit nabwáká jig Epicureanug giya Stoicu guhnonittewát. Anintdush ekettowug, áneen 'ow gac gegetót aketót? ánitdush ekettowug, qundigo miátáwiz jin Manitōn gagequajin, ōnje ogughekemán Jesus ogug wininne giya otábejebáwininne.

19 Ototápenáwándush, Areopagusinkdush obe-ezhewi ekettoŋk, ketáweendumowwemin innuh o-o ōshke guge gagequayun?

20 Mámukkátandágwut bátowweyáng netowwugá o-o gugequawin newekekandámendush ono iuheen atum

21 (Kokkinná Athenianug kokkinná giya miátáwiz emá iájig, ká ningōtono anunnokeseewug, meatuhgo w dumowát giya owwe tebátotumowát anekumigutiniik.)

22 Pauldush onebowwe, nowwuihe Mars owudjewink todush, Atheniaweninnewetōk, nemikán, ozám ápiche tabwatám.

23 Magwouh bamosayán, kewábominenim uhnumeáy mikán sáságewitche gun ukko 'zhuttōng, ono ekettowin ozhebe-egátátag KITCHÉ MANITO UHKEKANDUH; Ketánumeatowá Manito kakanemásewut, nōngum keguh duhmonim.

24 Ween Kitché Manito, gá ozhetót áke kokkinná gi go, attag, meatuh uh Manito gezhigōnk, giya ákeeng, k aninne oninjeen wanje oschichegátátag wegewam iáse,

25 Káween aninne oninjeeng anoketowwáse, che nund

dungebun kago ween koshá mágewat kokkinná bemátizzewin giya buggittinnámowin, kokkinná giya kago ;

26 Kokkinná aninnewug oge bazhekotón misque, menik andanuhkewát ákeeng kezha kokkinná kago otougginán aninne ga izzhewabizzit.

27 Tá nundowábomáwán Kitche Manitón, konemá tá mozheáwán che mikowáwát, káween wásá iáse uzzhíeyunk kokkinná.

28 Beenjinná ketiámen, uhmámájeunk, uhbemátizzeyunk ; ánínt kemuggumonewán mego aketomugguk, keenowint giya onejánisun.

29 Kishpin ween Kitche Manito onejánissun áweyunk, káween ketá ananduhzemen ozáwá shoneáng, giya shoneáng giya ásiineeng keche ezhenágoozit Kitche Manito, kokkinná giya uhnóch kago wanje oshíchegátá aninne oninjeeng, keche ezhenágoozipun.

30 Magwouh aninnewug kago kekanduhzikwá káween Kitche Manito onáguttuhwanemigoosewán ; nōngumdush kokkinná aninnewug oguhgázomán che ánwanindizzowát.

31 Onje oge onuhgindán ogezhiguttinik che tebákonunk áke, Quiuk 'ow Auinne ónje, uhnew ga onábomájin kokkinná aninnewun wawane gekekandumonán uhge ábejebát ánuh genebonit.

32 Opedush n'wándumowát weendumink ábejebáwin, ánínt pápewug, áníntdush ekettowug pánemá minowá keguh bezindonemin che tebátotumun o-o izzhewabut.

33 Pauldush obukkawinnán.

34 Aníntdush aninnewun owejewegōn tiabwatuminidjin, bazhek weenowá Dyonisius Areopagitun, equadush Damaris ezhekázó, nebewá giya ánínt.

## CHAPTER XVIII.

GAH eeshquá izzhewabuk ono iuheen, Paul, Athensink bukka, Corinthinkdush betakoshin ;

2 Omikowándush emá bazhek Jewun Aquilla ezhenekázo, Pontusink ge nege, noomiuhe Italyink geónjebá, mámowý Prissilla wewun ; (Onje Claudius kokkinná Jewun ningooche otizzenázhowán Romeink ;) obeotissándush uhnew.

3 Onje tibbishko iezhe uhnokewát, iá emá uzshuhnoket, (behubgwiánegumigōn uzshozhetowát.)

4 Kuhgequadush uhnumeawegumigōnk andusso unwabewin-gegezhig oguhgázomán Jewun giya Greekun.

5 Opedush Silas giya Timotheus takoshinowát Macedoniaink beónjebáwug, Paul otenandumowin ashkum Ómbwashkáne, uh-Subgekemát Jewun, Jesus ween Christ áwit.

6 Opedush wawandumowát Jewug owwe mutchegegetowug Subpuhwaginán obeenzikowágun, otinnándush uhnew, kemis-que mewá tebinowa kestegwánewáng guhtuh atta : neen neem-zeniz : nōngum miátáwizzidjig neeguh ezhanug.

7 Obukkawéndush emá, owwe beendega aninne Justus ezhenekázo owegewamink, me 'ow bazhek uhnumetowát Kitche Manitón, bazhek uhnumeawegumigónk tuhgone owegewam.

8 Crispusdush, nágánizzit uhnumeawegumigónk, tabwatum Kitche Manitón; kokkinná andussogat, nebenádush Corinthiung tabwatumög, baptizeáwugdush.

9 Pauldush Kitche Manitón oguhnonigón, inábundum, kago sagizzekan, gegetón, kago pezán ábekan :

10 Kewejewin, ká oweuh aninne ningót keguhtotágose; bá-tienowug neenduhnishanábamug o-o otanonk.

11 Ahwunjishdush emá tuzzhe gubgequa Kitche Manito oguhgequawin, ningo kekenonowin minowá ningótwáswa gezá.

12 Galliodush magwouh ogemáwit Achaiaink, Jewugdush mámwandumög ningótono wetotowáwát Paulun, tepákonegawinink obe-ezhewináwán,

13 Ekettowugdush wuhow aninne gubgándwa che uhnumetowint Kitche Manito che bokobetóng tepákonegawin.

14 Pauldush ope wá báketonanit Gallio otinnán Jewun; kishpin kago mutche izzhewabuk mutche izzhewabizzewin oh Jewetók, neendá tebákonán :

15 Kishpin ween unishigodush, tepájemowinun, onozowin, giya ketepákonegawinewá, keenowágo tepákonumók, káween neen neenguh tepákonuhzeen o-o.

16 Oságitchenázhawándush tepákonegawinink.

17 Kokkinnádush Greekug ototápénáwán Sosthenes, nágánizzit uhnumeawegumigónk obuhbukittawáwán tebákonegawinink; Galliodush ká papámanduhzeen ono iubeen.

18 Pauldush o-o gá eeshquá izzhewabuk, keenwazh emá iyiyá, náágutchedush onuhguhnán wekánissemán Syriaink, emá shedush mámwow Aquila giya Priscilla; okishkeshándush weenesissun Cenchreaink, ónje uhgewáweendumowát Kitche Manitón.

19 Ephesusinkdush be-ezhá, medush emá nuhguhnát; weendush ezheka obeendega uhnumeawegumigónk oguhgekemátdush Jewun.

20 Ahnuh kuhquajemáwát keche ábit, kádush we ábiase;

21 Otuhnumikowáwándush, eketto, ónjittá neenguh kuwáwándan o-o wekoondewin wachichesag Jerusalemink, kishpin Kitche Manito enandunk, nayáb keguh otissininne. Ephesusinkdush ónje májeáshe.

22 Opedush gabát, Caesareaink, unnegope suhgeninjink uhnumeánidjin Antiochink ezhá.

23 Gá eeshquádush emá iyát wanebak bukka, anegoqung Galatiaink, giya Phrygiaink, papáezhá mushkáwandumemáwándush kokkinná uhnumeánidjin.

24 Bazhek aninnedush Jewew, Apollos ezhenekázo, Alexandriaink genege, natágegetót aninne ogitche kekandán mannaiegun Ephesusink be-ezhán.

25 Me wuhow aninne gá ezhe nissetotunk Kitche Manito

uhgequawin; gooshkooze ochichágonk mozhuk uhnoke guhquát Kítche Manito oguhgequawin, meatuh John obaptizewawin kak andunk.

26 Omáje mushkáwegeezhwadush uhnuníawegumigónk; edush Aquila giya Priscilla n'wándumowát, ototepenawán, awane kekinoumowát Kítche Manitón oníkunáne.

27 Opedush Achaiaink wá ezhát wekánissemág otoslebeánwá mazaniegun okuhgwajemáwát uhnunéanidjin che menotowáwát, opedush okítche nezhokoniáwán tiabwatuminidjin, áwanjegawin ónje.

28 Kítche mushkáwetágoose uhguhgekemát Jewun mizzbetowwetágoose kekinoumowát mazaniegun azhebe-egátanik esus ween Christ áwit.

## CHAPTER XIX.

GAH izzhewabuk, magwouh Apollos Corintlink uzzhiát, aul gá unne shábooshkunk ogetákumigáng Ephesusink betaotchin, omikowándush ánint uhnunéanidjin,

2 Otinnándush uhnew, kánuh che ónje otissinág Kítche Manito Ochichágunwun aquo tabwatumag? otinnáwándush, káwekú enónduhzemin che tát Kítche Manito Ochichágunwun.

3 Otinnándush, áneen gá ezhe baptizeigoyag? otinnáwándush óhn obaptizewawin.

4 Pauldush eketto, kagat John baptizewa, baptizewawin ánanindizzowin ezhe guhgequa; otinnándush anishanáhan keguh tabwatowáwá ween gá be nopenulzhít, me 'ow Jesus Christ.

5 Opedush n'wándumowát o-o baptizeáwug Kítche Manito Jesus otuhnozowinink.

6 Pauldush tiángenát Kítche Manito Ochichágunwun ototissigowán : uhnóhdush pukán inwawinun inwawug, kuhgequawugdush.

7 Usshe neezhewug metoswa uhgew aninnewug.

8 Unnebeendegadush uhnunéawegumigónk, kítche mushkáwetágoose guhgequat, niswogezis guhguhnotunk kuhgándat Kítche Manito otogemáwinink otiemun.

9 Opedush nebewá mashkáwetahawát, uhtabwatunzikwá, mutche gegetowug mutche tuzzhemáwát uhnunéanidjin, obukawenán, owegewám uhnunéanidjin uhbukkawenát uhgew anusso gezhigutínik kuhgándwa Tyrannus okékinoumátewinink.

10 Neezho kekenonowinun o-o papáenunoke, mego e-e kokiríná Asiaink andánuhkejig onóndánáwá Kítche Manito Jesus íkítowin, Jewug giya Greekug.

11 Kítche Manitodush, kítche nebewá uhnokewinun enuhno-  
a Paul oninjeeng ónje.

12 Medush eu andotumowát Paul omooshwanu, giya otágozowinun iezhewetonun zhiyiáwát wiákoozidjig, ákoozewin-  
ish onuhgunegoonáwá Mutche Manitón giya oságizzenotágo-  
án.



13 Ahnint bashegwáchandágoozidjig Jewug quazábuní nábetotumög uhnumeánidjin andotuminit Mutche Mani gishkowánidjin otowwe nebowittowáwán owáweennáwát. Manitón Jesusun otuhnozowin che ságizzenotágonit.

14 Sceva, Jewew ogemá sáságewitchehaweninne. ne chewán oguisun, me aeendotumowát.

15 Mutche Manitodush, nuhquatum eketto, neenkek Jesus, Paul giya neenkekanemá; owwanan koshá keenow

16 'Owdush aninne Mutche Manitón ga gishkowát og konuttowán omámázheán kokkinná oságitchegwásh wug wegewamink pingwoshshágitteiwug bemwágunnet dush.

17 Kokkinná Jewug giya Greekug, Ephesusink andá jig; okekandánáwá eu, kokkinnádush sagizzewug, Manito Jesus onozowin ashkum kitche aptandágwutinne.

18 Nebewádush uhgew tiabwatungig takoshinög, tebál owát gá i-izzhewabizzewát.

19 Nebewádush uhgew uhnöch azhewabizzidjig otul tónáwán omazaniegunnewá uhchágizzuhmowát anosu kokkinná aninnewug; otuhgindánáwán onuggindanik, metunnuh tussometoswák tuswábeek shoneá innuggindan

20 Medush ápiche ashkum mechánik Kitche Manito towin.

21 Gá eeshquá izzhewabuk ono iuheen, Paul enandum chágónk ope gá unne shábooshkunk Macedoniaink giya A ink Jerusalemink shezhát, ekettoñk ge-eeshquá ezháeyán neenguhwewábundán Rome giya.

22 Neezhdush otoskenegamun, Timotheus, Erastus ot nán Macedoniaink che ezhánit; weendush Asiaink iyá bak.

23 Euedush ápe kitche ombwátágoozewug tuzzhindu eu ezhetwáwin.

24 Bazhek animedush, Demetrius ezhenekázo, shon wazhittowát shoná muzzeninneensug, Diana otozhetówá che nebewá betowáwugdush shoneákajig.

25 Omowóndonundomán shoneákonidjin minowádush e-e anunnokejig, ekettodush, kekekandánáwá eu anunno wanje wánuttizzeyunk.

26 Owushemadush kewábim giya kenóndám, káwee Ephesusink, kagá koshá kokkinná anegoquág Asiaink v Paul kuhgándwat kitche nebewá anishanában omewinná ummowán otizzhetwáwininne, ekettoñk, ká oweuh Manit oninjemá wanje ozheinjig.

27 Káween atuh o-o ketinunokewininán nuhnezanus che nishewunátuk; giya ween koshá Diana otuhnumeawé ik tuh sheengandágwut, giya ogitchetwáwizzewin tuh tut, ween uhnumeatowint anegoquág Asiaink giya aneg áke.

28 N'wándumowátdush ono ekettowinun, kitche enish

ázhequawug ekettowug káthe ábenáduwugé Dána  
anug.

okkinnádush e-e otari áshewunáduwugé gá káwe-  
ush Gáiusun giya Árisaróshun Ábenáduwúg áshewun  
rábuneeen ukko Paulus papamáduwúg áshewun má  
uhpi-ittewug kóshewun.

'auldush ope wá peshógegi áshewunáduwúg áshewun  
nidjin onuhgunigón.

uhntdush káshewunáduwúg áshewun áshewunáduwúg  
hnokewug che peshógegi áshewunáduwúg áshewun

negúkdush áshewunáduwúg áshewun áshewunáduwúg  
án ekettowug áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
okokandúsheenáduwúg áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
an.

alexanderudush áshewunáduwúg áshewunáduwúg áshewun  
hwáwan. Alexander áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
ában.

pedush kakarenáduwúg áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
ábag áshewunáduwúg áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
un, Diana Éshewunáduwúg áshewunáduwúg áshewunáduwúg

abákonégatúsh ope gá pezán ábewát áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
hesiacinnewetók áshewunáduwúg áshewunáduwúg áshewunáduwúg

anug uhgítche uhshewunáduwúg áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
á Onje póngesink Jupiterink?

Vábudunnink ono áshewunáduwúg áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
retá iam, káween níngót ono káshewunáduwúg áshewunáduwúg

tegebenáduwúg uhgrew áshewunáduwúg káshewunáduwúg áshewunáduwúg  
totunzeenáduwúg uhshewunáduwúg áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
otizzhe mutche enáshewunáduwúg káshewunáduwúg áshewunáduwúg

Demetrius giya shonekajig wá ewegóduwúg áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
wát oweuh áshewunáduwúg tepakonegawin áshewunáduwúg áshewunáduwúg

tegetoweninnewug; máno tuh tepakonitewug.

ishpin wá kekandunag pukkan áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
jegráta anosumewát quink áshewunáduwúg áshewunáduwúg

enuhnezemín che kuhquáshewunáduwúg áshewunáduwúg áshewunáduwúg  
zzyung nongum gezhiguk. káween níngót káshewunáduwúg áshewunáduwúg  
en o-o wáje mowónjeitterung.

pe o-o ákettót níngoché otizzhenáshewunáduwúg áshewunáduwúg

## CHAPTER XX.

DUSH gá pezán ábewát Paul onundomén uhshewunáduwúg áshewunáduwúg  
nemikowánlush májádush Macedoniáink uzzhezhat.  
edush gá unneshábooshkunk e-e tuhuhkewin gá eesh-  
h gubgekemat, kítche nebená Greeceink betakoshin,  
swo gezisdush, emá íá. Magwouldush Jewun uhbe-

egoot Syriaink magwouh we enáshe nayáb Macedoniaink che ezhát enandum.

4 Sopater Bereaink, giya otunnewejewáwán Asiaink ezháwát; giya Thessalonianug, Aristarchus giya Secundus; Gaiusdush Derbeink, giya Timotheus; Asiainkdush, Tychicus giya Trophimus.

5 Ughew unne negánewug, Troasink obeáwán.

6 Phillippiinkdush neendönjemájeashemin, ono gezhigutón gá eeshquá ozhetóng wambishkásinók puhquazhegun, Trouinkdush neembe takoshinomen nánogwóniguk neezhwáswogwundush, omá neendiámen.

7 Netam unwabewinnegezhiguk ope uhnumeájig we miáwunjeittewát owwe bokobetowát puhquazhegun, Paul oguhgekeman, gegezhetá webukkawenát wáuninik, kuhgequadum nánázh ábetá dibbikutinik.

8 Nebewádush wásákoninjegunum wásákonawun, ishpeinik ágwetochegátá andusshe mowónjeittewát:

9 Giya wásacheguninkdush námátábe oskenowa, Eutychus ezhenekázo, guhweengooshe: Pauldush keenwazh guhgequadush watápenint.

10 Pauldush nesándewa ogitchenázhowe oppuggizzo, eketto kago sunnágandun kago: kiábe bemátizze.

11 Minowá gá be equándowát obábokobetón puhquazhegun, owwesenit, keenwazhdush tuzzhéagégetó, nánázh wásayábuninik, medush buhkat.

12 Obenáwándush oskenowan bemátizzinit kitche pápenanemowugdush.

13 Neendunne negáne májámendush nábequáinik shezháeyung, Assosinkdush neendináshemen, owwe bozeungid Paul, gegciggonán keche unne bamosat enandum.

14 Opedush nagishkowsungid Assosink neembozeánán, Mityleneinkdush buhguhámashemin.

15 Neendönjemájeashemendush emá wiábunkdush Chiosink neembugguhámashemen, wiábunkdush Samosink, Trogylluminkdush, ukkowa nogishkámen, wiábunkdush Miletusink neembugguhámashemen.

16 Pauldush enandum Ephesusink che ne enázhit ónje ká we rogishkáshe Asiaink we guhwat tatakoshin Jerusalemink, ope che ochichesag Pentecost wekoondewin.

17 Miletusinkdush ónje, oweuh Ephesusink otizzenázhowá che-ezhánit, che owwe nundomintwá okewanzeug uhnumeájig.

18 Opedush bowotissigoot, otinnán uhnew kekekandánáwá netam egezhigut oppinna ukkowejewinnuhgook Asiaink, azhebabizzeyán,

19 Uhnoketowint Kitche Manito kokkinná bakátizzevá, nebewádush sebeengománg giya kuhgwadabanindewinun, bowotissigoeyán, Jewug otukkowábinnewá ónje:

20 Káween kago kenoginmosinonim, ga ónje mennoizze-

yag, kegewábundi-innim kege kuhgekemininim  
 uuh, uhnóhigo mamashkót wegewanink,  
 ihgekemintwá Jewug giya Greekug' che mashkótan-  
 Kítche Manito oguhgequawin ónje che mushkáwan-  
 Kítche Manito Jesus Christ ónje.

chichágomádush nóngum Jerusalemink neendizzená-  
 nuhmunj ga izzhewabizzwánán emá :  
 eatuh azhe kekandumán Ochichágomá weendumowit,  
 ttowin, takobizzowinun neembe-egomin, kokkinná an-  
 otanowun.

áween kokkinná ono iuheen, neembábamanduzhenun,  
 nesunnuh guhginduhzeen tebinowa neembemátizzewin  
 o ápadush quiuk kushketoeyán neendinuhnokewin pá-  
 iowinink giya ezhetwáwin eu Jesus Christ gá mezhit  
 gequayán Kítche Manito osháwanjegawin.

nná neenkekandán kokkinná o-o andussheyag kagek-  
 ok, Kítche Manito oguhgequawin, weká che wábomis-  
 zenskezhikónk minowá.

wanje eninnuhgook, wawane che bezindowweyag  
 á neenbeniz, aninnewug omisque mewáng.  
 eendiángwámandum kokkinná wewendumonuhgook  
 fanito ofenandumowin.

igwámizzik, kunnowanemik wawane kokkinná avájig  
 wát Kítche Manito Ochichágwun gá eninág che kun-  
 ywá che bimusshundumag Kítche Manito otuhnishaná-  
 binowa omisqueem gá ónje gishpinenájin.

enkekandán o-o ge májáeyán nanezánizzidjig mieen-  
 guh chakishkágowág che we banájeawát anishanában.  
 yadush tebinowa keowwewán aninnewug tuh pusegwe-  
 mutche gegetowát, che we wekobináwát uhnumeá-

ónje ukkowábig, kunwandumag niswo kekenonowin  
 neengegubgequa kopa gezhik giya kopa dibbik kegiz-

nná nóngum nekánissetók neenduhnumeatowá Kítche  
 keenowá ónje giya osháwanjegawin ween okushketón  
 -enag che mushkávizzeyag che meninág gágega be-  
 in.

ween neen oweuh aninne neen ototápenumowásc, ozá-  
 á, giya shoneá giya agwewájin.

gat koshá, kekekandánáwá tebinowa neenninjeeng,  
 ioke wanje bemátizzeyán.

kkinna iuheen kewábundi-innim andotumánigo totum-  
 emájeawág nanumizzidjig che kunwandumag Kítche  
 esus odikittowinun aketót, owushema onishsheshin owe-  
 che megewat otiemun ween oweuh che menigoot.  
 iekettót ono iuheen uhchicheengwunitá, uzzhuhnume-  
 t kokkinná.

kkinná ázhequawugdush ogwáshkunotowáwán Paulun  
 inink iójemáwát.

38 Kushkandumowát uzzhekettót weká chewábomásigwá oskezhigonik minowá : nábequáninkdush otizhewejewáwán.

## CHAPTER XXI.

GAH izzhewabukdush, ope gá bukkawinnungidwá miájetshéyàngedush quiuk Coosink neembe-ezhámen wiábunkdush, Rhodesink emádush ónje, Pataraink.

2 Nebewábundámendush nábequán Pheniceink uzzhenásink neendowwe bozemindush nemájeáshemin.

3 Wiábundumáng Cyprus ogitche nikkámáng neendowwe ezhe guhbezámen Syriaink neendináshemen Tyreinkdush nee guhbaenen, me emá owwe uhquánásoonk nábequán.

4 Nemikkowánánigdush uhnumeájig ukkowadush neezhwáwogwun emá neendiámen otinnáwándush Paulun Kitche Manito Ochichágwun ónje che ezhásig Jerusalemink.

5 Gá eeshquádush neezhwáswogwuniguk neembuhkamen nemájámen kokkinnádush neendunnewejegonánig mánowy wewewán otuhbenoche-emewán nánázh nesagámáng eutunuh, neendochicheengwunitámendush, chegebeeg, uhnumeáyáng.

6 Opedush gá eeshquá uhnumikkotátéyáng bukkawinitéyáng, neendowwe bozemín nábequánink, nayábdush kewaywug.

7 Opedush gá kuhbashkumáng, quiuk azháeyáng Tyreink ónje Ptolemaisink neembetakoshinomen, suhgeninjemntwá wékanissemáng ningo gezhikdush emá neendiámen.

8 Wiábunkdush menik wájewungid Paul nebukkawinánán Caesareinkdush betakoshinomen neembeendegamánidush Philip guhgequawininne owegewam : (me 'ow bazhek názhwáchejig,) neengewetegamánándush.

9 'Ow aninne newewun odánun, oskenegequawun okekankáwá gá izzhewabutinik.

10 Nebewá tussogwundush emá iyáyung, Judeaink beónjehá bazhek mamándáwizzit Agabus ezhenekázo.

11 Opedush bowotissinunk ototápenán Paul otuhkobizzowinun otuhkobetonundush tebinowa oninjene giya ozittun eketto dush, Kitche Manito Ochichágwun, eketto, Jewug Jerusalemink, me o-o gá innuhpináwát ono aninnewun, tebanduminik o-o tákobizzowin miátáwizzidjigdush oninjewáng tuhbugittinnowáwug.

12 Opedush n'wándumowát o-o akettónk kokkinná neendowwe giya uhgew emá andánuhkejig, neengeneumowánán che ezhásig Jerusalemink.

13 Pauldush eketto, wagonan wanje mowweyag, bokobetzag neenda? neenge-ezhandum, káween atuh che tukkobizzowin yán giyadush koshá kecheneboeyán Jerusalemink, Jesus Christ otuhnozowinink ónje.

14 Opedush tiabwatunzik, ánuh genuhumowint neemben...

ánán, eketűnk, Kitche Manito anandunk ōnjittá tuh izzhe-abut.

15 Gá eeshquá izzhewabuk ono gezhigutōn, neendotápená neendotábanenánig, Jerusalemink neendezhámendush.

16 Ahnintdush uhnumeájig, newejewegonánig Caesareaink izzhek okewanzeum obewejewáwán Mnason ezhenekázo, Cytusink andánuhkeet, ween wánukkowa wetegamungid.

17 Opedush buhtuhkoshinunk Jerusalemink, uhnumeájig pánanemowug wábumeumintwá.

18 Wiábunkdush Paul, owwe beendega James andát, kokinná giya okewanzeum owejewegōn.

19 Opedush gá suhgeninjenát, oweendumowán Kitche Manigá totowát miátawizzinidjin, Paul oguhgequawin ōnje.

20 Opedush nōndumowát ogitchetwáwéáwán Kitche Manitōn innáwándush kewábundán nekánis, menik tusso metoswák wug tiabwatumowát, kokkinnádush okunwandánáwá tebáko-gawin.

21 Enittumōg uhnōndumowát keguhgequawin, ketizzhe guhkemág Jewug magwaiuhe miátawizzidjig che wabenumo-át Moses otebakonegawin che gewetázhegázosigwá otubbeche-emewáa giya che papámanduhzikwá gata oguhgequawin.

22 Wagonash e-e ōnje ? kokkinná anishanábag tuh mowōnje koshinōg, nōndumowát uhge takoshinun.

23 Ga eninnángigo izzhewabizzin; newewug aninnewug áwungidwá oguhgekemáwán Kitche Manitōn.

24 Otápin uhgew, kezhetán uhgew máwowy, ōndinumow go che gáshkebatumowát oshtegwánewáng; o-o totunun kkinná anishanábag anetágawát gulgequawin tabwawinne-ínzenōk keen giya quiuk tepákonegawin.

25 Uhtuzzhemintwá miátawizzidjig tiabwatungig, neenge andámer neenge ozhebeámen kiut, káween olá kunwanduh-enáwá eu enákonegawin, meatuh che metágwietumowát izzenitchegunun siáságewenintwá, misque giya ga buhnábát, giya bisshegwátizzewin.

26 Pauldush otótápenán aninnewun, otunnewejewán obcengat kitche uhnumeawegumigōnk wiábuninik, che benetōt ow, uhkekinnowájetōt owwe wábundiewat che kekanemint a gezhigut, che benizzit nánázh sáságewitchegun che gezis-gátag andusshewát.

27 Opedush neezhwáswogwun kagá kulbekosag Jewug Asia-k andánuhkejig, ope wiábomint kitche uhnumeawegumigōnk, ōmbwamáwán anishanábar. medush azhe tuhkonáwát.

28 Ahzhequawug, Israelewinnewetōk, nezhokomowweináng me wuhow aninne kagekemát aninnewun, kokkinná izzewa che sheenganemintwá anishánaan giya tebákonegan, giya o-o kitche uhnumeawegumik gagatdush obenán tekun, o-o kitche uhnumeawegumigōnk oge bichebotōn o-o che uhnumeawegumik.

29 Gewábomáwá papáwejewát otanonk Trophimus Ephasianun Paul ogebeendegunán kitché uhnumeawegumigónk andumög.

30 Kokkinnádush eu otanuh ömbwashkáwug anishanábédush omowöndobi itteuwug, ototápenáwán Paulun, uhságitkónázhowáwát, kitché uhnumeawegumigónk bábegadush inquamdam kepáquiegáta.

31 Magwouh zhooshetáwát owwe nisáwát shemágunishé ogemádush nöndum, kokkinná Jerusalemink nundákumigizewát.

32 Bábegadush ototápenán shemágunishun, giya shemágunishé ogemán uzzhuputtót opedush wiábomáwát shemágunishé ogemán giya shemágunishun oboneáwán Paulun, uhhuhketawáwát.

33 Kitché shemágunishé ogemádush obeotápenán uhnödush neezh pewábeekón che tuhkobezoot okuhquajemánáwáwáwenit giya gá totuminit.

34 Ahnintdush, o-o ekettowug, ánintdush pukkán ekettowug, magwa anishanában, kádush nissetotunze nuhmunj aketonegwa uhnokedush wákiegunink che ezhewenint.

35 Opedush bowotittunk uhquándowágun shemágunishun otunne ömbinnegón ozám uhhuhbuhooshkotátewát anishanábag.

36 Kokkinná anishanában otunne nopenánigón ázhequawug ningooche ezhewinnik uzzhekettowát.

37 Pauldush ope unnebeendegunint wákiegunink otinnán kitché shemágunishé ogemán keweguhnonán, otinnándush shemágunishé ogemá Greekink innuh ketinwa?

38 Kánuh ketáwisse wuhow Egyptianun ningötink gá ömbwatápun newin metoswák aninnewun, buhgwuttuhkumigáng gá ezhe suhgábeginát gá nishewajig?

39 Pauldush eketto, neen Jew aninnew Tarsusink otanuh Galiciaink káween uhnöch katemáguk otanuh neendinduhnokáwápadush bhngittinneyun che guhnonugwá anishanábag.

40 Opedush bagittinát che guhnonánit Paul uhquándowágunink nebowwe uhtasinninjetowát anishanában opedush kokkinná pezán ábewát Hebrew inwawinink uhguhnonát,

## CHAPTER XXII.

ANINNEWETOAK, wekánissetök ösemátök, bezindunink o-o wáeninnuhgook.

2 (Opedush n'wándumowát Hebrewink uzzhinwanit ughnononigowát ashkum pezán ábewug, ekettodush,)

3 Neen neen Jewew, aninne gá negit Tarsusink otanuh Galiciaink omádush neenge uzze netáwig, o-o otanuh Galiciaink ozittáng, kokkinnádush neendebátotán o-o emá oguhgogawinnewá ningooche che uhnoketowát Kitché Manito azhe uhnoketowag giya keenowá nongum gezhiguk.

4 Newekooche nissábuneeq anishanábag uhnumejig kitché,

kobinugwá giya kepáquowugwá, niyazh aninnewug giya e-lawug.

5 Kokkinná ogemá sáságewitche gaweninnewug okekandánwá o-o, giya okewanzeug neendotápenumowág okewanzeug iya ogemá sáságewitche gaweninnewug owwe ezhewittowug-á wekánisse mág Damascusink che benintwá emá Jerusalem-ik takobizzojig che buhshunzhaóntwá.

6 Gá izzhewabukdush, magwouh uzzhunne uhpezekáeyán izhew Damascusink buhtuhkoshinán, nowwáquag, kagát, gegigónk beónjesa kitche wásayá wásasá gewetai uhe uzzhiáyán.

7 Ahkeengdush nepongesin, nenóndándush gegetowin guh-onigoeyán, ekettónk, Saul, Saul, wagonan wanje mutche toweyun?

8 Neennuhquatumdush, owwanan keen, Kitche Manito? eendigdush, neen Jesus Nazarethink, gá we mutche totoeyun.

9 Uhgewedush wájewidjig, owábundánwádush wásayanik, agizzewugdush, ká koshá onóndowásewán uhnew ganozhinájin.

10 Neendikitdush, áncen ga teyán Kitche Manito? Kitche Manitodush neengeig, onishkán Damascusink ezhán keguh veendumágodush emá kokkinná iuheen anoumágoeyun, ga izhewabizzeyun.

11 Kádush newábissee, eu wásayá kitche twáwizzewin ónje, wájewidjig uhsuhgábegináwát Damascusinkdush neembetakhin.

12 Ananiasdush, quiuk azhewabizzit aninne, tebákonegawin-ikk kokkinná Jewug emá andánuhkejig omeenwájemáwán,

13 Neembeotissik, neembenebowwittág neendigdush neká-ís Saul, keguh wáb; mego e-e tepiegundush uhwábomug.

14 Ekettodush, kósenánig Ogítche Manitomewán kegeoná-tonik che kekandumowut otenandumowin che wábomut Quiuk Azhewabizzit che nóndowwut gegetowin otonink.

15 Kokkinná anishanábag che tepájemotowwutwá menik wíábundumun, giya nóndumun.

16 Wagonandush nóngum, bátoeyun? onishkán keguh baptizeá keseábáwetón kemutche izhewabizzewin uhnumeatow, Kitche Manito otuhnozowinink.

17 Gá izzhewabukdush, minowá takoshinán, kitche uhnun-eeawegumigónk, neenge enábundum;

18 Neenge wábomá owetuh neengeigdush, kazhetinna ságá-um Jerusalemink; káween bóch tuh tabwatunzewug, ánuh guhgekemintwá neenguhgequawin,

19 Neendikitdush, Kitche Manito; okekandánwá uhge owwákánugwá uhge buhbuhketawugwá andussink uhnumeawegumigónk, kokkinná menik tiabwatoquá.

20 Opedush ketoskenegam Stephen, omisqueem gá segissetowint, ope nasint, giya neen emá neen nebowwenábut, neeng-



nezhokomága uhge nesint, uhge tuhkonumowugwá okonásewán gá nesájjig.

21 Neendigdush, máján, wásá keguh ezhe anonin, miáta-wizzidjig uzzhiáwát.

22 N'wándumowátdush uzzheketonit; anegök gegetowug, ekettowug, ningooche ezhenázho-ök wuhow aninne ákeeng, ká ta apetandágoozisse che bemátizzippun.

23 Ahzhequawát ogitchekoníawug ómbewabenumowátdush weágusseun.

24 Shemágunisse ogemádush uhnoké wákiegunink che peendegunint, uhnokédush che buhshunzhaónt quiuk che tepá-jemót; owwekekandunk owwagotogwan ápiche wanzomáwá-gwan.

25 Magwoudush tuhtuhkobenáwát beshágunnábe, Paul otinnán shemágunisse ogemán, nábowwetágoojin; quiuk in-nuh izzhewabut che buhshunzhawut aninne, Romanewit uhwá tepákonint?

26 Shemágunisse ogemádush n'wándunk eu otowwe ween-dumowán kitche shemágunisse ogemán, ekettónk, tuttebábin wátotumun, Romanewe 'ow aninne.

27 Kitche ogemádush obeetissigón, otigón, weendumoweshin, Romaneweyun? Ekettodush, á.

28 Kitche ogemádush eketto, neenge gitche tepáán o-o owwe tuhgweyán tebanindizzowin; Pauldush eketto, neengeneeg uhtebáándizzoyán.

29 Bábegadush, otuhkawináwán, uhgew wá kekanemápun-egg; Kitche ogemá gíya ween sagizze, gá kakanemát Romanewinit, ónje uhge tuhkobinnáwát.

30 Wiábuníkdush, kitche ogemá owwe kekandán, Jewun wá ónje mutche tofágoot, otábumowán, otukkobizzowininne, onundomándush sáságewitche-gaweninne che mowóndobewát, tepakonegawinink obeendegunnán Paulun anosumuhbewátdush onámátábeán.

### CHAPTER XXIII.

PAULDUSH anegök kunnowábe tepákonegawinink, eketto-dush, aninnewetök wekánissemátök, gágineek, newegooche mennototum, Kitche Manito otuhnokewin nánázh nóngum ge-zhiguk.

2 Kitche ogemá sáságewitche-gaweninne Ananias otuhnoná uhnew wájegábówitowánidjin che bussiltonawáwát.

3 Pauldush otinnán, Kitche Manito keguh bussittónáok gíya keen wiábishkiegázoeyun, ónje kenámátábe emá tepákonegawin tepákonegawinink, ketuhr.okedush, che bussittonaogoyán, uhmütche totumun tepákonegawinink?

4 Uhgewedush emá nábowidjig ekettowug, me nuh eu guhnonut Kitche Manito osáságewitche-gaweninne mun?

5 Pauldush eketto, ká neengekekanemáse, nekániss

ogemá sáságewitche gaweninnewit, ōnje ezhebe-egúta. mutche ená kago, kenegánizzemewág.

pedush Paul wiábundunk ningútawán Sadduceewinnit, wawándush Phariseewinnit, azhequa tepákonogawinink, wetók, wekánissemátók, neenduh Pharisee-ew, Pharisee n, o-o ábejebáwin nabojig neennundomigo enú kuhgwat-

pedush eu aketót, me azhe kekándewug Phariseeug, giya ceeg, anishanábagdush nanáweittewug.

aduceeug ekettoewug káween tuhgosinnōn ábejebáwin nezhinowa, giya uhchichágomá Phariseeugdush tabwa-kokkinná ábejebáwin, giya ochichágomág; kitché ōnewugdush.

ariseeugdush otoshebe-egaweninnewewán, pusegwewug lewát, ekettoewug, káween mutche kago nemikumowáruhōw aninne; Ochichágomá Kitché Manito omezhinō-

gá guhnonigōgwan, kago megánisetá Kitché Manito. pedush ápiche gachekekándewát, kitché ogemá, sagizze dush che wekobinnát otuhnonán sheniáguissun che otát, ketwan che beendiggunánit wákiegunink.

linowádush, dabekuúnik, Kitché Manitōn owejegáboin, ekettoewug, Paul mushkáwandun, gá ezhe guhgen Jerusalemink, neenguhgequawin, gá ezhe guhgequameink giya,

pedush wiábunk, ánit Jewug, wuhnusshowáug ke che esenissigwá, giya che menequasigwá, chebwá nesáwát

wushema nemetunnuhawug uhgew, wanuhshowajig.

be-ezhánáwándush ogemá sáságewitche gaweninnewunzewanzeun, ekettoewugdush, neengewuhnusshowamin che esenissewáng, giya che ōnje minnequasewáng chebwá rid Paulun.

leguh enáwá kitché ogemá, che betonág wábunk keche yag newekuhquajemánán kago, neengezhetáminidush; chebwá takoshink, che nesungid.

'auldush otowwamán oguisinne ope n'wándunk eu, wanánit, wákiegunink owwe peendega, owwe weendumulun.

Pauldush onundomán, bazhek shemágunnisse ogemá, dush, peezh 'ow ōskenowa, kitché ogemá zhiánit, kago weendumowán.

otápenándush, uzzhe zhewenát kitché ogemán zhiánit dush, Paul owwákán, neengenundomik, neenge kuhquache ezhebewetónán wuhōw oskenowa, ningútono ke-

Kitché ogemádush osuhginnekanán ningooche otizze eginán owwe kuhquajemát wagonan, o-o wáweendumun?

kettoewug, Jewug wuhnusshowawug, owwe kuhquaje-

mikwá, wábunk, Paul keche ezhevenint tepákonegawinink, minowá kago we kuhquajemáwát.

21 Ahpadush papámittowásewutwá ; owushema nemetunnuh-wawug aninnewug, akumowájig giya wuhnusshowawug che wesenssigwá, giya che menequasigwá chebwá nesáwát mag woubdush nōngum obetōnáwá che buggittinnut.

22 Kitche ogemádush obuggittenán oskenowan, obuhkawenát, otinnándush kago oweuh aninne weendumowákan uhge weendummowweyun ono iuheen.

23 Onundomándush neezh shemágunisshug ogemán, ekettodush, kezhetág, neezhwák shemágunisshug, Caesareaink cheezháwát neezhwáswa metunnuhdush bamomegoojig neezhwák-dush shemágunun takonungig, niswotepiegunat o-o dibbikut.

24 Oguhuhweáwán Paulun, gapemomigoojin, wawane oguhwe buhgumewenáwán Felix kitche ogemá uzziháat.

25 Otoshebeándush mazaniegun o-o azhewabutinik,

26 Claudius Lysias, otoshebeumowán kitche menno ogemá Felix.

27 Wuhow aninne Jewun oge otápinnegōn otágenesegōndush shemágunisshug negewejewág owwe bemájeug nōndumán Romanewit,

28 Owwe kekanemug wagotogwan wanzomáwágwan, neenge beendegunán otebákonegawinnewáng.

29 Ká kago nemikumowáse, meatuh uhnōch kago otepákonegawinnewá káweendush kago che gemutche tōtunk.

30 Opedush wándumágoeyán Jewug azhe uhkumowáwát, ono aninnewun ketizzhe názhuhmōn neenge enág uhgew wánissájjig che enáwát nuhmunj wáenáwágwan, keen anosumuhbeun : me menik.

31 Shemágunisshugdush shegwouh gá enintwá ototápenáwán Paulun otizzhewináwándush, nebádibbik Antipatrisink.

32 Wiábuninikdush onuhgunáwán bamomegonidjin, che ubnewejewegoot weenowádush wákiegunink, ezhe kewawug :

33 Opedush watissáwát Caesareaink mánáwátdush kitche ogemán e-e mazaniegun, Paulun giya obenáwun.

34 Ogemádush gá gunnowábundunk mazaniegun, okubqajemán andánuhkenit opedush n'wándunk Cilicia aninnewe,

35 Eketto, keguh nōndōn keguh bezindōn ope uhgew wá mutche totoquá takoshinowát ; uhnokedush che kunwanemán Herod otepákonegawegumigōnk.

#### CHAPTER XXIV.

GAH nānogwunigukdush, Ananias kitche sáságewitchegeaw ninne māmowoy okewanzeug bazhekduh gegetowweninne, Tertullus ezhenekázo, ezháwug owwe guhnonáwát we bátá Paulun.

2 Opedush ga nundomint, Tertullus omáje tuzzhemán tōnk neenkekandámen, keen ōnje mennoinnowandeyāng, k nebená kemennototowág uhgew anishanábag

3 Kokkinná anegoquág otunhukewin kitche megwatch, oh lix, neendenandamen menik azhe mennototoweyáng.

4 Káween keenwazh neenguh gá gegetosemin ; ápadush bedowweyung pungee.

5 Nemikowánán wuhow aninne papámegooshkâche-cwat, mbwaán kokkinná Jewun kokkinná otunhukewinink nâgâ-zzit Nazareneug.

6 Ogebichebotón kitche uhnumeawegumik, neenge otâpenâ-n uhtebâkonungid neentebâkonegawininân.

7 Kitche ogemâdush Lysias, neendotiseگونân neenge muh-migonân neninjenân,

8 Oguhgâzomândush keen che be otissigwâ uhtebâbomint en tebinowa keguh kekandán ga enungid.

9 Giya Jewugdush kokkinná meenwandumög, ekttowug, kagat ono iuheen azhewabuk.

10 Pauldush kitche ogemân owâtâmâgôn che gegetöt nuhatum, neenkekandán nebewâ tusso kekenonowin tebâkonint-uhgew anishanâbag me eu ðnje nempâpenanim che guhno-nâzoeyân.

11 ðnje ápadush nissetotumun usshe neezhokonigut gá áquo-âeyân Jerusalemink uzshowwe uhnumeâeyân.

12 Káween oweuh neengemikâgoose kitche uhnumeawegum-ink giya otanong.

13 Kâ tá kushketosewug oweuh che mikowâwât che eketonit, igõtoto che ge ieendotumân.

14 O-o ketâ tepâjemotón o-o azheweendumowât mutche en-lumowin neenduhnumeatumowâg nösug Ogitche Manitome-n neendabwa-andum kokkinná azhebe-egâtag mamândâwiz-jig ðnje,

15 Onjittâmáwin, Kitche Manito keguh menigonân, âbejebâ nebowinink, giya weenowâ me anandumowâgwan manobe-tizzidjig giya mache bemâtizzidjig.

16 Me o-o mozhuk wâkoochetoyân che totumun gâgineek uk che izzhewabizzeyân anosumit Kitche Manito, giya anoni aninne.

17 Nebewâ tusso kekenonowin gá enandeyân neembetowâg go neendinowamâgunink giya sasâgewitchegunun,

18 Ahnindush Jewug Asiaink ðnje nemikâgög kitche uh-meawegumigönk owwe benittoeyân neow, káween nebewâ ishanâbag newejewâsig, giya keche ðnje ömbwaugwâ.

19 Tâ ge be ezhâwug anosumeyun kishpin tuhgoonigebun âezhewât.

20 Gamâ uhgew ayâjig mikumowewât ningõtoto che ge ize-wabizzeyân tuh ekttowug emâ tepâkonegawinink.

21 Meatuh bazhek ekttowin, gá ezhe mutche ekettoeyân, gwaiuhe, owejegâbowittowugwâ, anegök neengegegit, o-o ejebâwin ðnje kaquajemeyân nongum gezhiguk.

22 Opedush Felix n'wândunk ono iuheen âpiche ogenuhgut-dânun ono iuheen, ogekemân pânemâ minowâ shemâgunis-

she ogemá Lysias ope tuhkoshink ánínt che nÖndumán a keyag.

23 Otuhnonándush shemágunishe ogemán che kunwi nit Paulun, aenandunkdush che izzhewabizzit kokkin anowamájin we beuhnoketágoot, máno oguh beuhnoketá

24 Náágutcdush, ningötink uhgezhiq Felix ope bu wut wewun Drusilla Jewequa onundomán Paulun obezin uhgugequat Christ omushkáwandumowin Önje.

25 Magwouhdush uhgugequat mennoizzhewabizzewi owápowin giya otebákonegawin che ochichesag, Felix n gishká, ekettodush, máján nÖngum, gweenowe enuhc we bezindonán minowá keguh nundomin.

26 Pauldush shoneá neenguh menik enandum keche l tinnát me wanje nundomát naningim guhgunonittewát.

37 Gá neezhokekenonowugguk, Porcius Festus ober kowán Felixun, Felixdush enandum che niandumeát. onuguhnán Paulun owwákánewinit.

#### CHAPTER XXV.

Festus gá takoshink naswogwuniguttinik, Caesareai je májá Jerusalemink che 'zhát.

2 Kitche sáságewitche gaweninnedush giya Jewug oto mewán otuzzhemáwán we bátámáwát Paulun.

3 Okuhquajemáwándush Jerusalemink che-ezhenáz owwe uhkumowáwát ningooche wenesáwát.

4 Festusdush nuhquatum, Paul Caesareaink tuh kunwar weenigo tebinowa guhtiezhan wiebuh,

5 Ekettodush oweuh o-o andusheyag kushketöt, máno : dánewejewik keche ekettöt wuhow aninne che tebátotunk che kago gagishkumogwan.

6 Opedush owushema metoswogwun emá ayát, Caesa ezhá wiábuminikdush tepákonegawinink námátábe uhok che benint Paul.

7 Opedush Paul takoshink, Jewug Jerusalemink beü wug nánebowewug kitche nebewádush mutche kago ie wug we bátámáwát Paulun, kádush kushketosewug we máwát.

8 Nuhquatumázo Paul : káweká ningötono neendizhe che totunzeen Jewug otebákonegawinnewá giya kitche ul eawegumigönk che mutcheittumán giya Caesar che m enug :

9 Festus koshá we niandumeát Jewun, nuhquatowán P eketto kemeenwandum innuh, che ezháeyun Jerusale emá che tepákonumink o-o anosumuhbeyán?

10 Pauldush eketto, neennebow anosumink Caesar ote negawenámátábewin, me emá che tepákonegoeyámbá ween neenge mutche totowáseeg Jewug wawane keen keka

11 Kishpin ningötono neenge ezhe mutche totumán, ki ningötono gá ezhe mutche totumowánan che Önje neb

endizzhemeenwandum che neboeyán, kishpin o-o menik aek-wát tabwasigwá, ká oweuh aninne neendá buggittinnigoose, esar neenguh tebakonik.

12 Festusdush gáguhnotunk tepákonegawin, guhnonán kedowaadán nuh Caesar che tepakonik? keguh ezhánun Caesar.

13 Náágutcdush, gomá andussokoniguk, ogemá Agrippa ya Bernice, Caesarsaink obeotissáwán, owwe uhnumekowát Festusun.

14 Opedush nebewá tussogwun, emá gá iáwát Festus otepá-motowán kitche ogemán, Paulun azhewabizzinit, eketónk, elix ogenuhguhán bazhek aninnewun owwákánewinnit.

15 Magwouhdush Jerusalemink uzzihácyán ogemá saságetchegaweninnewug giya Jewug okewanze-emewán neenge hnonigóg owwe bátámáwát.

16 Neenge-enágdush, ká ezhetwáwinnewunzenón oweuh inne Romanug che buhgittinumátink, keche nebót chebwá wákonint, weendushigo oge guhnonán uhrew wábátámigoo-

17 Me ónje, takoshinowát emá bábega wiábunk neenge ownámátub tepákonega námátábewinink neenge uhokedush v aninne che benint.

18 Wábátámájjgdush ope pusegwewát owwe bátámáwát ká-en ningótono otinásewán, ananemugwábum.

19 Weenowágo okuhgepátizzewinnewá atuhigo gá tuzzhinowát, bazhek Jesus onebowin, Pauldush eketto ge áhejebá, nátizzedush minowá.

20 Ónje neengweenowe enandum ono ekettowinun, neenge quajemá, che enandunk che ezhát Jerusalemink, emá che ákonumink ono iuheen?

21 Opedush Paul aketót Augustusun che tepakonigoot neenoke che kunwanemint pánemá che ezhe nizzhowug Caesun uzziánit.

22 Agrippádush otinnán Festusun, giya neen neendá bezinwá 'ow aninne; wábunk keguh bezindowá, otinnán.

23 Wiábuninikdush, ope Agrippa takoshink, giya Bernice che wáwazhe opeendegawug emá we bezindumowát máwvy kitche shemágunisshe ogemág giya nágánizzidjig óuuh, Festusdush uhnoke, Paul che benint.

24 Festusdush eketto, kitche ogemá Agrippa, kokkinná giya innwetók menik omá wájeweyáng, kewábomáwá uhow inne, kokkinná Jewug neendigóg Jerusalemink giya omá ke-nesint.

25 Makunzewándush, ningótono chegetotunk ga ónje napun, edush aketót Augustusun che tepakonigoot, neendenandum e be-ezhenázhowug.

26 Ká kago neenkekanduhzeen ga we ónje we bátámugge- na ga enuggebum Neendogemám; me wanje benug omá anosuhbeyag, ápiche wawane, anosumuhbeyun ogemá Agrippa, ge tepakonint, konemá tuhtuhgo ga ozhebeumá.

27 Kulgepázenágwut neendenandum, aninne ningooche ezhe nizzho-öt che tepákonint iezhe nizzhubeeendush owagotogwan gá ðnje tepákonáwindan.

## CHAPTER XXVI.

AGRIPPADUSH otinnán Paulun, tebinowa guhnotumázoon. Pauldush tasinninjene, guhnotumázoot :

2 Neengitche pápenanim, ogemá Agrippa, ðnje neenguh guhnotumán nōngum gezhiguk anosumuhbeyun, kokkinná oo iuheen Jewug ápuhgutchesittowewájin :

3 ðnje nekekandán, ðnjittá wawane keen kekekandumowát wá Jewug otepáconegawinnewá ; me wanje eninnán máno wawane che bezindowweyun.

4 Kokkinná Jewug neenkekanemigög, azhe bemátizzeyán netam neenge wetegamág tebinowa anowamugig Jerusalemink ;

5 Kishpin we tebátotumowát, tá ekettowug quiuk neenge ezhe bemátiz neenduhnumeawininán, Pharisee neenge 'ow.

6 Nōngumdush, neennebow tepákonumán e-e buhgoosamowin ðnje, Kítche Manito gá ezhe wáweendumowát kōnánin.

7 Eu wáweendumátewin usshe neezhwawánuggizzidjig wā noketowájig Kítche Manitōn, mozhuk kopa kezhiik giya kop dibbik enandumög, che otittumowát, o-o buhgoosanemowin ðnje, ogemá Agrippa, me o-o wanje mutche enanemáwát Jewug.

8 Wagonan o-o wanje enandumun Kítche Manito che kushketosig, che ábejebát gá nebonidjin ?

9 Kagat neenge-enandum tebinowa neowwink keche izzhe wabizzeyán keche mutchetotowug Jesus Nazarethink onozwinink.

10 Me o-o gá totumán, Jerusalemink, nebewá uhnunemá neenge kepáquowág kepáquotewegumigōnk ogemá sáságewá chegaweninnewug neenguhgázomigög gá ðnje kepáquowugwá opedush gá nesintwá neenge mutche-enág.

11 Neenge buhshunzhawág, nebewá tussink, andussink uhnunemawegumigōnk neenge totowág keche nánebekemáwá Kítche Manitōn, neenge gitche nishkanemág miátá otinowá neenge izzhenizzhowág.

12 Magwoudush, Damascusink zhezháeyán, ogemá sáságewá witehewaweninnewug azhe uhnozhewát.

13 Niyáwáquag, tiá Ogemá ! magwouh uhne uhpezekáwá neengewábundán wásayá gezhigōnk ðnje, owushema wáwáwá gezis azhe wásazit neenge gewetáwásashkágōn giya uhwáwáwejjig.

14 Opedush kokkinná bangeshináng ákeeng neennōndán gegetowin guhnonigoyán Hebrew inwawinink eketōnk, Saul, Saul, wagonan wanje mutche totowweyun ? kítche sunnágut o-o chetungishkowutwá menasagáwunjeeg.

15 Neendikidush, owwanan keen, Kitché Manito? eketto-  
ush, neen Jesus, 'ow gá mutche totoweyun.

16 Pusegween, nebowin kezittáng; me o-o wanje wábundie-  
in neow keche kubgequayun kewe ezhein che tebatotumun ono  
heen, ono gá wábundumun, giyadush ono iuheen ga wábun-  
ienánin;

17 Neenguhmuhkumág keow uhgew uhnoketowudjig, nōn-  
umdush keguh ezhe anonin uzziáwát miátáwizzidjig,

18 Che tóskábeautwá che mewenumowutwá Mutche Manito  
mushkáwizzewin che menintwádush Kitché Manito omushká-  
wizzewin, konemá tuh mennowesháwandágoozewug omutche  
zshewabizzewinnewá, konemá tá ōnje bemátizzewug mámowy  
hgew ánint tabwatowewát.

19 Medush, kitché ōgemá Agrippa, neengetawatán o-o  
egetowin gezhigōnk ōnje.

20 Neengeguhgequadush, Damascusink andánuhkejig, giya  
erusalemink, giya anegoquág Judeaink, giyadush miátáwizzid-  
g, che gwakandumowát che mikowewát Kitché Manitōn che  
ienoizshewabizzewát.

21 Me ono iuheen ōnje, Jewug wanje tunnukumegizzewát,  
wwe nisshewát.

22 Kitché Manitōndush neen neezhokomág, mozhuk uhguh-  
equayán nánázh nōngum ogezhigut, guhgequayán agáseug  
iya machág, meatuh ono anduhzhindumánin gá mamándá-  
wizzidjig Moses gá tebatotumowájin.

23 Christ ōnjittá che guhgwátuggittót, ween netam che á-  
it che ábejebát che wábunduhát anishanában giya miátáwiz-  
idjig wásayá.

24 Magwouhdush uhguhnotumázoot, Festus anegök gegetto  
zettodush, Paul kekewunnátiz; ōzám nebená kago kekandum-  
n wanje kewunátandumun.

25 Pauldush eketto, káween nekewunnátizzisse, kitché iá  
estus; wawane neendikit ono ekettowinun uhmenomikow-  
eyán.

26 Kitché ogemá okekandán ono iuheen, wawane mizzhis-  
huh neendikit anosumuhbit ogemá, neenkekandán: ká kago  
wo iuheen gátowáse; káween ono iuheen, águhwiuhe wequa-  
uhgág ge tuzshekunneen.

27 Ōgemá Agrippa, ketawatowág innuh mamándáwizzidjig?  
wekékandán tabwatumun.

28 Agrippadush otinnán Paulun, kagá gagázomeyun che  
Christianeueyán.

29 Pauldush eketto ápadush ápiche, káween keen atuh kok-  
kinná giyadush n'wándungig nōngum gezhiguk káween atuh  
kagá, kokkinná bego azhenágoozeyán azhenágoozidjig ogo  
tuh neendukkbizzowinun.

30 Opedush o-o akettót kitché ogemá pusegwe, ogemá giya  
bernice, giya wátuhbemigoojin:

31 Ningooche gá unne ezháwát guhguhnonittewug, eketto-



wug, 'ow aninne kaween ning'otono getotunze ga ōnje napun, giva wanje tákobizzoot.

32 Agrippadush otinnân Festusun, 'ow aninne táge buggitenâ kishpia bwâ ekettopun Ceasarun che tepákonigoot.

### CHAPTER XXVII.

OPEDUSH gá gezhowawât Italyink keguh enâshemin, Julius shemágunnishe ogemâ Augustus otoskenegamun, Paulun menâ giyadush ânint kepáquo-Ōnjig, che unnekunwanemát.

2 Adramyttiumink tuzzhe nábequân neembozemin, nemâjeâshemin neendenandâmin chegebeeg Asiaink che unne enâsheyâng, Aristarchus Macedoniaweninne Thessalonicaink andânuhkeet newejewegonân.

3 Wiábunkdush Sidonink neendotittâmen Juliusdush ogitche mennotowân Paulun buhgittinnâdush che-ezhát otinnowamâgunun, che unwabit.

4 Opedush emâ miâjeâsheyung Cyprusink neendotittâmen, ōnje neenginissinnuhogomen.

5 Opedush takumâsheyâng e-e kitchegumme, Cilicia giya Pamphylia, Myraink neendotittâmen, otanuh Lyciaink.

6 Emâ shemágunnishe ogemâ omikân Alexandria nábequân Italyink we enâsink neembozegonândush.

7 Opedush bakâ anebuhbemasheyâng, nebenâ tussogwan uhkâwâ neendotittâmen Cnidusink, neendápiche uhgâwâbul ogomen Creteink neendunne-enâshemen anosumiuhe Salmoneink ;

8 Uhkâwâdush neenguhbikâmen neendotittâmen menno uhgomowinun atumink, Lasea otanonk, bazhew tuhgoo e-e uhgomowin.

9 Opedush keenwazh gá ōndumitâng, opedush nanezânink bemâshewin ōnje ápiche tuhgwâge, P'aul oguhnonân ;

10 Otinnândush uhnew, aninnewetók, neenkekandán keche nuhnezânizzeyunk kebemâtizzewinnenânin giyadush nábequân giya bwoissittōngin.

11 Shemágunnishe ogemâdush owushema otabwatowân nábequân ogemâ giya tabanduminit azhetabwatowât Paulun.

12 Ōnje e-e uhgomowin kâ onissheshipzenōn che bebōnisshink kagâ kokkinnâ anandumowât che nuhguttumowât e-e uhgomowin, chegooche otittumowât Pheniceink, emâdush che bebōnisshewât, uhgomowin Creteink, shebâgezis quiuk ezhisin uhgomowin,

13 Opedush shiâwunnenotingin niágutch enandumōg che mâjeâshewât mâjeâshewugdush Creteink, bazhew unne-enâshewug.

14 Wiebuhdush puhgumânemut uhgwakânemuk me o-o Erroclidon notin atumink.

15 Opedush kashketoseeng che bemâsink e-e nábequân putgittinnegâta che bemewabuhunk.

16 Cheegiuhedush unne ezhisia minisink Claudia atumink, neen kitchu hnokemen chemânasink che otittumâng.

17 Opedush wambenumowát otusehojebetónáwá nábequán-ink ; kotájewug che uhgwáwabuogowát chegebeeg nagowikráng obenáwá neengossemonoon medush azhe bemuhwabuhgoeyáng.

18 Neengitche wabuhogomen, wiábukdush neengenángá gowittomen nábequán.

19 Naswokonigukdush kokkinná wiábuhchetöngin nábequán-ink neembuhkobewabenámen tebinowa neenninjenáng.

20 Opedush nebewá tussogwun, niágoozisigwá gezis giya uhnungwug, mozhukdush kitché notin, kokkinná neendenandámen che banátizzeyáng,

21 Pauldush, ope keenwazh muhkuttakat nowwe nebowwe uhnebowinit, ektetodush, aninnewetök, ketáge bezindowwim, zá ketáge nuhguttunzemin Crete, kádush ketáge ezhebanátiztissemen.

22 Nöngumdush, ketenenim keche meenwandumag, ká owewuh aninne oguh wunnetoseen obemátizzewin andussheyag, meatuh nábequán.

23 Kitché Manito, anoketowwug, ween tabanemit, omezhinowamun neengebenebowittág debikönk ;

24 Ektetodush, Paul kago sagizzekan, anosumuhbit Caesar keguh buhgummewinnego ; binnádush Kitché Manito kemenik kokkinná uhgew wiátuhnuhumudjig.

25 Me aninnewetök, nuhniandumeuk, neendabwatowá Kitché Manito keche izzhewabuk, gá egoeyán.

26 Minisink keguh oppuhgutchuhwabuhogomen.

27 Opedush ashe neogwuniguk, íázhowaiuhe neendizzhewabuhogomen Adrianink, wiábetá díbbikut enandumög nábeqnán aninnewug ningooche cheegiuhe otunnuhkewinnik buhgumewabuhogoyáng.

28 Otuhge-egawug neezhtunno tussonik akweendumá náá- gutchdush bemewabuhunk minowágo otuhke-egawug usshená- nonik metosonik uhkweendumáne.

29 Ogotumowátdush uhsineeng, che betákwabuhunk newin bonuhkunjugun obuhkobewabenánáwán otákánink uhbeto- wát che wábuninik.

30 Nábequán aninnewugdush, otunnuhkumiggizzewug, ow- we nuhgutchenizzhindumowát nábequán onesábeginánáwádush chemánas, ekettowug nemittámonuhgönk newe owwe puhko- bewabenámen bonuhkunjugun.

31 Pauldush otinnán shemágunisshe ogemán, giya shemá- gunishun, uhgew aninnewug atuh peendonug ábesigwá keguh banátizzemen kokkinná.

32 Shemágunissbugdush obuhbukhezhanáwán bemenuhquá- run puhkobewabenumowátdush, chemánas.

33 Opedush bátábunk, Paul okuhquajemán kokkinná che weseníf, ektetodush, me o-o usshe neogwun metoswa, muhkut- akayung önje wesenesewung.

34 Me önje ketenenim, che otápenumag weyás, che önje

mennohemátizzeyag : káween pápish bazhek koncissowá tuh pongesinzenón menik andussheyag.

35 Opedush o-o aketót, puhquazhegun ototápenán obábokobetót megwach otinnán, Kítche Maniton, anosumenit kokkinná medush bokobetót azhe wesenitdush.

36 Kokkinnádush meenwandumóg, wesenewugdush.

37 Kokkinná andussheyáng nábequánink, neezhrwák ushe neezhwáswa metunnuh usshe ningótwáswa, neendinussahemin.

38 Opedush gá eeshquá wesenewát onángitónáwá nábequán puhkobewabenánáwádush puhquazhegun.

39 Opedush wiábuninik, ká onissetowinunzeenáwá eu áke emá uozhíawát, owábundánáwá, sebe chegebeeg, owekooche beenjittowwuh gweenjetónáwá nábequán.

40 Opedush wambinumowát bonekunjegunon, obuggittinánáwá nábequán che májamuggutininik, otábuhánáwá otákawia otómbákonánáwá kítche neengossemonun, chegebeeg uzzhenáshewát.

41 Nussowwiedush neezh tegowug unne ezhissa nábequán zhakásindush, nemetámomigdush meenjemosin, ká pápish má-mázikkawissenón otákándush begón.

42 Shemágunissugdush enákonegawug owwe nesáwát ow-wákánun, shágwanemowug chegebeeg che enátuhgánit, koch oshemonit.

43 Shemágunisshe ogemádush enandum we bemájeá Paulu, ónjittá wanje kunwanemát oguhgázomándush oweuh netáwá tuhgánit che buhkobegwoshkoninit ákeeng che-ézhánit.

44 Ahnintdush, nábhugissuhgónk, ánintdush bewewabuhug nábequán, me gá izzhewabuk kokkinná ge uhgwátáwug á-keeng.

## CHAPTER XXVIII.

OPEDUSH gá uhgwátáwát okekandánáwá e-e minis Melis ezhenekáttag.

2 Buhgwutchanishanábagdush, nemennototágonánig ; potiwawug neembeendegunigonánig kokkinná, ónje uhkemewug, giya kissenág.

3 Pauldush miámeginesugwat uhbuhgittinunk ishkotang, mutche genabeek beónje ságitota ishkotang Pauldush omijumegón minjemumegoot oninjeeng ;

4 Buhgwutchaninnewugdush ope wiábomáwát mutche genabeek minjemumegoot oninjeeng i-ittewugdush, ónjittá w-aninne nishwashkewetók, ánuh ge uhgwánissuhmók kítche-gumink che bemátizzissig otenanemigón Kítche Maniton.

5 Ishkotangdush otizzebowewabenán mutche genábekón, ká-dush ningótoto Paul tisse.

6 Ogunnowábomáwándush ónjittá tuh pongesin, che neebót, uzzhenandumowát : opedush keenwazh kanowábomáwát nigotono andussinit puhkán enandumóg, Kítche Maniton tuh waw-ow enandumóg.

7 Eu otunhkwewin Publius ezhenekázo ogemá otuhkerne eenge beendegunigonán niswogwun, neengeuhbemen andát eenge kitche mennototágonán.

8 Gá izzhewabukdush Publius, ōsun ákoose, ozáwábe, giyush misquábe ; Pauldush owwe beendega tángenán uhnumeásh medush azhe nojemoát.

9 Ope o-o gá izzhewabuk ánit giya wiákoozidjig emá min-sink be-ezháwug, kokkinnádush ōnjemoán :

10 Neengitche náguttuhwanemigonánig, opedush bakawin-gidwá nemámenigonánig iuheen ga ōnje mennoiáeyáng.

11 Gá niswogeziswugguk neembuhkawenánánig Alexandria ábequánink, neembozemín, gá bebonisshemugguk emá mini-ink azhebe-egátág Castor giya Pollux ezhenekáta.

12 Syracuseinkdush noguhgwinda ukkowa niswogwun.

13 Emádush ōnje Rhegiumink neembuhgumáshemin : gá ingŕt okoniguk sháwunne notín wiábunkdush Puteoli nembuh-umáshemin ;

14 Nemikkowánánigdush emá uhnumeájig onundomigoná-igdush, che nukkowa wetegamungidwá, neezhwáswogwun, nedush Romeink enuhkuhkayá neendizzhámin.

15 Opedush uhnumeájig Romeink, n'wándumowát uhbenuh-jáhkágánánig Appii Forumink, giya niswa usshuhdewegum-iyón : Pauldush wiábomát, megwach otinnán Kitche Manitón, neenwandumdush.

16 Opedush Romeink takoshinán, shemágunishe ogemádush ikowábinidjin emá qbuhgittinumowán owwákánun, Pauldush ōbuggittenán ezezheka che kunwanemigoot shemágunisshun zheka.

17 Gá izzhewabukdush, gá niswogwuniguk Paul onundomán nágánizidjin Jewun opedush mánowy gá takoshinowát otin-án uhnew, aninnewetók, wekánissemátók, ánuh káween nin-gŕtono neenge ezhe mutchetotowáseeg anishanábag giya kŕse-ánig otizzhetwáwinnewá, Jerusalemink neendŕnje buhgittin-nigo Romanug oninjewáng buhgittinumowintwá neow.

18 Opedush gá tepákonewát newebuhgittinnegŕg ōnje ká kago mutche izzhewabizzewin neenge mutche izzhewabiz-zisee.

19 Opedush Jewug mache' eketowát, neenge-eket Caesar che tepákonit, káween eu ōnje ningŕtono che enásewug ano-wamugik.

20 Me o-o ōnje gá ōnje nundominuhgook, che wábominuh-gook, owwe gubnoninnuhgook, ōnje Israel obuhgoosanemowin wánje takobizzoeýán 'ow pewábeek.

21 Otinnáwándush, káweká mazaniegunun neendotissigoo-eeem Judcaink che ezhebe-gázoeyun, giya wekánissemág ta-oshingig káweká ningŕt ketinájemigooseeg.

22 Kewenŕndonemin anandumun, neenkekandámen o-o zhetwáwin, mizzewa mutche tuzzhindumindumink.

23 Opedush gá wendumink e-é gezhigut nebewá obeotissi-jn andát ; oguhgekemándush Kitche Manito oguhgequawin

oguhgázomát tuzzhemát Jesusun Moses otepákonegawinik, giya mamándáwizzidjig kekesap, nánázh anákooshik mozhok kuhgekemát.

24 Ahnint tabwatumög o-o anduhzhindumink, áníntdush káween.

25 Opedush manowejeendissigwá buhkawinittewug gá eeshquá Paul ningotink gá gegetöt, Kitche Manito Ochichágwun, kitche quiuk ge eketto quiuk uhgeguhnonán ween Esaias mamándáwizzit otonink önje,

26 Ekettönk, ezhán uhgew anishanábag, ekettön, nõndumink keguh nõndám, káweendush keguh nissetotunzeem; wábeeng keguh wábim, kádush keguh kekanduhzeem.

27 Otaewán uhgew anishanábag mushkáwánewun otowwugáwán ká nõnduhzewug, oskezhigowán águhwábewug, che wábesigwá oskezhigowáng che nõnduhzikwá otowwugáng che nissetotunzikwá otaewáng che bemátizzewápun.

28 Me ga we önje kekandumagobun Kitche Manito okuwanjegawin miátáwizzidjig ezhe nizzhubumowáwug oguh nõdánáwádush.

29 Opedush o-o aketöt Jewug buhkawug, kitche iekettowwuguh guhnonittewát.

30 Pauldush neezho kekenonowin emá tá, tebinowa owegamink atáwungat, owábomát kokkinná menik watissegoot:

31 Uhgughequat Kitche Manito otogemáwewin, Kitche Manito Jesus oguhgequawin, kokkinná mizzhishuh mushkáwádumowinink ká oweuh aninnewun onuhgánegooseen.

te  
7  
8  
9  
10  
11  
12  
13  
14  
15  
16  
17  
18  
19  
20  
21  
22  
23  
24  
25  
26  
27  
28  
29  
30  
31

# ROMANUG OSHEBEUMOWINTWAW.

## CHAPTER I.

PAUL, Jesus Christ otoskenegamun, anonint che guhgequat ge onábunjegázo Kitche Manito omeenwájemowin ónje.

2 Gá wáweendumowintebun kiut mamándáwizzinidjin ónje wazhebe-gátáag mazaniegunink.

3 Uhtuzzhemint Jesus Christ, Kemanitomenán Kitche Manito oguisun, David bazhek onejánisun azhe oweowwekát.

4 Ónjittádush ween Kitche Manito Oguisun omushkáwizzewinink ónje tuhnásugigo, Kitche Manito Ochichágwun ábejebáwin nebwinink ónje.

5 Ween ónje neengeiámin sháwandágoosèwin anonint, keche guhgequat che guhgekemát kokkinná bemátizzinidjin anegoquág áke otuhnozowinink ónje.

6 Magwaiuhe uhgew keenowá mamándáwizzidjig anonigoe-yag che uhnoketowag Jesus Christ.

7 Kokkinná keenowá, Romeink menik ayájig, keenowá Kitche Manito siágeinág uhnumeájig anoninjig agoeyag keguh sháwandágoozim mennoinowandewinink Kitche Manito nosenán giya Kekitche Manito Kemanitomenán Jesus Christ, otuhnozowinink ónje.

8 Netam aketoeyán megwech neendiná neen Kitche Manito mun Jesus Christ ónje, keenowa kokkinná ónje kemushkáwandumowinewá tuzzhinjegáta anegoquág áke.

9 Kitche Manito wátokowwit (ween anoketowug neenjichág mámowy óguisun omeenwájemowinink,) gágineek kemikkomenim uhnumeayánin.

10 Neen nundotumowá Kitche Manito, keche mezhit chebe-otissinnuhgook.

11 Ahpiche kewewábo minenim, konemá ketámeninim wawissheshink guhgequawin konemá keche ónje snguhbe-egoe-yagobun.

12 Eu che ekettónk konemá mámowy ketá niandámin ke-omushkáwandumowininnánin ónje.

13 Kewekekandumonenim nekánissetók, naningim kewebe-otissinim (nánázhdush nongum ká neen kushketose,) konemá neendámikán kago nissheshink, magwaiuhe uzshháeyag azhemikumán magwaiuhe miátáwizzidjig.

14 Nemazenuhumowág Greekgug giya Barbarianug ; nabwákájig giya nabwákásigook.

15 Neengezbandum che guhgekeminnuhgook meenwájemowin menik azhe kushketoyán, keenowá Romeink keiáeyag.

16 Ká neendá águtchetunzeen Jesus Christ oguhgequawin Kitche Manito omushkáwizzewin che ónje bemátizzewát kokkinná tiabwatungig Jewug netam, giyadush Greekgug.

17 O-o guhgequawinink Kitche Manito omennoizzhewabi zewin mizzhishshowinnegáta, mushkáwandumowinink ó nanázh che mushkáwandumink azhebe-egátag quiuk azhew bizzidjig mushkáwandumowin tuh ónje bemátizzzewug.

18 Kitche Manito onishkátizzewin mizzhishshowenágwi gezhigónk ónje, uhnishkátizzetowát kokkinná, menik mac izzhewabizzinidjin ween, uhgew manjimenungig guhgequawi bakishdush mutche izzhewabizzewát.

19 Uhgew gá kekandungebuneeq Kitche Manitón oguhg quawinne, ónje Kitche Manitón omesábundi-igowán.

20 Ónje ono iuheen niágoosinók Kitche Manito otunnok win kekekinoumágonán gá azhe uhnokeet, uhge ozhetót ál wanje kekanjegátag iuheen gá ezhe oshichegátag ween Kitche Manito ween mánowy mushkáwizze; ká onuhgánegoosee áwá.

21 Ónje ánuh kekanemáwájin Kitche Manitón, káween om gwacheweásewán, bekitché kotámegwanemowug onágutul wandumowinnewáng, okuhgepáje otaewán kushkedibbikutti newun.

22 Unne nebewákáwandumowát weowwewán ápiche kuhg pátizzewug:

23 Omashqutónáwá gágega Bemátizzit Kitche Manito, ogi chetwáizzewin muzzentichégawinink, aninne gá nebojin az andágwuk, giya benasheink iezhenágwuk, giya náogátat áwas giya babámotajig iezhenágwuk.

24 Me eu ónje Kitche Manito wánizzingin wanje enuhgemát omutche izzhewabizzewinnewáng tebinowa otaewáng, uhgút átuhkumik uhtotumowát weowwewán:

25 Omashkochissetowát Kitche Manitón otabwawinne ow we guhgenowishketowát owushema uhnumeatumowát, giya uh noketumowát gá ozhetowinjin azhe uhnúmeatowáwát gá ozhe nonidjin ween Sháwanjegat gágineek. Amen.

26 Me o-o ónje, Kitche Manito wanje enuhgemát ákeeq bamátizzinidjin obisshegwátandumowinnewán ónje, oteqwa mewán uhbulbisshegwáchetotumowá weká ga getotunzik wábun.

27 Giya aninne uhbonetót anuhnokánát equawun tebinow dush weenowá uzzheninnewewát ieendotátewát e-e weká g getotunzikwábun, ozhittowátdush kuhgwátuhgitowin eu az onishshininik che íámowát.

28 Ónje ká meenwanduhzewug keche mikwanemáwát Kitche Manitón, Kitche Manitón otizze innewagowán kitché mut mutche totumowát, keche ieendotumowát mache izzhewabi zewinun ga getotunzikwábun.

29 Omooshkenashkágónáwá kokkinná mutche izzhewabizzewinun, bisshegwátizzewinun, mázheninnewugizzewinun, sázi gizzewinun, sheenganindewinun, kuhgáwanindewinun, nesáite win, nishkanindewin, kuhgianizzewin, mutche totumowin: he gwuhnoondidjig,

30 Kámóche mutchetotákashkidjig, shánganemájig Kitche

lanitōn, mache enandungig kachetwāwanemooshkidjig, kachetwāwegeezhwashkidjig, mozbuk nandowābundungig mutche izzhewabizzewin machetotowājig onegeigowān,

31 Kagepátandungig, biábokobetojig ningōt gá ekettowājín ushkāwetahajig uhmanátandumowát, weka nianduhziggook, eká shāwanduhziggook kago.

32 Uhgew otānuh kekandānāwá Kitche Manito otepákonegin uhgew aeendotungig ono mutche iuheen, tayápetandágoose-rug keche nebowāpun kāween atuh weenowá tebinowa uzzhiendotumowát ono iuheen mutche izzhewabizzewinun oságeá-rán koshá uhnew aeendotumowājín.

## CHAPTER II.

Et ōnje kāween ketá tepákonegase owagwanigo wiáwewun-an, oh aninne ; kishpin tepákonut oweuh kebatāndān tebinowa keow, ōnje tapákonumun tebinowa keow ketieendotum.

2 Quiuk neenkekandāmen Kitche Manito otepákonegawin uhquiukwuk uhtepákonát uhnew ieendotuminidjín ono iuheen.

3 Ketenandum, oh aninne, tepákonutwānin uhgew aeendotungig ono iuheen, ketieendotumdush tebinowa giya keen, aeendá ozhindān ketenandum Kitche Manito otepákonegowin?

4 Uhgamá kenissehábēnotumowá innuh omennoshāwanjēgawin, uhsásebishkátandunk oweuh nashkeigoojín, kánuh ketekanduhzeen Kitche Manito oshāwanjēgawin, ke eche subgāreginigoeyun keche anwanindizzoeyun?

5 Uhnopenuttumun uhmushkāwāg tebinowa keta, kenissittiz Kitche Manito onishkátizzewin nánázh e-e gezhigut enishkāizzewin che tuhgook, nánázh Kitche Manito quiuk otepákonegawin che mizzhishshowinágwuk.

6 Oguh tepáumowān kokkinná aninnewun meenik aeendotuminit.

7 Uhgew nandowābundungig quiuk izzhewabizzewin má-indungig oguh menán gāgega bemátizzewin.

8 Uhgewedush, mázheninnewugizzidjig tiabwatunziggook abwawin meatuh tabwatumowát mutche izzhewabizzewin oguh nutchetotowān azhe nishkeigoot,

9 Kotuhgitowin kushkandumowin tuh izzhewabizze, kokkinná aninne mache izzhewabizzit ; Jewug netam giya weenowá-lush miátawizzinidjín ;

10 Kitchetwāwizzewin mennoizzhewabizzewin, innuhwande-win tuh izzhewabiz kokkinná aninne quiuk izzhewabizzit, Jewug netam, giya weenowádush miátawizzinidjín ;

11 Kitche Manito kāween oweuh aninne pekinōnk otuhpetamése.

12 Menik mache izzhewabizzewát iyásigwá tepákonegawin, uh banátizzewug chebwá tepákonintwá : uhgew menik mache-otungig tepákonegawinink, tuhtepákonáwug tepákonegawin-ink.



13 (Onje káween uhgew n'wándungig tepákonegawin, mennoizzhewabizzewug anosumit Kítche Manito, uhgew atuh andontungig azhe tepákonegat, Kítche Manitón quiuk otenanemigón.)

14 Ope miátáwizzidjig ayásigwá tepákonegawin, tebinowago otenandumowinnéwán i-izzhewabizzewug, azhe quiukwuk tepákonegawinink, tebinowago tepákonegawug weenowá.

15 Owábundiewanáwá tepákonegawin oshebe-egátanik otawáng, onágtutuhwandumowinnéwán owetokágónáwán owecandumágonáwán quiuk andotumowájin, gamá machetotumowájin.)

16 Gezhigut ope Kítche Manito tepákonunk aninnewug ogetoizzewinnéwá Jesus Christ ónje, nemeenwájemowinink ónje.

17 Binná, Jew ketego, ketunwab tepákonegawinink, ketuhgwekázonun Kítche Manito,

18 Kekekanemá anandunk kemeenwandánun mennoizzhewabizzewin tepákonegawinink gá óndinumun.

19 Ketenandum keenigo tebinowa che subgábeginutwábum kagebeengwajig keche wásashkumowutwá kushkedibbukúok ayájig,

20 Keguhgekemág kagebátizzidjig, giya uhbenocheug, che nágtutuhwandumowát tepákonegawin, che nissetotumowát :

21 Kuhgekemutwá bakánizzidjig, káween nuhwuhnuh keguhgekendizzose? Kagekemut, aninne kago kemotekan, keen innuh ketá kemót?

22 Keen ezhe guhgekemut aninne keche bisshegwátizzissig keen innádush ketá bisshegwátiz? Keen shánganemutwá muzzenineeg, ketá pápenotowán innuh Kítche Manito?

23 Keen uhkitchetwáwandumun tepákonegawin ketá bokobeton innuh tepákonegawin che nishkeut Kítche Manito?

24 Kítche Manito otuhnozowin pápenochegátane magwaiuhe miátáwizzidjig keen ónje, eu azhebe-egátag.

25 Gewetázho-onk quiuk izzhewabut kunwandumink tepákonegawin kishpindush bokobetoeyunk tepákonegawin gewetázhowin ká ningót inábuhtusenón.

26 Me eu ónje, uhgew gáwetázhosigook kunwandumowát tepákonegawin, kánuh tibbishko tá ezhe mennoizzhewabizzisewug azhe mennoizzhewabizzewát gáwetázhegázojig.

27 Kánuh ween gáwetázhosig tebinowa otenandumowin kumwandunk tepákonegawin, kánuh ween ketá tebakonigoose kishpin bokobetoeyun tepákonegawin uhgewetázhegázoeyun giya uhkekandumun tebakonegawin?

28 Káween ween kagat Uhjewese ween anwánittizzót; káween giya gewetázhegázowin áwunzenón ween áqutche andu-goog weowinink.

29 Weendush gagishkunk quiuk izzhewabizzewin, ween Jew áwe, gewetázhegázowin, me e-e, 'zhotawunk, káween ween mazaniegunink káween ween aninnewun che Ónje memotuzhemint Kítche Manitón keche ónje menno enanemigoot.

## CHAPTER III.

in owushema Jew ga ezhe menno enandágoozit, anwát bakánizzidjig? Ahneen anábuhtuk gewetázhe-

e nebená; giya uhnánöch izzhewabizzewinun; weena wanepuzh ge menáwug Kitche Manito oguhgequa-

in ánínt tabwatunzigwá eu tabwa-anduhzeeng me itwá ánínt ánuh uhtabwa-andumowát Kitche Mani-

e Manito ká meenwanduhze che izzhewabuk, (káween Kitche Manito tuh tabwa máno kokkinná aninnewug nowishkewug, azhebe-egátá, kedikittowinun tuh egátawun, kokkinná keguh unnewishkágo, ope tepá n.

in kemutche izzhewabizzewininánin ónje kekandáche Manito omennoizzhewabizzewin ónje, áneen ga igobun? Kitche Manito innuh mutchetotum, bungoon? (aninneeng neendizze gágegít.)

en tuh izzhewabussinnön; áneen Kitche Manito ga pákonunk áke?

in Kitche Manito otabwawin owushema apetandá: neen guhgenowishkewin ónje, che ónje kitchetwázit, wagonan wanje tepákonigoyán tebishko mache zzinidjin?

hween uhmámutchetunzewunk mennoizzhewabizetakoshinnomuhgukkebun? (me o-o guhgequawin, ánínt ekettowug, me o-o azhe guhgequaeyunk, haogowinnewán quiuk izzhewabutinne.)

onandush, owushema nuh kemennoizzhewabizzemin zzewát? káween; ká ningooche kegewábundi-inneinná Jewug giya miátáwizzidjig mutche izzhewabiz-

ebe-egátá ká oweuh mennoizzhewabizzisse, ká pák.

oweuh nissetotunze, ká onundowábomáseen Kitche

kinná puhkaiube ezháwug ká ningöt inábuhtissegug nátizzewug; ká oweuh mennoizzhewabizzisse, ká hek.

idágunewán bákissinön jebágumigön; otanuhneweungarubguttinnewun.

ewán mooshkenawun nanibbekinjegawin giya we-

awán kezhesanewun uhsegissetowát misque: jeiggowint ezhissininne azhávát nissbewuhnátizze-

hwandewin mekun, káweká okekanduhzeenáwá:

18 Ká oweuh Kitche Manitón ogosáseen andushewát.

19 Neenkekandámin kishpin tepákonegawin ningŪtono aket-  
tomuggukin, tabiegajig mewug uhgew aninjig konemá kokkin-  
ná otónemán tuh getiegátawun, kokkinná áke tuh ánwaniidiz-  
zowug anosumeet Kitche Manito.

20 Eu Ūnje, oweuh aninne ánuh kunwandumk tepákonega-  
win, ká tá Ūnje mennoizzhewabizzisse, anosumeet Kitche Ma-  
nito, tepákonegawin Ūnje, me wanje kekandágwuk mutche iz-  
zhewabizzewin.

21 Quiuk otizzhewabizzewin Kitche Manito ozhichegáta te-  
pákonegawin uzzhioseeng tepákonegawin, giya mamándáwiz-  
zidjig wanje kekandágwuk :

22 Kitche Manito quiuk otizzhewabizzewin Jesus Christ  
Ūnje, kokkinná tiabwatungig otebandánáwá ká oweuh pukkán  
enandágoozisse :

23 Kokkinná gá mutche izzhewabizzidjig, ká menásewug  
Kitche Manitón kitchetwáwizzewininne ;

24 Mennowesháwandágoozewug, wáwánuk Jesus Christ ub-  
tebiegat Ūnje :

25 Uhnw Kitche Manito gá ezhenázhowájin, che sáságe-  
witche gat mutche izzhewabizzewin Ūnje, che kekandágwutá-  
nik quiuk otizzhewabizzewin, uhgew mutche izzhewabizze-  
winun gá gegishkungig che mennowesháwandágoozewát Kit-  
che Manito osháwanjegawin Ūnje ;

26 Chewábundiewat nōngum, quiuk otizzhewabizzewin,  
Kitche Manito konemá quiuk tá totum mánowesháwanemájin  
oweh tabwatowánidjin Jesusun.

27 Ande anduhgonik muhmequázowin? Ahqutchink átá-  
quiegáta ; tepákonegawin uhnokewin innuh eu? káween ; tepá-  
konegawin mushkáwandumowin koshá Ūnje.

28 Me eu Ūnje neenkekandámin omushkáwandumowininne  
wanje mennowesháwandágoozit, ánuh quiuk kunwanduhzik  
tepakonegawin.

29 Weenowá nuh atuh Jewug Omanitomewá? káween innuh  
weenowá giya miátáwizzidjig Omanitomisseenáwán? Kagat  
giya weenowá miátáwizzidjig Omanitomewán.

30 Mego uhbazhekoot, Kitche Manito sháwanemát gáwetá-  
zhegázonidjin giya gáwetázhegázosiggook, kishpin mashk-  
wandungin quiuk izzhewabizzewin.

31 Neembanájetomin innuh tepákonegawin, nemushkáwa-  
dumowinán Ūnje? káween pápish ; kagat, neendozhissittomín  
tepakonegawin.

#### CHAPTER IV.

AHNEEN ga ekettoeyunk, kōsenán Abraham uhgemikuk?  
2 Kishpin Abraham gemennowesháwandágoozit otuhnokewin  
Ūnje, ga Ūnje kitchetwáwátungebun weow ; káweendush wewin  
anosumeet Kitche Manito.

3 Ahneen akettomugguk mazaniegun azhebe-egátág? Ah-

m otawatowán Kitche Manitón, uhgindumowádush menno-zhewabizzewin ónje.

4 Ween anokeet otebáumágowin máninjin, káween unishá enáse; weenigo otieme.

5 Weendush anokesig, tabwatowát mánowesháwanjegánid-a mutcheizzhewabizzewin, omushkáwandumowin uhginjegáta iuk izzhewabizzewin ónje.

6 Tibbishko David azhe tuzzhindunk, uhow aninne osháwan-igoozewin, ween Kitche Manitón tagogimigoot quiuk izzhebizzewinink ánuh uhnokesig.

7 Eketónk, sháwandágoozewug, uhgew mánowesháwandá-ozidjig, omázheninnewugizzewinewá giya uhgew omutche-zhewabizzewinnewá kiátuttnik.

8 Sháwandágooze 'ow aninne, omutcheizzhewábizzewin itche Manitón aginduhzinit.

9 Uhgew atuh gáwetázhegázojig innuh ototisigoonáwá o-o ráwandágoozewin? kánuh uhgew giya ototisigooseenáwá gá-etázhegázosigook? neendikittomin Abraham omushkáwan-umowin wanje uhginjegátag quiuk izzhewabizzewin.

10 Ahneen azhe uhginjegátag? ope gáwetázhegázót gamá ewetázhegázosig? káween ope gáwetázho-ónt, chebwá gewe-zhoóntigo.

11 Ogeotisigón izzhewabizzewin, gewetázhowin kekinowá-zzewin omushkáwandumowin chebwá gáwetázhoónt, kokkin-á tiabwatuminidjin táósemigón ánuh gáwetázhegázosigook uiuk izzhewabizzewin, konemá giya-weenowá tuh tuhg'wuh-índumowáwug :

12 Ga ósemint o-o gewetázhowin uhgew gáwetázhegázosi-ook, uhgew quiuk bamosajig Abraham omushkáwandumo-inink, chebwá gewetázhoónt.

13 Ge wáweendumowá Abraham keche tebandunk ákee giya wejánisun, káween tepákonegawin ónje, koshá quiuk izzhewa-zzewin mushkáwandumowin ónje.

14 Ónje kishpin tabiegajig tepákonegawin sazekizzidjig ushkáwandumowin ká ningót inábuhtussinón, wáweendumá-win, giya ká ningót inábuhtussinón.

15 Ónje tepákonegawin, enishkáche uhnokewinun : tepáko-gawin uhtuhgoosinók, ká kago mutche izzhewabizzewin.

16 Me eu ónje mushkáwandumowinnewun, konemá sháwan-goozewin ónje, wáweendumátewin keche sóngum, kokkinná benocheug ónje, káween ween atuh tepiepat tepákonegawin, ween giya tabwatunk tibbishko Abraham mámowý kósinán he tabwatunk ;

17 (Azhebe-egátag, kege ezhein kitche nebená tuswawán he weenzojig,) keche ó-ósemikwá anosuminit uhnew tiab-utágoojin, ween Kitche Manito, ween n'wájemotót nebowin weendunk ono iuheen anduhgoosinók tibbishko anduhgoojin :

18 Tabwa-andum o-o tiabwa-anduhzeeng, nebená azheween-ig che ósemigoot, tibbishkogo gá eketónk, me o-o ga tuz-ewát kenejánissug.

19 GáGINEEK uhmushkáwandunk káween opapámanduhzeen ánuh ápiche kekát, kagá ningótwák ánuh tusso kekenonowug-zizzit, kádush opapámanduhzeen kekáwik ánuh ápiche kekát Sarahun ;

20 Ká oge ágoonwatuhzeen, gá ezhe wáweendumágoot Kitche Manito, ápichego mushkáwandum, uhkitchetwáweát Kítche Manitón ;

21 Okekandán Kitche Manito wiáweendumágajin kago, keche kushketót keche totunk.

22 Me eu ōnje wanje tuhgwuhgindumowint quiuk izzhewabizzewin ōnje.

23 Káween ween atuh ōnje oshebe-egátasenōn, wanuhgindumowint ;

24 Giya keenowint koshá, giya keenowint ga ōnje uhginj-gátag kishpin tabwatumag ween gá ábejebát Neenkitche Manitomenán Jesus ánuh genebonit ;

25 Ween gá buhgittinnát nemutcheizzhewabizzewinánin ōnje minowádush ge ábejebá keenowint che ōnje mennoweshá-wandágoozeyunk.

#### CHAPTER V.

ME eu ōnje mennowesháwandágoozeyunk kemushkáwandumowinánin ōnje, nemennoenanemánán Kitche Manito, Jesus Christ Neenkitche Manitomenán ōnje ;

2 Ween ōnje, me wanje kushketoeyáng uhbeotittumáng o-o quiuk izzhewabizzewin wanje nebowweyáng nemojegandámin Kitche Manito okitchetwáwizzewinink.

3 Káween atuh o-o, nemojegandámin koshá, neen kotuhgittowinánin giya neenkekandámin o-o kotuhgittowin wanje nushkáwandumáng, keche mánázhetoeyáng ;

4 Ope gá nubgutandumáng kotuhgittowin neenkekandámin ga buhgoosanemoyáng ;

5 Buhgoosanemowin wanje águtchissewung, ōnje Kitche Manito oságe-ewawin siswashkáne mizzewa ketaenáng Kitche Manito Ochichágwun ōnje gá menigoeyunk.

6 ōnje magwouh nenuhmizzeyáng, ope wachichesanik me gá ōnjenat Christ mache izzhewabizzinidjin.

7 ōnje quiuk izzhewabizzit aninne káween oweuh gwetch tá ōnje nasewun weow, konemá mennoizzhewabizzit aninne owesh tá ōnjenat.

8 Kitche Manito kegewábundi-iggonán, osháwanjegawin, ōnje magwouh kemutcheizzhewabizzeyunk, Christ ge ōjeme keowinánin.

9 Owushema, minowá, kemennowesháwandágoozemin, omisqueem ōnje, ga ōnje buhshunzhaogowizzissewung ween ōnje.

10 Kishpin magwouh sheenganemunk Kitche Manito Ogiwan onebowininne kege ōnje ságeánán, owushema minowá agawinnowamunk obemátizzewin me ga ōnje bemátizzeyunk.

11 Káween atah eu, nemojegandámin Kitche Manito Jesus hrist Neenkítche Manitomenán ònje nemennowesháwandá-rozemín nòngum ween ònje.

12 Ònje bazhekigo ònje mutche izzhewabizzewin gá Ònje koshinomuguk ákeeng. nebowin giya, mutche izzhewabizzewin ònje, me nebowin kokkinná bamátizzidjig wanje otissigowát ònje kokkinná mutcheizzhewabizzewug :

13 (Ònje nánázh tepákonegawin mutcheizzhewabizzewin ihgoog ákeeng ; mutcheizzhewabizzewin ká onuhginjegátá-nón tepákonegawin uhtuhgosenók.

14 Káween nòndás nebowin, otogemákundágòn, Adam ná izh giya Moses, mego debishko uhgew mutcheizzhewabizzewigook Adam omutcheizzhewabizzewinink, ween wáje-ezhe-goozemájin ga takoshinidjin.

15 Wanepuzh mánitink, káween ayeesh mutcheizzhewabizzewinink ezhenágoosinón, bazhek aninne omutche izzhewabizzewin kitche nebewá ònje nawug, owushema Kitche Manito sháwanjegawin giya menittewin sháwanjegawin ònje, bazhek ninne Jesus Christ ònje, kitche bátienuinne kitche nebená nishanábag che iámowát.

16 Wanepuzh mánitink, ká izzhewabussinón azhewabak utche izzhewabizzewin bazhek aninne wanje-emuhguk. Bazhek o-o wanje tuhgook tepákonegawin che bátaumink, wapeuzh mánitink kitche nebená mutcheizzhewabizzewin che nenowesháwandágwuk.

17 Bazhek aninne omutcheizzhewabizzewin ogemákundá-amuhgut. bazhek ònje owushema uhgew nebewá, mángowizidjig sháwandágoozewin giya quiuk izzhewabizzewin tuh zemáwewug bemátizzewinink, bazhek ònje Jesus Christ.

18 Eu ònje bazhek aninne omutcheizzhewabizzewin ònje anje otissigowát tepákonegawin kokkinná bátándewin me deshko bazhek omennoizzhewabizzewin ònje wanepuzh menituk ototissigónáwá kokkinná bamátizzidjig che ònje bemátizwát.

19 Bazhek aninne iágoonwatunk, gá ezhe ozhittowát nebená utche izzhewabizzewin ; me bazhek aninne uhtabwatunk me unje ozhetowát kitche nebená mennoizzhewabizzewin.

20 Minowá tepákonegawin takoshinomuhgut che bátienuk utcheizzhewabizzewin, owushema bátienuk mutcheizzhewabizzewin, me emá owushema bátienuk sháwanjegawin.

21 Eu mutcheizzhewabizzewin ogemákundunk nebowinink, e debishko sháwandágoozewin, azhe ogemákundunk quiuk zhewabizzewin che gágega bemátizzink Jesus Christ Neenkítche Manitomenán ònje.

## CHAPTER VI.

AHNEENDUSH ga ekettoeyáng? mozhuk innuh keguh utcheizzhewabizzewin che bátienuk sháwandágoozewin?

2 Káween pápish ketá izzhewabizzewin. Ahneen ga ge

teyung, kegebonetomin mutcheizzhewabizzewin, áneen gayábe ga ge-ezhe kegebemáttizeyunk ?

3 Káween innuh kekekanduhzeenáwá menik biáptizemigoeyunk Jesus Christ ónje biáptizemigoeyunk onebowinink ?

4 Me eu ónje kemámuhóshinómin baptizewawinink uhwe-nebomunk ; me Christ azhe ábejebát nebowinink ósemá ogitchetwáwizzewinink giya keenowint giya óshke bemáttizezwink keguh bamosamin.

5 Kishpin gá ketegánegowungwan máwowy onebowinink giya keenowint ga izzhewabizzeyunk gá izzhewabizzit uhge ábejebát :

6 O-o kekandumink kegata keowinánin ge tuhgoo suhsuh gáquowá weowemá mutcheizzhewabizzewin che bánáchiche-gátág, náagutchdush ketáuhnoketunzemin mutcheizzhewabizzewin.

7 Ween gá nabót ká gayábe mutche izzhewabizzisse.

8 Kishpin wejenebomunk Jesus Christ gágineek keguh wetegamánán keguh enandámin.

9 Kekekandámin Jesus Christ uhge ábejebát nebowinink ká minowá che nebosig ká minowá nebowin oguh unnewishtá-gón.

10 Ope nabót uhge nebót mutcheizzhewabizzewin gá ónje na uhbemáttizit Kítche Manito ónje wáje bemáttizemájin.

11 Me giya keenowá ga izzhewabizzeyag, kishpin kegenayag mutcheizzhewabizzewin, kishpin Kítche Manito apameoyag che bemáttizeyag Kekítche Manito menán Jesus Christ ónje.

12 Kago mutcheizzhewabizzewin keguh ogemá kundágooseen keowink keguh wemámázhetón che mutcheizzhewabizzisewun.

13 Kago bazhek kebuhkazewin uhnoketunkan mutcheizzhewabizzewin : buhgittinumowik Kítche Manito keowewán, tibishko gá nebóngin gá ábejewátdush kokkinná giya kebuhkazewinnewán menik Kítche Manito quiuk izzhewabizzewin che uhnoketowint.

14 Mutcheizzhewabizzewin kago keguh ogemákundágooseenáwá, káween tepákonegawin ketebanemigooseenáwá sháwanjegawin keguh tebanemigonáwá.

15 Ahneendush gátéyunk ? keguh mutcheizzhewabizzewin innuh ónje tepákonegawin tebanemigoosewun sháwanjegawin koshá uhtebanemigoeyunk ? Káween pápish.

16 Kánuh kekekanduhzeenáwá oweuh tiabwatowagoon, ketuhnoketowáwá ? mutcheizzhewabizzewin nebowinink, uhgamá che tabwatumink quiuk izzhewabizzewin ?

17 Megwach neendinná Kítche Manito, uhge uhnoketumag obun mutcheizzhewabizzewin ; kegetabwatám koshá oguquawin mániogoyag nuhnánduhweowin ketaewáng.

18 Uhgenuhguttumag kemutcheizzhewabizzewinewá, quik izzhewabizzewin uzzhotápenumag.

19 Aninneeng neendizzhegegít, ónje uhneenuhmanik keow-

wán mutche izzhewabizzewininik weenizzewininik; nōngumdush me ga ezhe buhgittinumag keowewán che uhnoke-  
tumag mennoizzhewabizzewin, mennobemätizzewin.

20 Magwouh uzzhunnoketumag mutcheizzhewabizzewin,  
káween bazhek ketiáseem mennoizzhewabizzewininik.

21 Wagonan ga meesandumag ono izzhewabizzewinun nōng-  
um agutchetumag? uhkubasag o-o mutcheizzhewabizzewin,  
me e-e nebowin.

22 Nōngumdush ono kewánuhkeiggōn mutche izzhewabiz-  
zewinik, Kítche Manito ketuhnoketowáwá, ketotápenánáwá  
mennoizzhewabizzewin. che gágega bemätizzeyag.

23 Tebaumatewin mutcheizzhewabizzewin nebowin; Kítche  
Manitodush omegewawin gágega bemätizzewinnewun Kekítche  
Manitomenán Jesus Christ ónje.

## CHAPTER VII.

КАВУЧН kekekanduhzeenáwá nekánissetók (kakandungik  
tepakonegawin neenguhonag.) aquo bemätizzit aninne oteba-  
nemigōn tepakonegawin?

2 Équa wanábamit, otebanemigōn onábamun ga áko bemá-  
tizzinit, kishpindush onábamun genebonit otebandan weow te-  
pakonegawininik.

3 Magwouh onábamun bemätizzinit, onábamit bakánizzin-  
idjín, bashegwátizzit guhtuh ená; kishpindush onábamun ge-  
nebonit otebandan weow otebakonegawininik káwéendush tuh  
bisshegwátizzisse wetegamat bakánizzinidjín aninnewun.

4 Me eu ónje. nekánissetók. kenebōm tepakonegawininik Je-  
sus Christ oweow ónje. konema bakánizzit ketá wetegamawá,  
ween ga ábejebát nebowininik, konemá ketá menekane wimin  
Kítche Manito.

5 Magwouh uhge mutcheizzhewabizzeyunk mushkáwizze-  
win mutcheizzhewabizzewin tepakonegawininik uhnokemuhgut  
keowewang owwe kushketomuhguk nebowin.

6 Nōngumdush kenuhguttamin tepakonegawin eu manjim-  
ingoyungobun, nebowuhgut; konemá ketá uhnoketowánan  
Kítche Manito óshke ota, che otáeyunk, káween ween gata  
mazaniegunink.

7 Ahneendush ga ekettoevunk? Tepakonegawin muh mutche  
izzhewabizzewin! Káween pápish. Kagat, ká neendá geke-  
kanduhzeen mutcheizzhewabizzewin tepakonegawin tuhgoosin-  
ógebun: kishpin tepakonegawin ekettoisigobun kago we otápe-  
nnowákan kewejetuhkewamágun otiemun, ká neendá geke-  
kanduhzeen muhkudewin.

8 Mutcheizzhewabizzewin, kokkinná uhnóch mutche enan-  
dumowin ge uhnokemuhgut neowwink tepakonegawininik ónje.  
Tepakonegawin tuhgoosinók, mutcheizzhewabizzewin nebo-  
muhgut.

9 Neengebemätiz ningūtink tepakonegawin uhtuhgoosinók,



opedush tepákonegawin takoshinomuhgut mutcheizzhewal zewin bemátut minowá, medush azhe neboeyán.

10 Tepákonegawin mánittink che Õnje bemátizzink, ne kán uhnebowinewunk.

11 Mutcheizzhewabizzewin tepákonegawinink, neenge w zhemigõn, neenge nissigõn.

12 Me eu Õnje tepákonegawin quiuk izzhewabut, guhgeq win quiuk izzhewabut, mennoizzhewabut.

13 Eu innuh wanisssheshink neenneboigõn? Káween pápi Mutcheizzhewabizzewin koshá, che nágwuk mutcheizzhet bizzewin, uhnokemuhguk neowink nánázh nebowin Õnje mennoizzhewabizzewin; mutche izzhewabizzewinink tepákonegawinink kitche mutcheizzhewabizzewinnewun.

14 Kekekandámin tepákonegawin ochichágõnk uzzenan gwuk; neen koshá weyásemá neendow, neendowákániq mutcheizzhewabizzewin.

15 Aeendotumán ká nemeenwanduhze che izzhewabuk : 1 ánuhwe izzhewabizzeyán, ká neendizzhewabizzisse; shángi dumán me izzhewabizzeyán.

16 Kishpin eu izzhewabizzeyán anandumán che izzhewabizissewán neendebátotán tepákonegawin she onisssheshink.

17 Káween neen tebinowa neendotunze, mutche izzhewabizewin koshá gagishkumán neendotágõn.

18 Neenkekandán ká kago mennoizzhewabizzewin neeng gishkunzeen (omá neowink,) gágineek neendánuh enandu quiuk keche izzhewabizzeyán, kádush neenkekanduhzeen 8 izzhewabizzeyán.

19 Mennoizzhewabizzewin ánuh we izzhewabizzeyán, k neendizzhewabizzisse, mutcheizzhewabizzewin ananduhzewé che totumán me aeendotumán.

20 Eu ieendotumán ananduhzewán che totumán, káween neentotunze, mutcheizzhewabizzewin gagishkumán and tunk.

21 Nemikándush tepákonegawin andotágoeyán che muttotumán magwouh ánuh we mennototumán.

22 Neendaink nemeenwandum Kitche Manito otepákonegawin.

23 Neowinkdush nemikán minowá bazhek tepákonegawuhmegátemuhguk tepákonegawin ayáyán neendaink owákán goeyán tepákonegawin mutcheizzhewabizzewin ayáyán neowink.

24 Tiá mutche aninnewish wiáweyán ! owwanan ga bemáje omá nebowinik ?

25 Nemegwacheweá Kitche Manito, Neenkitche Manitonán Jesus Christ, Õnje neen náguttuhwandumowinink neendu noketán Kitche Manito otepákonegawin, neowinkdush neendu noketán mutche izzhewabizzewin tepákonegawin.

## CHAPTER VIII.

kago bátázewin ogegishkunzeenáwá uhgew, nopenuh-  
Christun, ká weyásemá onopenuttunzeenáwá, meatus  
ágomá.

ákonegawin Uhchichágomá bemátizzewin gá bemá-  
in tepákonegawin mutcheizzhewabizzewin, nebowin-

ákonekawin gashketosig nánumuk ónje go atuh weyá-  
úitche Manito uhbe-ezhenázhowát onezheka Oguisun,  
; uhbe-ezhenágoozit uhbeónje na mutche izzhewabiz-  
ze banájetót mutcheizzhewabizzewin oweyásemáng.  
uk izzhewabizzewin tepákonegawin, konemá ketá ge-  
in, ope n'wápenuhnungoon Uhchichág, káween weyá-

rew n'wápenuttungig weyásemá mego azhewabizze-  
ewabuk weyásemá, uhgewedush n'wápenaná jig Uh-  
mán mego azhewabizzewát azhewabizzit Uhchichá-

águttuhwandumink weowemán nebowin, uhnáguttuh-  
it Uhchichágomá, bemátizzewinnewun innuhwande-  
in.

3 mutche náguttuhwandumowin, osheengandán Kitche  
ká tuhbusse buhgittinnegátasenón Kitche Manito ote-  
awin, ká giya tá izzhewabussinón.

a uhgew weyásemáng ayájig ká tá niandumeásewán  
fanitón.

nowá ká weyásemáng ketiáseem; Uhchichágománg  
kishpin eu izzhewabizzeyag, Kitche Manito Ochichá-  
gegishkowáwá. Kishpin oweuh aninne, gegishkowá-  
s Christ ochichágwun ká odebanemigoosen.

shpin Christ kegishkowag; weowemá nebomuhgut  
zzhewabizzewin ónje Uhchichágomá bemátizze, ónje  
zhewabizzawin.

chichágomán wuhow, gá ábejebáát Jesusun nebowin-  
ishkowag, ween gá ábejebáát Christun nebowinink,  
nowá keguh ábejebáigowá, gá nebomuhguk keowe-  
ichágwun ónje gagishkowag.

ónje, nekánissetók, kemazaniegamin, káween ween  
má bemátizzewin che nopentumink.

hpin weyásemá bemátizzewin kenopenutumag keguh  
kishpindush Uhchichágomá ónje banájetoyag oweyá-  
nátizzewin keguh bemátizzim.

nik Kitche Manito Ochichágwun sagábeginnegajig,  
fanito otónejánissenun.

kege otápenásewá owwákáne Uhchichágomá che ge  
agobun minowá onejánissekáwin Uhchichágomá kege  
rá wanje ázbequayunk, ekettoeyunk, Abba Nös, eket-

16 Uhchichágomá ween tebinowa wetokázo kechichágomá-nin Kitche Manito uzzhojánisseminunk.

17 Kishpin onejánisseminunk, sazekizzidjig Kitche Manito onejánisun áweyunk, wejewunk mánowy Christ, kishpin wejekuhgwátuhgitomin, konemá keguh wejekitchetwáwizzemán.

18 Neendenandum o-o kuhgwátuhgittowin, o-o bemátizewin ká tá apetandágoosinón che tuzzhindumingebun aduhzhindumungoon kitchetwáwizzewin che nágwuk keowináng.

19 Aninne otenandumowin obetón che nágweintwá Kitche Manito onejánisun.

20 Aninne ge buhgittená anámiuhe ningót anábuhtussenót, káween ween tebinowa otenandumowin, weendush ónje gá che buhgitenunk che ápanemoeyunk.

21 Onjittá, ween tebinowa, oguh debandán weow uzzhówikánegopun banátizzewin che kitchetwáwandunk ween Kitche Manitón che onejánissemigoot.

22 Kekekandámin kokkinná kago bamátuk mámatwamuhgut kuhgwátuhgitomuhgut weesuhgandumomuhgut, nánázh nógum.

23 Káween atuh tebinowago, giya keowinánin : keenowin netam uhmenewit Uhchichágomá ketiáwánán kemámátwamá giya keenowint, keowináng, uhbeoyunk, che onejánissemigoyunk, me eu bemátizzewin keowenánin.

24 Buhgoosanemowin keguh ónje bemátizzewin azhindumink wiábundumingin, káween kiábe nundowanduhzeen : aninne wiábundunk wagonan wanje nundowandunk ?

25 Kishpin nundowandumunk wiábunduhzewunk ká keguh zhegutanduhzemin che betoyunk.

26 Kitche Manito Ochichágwun kenezhokomágonán keneenuhmizzewininnán : ká kekekanduhzemin ga ónje uhnumeyungobun, Kitche Manito Ochichágwun ketozhetágomin uhnumeáwin mámatwawin ga tebátotunzeengebun.

27 Ween shiawábundunk otaun okekandán anandumín Kitche Manito Ochichágwun ónje otózhetowán uhnumeáwin uhnumeánidjin anandunkigo Kitche Manito.

28 Kekekandámin, kokkinná iuheen mánowy uhnokeumá gut, che ónje mennoizzhewabizzewát siágeájig Kitche Manitón ; uhgew ónje Kitche Manito ga meenwandunk.

29 Ónje, ween kekanemát negán ge wuhwanandum Kitche Manito azhenágoozit, keche ezhenágoozit ween che negán negá magwaiuhe nebewá wekánissemág.

30 Minowádush ono kakanemát negán : onudomán uhaw nandomájin omennowesháwanemán onodush mánowesháwanemájin ogitchetwáweán.

31 Ahneen ga ekettoeyáng tuzzhundumink ono iuheen ? Kitche Manito apanemoeyunk, owwanan ga gemutchetotonunk ?

32 Ween gá muhmanowanemásiq onezhaka Oguisun uhg

shgittenát, uhge ōnje nanit kokkinná keowinnánin áneen ga : ezbe neissanowunk unishá kokkinná iubeen ?

33 Owwanan ga mikumowánan mutche kago, Kítche Manito uhnishanábamun? ween Kítche Manito, mánowesháwanje-at;

34 Owwanan wuhow, banáje-ewat? ween Christ nabót, ka-atdush minowá ge ábejebá, nōngumdush, Kítche Manito gítchenikáng iá, ween giya ketuhnumeatumágonán.

35 Owwanan ga puhkawininunk, Jesus Christ oságe-ewawin? ushkandumowin innuh? nuhnezánizzewin innuh? kushkan-umowin innuh? pingwoshágettewin innuh? nuhnezánizzewin innuh? uzzhoweshk innuh?

36 Azhebe-egátágo, keen ōnje mozhuk neendōnje namin, kokkinná gezhigutōn, tábishko mánishtánish netágawegumirōnk anuhginjegázōt neendinnuhginjegázomin.

37 Kagat nemushkáwizzemin kokkinná ono ween siágeinunk iaje.

38 Neenkekandán koshá, káween nebowin, ká giya bemá-izzewin, ká giya Kítche Manito omezhinowamun, giya nágá-izzidjig, giya mushkáwizzewin, giya iubeen nōngum, giya iubeen takoshinomuhgukin,

39 Giya ishpáwin, giya keenweendumáwin, giya kago wá-lichegátágo, ká keguh kushkeigoosemin che buhkawinnaegoe-unk Kítche Manito oságe-ewawin Kekítche Manitomenán Je-us Christ ōnje.

## CHAPTER IX.

QITUK neendabwa Jesus Christ ōnje, káween neenguhge-uwishkese, neennáguttuhwandumowininun newetokágonun Kítche Manito Ochichágwun ōnje.

2 Kítche kosegwun kushkandumowin neendaink.

3 Neendá enandum keche nuhnibbekinjegátagebun, neow Jesus Christ ōnje, nekánissemág ōnje neendinowamágunuk, ámowy biazhekunuk neowinánin :

4 Ween uhgew Israeliteug, uhgew onejánissekáwinnemág uhgew kitchetwáwizzewin ayájig, giya wáweendumátewin ayájig, giya uhmenitink tepákonegawin, Kítche Manito otuh-ōkewin ;

5 Uhgew waōsidjig, me wanjebát Jesus e-e weow, ween newishkunk kokkinná áke, sháwandágoose ween Kítche Manito gágineek. Amen.

6 Kago enandun kago, Kítche Manito odikittowin ningōt be inábuhtussinōk : káween kokkinná Israeliteug, magwauibe Israel.

7 Ká eu ōnje Abraham uzzhōnjebáwát káween kokkinná onejánississenun, ōnje, ekettōm, Isaac onejánissun tuh ená-ug ;

8 Me eu atumink, uhgew onejánissemág, oweowemá ōnje,

káween Kitché Manito otonejánississenun onejánissemág wá-weendumátewin me Kitché Manito onejánissun tuh enáwug.

9 Me o-o ekettoyin wáweendumátewin; nŕngum neenguh takoshin, Saradush guhtuh oguisse.

10 Káweendush o-o atuh, ope Rebecca wanejánissit, bazhek uzzhŕndozhat, kŕsinnán Isaac,

11 (Uhbenocheug, chebwá negewát, kádush muhshe ningŕ-tono izzhewabizzissewug, wanisseshink giya miánátuk, ween Kitché Manito gá onuhgindunk, gágineek tuh ezhissininne, ká-ween uhnokewinun ŕnje, weenigo nandominunk ŕnje.)

12 Ge ená sazekizzit oguh uhnoketowán agáshenidjin.

13 Azhebe-egátagigo, Jacob neengeságeá, Esaudush neengesheenganema.

14 Ahneen ga ekettoeyunk? Kitché Manito nuh mutchetotum? Káween pápish.

15 Otinnán koshá Mosesun, anandumáninigo oweuh we sháwanemuk neenguh sháwanema.

16 Me e-e káween ween nanduhwandunk kago, káween ween giya pamabuttŕt, ween koshá Kitché Manitŕn owábundi-iggŕot. sháwanjegawin.

17 Azhebe-egátanik, otinnán Pharaohun, me o-o wanje ná-táweginnán kechewábundiewayán, nemushkáwizzewin keowink, neenduhnozowin tuh wáwanjegáta anegoquág áke.

18 Me eu sháwanjega ukko owculigo wásháwanemájin osowanemán, anandunkinigo oweuh we mushkáwátŕt otane, o-mushkáwátowát.

19 Keguh ish, wagonan wanje osittáwandunk? owwanan mache enandumágŕot otenandumowin?

20 Káween eu, owwanan koshá keen aninnewiáweyun wiá-zhetanut Kitché Manito? Iuhe gá oshichegátagin otákuh-quajemigŕn innuh, wuhow gá ozhelŕt, unishween o-o ge ezhe-eun?

21 'Ow aninne wazheát ákekŕn, kánuh odebanduhzeen eu uhzhishke, ayŕt 'zhozheát? kánuh bazhek otá ozheáseen che mennoizzhewabizzinit, bazhekduh che mutcheizzhewabizinit?

22 Eu, Kitché Manito anandunk, che wábundiewat onishkittizzewin, giya che wábundiewat omushkáwizzewin, uhkumwandunk keenwazh otossowinun pánemá ga banátuhkin;

23 Tibbishko ga ezhe wábundiewat kitchetwáwizzewin otogemáwewin, otossowin ogeshátizzewin ŕnje, kiut gezhá gá ozhissetŕt che kitchetwáwuk,

24 Ono keowenánin kegenundomigonán káween atuh magwaiuhe Jewug, giyadush magwaiuhe miátáwizzidjig?

25 Tibbishko aketŕt, Osee wataniegunink, neenduhniabamug neenguh enág uhgew watuhnishanábamissewan; weendush siágeut, siágeásewintebun.

26 Guhtuh izzhewabut; emá uhge enintwá, ká ketotuhniabamissinnonim: Kitché Manito giágega bemátizzit, onejánisun tuh enáwug.

27 Esaias giya ween iekettöt uhtuzzhemát Israelun; Israel nejanisun ánuh nagowwizzhenug tuttebao kitchegumink, me a ezhenowat; pungedush tuh bemátizzewug.

28 Oguh gezhetön uhnokewin, oguh tuhquátön quiuk izzhewabizzewinink: Ünje Kitche Manito oguh tuhquátön uhnokewin ikeeng.

29 Esaias gá eckettöt kiut, kishpin Kitche Manito Sabaoth, re ishkoonissenonungwábun punge, Sodomink ketá geizzhewabizzemin Gomorrhainkush ketágeizzhenágoozemin.

30 Ahneen ga ekettoeyunk? miáláwizzidjig uhge nopenut-unzikwá quiuk izzhewabizzewin, uhge otítánáwá nuh quiuk zzhewabizzewin, eu quiuk izzhewabizzewin mushkáwandumwin;

31 Weenowádush Israeliteug n'wápenuttungig tepákonegawin quiuk izzhewabizzewin ká ototunzeenáwá quiuk izzhewabizzewin.

32 Ahneezhween? Ünje ká mushkáwandumowinink ogenunlowábunduhzeenáwá, tepákonegawe uhnokewinink koshá oge zhe nundowábundánáwá. Bezogashinög eu bezogashinink isin;

33 Azhebe-gáttagigo, binná, Sionink, neendatön ásin che bezogashinink, giya azhebeek che Ünje nishkátizzink: owwagrandush ga tabwá anemágwan ká tá águtchisse.

## CHAPTER X.

NEKAWNISSETOAK, neendenandum neendaink, neenduhmeatowá Kitche Manito, Israeliteug che ünje bemátizzeát.

2 Neenkekanemág uzzenandumowát we uhnoketowát Kitche Manito, kádush okekanduhzeenáwá ga ezhe uhnoketowát.

3 Ká kekekanduhzigwá Kitche Manito quiuk otizzhewabizewin, tebinowa otizzhewabizzewinewá quiuk izzhewabizzein owwe Ünje ozhetónáwá, káween tuhbusse buhgittenuheenáwá weowewán che otápenumowápun Kitche Manito quiuk tizzhewabizzewin.

4 Ween Christ waquásink tepákonegawin quiuk izzhewabizewin kokkinná tiawatungig.

5 Moses otuzzhindán quiuk izzhewabizzewin tepákonegarinink, eckettönk, aninne kishpin andotunk ono iuheen, guhiuhnje bemátizze.

6 Quiuk azhewabizzidjig nebwákáwin, me o-o azhe gegewát; kago anáméta eketto kago, owwanan gezhigönk ga ezháwan che ekettoeyag? (che be-ezhewinit Christ ishpemink nje;)

7 Uhgamá owwanan keenweendumáng ga ezhágwan? (che e-ezhewinit Christ nebowinink Ünje.)

8 Ahneendush akettowinnewung? ekettowin bazhew tuhgoo

ketonink áta, giya ketaink, ekettowin mushkâwandumowin gagequayáng;

9 Me o-o ekettowin, kishpin ekettoeyun ketonink, ween Jesus Kítche Manito Oguisun, kishpindush tabwa-andumun ketaink, Kítche Manito uhge ábejebáát ánuh genebonit, keguh bemátiz.

10 Aninne tabwa-andunk otaink ónje, quiuk izzhewabizzewinink; otoninkdush ónje quiuk ekettof Jesus Christ Kítche Manito, tuh ónje bemátizze.

11 Mazaniegun azhebe-egâtag akettomuhgut, owwagwan ga tabwa-anemágwan kâ tuh águtchisse.

12 Kâween pekinónk enandágoozissewug Jewug giya Greekug; mego uhov Kítche Manito kokkinnâ tabanemát, oshâwanemándush oweuh nanândomigoojin.

13 Owwagwan nuhnândomágwan Kítche Manitón onozowinink tuh bemátizze.

14 Ahneen ga ge-ezhe nuhnândowâwât uhgew tiabwa-anduhzigoo? áneen ga ge tabwa-anemâwât uhgew n'wánduhzigoo? áneen ga ge-ezhe nōndumowât kagequat iásinit?

15 Ahneen ga ge owwe ezhe guhgequawât azhenázhowâsewintwâ? azhebe-egâtagigo, binnâ azhe bisshegandágwuk uhgew gagequajig ozittáwan uhbetowât wanisseshink meenwâjemowin!

16 Kâween koshá kokkinnâ óge tabwatuhzeenâwâ guhgequawin, Esaias eketto, Kítche Manito, owwanan tiabwatunk neendikittowinínan?

17 Uhnōndumink me wanjebámuhgut, mushkâwandumowin, uhnōndumink Kítche Manito odikittowin ónjebámuhgut.

18 Neendikit, kânuh genōndowâsewug? á, kagat, nōndowâwug kokkinnâ ákeeng ogegetowinewâ ezhámuhgutinne uhwaquiág áke.

19 Neendush neendikit, kânuh Israeliteug okekanduhzeenâwâ? netam Moses eketto, keguh totonim che guhgyawanemagwâ uhgew anishanâbawissigwâ kagebátizzidjigdush keguh ónje nishkâtizzim.

20 Esaias kítche sōngetaba, ekettodush, nandowâbomissigook neengemikágög neengewábundi-igög uhgew kaquajemesigook.

21 Otinnândush Israelun, kopa gezhik neengeshebinnekato wág uhgew tiabwatunzigook miázheninnewuggizzidjig anishanâbag.

## CHAPTER XI.

NEENDIKITDUSH Kítche Manito nuh ogewabenán otuh-nishanâbamun? kâween pápish. Neen Israelitun neendow Abraham onejánisun, bazhek Benjaminitug.

2 Kâ Kítche Manito owabenáseem otuhnishanâbamun, k kakanemájin. Kânuh ke'kekanguhzeem mazeniegun aketomu

guk uhtuzzbemint Elias azhe uhnumeatowát Kitche Maniŕon Israalun eketŕŕnk,

3 Kitche Manito, ogenissáwán kemamándáwizzemun, oge-wánekkátánáwán kesásagewitchegun ukko uzzhuttag, ezhekadush neennuhguhnigo, onundowábundánáwádush neembemátizzewin.

4 Ahneen Kitche Maniŕon agoot naquatágoot? neengekuh-novandumázonug, neezhwáswa tusso metoswák aninnewug káweká ogeshuhgushketowásewán Baal oezhenágoozewin.

5 Mego azhewabuk nŕngum, árint ge onábomáwug sháwandágoozewinink ŕnje.

6 Kishpin sháwandágoozewinink ŕnje káween gayábe uhno-kewinink, kishpindush izzhewabussinŕk sháwanjegawin ká sháwanjegawinewunzenŕn. Kishpin anokewinewunŕgwan, ká sháwandágoozewinewunzenŕn, kishpin izzhewabussinŕk uhnoke win káween gayábe uhnokewinewunzenŕn.

7 Wagonandush? Israel ká otíaseen e-e nandowábundunk, gá onábominjig otíánáwádush árintdush kuhgeengwawug.

8 (Azhebe-egátátag Kitche Manito ogemenán ochichágwun nabáshkinit oskezhigŕn ga wábissigwánin, otowuhgundush ga mŕnduhzigwánin) nánázh o-o gezhigut.

9 Daviddush eketto, otuhtopowinewá tuh nuhwágunewuninne, tuh tussonágunewuninne, tuh bezogashinewunnewun, che tepámágowizzewát:

10 Oskezhigwán tuh dibbikuttinnewun, ká tá wábissewug mozhuk tuh wágishkáwug.

11 Neendikitdush bezogashinowát nuh tuh buhgittashinŕg; káween pápish; obuhgittashinowán ŕnje wanje otissigowát sháwandágoozewin miátáwizzidjig che ŕnje kesháwandumowát.

12 Kishpin eu obuhgittashinowinnewán kitchetwáwizzewin ákeeng áwung kishpin otuhbusandágoozewinewá me miátáwizzidjig ogitchetwáwizzewinewá binná owushema menik uz-zhupetandágwutunik.

13 Keguhnonenim miátáwizzeyag neen miátáwizzidjig neen neenduhnŕnigo che ezháeyán miátáwizzidjig, neen kitche apelandán neendinuhnokewin.

14 Newekooche ŕmbwaág nekánisug keche ásheintwá kon-omá árint neendá bemájeág.

15 Kishpin wabenintwá ŕnje mennoizzhewabuk áke, kishpin minowá otápenintwá, áneen ga izzhewabuk bemátizzewin ne-bowinik ŕnje!

16 Kishpin netam menekán, onisseshiak, kokkinná andus-ik onissheshin, ojebekáwunk onissheshink wuhnukowunk giya onissheshin.

17 Kishpin árint otikqunun ge bokooškág, keendush buh-gwutche metigoeyun ge tuhgoogeigoeyun magwaiuhe ketotápe-andush árint uhjebekáwewát oweninnowát wanissheshit mano menekánewit metig;



18 Kágo kitchetwáwizzekázokan magwaiuhe, kishpin kitchetwáwizzekázoeyun, káween kenetáwigittoseen ojebeek, ojebeek koshá keen kenetáwiggeigün.

19 Keguh cketdush, me wanje bokooshkág, Ünjittá keche uhgoeigoeyün.

20 Kishpin izzhewabuk, otikqunun bokooshkâwun ünje utábwá-anduhzeeng; keendush kebow mushkâwandumowinink ünje, kago kitchetwáwanemökan, sagizzin.

21 Kishpin ween Kitche Manito gá bokobetogwan otikqunun, tuhtebábin konemá giya keen keguh bokobenik.

22 Náguttuhwandun, Kitche Manito osháwanjegawin, giya quiuk otizhewabizzewin, nágwuttinne, uhgew bangeshing buhshunzhaogowizzewin, keendush enuhkuhkayá sháwándágozewin kishpin mozhuk meenjimenumowut osháwanjegawin, kishpindush meenjimenuhzewun keguh buhkawabinnego.

23 Giya weenowádush kishpin mozhuk ágoonwatunzigwá tuh uhgoeáwug; Kitche Manito okushketün keche uhgwuhgeát minowá.

24 Kishpin keen buhwutche metigönk ge öndizzhogoeyun owwe uhgoeigoeyundush wanisshezhit metig, kánuh nowutá wanepunussinön nayáb che uhgögtóng ono otikqunun, gá ünje bokooshkágebun?

25 Ká ketenanemissenonim nekânissetök keche kekanduzewag o-o suhnágizzewin ápadush kekekandumowát ketenaneminenim, (konemá ketá we nebwákáwandám keowewáng) ketá we kekandánáwá ánint Israelitug kagebeengwawát, ná-náz che kuhbasanik miátáwizzidjig che peendegawát.

26 Me kokkinná Israelitug guhtuh bemátizzewug azhebecgátágo; Zionink tuh Ünjebá Gabemáje-ewat, ween oguh ikoonuhmowán miázheninnewugizzewin Jacobink.

27 Me o-o azhe wáweendumowugwá ope ikonumowugwá omutche izzhewabizzewinewán.

28 Uhtuzzhindumink meenwájemowinink miátáwizzewug keenowá ünje, uhtuzzhemintwá wanábominjig ságeáwug ööwán ünje.

29 Kitche Manito omegewawin giya onundöngawin uzzháwanindizzoseeng.

30 Ge kuhbekosag kiut tabwá-anemásewag Kitche Manito nöngumdush kesháwándágoozim uhge tabwá-anduhzigwá ünje.

31 Giya weenowá nöngum ká tabwá-anduhzewug keenowá uhmenowerháwándágoozeyag me ga ünje mennowesháwándágozewát.

32 Kitche Manito omowöndonán menik tiabwatunzinit, kokkinná keche sháwanemát.

33 Tiá kitche mámuhkátuhkumik, azhe kitche apetandágwuk, Kitche Manito onebwákáwin giya onágttuhwandumowin, ööpákonegawin ká kushketoseem che nissetotumink, ká tá mikozem azhetwát!

34 Owwanan kakandunk Kitche Manito ötenandumowin, öwwananun gá guhgekemigoojin?

35 Owwanan netam gá menát Kitché Manitón kago, nayá-  
ush che uzshamegawat?

36 Onje ween Onjebámuhguk weowink Onje, emá weowink  
:okkinná kago ween guhtuh kitchetwáwizze gáginsek.—  
Amen.

## CHAPTER XII.

ME Onje nekánissetók, Kitché Manito osháwanjegawin Onje  
eguhgázominenim che buhgittinumag keowewán, bamátuk  
áságewitchehun benuttón onissheshinón, ta apetanágwut Kitché  
Manito che otápenungebun, me o-o ga izzhewabizzeyago-  
um.

2 Kago azhewabuk o-o áke izzhewabizzekago: gwakandum-  
k kenaguttuhwandumowinewán konemá ketá kekandám wa-  
issbeshink mánoizzhewabuk Kitché Manité otenandumowin.

3 Onje neendikit, sháwanjegawin mángoeyán Onje, kokkin-  
á aninnewug andussheyag neendinág, kago kitché apetanum-  
kago keowewán, tuhbusanemoyeuk Kitché Manito azhe má-  
nenigoeyag, che mushkáwandumag.

4 Azhe bátienuk kebuhkazewinenánin keowináng, kokkin-  
ádush buhkazewinun tebishko azhe uhnokátunzeeng.

5 Me debishko ga ezhe bazhekwnk keowinánin Jesus Christ  
ámowy, kokkinnágo mámowy keowinánin ché ápiche ba-  
rekwnk;

6 Papuhkán kege ezhe mámenigomin menittewin, sháwan-  
éwin kishpin we tebátotumunk, umbasinno tebátotuntá, mush-  
áwandumowin gá menigoeyunk:

7 Uhgamá uhnokewin, umbasino uhnoketá, ketuhnokewin-  
ánin, weendush guhgequat, máno oguh tuzzhékán oguhge-  
jawin:

8 Ween kashketót owwe guhgequat máno tuhguhgequa: ween  
ágewat, wawane, tuhmegewago che enandunk, ween nágá-  
zzit, máno oguh tuzzhékán: weendush sháwanjegat, máno  
h sháwanjega wawane che enandunk.

9 Keságe-ewawin, kago kuhgianizzewin guhtuh tuhgoosinón.  
æengandun miánátuk, meenjünenun wanissbeshink.

10 Mánowesháwanindig mamáshkót, kitchetwáwéittig ma-  
áshkót.

11 Kago ketimishke kago uhnokewin, tuh gezheshawátizze-  
ng kechichágowáng, uhnoketowag Kitché Manito.

12 Keguh pápenanemóm che enandumunk mushkáwandum-  
:kekotuhgetowinewáng mozhuk uhnumeág.

13 Máménik uhnumeájig azhe muhmunazewát: keshawátiz-  
notowik oweuh.

14 Sháwanemuk uhgew kemutchetotonágook, sháwanjegag,  
go kekáwetunkago.

15 Weje mennowánegoozemikóg, manowánegoozidjig, we-  
mowemikóg mawidjig.

16 Tebishko ienandumónk mámowy kago kache apetanág

gwukin papámandun kago, tuhbusandumók keowewán tebishe uhgew tabusandágoozidjig, kago nebwákáwandun kago keowewán.

17 Kago ázhetowáákan aninne ningótono ezhe mutchetotók, quiuk izzhewabizzin che kushketoyun kago anosumewát kokkinná aninnewug.

18 Kishpin kushketoyag mennoinnuhwandeyeuk kokkinná anishanábag.

19 Siágeinnuhgook, kago weká tebinowa oweuh mutchetotowá kago, oweuh enishkátizzetonag kago keenowá ázhetti nishkátizzetowá kago, oshebe-egáta neendebandán buhsbmzhaogowizzewin, neen neengub tebáán, eketto Kitche Manito.

20 Eu ónje, keshánganeminág, buhkuttat, ushumik, gáshkunábágwat, menihik che minnequat, eu totumag uhkukuhzhan keguh oguisetowáwá óshtegwánink.

21 Kago mutche izzhewabizzewin keguh uhnewishkágooseenáwá, uhnewishkumók mutche izzhewabizzewin che mennoizzhewabizzeyag.

### CHAPTER XIII.

КОККИНА oguhtepieganáwá nágánizzinidjin; ká kago negánizzewin, meatuh Kitche Manito mágewat: negánizzewin anduhgóg me Kitche Manito ogemegewan.

2 Eu ónje, ween anákonunk nágánizzewin onánákonán Kitche Manito otepákonegawin, uhgewedush nánákonungig oguh otápenumázoonáwá kotuhgittowin.

3 Nágánizzidjig, káween oguh gwasageásewán mennoizzhewabizzinidjin meatuh macheizzhewabizzinidjin gagwasageáwájin, káween innuh keguh gosásewán nágánizzit? mennoizzhewabizzeyag, nágánizzit keguh mámowyewumik.

4 Ween Kitche Manitón otuhnonigón keche mennototók. Kishpindush mutche totumun, sagizzin; káween unishá oguhguh bikunzeen uzzhoweshk; Kitche Manitón otuhnonigón keche buhshunzhawát mutcheizzhewabizzinidjin.

5 Me eu onje, ónjittá ga ónje tabwatowag, káween atuh nishkátizzewin ónje, tebinowadush ketenandumowinewá ónje.

6 Me o-o wanje tepáumag tepáumátewin; Kitche Manito otoskenegamemigowán che uhoketowáwát uzzhuhnoketumwát o-o uhokewin.

7 Kokkinná azhe guhgekimigoeyag, izzhewabizzig tepáumowik, ween watápenunk tepáumátewin; gosik uhow anandágoozeyag che gosag; kitchetwáwanemik uhow anandágoozeyag che kitchetwáwanemag.

8 Kago oweuh aninne mazenumowá kago, kago, meatuh, che sásageittiyag, weenowá siágeittidjig otawatánáwá tepákonegawin.

9 Ónje o-o, kago bisshegwátizze kago, kago nishshewa kago, kago kemote kago, kago guhnowishke kago, kago we otápenumowá kago kewejetuhkewamágun otieem; kishpin gys

ninowá anduhgogwan gubgequawin, mego o-o mámowý, sá-  
peikóg kewejetuhkewamágunewág azhe ságeittizzoeýag.

10 Ságe-ewawin izzhawabizzewin ká ezhe mutchetotowásse-  
vut kewejetuhkewamágunun; ságeittink me tabwatumink tepá-  
sonegawin.

11 Binná me shegwouh chewe gooshkoozingebun nōngum;  
azhew nowutch tuhgomuhgut che bemájeiggoeyag ope an-  
lughogebun wiazhkut tiabwatumáng.

12 Dibbikut kagá eeshquása, gezhigut bazhew tuhgoo; um-  
asinno wabenuntá kushkedibbikut uhokewin, pezekundámin  
wásayá ushwewenun.

13 Wawane bamosatá, tibbishko gázheguhkin, káween ween  
kewushquabe wekoondewinink, káween bisshegwátizzewinink,  
káween kekándewinink :

14 Pezekonittizzók Jesus Christ, Neenkitche Manitoménán,  
kago nianemowinekakago mutcheizzhewabizzewin.

## CHAPTER XIV.

WEEN nánuhmutinik omushkáwandumowin, otápenik, kago  
guhánjetowá kago che tabwatunk.

2 Bazhek aninne tabwatunk, kokkinná kágo otá mejin, ba-  
zhekduh nánuhmutinik otenandumowin natáwegininidjin ome-  
nawán.

3 Wuhow májit, kago oguh pápizhemáseen uhow májissinit,  
weendush májesig, kago oguh tebugemáseen, uhnew májinit;  
nje Kitche Manito, oge otápinegōn.

4 Owwanan keen wíáweyun, tabákonut, bakánizzit aninne,  
tuhnoketágaweninnemun? anosumuhbenit tebinowa tabanemi-  
toojin onebowit gamá pongesin, kagat ōnjittá tuh nebowwe,  
Kitche Manito okushketōn che nebowinit.

5 Bazhek aninne enandum, bazhek gezhigut owushema ape-  
andágwut bazhek apetandágwuk; bazhekduh aninne enandum  
kokkinná gezhigutōn, tibbishko apetandágwutōn enandum. An-  
luhzhit aninne, máno tuh mushkáwandum anandunk.

6 Ween kanowandunk gezhigut okunwandumowán Kitche  
Manitōn, ween kanowandumowásig, Kitche Manitōn gezhigut  
tá okunwanduhzeen; ween wásnit oweesenetowán Kitche  
Manitōn ōnje megwach otinnán Kitche Manitōn, weendush  
wásinissig owesenetowásig Kitche Manitōn megwachenát Kit-  
che Manitōn.

7 Ká oweuh andussheyunk tebinowa weow ōnje bemátizzisse,  
tádush oweuh aninne tebinowa weow oneboittizzose.

8 Bemátizzeyunk, Kitche Manito ketōnje bemátizzemin,  
tshpin neboeyunk nenebotowánán Kitche Manito; kishpin nebo-  
áng, giya kishpin bemátizzeyáng, bōchigo Kitche Manito ke-  
ebanemigonán.

9 Me gá izzhewabizzit Christ uhgenebōt, minowádush ge  
nishkát, ge bemátizzit, keche Omanitomewát nabojig giya  
amátizzidjig.

10 Wagonan wanje tebakonut kekánis? wagonan kakoochishink wanje enanenemut kekánis? Onje kokkinná keguh nebowwemin anosumuhbit Christ otepákonegawinink.

11 Azhebe-egátáigigo mazaniegunink, ezhe bemátizzeyán eketto Kitche Manito, andusshewát kokkinná neenguh shuhgushketágóg kokkinnádush andusshewát neen Kitche Manitóm oguh enáwán Kitche Manitón.

12 Kokkinná andusshéyáng keguh buhgittenumowánán Kitche Manito keowinánin.

13 Umbasinno, kago tepákonittesétá minowá, náguttuhwadumók, koshá o-o kago oweuh aninne oguh uttowáwán weknisun kago che bezogashinit.

14 Neenkekandán Jesus Kitche Manito neengeguházomik káween kago benezik, káween ussinón oweuh atuh wentu enandungin kago, wenuttinne.

15 Kishpin kekánis ánwandumók májeun, ká quiuk ketotuzé kago oweseneyun onje, banájeákan uhow Christ ga onje najin.

16 Kemenzoizhewabizzewin kago tuh mámutche tuhzhinjegátasenón.

17 Onje Kitche Manito otogemáwewin káween mejimewuzenón ká giya menequawinewunzenón, quiuk izzhewabizzewinewun, mennoinnowandewin, mojegandumowin Kitche Manito Ochichágwun onje.

18 Oweuh aninne uhnoketowát, ono iuheen, oniandumeán Kitche Manitón, oniandumeán giya aninnewun.

19 Umbasinno, nopenuhtuntá ono iuheen che mennoinnowandunk ga onje mennoizhewabizzeeng.

20 Kago banájetokan Kitche Manito otuhnokewin wesewin onje. Kokkinná iuheen banúk, mutcheizzhewabut koshá 'ow aninne ketwan májit ánuh kekandunk mutche izzhewabut-inik.

21 Tá onissheshin che mejeseeng weyás, giya che menequaseeng shomenábo, uhnóch giya kago ga onje ositáwandunk nekánis, gamá ga onje nenuhmizzit.

22 Kemushkáwandum innuh? kunwandum tebinowa anosum-eet Kitche Manito, sháwandágooze 'ow aninne weká machetuntzik kekandunk mutcheizzhewabut-inik.

23 Weendush wiágoonwatunk ketwan májejin buhnátizis; ween mushkáwanduhzik mutcheizzhewabizze.

## CHAPTER XV.

NEENOWINT menik muskáwizzeyáng, ketá nezhokomowánánig nanuhmizzidjig, káween weenigo chewe niandumeá-tizzeoyunk.

2 Máno kokkinná andusshéyunk ketá niandumeánán kew-jetuhkewamáguninán mennoizhewabizzewin onje.

3 Tebishko Christ, ká ezhe niandumeittizosig, azhebe-egátáigigo, ketozomigowin neendotissigón.

4 Kishpin kago gú ozhebe-egátág kiut keguhgekimegowin-ánin gá ònje ozhebe-egátág o-o uhbeoyunk ápadush keche òje niandumink mazaniegunink.

5 Nóngum Kitché Manito ween mágewat mennowánegwan-umowin ápadush meninunk kokkinná tebishko keche enan-umag Jesus Christ ga ezhe meenwandunk.

6 Konemá tá bazhekwn ketenandumowinewá, giya tuh bahkwun ketonewá megwetch keche enug Kitché Manito ósun, reen Kekitché Manitomenán Jesus Christ.

7 Eu ònje shusháwanindig eu ònje tebishko Christ gá ezhe háwaneminunk Kitché Manito okitchetwáwizzewinink ònje.

8 Neendikit ween Jesus Christ sáságewitchehawinnewe uloketunk gewetázhawin Kitché Manito otabwawin ònje, keche óngétóng o-o wáweendumátewin gá ezhe wáweendumowint-rá ósemág.

9 Giya miátáwizzidjig megwetch oguh enáwán Kitché Manito osháwanjegawin ònje azhebe-egátágigo, o-o keguh nuh-uhmótón ketuhnozowinink magwaiuhe miátáwizzidjig Ne-anitón gágineek keguh enin.

10 Minowádush eketto, pápenanemoyeuk miátáwizzeyag íáwowy otuhnishanábamun.

11 Minowádush, uhnumeatowik Kitché Manito kokkinná an-ushayag miátáwizzeyag, megwetch enik Kitché Manito kok-kiná anishanábatook.

12 Minowá Esaias eketto, Jesse ojebekáwit tuh mokishká een oguh ogemákundowán miátáwizzinidjin.

13 Nóngum Kitché Manito ween mágewat buhgoosanemo-in máno keguh totonim che mennowánegwandumag che in-ihwandeyag uhtawatumag, che buhgoosanemoeyag Kitché Manito Ochichágwun omushkáwizzewin ònje.

14 Neen tebinowa neenkekandán nekánissetók uhmooshke-tyag nebwákáwin, kekushketóm che kuhgekindeyag ma-tashkót.

15 Káween nándás, nekánissetók, kege óshebeumonim now-ech kesheguhnoninuhgook, owwe ómbwa-andumonuhgook ke-águttuhwandumowinewá e-e sháwandágoozewin ònje Kitché Manito gá mezhit.

16 Ònje neendá guhgequa che guhgekemugwá miátáwizzid-ig Jesus Christ ònje, uhnoketowint Kitché Manito omeenwá-mowin; konemá Kitché Manito otá otápenán miátáwizzidjig sáságewitchehawinewá, ge benechegázowug Kitché Manito Ochichágwun ònje.

17 Kago neendíán ga ònje, kitchetwáwanemoyámbán Jesus Christ ònje magwa ono iuheen Kitché Manito tiabwa-andun-in.

18 Neenguh shágwanim che tuhzhindumán ono iuheen Christ á neenge ònje enuhnokese quiuk keche ònje izzhewabizze-rát miátáwizzidjig.

19 Kitché uhnekewinun kitché mámuhkátuhkumik ònje Kit-ché Manito Ochichágwun. omushkáwizzewin ònje, me eu Je-

rusalemink gewetáuhedush nánázh Illyricumink, wawane babághuqqua Christ omeenwájemowin.

20 Kagat neenge wekoochetón che guhgequayán meen mowin káween emá Christ otuhnozowin uzshuttanik Or ween neendá ágweto-ozhegase bakánizzit aninne ozhega 21 Azhebe-egáttagigo, uhgewedush gá nonduhzigook nissetotumög.

22 Me o-o ònje ká ònje otissinonuhgook kiut.

23 Nongumdush ká minowá ningótoto neenguh enuh emá o-o tuhnhkewinink, kitche nebewá tusso keken aquo enandumán we be otissinuhgook,

24 Kishpin Spainink ezhe babámátizzeán keguh beoti ápadush wábomugwá papámátizzeán ketenameninin nezhokomoweyag papámátizzeán kishpinigo nowutch wandumán wejewinuhgook.

25 Nongum Jerusalemink neendezhá, che uhnoketot uhnumeájig.

26 Enandumög andánuhkejig Macedoniaink giya Ach che mámenáwát kago katemákkizzinidjin Jerusalemink.

27 Kagat niandumeáwug uhgew, omazenumowáwá uhnew kishpin miátáwizzidjig ge ezheintwá ántint otezi winewá oguhgequawinewá nayáb tá menáwug ántint omá á otinnotawizzewin.

28 Ope kezhetáyán o-o, ope kezhekumán o-o enuhno keguh beotissinin Spainink keche ezháeyán.

29 Neenkekandán ope we be otissinuhgook neenguh m kenan Christ omeenwájemowin osháwanjegawin.

30 Kekuhquajemenim nekánissetók Neenkitche Mani nán Jesus Christ ònje giyadush Uhchichágemá oságe-ev ònje uhnumeatumoweshig, uhnumeatowik Kitche Manito.

31 Konemá neendá ònje getishkeág uhgew tiabwatunz Judeaink ; neenduhnokewindush ga enuhnokéan Jerusalemink konemá tá ònje mennoizzhewabizzewug uhnumeájig.

32 Konemá ketá beotissinin mennowánegoozewinink, I Manito otenandumowinik, ga ápiche chewejewinuhgook ! mennowánegwandámin.

33 Kitche Manito ween mágewat innuhwandewin mánguh mennoinuhwanigowá kokkinná. Amen.

## CHAPTER XVI.

KEGUH innuhwanduhininim Phebeun neendowamáni noketunk uhnumeawin Cenchreaink ;

2 Mennototowik Kitche Manito otuhnozowinink uhnun ga izzhewabizzewápun, kishpin kago nundowandunk c zhokomowag, nezhokomowik, nebewá ween obenánezhel wán neengenezhokomág giya neen.

3 Uhnumekowwik Priscilla, giya Aquila, neen ná mowwidjig Jesus Christ ònje ;

4 (Obuhgittenánáwán Oshtegwánewán neen che ōnje bemá-  
izzeyán; megwatsh neendenág, káweendush atuh weenowá,  
iya miátáwizzidjig uhnumeájig neendenág;)

5 Uhnumekowwikóg uhnumeájig andáwát abinidjin: siáge-  
g Epenetus, me 'ow netam menekánewit Jesus Christ Achai-  
ik.

6 Uhnumekowwik Mary, kitche nebewá neengenezhokomá-  
onán.

7 Uhnumekowwik Andronicus, giya Junia, neendinowamá-  
unug, neejowwákánug apetanágoozewug magwaihę kage-  
uanidjin Christun wájewájig negán chebwá wejewug.

8 Uhnumekowwik Amplias, ween siágeug Kitche Manito  
huhnozowinink.

9 Uhnumekowwik Urbane, názhokomowweyumint Jesus  
Christ otuhnozowinink giya Stachys siágeug.

10 Uhnumekowwik Appelles, kakandágoozit uhwejewát  
hristun. Uhnumekowwik Aristobulus kokkinná giya andus-  
tawizzit Kitche Manitōn wájewájig.

11 Uhnumekowwik Herodian neendinowamágun giya Nar-  
issus andussotawizzidjig.

12 Uhnumekowwik Triphena, giya Triphosa, uhnekewájig  
itche Manitōn. Uhnumekowwik Persis siágeug nebewá otuh-  
oketowán Kitche Manitōn.

13 Uhnumekowwik Rufus, Kitche Manitōn gá onákonigoo-  
n, ōgeen giya neen neenguh.

14 Uhnumekowwik Asyncritus, giya Phlegon, giya Hermas,  
iya Patrobas, giya Hermes, wekánissun wájewigowájin.

15 Uhnumekowwik Philologus, Julia, giya Nercus, giya ot-  
wamán, giya Olympas, kokkinná giya uhnumeájig wájewi-  
ojin.

16 Iyuhnumikotátig wawane che ojeendeyag. Christ otuh-  
tneájig ketánumekágónáwá.

17 Binná nekánissetók ketenenim, nágtutuhwanemik uhgew  
uhmemegonátizzidjig bapámanduhzigook o-o ezhetwáwin an-  
uhzhekumunk metágwaetowikóg.

18 Káween otuhnoketowásewá Kekitche Manitomenán Jesus  
Christun, meatuh tebinowa omisutáwá; menno ekettowinun  
hennogegetowinun ōnje owiazhemigónáwán kagebátizzidjig  
taewán.

19 Kemennoizzhewabizzewin kokkinná kekanjegáta, neen-  
itche pápananim keenowá ōnje, umbadush ōnjittá kekandum-  
g wanishshink kekáduhzewagduh mánátuk.

20 Kitche Manito gezhawátizzit keguh tuhtuhkokáttumoig-  
owá Mutche Manito wiebuh. Kekitche Manitomenán Jesus  
Christ uhsháwanjegawin keguh wejewigónáwá. Amen.

21 Timotheus ween wájuhnokenit, giya Lucius, giya Jason,  
iya Sosipater, neendinnowamágun ketuhnemikágowág.

22 Neen Tertius, gá ozhebeumán o-o mazeniegun ketunne-  
ikonim Kitche Manito ōnje.



23 Gaius usshungaweninne ween wátuhgamug kokkinná giya uhnumeájig ketunnemikágowag. Erastus nágánizzit otanonk ketunnemikág, giya Quartus wekánissemá.

24 Máno Neenkitche Manitemenán Jesus Christ keguh sháwanemigowág kokkinná andussheyag. Amen.

25 Nöngum Ween kashketöt che söngainág neenguhgequawinink uhguhgekindink Jesus Christ, (azhe wábundi-itink kiátuhkin ápinna aquó ákewung gátöngin,

26 Nöngumdush nágwitcheháta giya mamándáwizzidjig otoshebe-egunnewán önje, azhe guhgequat giágega bemátizzit Kitche Manito kokkinná azheweenzojig kekandumonawug, keche tabwatumowát mushkáwandumowin ;)

27 Ween Kitche Manito ween atuh nabwákát tuh kitchetwíwizze Jesus Christ önje, gágineek. Amen.

¶ Romanug geozhepeumowáwug Corinthink önje, Phebe ween uhnoketowwát uhnumeánidjin Cenchreaink, omáchetön.

# NETAM MAZANIEGUN CORINTHIANUG OSHEBEUMOWINTWAW.

## CHAPTER I.

PAUL, uhnew Jesus Christ anonájin, ween Kitche Manito gá uhgemájin, giya Sosthenes nekánissenán,

2 Kitche Manito otuhnumeawinink Corinthink atag, neen-  
oshebeumonánig, uhgew tiabwatungig Jesus Christun, anum-  
ijig aninjig, kokkinná giya uhnöch ayiájig anumeatowájig  
Jesus Christun Kekitche Manitomenán kokkinná Okitche Ma-  
nitomewán :

3 Keguh sháwandágoozim, keguh mennoinnowamáwá Kit-  
che Manito Kósinán, giya Kitche Manito Jesus Christ.

4 Gágineek megwach neendonanemá Neenkitche Manitóm  
eenowá ünje, Kitche Manito osháwanjegawin ünje kemenigóm  
Jesus Christ ünje :

5 Kokkinná kago kekitchetwá weigowá kokkinná gegetowin-  
ink kokkinná, giya kekandumowinink ;

6 Jesus Christ ogegetowin azhe mushkáwissink keowwe-  
áng.

7 Kokkinná tatussin azhe menigoeyag uhbeoyag che tuhko-  
ink Kekitche Manitomenán Jesus Christ :

8 Ween ga söngeinnag nánázh ga áquo bemátizzeyag, kago  
he ánwandágoozisseyag, ope gezhigut tepákonegai Kekitche  
Manitomenán Jesus Christ.

9 Onjittá Kitche Manito tuhtabwa, menik aketöt, ween gá  
ndominag che wejeweag Oguisun Kekitche Manitomenán  
Jesus Christun.

10 Ketuhnumeatön, nekánisstök Kekitche Manitomenán Je-  
sus Christ otuhnozowinink ünje, kokkinná andussheyag mámowy  
bbishko mego ga ekettoeyag, weká che buhkawenittisseyag :  
awane mozhuk keguh mámowy ittim tebishko che enandumag  
we bazhek wunk ketebákonegawinewá.

11 Neengeweendumágo, nekánissetök, azhewabizzeyag Chloe  
dát andájig, neengeweendumágög, uhkekándeyag.

12 O-o neendikit, andussheyag keti-ekettóm, Paul neendino-  
wá bazhek eketto ; minowá bazhek, neen Apollos neendino-  
wá eketto, minowá bazhek, Cephas neendinotowá ; minowá  
zhék, neen Christ neendinotowá, eketto.

13 Ween nuh Christ ge onuhoke ? Paul nuh gá ünjenat keow-  
wán ? Paul nuh otuhnozowinink kege baptizemigóm ?

14 Megwetch neendená Kitche Manito neen oweuh uhge hap-  
missenenuhgook meatuh Crispus giya Gáius ;

15 Oweuh andussheyag keche ekettosig keche baptizeug te binowa neenduhnozowinink.

16 Giya uhge baptizeug Stephanas andussogot; káwee neenkekanduhzeen oweuh minowá keche ge baptizeug.

17 Káween neenduhnonigose che baptizewayán keche guhgequayán atuh, káween ween nebwákágegetowinink konemá Jesus Christ oguhgequawin tábanáchichegáta.

18 Jesus Christ oguhgequawin, kuhgepátandágwut enandum-ög mache izzhewabizzidjig: keenowintdush menik bemátizzewin, Kitché Manito omushkáwizzewin ketenandámin.

19 Ezhebe-egáta, neenguh banájetowág nabwákájig onebwákáwinewá, neenguhtotán ningöt che inábuhtussinök anishábag onebwákáwinewá.

20 Ahneesh uhgew nabwákájig? áneesh 'ow wazhebe-egat? áneesh 'ow natágetöt omá ákeeng? Kánuh Kitché Manito oge nishewuhnájetoseen onebwákáwin o-o ákeeng?

21 Onje Kitché Manito onebwákáwinink, ákeeng nebwákáwin, ká okekanemáseen Kitché Manitón, Kitché Manito nisdum guhgepách oguhgequawin, keche onje bemátizzewát tabwatungig.

22 Jewug onundowandánawá mamándátotumowin, Greekugdush nebwákáwin, onundowandánawá:

23 Christ uhgesussuhgáquo-önt, neenowint neenguhgequamin, Jewug keche onje betákoozetashinowát, Greekugdush okuhgepátizzewinewá.

24 Uhgewedush nandominjig, niyazh Jewug giyá Greekug Christ Kitché Manito omushkáwizzewin giya onebwákáwin.

25 Onje Kitché Manito okuhgebatizzewin, owushema nebwáká, aninne azhe nebwákát giya Kitché Manito oneennuhmizewin owushema mushkáwizze aninne apecheweet.

26 Binná azhe nundomigoeyag, nekánissetök, káween gwath bátienissewug nabwákájig, magwaiuhe ákeeng andánuhkegít, ká bátienissewug kache apetandágoozidjig:

27 Kitché Manito ogeonuhgindán kuhgebatizzewin ákeeng che mámuhkátandumowát nabwákájig, Kitché Manito ogeonuhgindán nánuhmukkin ákeeng, che mámuhkátandumowát kache apetandágoozidjig;

28 Mache andágwukkin ákeeng, giya iuheen shángandaningin Kitché Manito ogeonuhgindánun, iuheen giya anduhgossinök keche onje banájetong iuheen anduhgootin ningoot che inábuhtussinnök:

29 Ká oweuh aninne oguh kitché twáwanduhzeen weow osumeet Kitché Manito.

30 Keenowá ketebanemigowá, ween Jesus Christun, ween Christun, ween Kitché Manito gá ozhittonunk nebwákáwin, giya quiuk izzhewabizzewin, giya beneittizzewin, giya apemowin:

31 Azhebe-egátagigo, ween gachetwáwizzit, oguh kitché twáwizze Kitché Manitón onje.

## CHAPTER II.

NEENDUSH nekánissetók, ope watisinnuhgook, ká menno egetowin neembegegizzisse, ká giya gwetch nebwákáwin, hweendumonuhgook, Kitche Manito ogegetowin:

2 Neengewuhwanandum kiut, kago bakánuk keche we keanduhzewán uzzhiáeyag, meatuh Jesus Christ uhgo sussuhgá-uo-ónl.

3 Magwouhdush wejewinnuhgook neenge gitche neennuhmiz, eengitche kotáj; neenge gitche nuhningishká.

4 Neengegetowin neenguhgequawin ká mennotágoosinnón ninne onebwákáwinink, meatuh uhmizzhisshowwenagwiittóng itche Manito omushkáwizzewin giya Kitche Manito Ochichá-gwun omushkwizzewin;

5 Kemushkáwandumowinewá, kago guhtuli tuhgoosinón ane onebwákáwinink, meatuh Kitche Manito omushkáwizze-inink.

6 Anawak neenebwáká gegetomin mámowy uhgew quiuk zhewabizzidjig; ká omá ákeeng nebwákáwin áwunzenón, áween nágánizzit omá ákeeng onebwákáwin áwunzenón, nis-áewunátizzewug.

7 Neenóndágonámin uhtuhzhindumáng Kitche Manito oneb-ákáwin kiátuk nebwákáwin, Kitche Manito ogeonuhgindán rosumissink áke keche ónje kitchetwáwizzoyunk:

8 Eu nágánizzidjig omá ákeeng kakanduhzigwá: kishpin ekandumowápun ká tá ge sussuhgaquowáscwán Kitche Mani-to kitchetwáwizzinidjin.

9 Azhebe-egátá koshá ákezhigomá ká wábemuhgussinón, lowwugámá ká nóndumomuhgussinón, aninne ota ká onágut-ihwanduhzenun ono iuheen Kitche Manito gá ozhetowát uh-áw siágeigoojin.

10 Kitche Manito ogewábanduhán Ochichágwun; Uhchi-hágomá kakandunk kokkinná iuheen, kagat Kitche Manito áátojin.

11 Owwanan aninne kakandunk aninne tabandunk, meatuh áchichágonit aninnewun gagishkowájin? me tibbishko Kit-che Manito iuheen ká oweuh aninne okekanduhzenun meatuh Kitche Manito Ochichágwun kakandunk.

12 Káween neenge otissigoosemin Ochichágomá omá ákeeng neatuh Kitche Manito Ochichágwun; keche ónje kekandumunk iuheen wanepuzh Kitche Manito máninunk.

13 Ono iuheen atumunk káween o-o gegetowin aninnewun nebwákáwin gubgequat, meatuh Kitche Manito Ochichágwun gagequat; tebhugindumink Ochichágomá iuheen ochichá-gónk.

14 Uhnóch azhewabizzit aninne káween ototissigooseen iuh-áw Kitche Manito Ochichágwun, kuhgebátizzewinun otenan-ánun, ká otá kekanduhzenun ónje Ochichágomá wanje ke-andumink.

15 Ween Ochichâgomán gagishkowâjin kokkinná iuheen otebâkonânun ween tebinowa kâ oweuh aninnewun otebâkonigooseen.

16 Owwanan kakandunk Kitche Manito onâguttuhwandumowin keche kushketopun keche guhgekemat; Christ onâguttuhwandumowin neendiâmin.

## CHAPTER III.

BINNA neen nekânissetök kâ neendâ kuahketose, keche guhnoninuhgook, azhe guhguhnoninâgwâ ochichâgwun gagishkowâjig o-o atuh ochichâgwun gagishkowâsigook gegâkwât tibishko uhgew uhbenocheewidjig Jesus Christun.

2 Totoshâbo kegeusshuminim, kâween veyâs: kiâbe kâween ketâ kushketoseem keche nôndumag, nôngum giya kâween kekushketoseem che nôndumag.

3 Kiâbe kemutcheizzhewabizzim, kiâbe keguhâwanindim, kekekândim, kewemuhmutchetotâlim, kâween nuh, kemutche izzhewabizzisseem? kânuh aninneeng ketizzhebamosaseem?

4 Magwouh bazhek Paul, neendinotowâ eketto, minowâ bazhek neen Apollos neendinotowâ eketto; kânuh kemutche izzhewabizzisseem?

5 Owwanan 'ow Paul? owwanan 'ow Apollos? kâween nuh kagequajig âwisewug, weenowâ wanje tabwatumag, tebishko Kitche Manito azhe menât kokkinnâ aninnewun?

6 Neengeketega, Apollos oseguhundân; Kitche Manitoduh megewa menekân.

7 Mego eu, ween kategat, kâween ningôt inâbuhtizzisse, ween giya sâgâunjegat, kâ ningôt inâbuhtizzisse, Kitche Manito koshâ megewa menekân.

8 Ween kategat giya sâgâundunk bazhekowug, kokkinnâ aninnewug oguh otissigônâwâ otebâumâgawinewâ menik anuhnokewât.

9 Kemâmowy uhnetowânân Kitche Manito; keenowâ Kitche Manito gâ ozhetôt.

10 Menik Kitche Manito gâ ezheit tibishko, nabwâkât tabandunk ozhegawin, neen neenge ozhissittôn ozhegawin, bakânizitdush aninne otozhegâtân. Kokkinnâ aninnewug tuh tattâbbewug ga ezhichegawât.

11 Kâ oweuh aninne otâ ozhissittoseen bakânuk ezhetwâwâ, meatuh nôngum âzhiâ gâ ozhissittông, ween Jesus Christ.

12 Kishpin oweuh aninne ogitcheiube ozhissittôt o-o ezhetinik, ozâwâ shoneâ, giya shoneâ, giya sunâguk âsin, giya metig, giya mezhushkeen, shegooshkishesgunun;

13 Kokkinnâ aninnewug otuhnokewinewâ tuh nâgwutchege gezhigut guhtuh ônje bâkissin; ishkota oguh kuhquadebânânun kokkinnâ aninnewug otuhnokewinewâ, owagotogwanowâ ôgwan.

14 Oweuh aninne otuhnokewin banátussinók, ogitcheiube wahissetót, tebámátewin oguhtíán.

15 Oweuh aninne otuhnokewin chágetanik guttuhwumetázo, veendush ween weow tuh bemátizze, tibbishko ishkota che Óne bemátizzit.

16 Kánuh kekekanduhzeenáwá Kitche Manito otuhnumeawegumik, áweyag? Kitche Manito Ochichágwundush kegegishowag?

17 Kishpin oweuh aninne we banájetót Kitche Manito otuhumeawegumik Kitche Manitón oguh banájeigón : Kitche Manito otuhnumeawegumik kitchetwáwandágwutinne, keenowá u uhumeawegumik ketáwim.

18 Kago oweuh aninne tuh wiazhindizzose, kishpin oweuh ninne andussheyag nabwákánidjin enandágoozit omá, ákeeng íno tuh kuhgebátizze che Ónje nebwákát.

19 Nebwákáwin omá ákeeng kuhgebátizzewin otenandán ítche Manito ozhebe-egáta, otuhkonan nabwákánidjin tebiowa okuhgianizzewinewá Ónje.

20 Minowádush Kitche Manito okekandán nabwákájig oteandumowinewán, uhkuhgebátizzewát.

21 Eu Ónje kago oweuh aninne oguh kitchetwáwanemáseen ninnewun ; kokinná iuheen keenowá ketiemewá ;

22 Kishpin Paul, giya Apollos, giya Cephas, giya áke, giya emátizzewin, giya nebowin, giya iuheen pichenuk anduhgoin ; kokinná keenowá ketiemewá ;

23 Christdush ketebanemigowá · Christdush Kitche Manitón ebanemigón.

## CHAPTER IV.

МАИНО aninne keguh enanemigonán, Christ oguhgequawen nemun áweyunk, kanowandungig gámotuttinik Kitche Manito otiemun.

2 Minowá giya enandágoozewug keche nebwákáwát, kanoandungig iuheen.

3 Neen ween káween gwetch neembabámanduhzeen che bákoneyag gamá oweuh aninne che tepákonit, kagat, káween eendepákonitizzose ;

4 Káween kago neenkekanduhzeen ezheka ; ká koshá quiuk sendÓnje izzhewabizzisse : ween tepákonega, Kitche Manito.

5 Kago ween kago tepákonung kago chebwá ochichesag, ínázh Kitche Manito che tuhkoshink, ween ga betót iuheen ísáyáng, iuheen giya chesingín kushkedibbikuttónk keche ígwuk nágutuhwandumowinun otaemáng ; kokinná aninneug oguh menno tuzzhemigón Kitche Manitón.

6 Ono iuheen, nekánissetók, neenge tuzzhindánun neen tenowa giya Apollos, keenowá Ónje ; che Ónje kekandumag go neenowint Ónje, ká owushema oweuh aninne ketá apetaneásewá menik azhebe-egátá, kago oweuh andussheyag tuh tche apetanemáse keche nuhnishkanindeyag.

7 Owwanan antotonág keche muhmiuhgizzetátéyag? wagonan ayáeyag eu gá menigosewag? kishpin gá menigowagwan, wagonan wanje kitchetwáwanemoeýag tebishko gá menitisingin?

8 Binná nōngum ketabissinneem, kewánuttizzim, ketogemá-kundám tábishko kitché ogemáng uhwá wetokonung; ápadush neendenandum Kitché Manito ōnje, ogemáweýag giya neenowint konemá neendá ogemáwemin.

9 Neendenandum Kitché Manito neenge ishquaihe onákonegonán, ope wanákonát anonájin, neenge enuhgemigomin keche neboeyáng: neenkekinowáchichegázomin che kekinnowátandágoozeyáng ákeeng, giya che kekinnowátanemeumitwá Kitché Manito omezhinowamun, giya aninnewug.

10 Neenguhgebátizzemin Christ ōnje, keenowádush kenéwákám Christ ōnje; neen neenuhmizzemin, keenowádush kemushkázizzim, keenowá kekitché apetandágoozim, neenowint-dush neennisshewuhnátizzemin.

11 Kagat nánázh nōngum, neembukkuttamin newemeequamin, peengwoshshágitlamin, neembukkittaegázomin, ká ningooche neendásemin;

12 Neenduhnokemin, uhnokeyáng tebinowa neenninjenáng; uhnanebekinjegázoyáng neen sháwandágoozemin, muhmutche totágoyáng, neen kushketomin mámázhetoeýáng.

13 Muhmutche tuzzhemigoyáng neenduhnumeámin; wegusseink neendotágomin ákeeng cháshuttáumink nánázh nōngogezhigut.

14 Káween che águtcheinnuhgook ketōnje oshebeumoinim ono iuheen; keguhgázominim tebislko waguisingin siageinjig.

15 Konemá metáchink metoswák tuzzhetoganug gagekeminágook Christ ōnje, káweendush ween bátiensissewug ōsewá, neen kōsewá meenwájemowin ōnje.

16 Eu ōnje ketuhnumeatonim keche kekinnowanemeyag.

17 O-o ōnje kegeizzhenizzhuhumonim, siágeug neengus Timotheus, nebwáká Kitché Manitōn ōnje, keguh kekandun-nigowá neendizzhewabizzemin, Christ otezhetwáwin azhe guhgequayán mizze kokkinná uhumeawegumigōnk.

18 Ahmint ōmbáshewug, ōnje enandumōg che beotissinuhgook.

19 Wiebuh keguh beotissininim kishpin Kitché Manito eandunk; neenguh kekandán, káween ween ogegetowinewá gá ōmbáshējig, omushkázizzewinewá koshá.

20 Kitché Manito ogemáwewin káween gegetowin áwun-nōn; mushkázizzewin áwun.

21 Wagonan nandowandumag? buhshunzhaegun innuh keguh beotissininim, uhgamá ságeittewin, giya ochichágomá bakádizzewin?

## CHAPTER V.

TEBAHTOCHEGAWTA, bisshegwátizzewin uhtuhgook, agwaiuhe uzziáeyag; káweká e-e tinnouh bisshegwátizzewin tuhgoosinnón miátáwizzidjig, bazhek kechewewit Gum ewinne.

2 Keenowádush kege Ómbáshim, ká kege osittáwanduhzeem, een wuhow gátotunk o-o tá ge ikkoonegázo magwaiuhe uzziáeyag.

3 Úhpukawininnuhgook o-o neow owejewinnuhgook neenichág neengetebákoná ázhiá o-o gátotunk ono iuheen.

4 Miáónjeitteyagoon, quiuk totumók Jesus Christ otuhnozinink, mámowy neenchichág, Neenkitche Manitemenán Jesus Christ, omushkáwizzewinink,

5 Uhow tebinowa Mutche Manito che menint, che banájetoint weow, ochichágwundush konemá che bemátizzinnipun itche Manito Jesus Christ ogezhiguttómink.

6 Kekitchetwáwanemowinewá, ká onisheshinzenón kánuh ekekanduhzeenáwá punge e-e wanje Ómbishkág me kokkinná anje Ómbishkág puhquazhegun?

7 Kokkinná ságitche wabenumók gata iuhe, konemá kokkinná tá Óshkciewunk keche ápiche puhkánink. Kagat Christ e sáságewitchegatumágonán kuhbekosa wekoongawin:

8 Eu Ónje umbasinno, izzhewabizzetá, káween mutche enanumowin, mázheninnewuggizzewin; meatuh quiuk izzhewawizzewin tabwawin.

9 Kege oshebeumonim mazaniegunink, che wetokowásewag-á bisshegwátizzidjig:

10 Káweenigo kokkinná bisshegwátizzidjig omá ákeeng, iya sáságizzidjig, giya wiazhingashkidjig, giya uhnóch kago anitokajig, kishpin e-e totumag ketá ságuhám ákeeng.

11 Nóngum ketoshebeumonim keche wetokowásewag, kishpin oweuh aninne wekánissemá, enángomint, bisshegwátizzitush, saságizzit giya uhnóch kago manitokat ozámeíng, keushquabeshkid, giya wiazhingashkid; eu azhewabizzit kago etopomá kago.

12 Ahneen ga innubnokeyán ga tepákonugwá, uhgew áqtcheiube ayájig? kánuh ketepákonásewág uhgew beendik yájig?

13 Uhgewedush ween áqtcheiube ayájig, Kitche Manito tepákonán. Me eu Ónje puhkawabinik uhow mache izzhewawizzit.

## CHAPTER VI.

KISHPIN oweuh andusshheyag ningótoune iezhindeyag tepáonegajig innuh ketá ezhám anosumewát miázheninnewuggizzidjig, káweendush anosumewát uhnumeájig?

2 Kánuh kekekanduhzeem, uhnumeájig che tepákonumowát



áke? kishpin keenowá tebákonumag áke, kánuh ketá kushketoseem che tebákonumag agásink?

3 Káween nuh kekekanduhzeem che tebákonungidwá Kitche Manito omezhinowamun? áneen menik owushema iuheen anduhgög omá ákeeng?

4 Kishpin kago iyáeyag ga tebákonumink omá ákeeng, uhnonik uhgew owushema nōndás apetanágoozidjig uhnumeawinink che tebákonumowát.

5 Owwe uhguhgázominuhgook wanje eninnuhgook, menuh azhewabuk? kánuh pápish bazhek nebewákát aninne iáse uzhiáeyag? kánuh oweuh táse ga tebákonápun wekánissemán?

6 Bazhek wekánisseamá otebákonán wekánissun anosumewát tiabwatunzigook.

7 Me eu kekitchche mutche izzhewabizzewinewá, ōnje ketebákonittim mamashkōt, ánishween bwá otápenumag mutchetotágowin? uhnishween máno keche wiazhemigoeyag?

8 Káween, binná kemutchetotátim, kewiazhindim, kewiazhemáwág kekánissewág.

9 Kánuh kekekanduhzeenáwá mache izzhewabizzidjig che peendegasigwá, Kitche Manito otogemáwewinink? Kago wuhnisshin kago; ká bashegwátizzidjig, giya uhnōch kago manitokajig, ká giyá wiyayaquawidjig,

10 Ká giya gamotishkidjig, ká giya saságizzidjig, ká giya kewushquabeeshkidjig, giya wazámetōngig, giya wiyazhichegashkidjig, ká oweuh bazhek tuh peendegase Kitche Manito otogemáwinink.

11 Ahnint me azhewabizzeyagobun, kege gesebeginegázōmdush, kege benechegázōmdush, quiuk kege izzhewabaigōm, Jesus Kitche Manito otuhnozowinink, giya Kekitchche Manito menán Ochichágwun ōnje.

12 Kokkinná iuheen nemenigo che totumán, kádush nemeowanduhze kokkinná iuheen che totumán, kokkinná iuheen nemenigo che totumán, káweendush ween kago neenguhwe uhnewishkágooseen.

13 Mejim omisstámá ōnje, omisstámádush mejim ōnje; Kitche Manito ogubhanájetonun niyazh; weowwemán káweem bisshegwátizzewin ōnje; Kitche Manito koshá ōnje; Kitche Manitodush weowwemá ōnje.

14 Kitche Manito oge ábejebáán Neendogemámenán, giya neenowint oguh ábejebááigomin tebinowa omushkáwizzewinink.

15 Káween nuh kekekanduhzeem kebuhkazewinnewán Christ obuhkazewinit? neenguh otápenánán innuh Christ obuhkazewinun che ozhetoyán bashegwátizzit obuhkazewinun? káweem buhpápush.

16 Wagonan! kánuh kekekanduhzeenáwá eu tagoging beshegwátizzit bazhekwn weowwemá? neezh (eketto) tuh bazhekwninne oweyasewán.

17 Weendush tagweet Kitche Manito, bazhekwn ochichágwun.

18 Ozhindumök bisshegwátizzewin. Kokinná kago aninne endotunk, áqutcheiue weowwinink; weendush bashegwá-zit, tebinowa weow omutchetotán.

19 Wagonan! káween nuh kekekanduhzeenáwá keowwewán itche Manito Ochichágwun otuhnumeawegumik áwunk, ween gishkowwag uhnew Kítche Manito gá meninnág? káween tebanindizzoseem.

20 Kege gishpinuhnígóm enuhgindásowinink; eu ünje kitetwáweik Kítche Manito keowwewáng, giya kechichágo-áng, ween tabandunk.

## CHAPTER VII.

NÖNGUMDUSH che tuzzhindumink ono iuheen gá oshebenowweyagoon: mennoizzhewabut, aninne che tángishkowá-g equawun.

2 Onjittá quiuk izzhewabut oweuh aninne weká che bisshewátizzissik bakánizzinidjin equawun, meatuh tebinowa we-un, che wewit; kokinná giya equawug tebinowa atuh onámewán tá onábamenáwán.

3 Onábamemá máno oguh menno sháwanemán wewun; giya een wewemá onábamun.

4 Káween ween wewemá otebanduhzeen weow; onábamun tebanemigün, me giya ween onábamemá káween otebanduhzen weow, wewun otebanemigün.

5 Kago sáságitáté kago keowwewán meatuh ayeesh enanumag náningötink, keche buhgittinumag keowwewán che iuhkuttakayag uhnumeáeyag minowáduh che názekotáteyag awane Mutche Manito che kuhgwadebanemissinnowag.

6 Neendenandágooz o-o keche ekettoeyán, ká neen guhgámigooze che ekettoeyán.

7 Apadush kokinná aninnewug izzhewabizzewát azhewabizzeyán, kokinná aninnewug tebinowa ayát oge menán Kítche Manitün bazhek o-o tinnouh, minowá bazhek, e-e tinnouh.

8 Tá mennoizzhewabizzewug ningooche wátigoosigook giya ágáwidjig bizzhissig, keche ezhe uhbewát tabishko bizzhissik azhe uhbeyán.

9 Kishpin kushketosigwá bizzhissig che uhbewát, máno iuk tuh wetegawug: nowutch menno izzhewabut quiuk che etegawát gamá che chágizzowát.

10 Wátéandidjig neenguhgázomág káweendush neen Kítche Manito, kago wewemá oguh buhkawinnáseen onábamun.

11 Kishpin ketwan puhkawenát, bizzhissig, gágineek, tá we weká che onábamissig uhgamá násáb otánázekowán onátun, kago onábamemá oguh wabenáseen wewun.

12 Ahnintdush, neen, neenguhnonág káween Kítche Manito weuh wekánissemá wewun tabwatunzinit kishpin enandunk ewetegamat onábamun, kago ween oguh wabenáseen.

13 Equa giya onábamun tabwatunzinit kishpin enanduminit we wetegamigoot, kago oguh wabenáseen.

14 Tiabwatunzik onábamun benizze wewua ōnje, tiabwatunzikdush wewemá benizze onábamun ōnje, kishpin izzhewabusin-ōk onejánissewán, ká tá benizsisewun; nōngumdush benizze-wug.

15 Kishpin tiabwatunzik, we buhkat máno tuh buhka: we-kánissemá otowamámá ká owwákánewisewug eu izzhewabizze: Kitche Manito ketigonán keche mennoinnowandeyunk.

16 Ahneen oh wewemá, azhe kekandumun che bemájeáse-wint kenábam? áncen azhe kekandumun keen oh aninne, che bemájeásewut kewish?

17 Kitche Manito go gá ezhe guhgekemát kokkinná aninewun me ga izzhewabizzit: me anakonegayán kokkinná uhnum-eawinink.

18 Kishpin oweuh aninne gegewetázhegázo nundōmint? kago gáwetázhegázosig guhtuh we áwe: kishpin oweuh gáwetázhegázosig nundōmint? kago tuh gewetázhwase.

19 Gewetázhegázowin, ká ningōt inábuhtussenōn gewetázhegázoseengdush ká ningōt inábuhtussenōn, meatuh kunwandumink Kitche Manito otebákonegawin.

20 Máno kokkinná aninnewug aenuhnokewát gáginneekigo tuh enuhnokéwug.

21 Binná keen uhnetweáganinne, nundōmigoeyun? kago papámandunkan; kishpin kushketoeyun we getishkekun.

22 Ween uhnetágaweninnewit kishpin Kitche Manito nundomigoot wánuhke Kitche Manitoōn ōnje; giyadush oweuh wiánuhkeet aninjín me Christ otoskenegamun.

23 Keenowá kege kishpinnuhnjōm menik gá nuhnjēgá-zoeyag, kago ween aninne otuhnetágaweninnewun áwe kago.

24 Nekánissetōk, máno kokkinná aninnewug nandominjig, máno oguh uhnetowáwán Kitche Manito anuhnokewát.

25 Binná tuzzhemintwá bizzhishig abidjig; káween Kitche Manitoōn neenguhgázomigoose, neendizzenáguttuhwandum, oweuh nabwákát Kitche Manito oguhequawinink.

26 Konemá me o-o mennoizzhewabuttōgwan omá o-o wanebek o-o kotuhgitowinink, neendikit mennoizzhewabut, aninne keche izzhewabizzit.

27 Ketuhkobiz innuh wewemáng? kago wekoochetokan keche we getishkeut, káween nuh ketuhkobizzosenun weowwemáng? kago nundowábomákan keche weweweyun.

28 Kispin quiuk wetegayun, ká kemutcheizzhewabizzisse; kishpindush oskenegequa quiuk wetegat, ká mutcheizzhewabizzisse, e-e tinnoudush, tuh kuhgwátuhgitto weyásink ká-weendush minowá ningōtono ketinissenonim.

29 O-odush neendikit nekánissetōk, beowin tuhquá; máno go guttuh ezhe iáwug uhgew wáwidjig giya uhgew wáwisig-gook;

30 Uhgew giya mawidjig giya mawissiggook giya uhgew manowánegoozidjig giya uhgew manowánegoozissiggook, uhgewdush gáshpinnuttázojig tibbishko kago iásigōk.

31 Uhgew anokátunkigo o-o áke, uhmutchetotunzikwá, iz-zewabizzewin o-o áke májámuhgut.

32 Ketenanemenim ápiche che subnáganduhzewag, ween ingooche wátegasig onáguttuhwandán Kítche Manito otiemun wwe niandumeát Kítche Manitón.

33 Ween ningooche wátegat onáguttuhwandánun ono iubeen keeng, owwe niandumeát wewun.

34 Papuhkán izzhewabut nussowwiuhe wewemá giya waná-amissig equa. Wanábamissig equa onáguttuhwandán Kítche lanito otiemun konemá tábenizze, weowwink giya ochichá-ónk, weendush wanábamit onáguttuhwandánun ono iubeen má ákeeng che nianduminit onábamun.

35 Keche ónje mennoizzhewabizzeyag, o-o wanje ekettoe-án; káween ween owwe nuhgwáninnuhgook keche ónje baká-zzeyag ápiche, konemá ketánáguttuhwanemawá Kítche Ma-ito keche kuhgepáchanduhzewag.

36 Kishpin oweuh aninne enandunk weow, quiuk izzhewa-izzissik óshkenequan ónje, kishpin ta ápeottizzit, kishpin ón-tá we izzhewabuk anandunkigo máno tuhtotum, káween utche izzhewabizzisse, máno tuh wetegandewug.

37 Weendush maskáwandunk otaink, mamázheittezoot kish-pin wuhwanandunk otoskenegequawin che onábamissit quiuk izzhewabizze.

38 Ween wáteganduhát mennototum weendush wáteganduh-sig owushema mennototum.

39 Wewemá onábamun otebanemigón, tebákonegawin ónje a áquo uhhemátizzit kishpindush onábamun ge nebonit quiuk izzhewabut che wetegamát minowá oweuh, kishpin anandunk, zeatuh Kítche Manito otebákonegawinink.

40 Nowutch tá mennowánegooze kishpin onábamissik, neen een neendenandum, neendenandumdush neengegishkowá Kítche Manito Ochichágwun.

## CHAPTER VIII.

NÓNGUMDUSH, tuzzhindumink sáságewinnintwá muzzenin-eeng, ketenandámin kekekandámin kekandumowin. Kekan-umowin ómbásin, ságeittewin ónje mushkáwizzin.

2 Kishpin oweuh aninne enandunk kekandunk kago, káween kekanduhzeen eu ga we kekandungebun.

3 Oweuhdush aninne ságeát Kítche Manitón, Kítche Manitón kekanemigón.

4 Uhtuzzhindumink uhmejink ono iubeen siáságewint muzze-inneeng, kekekandámin, muzzenne káween kago áwunze-ón ákeeng, kádush oweuh Bakánizzit Manito, meatuh ba-hekoot.

5 Ahnuh iáwug ánint manitög aninjig gezhigónk giya áke, bátielowug uhgew towug, manitög, batielowug ogemág.

6 Neenowindush, bazhek wiátuh manito; ween kokkina ago gá ozhetót, kege gegishkágónán, bazhek o-o Kítche Ma

nito Jesus Christ, ween kokkinná kago wanje bemátuk, keenowint giya ween ònje.

7 Káweendush kokkinná aninnewug okekanduhzeenáwá eu, kekandumink, uhsáságewinnint muzeninne omejináwá eu siáságewinint muzeninne uhneenuhmuttinik onáguttuhwandumowinewá banátuttinne.

8 Weyás káween ningót ketizzhemennotátágooseemin keche ònje kekánemunk Kitche Manito, ká owushema mennoizzhewabizzissemin, ánuh weseneyunk giya wesenissewunk.

9 Tuttebábig, kago eu, kewánuhkewinewá guhtuh ònje bezogashinzewug uhgew nánuhmizzidjig.

10 Kishpin aninne wábomik keen uhkekandumun námátábe-yun emá mejeyun muzeninne wegewámink, kánuh giya ween nánuhmizzit guhtuh enanduhze keche mejit eu siáságewinint muzeninneeg?

11 Kekekandumowin ònje, nánuhmizzit wekánissemá ween Christ gá ònje najin, guhtuh banátizzit innuh?

12 Kishpin eu azhe mutchetotowagwánin wekánissemág uhbem'wágunitumowagwá oneennuhmandumowinewá, kemutchetotowá Jesus Christun.

13 Eu ònje, kishpin weyás nekánis ònje mutchetotunk, ká minowá weyás neenguh mejisseen menik áke ga bemátuk, ònje káween newe totowáse nekánis keche mutchetotunk.

#### CHAPTER IX.

KAWNUH anonint neendowisse? kánuh neendebanindizose? kánuh neengewábomáse Jesus Christ, Neenkitche Manitomenán? káween neenduhnokewin Kitche Manito ònje ketáwisseem?

2 Kishpin anonint wiáwissewánan ánant ònje, keenowá ween ònje neendow uhgokewussegun, neenduhnonigowin ketáwin, Kitche Manito ònje.

3 O-o azhe nuhquatowwugwá kaquajemidjig;

4 Káween nuh neendá ápetandágoozissemin che weseneyáng giya che minequayáng?

5 Kánuh neendá mushkávizzissemin che papásuhgábeginnigdwá wewemá giya otowwamámá tibishko ánant anoninjig adotumowát Nekitche Manitomenán wekánissun giya Cephas.

6 Menuh atuh Barnabas, giya neen, kashketosewáng che bo-netoeyáng uhnokewin?

7 Owwanan weká nandobunint tebinowago oshoneám keche banájetót? owwanan kategat, májesigdush natáwigittót? owwanan bamushumát áwaseun uhmejesigdush ototoshábomene?

8 Aninnewug innuh neenduzzhindánun ono iuheen? kánuh tepákonegawin tibbishko ekettosewug.

9 Moses otepákonegawinink oshebe-egáta káween keguh ágotowáse pezheke otón shiáshábooshkowát mandámimun.

Kitche Manito nuh okuhnowanemán pezhekewun?

10 Uhgamá keenowintigo atuh wanje eketiöt? kagat keenot ünje oshebe-egáta o-o, ween bágwuhkumikgebichogat begwuhkumikgebichega buhgooanemowinink weendush hgoosanemowinink bagundowwát che otápenát ánint obuh-osanemowinink.

11 Kishpin ge ketegáttumonáng ochichágo iuheen, kánul endá otápenuhzemin kago omá akeeng tabanjegátagin?

12 Kishpin ánint tebanemenágwá kánul giya neenowint ke-tebanemissinnoneme? Káween newe iosemin o-o mushká-zzewin, máno neendenandámin che kuhgwátuhgittoeyáng, ga che banájetosewung Jesus Christ oguhgequawin.

13 Kánul kekekanduhzeenáwá uhgew uhnoketungig uhnunwin ünje bemátizzewug ono iuheen uhnumeawegumigónk ágin? uhgewedush uhnoketungig sáságewitchegun uzzhuhtag wápenánáwá ánint atóng sáságewithegawin?

14 Me tebishko Kitche Manito gá enákonegat uhgew gage-ájig tá ünje bemátizzewug guhgequawin.

15 Káween neen neendiosemin kago ono iuheen, káween enge oshebeunzenun ono iuheen keche totágoeyag, owushema onssheshin che neboeyámbán uhgamá oweuh aninne mutche zhewabizze keche ananemippun.

16 Kishpin guhgequayán guhgequawin. káween neenkitche zhewabiz neendá ekettose ká neen kushketose che bonetoe-úmbán guhgequayán, neendá innegáittiz, bonetoeýin guhge-awin!

17 Kishpin ónjittá,tebinowa enandumán che guhgequayán enguh tebámágowiz; kishpindush mutchetotumán neende-umowin me che nágwuk Kitche Manito guhgázomit che hgequayán.

18 Wagonandush e-e ga ondizzeyán? gagequayán guhge-awin neendotán Christ oguhgequawin chetebi-egátasinók me e ga ünje banájetósewán nemushkáwizzewin uhnumeawin-k.

19 Ahnuh neendebanindiz, ká oweuh aninne neendebanemi-ose kokkinná che otuhnoketágwawinnewewát neow neendo-: konemá áshkum minowá neendá unne kushketón.

20 Jewug ünje, Jewink neendenadágooz, konemá neendá wwatáóg Jewug; magwouh wejewungwá uhgew tabanemin-: tebákonegawinink neengetotán neow bazhek tabanemint wákonegawinink, konemá neendá kushkea che tabwatowewát wákonegawinink tabaneminjig;

21 Uhgew tabanemásewinjig tebákonegawinink bazhek ta-nemásewint tebákonegawinink neenge enandágooz, (káween tche Manito otebákonegawinink gagineek neendebanemigo rist otebákonegawin,) konemá neendá kushkeag che tabwa-wwewát uhgew tabanemásewinjig tebákonegawinink.

22 Nánnumizzidjig magwa, bazhek neenge izzhewabiz ko-má neendá tabwatáóg nánnumizzidjig, kokkinná iuheen wkkinná aninnewug neenge ozhittowág, konemá neendá kun-andán ánint.

23 Kuhgequawin ōnje, o-o wanje totumán konemá ánínt neendá otápenán keenowá mámowý.

24 Kánuh kekekanduhzeenáwá uhgew kaquajekunittidjig, kokkinná pemebi-ittewug, bazhek mámowý buhkinnága? me totumög pemebi-ittig konemá ketá buhkinnága.

25 Kokkinná aninnewug wágoochetotjig che buhkinnágawát okotuhgittónáwá weowwewán, me wanje totunk owwe buhkinnágat banátuttinik kekinowácheowin, neenowintdush weká banátussinók.

26 Me neen azhe kuhquajekuzzhewayán káween ween anandumowin, azhe megázoeyán, káween ween 'ow mágátunk notin andotunk.

27 Neenkunwandán neow neentuhbusse buhgittenán, konemá ká ningōtono tá ezhe banátussinnōn neow ge guhgekemugwa ánínt.

## CHAPTER X.

ΜΙΧΩΛΛ nekánissetók kekekaneminenim che kekandum-ag kokkinná kosenánig anámiuhe ánuhquuttōnk uzzhiáwát kokkinnádush shábooshkumowát kitchegumme ;

2 Kokkinná Mosesun, gebaptizeáwug ánáquuttōnk kitchegum-mink ;

3 Kokkinnádush tibbishko ochichágomá mejim omejináwá ;

4 Kokkinná mámowý ominnequanáwá ochichágomá minnequawin : (oge minnequanáwá kokkinná eu ochichágomá Azhebeek e-e n'wápenuhnígowát eu Azhebeek me Christ :)

5 Nebewá uhgew ká oniandumeásewán Kítche Manítá ; buhwuttuhkumigáng oppuhgináwug.

6 Binná ono iuheen me o-o iásheigoeyunk keche kekandum-unk, keche nundowánduhzewunk o-o tinnowun mutche iuheen, gá nundowandumowájin.

7 Giya keche muzzeninnekasewag, ánínt uhgew gá totumowát ; azhebe-egátá, anishanábag wuhwanuhbewug wesenewát giya menequawát, giya pusegwewát otuhmennowát.

8 Kago giya bisshegwátizzissetá, ánínt uhgew gá ezhe bisshegwátizzewát, neezhtunnuh usshe niswa tusso metoswák pongesinög ningo geshik nebowát.

9 Kago giya kuhgwadebanemásetá Christ, ánínt uhgew gá azhe kuhgwadebanemáwát, uhge banátizzewátidush, mutche kenabegōn ōnje.

10 Kago nanáwudjemo kago, ánínt uhgew gá azhe nanáwudjemowát, uhge banátizzewát bánáje-ewanidjin ōnje.

11 Binná, kokkinná-ono iuheen gá izzhewabizzewát, uhgew che ásheigoeyunk, ozhebe-egátawun che guhgekimigoeyunk ōnje, bemátizzeyunk ope kágá eeshqua ákewunk.

12 Eu ōnje ween enandunk mushkáwegábowit, máno tá iyángwámándum keche we pongeshinzik.

13 Káween kago kuhgwadebanindewin ketotissigosenáwá, meatuh azhe iyōtissigowát uhnochigo aninnewun ; Kítche Má-

lo quiukkooze, káween enanduhze owushema menik keche ihgwadebanemigooseyag keguhtenanemigoosewá menikigo he kushketoyag; márowy kuhgwadebanemigowin oguh hissetön ga ezhe wemáshkumag, konemá me ga önje kushkeeyag che gubbikkumag.

14 Me eu önje, siágeinnuhgook, ozhindumök sáságewenintwá uzzeninneeng.

15 Nabwákájig aninnewug neendizzhegegit; tebákonumök o, aketoeyán.

16 Menequáhegun o-o anumeatumáng, kánuh Christ otiz-etwáwin omisqueem áwunzenön? puhquazhegun bwákobeeyáng, kánuh Christ otizzhetwáwin weow gá inwátunk áwun-nön?

17 Anuh bátienenemin, bazhekwunk puhquazhegun bazhek-unön keowwinánin kokkinná ketotapenámin eu bazhek puh-azhegun.

18 Kunowábomikög Israelitug azhewabizzewát: kánuh uh-w májejig ságewitchegun, kánuh áwissegewug watápenungig ságewitchehawin?

19 Ahneen aketoeyán? muzzinneen innuh ningöt inábuhtiz-, eudush siáságewinintwá muzzinninceng niugötono innuh iná-htut?

20 Neendikitudsh uhgew miátáwizzidjig ono iuheen siáságe-innáwájin Mutche Manito siáságewinnáwájin, káween ween itche Manitön; káween kenundowanemissenonim keche owe-áneyag Mutche Manitög.

21 Káween ketá kushketoseem che menequáhegayag Kitche Manito omenequáhegun, giya Mutche Manito omenequáche- in, káween ketá kushketoseem che wesenyag Kitche Manito uhtopowinink, giya Mutche Manito otuhtopowinink.

22 Onjittá nuh kewe nishkeánán Kitche Manito che gubgá-ndunk, owushema nuh kemushkáwizzemin, apeechewit?

23 Kokkinná iuheen nendenandágooz che totumán; káween- ish ezhe onisseshinzenön keche totumán; kokkinná iuheen endenandágooz che totumán, ká neendá önje mennoizzhewa- zzisse.

24 Kago oweuh aninne tebinowa weow atuh oguh mennoto- nzeen, kokkinná aninnewug bakánizzinidjin giya oguh we ennototowáwán.

25 Menik ayátándink átáwawinink, mejig, kago kuhgwatwa ugo tebinowa kenágttuhwandumowinewá önje:

26 Kokkinná áke Kitche Manito otebandán, kokkinnádush rwánuhtuk.

27 Kishpin uhgew tiabwatunzigook wekominágwa, enan- umag kewe ezháeyag; kago bego anosumuhbeyag buhgitte- imágoeyag mejig, kago kuhgwatwa kago, kenágttuhwan- mowinewá önje.

28 Kishpindush oweuh aninne eninnág me o-o siáságewin- twá muzzenneeg ekettöt, kago meje kago, ween önje 'ow



wándumók giya tebinowa ketenandumowinewá Ònje ; kokkí áke Kitche Manito otebandán kokkinná giya owwánubtuk.

29 Enandumowin, neendikit, káween keen tebinowa, b nizzidjig otenandumowinewán : neendenandágoozewin wí nan bakánizzit aninne wanje tebhugindunk ?

30 Kishpin sháwanjegawin Ònje, anandágoozeyán árint otápenumán, wagonan wanje mutche tuzzhemegoeýán, eu megwach wanje ekettoeyán ?

31 Eu Ònje, kokkinná májeyag kokkinná kago giya m quayag kokkinná giya anuhnokoyag kokkinná totumóg ga kitchetwáweyag Kitche Manito.

32 Kago oweuh miátáwanemá kago Jewug giya miáta zidjig giya uhnuméájig :

33 Tebishko andotumán niandumeugwá kokkinná aninne kokkinná kago káween tebinowa che beenjenizzeyán neen dowábunduhzeen, che beenjinnizzewátdush nebewá neento konemá tá Ònje bemátizzewug.

## CHAPTER XI.

NOPENUZZHESHIG, tebishko azhe nopenuhnug J Christ.

2 Kemunno tuzzhememin nekánissetók, Ònje kenágutuh nemin kokkinná kago, kekunwandánáwá tebakonogawia ezhe meninnuhgook.

3 Apadush kekandumoninnuhgook Christ uhnegánezekur wát kokkinná aninnewun, aninnedush onegánizzekundo equawun, Kitche Manito onegánizzekundowán Christun.

4 Oweuh aninne wuhweoquót, uhnuméát omutchetotán tegwán.

5 Oweuh equa wuhwewuhquaosig guhgequat uhnuméát mutchetotán óshategwán, gágáshkebázingunigo apetandágu tinne.

6 Kishpin equa wuhwewuhquaosig guhtuh mozho, kish equa uhgutandunk keche mozhoot guhtuh wuhwewuhquao.

7 Aninne káween tá wuhwewuhquaose, Ònje Kitche Man ogitchetwáwizzewin ezhenágooze ; equadush aninne ogite twáwizzewin.

8 Káween equa odebanemáseen aninnewun ; aninne oteba mán equawun.

9 Káween aninne equawun ge Ònje ozheáse, equa aninne gá Ònje ozheint.

10 Eu Ònje equa ga Ònje wuhwewuhquaopun Kitche Man omezhinowamun Ònje.

11 Káween aninne ezheka tá iáse : equawun oguh wejé giya equa káween ezheka, tá iáse, aninnewun oguh wejé Kitche Manito Ònje.

12 Aninne azhe tebanemát, equawun enandágwut giya w equa keche tebanemát aninnewun, kokkinnádush wea k Kitche Manito otebandán.

13 Tebakonumök tebinowa, meenwábomenágwut innuh equa che uhnumeatowát Kitche Manitón wuhwewuhquaosig.

14 Ká kekekanduhzeenáwá tebinowa nánáguttuhwandumag kishpin aninne guhánwánequat águttandágwuttinne ;

15 Kishpin equa guhánwánequat okichetwáweiggooon wenenissun ; ge mená keche ágwit.

16 Kishpin oweuh aninne we netákekáwetunk, káween o-o neendizhetwásemin, giya anumeájig ká azhetwásewug.

17 Binná o-o aninnuhgook, káween kemenno tuzzhemissionim, káween keche mennoizzhewabizzeyag ketónje mowunjeitteseem, meatuh owushema che mutcheizzhewabizzeyag.

18 Wiazhkut miáwunjeitteyagoon uhnumeawegumigónk neen nōndum uhnanáwinitteyag áníndush neendabwatán.

19 Onjittá tuh izzhewabut che nanáwinitteyag uhgew quiuk azhewabizzidjig kemizzhishshowinágwittágowág.

20 Ope mowonjeitteyag bazbekwunónk káween che mejeyag Kitche Manito owesenewin.

21 Wásinneyagoon papuhkán ototápenánáwá aenunjegawát, bazhekduhsh buhkutta, bazhek kewushquabe.

22 Ahnishween, káween nuh ketówegewámisseem che tuzzhe weseneyag, che tuzzhe menequayag, kewe banájetóm innuh Kitche Manito otuhnumeawegumik ? ketá weágutcheáwág uhgew wawegewámisigook ? áneen ga eninnuhgook ? kemennotuzzheminenim innuh o-o ? káween kemennotuzzhemissionim.

23 Kitche Manito neengemenik o-o nōngum aninnuhgook ; Kitche Manito Jesus eu igo dibbikut uhge buhgittenumátink ; puhquazhegun uhge otápenán.

24 Opedush gá uhnumeát obokobetón ekettodush, otápenumók mejig, me o-o neow, bwákobetágoyag ; o-o ga ónje totumag keche mikwanemeyag.

25 Me giya go gátotunk gá ashquá wesenit ; ototápenunk menequáhegun, eketto, o-o minequáhegun, óshke wáweendumágawin nemisquemink ; suhsuhgwonuh, o-o totumag, menequayag keche ónje, kunwanemeyag.

26 Áquoche mejeyag o-o puhquazhegun, giya menequayag o-o menequáhegunink kewábundiewanáwá Kitche Manito onebowin nánázh keche tuhkoshink.

27 Eu ónje owwagwan ga mejegwan o-o puhquazhegun giya ga menequagwan Kitche Manito omenequáhegun, anandágoozissig ; omutchetotágoon Jesus Christ weowinne, giya omisquemene.

28 Tuhguh, aninne tuh náguttuhwanindizzo, chebwá mejit e-e puhquazhegun giya chebwá menequat, e-e menequáhegun.

29 Ween májit giya menequat anandágoozissig mutcheiewiah mejin giya ominnequan ga banájeiggoot, káween owábunduhzeeng Kitche Manito oweow.

30 O-o ónje nebewá neenuhmizzewug, ákoozewug, uzzihiátyag, nebewáduhsh nebwág.

31 Kishpin tebákonittizzoeyung, ká keguh tebákoniggoos-min.

32 Ope tabákonegoeyungoon ketiyángwámegomin Kitché Manito ónje, keche ónje nishewunnátizzissewung ákeeng be-mátizzidjig.

33 Me eu ónje nekánissetók, miáwunjeitteyungoon che weesinneyung bábeitteté.

34 Oweuh aninne buhkutat, andát tuh wesene, keche ónje mowónjeittissewag keche mutche totumag. Ahnint iuheen pá-nemá takoshinán neehguh ezhiclega.

## CHAPTER XII.

ΝΟΚΥΜΔΟΥΣΗ, nekánissetók, tuzzhindumink ochichágo-megewawin kenundowaneminenim che nissetotumag.

2 Kekekandánáwá, miátáwizzidjig uhgeáweyag, uhnopenuhnagwá uhgew natágegetosigwá muzzineneeg sagábeginimágin 'zhizhewabizzeyag.

3 Me e-c ónje kenissetumonenim, ká oweuh aninne Kitché Manito Ochichágwun ónje gegetót, tá ckettose Jesus nuhnebekinjéázo, kádush oweuh Jesus Kitché Manito tá ekettose me-atuh Kitché Manito Ochichágwun ónje ekettót.

4 Papuhkánuttón menittewinun, bazhekgodush ween uhchichág.

5 Papuhkánuttón uhnokewinun, bazhekgo Manito.

6 Papuhkánuttón uhnokewinun, bazhek 'ow Manito anokost kokkinná aninnewun weowwinne.

7 Uhchichágomá omezhihshowwenágwetonun kokkinná iu-heen, kokkinná aninnewug ónje che mennoizzhewabizzewát.

8 Uhchichág omenán bazhek aninnewun nobwákágegetowin, bazhekduh Uhchichág omenán, kekandumowin.

9 Bazhekduh Uhchichág omenán che nojemoewanit ákooze-win ; minowádush bazhek, mushkávandumowin.

10 Bazhekduh omenán che muhmándátotuminit, bazhekduh keche kekanemát quiuk azhe gubgequanegwan ; bazhekduh Uhchichágomá omenán, uhnóch inwawinun che inwanit, bazhek dúsh keche ánekuhnótunk puhkán inwawinun :

11 Bazhek Uhchichág kokkinná iuheen andótunk, anandunkigo otezhemámenán kokkinná aninnewun.

12 Tebishko weowwemá azhe bazhekwunk, bátienukdush óbuhkazewinemán bazhkun weowwemán me tebishko Chríst andit.

13 Bazhekgo Uhchichágomá kokkinná wanje baptizemigoyunk, che bazhekwunk weowwemá, kishpin Jewug áweyunk, giya miátáwizzidjig áweyunk, awákánewungwan giya tabanidizzowungwan, kokkinnádush kege ezheigomin che meneqyunkigo uhow bazhek Uhchichágomá.

14 Weowwemá káween atuh bazhekwunzenón buhkazewin bátienuktón buhkazewinun.

15 Kishpin ozit ekettomuhgut, ónje ká oninj neendowwinne,

ká weowwemá neendebanemigooseen, menuh e-e kagat weowwemá azhe tebanemigoosig?

16 Kishpin otowwugámá, ekettomuhgut, ðnje ká oskezhik neendowwisse ká weowwemá neendebanemigooseen, menuh e-e kagat weowwemá azhe tebanemigoosig?

17 Kishpin kokkinná weowwemá oskezhik áwung áneende ga ðnje nõndunk? kishpindush kokkinná, weowwemá otowwugámá áwunk, áneende ga ðnje menánjegang?

18 Ween Kitche Manito azhe meenwandunkigo oge i-izzhisetonun buhkazewinun weowwemáng.

19 Kishpin kokkinná bazhek wunk buhkazewin, uneezh e-e weow?

20 Nõngumdush bátienuttõn buhkazewinun, bazhek dush weow?

21 Oskezhikomá káwéen otá ittunzeen oninjemá, káween kepapámanemisinõn, giya õshtegwanemá ká otá ittunzeen ozitámá; ká kepapámanemisenõn.

22 Kagat giyadush owushema ono buhkazewinemán, ká gwetch ningõt inábuhtussinõn anandumung, ká ketábemábiz-zissemin, iásewunk.

23 Onoedush kebuhkazewinenánin agutchetoyungoon, me owushema apetandumunk, onedush miánábomenágwuk keowwenánin owushema apetandágwuk.

24 Ono manwábomenágwukin kebuhkazewinenánin, ká apetandágoosenõn, weendush Kitche Manito kokkinná buhkazewinun oge mámuhozionun owushemadush keche apetandágwuk eu owushema nõndás apetandágwuk.

25 Me eu káween kago tuh buhquabichegátasenõn weowwemáng, me eu ðnje kokkinná buhkazewinun, tuh nánehokomátémuhguttõn.

26 Bazhek buhkazewin mámetáwandumomuhgukin, kokkinná buhkazewinun, mámetáwandumomuhguttõn, bazhek dush buhkazewin, manowánegwandumomuhgukin kokkinná buhkazewin manowánegwandum.

27 Binná keenowá Christ weow babazhek andusheyag obuhkazewinun.

28 Kitche Manito ánit uhnumeawinink otussán, netam, anoninjig, minowá mamándáwizzidjig, minowádush gagequajig, minowádush mamándototungig, minowádush nojemõtõng ákoozewin, nezhokomátewin, minowá, ogemákundumowin, papuhkán inwawin.

29 Kokkinná anoninjig innuh áwewug? kokkinná nuh mamándáwizzidjig áwewug? kokkinná nuh gagequajig áwewug? kokkinná mamándátotungig áwewug?

30 Kokkinná nuh n'wájemoewajig ákoozewin áwewug? kokkinná nuh uhnõch anwajig áwewug? kokkinná nuh wiáneguhnotungig áwewug?

31 Nundowandumõk owushema apetandágwuk menittewin, owushema azhe wanisheshink kekekinnounonim.

## CHAPTER XIII.

**KISHPIN** kushketoeyán, che inwáyán, kokkinná anishanábá anwawát, giya Kítche Manito omezhinowamun otinwawinewá, kishpin gezhawátizzissewán; tebishko shiáwábekuhmingin miskobewábeek neenduhpetandágooze.

2 **Kishpin** kushketoeyán, che ónwáhegayán, kishpin kekandumán kokkinná kiátuhkin, kokkinná giya nebwákáwandumowin kishpin ayáán kokkinná mushkáwandumowin che bejnissetoeyán wudjewun kishpin gezhawátizzissewán, ká ningót neendinábuhtuhgandágoozisse.

3 **Kishpin** kokkinná neenduhnokájegun, megewayán kech ushumugwá katemákizzidjig; kishpin megewayán neow che chágítátag geshawátizzissewándush, ká ningót neendá ónábuhchetoseen.

4 **Keshawátizzewin** beomuhgut keenwazh, mennoizzhewabú ká guhgáwanindewin áwunzenón, ká ómbásinzenón,

5 **Ká** mutcheizzhewabussinón, káween tebinowa atuh kúnwábundizzemuhgussenón, ká wanuhpubusinón che niáhkátizink; ká mutche enanduhze;

6 **Ká** mennowánegwanduhze mutche izzhewabizzewinink, mennowánegwandum quiuk izzhewabizzewinink;

7 **Kokkinná** kago oguhbikán kotuhgittowin, kokkinná kago tabwatum, kokkinná kago onundowán.

8 **Keshawátizzewin** káweká ánisussenón: ánwáhegawin koshá tuh banátut otanuhnewun tuh pezán ábemuhguttón, kekandumowin tuh hánátut.

9 **Kekekandámin** ánínt ketónwáhegamin ánínt.

10 **Ope** gá geschichegátátag tuhkoshinomuhgut, eu gá geschichegátasinók tuh wabinnegáta.

11 **Magwouh** uhbenoche-eweyán obenoeheink neenge ezhegegít, uhbenocheink neendizzhe nissetotum, obenoeheink neenge ezhe nágutuhwandum; opedush buh keche eninneweyán, ningooche neembuhgittenán neenduhbenoche izzhewabizzewin.

12 **Nóngumdush** shábwábingin wásáhegunábeekónk, neendizzhenámin, pánemádush keguh ásumeengwándemin: nóngum ánínt neenkekandán azhekekanemigoeyán.

13 **Binná** onoeudush niswa ono iuheen, mushkáwandumowin, buhgoosanemowin, keshawátizzewin, owushemá apetandágwak ono keshawátizzewin.

## CHAPTER XIV.

**NOFENUTTUMÓK** keshawátizzewin, nundowandumók ochichágomá sháwandágoozewin, owushema apetandumók che guhgequayag.

2 **Ween** anwat inwawin oweuh nasetotunzig, káween animewun oguhnónáseen, Kítche Manítón ganonáin; ká oweuh anis-

neewn onissetotágoseen, ochichâgönk kiátutinegin otuzzhindánun.

3 Ween gagequat aninnewun oguhnonán ubghugázomát che mushkáwandunk che mennowánegoozenit.

4 Ween nasetotunzeeng inwawin anwat, mushkáwandumeit-tizzo, weendush gagequat onezhokumowán anumeánidjin che mushkáwanduminit.

5 Apadush kokkinná miugwawinun anwayag neendenandum, owushemá onisseshin kokkinná che guhgequayag, ween gagequat, owushema aptandágooze, apetandágoozit ween miugwawin anwat, meatuh ánekuhnotunk, anumeawin che sôngunk.

6 Binná, nekánissetök, kishpin beotissinnuhgook miugwawin, be inwayán, áneen ga inábuhtuhkebum meatuh Kítche Manito Ochichâgwun önje guhnoninnuhgook, uhgamá kekandumowinink uhgamá ánwâchegawinink uhgamá giya guhgequawinink?

7 Giyadush uhnöch iuheen bamátussinök, gamá pepegwun, gamá nöndágomutchehun, kishpin kekenowâch inwasigwá, ineen ga ezhe kekandumungebum pepegwunnewung gamá nöndágomutchehunewung?

8 Kishpin nöndágomutchehun uhnöchigo inwag owwanan ga gezhetápun che megázöt?

9 Me debishko, keenowá, kishpin nissetotágoozissewag azhe zegetoeyag, áneen ga ezhe kekandumungebum aketönk? notingo keguh guhguhnotánawá.

10 Konemá azhe bátienuk inwawinun ákeeng kokkinnádush go kekinowâch ekettowinun.

11 Kishpin nissetotunzewán inwawin, buhwutch anishaná-  
ga neenguh 'ow, ween giya ganozhit tuh buhwutch anishaná-  
bawe.

12 Me debishko giya kenowá azhe nundowábundumag uh-  
chichâgomá megewawin wekoochetög owushema keche önje  
öngunk uhnumeawin.

13 Eu önje kishpin oweuh aninne kushketöt miugwawin che  
inwat, tuh uhnuméa che we kushketöt keche ánekuhnotunk.

14 Kishpin uhnumeáyán miugwawinink, neenchichâg uh-  
numéa, neennissetotumowin ká ningöt inábuhtussinön.

15 Owwagonandush eu? neenguhnumeá neenchichâgönk,  
neenguh uhnumeá neennissetotumowinink, giya; neenguhuh-  
gum neenchichâgönk neenguhuhgum neennissetotumowinink  
giya.

16 Kishpin izzhewabussinök, ope sháwanjegayun kechichâ-  
gönk áneen ga ezhe kekandunk ween mazaniegun kakanduhzik  
ope otítunk, Amen che ekettök anumeáeyunin, önje ká onis-  
setotunze aketoeyun?

17 Keen ween kagat quiuk ketuhnumeá, ween bakánizzit-  
dush ká sôngitchegázöse.

18 Megwetch neendená neen Kítche Manito owushema  
menik inwawinun uzzhinwayán menik keenowá kokkinná in-  
wayag.

19 Uhnunawegumigöndush owushema neendá meenwandum náninkigo che gegetoeyán neennisetotumowinink e-e keche kuhgekemugwá anint, gamá nánink metoswák tussink keche gegetoeyán, oweuh che nissetotunzigdush.

20 Nekánissetök kago uhbenocheing izzhewabizzekago, kenissetotumowinewáng ; kemutcheizzhewabizzewinewáng uhbenocheing izzhewabizzik, kenissetotumowinewángdush eninneeng izzhewabizzik.

21 Azhebe-egáta tepákonegawinink, aninnewug önje pulkán otonemáng uhgew anishanábag kiábe kokkinná o-o anuhwe káween neenguh bezindágooseeg eketjo Kitche Manito.

22 Eu önje inwawinun miugwawinuh kekinowáchichegawinun, káween uhgew tiabwatungig uhgew atuh tiabwatunzigook gulgequawin otissheshininne uhgew tiabwatunzigook káween ween uhgew tiabwatungig.

23 Kishpin kokkinná anumeájig mowönjeitewát bazhek-wunönk, kokkinnádush miugwawin inwawát, ántindush peendegawug nasetowinungig mazaniegun, ántindush tiabwatunzigook, káween kewuhnátizzewug kegi-iggoosewá ?

24 Kishpin kokkinná gulgequawát, bazhekduh peendega tiabwatunzig, nasetowinunzig mazaniegun, kokkinná okushké-áwán uhtabwatuninit kokkinná otebákonáwán.

25 Me o-o wanje hákissininik otáink, kiátuttinegin ; o-odush pungissshink oskezhigönk önjittá oguh uhnumeatowán Kitche Manitön, Kitche Manito quiuk kegegishkowáwá gutuh eketto.

26 Ahneen azhewabuk nekánissetök ? mowönjeitewágon, ketogulgequawinim, ketotiwawinim, keguhnonáwizzim, ketí-nekunotagowizzim, máno kokkinná iuheen tuh geschichegátawun che sáöngeitewag.

27 Kishpin aninne miugwawin inwat, ká owushema neezh niswa tuh tuzzheshewug endush mamashquut ; bazhekduh oguh ánekuhnotága.

28 Kishpin oweuh ánekuhnotágasig tuh pezán áta uhnumewegumigönk, tuh gulguhnonittizzo che guhnónát Kitche Manitön.

29 Gagequajig neezh niswa tuh gegetowug ántindush oguh, tebákonanáwá.

30 Kishpin kago otissigöt 'ow bazhek námátábit, 'ow magwouh gágetöt tuh pezán ábe.

31 Kokkinná keguh gegetöm mamashquutigo che gegetowug me kokkinná konemá tá nissetotumög, konemá kokkinná ká-tá mennowánegoozim.

32 Ochichágwun 'ow gagequat aenát tuh izzhewabizzewun.

33 Kitche Manito káween ween otozhetoseen ömbegizzewun, oságetön mennoinnowandewin, azhewabuk kokkinná anumeájig.

34 Máno keteqamewág tuh pezán ábewug, uhnumewegumigönk ; káween enandágoozisewug uhgew che gegeeshwát

the guhgekemáwug keche bezindumowát, tepákonegawin ek-tomuhgut giya.

35 Kishpin kago we kekandumowát, onábamewán oguh kuh-ajemáwán andáwát; águhtandágwut equa che gegetöt uh-meawegumigók.

36 Wagonáwít: Kitche Manito ogegetowin keenowá innuh ájebámuhgus: keenowá nuh atuh ototissigónáwá?

37 Kishpin oweuh aninne, neenguhgequaweinew enandunk; má uhchicáigomáwit, máno tuh tabwatum ono iuheen wabeumonuhgook Kitche Manito oguhgequawinun.

38 Kishpin oweuh aninne kago kekanduhzik máno ká kago tuh kekanduhzeen.

39 Eu ónje nekánissetók, wekoochetók che guhgequayag, ago genuhumowág kago, ánint miugwawin che inwawát.

40 Máno kokkinná iuheen wawane tuh mennoizzhewabutón.

## CHAPTER XV.

MINOWAWDUSH, nekánissetók, kenissetotumonenim guh-gequawin, gá guhgekeminuhgook eu gá bezindumag, nóngum-uh mashkáwemeenjimenumag.

2 Eu wanje bemátizzeyag, kishpin kunwandumag eu gageke-inuhgook, meatuh ningótono inábuhtuhganduhzewag keche uneshinag.

3 Kege weendumonenim, netam eu gá kekandumán, Jesus hrist ezhe ónjenat kemutcheizzhewabizzewinenánin, azhebe-ýáttagigo mazaniegunink.

4 Uhge ni-issichégázót, uhge ábejebátduh minowá naswo-wunigutinik azhebe-ogáttagigo mazaniegunink.

5 Cephasundush, ogewábomigón, minowá giya ashe neezh-idjin.

6 Náágutchedush owushema nánwák wekánissemág, ogewá-omáwán ningótink, kagá kokkinná uhgew bemátizzewug ga-ábe, ánintdush genebowug.

7 Náágutchedush Jamesun ogewábomigón, giyadush kokkin-á anoninjig.

8 Squáchedush neen neengewábomá, neen bazhek ká quiuk pe neengenege.

9 Neen nóndás neenduhpetandágooz anoninjig ká neendá petandágoozisse anonint che agoyámán, ónje uhge mutchetozmán Kitche Manito otuhnumeawin.

10 Kitche Manito osháwanjegawin neendezheigoon wanje petandágoozeyán, osháwanjegawin gá menigoeyán káween nishá neengememigoseen, owushema nebewá neenduhnoke zenik anokewát kokkinná, káween neenigo tabinowa, Kitche fanito koshá osháwanjegawin gá wejewegoyán.

11 Eu ónje, kishpin neen, kishpin weenowá, me azhe guh-gequayáng medush gá ezhe tabwatumag.

12 Kishpin gá ezhe guhgequaweengan, Christ gá ábejebát,



wagonan ánínt wanje ekettoeyag, ká kago ábejebáwin uzzheketoyag?

13 Kishpin tuhgosinók ábejebáwin, Christ ká ge ábejebáse.

14 Kishpin Christ ká ábejebásegwan, neenguhgequawinenán ká ningöt inábuhtussimón.

15 Kagat kegulgenowishkenotowánán Kitche Manito ónje neenge-ekettomen Kitche Manito oge ábejebáán Christum, ká ábejebásegwan gá nabojig kishpin ábejebásigwá.

16 Kishpin gá nabojig ábejebásigwá ká giya ween Christ ábejebáse.

17 Kishpin Christ, ká ábejebásegwan, ketabwatumowin ká ningöt inábuhtuhsinón, gayábe kemutcheizzhewabizzewinwán kegegiškánawá.

18 Giya weenowá gagenajig tiabwatowájig Christum basá-tizzewug.

19 Kishpin enandumunk Christ o-o atuh nóngum bemátizze-yunk che bemájeinunk owushema ketá katemágezissemin kokkinná aninnewug andusshewát.

20 Nóngumdush ónjittá Christ geábejebá, ween netam gá ábejebá menik nabojig.

21 Nebowin aninneeng azhe ónjemuhguk, me giya ábejebáwin aninneeng azhe ónjemuhguk.

22 Kokkinná azhegegenang Adam, me e-e ga ezhe ónje bemátizzeeng Christ.

23 Kokkinná aninnewug tebinowa otizzhewabizzewinwá ónje: Christ netam, medush kokkinná tabanemájin ope tuhko-shink.

24 Opedush tuh ishquása ope bagittenumowát Kitche Manitón ogemáwewin ósemán ope kokkinná buhgittenumunk ogemá-kundumowin kitcel.etwáwizzewin giya mushkáwizzewin.

25 Ónjittá tuh ogemákundum, nanázh kokkinná omiátáwiz-zemun keche tuhkokánát anámiuhe ozitáng.

26 Eshquách miátáwizzit gabanájeint, me nebowin.

27 Kokkinná kago anámiuhe ozitáng oge átón; opedush aketojin kokkinná iuheen anámiuhe, ozitáng uhchegátanik, ná gwut ween kokkinná kago anámiuhe ge átót, káween ween anámiuhe ge uhsáse.

28 Opedush kokkinná iuheen, anámiuhe ge uhtowwint, ope-dush oguisehá ween tebinowa anámiuhe guhtuh uhsá uhnew kokkinná iuheen anámiuhe gá buhgittenumágoojin, medush Kitche Manito ga ezhe ápiche negánizzekundunk kokkinná.

29 Kishpin izzhewabussinók áneen ga izzhewabizzewát ub-gew baptizeinjig nabojin ónje? kishpin nabojig ábejebásigwá pápish? wagonan wanje baptizemigowát nabojin ónje?

30 Owwagonan wanje ezhegáboweyáng nuhnezánizzewinik andusso tepiegunak?

31 Keguhgatinamowittonim kepápenanemowinnewáng ónje, eu ayáyán Jesus Christ ónje, nenib andussogezhihguk.

32 Kishpin aninnewázoeyán, neengemegáná buhgwutsh á-wasc Ephesusink ekettoeyán, áneen ga enábuchetoeyámbán

kishpin nabojig ábejebánigwá? máno wesenetá, minequatá wá-bunk keguh nebomin.

33 Kago oweuh keguh wiazhemigoseen, wetokowwintwá mache izzhewabizzidjig, me wanje banátizzit mennoizzhewabizzewin.

34 Kooshkoozetumók quiuk izzhewabizzewin, kago mutcheiz-zhewabizzekago, ōnje, ánínt ká okekanemásewán Kítche Manitōn : keche ōnje águtcheyag o-o wanje aninnuhgook.

35 Oweuh aninne guhtuh eketto, áneen azhe ábejebáwát nabojig? áneen azhenágwutínik weowwewán?

36 Keguhgebátiz, menekánun kategátumun, kishpin nebo-muhgusinók ká saguhkesinōn.

37 Euedush kategátumun, ká eu keketegátumzenun eu keche weowwewunk, menekánun atuh, konemá puhquazhegun menekán konemá ánínt puhkán.

38 Kítche Manítodush ween aenandunk tuh ezhetonun, weowwemán, kokkinnádush menekánun tebinowa weowwewáng.

39 Kokkinná weyásemán káween bazhekwunzenōn ; bazhek oweyásemá, anishanába weyás, minowá bazhek weyásemá á-wase weyás, minowá bazhek weyásemá kago weyás, minowá weyásemá benase weyás.

40 Anint weowwemán gezhigōnk tebanjegátawun, ánínt ákeeng tebanjegátawun ; kítchetwáwizzewin gezhigōnk bazhekwunk, kítchetwáwizzewin giya ákeeng bazhekwunk.

41 Bazhek kítchetwáwizzewin gezhikegezis, minowá bazhek díbbekegezis, minowá bazhek uhnungwug, bazhekduh uhnung owushema apetandágooze, minowá bazhek uhnung apetandágoozit.

42 Me tebishko ga izzhewabuk ábejebáwinink nabojig ; ketegátumink begishkunutōnk, tuh ōnje netáwigin weká ga begishkumusinók.

43 Ketegáta águtchewinink, netáwigin kítchetwáwizzewinink ; ketegáta neenuhmizzewinink, netáwigin mushkáwizzewinink.

44 Ketegáta oweyáse weowwemá, netáwigin ochichágo weowwemá. Tuhgomuhgut weyáse weowwemá, tuhgomuhgut giya ochichágo weowwemá.

45 Ezhebe-egáta, netam aninne Adam uhchichágoŋm keche banátizzit ge ezhe áwintebun, ishquiách Adam tatátuhbeet uhchichágoŋm ge ezhechegázo.

46 Anawak, 'ow netam uhchichágowissig, oweyáse weowwemá áwe, náágutchedush, uhow wachichágowit.

47 Netam aninne, áke ge ōnje ozheá ákeeng ezhenágooze, wínekasíndush aninne, Kítche Manito gezhigōnk ōnje.

48 Ahkeeng wanjeet aninne me azhenágózewát, ákeeng wanje netáwigídjig, 'owdush gezhigōnk wanjeet, me azhenágózewát gezhigōnk ayájig.

49 Azhe innowunk ákeeng ayát; me ga ezhe innowunk gezhigōnk ayát.

50 Binná, nōngum o-o neendíkit nekánísetók, weyás giya

misque ká Kitche Manito otegemáwewinink tá peendegamuhgusinõn; bagishkunuk ká tá benojemomuhgusinõn.

51 Binná, kewábundimim miámuhkátandágwuk; káween kokkinná keguh nebasenin, kokkinná koshá keguh gwakenágoozemin.

52 Kitche wiebuh, buhsungábewinink menik, squách che mutwawag mutwawachegun; (mutwawachegun tuh mutwawa;) nabojig guhtuh onishkáwug weká che begishkuhnunaisgwá, keguh gwakenágoozemindush.

53 O-o bagishkunuk weowwemá, weká che begishkunusinók guhtuh uhchegáta.

54 Me o-o bagishkunuk weowwemá ope utõng e-e ga begishkunusinók o-o nabomuhgut weowwemá, ope guhtuh utõng ga nebumuhgusinók medush keche tebishkosag azhebe-egátá mazaniegunink, nebowin, goonjegáta shágocheittewinink.

55 Oh nebowin, áneezh e-e kemázánuhowawin? Oh jebagumink, áneezh keshágoochewawin?

56 Mázánowawin nebowin, mutcheizzhewabizzewin; mushkáwizzewin mutcheizzhewabizzewin, tepákonegawin.

57 Megwach neendenánán Kitche Manito ween máninuk shágoochewawin Neenkitche Manitemáná Jesus Christ õnje.

58 Me eu õnje siágeimuhgook nekánissetók, iyángwámezik, mushkáwandumók, kago keguh jebinnegoseem, gáginéek uh-noketumók Kitche Manito otuhnokewin, õnje kekekandánáwá ketuhnokewinewá káween unishá ketuhnokeseem Kitche Manito õnje.

## CHAPTER XVI.

Nõngumõrsii neentufzhindán o-o, anumeájig mowõnjeitewát shoneá gá ezhe menugwá anumeájig Galatiaink che to-tumowát, me giya keenowá aninnuhgook.

2 Máno andussheyag ningooche keguh átõnává kago, andussó uhnumeagezhigut kokkinná aninneuwug iyámenik ogub ni-issetõnává, Kitche Manitõn azhe mámenigowát, che mowõnjichegasewag ope tulikoshinán.

3 Opedush tuhkoshinán owwagwanug ga innowáwagwan, kemazaniegunnewáng mewug uhgew ga uhnonuhgik kechebe-ezhewenint kemegewawinewá Jerusalemink.

4 Kispin kushketoeyán keche ezháeyán, neenguh wejewegóg.

5 Binná keguh beotisenim, ope bemeshábooshkumán Macedoniaink; (õnjitá neenguhunneshábooshkán Macedonia:)

6 Konemá nuhkowa neenguh iá uzziháeyag, konemá kopa pepõn neenguh iá uzziháeyag; keche nezhokomowweyag keche ezháeyán, wá ezháeyán.

7 Nõngum ween, káween keguh wábomisenonim, ningooche nõmuk nuhkowa neenguh iá uzziháeyag kispin Kitche Manito anandunk.

8 Ephesusink neenguh iá nánázh che ochichesag Pentecost wekoondewin.

9 Kitché ishquándám neenbákindánuhmágo; batienowug-dush nashkanjegajig.

10 Kishpin Timotheus tuhkoshink, máno keguh wejewegowá, zago chegotunzik, Kitché Manito otuhnokewin enuhnoko, azhe enuhnokéyán giya neen.

11 Kago oweuh aninewun oguh pápenanemigooseen, baká ságitchesuhginekanit keche be otezhit; neembeá che tuhkoshink mámwé wekánissemág.

12 Uhtubzhemint nekánisenán Apollos, ápadush beotisinág mámwé wekánissemág, neendánuhwe enandum, káweendush enanduhzee che be-ezhát nōngum: ōnjittá tuh tuhkoshin ope kushketōt che tuhkoshink.

13 Uhkowábig, mushkáwegábowig mushkáwandumowinink, aminneeng izzhewabizzig, sōngizzig.

14 Kokkinná kago keshawátizzewinink guhtuh izzhewabut.

15 Ketenenim nekánissetōk, (kekékanemáwág Stephanas otinotawizzewin, mewug uhgew gá netáme sháwandágoozidjig Achaiaink, ge izzhewabizzzewugdush che nezhokomowát anuhmeánidjin.)

16 Tuhbuhzheezh buhgítinumōk keowwewán uhgew towug anishanábag, giyadush, kokkinná uhgew wátokonungoog uhokewin.

17 Neempápenanim Stephanas uhbe-ezhát, giya Fortunatus, giya Achaicus, eu azhe nundowandumag keenowá kokkinná ge megewawug.

18 Neenchichágonk, giya kechichágowáng, ge ōnje nian-dumōg, me eu ōnje keguh tabwa-andum, ee tinouh iáwewát.

19 Anumeájig Asiaink ketuhnemekágowág. Aquila giya Priscilla ketuhnemekágowág nebená Kitché Manitōn ōnje, giya anumeánidjin owegewámewáng.

20 Kokkinná wekánissemág kesuhgeninjenegōg. Uhnuhme-kotátig mamashkōt iojeendeyag.

21 Neen Paul neendoshebeán o-o suhgeninjenittewin tebino-wa neninj ōnje.

22 Kishpin oweuh aninne siágeásig Kekitché Manitenenán Jesus Christun máno tuh Anathema Maran-atha.

23 Kekitché Manitenenán Jesus Christ osháwanjegawin, máno keguh wejewegōnává.

24 Neenságe ewawin keguh wejewegōnává Kitché Manito Jesus Christ ōnje. Amen.

† Netam mazaniegun Corinthianug geoshebeumowáwug Philippi-ink, Stephanas, giya Fortunatus, giya Achaicus, giya Timotheus, ogemájetōn.

## WIAHNEKASINK MAZANIEGUN CORINTHIAN- UG OSHEBEUMOWINTWAW.

### CHAPTER I.

PAUL, Jesus Christ otanonájin, Kitche Manito otesandumowinink ōnje, giya Timotheus kekánisenán otoshebeumowán anumeánidjin Corinthink, kokkinná giya anumeánidjin mizze Achaiaink ayájig.

2 Máno keguh sháwandágoozim innowandewinink, Kitche Manito Kōsenán ōnje, giya Kekitche Manitomenán Jesus Christ ōnje.

3 Megwach ketenána Kitche Manito Kekitche Manitomenán Jesus Christ ōsun, ōsemá o-o sháwanjegawin, ōsemá kokkinná mennowánegoozewin.

4 Ween niandumeinunk kokkinná kesuhnágizzewinenánia me giya keenowint ga ezhe niandumeungwábun wasitáwandum-gig.

5 ōnje Jesus Christ okotuhgitowin nebewá kegegishkámia me eu niandumowin azhe ōndinuhmunk giya keenowint Jesus Christ ōnje.

6 Kishpin neenowint suhnágizzeyáng, me keenowá keche ōnje mennowánegwandumag, keche ōnje bemátizzeyag kotohgitowinewá ōnje ; me giya neenowint wanje kotuhgitoyáng kishpindush mennowánegoozeyáng, me e-e keche ōnje mennowánegoozeyag, keche ōnje bemátizzeyag.

7 Nemushkáwandámin uhnáguhtuhwanemenáng me ga ezhe iyíáeyag kotuhgitowin, me ga ezhe iyíáeyag mennowánegoozewin.

8 Nekánissetók ketenanimineme che kekandumag neenkotuhgitowinenán, gá otisigoeyáng Asiaink ge gache kuhgwátuhgitomin bázhichiuhe nemushkáwizzewinenáng neengebuhbuh-nát andámin neembemátizzewinenánin.

9 Nebowin neenge tuhnandámin neowwenáng, ká pápiash mushkáwizzewin neenge tuhnandumázosemin, meatuh Kitche Manito ween wiábejebát nabonidjin.

10 Ween gá bemájeinunk kitche nebwinink, nōngumdush bamájeinunk, ketenandámindush ōnjittá che bemájeinunk.

11 Keenowá nezhokomáteyag ketuhnumeawinewáng, unumeatumoweyáng eu megewawin ōnje gá menigoeyunk, nebená anishanábag ōnje.

12 Me o-o nemennowánegoozewinenán, ōnje neenkekandámin mennoizzhewabizzewin uhgosunk Kitche Manito, Kitche

Manito osháwanjegawin Ònje, o-o ketizzhewabizzewinenán ikeeng keenowádush Ònje.

13 Káweká bakánuk ketoshebeumosenoneme meatuh menik wíábundumag mazaniegunink, giya tiabwatumag, neendenan-lurmdush gágineek keguh tabwa-andám.

14 Tebishko gá azhe tabwatowweyáng ánint, keenowá keenowánegoozim neenowint Ònje, tebishko neenowint giya izhe mennowánegoozeyáng keenowá Ònje Kekitche Manitonenán Jesus Christ ogezhigutómink.

15 Uhtabwatumán o-o Ònje ketánuhwe beotissinimwábun, conemá minowá ketáge Ònje mennotolágóm.

16 Ketánuhwe unnewábominenimwábun, Macedoniaink uhge zháeyán minowá ketánuhwe beotissinim Macedoniaink webeÓneháeyán Judeaink kechegebe izzhewabizzeyagobun.

17 O-o ge enandumán, neenge guhgebátandum innuh? eu wá totumán, oweyásemá nuh eu wanje totumán? menuh o-o izhewabizzeyán, kagat, kágat, káween, káween, che eketto-rán?

18 Kitche Manito azhetabwat neendikittowinenán anináng cáween ween, kagat, káween, giya.

19 Ònje ween Kitche Manito Óguisun, Jesus Christ, uhow wánduhmonuhgook Timotheus giya Silvanus wándumonágwá, cáween, kagat, káween giya azhewabusinón, weendush kagat.

20 Ween kokkinná Kitche Manito owáweendumágawinun, kagat giyadush, Amen, Kitche Manito ogitchetwáwizzewin reenowint Ònje.

21 Ween máninung mushkáwandumowin, keche Ònje mush-táwegáboweyung, che tabwatowwung Christ, ween gá onuh-geminunk, me uhow Kitche Manito.

22 Ween gá uhgokewusonunk, meninunkdush uhchichágomá ketáenáng.

23 Minowádush, Kitche Manito okekandán Ònjittá káween rówe ositáwandumeisenonim me gá be Ònje ezhásewán Corinth-nk.

24 Káween eu Ònje, uhtebandumán, kemushkáwandumowin-wá, Ònjedush kenezhokumoneme, che mennowánegoozeyag : mushkáwandumowin Ònje, ketónje nebowwim.

## CHAPTER II.

NEENG EWUHWANANDUM, minowá che beotisinonuhgook ope che kushkandumán.

2 Kishpin kushkandumeinnuhgook, owwanan neen, ga mennowánegwandumeit; meatuh uhgew kashkandumeinjig neen Ònje?

3 Mego o-o oshebeumonuhgook ope beotissinuhgook, ká meenguh Ònje kushkanduhze uhgew ga ge Ònje mennowánegoozeyámbán, Ònje, me o o, ananeminuhgook nemennowánegoozewin, me giya keenowá kemennowánegoozewinewá.



3 Wawane mezhishahowwenágwitöng Christ che omazanie mit anoketumung; káween ween oshebe-egunáböng önje ihebe-egátasinön; meatuh Kitche Manito giágega bemátizzit chichágwun önje; káween uhsine otopowinábekönk; meatuh eyáse otopowinink otaemáng.

4 Me azhe tabwatowwungid Kitche Manito Jesus Christ aje.

5 Káween ween neendenanduhzemin, nemennoizzhewabizzein Kitche Manito otebandán.

6 Ween gá ezheinunk, che kushketoeyunk che guhgequauk öshke wáweendumágawin, káween ween oshebe-egun, e atuh uhchichágomá: oshebe-egun nishewamuhgut, uhchihágomá megewa bemátizzewin.

7 Ezhetwáwin nebowin, eu wazhebe-egátá, giya mazeni-egátá uhsineeng; kishpin ezhe kitchetwáwuk, Israel onejásun ká kushketosewug we gunnowábomáwát Mosesun oske-igönk, azhe wákashkát, eu kitchetwáwizzewin ga ungomuhuk:

8 Ahneen o-o Uhchichágomá ezhetwáwin, owushema ga ezhe itchetwáwusinök?

9 Ezhetwáwin bátándewin, kishpin kitchetwáwuk; owushe- wá guuk izzhewabizzewin ezhetwáwin tuh kitchetwáwuk.

10 Önje eu kachetwáwichegátá, ká kitchetwáwusinön o-o aje, eu kitchetwáwizzewin önje, miámowy kitchetwáwuk.

11 Eu gá banátuk, kishpin kitchetwáwuk, owushema kache- wáwut eu banátusinök.

12 Önje eu uzhenandumung, ápiche kebhuhguketágoozeein.

13 Káween ween Moses andotunk, uhgwuhningwaoon, uh- wuhningwaotizzöt, önje Israel onejánisun ká kushketosewug be guhnowábundumowát, eu gá ungomuhguk;

14 Onáguhtuhwandumowinewán kuhgebeengwamuhgutinne- un; nánáz nöngum o-o gezhigut, o-o uhgwuhningwaoon ga- fe ezheshin; ká ikkoonegátasenön ope kanowábundumowá- n gata wáweendumágawin; eu uhgwuhningwaoon gá ungo- wuhguk Christ önje.

15 Nánáz nöngum o-o gezhiguk, ope Moses tepájemnin, uhgwuhningwaoon otaewáng átane.

16 Káween nöndás, ope otaewán Kitche Manitön, ezhe mik- owewát uhgwuhningwaoon tuh ekoonegáta.

17 Nöngum Kitche Manito ween 'ow Uhchichág, Kitche Manitodush Ochichágwun uzziánit me emá wánuhkewin.

18 Kokinnádush keenowint mizzhishuh keskezhigonáng, owábundámin Kitche Manito ogitchetwáwizzewin, tebishko abomochichágwunink, me e-e tebishko azhe gwakenágoozee- uk kitchetwáwizzewinink giya minowá kitchetwáwizzewin- uk, tebishko Kitche Manito Ochichágwun andinit.



4 Magwouh kushkandumisink, neendáge oshebeumonám gëgizzebeeng, káween ween che ònje ositáwandumag, che kekandumung koshá azhe ságeinuhgook.

5 Kishpin oweuh kushkandumeint, káween neen neengekushkandumeiggoose, únint atuh Ònje megooshkácheisinonuhgook ozám.

6 Wuhow towuh aninne, enandágwuttinne keche Ònje kotuhgoint nebewá Ònje.

7 Neendáwách ketámenowwesháwanemáwá, ketá nianduméwá, keche Ònje goonjegázosig, nebewá kushkandumowin.

8 Ketenenim keche mushkáwandumag che ságeitteyag.

9 Me o-o wanje oshebeumonuhgook nòngum keche kekameneminiuhgook kishpin ga tabwatowwewagwan kokkiná kago.

10 Kishpin mennowesháwanemag oweuh, kago, giya neen neenguh mennowesháwanemá; kishpin mennowesháwanjegayán kago, keenowá Ònje Jesus Christ oskezhigònk.

11 Mutche Manito keche Ònje kushkeisinowung, neenkekandámin okuhgianizzewin.

12 Minowádush, ope buhtuhkoshinán Troasink, owwe gubgequayán Christ omeenwájemowin, Kitche Manito neembakindanumag ishquándan.

13 Ká nánázh neendunwashemonose neenchichâgònk Ònje ká neenge mikowáso Titus nekánis; neengenuhguhngá emá Macedoniaink neendezhá.

14 Nòngum megwach ketenánán Kitche Manito, ween mozhuk meninunk shágooshe-ewawin, Jesus Christ Ònje; owábundiewandush onebwákáwin, mizzewa, keenowint Ònje.

15 Kago wáshkobemágwukin ketenanimigonán Kitche Manito Jesus Christ Ònje, uhgew Ònje bamájeinjig giya uhgew banátizzidjig.

16 Uhgew banátizzidjig uhtabwatunzikwá, me owushema wanje izzhewabizzewát, uhgewedush tiabwatungig, me owushema wanje gágega bemátizzewát: owwanan kashketót che misetotunk ono iuheen?

17 Káween e-e ketezhewabizzisseem azhewabizzewát banájetojig Kitche Manito oguhgequawin; quiuk tabwáwin ketezhegegetomin, Kitche Manito apetanemungid, anosumeet Kitche Manito neengegetomin Jesus Christ Ònje neendónje gegetomin.

### CHAPTER III.

NEMAHJETAHMIN innuh, minowá uhmennotuzzhindumáng neowwenánin? neennundowandámin innuh oshebe-egunun, keche egoeyag che muhmequánegoeyáng? nenundowandámin innuh che oshebeummowweyung mazaniegun?

2 Keenowá keowwewán me nemazaniegunenánin wazhebeegátag needaináng, kekekanemigóm kokkinna aninnewug kewábomigowág.

rane mezhishshowwenágwitöng Christ che omazanie-  
oketumung; káween ween oshebe-egunáböng önje  
gátasinön; meatush Kitche Manito giágega bemátizzit  
gwan önje; káween uhsine otopowinábekönk; meatush  
otopowinink otaemáng.

azhe tabwatowwungid Kitche Manito Jesus Christ

een ween neendenanduhzemin, nemenoizzhewabizze-  
he Manito otebandán.

en gá ezheinunk, che kushketoeyunk che guhgequa-  
ke wáweendumágawin, káween ween oshebe-egun,  
uhchichágomá: oshebe-egun nishewamuhgut, uhchi-  
megewa bemátizzewin.

etwáwin nebawin, eu wazhebe-egátá, giya mazen-  
uhsineeng, kishpin ezhe kitchetwáwuk, Israel onejá-  
kushketosewug we gunnowábomáwát Mosesun oske-  
azhe wákashkát, eu kitchetwáwizzewin ga ungomuh-

een o-o Uhchichágomá ezhetwáwin, owushema ga ezhe  
áwusinök?

etwáwin bátándewin, kishpin kitchetwáwuk; owushe-  
e izzhewabizzewin ezhetwáwin tuh kitchetwáwuk.

eu ga kachetwáwichegátá, ká kitchetwáwusinön o-o  
kitchetwáwizzewin önje, miámowiy kitchetwáwuk.

gá banátuk, kishpin kitchetwáwuk, owushema kache-  
u banátusinök.

je eu uzhenandumung, ápiche kebuhguketágooze-

ween ween Moses andotunk, uhgwuhningwaoon, uh-  
gwaotizzöt, önje Israel onejánisun ká kushketosewug  
owábundumowát, eu gá ungomuhguk;

águhtuhwandumowinewán kuhgebeengwamuhgutinne-  
názh nöngum o-o gezhigut, o-o uhgwuhningwaoon ga-  
eshin; ká ikkoonegátasenön ope kanowábundumowá-  
wáweendumágawin; eu uhgwuhningwaoon gá ungo-  
Christ önje.

názh nöngum o-o gezhiguk, ope Moses tepájeminjin,  
ingwaoon otaewáng átane.

ween nöndás, ope otaewán Kitche Manitön, ezhe mik-  
át uhgwuhningwaoon tuh ekoonegáta.

ngum Kitche Manito ween 'ow Uhchichág, Kitche  
ish Ochichágwun uzzhiánit me emá wánuhkewin.

kkinnádush keenowint mizzhishuh keskezhigonáng,  
idámin Kitche Manito ogitchetwáwizzewin, tebishko  
chichágwunink, me e-e tebishko azhe gwakenágooze-  
chetwáwizzewinink giya minowá kitchetwáwizzewin-  
shko Kitche Manito Ochichágwun andinit.

## CHAPTER IV.

Eu Ōnje, Ōnje uzziáyung o-o ezhetwáwin, azbe otissigoe-  
yung sháwandágoozewin ká newuhnemikkowwisemin.

2 Kokkinná neengewabcnámin gumotukin mutcheizzbewa-  
bizzewinun, káween uhbamosang kuhgianizzewinink, ká ne-  
wiazhomásenán oweuh, Kitche Manito odikitowinink, uhmiz-  
zhishshowwenágwitoeyáng quiuk tabwawin neenekandumoná-  
nánig kokkinná azhewabizzeyung, anosumeet Kitche Manito.

3 Kishpin neemeenwájemowin gátóng, gátowáwug ubgew  
waneshingig :

4 Manito omá ákeeng ogebeengwanegowán onáguhtuhwae-  
mowinewáng, uhgew tiabwatunzigook ; wásayá, uhkitchetwá-  
wuk wáweendumágawin ká tá ságátasininne Christ Kitche Ma-  
nito otezhenágoozewin ogitchetwáwizzewin.

5 Káween neenówint tebinowa neenguhgequasemin, Jesus  
Christ Kitche Manito atuh neenowint ketobemetágunenáwán  
neowwenámin Jesus Christ Ōnje.

6 Ōnje Kitche Manito ween gá totunk che wásáyág, ween  
wásayá kemenigónán ketaináng owwe kekandumoniáuk  
Kitche Manito okitchetwáwizzewin anosume skezhik Jesus  
Christ.

7 Ahkeeng otosowinink ketiámin o-o kitchetwáwizzewin ;  
mushkáwizzewin Kitche Manito che tebandunk, káween keeo-  
wint ketebanduhzemin.

8 Neenkotuhgitomin aetowwiuhe, káweendush neenkushka-  
duhzemin, newuhanandámin, káweendush neembuhbuhá-  
anduhzemin.

9 Neembátúigomin, káweendush neenuhgunnegoozemin,  
neen neeswabinégázomin, kádush neembanájeiggoozissemin.

10 Mozhuk neembabámewetonun neowwenáng Kitche Ma-  
nito Jesus Christ onebowin, Jesus Christ, obemátizzewin kee-  
má neenguh gegishkámin neowwenáng.

11 Neenowint magwouh bemátizzeyáng, mozhuk kekezha-  
dámin keche neboeyunk, ween Jesus Ōnje, konemá Jesus obe-  
mátizzewin, tá mizzhishshowwenágwut keowwenáng.

12 Nebowindush uhnokemuhgut neowwenáng, bemátizzewin-  
dush keowwewáng.

13 Me debishko azhe iáwungid uhchichágomá mushkáwa-  
dumowin, azhebe-egátágigo, neengetabwa-andum me wanje  
gegetoeyán ; neenowint giya neentawatámin, me wanje geg-  
toeyáng.

14 Ōnje neenekandámin, ween gá ábejebáát Kitche Mani-  
to Jesusun, me ga ábejebáinunk giya keenowint Jesus Ōnje, me  
ga Ōnje wejebáowitonáng.

15 Kokkinná iuheen keenowá Ōnje, me eu kitche nebewá  
sháwandágoozewin, nebewá megwach uzzhekettowát, che Ōnje  
kitchetwáweint Kitche Manito.

16 Me eu Ōnje, wanje wunemikowwisewunk anuh áqutchei-xe aninne weow banátut, anámiube aninne ashkum ōshkená-weá andussogezhiġut.

17 Punge neenkotuhġitowinenán ningo buhsungábewin kehoketáġomin che menigoeyunk kitchetwáwizzewin ga gá-egasinġ gáġineek.

18 Káween neenkunowábunduhzemin ono iuheen wiábun-uringin, uhnew atuh wiábunduhzeeng; iuheen wiábundum-ġin májámuhġutŉn, iuheendush, wiábunduhzeeng gágegase-m.

## CHAPTER V.

ŌNJE kekekandámin, omá ákeeng kewegewámenán, kishpin ákooshkáġ, ketiámen Kitche Manito gá ozhetŉt, wegewám ninjemá gá Ōnje ozhetoseeng, ga gágegasinġ gezhigŉnk.

2 Ōnje omá kemánátwamin, ŉnje kenundowándámin, keche uġwuhnieġázoyung kewegewámenáng gezhigŉnk ŉnje.

3 Kishpin ezhe uhġwuhnieġázoyunk, ká keġuh peengwoshá-ittešemin.

4 Keenowint abeyunk omá owegewám, kemámátwamin bwá-uhmayunk, káween ween ŉnjittá, we peengwoshháġitteyunk ŉje, che uhġweigoeyángdush, nebowin che goonġeġátáġ beátizzewinink.

5 Ween Kitche Manito keġe gezhetaġigonán o-o iuhe ŉnje, iya keġemenigonán ánint Ochicháġwun.

6 Eu ŉnje gáġineek kemushkáwandámin, ŉnje kekekandá-min magwouh omá uzziáeyunk keowwenáng wásá ketŉnduh-stowwánán Kitche Manito.

7 (Uhtabwa-andumunk o-o wanje kushketoeiyunk bamosa-unk, káween ween 'ow wábeyunk.)

8 Kemushkáwandámiġ, neendikit, ketenandámin che buh-awittŉyunk kebikokeowwenánin konemá che ŉnje wejewunk itche Manito.

9 Eu ŉnje ketuhnokemin, owwe niandumeyunk kishpin we-wunk gamá ningooche iyáyunk.

10 Kokkinná keġuh nebowwemin anosumeet Jesus Christ kápkoneġawinink, kokkinná gá iizzhewabizzewát oweowwe-ning guhtuh uhġinġeġátane, wanisshešin ġiya miánátink.

11 Ōnje kekekandámin menik ga ezhe gosittowungebun Kitche Manito keġuhġázománánig aninnewuġ, mizzhišuh kewá-woduhánáwá Kitche Manito keowwenánin; neendenandumdush mdigo kewábundiġŉm neowwenánin.

12 Káween minowá neenkitchetwáanduhzemin neowwená-n kemeninemin, keche ŉnje mennotuzzhemeyáng, konemá itá ŉnje iánáwá kago, enutwá uhġew kachetwáwandungig bowwewán káween ween otáewáng.

13 Kishpin kawuhnátizzingín izzhewabizzeyunk Kitche Ma-ŉo wanjittŉyunk: kishpindush nebwákáyunk, keenowá wanje bwákáyunk.

14 Christ oságe-ewawin keguhánjenázhuhogomin ónje o-o anandumunk, bazhek nebotumowát kokkinná ónje ; kokkinná ge nebowug ;

15 Kokkinná e-e ge nebotumowát, uhgew bamátizzidjig káween tebinowa weowwewán ezheka tuh ónje bemátizzissewug, uhnew tá ónje bemátizzenáwán gá nebotumágowájin, ween gá ábejebúút minowá.

16 Eu ónje eeshquách nōngum, ká oweuh aninne kekekane-mánán aninneeng che enandágoozit ; ánuhdush kegekekane-mánán, anineeng uhge enandágoozit, nōngumdush káwéki minowá keguh kekanemásenán.

17 Eu ónje kishpin oweuh aninne Christun gegishkágoot, óshke bemátizze ; gata iuheen ungowun, binná kokkinná iuheen óshkeiwunū.

18 Kokkinná iuheen Kitche Manito tebandánun, ween gá tonunk che mennoinnowamunk Jesus Christ ónje, ween gá meninunk, uhnokewin mennoinnowandewin.

19 Ché ekettōnk, Kitche Manito Christun ogegishkágōn, uzhozhetōt áke che mennoinnowamigoot, uhgindumowásig o-mutcheizzhewábizzewin kemenigonándush, gegetowin mennoinnowandewin.

20 Nōngumdush Christ ketuhnonigonán tebishko Kitche Manito azhewáwekozominág kewáwekozomineme Jesus Christ ónje mennoinnowamik Kitche Manito.

21 Oge ezheán kemutcheizzhewábizzetumōnunk ween ká-kanduhzig mutche izzhewábizzewin, konemá ketá ezheigōmín quiuk izzhewábizzewin Kitche Manito gagishkunk.

## CHAPTER VI.

NEEKOWINT tebishko mámwōy newejuhnokemánán, keguházominenin wawane che otápenumag Kitche Manito óshwanjegawin.

2 Ónje eketto, kenōndōn e-e ope gezhigut sháwandágozink, kegezhokumōndush ; binná nōngum menno gezhigut, binná nōngum o-o gezhigut sháwandágozewin.

3 Kago ōnduhmáqua kago guhgequajin anuhmeájig kecha ozomásewintwá.

4 Kokkinná kago wábundiewag keowwewán uzshuhokotowag Kitche Manito, nebewá beowinink, gwatuhgeigoeyunin, katemágizzyunin, kashkandumunin,

5 Buhshunzhaogoyunin, kepáquiegázoeyunin, wambeginogoyunin, anokeyunin, akowábeyunin, muhkuttakayunin ;

6 Benizzewin ónje, kekandumowin ónje, keenwazh kotigitowin ónje, keshawátizzewin ónje, Kitche Manito Ochichá gwun ónje, quiuk ságe-ewawin ónje,

7 Gegetowin tabwawin ónje, Kitche Manito omushkáwawin ónje, mennoizzhewábizzewin ushwewin ónje, kitchemá-máng giya nuhminjenikámáng.

8 Ahgutanduhzeeng, giya águtandumink, mennotuzhewin

mutchetuzzhemigoeyumin, tebishko kagianizzidjig, azhewabizzidjig.

v kakanemásewinjig giya quiuk kekaneminjig, ná-ádush kebemátizzemin, buhshunzhönjig kádush ke-  
nin.

kandumink giya kemennowánegoozemín, katemá-  
nebewádush ònje wánuttizzewug, kago iáseeng,  
ish kago uzziáng.

owá Corinthianewetók! neendoninán bákissinön  
nje; neendainán mechâchegâta.

nen kebabewewichegâzoseem neenowint ònje, keba-  
tebinowa keowwewáng.

um che ònje tepáumágowizzeyag tebishko (neene-  
onugwánin neendezhegegit;) mamánditók binná.

mámowy ittekago tiabwatunzigook; wagonan ga  
rdewát quiuk azhewabizzidjig giya mache izzhewa-  
áneen ga ge ezhe mámowittemuhguk wásayá giya  
ikut?

en ga ge ezhe wejeendewát Christ giya Belial? áneen  
mennowejeendewát ween tiabwatunk giya tiabwa-

nan ga ònje wetokotátémuhguk Kitche Manito otuh-  
mik giya muzineneeg? keenowá keowwewán me  
nito gâgega bemátizzit otuhnumeawegumik; Kitche  
ekettót, weowwewáng neenguh iá neenguhwetosa-  
oguh Omanitomewá neow, neenduhnishanâbamug  
?

nje sâgizzeikög uzziáwát, puhkawinikög, eketto  
úto: kago tângenkago eu wánuk, keguh otisinim-

h òsemáwá neow keguh oguisemenim giya ke-  
emenim, eketto mámowy mushkâwizzit Kitche

## CHAPTER VII.

áeyunk ono wáweendumátewinun, siágeinnuhgook,  
min kokkinná keowwenánin, giya kechichâgonánin;  
uiuk izzhewabizzetá, che gosunk Kitche Manito.  
ishenáng; kâ oweuh aninne neengemutchetotowá-  
oweuh neengebanájeásenán, kâ oweuh neengewia-  
n.

en che bátámenán o-o ketönje enisinön, kiut neenge  
n neendenadámin che wejenebománán gamá che  
zzemánán.

ítche sônganim o-o azhe guhnoninuhgook, neenkit-  
indiz, keenowá ònje, nemooshkenashkâgön menno-  
lumowin, neengitchemennowánegwandámin kokkin-  
uhgittowinenánin ònje.

lacedoniaink buhtuhkoshináng kâ neenge kushketo-

semin newe unwashemonoyáng, nemeqooshkácheigomin gewetaiue; áqutcheiue megátim; beenjeiube kotájim.

6 Kítche Manítodush ween oniandum uhgew náwabinegá-zojig, ke niandumeigonán, Ónje Titus uhtuhkoshink.

7 Káweendush eu atuh uhtuhkoshink, euedush Ónje memno-enuhkumigut bienájemináng ope wándumoweyumint azhe mushkáwandumag, giya kemowwewinewán, giya azhe menno-enanemeyáng me owushema wanje mennowánegwandumán.

8 Eu uhge kushkandumeinuhgook, nemazaniegun Ónje, neenosítawandánábun, nÓngumdush, ká neenosítawandubze, Ónje neenekandán e-e mazaniegun uhge Ónje osítawandumag wanebak.

9 NÓngumdush nemenowánegwandum, káween eu Ónje uhge kushkandumeigoyag, Ónje iánwanindizzoyag wanje kushkandumag, me wanje kushkandumeigoyag Kítche Manito Ónje konemá káween ningótono ketá ezhe bátázisseem neenowit Ónje.

10 Kushkandumowin Kítche Manito wanjeeg uhnokemuhgut keche ánwanindizzók, weká che Ónje kushkandubzeeng, keche Ónje bemátizzeyunk; kushkandumowin ákeeng uhnokemuhgut nebwin, che ónjisseeng.

11 Binná o-o mego tebishko kekushkandumowinewán Kítche Manito wanjeeg, azhe iyángwámeiggyog azhe ságeiggyog, azhe mushkáwandumag, azhe ómbwaigoyag! kokkinná kago kenágwitónáwán keowwewán, quiuk gá totumag.

12 Eu Ónje, ope wazhebeumonuhgook, káween neenge Ónje totunze, ween 'ow gá mutchetotunk Ónje, káween giya ween Ónje, gá mutchetotowint; keche Ónje kekandumag azhe iyángwámenáguttuhwanemináng anosumeet Kítche Manito.

13 Eu Ónje nemenowánegwandámin keenowá kemennowánegwandumowinewáng Ónje, kagat, owushema neengemennowánegwandámin Titus omennowánegwandumowin Ónje; Ónje ochichágwun keenowá kokkinná wanje óshkenágoozinit.

14 Kishpin ningótono gá iináwugan uhtuzzneminungook ká neendágutchisse, quiuk gá azhe weendumonáng me giya ween menik gá enug Titus me giya ween azhe mikumink, quiuk tabwayung

15 Owushemadush keshawánotágowá Ónje, okunwandánon azhe tabwatumag azhe sagizzeyag, nuhningishkáyag ope watpenag.

16 Nemojegandum eu Ónje uhtabwa-aneminuhgook kokkinná kago.

## CHAPTER VIII.

MINOWAW, nekánissetók, náguttuhwandumók Kítche Manito osháwanjegawin, mánintwá anumeájig Macedoniaink.

2 Ope kache suhnágizzewát, bátienuitinne omennowáneggoozewinewá ápiche ketemágizzewinink kítche nebewá wanje megewawát.

3 Neenkekandán, menik azhe kushketowát, owushema menik azhe kushketowát enandumög che buhgittenumowát weowewwán;

4 Kubquajeminungwá che otápenumung mágewawát, kuhquajeminungwá che uhnoketowungwá anumeájig.

5 O-o getotumög káween anandumungobun totunzewug, Kitche Manito obuhgittenumowán netani opedush kebuhgittinumágonánig weowewwán Kitche Manito otenandumowin ónje :

6 Me eu wanje kuhquajemungid Titus, che gezhetáumág eu. tibbishko sháwanjegawin gá azhe májetát.

7 Eu ónje azhe iyáeyag kokinná kago, mushkáwandumowin ekettowinun, kekandumowin meenwawizzewin, giya kesá-gewawinnewá ságeyang, me tábishko eu nebewá ga ónje iyáeyag sháwanjegawin.

8 Káween neenguházomigöse o-o keche ekettoeyán, ánint uhgetowát me wanje gegetoeyán, keche quiuk quandumink kishpin quiuk siáge-ewawagwan.

9 Ónje neenkekandámin Neenkitche Manitomenán Jesus Christ osháwanjegawin ánuh ápiche wánuttizzehun, keenowá gá ónje ketemágizzit, ónje ulketemágizzit mashkót keenowá ketá ónje wánuttizzim.

10 Nóngum ketenenim o-o keguh ónje mennoizzhewabizzim. keenowá netam kege májetám kiut aquo ningo kekenonowuhguk ketónje enandim ningótono owwe totumag.

11 Binná ónje gezhetáeyunk anuhnokeyag gazhetinna nagwouh enandumag ketámegegam ánint azhetuhneyag.

12 Kishpin enandumowin enandumomuhgut, me eu nagwuk aninne azhetunit meatuh o-o Kitche Manito azhe niandunk.

13 Káween ezheka keenowá atuh ketábemóndi-iggoseen bakánizzitdush aninne kago che bemewetosig ;

14 Me che tebishkosag nóngum tatussin ayáyag e-e che me-nagwá ánint manazidjig, ningooting giya keenowá manazeyag giya weenowá keguhmenigowág, me keche tebishkosag :

15 Azhebe egátagigo, ween nebewá miáwunjetót, ká owushema kago otiáseen, weendush punge miáwunjetót mego tatus-ininik menik wáíít.

16 Megwach Kitche Manito uhge uhtowát Titusun otaene keche kunwanemik.

17 Ototisisón guházomigowin, azhe gwáshqiazit weenigo enandum uhge ezhát uzziáeyag.

18 Nemájenizzuhmowánán wekánissamá chewejewegoot, ween manotuzzhemint kokinná anumeawinink ;

19 Káweendush atuh eu ; ge onuhginjegázo anumeájig ónje che wejeweyumint, konemá che nezhokomágat, che kitche twáweint Kitche Manito :

20 Ká neendenanduhzemin oweuh aninne ónzomeyumint, o-o lebinowa mágewayang :

21 Umbasino, quiuk izzhewabizzeté, che kushketoeyung ká-  
no, anosmeet Kitche Manito, giyadush anosumewát anume-  
vug.



22 Nekánissenán wejeenduháwug, neenge ezhe mikowánán, kezbizhowizeet o-o enuhnokewin wájuhokemigoyun.

23 Kishpin oweuh guhgwatwat Titusun, neennezhokomág uzhuhnoketonán; kishpin oweuh kuhgwatwat nekánisenáng, weenowá me uhgew anoninjig anumeánidjin uzhuhnogiwát, giyadush Christ ogitchetwáwizzewin.

24 Eu Onje, wábundi-ik uhgew anosumewátdush anumeájig che kekandágwuk keságe-ewawinewá keche menno tuzzheme-náng quiuk.

## CHAPTER IX.

TUZZHINDUMINK uzhuhnoketowwintwá anumeájig, ká-ween keguh oshebeumosenóim :

2 Neenkekandámin azhe gezhandumag, kágekitchetuzzhemineme, guhguhnonungidwá anishanábag Macedoniaink, neenge eketomen anishanábag Achaiaink ningo kekenonowuhgutinne ako kezhandumowát, kegezhandumowinewá otómbwaigún-áwá nebená anishanábag.

3 Neenge ezhenázhowág wekánissemág gá ezhe tuzzheme-náng, keche tabwawinewung gá ekettoyan che gezhetáyag :

4 Onje Macedonia anishanábag kishpin bewejewewát, mekógdush gezhetáscwag neendá águtchemin, (konemá giya keenowá keguh águtchim) ónje ozim uhge kitche tuzzheme-náng.

5 Me ónje wanje enandumán che ezhenázhowugwá wekánissemág gezhá che gezhetáyag e-e wamegewayag, e-e gá weendumonag kiut, gezhá che gezháchesiuk, che kekandágwuk unishá che megewayag.

6 O-o neendikit, wcen punge kategat, punge tuh mámá weendush nebewá kategat, nebowá tuh mámá.

7 Kokkinná aninnewug aenandumowátigo otaewáng me ga ezhe megewawát, káween che saságizceeng, káween giya che guhgázóndink : Kitche Manito oságeán wanepuzh mágewanidjin.

8 Kitche Manito okushketón aenandunk ezhe mennototonáng gágineek keche mennottmeyag kokkinná kago keche uhnokcyag menno uhnokewin :

9 (Azhebe-egátigigo, siswasininne mizzewá ogemenán katemákiizzinidjin omennoizzhewabizzewin gágegasininne.

10 Ween mámát menkán keteganidjin, máno ween tuh megewa puhquazhegun che omejemimeyag oguh bátienuonun menkánun gá ketegátumowinjin oguh bátienuon kemennozzhewabizzewin :)

11 Me konemá ga ónje wánuhtizzeyag mozhuk mámegewawag eu wanje megwach enungid Kitche Manito.

12 Uzhuhnokceeng o-o uhnokewin uhgatisshkenintwá anumeájig bátienundush nebená tussink megwach uzshenint Kitche Manito ;

13 (Magwouh enuhnokewát o-o enuhnokewin okitchetwáwe-

an Kitche Manitōn uhtabwa-andumag Christ otuhnumeawin nenagwā uhgew giya kokkinnā anishanābag uhmenagwā ;)  
 14 Otuhnumeawinewādush uzhuhnumeatumonāgwā ōnje enlumōg Kitche Manito oshāwanjegawin che gegishkumag.  
 15 Megwach ketenānā Kitche Manito ogitche megewawin je.

## CHAPTER X.

NEEN Paul tebinowa, magwouh wejewinuhgook, neendāgā-e, wājewesinonuhgogoondush, neensōnganim, keguhāzonenim Christ obakādizzewin, ogeshawātizzewin ōnje ;

2 Konemā kā neendā sōnganemose wājewinuhgogoon azhe ganemoyān ānint wājewugwānin uhgew ananemeuminjig nutcheizzhewabizzeyung.

3 Ahneen uhnōch izzhewabizzeyāng kāween nemutcheizzhebizzissemin :

4 (Neendushwewinenānin omā ākeeng kāween ūshkenāzenōn, kitche apetandāgwutōn ween Kitche Manito ōnje, zuhwabetōng sāsōngitcheġāgin :)

5 Neswabenumink nāguhtuhwandumowinun, kokkinnā giya go kache apetandāgwuk, otuhsümetowān Kitche Manito oke-ndumowinun uhbetōng kokkinnā nāguhtuhwandumowinun rist che owwākātunk.

6 Gezhetānin che buhshunzhaōntwā kokkinnā tiawatunziok keenowā ketabwa-andumowinewā ope mooshkena tabwanewun.

7 Kegunowabundānāwā innuh iuheen anābomenāgwuk ? shpin oweuh aninne enandunk Christun tabanemigoot, o-ohuh enandum ; tebishko, azhe tebanemigoot Christun, me ya neenowint Christ azhe tebanemeyumint.

8 Kishpin kitche tuzzhindumān o-o mushkāwizzewin, Kitche mito gā mezheumint che ōnje sōngizzeyag, kāween che ba-jeigoyag, kāween neendāgutcheese :

9 Kāween neendenanduhze keche sageinnuhgook nemazagunun ōnje.

10 ōnje (ekettowug,) omazaniegunun kosegwuninewun, konegwutinnewun ; wejewinungoondush weow neenuhmufinne, egetowindush neenuhmufinne.

11 Wuhow towuh aninne o-o guhtuh enandum, azhebe-egan giya nemazaniegunināng, me go ga izzhewabizzeyāng ope ada tuhkoshināng.

12 Neenshāgwanemomin wewejewungidwā, manotuhzhingig weowwewān, uhgewedush, waonuhgingdejig mamāshkōt, rewabizzewāt kāween nebwākāsewug.

13 Kāween neenowint newe kitche tubzhinduhzemin onosen, āwās ewada nemushkāwizzewinenāng, uhtebābundum : mushkāwizzewin, Kitche Manito gā mezheumint, mushkāz-zewin tabishkāgoeyag.

14 Kāween neshebetāsemin che we tabishkāgoeyag, uzzhāh.

yag noembe-ezhámin uhguhgequayang Christ omeenwájemowin :

15 Káween neenkitchetwáwanemosemin, che we uhnewázoyán, nemushkáwizzewinenán che uhnekotumáng bakánizzit aninne otuhnokewin, neendenandámin ope kemushkáwandumowinewán anesöngungin neenguh söngandágoozemin keenowá önje,

16 Konemá neendá guhgequamin meenwájemowin, áwás ewadá uzzhíeyag, káween newe önje sásönganemosemin bakánizzit aninne otuhnokewin gezhá bázhigoyáng.

17 Ween kachetwáweittezoot, máno oguh kitchetwáweittezo Kítche Manito otuhnozowinink.

18 Káween ween wuhow quiuk anandunk weow, ween koshá Kítche Manitón quiuk ananemigoot, quiukquandágoozee.

#### CHAPTER XI.

KAGO nishkátizzetowwishe kago, neenkuhgepátizzewin önje, kago nishkátizzetowwishe kago.

2 Ketuhkowábundumonim Kítche Manito otuhkowábewin önje kegewetegandemenim bazhek onábamemá, konemá kétá menim, Christ tebishko öshkenegequa mánetingín.

3 Unishádush neensháwanim konemá che izzhewabizzeyag Eve gá izzhewabizzit, genabeek okuhgianizzewin keche ezhe kooshquaitumag.

4 Oweuh otisinág ezhe guhgekeminág bakánizzinidjin Jesusun, neenowint azhe guhgequasewáng, kishpin otápenag bakánizzit uhchichágoma, weká watápenásewagobun, puhkán gya meenwájemowin weká n'wánduhzewagobun, tuh mennoizzhebun nishkátizzetowwásewag.

5 Neendenandum káween ishquiáng neendíase, kítche apelandágoozit anonint.

6 Áhnuh neenketemágiz gegetowinink, káween náguhtuhwandumowinink; wawane neenkeinnoumágomin kokkinná iuheen magwaiuhe keenowá.

7 Ningötono innuh neenge ezhe mutchetotum, keche tuhbur-ebuhgittenumán neow keenowádush keche önje kítche apelandágoozeyag? Önje keguhgekemenim unishá Kítche Manito omeenwájemowin?

8 Neengekemotemág ánint anumeájig, otápenumowugwá tepámátewinun, keenowá che uhnekotonuhgook.

9 Magwouh wejewinuhgook, kago nanduhwandumánin, ká oweuh aninne neenge otápenumowáse; kago nanduhwandumánin wáíáyán, wekánisemág Macedoniaink beöñjewug ukko uhmezhewát; kokkinná kago neenge kunwanindiz, kago keche tebanduhzewag; gágineek go neenguh ezhe kunwanindiz.

10 Christ otabwawin quiuk neowwink azhe iát, ká oweuh aninne neenguh nuhgánegoose o-o suhsönganemoyán Achaianink.

11 Manito önan önje? Menuh e-e uhságeisinonuhgook? Kítche Manito okekandán.

12 O-o watotumán, ònjittágo neenguhTOTUM, konemá neendá buhkezhán enandumowin weenowá uhnewishkonungwá; konemá tá ezhe mikowáwug' azhewabizzeyunk che izzhewabizzewát.

13 Kagianizzidjig towug, kagiazhe uhnokejig, Christ otoskenegamun azhenágoozinit ezhenágwitojig weowwewán.

14 Káween mámuhkátandágoosinón; Mutche Manito ween tebinowa Kítche Manito omezhinowamun otezhénágwetón weow.

15 Eu ònje ká mámuhkátandágoosinón otoskenegamun gwa-kenágwetót weowwewán ope eeshquá bemátizzewát gutuh uh-ginjegátane menik andotumowát.

16 Minowá neendikit, kago oweuh aninne neenguh guhgebát-anemiggose, kishpin oweuh we guhgebátanemint kagebátizzin-gin neenguh ezhe otápenik konemá neendá kitchetwáwanindiz punge.

17 Eu aketoeyán káween Kítche Manito neendónje eketosse neenguhgepáche geezhwa uzzhekettoyán o-o kitchetwáwanemowinink.

18 Ònje nebewá kitchetwáwanemowug, omá ákeeng, medush giya neen wanje kitchetwáwanemoyán.

19 Kemennowánegwandumeáwág kagebátizzidjig ònje keenowá uhnebwákaeyag.

20 Kekotugitóm, kishpin oweuh aninne muhkuminág kago, kishpin oweuh aninne apetandunk weow, kishpin oweuh aninne buhseengwaonág.

21 Neenduhzhindán águtcheWIN tebishko gá neennuhmizze-yángin neendezhegegit. Kishpin oweuh aninne kítche sòngan-dunk weow kago ònje (neenguhgebázetágooz,) neensònganim me giya neen.

22 Hebrewug innuh? me giya neen. Israeliteug innuh áwe-wug? me giya neen. Abraham onejánissun áweWUG? me giya neen.

23 Christ innuh otoskenegamun áweWUG? (neenguhgebáze-tágooz,) neen owushema; owushemá nebewá neenduhnoke; buhshunzhaotewin owushema' menik apetandágwuk, owwáká-neweyán naningim, nebwinun naningim.

24 Jewug ònje nánink tussink, nissemetunnuh usshe shán-gusse tussink neenge buhkitaogo.

25 Nisink metig neengebuhketaogo, ningótink neengebemo-niego, nisink nábequánink neengenuhnezhánigo, ningo gezhik, ningo dibbik neengebemátuhgá kitchegumeeng.

26 Neengebuhbámátiz naningim, nuhnezhánizzewinink ne-beeng, nuhnezhánizzewinink magwa gamotishkidjig, nuhnezhá-nizzewinink magwa tebinowa wájetuhkewamugig, nuhnezhániz-zewinink magwa miátáwizzidjig, nuhnezhánizzewinink otanow-ink, nuhnezhánizzewinink buhwuttuhkumigáng, nuhnezhánizze-winink kitchegumeeng, nuhnezhánizzewinink magwa kagianiz-zidjig wekánisseMÁg;

27 Iakoozewinink, wesuhgandumowinink, uhkowábeeng wuh-

ningim, buhkutang, gashkunábágwang, muhkutakang nangingim, uhgakutcheeng, peengwoshhágteeng.

28 Puhkán giya iuheen áqutcheiue ayágin, eu waotisigoyán andusso gezhiguk che kunwanemugwá kokkinná anumeajig.

29 Owwanan nánuhmizzit, neendush, ká neen neenuhmizzisse? owwanan nashkeint, neendush káween neenchágizzose?

30 Kishpin ōnjittá sōnganemoyán, me ga ōnje sōnganemoyán, ono iuheen neenuhnuzzewinink ayágin.

31 Neenkitche Manitemenán Jesus Christ ōsun Omanitomenán, ween sháwandágoozit gágineek okekandán uhguhgenowishkesewán.

32 Damascusink, ogemá wiánekashkowát kitche ogemá Aretasun okunwandán Damascusug ototanuhwewá shemágúishun, enandum owwe otápenit.

33 Wásáchegunink neenge ōnje nesábeginego, kokobenágunink medush azhe oshemoyán.

## CHAPTER XII.

KAWWEEN neendōnje mennoizzhewabizzisse kitchetwáwanemoyán; neenguh be-ezhánun mamándáezhenumowin Kitche Manito azhewábundiewat.

2 Neengekekanemá aninne Christun tabanemigoot usshe neokekenonowulgut shegwouh, (kishpin beenjinná ayágobunan, ká neenkekanemáse kishpin giya áqutcheiue ayágobunan, ká neenkekanemáse : Kitche Manito okekandán;) wuhow towuh aninne oweuh beōmbewinegoot gezhigōnk.

3 Neenkekanemá wuhow towuh aninne, (kishpin beenjinná ayágobunan, ká neenkekanemáse giya áqutcheiue ayágobunan, ká neenkekanemáse, Kitche Manito okekandán.)

4 Uhge ezhe ōmbewenint mennowánegoozewin tuhnuhkewinink ogenōdánun niugwawin gegetowinun, weká aninne anandágoozissig keche ezhe gegetetōt.

5 Wuhow towuh ōnjittá neenguh kitchetwátubzhezemá, neenowint tebinowa káween neenguh kitchetwátubzhinduzheen neow, meatuh neen neenuhmizzewinun.

6 Ahnuh neenguh enandum che sōnganemoyán, káween neenguh guhgebátizzisse quiuk tabwawin neenguh eket, neenguh bōnetá nōngum oweuh aninne owushema che uhpetanemisig meatuhgo menik azhewábomit, menik giya azhenōndunk.

7 Owushema ozám che kitchetwáwanemosewán ono kitche mamándáezhenumowinun ōnje, menasegáwunj ncengemigonun neowwink, Mutche Manito azhe uhnokeet che kotuhgitoeyán ozám ashkum che ishpebuhgittinnegoewán.

8 Nisink neenge uhnumeatowá Kitche Manito ono iube che nuhgunigoeyán.

9 Neengeigdush, neensháwanjegawin tatussin che iáyun; ne-mushkáwizzewin neenuhmizzewinink ge ōnje ozbichegata. Pápananemowinink ōnje neenguh ōnje mushkáwiz, neenuh-

swinink Christ omushkâwizzewin, konemâ neenguh bone-igoon.

Me eu Őnje nemenowânegwandum neenuhmizzewinink, peigowinink, katemâkizzewinink Jesus Christ Őnje, nâ-izzewânin me 'ow umushkawizzeyân.

Neenguhgebatiz sŕnganemowinink; keenowâ kegegeto- ketâgemennotuzzhemîn, kâween ishquiâng neendiâse h kache apetandâgoozidjig anoninjig, ânuh kâween neen st neendinâbuhuhganduhze.

Kagat iuheen wanje kekandâgoozit anonint magwaiuhe iâeyag, gezhichegâtag, kekinowâchichegawinun mâmuh- dumowinun.

Wagonan minowâ ishquiyâng ayâvag ânint anumeâjig ek atuh o-o kâ kege buhmeisseem, mennoweshâwaneme- o-o gâ azhe mutchetotumân.

Binnâ me o-o nisink shiegwuh gezhetaeyân owwe beotis- gook, kâween kago keguh banâjeisonim, kâween keto- zzewinewâ neennundowâbundâm, Őnje uhbenocheug kâ tâ setônâwâ onegeigowân Őnje.

Neendenandum keche banâjetoyân neendotawizzewin che magizzeyân keenowâ Őnje; owushema ânuh sâgein- ul- t, owushemadush punge neensâgeigo.

Mâno tuh izzhewâhut, kâ kago kege banâjeisonim, râkâwandumân gâ Őnje tuhkoninnuhgook.

'Kago nuh neenge ũdizzin uhgwe anishanâbag gâ ezhe uhmonuhgook?

Ŕ Titus neengekuhquajemâ, bazhekduh wekânisseemân neen- ejeenduhâ; Titus nuh kago ge ũdizze keowwevân? kâ tebishko neendizzhewabizzisse bazhek uhchichâgomâng? uh quiuk neenge ezhe bamosasemin?

Ŕ Minowâ nuh ningŕtono neendezhe gweenowe eketto- menandâm? anosumeet Kitche Manito neengegetomin Christ; wwink kokkinnâ iuheen neendieendotâmin siâgeinnuhgook, iowâ che Őnje mushkâwizzeyag.

Ŕ Neenshâgwanim ope otisinnuhgook, keche ezhe miko- nuhgook ananeminuhgook keche izzhewabizzeyag, konemâ ŕiya neen keguh ezhe mikowwiseem ananemeyag che izzhe- izzeyân konemâ kekândeittewin tuhtuhgo, guhgâwaninde- , nishkâtizzewin, kekândewin, buhguhnoondewin, kâskun- win, pâkishewinun, ũmbegizzewin.

Ŕ Konemâ takoshinân minowâ, Nemanitŕm neenguh tuhuh- uhgittenik magwaiuhe uzzhiaeyag, konemâ emâ neenguh âwandum menik gâ mutcheizzhewabizzeyag chehwâ tuh- linân emâ, muhshe che ânwanindizzosigwa owenizzewine- , obeshewâtizzewinewâ eu gâ totumowât.

## CHAPTER XIII.

ŔE o-o nisink shiegwuh beotisinnuhgook. Otonemâng zh, niswa, wâtokâzŕjig kokkinnâ gegetowinun, tuh wŕngâ- gâtawun.

2 Kege eninimwábun kiut, nōngumdush keguh weend nim negān minowā tebishkogo wejewinuhgook, káween gum kewejewisenonim, ketoshebeumonimdush, kokkinn weendumowágdush ween kokkinná uhgew mutcheizzhew zidjig, kokkinná giya anint andusheyag, kishpin minow koshinán káween neenguh bonanemáse.

3 Onje uhnundowábundumag quiuk che tabwawine Christ uhgegetöt neowwing, o-o tabwawin kekandumag ká neenuhmusinōn, kitche apetandágwut keowwewáng.

4 Onje neenuhmizzewinink ge ōnje suhsuhgáquiegázo, che Manitodush omushkáwizzewin ōnje bemátizzit; keen giya keneenuhmizzewin weowwink, keguh wejebemátizz nándush Kitche Manito omushkáwizzewin ōnje keenowā t kuhkayá.

5 Náguhtuhwanindizök, che kekandumag quiuk che m káwandumag, quiukquandumök keowwewán; kánuh keke duhzeenáwán keowwewán, Jesus Christ keowwewáng che meatuh uhzhashkáeyag?

6 Neendenandum keguh kekandánáwá neenowint uzsh kásowáng.

7 Neenduhnuweatowwá Kitche Manito ningōtono che t mutche totunzewag káween ween neenowint keche ōnje me tuzzhemigoeyáng, keenowá keche izzhewabizzeyag, t neenowint azhashkáwáangan.

8 Káween neenowint ningōtono neendá ezhe mutche totu min; tabwawin atuh ōnje.

9 Neempápananemomin nánuhmizzeyágin, keenowád mushkáwizzeyag, me o-o azhe nundowwandumáng keeak quiuk keche ōnje mennoizzhewabizzeyag.

10 Eu ōnje neendōnje oshebeánun ningooche magwouh zhiáeyán, konemá ope takoshinán, ká áquatisewin neeng ioscen, Kitche Manito azhe mezhit mushkáwizzewin, ka ozhetōng, káween ween chebanájetōng.

11 Me eeshquách nekánissetök, ketuhnemikonim, quiuk zhwabizzig, nuhniandumök, bazhekotög kenágutuhwandun winewán, mennoinnowandeyeuk; Kitche Manito oságe-ewaw otinowandásowin keguh wejewegōnává.

12 Uhnumekotátig mamashqut che ojeendeyag.

13 Kokkinná anumeájig kesuhgeninjenigowág.

14 Kitche Manito Jesus Christ osháwanjegawin, Kitche M nito oságe-ewawin onuhniandumowin, Kitche Manito Ochick gwun keguhwejewegōnává kokkinná. Amen.

¶ Ahnekách gá ozhebeégáttag mazaniegun Corinthianug oshebeaw owintwá, Phillippiink otanuh Macedoniaink Titus giya Lucas t májetuháwug.

## GALATIANYUG OSHEBEUMOWINTWAW.

### CHAPTER I.

PAUL, anonint, (káween ween aninnewun ònje, káween òn aninne otenandumowin ; Jesus Christ ònje, giya Kitché anito òsemá ònje, ween gá onishkánigoojin uhge nebót,)

2 Kokinná giya wekánissemág wájewidjig, neendoshebeum-ránánig, anumeájig Galatiaink :

3 Keguh sháwandágoozim mennoinnowandewin giya Kitché anito òsemá ònje, giyadush Neenkitche Manitomenán Jesus Krist,

4 Ween gá buhgítinunk weow kemutcheizzhewabizzewinin-ün ònje, konemá ketábemájeigonán omá o-o mutche ákeeng itche Manito Kósenán otenandumowin :

5 Ween gachetwáwizzit gágineek. Amen.

6 Nemámuhkátandum, kitché wiebuh puhkawinag, ween gá ndominág Jesus Christ osháwanjegawinink bakánuk meen-ájemowin uhnázekumag :

7 Káween quiuk puhkánussinón, oweuhdush kewemegoosh-ácheigowá, owwe banájetónáwá Christ omeenwájemowin.

8 Kishpin neenowint gamá giya Kitché Manito omezhi-omun gezhigónk ònje, weendumonág bakánuk meenwájemowin o-o gá weendumonágebun, tuh nuhnibekinjegázo.

9 Gá ekettoeyáagebun kiut, me go nóngum minowá go ake-eyán, kishpin oweuh aninne bakánuk meenwájemowin ween-umonág, eu ánuh ge tabwatumag tuh nuhnibekinjegázo.

10 Neenguhgázomág innuh nóngum aninnewug uhgamá itche Manito ? newekoochetonuh che niandumeugwá aninne-ug ? kishpin niandumeugwá aninnewug, káween Christ neen-uh otoskenegamemigoose.

11 Keweendumonim nekánissetók o-o meenwájemowin gá eendumonuhgook, káween aninne ototizzhetwáwenisseen.

12 Ònje káween aninne neengemenigoose, káween aninne neenguhgekimigoose, Jesus Christ koshá neengewábundi-ik.

13 Kege nóndám, gá ezhe bemátizzeyán Jewug otizzhetwá-newá, ápiche neengemutchetótán Kitché Manito otuhtumean, neengenishewuhnájetún.

14 Neengesóngandágooz Jewug otizzhetwáwinewá, owush-ia uhgew anandágoozidjig anandágoozeyán tebinowa an-omugik, owushema neenge iyángwámiz azhe puhgekemá-it nösug.

15 Ope Kitché Manito anandunk, ween gá puhkat neenguh-uisútang uhnundomit osháwanjegawin ònje.



16 Owwe kekandumozhit Oguisun neowwink, keche babákuhgekemugwá che tebjámug magwaiuhe miátáwizzidjig; bábege káween neenge kugwatwase che kuhquajemugwá annewun.

17 Káweendush Jerusalemink neenge-ezháse che wábomugwá anoninjig uhgew netam gá ōnje uhnoninjig, Arabiaink neenge-ezhá, Damascusinkdush nayáb neenge be-ezhekewa.

18 Gá nisso kekenonowugguk, Jerusalemink neenge-ezhá, chewábomug Peter usshe nanogwundush emá neenge íá.

19 Káweendush oweuh anoninjig neengewábomáseeg mestá James, Kekitche Manitomenán wekánisun.

20 Binná ono íuheen wazheumonuhgook, káween pápá neenguhgenowishkese.

21 Náagutchdush Syriaink, giya Ciliciaink, neenge betákoashin ;

22 Ká neenkekanemigooseeg neenskezhigōnk ōnje anuméjig Judeaink tiawatowájig Christun.

23 Genōndumōg atuh ween kiut ukko machetotoweyumitebun nōngum babáezheguhgequa mushkáwandumowin banjétopunukko.

24 Okitchetwáweáwán Kitche Manitōn neen ōnje.

## CHAPTER II.

ASHÉ neo kekinonowuguk, Jerusalemink neendezhá, má-mowy Barnabas, Titus giya neengewejewá.

2 Kitche Manito odikittowin gá ōnje ezháeyán, neweendumowág meenwájemowin eu gá weendumowugwá miátáwizzidjig babazhek neenge babákuhgekemág uhgew kakandágoozidjig, konemá ká unishá neendáuhnokese.

3 Titusdush owwájewit, ánuh Greek áwe, ká ge innuhgemáse che gewetázhegázoot.

4 Kagianizzidjig wekánissemág ōnje, uhgew bándegajig gemōch, owwe wábundumowát wánuhkewin eu ayáyáng Jesu Christ ōnje, owwe bezheumintwá che owwákáneweyáng.

5 Uhgew káween neengemenásenánig che gooshquawábi neumintwá ningo tebiegun, konemá quiuk meenwájemowin, gágineek kegul gegishkánáwá.

6 Uhgewedush ningōtono anandungig weowwewán owawewewágwanigo, káween neen ningootinzenōn, ká Kitche Manito oweuh pekínōnk otenanemáseen, uhgew ningōtono anandungig weowwewán ga guhnonugwánin ká ningōt neendábuhtuhganduhzeen :

7 Opedush wiábundumowát meenwájemowin uhgewetázho-seeng uhmenigoeyán tibishko eu meenwájemowin gewetázhegázowin gá menint Peter ;

8 (Ween gá ozheát Peterun anonint gewetázhegázowin, ne'ow giya neen gá sōngeit che guhgekemugwá miátáwizzidjig.)

9 Opedush James, Cephas giya John uhgew wijáswanemōg-gig ope wiábundunk sháwanjegawin mángioeyán, nememigōg

mowy giya Barnabas, che māmowiyteyáng che we guhgeungidwá miátáwizzidjig uhgewedush che ezháwát gewewowawinink.

0 Meatuh keche kunwanemungwá katemákizzidjig, ananábán owwe totumán kiut.

11 Opedush Peter takoshink Antiochink, neengemegáná meskezhik, ōnje uzzhosittá totunk.

2 Ōnje chebwá eu ope, ope anishanábag takoshinowát nes uzzhiát ōnehájig, ogewetopomán miátáwizzidjin, opeh takoshinowát ometágwaetowán ánga ogosán uhnew gáwegéázonidjin.

13 Ahnintdush Jewug owetokowáwán, Barnabasdush giya en ge wiazheá.

14 Opedush wiábundumán quiuk izzhewabizzissigwá azhéwizewung uhnumeawin neenge-ená Peter anosumeskezhik kkinná, kishpin keen Jeweun miátáwizzidjig azhewabizze-t azhewabizzeyun káween ween Jewug azhewabizzewát, wanan wanje totowwutwá miátáwizzidjig Jewug azhewabizze-t keche izzhewabizzewát?

15 Keenowint Jewug kege ōnje negemin káween ween che itche izzhewabizzing miátáwizzidjig azhewabizzewát,

16 Kákekandámin aninne ōnje, bemátizzissig tebákonega nokewinun ween atuh Jesus Christ mushkáwandumowin ōnje bishko azhe tabwatowwung Jesus Christ, konemá ketá ōnje mátizzemin uhtabwatowwung Jesus Christ káween ween tekonega uhnokewinink; tebákonega uhnokewinink káween reuh tá ōnje bemátizzisse.

17 Eu ōnje magwouh uhwekoochetoyáng Christ che ōnje mátizzeyáng kishpin mikágoeyunk gegishkumunk mutche zshewabizzewin, menuh e-e Christ otizhetwáwin ga ōnje mutcheizzhewabuk? Káween pápish.

18 Kishpin minowá ozhissittoeyán gá begobetoyámbán eendá kitche mutcheizzhewabetōn neow.

19 Neen, tebákonegawin ōnje, neennib tebákonegawinink koná Kitche Manito che ōnje bemátizzeyán.

20 Neengewejesuhgáquoiggonun, Jesus Christ neembe-átizzedush; káween koshá neen Christ neowwink bemátizze, mátizzewin wanje bemátizzeyán neowwink uhtabwatowwung Jesus Christ Kitche Manito Oguisun wanje bemátizzeyán, ween igeit gá nebotumowwit.

21 Káween neembánájetōseen Kitche Manito osháwanjega-n, ōnje kishpin mennoizzhewabizzewin tebákonegawin ōnje-uhguk, Jesus Christ ween unishá ge nebo.

## CHAPTER III.

KEENOWAW kagebátizzidjig Galatianewetók, owwanan gá rakebetonág ketenandumowinewán keche tabwa-anduhzewagowawin Jesus kesuhgáquiegázo wawane kegewábundigōn?

2 Meatus o-o nandowandumán che kekinoumoweyag tebákonega uhokewin kege ònje meiggowizzim Kítche Maníto Ochichágwun, uhgama ulnòndumink mushkáwandumowin?

3 Menuh ápeeche kuhgebátizzeyag? Ochichágomá kegemá-jetám kegezhetám innuh weyáseiná ònje?

4 Kege kuhgwátuhgittóm innuh menik unishá? kishpin kagat unishá.

5 Ween anoketowát Ochichágomá magwaiuhe uzziáeyag, tebakonega uhokewin innuh e-e wanje ieendotum uhgama ulnòndunk mushkáwandumowin?

6 Tibishko Abraham azhe tabwa-anemát Kítche Maníto, uhgínjegátanedush quiuk izzhewabizzewinink.

7 Eu ònje kekandumók, weenowá uhgew mashkáwandumég me Abraham onejánisun.

8 Mazanjegundush negán uhwiábundumink Kítche Maníto otá bemájetin miátáwizzinidjin mushkáwandumowin ònje ga weendumowát Abraham kiut Jesus Christ otuhnumeawin (ekettók) keen ònje kokkinná bamátizzidjig ga ònje sháwándágoozewát.

9 Uhgrewedush mashkáwandumég Abraham mushkáwandumé mamowé tuh sháwándágoosewug.

10 Menikigo anuhokewat tabwa-andumowát tebákonega uhokewin nuhnibbekimegowizzewug; ònje ozhebe-egáta; kokkinná tuh nuhnibbekinjegázowug uhgew kanowanduhigook wazhebe-egátagin tebákonegawinink, keche enuhokewit.

11 Mizzhishshowwenágwut oweuh aninne ònje bemátizzisig tebákonega uhokewin: ònje quiuk azhewabizzidjig mushkáwandumowin tuh ònje bemátizzewug.

12 Tebakonegawin káween mushkáwandumowinewunzená, aninnedush andotunk eu gultuh ònje bemátizze.

13 Christ ozetebáogonan uhnanibbekinjegázoeyunk tebákonegawinink, uhge nuhnibbekinjegázót keenowint ònje; ezhebe-egáta, tuh nuhnibbekinjegázowug kokkinná metigónk ga uhgóninjig.

14 Abraham osháwándágoozewan konemá otá otisiggónáwá miátáwizzidjig Jesus Christ ònje; konemá neendá ònje iámin Ochichágwun owáweendumágawin mushkáwandumowin ònje.

15 Nekanissetók aninneeng neendizzegegít, kishpin aninne owáweendumágawin áwunk kishpin gá sóngitchegátagwan, ká oweuh aninne otá bogobetoseen káween kago owushema otá attóseen.

16 Nóngum Abraham onejánissun gá ezhe wáweendumowintwá uhgew. Káween nebewá ganonintwáin obenocheg ekettose házhkwunginigo keenejánis 'uhow Christ.

17 O-odush neendikit, eu gá takoshinomuhguk newák ushe nissetunnuh andusso kekenonowuhguk gá takoshinomuhguk, ká ge kushketomuhgusinón we bokobetóng tepákonegawin níngót che inábuhfussinnogebun.

18 Kishpin tebákonegawin wanje bemátizzewungwan káween wáweendumátewin ketónje bemátizzissemin: Kítche Maníto

hemenán Abrahamun che Ünje bemátizzit wáweendum-

Áhneen anábuhtukdush tebakonegawin? mutcheizzhewawin gá Ünje menittink, nánázh uhbenoche che tuhkosink gá ezhichegátáw wáweendumátewin; Kítche Manito gá indázót uhge ezhe uhonát omezhinowamun, wíánekaash Kítche Manito ominjeen Ünje.

Áinná 'ow wíánekaashkowát káween weenigo bazhekoose Manitudush ween bazheko.

Tebákonegawin innuh obanájetón Kítche Manito owámágawin; Káween pápish: kishpin gemenitingebun negawin e-e gá Ünje bemátizzink quiuk izzhewabizzewákonegawinink tá ge Ünjemuhgut.

Ázaniegundush azhebe-egáta Ünje, kekandágwut, kokbamátizzidjig uhmutcheizzhewabizzewát e-e wáweenwin mushkáwandumowin Jesus Christ Ünje tá menáwug tiawatungig.

'hebwá tuhkoshinomuhguk mushkáwandumowin, anámibákonegawinink neenguhnwanemigominábun neenge iegázomin-mushkáwandumowin nánázh che tuhkosinuk.

Á Ünje tebakonegawin, me kakenoumowweyumint Christ t che ezhe wizzheyumint konemá neendá Ünje bemátizzmushkáwandumowinink.

Ápedush mushkáwandumowin gá takoshinomuhguk, kádiábe ketebanemigosenán kekinoumágat.

Kokkinná Kítche Manito ketÓnejánissemigowá Jesus omushkáwandumowin Ünje.

Áfenik andussheyag gá baptizemigoeyag Jesus Christ Ónst kege bezikonigóm.

Á oweuh Jew, ká oweuh giya Greek, ká oweuh owwáisse, ká giya oweuh tebanindizzose, ká oweuh giya anigiya oweuh equa, Ünje kokkinná kebazhekóm Christ wewwink.

Áishpin Christ tebaneminág Abraham ketÓnejánissemiwáweendumátewin keonowá ketebandánáwá.

## CHAPTER IV.

GUM neendikit, sazekizzit menik abenoche-ewit tebishketágaweninneeng anandágoose, ánuh weenigo tebanemikinná.

Áebanemigón ogemán giya gagequanidjin, nánázh opeiginjegátáw Ósemá Ünje.

Ábishko azhewabizzeyunk magwouh uzshobennoche-ewegeowwákánewimin omá ákeeng.

Áedush tabishkosag, Kítche Manito obe-ezhenázhowán 1, equawun gá Ünje negit, tebakonegawin anoketunk.

Áe Ünje bemátizzewát uhgew tebakonegawin tabanemikonemá che otissinuwá oguisekáwinink.

6 Onje ketogisemáwim, Kítche Manito oge-ezhenázhowán Oguisun Ochichágwun ketaewáng keche Onje ekettoeyag, Abba, Nôe.

7 Eu Onje káween kiábe ketuhnoketágaweninnewisse, ketoguisemigo, kishpin ogisemáweyun ketián Kítche Manito owáweendumágawin Christ Onje.

8 Magwoudush chebwá kakanemut Kítche Manito kege uh-noketowág uhgew manitowissigook.

9 Nóngumdush gá kekanemag Kítche Manito, Kítche Manitodush kekekanemigowá áneen ga ge ezhe uzzhakewayag che owákáneweyag ono mutche iewishun, wá ezhe uzzhakewanotumag?

10 Kekunwandánáwán gezhgutón, giya gezissóg, ezhichegawinun, kekenonowinun.

11 Kegosittonim; konemá kokkinná neenduhnokewin, me-nik anoketonuhgook ká ningót tá inábuhtussinón.

12 Nekánissetók ketuhnumeatonim azhewabizzeyán izhewabizzik, ónje azhewabizzeyag neendizzhewabiz, káween kagewesuhgandumeisseem pápish.

13 Kekekandánáwá azhe neennuhmukebun neow, wiazkút gagekeminnuhgook meenwájemowin.

14 Neenkuhquadebanemigowindush neweyásink ayág, káween kege pápenótunzeenáwá ká kege gooshquawabenuhzeen-áwá Kítche Manito omezhinowamun tebishko kege ezhe otápenim tebishko Jesus Christink.

15 Ahneendush eu sháwanindewin gá tuzzhindumag? ketenenim, kishpin kushketoeyagobun ketáge muhmebeíónáwá kekezhikowán che ge mezheyagobun.

16 Menuh o-o wanje omiátawizzemeyag neow Onje quiuk tabwawin uhweendumonuhgook?

17 Mushkáwandumóg owwe kubbekóshkonágwá, káween o-ezhe mennoizzhewabusinón: kewekooche átáquo-ogowág keche Onje wekoochetoyag giya keenowá keche kuhbekóshkowsagwá.

18 Onisshehin uhkoochetóng che kuhbekóshkotátung uhme-nototuming; káween ween atuh magwouh wejewinuhgook.

19 Neenejánissetók, kekítche kushkandumisitonim, ná-náz Christ keche gegishkowag.

20 Ahpadush wejewinnuhgook nóngum neendenandum che ánjetoeyán neendinwawin kegweenowe-enanemenim.

21 Weendumoweshig, keenowá nandowandumag tebakone-gawin?

22 Ezhebe-egáta Abraham ge neezhewun oguisun; bazhek awákánewit equa Onje, bazhek tabandunk weow equa Onje,

23 Weendush awákánewinidjin equawun wanje negit, weásemá wanje negit, weendush tabandunk weow equawun wanje negit, wáweendumátewin wanje negit.

24 Ono iuheen buhbawatágozewin: me ono neezh wáweendimágawinun; bazhek wudjew Sinaiink Onje owákánewinik wanjeeg, ween uhow Agar.

Vuhow Agar, me wudjew Sinai, Arabiaink, me tebishko emink nongum ayag, owakaneve mamowy onejanisun. erusalemduh ishpeimink ayag tebanindizzomuhgut ween na ketogemanan.

Izhebe-egata mennowanegoozin, wanejanisissewun, sa-, uzzhonejanisissewun; shega owuahema tusshewin one- ween wanahamit andusshinit onejanisun.

leenowint nekannissetok Isaac ga izzhewabizzit, waween- win uhbenocheag ketawimin.

xhewabukkebun eu ape, ween weyasema ga Onje negit, etotowan uhnew Ochichagoma ga Onje neginidjin: me azhewabuk.

hneen o-o aketomuhguk mazaniegun? sagitchewabenik ewit equa mamowy oguisun; awakanevit equa oguisun, oguhtiaseen otawizzewin mamowy tabandunk weow ruisun.

le eu nekannissetok, kaween awakanevit equa ketoneja- oosenan, tabandunk weow ketonejanissemigonan.

## CHAPTER V.

HKAUWEGAWBOWIK wanukkewinink Christ ga ezhe einunk; kago minowa bezokun kago owakanevin.

ana neen Paul ketenenim, kishpin gewetazhegazyog, raween e-e keguh mennototagoosewa.

je neendenag kokkinná aninnewug, gawetazhegazyoj oguh kunwandanaawa kokkinná tebakonegawin.

ween Christ keguh mennototagoosewa, owwagwanigo ga rwan keenowa tebakonegawin wanje bemattizeyag; jegawinink ketonje pongeshinom.

sembeomin Kitché Manito Ochichagwin Onje neembe- uiuk izzhewabizzewin mushkawandumowin Onje.

us Christ Onje gewetazhegazyowin ka ningot inabuhtuh- iya gewetazhegazyoseeng ka giya ningot inabuhtuhsinon, mushkawandumowin, uhnokemuhgut sagittewinink.

ge gitche mennobemebuttom, owwanan ga onushqua- tabwatunzewag quiuk tabwawin?

ween o-o guhganzungewin Onjemuhgusinon ween nan- ug.

nge wanje ombishkag, me kokkinná wanje ombishkag. vemushkawandum uhnaguttuhwaneminuhgook Kitché Onje kaween keguh mashkotanduhzeem, weendush ga hkacheinnag oguh kushketon obuhshunzhaogowizzewin wanigo ga awegwan.

eendush, nekannissetok, kishpin kiabe ezhe guhgequa- gewetazhegazyowin, wagonan wanje mutchetotagoeyan medush osittawandumowin azheta agobetag metig eesh-

hpadush puhkawinintwa uhgew magooshkacheinnagwa. ekannissetok, kegenundomigom che wanuhkeyag; kago

weenigo kago e-e wánuhkewin weyásemá ònje iyuhnoketátig ságeittewinink.

14 Kokkinná tebakonegawin mooshkena bazhek gegetowinink, keguh ságeáwág kejetuhéwamágunewág azhe ságeittizzoyag.

15 Kishpindush nekemotáteyag tuhtuhkoondeyag mamashkót tuttebábig keche buhbanájeittissewag mamashkót.

16 Me o-o akettoeyán, Kítche Manito Ochichágwun weowwink hamosag, kago mooshkena tabwatokago weyásemá izzbewabizzewin.

17 Oweyásemá giya Ochichágomá nishkanindewug, ká kekushketoseem owwe totumag ono iuheen anandumag owwe totumag.

18 Kishpin Kítche Manito Ochichágwun suhgábeginág káween tebakonegawin ketebanemigooseenáwá.

19 Weyásemá uhnokewin nágwitcheagáta, me ono, bishegwátizzewin, wenizzewin.

20 Sáságewinint muzzinneneen, kozábundumowin, sheenganindewin, kekándewin, bukkittaotewin, nishkátizzewin, guh-gáwanindewin,

21 Nissittewin, kewushquabewin, megooshkátuhkumegizzewin, uhnóch mutche izzhewabizzewin; ono iuheen keweendumonim maweshádush gá ezhe weendumonuhgogobun; uhgew aendotungig ono iuheen ká pápish tá beendegasewug Kítche Manito otogemáwewin.

22 Kítche Manito Ochichágwun uhmenewit ságeittewin, mennowánegoozewin, innuhwandewin, keenwazh kuhgwátuhgitowin, bakátizzewin, mennoizzhewabizzewin, mushkáwan-dumowin,

23 Nokátizzewin, mennokunwanindizzónk, ká kago tebakonegawin tebakonuhzeen ono tinowun.

24 Uhgew Christun tabanemigoojig oge suhsuhgáquoánáwá weyás, mámowy enandumowinink.

25 Kishpin Ochichágomá ònje bemátizzeyunk, Ochichágomá azhewabizzit, azhewabizzeta.

26 Kago nundowanduhzetá kuhgepách sōnganemowin, kago nuhnishkeittissetá kago guhgáwanindissetá.

## CHAPTER VI.

NEKAWNISSETÓK, kishpin oweuh aninne osittá izzhewabizzit, keenowá ochichágomá gagishkowwag, nayáb gwakebinik bakátizzewinink; náguttuhwandun keow, konemá giya keen keguh guhgwadebanemigowiz ningótk.

2 Buhbemewetátig mámáshqut kebemewunánewán; me o-o ga izzhewabizzeyag che tabwatumag Christ otebakonegawin.

3 Kishpin oweuh aninne kache apetandungin weow, ningótk inábuhtuhgandágoozissig me e-e wiazhindizzót.

4 Máno kokkinná aninne, oguh wekekekandánáwá otinuhno-

ria, sudah e-e dia berakhlak, dan sudah  
dia klawan yang baik dan sudah dia  
kian di akhir yang berakhlak dan sudah

en gagah kuat, sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kegal waduknya, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

en kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah

to kategori, dan sudah dia yang berakhlak dan sudah



# EPHESIANUG OSHEBEUMOWINTWAW.

## CHAPTER I.

PAUL, Jesus Christ otanonájin, Kitché Manito otenandumowin ònje, neendoshebeumowág, anumeájig Ephesusink, uhgewedush mashkáwandungig Jesus Christun ònje :

2 Keguhsháwandágoozim mennoinnowandewin Kitché Manito Kósenán ònje, giya Kekitché Manitomenán Jesus Christ.

3 Nemeqwetcheweá Kitché Manito Kósenán, giya Kekitché Manitomenán Jesus Christ ósun, ween gá sháwaneminunk kokkinná Ochichágomá sháwanjegawin gezhigònk tuhnhkewinink Christ ònje ;

4 Tebishko gá ezhe onuhgimint weowwink, chebwá ozhichegátág áke, keche mennoizzhewabizzeyunk che nuhnibbekimegowizzissewunk anosumeet ságeittewinink.

5 Gá onuhgiminunk kiut Jesus Christ che ònejánissekát keowwenánin, azhe meenwandunk,

6 Che kitchetwáwittowint osháwanjegawin, eu ònje wanje bemájeinunk siágeint ònje :

7 Ween weowwink ketònje sháwandágoozemin omisqueem ònje, mennowesháwanjegat mutcheizzhewabizzewinum, azhe kitchetwáwutunik osháwanjegawin ;

8 Eu ònje, kegegitché sháwanemigonán kokkinná nebwákinwin, mennoizzhewabizzewin ;

9 Uhge kekandumowinunk, azhe meenwandunkigo, ònjítá ayát ween tebinowa :

10 Eu ope tebishkosag, konemá otá mowònjetonun kokkinná kago Christ weowwink, ono iuheen gezhigònk ayágin, giya ákeeng, kagat weowwink.

11 Ween weowwink ònje ketiámin ántint otawizzewin, kege onuhgimiginin weenigo anandunk kokkinná kago anandunk, aendotunk ;

12 Me e-e kcenowint netam tiabwatowwunk Christ uhgitchetwáwittowint ogitchetwáwizzewin.

13 Keenowá giya kegetabwatowáwá gá nõndumag ekettowin tabwawin, meenwájemowin wanje bemátizzeyag, gá eeshquádush tabwatowag ketuhkokewissigòm Kitché Manito Ochichágwun ònje gá wáweendumátink,

14 O-o gezhá menittewin eu ga otissigoeyunk gá kishpinutágoeyunk uhgitchetwáwittowint ogitchetwáwizzewin.

15 Eu ònje neen giya ope gá nõndumán kemushkáwandumowinewán Jesus weowwink ayág, giya keságewaninnewá kokkinná uhnumeájig ságeagwá,

gwatch neendiná Kitche Manito gáGINEEK keenowá  
 izzhemínuhgook gáGINEEK neenduhnumeawínink;  
 kitche Maníto menán Jesus Christ ósun, ósun ogítche-  
 win, konerná ketámenígowá Uhcichágomá nebwá-  
 che ónje kekanemag:

gezhikomán kenágutuhwandumowínewáng uhwásayág  
 ndumag apetandágwutínik onundóngawín gítchewá-  
 ín ogítchetwáwízzewínink anumeájig ónje.

píche kitche apetandágwutínik omushkáwízzewín,  
 í ónje meník tiabwatumunk azhe uhokemuhgutínik  
 nushkáwízzewín,

en anokeet Christ weowwínk ope waníshkánát ubge-  
 hnámátábeát ogítche níkáng gezhigónk.

sá íshpemínk kokkinná ogemáwewín, owushema kok-  
 shkáwízzewínink owushema kokkinná wíuweendá-  
 en atuh omá o-o ákeeng eu gíya ga ochichesamuh-

skinná kago uttowá anámíuhe ozítáng, menádush  
 skinná kago che negánízzekundunk anumeawínink,  
 waweowwít, omooshkenawín ween mooshkenatót kok-  
 go.

## CHAPTER II.

OWAWDUSH gá neboeyag kemutcheízzhewabízze-  
 regebemájeigowá.

emuhuttónáwábun ízzhewabízzewín omá ákeeng, uh-  
 mínk 'zhogemáwunk notín ochichágomá anokeet uh-  
 íg omutcheízzhewabízzewínewáng.

waiuhe ketíáminábun gíya keenowínt kíut, magwouh  
 abízzeyunk mutcheízzhewabízzewínink magwouh 'zho-  
 mígoeyunk nishkátízzewín tebíshkogo ánínt bakáníz-

he Manítodush ween kachetwáwízzít sháwanjegawín-  
 he ságe-ewawín wanje ságeínunk,

wouh neboeyunk mutcheízzhewabízzewínink kegetuh-  
 gonán mámowý Christ; (sháwanjegawín ketónje be-  
 í);

e pusegweendenán mámowý genámátábeígonán ge-  
 uhbewínink Christ Jesus ónje;

ew kekenonowínun ga ochichesagín che wábundíewat  
 wáwutínik osháwanjegawín azhe keshawánuttónunk Je-  
 st ónje.

sháwanjegawínink ketónje bemátízzím mushkáwízze-  
 nje káween ween eu keenowá tebínowa, Kitche Mani-  
 wawín:

reen ween uhokewínun ónje, oweuh anínne che sún-  
 íg.

een kego ozheígonán Christ ónje mennouhokewínink  
 e Maníto, gá ínóunk kíut gá ízzhewabízzeyúnk.

11 Eu Õnje kunwandumök keenowá kemiátáwizzimwábum gáwetázhegázosigrook kege ezhe wenegõm uhgew Õnje gáwetázhegázojig oweyásewáng oninjemáng gá Õnje ozhichegátáag;

12 Eu ape káween Christ kegegeishkowásewá kemiátáwizzim Israelug anishanábáag, ká kegekekanduhzeem wáweendumátewin, ká kágo kegekekanduhzeenáwá nezhokomátewin, ká kege Omanitomisecem ákeeng;

13 Nõngumdush Christ Jesus Õnje kiut wásá ketiámwábum nõngumdush bazhew ketiám Christ omisqueem Õnje.

14 Ween me neendinowandewininán, me niyazh oge bazhek-oán nesákobetõn michikkun nussowwiuhe keenowint ayágebun;

15 Uhe ungwotõt shinganindewin oweyás Õnje, me e-e tabákonegawin guhgequawinun, atag ezhichegawinun che tofuk weowwink neezh aninnewun, bazhek õshke aninnewun, che õje ozheát me azhe ozheátõn innuhwandewin.

16 Niyazh che innowamáwát Kitche Manitõn bazhek weowwemá onebowin Õnje uhnetõng sheenganindewin;

17 Ge be-ezhá uhguhgekeminág che mennoinnowandeyag wásá uzziháeyag giyadush uhgew bazhew iáag.

18 Ween Õnje niyazh keenowint tuhgomuhgut ga Õnje õtusinunk õsemá bazhek Ochichágwun Õnje.

19 Nõngumdush káween kiábe kemiátáwizzisseem, káween wásá ketiáseem, kemámowizzimdush anumeájig, kemámowizzim Kitche Manito otuhnishanábamun;

20 Kege onuhbeiggõm anoninjig giya mamándáwizzidjig otuhnukewinewáng; Jesus Christ ween tebinowa ishquaiuhe abit ásin áwit.

21 Ween weowwink kokkinná gá mámuhobeinjig me wanje geschichegátáag Kitche Manito otumnumeawegumink;

22 Weowwink giya keenowá azhe mámuhobeyag Kitche Manito keche owegewámit Ochichágwun Õnje.

### CHAPTER III.

O-o Õnje, neen Paul, Jesus Christ otowwákánewin keenowá miátáwizzeyag che Õnje sháwandágoozeyag,

2 (Kishpin gá nõndumowagwan Kitche Manito osháwanjagawin eu gá menigoeyán keenowá che Õnje sháwandágoozeyag;

3 Uhmizzishowwenágwitõng me wanje kekandumonigoeyán kiátukkin iuheen, gá ezhebeumonán kiut punge eketõwinun,

4 Eu Õnje ope kunowábundumag, konemá keguh nissetotánáwá anandumán kiátukkin iuheen Christ oguhgequawinun,

5 Eu kiut gá 'ko weendumowásebuneeq aninnewug oguisewán, nõngumdush Kitche Manito Ochichágwun onágwittõn uhwábunduhát anoninjig giya mamándáwizzidjig;

6 Uhgew miátáwizzidjig che wejesazekizzemáwát, keche

ninik weowwewán ánínt ayájig Christ gá wáween-  
meenwájemowin Ónje:

uhgequyán o-o meenwájemowin, neenge ezhegigo  
lanito azhe mezhít osháwanjegawin otuhokewin  
rizzewin Ónje.

owushema nōndás neendenandágooz, kokkinná  
; o-oodush sháwandágoozewin neen neengemenigo  
hgekemugwá miátawizzidjig eu kakandágoosinók  
e apétandágwuk Jesus Christ ogitchetwáwizzewin ;  
inná aninnewug keche Ónje wábewát che mámowy  
nk kiátukkin iubeen, eu wiazhkut wazhetōng áke gá  
Kítche Manito oweowwink, ween gá ozhetót kokkin-  
hristun Ónje.

eu uhnumeawin Ónje okítche nebwákáwin Kítche  
nemá tá ge kekandumonitum ogemáwewinink mush-  
inink gezhigōnk che kekanjegátig,  
manduhzik wátotunk, chebwá ozlichégátig áke eu  
kítche Manitomenán Jesus Christ Ónje :

n Ónje kemushkáweta-amin Kítche Manito che ezhá-

e uhtabwa-anemunk.

Ónje ketenameninim che nōndáshágwanemosewag  
gitowinun Ónje neenkotulgitowinun keenowá Ónje.

o-o Ónje wanje ochicheengwumittowwug Kekítche  
nán Jesus Christ ōsun,

n andussogawát kokkinná gezhigōnk giya ákeeng  
inewán,

aduhnumeatowá che meninág mushkáwizzewin wá-  
n ogitchetwáwizzewinink, konemá keguh Ónje mush-  
n Ochichágwun Ónje ;

stkonemá tá iá ketaawáng mushkáwandumowin Ónje,  
etá monuhogōm che mushkáwegáboigoeyag ságeit-

emá ketá kushketōm, mámowy kokkinná anumeájig,  
dumag anegōkotayág, aquág, apétág, anishpág ;

kekandumag Christ oságo-ewawin azhe kítche ape-  
r ká kushketoseem che kekandumink, konemá ketá  
am Kítche Manito omooshkenawin.

igum ween gashketót keche ezhe sháwaneminunk  
menik azhe nundotumowunk menik anandumunk  
hkáwizzewin anokemuhguk keowwenáng,

n ga gitchetwáweint anumeawinink Jesus Christ Ónje  
Amen.

## CHAPTER IV.

neen Kítche Manito otowwákánun,) keguházomin,  
ezhe bamosayagigo, agoeyag keche izzhewabiz-

nná tuhbusanemowin, bakádizzewin, keenwazh kuh-  
ōng, uhguskitōng, uhsáságeittink ;

3 Wekoochetók che kunwandumag ochichágomá obazhek-  
owin, tuhkobizzowinink innowandewinink.

4 Bazhekun weow bazheko giya Ochichág tibiabko azhe num-  
domigoeyag kemámowandumowinewáng uhnundomigoeyag;

5 Bazheko Kitche Manito, bazhekun mushkáwandumowin,  
bazhekun baptizewawin,

6 Bazheko Kitche Manito kokkinná waðsemint, ween owush-  
ema apetandágoozit, kokkinná kago anewishkunk keowwewáng  
kokkinná iá.

7 Kokkinná andussheyunk kemenigomin sháwanjegawin Je-  
sus Christigo ananeninunk.

8 Eu ðnje eketto, ope wambishkát ishpemink, owwákáse-  
win otowwákátin menawug aninnewug menittewinun.

9 (Omباشká, wagonan eu atumink, meatuh uhge ezhat netam  
tubbuhzheesh ákeeng?)

10 Ween gá názhuukeet, mego 'uhow gá Omباشkát áws  
owushema ishpemink kokkinná gezhigúnk keche we gezhát  
kokkinná kago.)

11 Omenán ánínt che anonint, ánínt mamándáwizzewát, á-  
nínt che guhgequawát, ánínt che guhgequaweninnewewát;

12 Che ðnje quiuk izzhewabuk uhnumeawin, keche enuho-  
keeng guhgequawin, uzzhozhetóng Christ weow :

13 Nánázh kokkinná quiuk keche izzhewabizzeyunk, bz-  
zhekowin mushkáwandumowin, giya Kitche Manito Oguim,  
okekandumowinink, quiuk aninne che áweyunk Christ azhew-  
bizzit che izzhewabizzeyunk :

14 Eu keche ðnje uhbenoche-ewisewunk iázhuu che ezhe  
uzzhawibinegösewunk, che bábámewinegösewung uhnóch guh-  
gequawinun aninne oguhgianizzewin ðnje, uhgácheshinowát  
wiazheingungwá ;

15 Umbasinno, tabwatá ságeittewinink, konemá ween Christ  
nágánizzit izzhewabizzit ketá izzhewabizzim :

16 Ween ðnje kokkinná andusso anakogink azhe uhnoke-  
newunk anduswuhguk, weowwemá che söngeginik, ságeitt-  
winink.

17 Me o-o wanje ekettoeyán, nemushkáwetón neendikitt-  
win kago ezhe bamosakago ánínt miátáwizzidjig azhe bamos-  
wát okuhgebátizzewinewáng onáguttuhwandumowinewáng;

18 Onáguttuhwandumowinewán kushkedibbik-kitchegá-  
wun gemiátáwitchezáwug Kitche Manito beemátizzewinink,  
kushkedibbikut gagishkumowát ðnje, ðnje uhguhgebeeng-  
wuhguttinik otaewán :

19 Uhgew gá guhbikungig innuhmunjeowin uhbugitun-  
wát weowwewán bisshegwátizzewinink, kokkinná weeniz-  
win che innuhnokeeng ápiche.

20 Káween keenowá Christ o-o kege ezhe kekinoumágoewit;  
21 Kishpin genóndowag geguhgekimenág tabwawin Jesus  
azhe tabwat :

22 Che gezekowag gata aninne ween banátizzit mutche et-  
andumowin ðnje ;

- 23 Onjittá óshke nágutuhwandumowinun keguhmenigóm ;  
 24 Keguh bezikowá óshke aninew uhnew Kitche Manito gá theájin quiuk izzbewabizzewinink.  
 25 Eu ónje ningooche buhgittinumók kuhgenowishkewin, niuk tabwawin ezhegunonik kejetuhkewamágunewág : bazhek buhkazewinun ketáwemin.  
 26 Nishkátizzig, kago mutcheizzbewabizzig kago : kago ezis tuh pongeshimose kenishkátizzewinewáng ;  
 27 Kago menákago Mutche Manito che ábit.  
 28 Ween gamotitukko, kago minowá tuh gemotisse, tuh uh-oke menik kashketót oninjeeng wanisseshink uhbookewin, onemá tá kushketóm kago keche menint katemágizzit.  
 29 Kago, ween kago mutchegegetowin tá ónjesasinón keto-ewáng meatuh go eu wanisseshink che ónje mushkáwandum-wát anumeájig keche ónje mennotowintwá n'wándungig.  
 30 Kago osittáwanemá kago Kitche Manito Ochichágwun, een ónje ketuhkokewussiggóm che betóng gezhigut kunwan-igoozewin.  
 31 Máno kokkinná weesubgizzewin, nishkátizzewin, sheen-unindewin, ómbegizzewin, mutchegegetowin ningooche tuh-uhgittinegáta, kokkinná mutche enandumowin giya.  
 32 Kuhkeshawánótátig mamashkót che nokung ketaewán, mennowwesháwaninding mamashkót tebishko Kitche Manito hemennowwesháwaneminág Christun ónje.

## CHAPTER V.

- QUIUK** Kitche Manito nopenuhnik, siágeinjig uhbenocheug bewabizzewát ;  
 2 Che sáságeittayag Jesus Christ ságeinunk, uhge buhgittewin weow keenowint ónje, uhsáságewinint Kitche Manito uhanomágwukkin iuheen.  
 3 Bisshegwátizzewindush, giya wenizzewin, subságizzewin go eu keguh ezhe tuzzhemigoseem andussheyag, menik ga anumeáyag ;  
 4 Giyadush mutche andágoozewin, kuhgepáchegegetowin, ya bizinnáchegeezhwawin, káween o-o onisseshinzenón ;  
 5 Wubema onisseshin, megwetch che enint Kitche Manito.  
 6 Kekekandánawá o-o, ká oweuh bashegwátizzit, ká giya weuh wánizzit, ká giya oweuh suhságizzit aninne wuhow uh-tch azhetwát, e-e anduhgosinók Kitche Manito giya Jesus buxist otogemáwewinink.  
 7 Kago oweuh aninne keguh wiyazhemigoose omutche ge-getowin ónje, ánga, ono iuheen ónje Kitche Manito onishkátizzewin ototiasigónáwá uhgew tiabwatunzigook.  
 8 Kago ween azhewabizzewát izzbewabizzekago.  
 9 Kushkedibikutónk ketiáminábun, nóngumdush Kitche Manito owásayázewinink ketiámin ;  
 10 (Kitche Manito Ochichágwun uhmenewit mennoizzhewa-

bizzewin quiuk izzhewabizzewin, tabwawin kokkinná izhe wabizzewinink ;)

10 Uhkekandumonetink Kitche Manito manwandungia.

11 Kago ning'otono inábuhchetokago ono ning'ot inábuhmi nók kushkedibikutonk izzhewabizzewinun tiágwuchigo ket muhmikuhwámawág.

12 Ahgutandágwut che tebatotumink iuheen andotumowáj kemöch.

13 Kokkinná iuheen menik makowámungwá wásayáng be chegütawun, kokkinná iuheen menik niágwuk kago wásayá.

14 Eu Önje eketto, kooskoozin nabáyun, ábejebán nebowa ink, Christush keguh menik wásayá.

15 Iyángwámizzig quiuk che ezhe bamosayag ; kago wea kagepatizzidjig azhewabizzewát, nabwákájigigo azhewabizzewát ;

16 Nayáb che gishpiutöng gezhigut, che önje pezán áht seeng önje gezhigutón manátutón.

17 Eu önje kago kuhgehátizzig kago, nissetotumög Kitche Manito otenandumowin.

18 Kago kewushquabe kago shomenábo önje, mutcheizhewabut o-o ; mooshkenag koshuh Kitche Manito Ochichágwá ;

19 Ughuhghunonittizzoeyag nuhgumöng nuhgumonun Kitche Manito onuhgumonun keche mennotágwitoeyag ketaewáng ;

20 Megwach ekettoeyag gágineek kokkinná iuheen önje, uhnew manigoeyag Kitche Manito önje Kekitche Manito Jesus Christ otuhnozowinink ;

21 Buhgítinumátig mamashqut keowwewán che gosag Kitche Manito.

22 Wewemág, buhgítinumowik kenábamewág keowwewán tibishko azhe buhgítinumowag Kitche Manito.

23 Onábamemá onegánizzekundowán wewun, tibishko Christ azhe negánizzekundunk uhnumeawin, weendush obemájewé weowwemá.

24 Eu önje tibishko Christ azhe tebandunk uhnumeawin, me tibishko wewemá ga ezhe tebanemigoot onábamun, uhneh-igo kokkinná kago.

25 Onábamemág, ságeikög kewewág tibishko Christ azhe ságitöt uhnumeawin, uhge önje buhgítinunk weow ;

26 Keche önje mennoizzhewabuk, keche önje benuk, uhgesebeginumink nebe ekettowin önje ;

27 Keche menittezoot kache apetandágwuk uhnumeawin ningooche chegittuhgásinök che iyusegiskásinök uhöch otinnouh kago, keche mennoizzhewabut ningooche ositáwá gwusinök.

28 Aninnewug otá ságeawán wewewán tibishko azhe owát weowwewán, ween siageát wewun oságitön weow.

29 Ká owelh aninne weká osheenganduhzeen tebinowa oweyá otushundán okunwandán tibishko Kitche Manito anumemág ;

30 Keenowint obuhkazewinun ketáwimin giya oweyás okunun.

1. THE BOARD OF DIRECTORS OF THE COMPANY HAS APPROVED THE PROPOSED CHANGES TO THE ARTICLES OF ASSOCIATION AND MEMORANDUM OF ASSOCIATION OF THE COMPANY.

2. THE BOARD OF DIRECTORS HAS ALSO APPROVED THE PROPOSED CHANGES TO THE BY-LAWS OF THE COMPANY.

3. THE BOARD OF DIRECTORS HAS FURTHER APPROVED THE PROPOSED CHANGES TO THE CHARTER OF THE COMPANY.

RESOLUTIONS

1. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
2. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
3. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
4. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
5. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
6. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
7. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
8. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
9. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
10. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
11. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
12. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
13. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
14. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
15. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
16. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
17. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
18. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
19. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.
20. THAT THE BOARD OF DIRECTORS BE AND IS AUTHORIZED TO TAKE SUCH ACTION AS MAY BE NECESSARY TO CARRY OUT THE PURPOSES OF THIS RESOLUTION.



15 Kezítawán tuh mukezinekátawun meenwájemowin imo-  
wandewin.

16 Owushema kokkinná, andussink kokkinná kago, otápenik  
buhkááquán mushkáwandumowin, e-e Onje keguh kushketám  
che nuhgánúmag kokkinná miázheninnewizzidjig webewán.

17 Otápenumók wewoquán sháwandágoozewin, Ochichágomá  
otuzzhowweshk eu Kitché Manito odikittowin :

18 Mozhuk uhnumeáng kokkinná uhnumeawinun kechichá-  
gowáng mozhuk uhkowábeeng uhnumeáng, uhnumeatumowik  
kokkinná uhnumeájig :

19 Uhnumeatumoweshig, konemá neendá Onje mushkáwetá-  
gooze che guhgequayán kiátukin meenwájemowinink.

20 Neendowwákánewun uhnumeawin neenduhkobiz, konemá  
neendá mushkáwetágooz anandágoozeyán che ezhe gegetoeyán.

21 Tychicusdush siégeug, nekánis, quiuk gagequat Kitché  
Manitón Onje ween keguh kekandumonigowá azhewabizzeyán.

22 Me o-o Onjittá gá Onje ezhenázhumonuhgook che ke-  
kandúmag azhewabizzeyáng konemá oguh niandumittonuska-  
taewán.

23 Tuh mennoinnowandewug wekánissemág, Kitché Manito  
Kósenán giya Kekitché Manitomenán Jesus Christ máno keguh  
menik mushkáwandumowin.

24 Tuhsháwandágoozewug kokkinná uhgew siégeájig Ke-  
kitché Manitomenán Jesus Christ quiuk. Amen.

¶ Romeink onje oshebeumowáwug Ephesianug, Tychicus uhnume-  
dánt.

# PIIANUG OSHEBEUMOWINTWAW.

## CHAPTER I.

giya Timotheus, Jesus Christ otoskenegamun, otoshe-  
wân anumeájig Jesus Christun ònje, Phillippiink andá-  
námowy nágánizzidjig uhnumeawinink :  
ih shâwandágoozim innowandewin Kitche Manito  
giya Kekitche Manitomenán Jesus Christ ònje.  
vach neendená Neenkitche Manitóm, tussink maqua-  
ogoon,

reek uhnumeatumágoeyag mennowánegoozewinink,  
umeáeyánin.

kewejewemin gâgineek meenwâjemowinink, netam  
rut, nánázh nongum.

dabwatámin o-o ween miáje menno uhnokeet ketae-  
uh ezhe uhnoke nánázh Kekitche Manitomenán Jesus  
zhiguttóm :

izzhewabut che nâguttuhwaneminuhgook o-o kok-  
neendaink ketuhbim, me e-e magwouh uzzhowwá-  
n ; magwouhdush guhgequayán meenwâjemowin ke-  
háwá ánínt neensháwandágoozewin.

e Manito okekandán anandumán owzewábominuh-  
s Christ osháwanjegawin ònje.

neendizze uhnumeá, kesâgewawinewâ owushema tá  
bwákáwinink giya tebakonegawinink.

emá ketá sâgetónâwân ono iuheen wanissheslink,  
izzhewabizzeyag kago che gebishkâgoozewag ná-  
st ogezhiguttóm.

iooshkenayag uhmenewung quiuk izzhewabizzewin  
st tabandungin konemá Kitche Manito che kitche-

nundowanemenim che nissetotumag nekánissetók ;  
stissoigoeyánin gemennototumög uhnezhokomágawát  
stóng meenwâjemowin ;

neendowákânewin Christink wawane kekanjegáta-  
tinná kitche ogemá owegewámink, kokkinná giya  
egewámink ;

ewádush wekánissemág Kitche Manito ònje söngeta-  
lowákânewinink owushema söngeta-awug ká kotájis-  
ruhgequawát uhnumeawin.

ini ezhe guhgequawug Christun guhgáwanindewinink,  
ganindewinink ; áníntdush quiuk enandumowinink :

int kekânewinink ezhe guhgequawug Christun kuh-  
inink, che ònje megonátuk neendowákânewin :

17 Ahnintdush ságeittewinink, uhkekandumink, neen t meenjiminumán meenwájemowin.

18 Wagonandush ? uhnöchigo azhe guhgekindink Jesus Chr kuhgianizzewinink uhgamádush tabwawinink, neendush nee jegandum ünjiftá giya neenguh mojegandum.

19 Neenkekandán che nezhokomagoyán, che ünje bemát zeyán ketuhnuneawinewán ünje giya megewawin Jesus Chr Ochichágwun ünje,

20 Anandumánigo azhe nündowandumán e-e che águtl tunzewán kago, kokkinná sōnganemowinink tebisko o-o ní gum gágineek giya Christ che kitchetwáweint neowwink kú pin bemátizzeyan kishpin giya neboeyán.

21 Kishpin bemátizzeyan, Christ ünje, kispin neboey owushema nemenoizzhewabiz.

22 Kishpin bemátizzeyán neweyásink me o-o azhe tebáu ágowizzeyán neenduhnokewin, nuhmunjigo ga ezhe wuhwán dumowánan ká neenkekanduhzeen.

23 Nussowwíuhago neendiá, ápadush májáyán neenden dum, wejewug Christ, nowutch tá onisseshin :

24 Nowutch onisseshin keenowá, weyásink kiábe iáeyá

25 Azhe tabwa-andumán o-o neenkekandán keche wejew nuhgook keche ünje mennowánegoozeyag mushkáwandun winink.

26 Owushema keche mennowánegwandumag Jesus Christ neen ünje ope otissinnuhgook minowá.

27 Máno tuh izzhewabut ketizzhewabizzewinewá Chr omeenwájemowin azhe guhgequat, kishpin bewábominuhg kishpin giya bewábomissinonuhgook neenguh nōndága az wabizzeyag keche mushkáwegáboweyag bazhek ochichá ná bazhek enandumowin keche máumowandumink meenwá mowin ;

28 Kago ween kago keguh ságeiggoosenawá kemiátáw zemewág ünje, weenowá uhgew keche ünje kekandumonint che banátizzewát keenowá weendush ween che ünje bemát zeyag, Kítche Manito ünje.

29 Keenowá kemenigōm Christ ünje, káween atuh che t wa-anemint, keche guhwátuhgittōng e-e giya ween ünje.

30 Me o-o eu megázowin ga megázoyag eu wiábundumo weyag tebishko e-e n'wándumag nōngwun azhe megázoyán.

## CHAPTER II.

Eu ünje kishpin mennowánegozewin anduhgogwan Christú kishpin kago mennowánegozewin ságeittewin, kishpin v jeendewin anduhgogwan Kítche Manito Ochichágwun, kish kago sháwanjegawin anduhgogwan,

2 Mooshkenatōg nemennowánegozewin ayeezh che em dumag che ságeitteyag che bazhek wunk ketenandumowinew

3 Kago tuh izzhewabussinōn che we guhwauhnewishkōtē yag kuhgenowishke kitchetwáwanemowinink, kokkinná and

weyag memoná guttuhwanemik bakánizzit azhe ná guttuhwan-  
umag keowwewán.

4 Kago oweuh aninne tebinowa iuheen oguh kunowábun-  
uhzenun; kokkinná aninnewug bakánizzinidjin otiemene oguh  
unowábundanáwá.

5 Máno o-o ná guttuhwandumowin gegishkumög, tибishko  
hrist Jesus azhe gegishkunk.

6 Ween tibishko Kítche Manitöng azhenágoozit enandum  
áween kago kemotawin áwunzenön weenigo Kítche Manito  
be áwit.

7 Ototándush weow nowutch che tubbusandágoozit otoskene-  
amun anandágoozinit.

8 Ototápenán obuhgittenán weow wawane keche neböt, me-  
gönkdush ge tuzzhe nebo.

9 Eu önje, Kítche Manitön kítche ishpemink oge ezhe öm-  
inegön ogemenigön onozowin owushema apetanágwut kok-  
inná onozowinun.

10 Jesus otuhnozowinink kokkinná ogittogomág tuh ochi-  
beengwunittáwug, kokkinná gezhigönk ayájig giya ákeeng  
rájig, giya anámuhkumik ayájig.

11 Kokkinná otanuhnewun tá ekttowug Jesus Christ Kítche  
lanito che kitchetwáweint Kítche Manito ösemá.

12 Eu önje siágeinnuhgook, gágineek azhe tabwatumag, ká-  
een atuh magwouh uhgewejewinnuhgook, owushema minowá-  
ish wájewissinnonuhgogoon, uhnoketumök tebinowa keshá-  
andágoozewinewá sagizzewinink, nuhningishkáwinink.

13 Önje Kítche Manito ween anokeet keowwewáng che en-  
dumag che izzhewabizzeyag ga ezhe meenwandunk.

14 Kokkinná kago totumök wawane che nánáwutchemosewag.

15 Keche áwanemigosewag che bakátizzeyag Kítche Manito  
be oguiseminág nowwiuhe mázheninewugizzidjig anishanábag  
sagwaiuhe uhgew kewákashkám, tibishko azhe sagátag ákeeng.

16 Uhneminumink gegetowin bemátizzewin neen keche önje  
memowánegoozeyán e-e gezhigut Christ ogezhhiguttöm önje  
áween unishá neembemebuttose; káween uneshá neenduh-  
okese.

17 Kagat, kishpin sáságewitchegang neow kemushkáwan-  
umowinewáng önje nemojegandum kewejemojegizzeminim.

18 Eu önje keguh wejemojegizzemin giya.

19 Kishpin Kekítche Manitomenán Jesus enandunk Timothe-  
s keguh ezhe názhuhumonim wiebuh konemá neenguh meen-  
andum nöndumán azhewabizzeyag.

20 Önje ká oweuh aninne ezhe ná guttuhwanduhze azhe ná-  
guttuhwandunk che náná guttuhwaneminág.

21 Kokkinná onundowábundanáwá tebinowa otiemene, ká-  
weendush Jesus Christ otiemun.

22 Kekekandánáwá azhe kuhgwadebanemug neenge uhno-  
tág meenwájemowinink oguisemá azhe uhnoketowát ösun.

23 Wiebuh kewe ezhenázhuhumonim ope wá bundumán ga  
zhewabizzeyán.

24 Wiebuhdush neen tebinowa neenguh be-ezhá kishpin Kítche Manito enandunk.

25 Neenge enandum Epaphroditus che ezhenázbuhumonh-gook, nekánis, wájuhnokeemuk, neejeshemáguniah keenowádush anonag, anoketowwit aezhenundowandumán.

26 Ahpiche kewewábomigowá kítche kushkandum ōnje kege nōndám uzzhákoosit.

27 Kagatdush ákoozebun, kagá nebo, Kítche Manitudush ogesháwanemán káween atuh ween, neen giya neen, keche ōnje ozám kushkanduhzewán.

28 Eu ōnje me wanje ezhenázhowug, ope minowá wábonag ketá mojegundám neendush nōndás neendá ezhe kushkandum.

29 Wawane mennowábonik mennowánegoozewinink Kítche Manito ōnje menonáguuttuhwanemikōg uhgew azhewabizzit azhewabizzidjig.

30 ōnje Christ otuhnokewin kagá geōnjena, ká opapámanduh-zeen obemátizzewin, konemá guhtuh uhnoke ketuhnokewinewá wá ezhe uhnoketowweyagobun.

### CHAPTER III.

SQUAWCHIDUSH, nekánissetōk, mojegandumōk Kítche Manito ōnje, káween gwachi suhnágusinōn che oshebeumonuhgook násáb eu, káweendush ningōt keguhtotágoseenáwá.

2 Tuttebábumikōg aneimōg, tuttebábumikōg mache uhnokejig, tuttebabumikōg concisianug.

3 Keenowint gáwetázhégázojig ketáwemin ketuhnumentowánán Kítche Manito Kechichágonáng kemojegandámin Jesus Christ ōnje káween ketuhpanemosemin weyásemá.

4 Neendá apanemoon weyásemá kishpin oweuh aninne andunk keche uhpánemoot weyás owushema neendá apanemo.

5 Neezhwáswogwunigizzeyán neenge gewetázhogo, Israelg neenge ōnjeneeg, Benjaminitug 'zhinowandewát, ne Hebrew Hebrewg ōnje, uhtuzzhindumink tebákonegawin ne Phariseew;

6 Tuzzhindumink ochánemandumowin, nemutchetotowábun-eeg ukko anumeájig, uhtuzzhindumink tebákonegawinne quiuk izzhewabizzewin káweká neengemutchetotunze.

7 Iuheen kashketoeýámbánan ukko neendenandum che wunnetoeýán Christ ōnje.

8 Kagat ōnjittá neendenandum keche wunnittoeyán kokkinná kago uhkekandunk Christ Jesus Neenkítche Manitōm, ween ōnje wanje enandumán kokkinná kago che wunnittoeyán we-gussceng neendenandánun kispin kushkeug Christ.

9 Konemá neendá mikágo weowwink quiuk neendizzhewabizzewin tebákonegawinink che gegishkunzewán, eu atuh mushkáwandumowinink Christ ōnje, quiuk izzhewabizzewin Kítche Manito mushkáwandumowin ōnje.

10 Konemá neendá kekanemá, giya mushkáwizzewin otábejebáwin, mámwewittewin okotuhgitowinink, onebowin azheá-gwutinik keche ezhenágwuk neenebowin.

11 Kishpin ningooche ezhe kushketoeyán neendá otittán ábe-jebáwin nebowin.

12 Káween ázhuh watittumingin (neendizzhegegetose) giya wawane keche gezhétáyámbán neennopenuhkeidush ishquiyang unish, kishpin konemá otápenumán eu watápenigoyán Christ Ünje.

13 Nekánissetök, qundigo ká neenge otápenuhzeen anandumán, ningótoyug tuhgo andotumán; wuhnandumink iubeen squi-áng anduhgogin ezhe wequeyán iubeen neennegánemink ayágin.

14 Negán neendizzhegánje owwe otittumán kekinnowáchi-chegum che kushketoeyán atátink Kitché Manito aninunk ween Jesus Christ Ünje.

15 Umbasiño, me o-o enanduntá, menik manoizzhewabizzeyunk, kishpin puhkán we enandumag Kitché Manito keguh kekandumonigowá o-o giya.

16 Menik takoshinunk ázhia umbasiño euigo ezhetwáwin izzhewabizzetá, máno euigo enanduntá.

17 Nekánissetök nopenuzzheshig, mánowy kekinowábomikög uhgew wiáboeuminjig anosayáng.

18 (Nebená enosewug, gá ezhe weendumonuhgook kiut, nõngum nemow owwe weendumonuhgook, osheengandánáwá Christ gátuzzhe subshgáquo-ünt :

19 Tuh banátizzewug ope waquiág; Omanitomewán me omisuttáwán, ogitchetwáwinewá me otágutchewinewáng, á-keeng iubeen onágutuhwandánáwán.)

20 Neendizzhewabizzewininán gezhigónk áta, emá azhe nundowábeyán, nundowábomungid gá bemájeinunk Kekitché Manito menán Jesus Christ keche tuhkoshink.

21 Ween oguh ánjetonun kemutche keowwenánin azhe ná-gwutunik kitchetwáwutunik weow oguh ezhetonun.

## CHAPTER IV.

Eu Ünje siágeinnuhgook nekánissetök, nemojegandumowin newewoquán, mushkáwegábowik Kitché Manito Ünje siágeinnuhgook.

2 Neendéná Euodias, neendéná Syntiche, tebishko che enandumowát Kitché Manitón Ünje.

3 Me giya keen aninnán, quiuk neendinowamágun, nezho-komow uhgew equawug wátokowwidjig meenwájemowinink, Clement, uhgew giya ayeesh anokeyáng, otuhnozowinewán mazaniegun obemátizzewinink átanewun.

4 Mojegandumök Kitché Manito Ünje, gágineek, minowá giya ketinnenim, möjegandumök.

5 Kebakátizzewinewá máno kokkinná aninnewug oguh kekandánáwá; Kitché Manito bazhew iá.

6 Kago ween kago sunnuhgeno kago, máno kokkinná uh-numeawinink uhmegwachuhweint Kitché Manito weendumo-wik Kitché Manito azhenundowandumag.

7 Kitché Manito otinowandásowin, eu kashketosink keche

kekandumink, me ga ōnje kunwandumink ketaewán giya kená-guttuhwandumowinewán Christ Jesus ōnje.

8 Squáich, nekánissetók, kishpin kago tabwawinewung, kishpin kago quiuk izzhewabuk, kishpin kago mennoizzhewabuk, kishpin kago benuk, kishpin kago uhságithegátá, kishpin kago niemo tuzzhindumink, kishpin kago mennoizzhewabizzewin, kishpin kago bisshegandágwuk; nágttuhwandumók ono iuheen.  
9 Ono iuheen neen wanje kekandumag azhewábomeyag, uhtotumán me o-o totumóg Kítche Manito otinnuhwandewin máso keguh wejewigónáwá.

10 Neengitche mojegandum ápiche Kítche Manito ōnje, o-minowá uhnánágttuhwanemeyag, kenánágttuhwanemimwá-bunukko, kádush kege kushketoseem ningútono che getotumag.

11 Káween kago nundowandumán neendōnje ekektose, Ánga neenge ezhe nuhguttiz nuhmunjigo ga ezhewabizzewánángo keche ezhe meenwandumán.

12 Neenkekandán ga ezhe ketemágizzeyán, neenkekandán giya ga ezhe wánuttizzeyán, mizzewa kokkinná kago, neenguhgekemigo che tabissineyán, giya che buhkuttayán, che wánuttizzeyán giya che ketemágizzeyán.

13 Kokkinná kago neendá totum Christ ōnje, ween sōngeit.

14 Kegemennotótám uhge be-ezhe názhuhumag, magwouh kotohgitoyán.

15 Binná keenowá Phillippianewetók, kekandumók o-o, ope Macedoniaink wanje májáyán owwe guhgequayán meenwájemowin, ká oweuh anumeájig kago neengemenigooseeg keenowá atuh.

16 Magwouh Thessalonicaink iáyán neezhink kege be-ezhe-názhuhumowint magwouh uhmuhazeyán.

17 Káween ween eu ōnje ōnjittágo nundowandumán kago che menigoyán, neenmundowandán, natáwigink keenowá che ōnje mennoizzhewabizzeyag.

18 Nebewá ween neendán, nemooshkena, Epaphroditus neenge menik ono iuheen gá be-ezhenázhuhumag, wáshkobemágwukin, sáságewitcheGUN, niandumeigoot ukko Kítche Manito.

19 Neenkitche Manitómduh ween keguh tabuhonigowá kokkinná azhe nundowandumag azhewánuttizzit kitchetwáwiz-zewinink Jesus Christ.

20 Nōngumdush Kítche Manito Kosenán tuh gitchetwáwéá gáGINEEK. Amen.

21 Uhnummekowwik kokkinná anumeájig Jesus Christ ōnje. Wekánissémág wájewidjig ketuhnemikágowág.

22 Kokkinná anumeájig ketuhnemikágowág, kekinnowách uhgew Caesar andussogat.

23 Kekítche Manitomenán Jesus Christ osháwanjegawin kokkinná keguh wejewigónáwá. Amen.

¶ Philippianug oshebeumowáwug Romeink ōnje, Epaphroditus omájetón.

# COLOSSIANUG OSHEBEUMOWINTWAW.

## CHAPTER I.

PAUL, Jesus Christ otanonájin, Kitche Manito otenandumoin ónje, Timotheus giya nekánissenán,

2 Otoshebeumowáwán anumeánidjin mashkáwandungig we-ánisse mág Jesus Christ ónje Colosseink andánuhkejig : keguh áwandágoozim innuhwandewin Kitche Manito ósemá mano eguh sháwanemigowá Kekitche Manitomenán giya Jesus hrist.

3 Megwach neendenána Kitche Manito, Kekitche Manito-ienán Jesus Christ ósun, mozhuk uhnumeatumágooyag.

4 Ako nándumáng kemushkáwandumowinewá Christ Jesus nje ságeittewindush ayáyag kokkinná mámowiy anumeájig.

5 Buhgoosanenmowin ónje keenowá atágoeyag gezhigónk, á gá nándumag kiut quiuk tabwawin guhgequawinink.

6 Eu watissigoyag, azhewabuk keowwewáng e-e gezhigut á ako nándumag áko kekandumag Kitche Manito osháwanj-awin tabwawinink.

7 Gá ezhe kekandumag Epaphras ónje neejuhnoketágawe- innemenán ween quiuk gagekiminág Christ oguhgequawin.

8 Ween quiukwándumowewumint keságe-ewawinewá azhe ígeyáng Ochichágomá ónje.

9 Eu ónje neenowint giya, gá áquo nándumáng mozhuk ke- lhnumeatumoneme konemá ketámooshkenashkágóm kekan- umowin otenandumowin kokkinná nebwákáwinink ochichágo- lá nissetotumowinink :

10 Konemá ga ezhe niandumeag, Kitche Manito ketá enosam etáwigítóg kokkinná wanisseshlink uhnokewin ashkum mush- áwandumag Kitche Manito otenandumowinink.

11 Mushkáwizzig kokkiuná mushkáwizzewinink azhe mush- áwizzeet omushkáwizzewinink beoyunk, keenwazh kubgwá- ihgítóng mennowánegoozewinink.

12 Mámoyewumik ósemá ween gá ezheinunk che ta ape- undágoozeyunk che otápenumunk árint tebáumatewin mámo- y anumeájig wásayázewinink.

13 Ween gá bemájeinunk mushkáwizzewin kushkedibbikut be ge banájeigoeyungobun, kegebenigonán otogemáwewinink ígeájín Oguisun :

14 Ween gá bemájeinunk omisqueem ónje, uhmennoweshá- ranjgat mulche izzhewabizzewinun :

15 Ween azenágoozit Kitche Manito wiábomásewint azhe- ágoozit, netam gá negit kokkinná bamátizzidjig.

16 Ween kokkinná kago gá ozhetót gezhigónk ayágin, giya



ákeeng ayágin; ono iuheen kashketöng che wábundumiak, giya kashketoseeng che wábundumink, námátábewinun, ogemawewinun, mushkávizzewinun; kokkinná kago iuheen ween gá ozhetöt weenigo gá ozhetázoot;

17 Ween neganizze kokkinná kago, ween manjimenunk kokkinná kago:

18 Ween oshtegwánawit weow, weowdush me uhnumeawin; ween wiazhkut miájetáng, ween netam gá negit gá nabojig; me e-e kokkinnágo kago iuheen ween netam;

19 Ge ezhe niandum oösemá kokkinná kago ween oguh tebandán:

20 Innuhwandéwin uhge ozhetöt, omisqueem giya uhge subuhgáquo-önt önje, che niandumonittizzöt kokkinná kago ween önje, iuheen gezhigönk ayágin giya iuheen ákeeng ayágin.

21 Keenowádush ningötink gá miátávizzeyag kemutche uh-nokewinewán önje nöngumdush kegetotágowá che innowamag.

22 Oweow giya oweyas önje, nebowinink, che önje menno-izzhewabizzeyag, ningöt che anandágoozissewag anosumee.

23 Kishpin mözhuk mushkávandumag, mushkávewágobowweyag che nundowandumag meenwájemowin eu gá nöndumag eu kokkinná gagekemintwa anámiuhe gezhigönk ayájig, neen Paul gá ezhe guhgequayán.

24 Nöngumdush nemennowánegooz neenkotuhgitowin keenowá önje, nemooshkenatön e-e pichenuk gá izzhewabuk Christ oguhgwátuhgitowin e-e neweyásink uhnumeawin önje me eu Christ weow.

25 Neenge ezhichegáz che uhnoketumán meenwájemowin, Kitché Manito otinuhnokewin gá menigoyán keenowá önje che tabwatoyán Kitché Manito odikittöwin.

26 Kiátukin iuheen wiazhkut wazhetönk áke wanje gátöngin, nöngumdush wábunduháwug anumeájig.

27 Kitché Manito oguh kekandumonán uhwánutuk o-o gitche-twávizzewin o-o giátuk magwaiuhe miátávizzidjig eu Christ ayát keowewáng buhgoosanemowin kitchetwávizzewin.

28 Ween tapájemungid, guhgázomintwá kokkinná aninnewug kuhgekemintwá kokkinná aninnewug kokkinná nebwákáwin konemá kokkinná aninnewug tá benáwug Christ uzzhíál.

29 Me o-o wanje uhnokeyán omushkávizzewin önje eu anokemuhguk ápiche neowwink.

## CHAPTER II.

KEGUH kekandumonenim azhe kitché megázoyán keenowá önje uhgewedush önje Laodiceaink ayájig kokkinuá giya weká wiábomissigook neskezhigönk.

2 Konemá tá mennowánegwandumög otaewáng, konemá tá máwowy ságeittewug, konemá otá kekandánáwán kiátukin, Kitché Manito Oösemá, giya Jesus Christ kiátöjin.

3 Weenowá weowewáng kokkinná wánuttizzewin nebwákáwin, kekandumowin gácheगतawun.

neendikit kago oweuh aninne keguh wiazhemigoose  
zzewinink.

hnuh kewejewisonim neowwink kewejewinimdush  
hichâgomâ nemeenwandum uhwâbominuhgook azhe  
zhewabizzeyag azhe mushkâwandumag nebwakâwin  
c.

ezhe otâpinagigo Jesus Christ Kitche Manito azhewa-  
izzhewabizzig.

uh monoûgûm keguh ozheigûm ween ûnje, mushkâ-  
mushkâwandumowinink gâ ezhe gubgekimigoeyag  
megwach che eketûnk.

zebâbig kago oweuh aninne keguh banâjeigoosewâ kuh-  
winink ûnje, ono gata gegetowinun ûnje, âkeeng ezhe-  
ûnje, kâween Jesus Christ ûnje.

en weow me kokkinnâ Kitche Manito omooshkenawin.  
eenowâdush kege ozheigûm kemennoizzhewabizzim  
je, ween onegânizzekundân kokkinnâ mushkâwizzewin.  
en gâ ûnje gewetâzhégâzoeyag gewetâzhowin oninje-  
nje oschichégâtasinôk, uhgeseukumink weow mutche-  
wizzewin weyâsemâ Christ ogewetâzhowin ûnje.

mâmowy ningwuhogûm baptizewawinink, giya kewe-  
ânâwâ uhtabwatumink Kitche Manito otuhnokewin  
n gâ âbejebâigoojin nebowinink ûnje.

enowâdush gâ neboyagobun kemutcheizzhewabizze-  
g uhgewetâzhégâzosewag keweyâsewâng ûnje ween  
igowâ bemâtizzewinink mâmowy, kegemennoweshâ-  
rowâ kokkinnâ kemutcheizzhewabizzewinewâ.

geseumink ozhebe-egun machetotâgoyângebun wao-  
zemeyungobun, ningooche otininân osuhgâquoân ome-  
c.

e banâjetôt ogemâwewinun mushkâwizzewinun, owâ-  
n mizzhisshuh shâgûchittewinink.

yo oweuh aninne keguh tebakonigoose, weseneyun giya  
ayun, gamâ kewekoongawegezhigutomewân, giya ot-  
zisomewân, giya ketunwabegezhigutomewân.

o iuheen kekinowâchichégawinun pichenuk ga tuhko-  
hguin, weowwemâdush me Jesus Christ ûnje.

igo oweuh aninne keguh wiazheiggoose ketepâumâgo-  
usanemowin ûnje uzzhuhnumeatowwintwâ Kitche Ma-  
zhinowamun, kago oweuh aninne ketwan guhtuh ezhe  
e ono iuheen wiâbundunzig kuhgepâtizzewin Ômbâsin  
nâgutuhwandumowin ûnje.

nejiminuhzeeng Ôshtegwânewunk, eu ûnje kokkinnâ we-  
ânekowwikkeeng, tâkobizowinun azhe buhmichégâtag  
wichegâtag mâjegin, Kitche Manito azhe mâje-egit.

1 ûnje kishpin keweje neomag Christ ezhetwâwin omâ  
ûnje, wagonan wanje o-o ezhe bemâtizzeyag âkeeng  
newinink.

âago tângenun kago, kago tângundun kago, kago tuh-  
ago,

22 Ono kokkinná ga nebomuhgukin ayöngin,) aninne a guhándwat, azhe guhgequat?

23 Ono iuheen nebwákáwinink azhenágwuk enandumo anumeawinink, tuhbusanemowinink, uhpapámanduhzeeng wé káween kago uhtuhgoosinók quiuk izzhewabizzewin che ni dunitöng weyás.

### CHAPTER III.

KISHPIN DUSH weje úbejebámag Christ, nundowábunde ök ono iuheen ishpenink ayágin Christ uhnámátábit Kit Manito ogitchenikáng.

2 Attög ketenandumowinewán iuheen ishpenink atágin i ween ween iuheen úkeeng atágin.

3 Onje kegenelóm kebemátizzewinewá gácheháta mámo Christ, Kítche Manito uzzhiát.

4 Ope Christ ween kebemátizzewininán nágoozit; medush gí keenowá, mámowy keguh mokeem ogitchetwáwizzewinink.

5 Eu önje banájetög kebuhkazewinewán, uhnew áke ayágin; bisshegwátizzewin, wenizzewin, mutche enandus win, súsá gizzewin, me eu súságewinint muzzineneen.

6 Ono iuheen önje Kítche Manito onishkátizzewin ototí gónáwá mache izzhewabizzidjig uhbenocheug.

7 Ono iuheen ukko azhewabizzeyagobun, magwouh keg bemátizzeyag.

8 Nöngumdush kokkinná ono kegegezékánáwán, nishkátí zewin, mázheninewugizzewin, sheenganidewin, mutche geez wawin, bisshegwázetágoozewin, ketónewáng önje.

9 Kago guhgenowishkindig kago, önje kegisikowá ga aninne, otinuhnokewinun giya;

10 Oshke aninnedush, kegebezikowáwá, ween gá öshken nágwitcheháwót kekandumowinink tábishkó azhenágoozit; özheigoojin.

11 Ká oweuh Greek, giya Jew uzzhiásig, gewetázhegáz win, giya uhgewetázhegázoseeng, ká oweuh buhwutch an shanábá, ká oweuh Scythian, ká oweuh owwákánewisewu ká giya oweuh tebanindizzosewug, Christdush kokkinná gí weowwinink uhbe.

12 Pezekumök eu önje, Kítche Manito uhge onuhgiminá; manoizzhewabizzeyag, giya siágeigoeyag, kesháwátizzewinú mennoizzhewabizzewin, tuhbusanemowin, nokátizzewin, keet wazh kuhgwátuhgitöng.

13 Che mennowesháwanindink mamashköt; kishpin oweu aninne kekándewát bazhek, tebishkó Christ gá ezhe mennow sháwaneminág; me giya keenowá ga izzhewabizzeyag.

14 Owushemadush kokkinná iuheen, bezekumök keshawá tizzewin, me e-e tákobizzoon quiuk izzhewabizzewin.

15 Máno Kítche Manito otinowandewin keguh ogemáku dágonáwá ketaewáng, eu azhe nundomigoeyag bazhekwin weowwemá, megwech enandumökdush.

16 Máno Christ odikitowin keguhgeishkánáwá kokkinná nebwákáwinink, kuhgekindink gubgáanzóndink mamashkót, nuhgumowinun ochichágo nuhgumowinun uhnugumoyag sá-geag Kítche Manito ketaewáng.

17 Kokkinná menik aeendotumag, aekettoeyag, Kítche Manito Jesus otuhnózowinink guhtuh tuhgo, megwach uzzhenint Kítche Manito giya Oósemá ween ónje.

18 Wewemátook, buhgítinumowik keowwewán tebinowa kenábamewág quiuk azhe izzhewabuk Kítche Manitóng.

19 Onábamemátook, ságeikkóg kewewág, kago nishkenuhwá kagwánik.

20 Úhbenocheittók tabwatowikóg kenegeigowág, kokkinná kago, me o-o niandumeint Kítche Manito.

21 Oósemátók, kago nanibbekimákagwánik keenejánissewág, che ónje rishkátizzewát keche ónje shágwanemosigwá.

22 Uhnoketágaweninnewetók, tabwatowikók ketogemámewág weyásink, kokkinná kago, káween ween oskezhikomá uhnokewin uhniandumeint aninne, meatuh ezheka otaemán uhgosint Kítche Manito.

23 Menik andotumag, quiukigo che enandumag totunók, Kítche Manito ónje, káween ween aninne ónje.

24 Ónje kekekandánáwá Kítche Manito ónje keguhtebáum-ágowizzim: ónje Kítche Manito Christ ketuhnoketowáwá.

25 Weendush machetotunk, tuh tebáumágowizze, azhe mutchetotunk, ká Kítche Manito oweuh pekinónk otuhpetanemáseen.

## CHAPTER IV.

WAGEMAHKUNDUMAG menikóg ketuhnoketágaweninnewá, quiuk tebáumátewin, ónje kekekandánáwá uzzhogemá-meyag gezhigónk.

2 Mozhuk uhnumeág, ukkowábig, keche uhnumeáeyag megwetch che ekettoeyag.

3 Uhnumeatumoweshináng giya, konemá Kítche Manito neendá bákindanumágonán ishquandem, konemá neendá tebatotámin, iuheen Christ giátójin, eu ónje me wanje owákáne-weyán :

4 Konemá neendá wábundiewan ga ezhe gegetoeyámbán.

5 Nebwákákundow uhgew áqutichink ayájig, mozhuk che óndumetaeyag.

6 Kokkinná kegegetowinewán quiuk ezhe mennogegetók uhs Hewetáguniegátog, keche ónje kekandumag ga ezhe nuh-quatowagwá kokkinná aninnewug.

7 Kokkinná azhewabizzeyán, Tychicus keguhweendumágo-wá, ween siágeint wekánissemá, nabwákát gagequat, wejuhnoketágaweninnewemá ónje Kítche Manitón :

8 Ketizhenázhuhumonim o-o ónje ketá kekanemigowá azhe-wabizzeyag keche ónje ni-issink ketaewán;

9 Onesimusun newejeendáá, ween nabwákát siágeint wek-

nissemá, bazhek keenowá áwe, weenowá keguh weendumágo-wá kokkinná azhewabuk iubeen omá.

10 Aristarchus neejowákán, ketuhnemikágowá, giya Marcus, Barnabas ototowwamán oguisinne; (ween ónje kege otissigón-áwá dikittowinun kishpin beotissinág, beendegunik;)

11 Jesus giya, ween Justus azhe wenint, weenowá gáwetá-zhégázójig. Meatuh uhgew ayeesh uhnokeyáng uzshuhnoke-tumink Kítche Manito otogemáwewin, neenge niandummeig-gógdush.

12 Epaphras keenowá bazhek áwe Christ otoskenegamun kesuhgeninjenigowá, mozhuk ketuhnmeatumágowá ápiche otuhnmeawinink, konemá keche ónje mushkáwegábowweyag, Kítche Manito ga ezhe meenwandunk.

13 Neenkekanemá ápiche kenánágtutuhwaneminág uhgew giya Laodiceaink ayájig, uhgewedush Hierapolisink ayájig.

14 Luke siágeint mushkeweninne, giya Demas ketuhnemi-kágowá.

15 Uhnimekowwikóg wekánissemág Laodiceaink ayájig giya Nymphas, anumeájig giya, owegewamink abidjig.

16 Ope o-o mazaniegun kanowábunjegátag magwaiube uz-zhiáeyag, Laodiceaink anumeájig wábunki-ikóg; keenowáduh keguh wábundánáwá che weendumowwagwá mazaniegun La-odiceaink andánuhkejig.

17 Enik Archippus, iyángwánmandun o-o uhnokewin Kítche Manitóng gá ónje menigoeyun konemá ketá tabwatán.

18 Ketuhnemikágowin neen Paul tebinowa neninj ónje: kunwandumók neendowákánewin, sháwandágoozewin keguh wejewigónáwá. Amen.

† Romeink ozhebergáta, Colossianug oshebeumowintwá Tychikus giya Onesimus omájetónáwá.

# NETAM MAZANIEGÚN THESSALONIANUG OSHEBEUMOWINTWAW.

## CHAPTER I.

PAUL, giya Silvanus, giya Timotheus, otozhebeumowáwán anumeánidjín Thessaloniaink, Kitche Manito Osemá ònje, giya Kekitche Manitomenán Jesus Christ, kegubsháwandágoozim innuhwandewinink Kitche Manito Kósenán ònje giya Kitche Manito Jesus Christ.

2 Megwach neendenána Kitche Manito gágineek keenowá ònje ;

3 Neenkunwandámin gágineek ketuhnokewinewá kemushkáwandumowinewá, ketuhnokewinewá keságewawinewá, kebuhgoosanemowinewá Kekitche Manitomenán Jesus Christ ònje anosumeet Kitche Manito giya Kósenán ;

4 Neenekandámin nekánissenátók Kitche Manito uhge onuhgeminág.

5 Nemeenwájemowinenán káween atuh gegetowinink kege ezhe otissigoseenáwá, mushkáwizzewinink atuh giya Kitche Manito Ochichágwun nebená sòngeta-awinink giya ; azhe neenkekekandámin tinnouh aninnewug wiáweyáng magwouh uhgewejewináng keenowá ònje.

6 Medush kebe nopenuzzhemín Kitche Manitudush kege nopenánáwá uhge otápenumag gubgequawín kotuhgitowinink mennowánegoozewinink Kitche Manito Ochichágwun ònje :

7 Me o-o azhe kekinoumágayag che nopenuhnigoyag kokkinná tiabwatungig Macedoniaink giya Achaiaink.

8 Keenowá ònje Kitche Manito odikittowin ketwan nòndá-  
zwut, káween atuh Macedoniaink, giya Achaiaink, kokkinná tuhukewinun siswashkág kemushkáwandumowinewá Kitche Manitóng, eu ònje káween ningótono ketá ekettosemín.

9 Ònje weenowá tebinowa owábundiewanáwá azhewabizze-  
ráng, gá ezhe otissináng, gá ezhe ezháeyag Kitche Manito thuhgutumag kemuzzeninnemewán che uhnoketowag giágega semátizzit quituk Kitche Manito,

10 Keche beimint Oguisun che tukkoshinint gezhigònk ke-  
che ònjobánit ween gá onishkánájín ánuh ge nebonit me 'ow  
Jesus ween gá bemájeinunk nishkátizzewin ga takoshinomuh-  
guk.

## CHAPTER II.

KEENOWAW tebinowa nekánissetók, kekekandánáwá gá  
ezhe bectisinág, káween unishá :

2 Gá eeshquá kuhgwátuhgitoeyáng kiut águtátuhkumik neengetotágomin, azhe kekandumag, Philippiink, neenge söngeta-amin Neenkitche Manitomenán ònje, owwe guhgekimi-nág Kitche Manito omeenwájemowin nebená kekandewinink.

3 Neenguhgequawininán, káween kuhgianizzewinewunzenón, ká giya weenizzewinewunzenón :

4 Ázheumintigo Kitche Manito keche ezhe buhgitinumág neowwenánin meenwájemowinink, me azhe gegetoeyáng, káween ween uhniandumeint aninne, aniandumeint, Kitche Manito ween kagwadebandunk otaemán.

5 Káween kuhgiazhetágoozewin neengeiosemin azhe kekandumag, ká neenge iásemin uhgwewin suhságizzewin Kitche Manito okekandán.

6 Ká giya neengenundowábunduhzemin aninne ogitchetwáwizzewin, ká giya keenowá ònje, ká giya oweuh ánit, ope ga ge bwáwuhnanágebun Christ anonájin uzháweyáng.

7 Neembakátizzemindush ween, magwaiuhe uzzhiáeyag uzzhiáeyáng tibishko ogemá azhe kunwanemát onejánisun.

8 Onjedush uhságeinunk ápiche, neenge enandámin che menináng káween atuh Kitche Manito omeenwájemowin, tebinowa neenchichágonánig, giya ònje e-e gitche ságeinemin.

9 Kekunwandánawá nekánissetók neenduhnokewininán giya neembámátizzewininán, uhnokeeng tibbikuk, gezhiguk, ònje, keguhgekimineme Kitche Manito omeenwájemowin :

10 Keenowá kekekandanáwá, Kitche Manito giya okekandán, quiuk azhe mennoizzhewabizzeyáng, ningótono che ezhe mutche igoosewáng azhe kunwanindizzoyáng magwaiuhe uzhiáeyag.

11 Azhe kekandumag azhewáweendumonáng keche ònje nuhniandumag, (ósemá andotowát onejánisun,)

12 Keche ònje enosayag Kitche Manito ga ezhe niandunk, ween gá nundominág, otogemáwinink, ogitchetwáwizzewinink.

13 Ó-o ònje megwech neendenánán Kitche Manito gágineek, ònje me Kitche Manito odikittowin, gá ezhe nōndowweyáng; káween aninne odikittowin, ketizzhe otápenulzeenáwá, ketizze otápenánáwágó Kitche Manito azhe odikittowinit, eu ano kemuhguk keowweyáng, menik tiabwatumag.

14 Keenowá, nekánissetók, kege nopenutanáwá Kitche Manito otuhnumeawin, Judeaink ayágin, Christ Jesus weowwink ònje kege ònje kuhgwátuhgitóm, tebinowa wájetuhkewamag ònje, tábishko gá izzhewabizzewát Jewun ònje ;

15 Niyazh ogenesáwán Kitche Manitón Jesusun, giya omandáwizzemewán, giya neengemutchetotágonánig; ká onandumeásewán Kitche Manitón orishkanemáwán kokkinná aninnewun:

16 Uhgenáumowweumintwá che guhnonungidwá miátáwizidjig keche ònje bemátizzewápun, omooshkenatónáwá omutcheizzhewabizzewinewán, gágineek, nishkátizzewin ototissigónáwá ápiche.

17 Neenowindush nekánissenátók, azhe otápenunágeyag,

sowwenánin wiebuh, káween ween neendainánin, ashkum eenundowandámin, che wábominág keskezhikowáng.

18 Ahpiche neenge enandámin owwe beotisináng, (neen taul) nuhingim, Mutche Manito neenuhngánigonán.

19 Owwagonan apanemoeyáng, nemojegandumowininán, agonan neweoquáininán mennowánegoozewin? Kánuh ween eenowá, anosumeet Jesus Christ ope tuhkoshin?

20 Keenowá neengitchetwáwizzewininán nemojegandumowininán.

## CHAPTER III.

Eu ónje ope kashketósewáng che beoyáng owusbema, eendenándámin nowutch tá onissesheshin che nuhgunigoeyáng thensink ezheka,

2 Timotheusdush nekániswenán neenge ezhenázhowá uzzhiáyag, Kitche Manitón anoketowwát neejuhnoketágaweninne-  
nenán, Christ omeenwájemowinink, konemá ketá sóngeigo-  
wá, keche mushkáwandumag keche niandumag ketátotógowá;

3 Ká oweuh aninne tá ónje bejenittáse, o-o suhnágizzewinun nje, keenowá tebinowa kekekandánáwá quiuk keche iyáe-  
unk ono.

4 Onjittá magwouh uhwejewinág, kege-eninnemin kiut, ke-  
he iyáeyag ono suhnágizzewinun; tebishko gá izzhewabuk zhe kekandumag.

5 O-o ónje, ope kashketósewán kiábe keenwazh che beoyán, eenge uhnoke owwe kekandumán kemushkáwandumowinewá, eennuhnezánandánábun kagwadebaningat, che guhwadeba-  
aminág neenduhnokewininán tá banátuk.

6 Timotheusdush uhge ónjobát uzzhiáyag, uhge beotisse-  
mimint neenge betágonán mennoinnuhkumigut keenowá ónje, kemushkáwandumowinewá kogeshawátizzewinewá, gáGINECK-  
LUSH kemennonáguttuhwanememin kewewábominduah, giya  
eenowint azhewábominág;

7 Eu ónje, nekánissetók, kegenánáгуттуwane ineme kok-  
inná neensuhnágizzewininán neenkushkandumowinenán, ke-  
ushkáwandumowinewá ónje;

8 Nóngumdush neembemátizzemin uhmushkáwegáboweyag  
itche Manitóng ónje.

9 Ahneen minowá ga ge ezhe megwacheweungid Kitche  
anito keenowá ónje kokkinná mennowánegoozewin keenowá  
anje mennowánegoozeyáng anosumeet Kitche Manito;

10 Dibbikuk, gezhiguk giya, neenduhnumeamin owwewábo-  
ináng keskezhigónk, konemá tá ónje gezhetám, eu nando-  
ndumink kemushkáwandumowinewán?

11 Binná ween Kitche Manito tebinowa Kósenán giya Ke-  
tche Manitomenán Jesus Christ, máno neenguh wábundiogo-  
n ga ezhe otissináng.

12 Máno Kitche Manito keguh totógowá ashkum che sásá-



geittay giya kokkinná aninnewug, che ságeagwáigo, zhe ságeináng;

13 Keche mushkáwissetót ketaewán, konemá káween owshuningót kegiigoosewá kemennoizzhewabizzewinewá ónje anosumeet Kítche Manito, ween 'ow Nösenán, ope Kekítche Manitomenán Jesus Christ takoshink mámowý kokkinná anumeánidjin.

#### CHAPTER IV.

OWUSHEMA minowá keguházominenim, nekánissetók, Kítche Manito Jesus ónje, azhe nündowweyáng azhewabizzeyag che nandumeyag Kítche Manito ketá tabwatám owusLema che we totumag.

2 Kekekandám guhgequawinun mánináng Kítche Manito Jesus Ónje.

3 Me 'ow Kítche Manito otenandumowin ketá mennoizzhewabizzim, keche bonetoeyag bisshegwátizzewin :

4 Kokkinná andussheyag keche kekandumag, keche kumwanindzoyag mennoizzhewabizzewinink, giya kitchetwáwizewinink:

5 Káween ween kuhgebátizzewinink tibishko miátáwizzidjig kakanemásigook Kítche Manitón :

6 Kago oweuh aninne ogúh ezhe wiazheáseen wekánisum kago ; ónje Kítche Manito oguh buhshunzhawán kokkinná adotuminidjin, gá ezhe weendumónangebunigo kiut.

7 Káween Kítche Manito kegeigoosenán che wenisseyunk, meatuh che mennoizzhewabizzeyunk.

8 Eu ónje, ween biábápetót; káween aninnewun obábápeáseen, Kítche Manitón obábápeán, ween máninunk omeno Ochichágwun.

9 Tuzzhinduminkdush wekánissemá-ságeittewin, káween ketenanduhzeem che oshebeumonuhgook ; Kítche Manito kege guhgekemigowá keche sáságeittayag.

10 Kagatdush keságeáwág kokkinná wekánissemág Macedoniaink ayájig : ketinneminemin nekánissenátók che sáságeittayag owushema ;

11 Wekoochetók pezán keche iáeyag ketinuhnokewinewág enuhnokéeg, tebinowa keninjewáng uzzhuhnokéeyag, azhe guházomináng ;

12 Konemá quiuk ketá izzhebemosam, anosumewát uhgew áquutchink ayájig, konemá kago keche nundowanduhzewag.

13 Kenundowaneminenim che kekanemagwá uhgew nabájig, keche osítáwanduhzewag ánint azhe osítáwandumowát uhgew buhgoosanemowin ayásigwá.

14 Kishpin tabwa-andumunk Jesus uhgenebót minowá giya uhge onishkát, ketá ezhe tabwa-andámin uhgew wázeengwámájig Jesusun, Kítche Manito onishkát minowá.

15 O-oedush keteninemin Kítche Manito odikittowin ónje.

neenowint menik bemátizzeyáng uhbeoyáng Kitche Manito ope tuhkoshink, káween keguh nuhgánáwán uhgew nebájig.

16 Onje, Kitche Manito ween tebinowa, gezhigónk tuh be Onje názuhke, sásáquawinink, ogegetowindush kitche mezhinowa, mámowy Kitche Manito onóndágomutchehun, gáwejenebomájig Christun netam tuh onishkáwug :

17 Opedush keenowint, menik bemátizzeyunk kiábe mámowy keguh ómbishkámín ánáqutónk che nuhquashkowsunk Kitche Manito ishpemink ; medush gágineek ga ezhe wejwunk Kitche Manito.

18 Eu ónje niandumeittig mamáshqut ono eketowinun.

## CHAPTER V.

TUZZHINDUMINKDUSH ope gezhigutón giya kekenonowinun, nekánissetók, ká anandágoosinón keche oshebeumonuhgook.

2 Onje keenowá tebinowa, kekekandánáwá Kitche Manito ogezhigutóm keche tuhkoshinomuhguk, tábishko gamotishkid uhtuhkoshin nebádibbik.

3 Ope guhtuh eketowát, innuhwandewin, wánuhkewin ; ogedush gazhetiná banátizzewin oguh otissigónáwá tibishko izzhewabizzit equa bánenekajin, ká tuh kushketósewug che oshe-mowát.

4 Keenowádush nekánissetók, káween kushkedibbikutónk ketiáseem, e-e gezhigut keche uttimegooyag tábishko gamotishkid.

5 Keenowá wásayá onejánisun, giya gezhigut onejánissun : keenowint káween dibbikut giya kushkedibbikut ketáwissemín.

6 Eu ónje kago nebásetá, ánint azhe nebáwát, uhkowábetá uhnesátizzetá.

7 Onje uhgew nabájig, nebáwug dabekutinigin, uhgew gáwushquabejig dabekutinigin kewushquabewug.

8 Máno keenowint, gezhigutónk ayáyunk, uhnesátizzetá, uhbezekumink uhgoówin mushkáwandumowin uhságeittink giya ágóshtegwánaowin, buhgóosanemowin uhbemátizzeyunk :

9 Onje Kitche Manito kegeinoumágonán káween ween nishkátizzewinink, meatuh keche bemátizzeyunk Kekitche Manitomenán Jesus Christ ónje,

10 Ween gá ónjenat keowwenáwin, che ónje, kishpin kooshkooseyunk kishpin giya nebáeyunk, ketá wetegamánán.

11 Eu ónje, mámowy nuhniandumók, uhmushkáwandumeittig tebishko andotumag.

12 Kenundowaneminénim, nekánissetók, ketá kekanemáwág uhgew wájeuhnokeminágoók anewishkonágoók Kitche Manitón ónje, guhgekeminágwá ;

13 Keguh ságeáwág ápiche otuhnokewinewá ónje. Mennoinnowandik.

14 Binná keguhgázomineme, nekánissenátók, quiukquane-mikók uhgew quiuk izzhewábizzisigook, niandumeikóg uhgew

nánuhmandungig, neezhokomowwikög nánuhmizzidjög; kago oweuh ositáwanemá kago.

15 Tuttebábíg, kago oweuh mamáshkwut tuh totátissewag, nopenutumök eu quiuk izzbewabizzewin, mennototowikög kokkinná aninnewun.

16 Gágineek mennow: negwandumök.

17 Uhnumeág mozhuk.

18 Kokkinná kago megwechitumök, me o-o Kítche Manito azhe nundowaneminág, che izzbewabizzeyag Jesus Christ önje.

19 Kago ikkoonázlowá kago Ochichágwun.

20 Kago pápenotunkago ánwáhegawinun.

21 Kuhgwadebandumök kokkinná kago; mushkáwe meenjimenumök eu wanisseshink.

22 Metágwietumök kokkinná kago miánábomenágwuk.

23 Kítche Manito otinowandewin keguh önje mennoizzewábizzim, neenduhnumeatowá Kítche Manito che kunwandum-onág kechichágowán, giya keowwewán nánáz che tuhkoshink Kekítche Manitomenán Jesus Christ.

24 Ween nandominág quiuk tabwa, önjittá bego tuhtotum.

25 Nékánissenátök, uhnumeatumoweshinág.

26 Uhnemekowwik kokkinná wekánissemág ojeendewinink.

27 Keguhgázominenim Kítche Manito önje o-o mazaniegum kokkinná anumeájig tuh weendumowáwug.

28 Kekítche Manitomenán Jesus Christ osháwanjegawin keguh wejewegúnáwá. Amen.

† Netam mazaniegun Thessalonianug geoshebeumowáwug Athensink ge önje ozhebeégáta.



## WIAHNEKA MAZANIEGUN THESSALONIANUG OSHEBEUMOWINTWAW.

### CHAPTER I.

PAUL, giya Silvanus, giya Timotheus, otoshebeumowáwán anumeánidjin Thessalonianink, Kítche Manito Osemá önje, giya Kekítche Manitomenán Jesus Christ önje;

2 Keguh sháwandágoozim innowandewinink, Kítche Manito önje, giya Kekítche Manitomenán Jesus Christ önje.

3 Önjittá enadágwut nekánissetök, megwach che enungid Kítche Manito, keenowá önje; önje kemushkávandumowinewá ashkum ápiche netáwigge, keshawátizzewinewádush kokkinná kítche bátienu, uhgheshawátizzenotátéyag;

4 Me e-e giya azhe sönganemocyáng keenowá önje Kítche Manito otuhnumeawinink, ketenandumowinewán giya kemushkávandumowinewán, kokkinná kemutchetotágowinewán ketotuhgittowinewán;

5 Me o-o mizzhishshowenágwuk Kitché Manito otebákronéawin, konemá me o-o che nanáguttuhwandágoozeyag Kitché Ianito otogemáwinink eu 'zhónje kuhgwátuhgittóeyag :

6 Quiuk izzhewabut ween Kitché Manito keche kotuhgeát hnew gwatuhgeinágook ;

7 Che meninágdush unwashemonowin mámowy neenowint eenowá gwatuhgitoeyag, ope Kitché Manito Jesus gezhigónk enázshukheet mámowy okitche omezhinowamun,

8 Magwa misquhkona ishkotang, uhkotuhgeintwá uhgew kanemásigwá Kitché Manito uhtabwatunzikwá Kekitche Manlomenán Jesus Christ omeenwájemowin.

9 Guhtuh guhgwátuhgeáwug gágineek Kitché Manito uzhiát ónje, giya ogitchetwáwizzewinink omushkáwizzewinink.

10 Ope tuhkoshink keche kitchetwáweigoot anumeánidjin, he mámuhkátandumowint kokkinná ono tiabwatuminidjin, ónje neguhgequawininán gakekimigoeyag tabwatácheháta) u gezhiguk.

11 Eu ónje gágineek ketuhnumeatoneme Kitché Manito, tonemá keguh enanemigowá che tá apetandágoozeyag o-o undóndewin konemá oguhmooshkenatón mennowánegoozewin mennoizzhewabizzewinink giya mushkáwandumowin uhnoketin mushkáwizzewinink ;

12 Kekitche Manitomenán Jesus Christ otuhnozowin konemá uh kitchetwáwitchehátag keowwewáng, keenowádush giya reen weowwink, azhe sháwanjegat Kekitche Manitomenán iya Kitché Manito Jesus Christ.

## CHAPTER II.

БИННАН ketineninemin, nekánissenátók, e-e keche tuhkonink Kekitche Manitomenán Jesus Christ, keche mowónjeitnik keche iát,

2 Kago ween wiebuh nuhningishká kago kenáguttuhwanamowinewág, kago suhnágandun kago, káween ochichágoáng ónje, ká giya gegetowinink ónje, ká giya mazaniegunink áje azhe, neenowint wanjemuhguk che enandumag Christ gezhiguttóm bazhew uhtuhgomuhgut.

3 Kago oweuh aninne keguh wiazhemigoosewá pápish ; ónje á e-e gezhigut tuh tuhkoshinomuhgusinón meatuh uhpongeinink netam tuhtuhkoshinomuhgut, 'owdush aninne mache zhewabizzit, tuhnágoose, banáje-ewawin oguisehá.

4 Ween gagánjeát Kitché Manitón owushema negánandunk eow kokkinná kago Kitché Manito atumink, kokkinná anumatumink, ween Kitché Manitón anuhbit Kitché Manito otuhameawegumigónk owábundiewan weow, ween Kitché Manito zchiáwit.

5 Káween nuh kekunwanduhzeenáwá magwouh uhwejewihgook, kegeweendumonim, ono iuheen ?

6 Nóngumdush kekekandánáwá eu nágánigoot konemá tá. ágooze, ope enandágwutinik che tuhkoshink.

7 Onje kiátöng mutche izzhewabizzewin ázhia uhnokemuhgut, weendush nongum nágánát önjittá oguh nuhgánán, nánázh e-e keche ikkoonint.

8 Opedush 'ow mache izzhewabizzit, tuh nágoose, 'ow Kitché Manito ga chágizzewájin, ochichágwun otónink önje, owásazewindush uhtuhkoshink önje :

9 Ween tuhkoshink Mutche Manito otuhnokewinink, kokkinná mushkávizzewinink, kokkinná azbe guhgekinowátuk, kokkinná kuhgenowishkewinun mámuhkátandumowinun,

10 Mámowy kokkinná kuhgepázoondewin, mutcheizzhewabizzewin, weowwewáng uhgew banátizzidjig, önje ká ototápe-nuhzeenává, ságewawin tabwawin, che önje bemátizzewug.

11 O-o önje Kitché Manitón oguh ezhénázuhogowán kache söngunk wuhnisshinowin keche önje tabwatumowát kuhgenowishkewin.

12 Kokkinná keche banájeintwá menik tiabwatunzikög quiuk tabwawin, uhmennowánegoozewug mutcheizzhewinink.

13 Neendenandágoozemin megwach che enungid Kitché Manito keenowá önje, nekánissetök, Kitché Manito siágeinág, önje wiazhkut miájetáng Kitché Manito kegeonuhgimigowá che bemátizzeyag, Ochichágwun uhbeneinág önje, önjedush uhtabwatumag tabwawin :

14 Ketigowá che tabwatumag tabwawin neenguhgequawináng önje, me Neenkitché Manitomenán Jesus Christ che kitché kitchetwáweint.

15 Eu önje nekánissetök, mushkávewágábowik mushkáwe meenjimenumök kokkinná gá guhgekimigoeyag, neengegetowinán önje giya nemuzzenieguminán önje.

16 Binná Kekitché Manitomenán Jesus Christ ween tebinowa giya Kitché Manito Kösenán ween gáságeinunk, ween gá meninunk gágega mennowánegoozewin mennomushkávandumowin osháwanjegawin önje.

17 Uhmennowánegotót ketaewán uhtotonág che mushkávandumag ketaewáng kokkinná mennouhnokewinun mennoegegetowinun.

### CHAPTER III.

SQUAWCHDUSH, nekánissetök, uhnumeatumoweshináng, Kitché Manito odikittowin uhwánuhkemuhgut keche kitchetwáwitchegátá azhewabuk keenowá :

2 Konemá neendá önje bemátizzemin mázheninnewugizzidjig omutche enandumowinewáng, káween kokkinná anianne-wug mushkávanduhzewug.

3 Kitché Manitodush quiuk tabwa, ween keguh mushkávandumewigowá keguh kunwanemigowá che mutchetotunzewag.

4 Nemushkávandámin Kitché Manito önje uhnágutuhwanemigoeyag, eu andotumag giya önjittá gatotumag iuheen azbe guhgekiminág.

5 Kitché Manito máno quiuk oguh ezhissitonun ketaewán

he ságeag Kitché Manito, giya che 'zhegutanduhzewag che eyag Christ.

6 Binná keguházomineme, nekánissenátók, Kekitché Manitomenán Jesus Christ otuhnozowinink, keche metágwaetoragwá kokkinná wekánissemág mache enosáig; káween ween zhe guhgekiminág.

7 Keenowá tebinowá kekekandánáwá ga ezhe nopenuzzhe-áugebun, káween neenowint neenge mutcheizzhewabizziseenin magwauhe uzzhíáeyag.

8 Káweuh aninne opuhquazhegunim uneshá negemejissemin; neenge uhnokemin suhnágizzewinink, tibbikuk, giya gezhiguk, zhe banájeissinowáng kago.

9 Káween ween e-e Ünje mushkáwizzewin uzzhíásewáng; mjedush kewewábundiewamin neowwenánin keche kekinowá-omeyáng.

10 Magwouhdush uhge wejewináng uhge ekettoeyáng oweuh uhnokesig, ká tá wesenese.

11 Ünje neendenetágamin, ánínt wájewinágook, ká quiuk mosasewug bápish uhnokesigwá, uhmeegooshkáchetáwát we-wwewáng.

12 Uhgew towug anishanábag, neenguházománánig Kekitché Manitomenán Jesus Christ Ünje, quiuk wawane keche uhnokewát, che mejewát tebinowa opuhquazhegunemewá.

13 Keenowádush nekánissetók kago iakoozik kago, quiuk teche izzhewabizzeyag.

14 Kishpin oweuh aninne tabwatunzik neendikittowininán zhenázuhumáng o-o mazaniegunink, nánáguttuhwanemik ow aninne, kago wejewá kago, konemá tá águtche.

15 Kago ween miátáwizzingin totowá kago mikowwámik, wawekánisingin totowik.

16 Ween tebinowa Kitché Manito keguh menigowá imuhwandewin, gágineek, Kitché Manito wejewigowá kokkinná.

17 Uhsuhgeninjenewat Paul tebinowa oninj, azhebe-egátágo kokkinná mazaniegunun, neendizzhebeán.

18 Kekitché Manitomenán Jesus Christ osháwanjegawin keguh wejewigúnáwá kokkinná. Amen.

† Wiánekasink mazaniegun Thessalonianug wazhebeumowintwá, Athensink.

# NETAM MAZANIEGUN TIMOTHY GEOSHE- BEUMOWINT.

## CHAPTER I.

PAUL, Jesus Christ otanonájin, Kekitche Manitomenán gá Bemáje-ewat otenandumowin ónje, giya Kitche Manito Jesus Christ apanemoeyunk ;

2 Neendozhebeumowá Timothy, tebinowa neenguis, mushkâwandumowinink ; shâwanjegawin, keshawâtizzewin, mennowandewin, Kitche Manito Kôsenán giya Kekitche Manitomenán Jesus Christ ónje.

3 Gá ezhe kuhquajemeyán keche uhbeun Ephesusink, ope Macedoniaink azháeyán, keche genuhumowutwá, árint keche guhgequasigwá puhkán ezhetwáwinun,

4 Keche enintwá che bezindunzikwá ádisokánun giya kuhgepáchegeezhwawinun, unishigo ónje ombegizzeeng, káweendush oweul ónje mushkâwizzisse mushkâwandumowinink ; eu totum.

5 Uhwáquiág guhgequawin keshawâtizzewin beneta-awinink quiuk enandumowinink, quiuk mushkâwandumowinink ;

6 Ahnint ogegooshquaetánáwá o-o, ningooche ge-ezháwug uhpapáguhgebázetágoozewát ;

7 Uzzhenandumowát owwe guhgequawát tebakonegawiniak ; ká okekanduhzeenáwá aketowát giya anduhzhindumowát.

8 Neenowintdush neenkekandámin tebakonegawin 'zhonissheshink, kishpin aninne quiuk ezhe uhokátunk.

9 Kekekandámin tebakonegawin káween quiuk izzhewabizit aninne ge ozhitowáse, meatuh miázheninnewugizzidjig, mache izzhewabizzidjig, uhgew kakanemásigook Kitche Manitón mache bemátizzidjig uhgew báneta-asigook, mache gegetóshkidjig, nasájig ósewán, nasájig ogewán, nasájig aninnewun,

10 Bashequátizzidjig, uhgew ayaquawidjig, uhgew gamotidjig aninnewun, kagenowishkidjig, kagenowishke mushkâwegeezhwajig, kishpin giya bakánuk kago tuhgoog, bánátuk ;

11 Azhewabuk Kitche Manito kitché apetandágwuk meenwájemowin, eu gá kunwandumonigoeyán.

12 Megwach neendená Jesus Christ Kekitche Manitomenán, ween gá mezhit mushkâwizzewin, ónje quiuk izzhewabizze uzzhenanemit, uzzhozheit che guhgequayán ;

13 Kagebáchegeeshwashkidjig, neendáwinábun, machetotá-gashkid, neengesháwandágoozdush, ónje uhtabwatunzewán, uhkekanduhzewán gá ónje totumán.

14 Kekitche Manitomenán oshâwanjegawin kitché bátienuobun mushkâwandumowinink ságe-ewawinink Jesus Christ g-gishkunk.

15 Me o-o quiuk tabwa eketowin, mozhuk tá tabwachegáta, Christ Jesus uhgetuhkoshink ákeeng, owwe bemájeát mache izzhewabizzinidjin; neen bazhek owushema mache izzhewabizzeyán.

16 Me o-o wanje sháwandágoozeyán neen netam neendá 'ow, Jesus Christ keche wábundiewat keenwazh okuhgwátuhgitowin, obeowin, keche kekinowábomewát uhgew ga tabwatowwájig che gágega bemátizzewát.

17 Nöngumdush Kítche Ogemá, gágega bemátizzit, kashketoseeng keche wábomint, ween atuh nabwákát Kítche Mánito, máno kitchetwáwizzewin tuh menittim, gágineek. Amen.

18 O-o guhgequawin kemenin, neenguis Timothy, gá azhe önwátumink kiut konemá uhgew önje, me ga önje mennomegázoeyun kítche megázowin.

19 Mushkáwinumink mushkáwandumowin, mennota-awin, árint opemaiuhe gá buhgitinumowát uhge banájeittezowát omushkáwandumowinewán.

20 Weenowá árint, Hymeneus giya Alexander; neengebuhgitenág Mutche Manito neengebuhgitenumowá konemá che kekandumowát che mutche geezhwasigwá.

## CHAPTER II.

KEGUHGAWZÖMIN e-e önje, netam, uhnumeawinun, uhmegwacheweint, kokkinná aninnewug keche ozhetowwintwá;

2 Ogermág guhtuh ozhetowáwug, kokkinná giya nágánizzidjig, konemá ketá bemátizzim menno keshawátizzewiniak, quiuk izzhewabizzewinink.

3 Me o-o niandumeint Kítche Manito gá bemajeinunk;

4 Ween anandunk kokkinná aninnewug che bemátizzewát, keche kekandumowát tabwawin.

5 Önje bazhek o-o atuh Mánito, bazheko nowwiuhe ayát nussowiuhe Kítche Manito giya aninnewug, an'ne Jesus Christ;

6 Ween gá buhgittinunk weow, kokkinná keche önje bemátizzinit keche kekandágoozit ope ochichesag.

7 O-o guhgequawin neenduhnonigo che guhgequayán (quiuk neendabwa Christ önje, ká neenguhgenowishkese,) keche guhgekemugwá miátawizzidjig mushkáwandumowinink tabwawinink.

8 Eu önje ápadush aninnewug uhnumeawát mizzewa, ömbinumowát manözzhewabuk oninjeen uhnishkátizzisissikwá giya ágoonwatunzikwá.

9 Me giya tibishko equawug ga izzhewabizzewát, tibishko che ezhénágwutinik ga uhguewájin, keche iyuhgutcheengwánewát, ozám keche onánegoozissigwá, kago keche kegishkunzikwá wenesisewáng giya ozáwá shoneá che uttosigwá, giya megissun, che muttemásigwá, giya kache innuhgindag uhguewin;

10 (Oweuhdush equa mushkáwitöt odikitowinun che ságeát Kítche Manitön) menno uhnokewinun guhtuh uhnoke.



11 Máno equa oguh we kekandán keche pezán uhbit kokinná tubbusanemowinink.

12 Káween oweuh equa neenguh enanemáse che guhgequat, giya keche weuhnewishkowásigwá aninnewun meatuh keche pezán uhbewát.

13 Adam netam gá ozbeint opedush Eve.

14 Adamdush káween ge wiazhemáse, equadush uhge wiazhemint, mutche izzhewabizze.

15 Anewakdush, guhtuh bemátizze buhbenenekat, kishpin mushkáwandumowát keshawátizzewát, mennoizzhewabizze-wát beneta-awinink.

### CHAPTER III.

ME o-o quiuk tabwawin, kishpin oweuh aninne enandunk che kitche guhgequaweninnewit keche mennouhnokeet enandum.

2 Kitche guhgequaweninnewit tuhwe kitche mennoizzhewabizze, tuh onábamemáwe bazhek atuh wewemá, tuh iyángwáme ukkowábe, che bakátizzit, tuh mennoizzhewabizze, oguh keshawánotowán miátáwizzinidjin, che menno kuhgequat;

3 Ká tá minnequase shomenábo, ká tá buketaease; kago tuh saságizzisse, kago tuh Ómbwatáse.

4 Wawane oguh kuhnowanemán andussotawizzit, kokkianá onejánisun oguh tubbuse buhgitinán:

5 (Kishpin aninne kekanduhzik, ga ezhe kunwandunk tebinowa owegewám, áneen ga ezhe kushketót, keche kunwandunk Kitche Manito otuhnumeawin.)

6 Kago bábege tuh we izzhewabizzisse; konemá bábege tuh kitche apetandunk weow, guhtuh pongeshin Mutche Manito obanáje-ewawinink.

7 Minowá giya, mozhuk keche mennotuzzhemint guhtuh izzhewabizze, ono áqutchink ayánidjin, e-e keche pongeshin-zik uhguttátuhkumik Mutche Manito onuhgwágunink.

8 Giya weenowá nágánizzidjig uhnumeawinink kago tuh bizenách e-e izzhewabizzissewug; ká oguh nezhotoseenáwán otanuhnewewán, káween ozám nebewá shomenábo oguh minnequascenáwá, kago giya tuh saságizzissewug;

9 Uhmejimenumink kiátukin mushkáwandumowinink, beneta-awin.

10 Binná uhgew netam guhtuh ezhe kuhgwadebanemáwug kishpin ge kekanemintwá quiuk izzhewabizzewát máno tuh negánizzewug uhnumeawinink.

11 Giya owewewán, me go ga izzhewabizzinit, che bakátizzewát, kago tuh netá tuzzhemásewán oweuh, che unisátizzewát, nabwákájig kokkinná kago.

12 Nágánizzidjig anumeawinink, tuh onábamemáwe bazhek atuh wewemá, che bumeawát onejánissewán giya owegewámewán wawane.

13 Uhgew gá negánizzidjig uhnumeawinink, gá mennoiz-zhewabizzidjig okushketázonáwá menno tebámátewin, kitche songeta-awin mushkáwandumowinink Jesus Christink.

14 Ono iuheen wazhebeumonánin uzzhenandumán wiebuh keche tuhkoshinán ;

15 Kishpindush keenwazh beoeyán, me che kekandumun, ga izzhewabizzeyun Kitche Manito owegewamink, e-e gágega bemátizzit Kitche Manito otuhnumeawinink subkáágun, áke, tabwawinink.

16 Ningótono nuhkowa keche gweenowe eketoseeng, kitche apetandágwut Kitche Manitowewin, Kitche Manito weyásink genágooze, quiuk ge ezhichegázo Ochichágománg, mezhinowan ogewábomigón, tabwa-anemá ákeeng, ishpemink ge Ünje otápenegázo kitchetwáwizzewinink.

## CHAPTER IV.

БРНААН Ochichágomá gegeto, buhguhketágooze, eu ope-dush náágutch chegiube ánínt tuh buhkawug mushkáwandumowinink uhwiazhemigowát kagianizzinidjin ochichágomán Mutche Manitógdush otisschichegawinewán ;

2 Kubgenowishkeeng kuhgianizzewinink quiuk otenandumowinewán uhcágizzegátanik misquábiketa Ünje ;

3 Uhgenuhumátink cheweweseeng, uhgenuhumátink che me-jiaseeng weyás, eu Kitche Manito gá ozhetót keche otápenumink megwach keche ekettónk, kokkinná uhgew tiabwatungig kakandungig tabwawin.

4 Kokkinná kago Kitche Manito gá ozhetót onisseshin, ká-ween kago tá goosquanegátasinón kishpin otápenumink me-gwach che ekettónk :

5 Ünje mennoizzhewabut Kitche Manito odikittowin, giya uhnumeawin Ünje.

6 Kishpin totowutwá wekánissemág che kunwandumowát ono iuheen, quiuk keguh uhnoketowá, Christ, uhsóngitche-gázoeyun ekettowinun mushkáwandumowin, quiuk guhgequawinink eu gá kekandumun.

7 Uhsheengandumun che nōndumun meendemoyá gegetowinun, iyángwámandun keow, Kitche Manito otuhnokewinink.

8 Weowwemá uhnokewin kitche punge apetandágwut ; Kitche Manito otuhnokewindush kokkinná kago kitche apetan-dágwut, gewáweendumátim o-o, giya bemátizzewin ga takoshinomuhgut.

9 Me o-o quiuk tabwawin ekettowin, enandágwut kokkinná keche tabwatumink.

10 Eu me wanje uhnokeyáng uhmutche tuzzhemigoeyáng, Ünje neendabwatámen giágega bemátizzit Kitche Manito ween Bamájeát kokkinná aninnewun, maminduhga tiabwatungig.

11 Ono iuheen guhgázón, guhgekin.

12 Kago oweuh aninne keguh pápenotágose ünje ketoske-neeg, máno keguh kekinowábomigóg tiabwatungig gegetowin-

ink, izzhewabizzewinink, keshawátizzewinink, ochichágòk, mushkàwandumowinink, benizzewinink.

13 Nánázh che takoshinán, mozhuk kunowábundun mazi-niegunun, che guhgequayun guhgequawin.

14 Kago buhtubbenungan megewawin gagishkumun, eu gá menigoeyun ónwáhegawinink ónje, giya okewawezug oninje-wán uhbuhgítinumókwá.

15 Wawane nánáguttuhwandun ono iuheen, wawane kokkiná keow buhgítinumow, kebejenizzewin konemá kokkinná otáwábundúnáwá

16 Tuttebábundumázo, iyángwámandun keguhgequawin, o-o uhtotumun keguh ónje bemájetón keow giya uhgew bazindókwá.

## CHAPTER V.

KAGO nubnibekimákan okewanze, menno guhguhózh tá-bishko waósingin, óshke aninnewugdush wawekánisingin.

2 Meendemoyayugtlush wágeenginigo, oshkenegequagdush watowamáweengin, kokkinná benizzewinink.

3 Kitchetwáwanim shegág quiuk shágáwidjig.

4 Kishpin oweuh shegá onejánisit, giya oningwumisit, ozhimisit, netam tuh quiuk we izzhewabizzewug andawát che menotowawát onegeigowán, me o o azhe mennoizzhewabut kache apetandágwut anosumeet Kitché Manitó.

5 Weendush quiuk shágáwit ketemágizzit buhgítinumowát Kitché Manitón weow mozhuk uhnumeát neবাদíbbik giya gzhiguk.

6 Weendush omennowánegoozewinink azhe bemátizzit, ne bo magwouh uhbemátizzit.

7 Ono iuheen ezhe guhgekim konemá kágwetch ningót tuh enandágoozissewug.

8 Kishpin oweuh we bumeásig tebinowa tabanemájin, kekinowáchi, ono tebinowa owegewámink, otágoonwatán mushkàwandumowin, owushema mutcheizzhewabizze, azhewabizzit 'ow tiabwatunzik.

9 Kago oweuh shegá tuh otápinegázose chebwá ningótwáso metunnuh tusso kekenonowuhgizzit, bazhek atuh aninne keche gewewit,

10 Wawane mennotuzzhemint mozhuk mennouhnokewinun, kishpin ge netáwigeát uhbenocheun, kishpin ge geshawánotowát ozittáne anumeájig, kishpin ge nezhokumowát gwatuhgítónidjin, kishpin ge ónwájeet uhnopenuttunk kokkinná menno uhnowinun.

11 Nowutchdush waskenegidjig, kooshquanikók : ope go májetawát che mutche enanemawát Christun ónjittá guttuh onábemewug.

12 Ónjittágo che banátizzewát ónje owabinánáwá netam omushkàwandumowinewá.

13 Guhtuh enáshissewug ningót che enábuhtizzissigwá, uh-

papámebi-ittewát mamashqut wegewamink, kádush atuh ningót anábuhtussinók, giya 'zhozámetonowát cháuemutinig weowwewán uhtuzzhindumowát iuheen anandágoozisigwá che tuzzhindumowát.

14 Neendenanemág eu ónje waskenegidjig equawug keche onábamewát, che netáwigeáwát uhbenocheun, che kunwandumowát wegewam, keche menásigwá miátáwizzininit ningótone keche mutche gegetonit.

15 Ahnint ázhuh gezhá ge ezhegwaketáwug Mutche Maniton uhnopenánáwát.

16 Oweuh aninne giya equa tiabwatungig, iáwáwát shegán oguh bumeáwán, kago anumeájig kago oguh tebáunzeenáwá, konemá guhtuh kushketowug che bumeáwát quiuk shágáwinidjin.

17 Máno okewanzeug quiuk wagemákundungig, neezhink menik tuh kitchetwáwanemáwug, maminduhga uhgew anokejig uhnokewinink guhgequawinink.

18 Onje mazaniegun ekettomuhgut, káween keguh gibbetonasewá pezheke giákishkáwát mándáminun, giyadush, ween anokeet otáíán otebáumágowin.

19 Kishpin ningótone enint okewanze tuh neezhewug nissewug ga wetokázojig che bezindowwintwá.

20 Uhgew machetotungig genuhumow anosumewát kokkinná ánint konemádush tá kotájewug.

21 Ketizhe guhgázomin anosumet Kitché Manito, giya Kitché Manito Jemís Christ giya gá onuhgiminjig mezhinowag che tabwatumun che kunwandumun ono iuheen, kago owushe-ná apetanemákan bazhek aninne bazhek apetanemut, kago o-o teendotunkan.

22 Kago oweuh aninne kuhgatin ezhinekatowákan, kago otá-  
teunkan ánint bakánizzit aninne omutcheizzhewabizzewinun :  
cunwandun keow, che benizzeyun.

23 Kago minowá ween nebe minnequakan kiábe, punge go homenábo ión, kemissut ónje, ónje nuhningim ketákooz.

24 Ahnint aninnewug omutche izzhewabizzewinewán negán nágwutlinewun onegánemuhgutinnewun 'zhezhamuhgutinig te-  
rákonegawinink, ánintdush aninnewug onopenánigónáwán.

25 Me debishko azhewabuk giya ánint omennouhnokewine-  
ván negán nágwutinnewun, uhgewdush ánint azhewabizzissi-  
rook, ká kushketosewug keche gátowát.

## CHAPTER VI.

МАИНО kokkinná uhnoketágaweninnewug, menik anoketá-  
rawát oguh gitchetwáwanemáwán otogemámewán konemá  
Kitché Manito otuhnozowin giya otizhetwáwin ningótone che  
ttunzeeng.

2 Uhgew giya tiabwatuminit otogemámewán, kago oguh  
ápizzhemásewán ónje wekánisemáwewug; máno tuh uho-

ketágawug ōnje nebwákawug ságeáwug áníntdush otíán kshketót. Ono iuheen guhgequan, guhgezón.

3 Kishpin oweuh aninne puhkán ezhe guhgequat, uhtbwanduhzik wanisheshingin ektetowinun, Kekitche Manitomenán Jesus Christ odikittowinun ezhetwáwin azhe guhgekíndink Kitche Manito oguhgequawin.

4 Kitchetwáwanemo, ká kago okekanduhzeen uhbábápezhíndink ektetowinun eu ōnje me wanje kesháwaníndink, nuhnánduhkoondewin, kekándewin, mutche enandumowinun.

5 Mutche hápápezhíndewin magwa aninne mache enandugig, kago tabwawin uhtuhgosinók, enandumög bejenizzewia me Manito otenandumowin: metágwaetow uhgew towug.

6 Kitche Manito otízzhewabízzewin ezhe níandumínk, kítche apetanágwut.

7 Ōnje káween kago kebetosemin omá ákeeng kagat káween giya kago keta májetosemin.

8 Kishpin tuhneyung ga mejeyunk, giya uhgweyunk, me go ga ezhe nuhnándumínk.

9 Uhgew ōnjítta ga wewánuttízzídjig kuhgwadebaníndewínk nuhwágúnínk pongeshínög, nebená bátáízzhewabízzewínun, kuhgebatandumowínun, uhnew banátízzewát anínnewun.

10 Uhságetóng shoneá me zhojebekáwung kokkíná mutche ízzhewabízzewín; magwouh ánínt nundowandumowát, wuwísshínög omushkáwandumowínewáng shábobuttukuhotízzewug nebewá kushkandumowínun.

11 Keendush Kitche Manito otenínnemun, ozhíndun ono iuheen; nopenutun quiuk ízzhewabízzewín, Kítche Manito otízzhetwáwin mushkáwandumowín ságe-ewawín, beowín, bakátízzewín.

12 Megázoon mushkáwandumowíne megázowín, meenjím-enun gágega bemátízzewín, eu wanje nundomigoeyun, kegemushkáwítón kegegetowín mennogegetowín anosumewát nebená nōndōnungídjig.

13 Keguhgezómín anosumewát Kítche Manito ween tátatubetót kokkíná kago, giya Jesus Christ, ween gá gegetót menno gegetowín Pontius Pilate,

14 Che kunwandumun o-o guhgequawín, pápish che ge tuh-gásínók oweuh che kushketóng níngótōno che eník nánázh Kekítche Manitomenán Jesus Christ che nágoozít.

15 Ope ochichesaník, tuh nágooze, ween atuh sháwandágooze, ween atuh mushkáwízzé, kítche ogemág ogítche otogemámewán, Manítög Okítche Omanítomewán.

16 Ween atuh otíán gágega bemátízzewín íeendát wásayáng oweuh aninne keche kushketoseeng keche be-ezhát, ká oweuh anínnewun weká owábomigooseen ween tuh ōnje mennoízzhewabízzewínewun, tuh ōnje mushkáwízzewínun gágíneek.— Amen.

17 Kuhgekím uhgew wíánuttízzídjig omá ákeeng, kago guhtuh kítche apetanemosewug kago oguh ezhe buhgítínnu-zeenáwán weowwewán o-o quiukquandágwusínók wánuttízzé-

rin meatuh giágega bemátizzit Kitche Manito ween máninunk okkinná kago ga ōnje mennewánegoozeyunk.

18 Keche mennototumowát che wánutizzewát, mennouhnoewinink che washowandumowát che megewawát.

19 Che nissetawizzewát otosowegumigŏnk wanisseshink ago, keche uhtwágunik kotátizzewát keche ochichesag ga ihkoshinomuhgut konemá otá otápenánáwá gágega bemátizewin.

20 Keen Timothy kunwan bagitenumágoeyun ché kunwanumun, metágwietun kuhgepáche nuhnándokoondewinun.

21 Ahnint mushkáwegeezhwang uhwinisshinowát mushkárandumowinink. Sháwanjegawin keguh wejewigŏn. Amen.

† Netam mazaniegun Timotheun ge oshebeumowint Laodiceaink eu nágánuk otánuh Phrygiae Pacatianaaink.



## WIAHNEKA MAZANIEGUN TIMOTHY GE OSHEBEUMOWINT.

### CHAPTER I.

PAUL, Jesus Christ otanonájin, Kitche Manito otenandumovin ōnje azhewáweendumágoeyunk, bemátizzewin Christ Jesus nje,

2 Neendoshebeumowá Timothy siágeinán neenguis, sháwanegawin, sháwanindewin innuhwandewin Kitche Manito Osemá nje giya Kekitche Manitomenán Jesus Christ.

3 Megwach neendená Kitche Manito ween anoketowug gata ōsug, ōnje bánuk enandumowin ōnje gágineek kekunwanein anumeáyánin tibikuk giya gezhiguk.

4 Ahpiche kewewábomin, neenkunwandánun kesebeengŏn, onemá neenguh kitche mojegandum.

5 Ope maquandumánin quik mushkáwandumowin gagishumun, me go eu gagishkunk kokomis Lois, giya keguh Euce, giya keen giya kegegishkán neendenandum.

6 Eu ōnje kekunwandumonim che ōmbwatoeyun Kitche fanito gá menik gagishkumun eu gá menigoeyun uhbugiti-umonán neeninj.

7 Káween Kitche Manito kegemenigoosenán ochichágomá wasint meatuh mushkáwizzewin ságeitewin giya ápiche mush-áwág náguttuhwandumowin.

8 Kago águtchekan Kitche Manito odikitowinink, kago gutanemisshekan Kitche Manito otowwákánun awayán, ánint tápenun kotuhgitowin Kitche Manito omeenwájemowinink, Kitche Manito omushkáwizzewin ōnje.

9 Ween gá bemájeinunk uhgenundominunk menno nundŏn-ewinink, káween ween menik anuhnokeyung ōnje meatuh

weenigo tebinowa otenandumowin osháwanjegawin ònje eu gá meninunk Christ Jesus ònje chebwá ozhetóng áke.

10 Nóngumdush mizzhishshowwenágwichegáta, uhgetuhkoshink gá bemájeinunk Jesus Christ ònje, ween gá banájetót nebowin, ogebetón wásayá bemátizzewin giya gágega bemátizzewin omeenwájemowin ònje.

11 Eu guhgequawin neengeonuhgimigo che guhgequayán uzshuhnonigoeyán che guhgekemugwá miátáwizzidjig.

12 Eu ònje máno neendenandánun ono iuheen, káweendush neendágutche, ònje neenkekanemá ween uhtiatwatowug, neenkekanemá uhkushketót che kunwandunk e-e gá menug, nánázh e e gezhigut che ochichesag.

13 Mushkáwe meenjimenun menno ektetowinun, eu n'wándumoweyun, mushkáwandumowinink ságe-ewawinink eu Christ Jesus ònje.

14 Eu wanisseshink gá menigoeyun kunwandun Kítche Manito Ochichágwun ònje eu gagishkumunk.

15 O-o kekekandán kokinná uhgew Asiaink ayájig, neengoosquaetágög uhgew wiáwidjig Phygellus giya Hermogenes.

16 Kítche Manito oguh megewan osháwanjegawin Onesiphorus owegewamink, nuhuingim neendunwashemonoik ká águtche uhtákobizzoyán.

17 Magwoudush ween Romeink uzshíát, ge iyángwámandum owwe mikowit.

18 Kítche Manitón máno oguhmenigón che mikunk sháwandágoozewin Kítche Manito ònje e-e gezhiguk, keendush kekekandán wawane menik gá uhnoketowit Ephesusink.

## CHAPTER II.

Eu ònje neenguis, mushkáwandum sháwandágoozewinink, Christ Jesus weowwink.

2 Iuheen n'wándumun, neen ònje magwainhe nebewá wátókázójig, me go eu ezhe guhgekim, mashkáwandungig animewug, uhgew ga kushketojig che guhgekemáwát ánínt.

3 Eu ònje kotuhge uhnokeen, wanisseshin Christ oshemágunisshemun che izzhewabizzeyun.

4 Ká oweuh aninne nandobunidjin peendáunittizzose iuheen o-o bemátizzewin keche ònje niandumeát uhnew gá onuhgemigoojin che shemágunissbewit.

5 Kishpin aninne mushkáwandunk che buhkinágat, ká otáin owwewoquán meatuh quiuk totunk.

6 Ketegaweninne anokeet netam natáwigingin oguhtíánun.

7 Nágutuhwandun aketoeyán Kítche Manito máno keguh menik che nissetotumun kokinná kago.

8 Kunwandun Jesus Christ, David onejánisun, uhgeábejebáint newoinink o-o nemeenwájemowinink gagequayan ònje :

9 Eu wanje kuhgwátuhgitoeyán tibishko mache izzhewabizzit, 'zhònje owákáneweyán, Kítche Manito odikittowindush ween káween tákobetasinón.

10 Eu ðnje máno neendenandum kokkinná kago uhgew ðnje gá omuhgiminjig konemá giya weenowá che iámowát sháwan-  
dágoozewin eu Christ Jesus weowwink mámowy gágega kitchewá-  
wáwizzewin.

11 Kitché quiúk ekettowin, kishpin wejenebomunk giya ke-  
guhwejemátizzemánán.

12 Kishpin weje guhgwátuhgitomunk giya keguhweje oge-  
mákundámin : kishpin ágoonwatumunk, giya ween tuh ágoon-  
watum :

13 Kishpin tabwatunzewunk, böchigo ween tabwa : káween  
ween tá ágoonwatuñze.

14 Totow che kunwandumowát ono iuheen, guhgázóm ano-  
sumeet Kitché Manito kago oguh tuhzhinduhzeenáwán gubge-  
páchegeezhwawinun, káween ningót tá ðnje meanoizzhewa-  
businón uhnishigo che banájeintwá uhgew n'wándungig.

15 Wekooche wábundiewan keow che keshizzowwe uhno-  
ketowwint Kitché Manito unoketágaweninne uzshuhgutchissik,  
quiúk onuhonittink uhñokewin tabwawin.

16 Metágwietun kuhgepáche ieendotumowinun, böchigo  
owushemá guhtuh uhnemutche izzhewabizzewug ;

17 Odikitowinewá guhtuh wesinemuhgutinnewun tibishko  
oweuñ m'wásakájin ; uhgew ðnje, Hymeneus giya Philetus ;

18 Uhgew gá wuhñishhingig tabwawinink, eketónk ábeje-  
báwin ázhia ge kuhbekosa ; ogwanuhbewabinánáwá áñint  
omushkáwandumowinewán.

19 Kitché Manitodush ween oteshichegawin quiúk mushká-  
wegábowemuhgut uhkekinowách ekewussumink Kitché Manito  
okekanemán ween tabanemájin. Mánodush kokkinná wánzo-  
jig Christ otuhnozowin oguh buhkawinánáwá mutcheizzhewa-  
bizzewin.

20 Kitché wegewamink káween atuh ozáwá shoneá giya  
shoneá otossowinun, áñint giya otossowinun metig, giya áke ;  
áñint che mennoizzhewabuk, áñint giya che mutche izzhe-  
wabuk.

21 Kishpin aninne metágwietunk ono kunwandunk weow che  
benuttink, me 'ow ga áwit otossowin mennoizzhewabizzewin,  
onuhgemint tabandungig che uhñokánáwát, uzshozhetát kok-  
kinná kago mennouhñokewin.

22 Ozhindun oshkenowa náguttuhwandumowin ; nopenuttun  
quiúk izzhewabizzewin, mushkáwandumowin keshawátizzewin,  
innuhwandewin, mámowy uhgew wiáweninjig Kitché Manito  
otuhnozowinink, beneta-awinink.

23 Kuhgepáche guhgwatwawinun metágwietun, kekandum-  
ink uzshozhetowát kekandewinun.

24 Kitché Manito otoskenegamun ká tá kekáwetunze, oguh  
bakátizzetowán kokkinná aninnewun, mennoguhgequaweninne,  
bakátizze ;

25 Oguh guhgekemán ono miátáwizzetágoojin, Kitché Ma-  
nito konemá oguhmenowwesháwanemán konemá otá kekandá-  
náwá quiúk tabwawin.



26 Konemá tá ònje bemájetónáwán Mutche Manito onuhwágunink uhgew awákánewidjig ween ònje opego anandungin.

## CHAPTER III.

KEKANDUN o-o giya, squàch gezhiguttòn nuhnezânizzewin tuh tuhkoshinomuhgut :

2 Ònje aninnewug oguh ságetónáwán tebinowá weowwewán, tuh suhságizzewug, tuh sònganemowug, tuh kitchetwáwanemoyug, tuh mutchegegetowug, ká oguh tabwatowwásewán onegeigowán, ká megwach tuh ekettosewug, ká tuh mennoizzhewabizzissewug.

3 Ká oguh ságeásewán otinnowamágunewán, guhtuh mutchetotátewug unishá, tuh bisshegwátizzewug tuh mutchetawug, oguh shinganemáwán ono manoizzhewabizzinidjin.

4 Tuhbuhgutinumágawug, tuh gewushquawug, tuh kitche apetanemowug, oguh ságitónáwá mennowánegoozewin, owushema ga ezhe ságeáwát Kitche Manitón.

5 Tuh anumeakázowug, káween quiuk tuh uhnumeásewug ; metágwietun e-e tinnouh.

6 O-o tinnouh bíábeendega otamuhguk kemòch wegewamink kuhgepách equawizzhishug uzzhowákánekang uhwáwuhnáwát mutcheizzhewabizzewinun ningooche 'zhezhewinewogát omutche náguttuhwandumowinewán.

7 Mozhuik guhgekemáwug, káweendush weká okekandubzeenáwá quiuk tabwawin.

8 Nòngum tibishko Jannes giya Jambres, gá ezhe nuhmutchetowáwát Mosesun, me uhgew giya weenowá azhe nuhmutchetumowát tabwawin, aninnewug bagishkunutirik onáguttuhwandumowinewáng, uzzhakewajig mushkáwandumowinink.

9 Káween owushemadush guhtuh ezhásewug : okuhgebatizewinewá guhtuh mizzhishshowenágwitòm anosumewát kokkinná aninnewug tibishko uhgew gá izzhewabizzewát.

10 Keendush wawane kegekandán neembemátizzewin neenguhgequawin azhewabizzeyán anandumán, nemushkáwandumowin, keenwazh neenguhgwátuhgitowin, neenkeshawátizzewin, neembeowin.

11 Azhe mutchetotágoeyán, azhe kotuhgeigoeyán, Antiochink, Iconiumink, Lystraink ; menik kuhgwátuhgitowinun gá iáyán ; Kitche Manitudush neengebemájeik kokkinná.

12 Kagat, kokkinná menik Kitche Manitón ga ònje bemá-tizzewát Christ Jesus ònje, me ga ezhe guhgwátuhgitowát che nuhnándokointwá.

13 Mutcheizzhewabizzitdush aninne, wiazhingashkidjig aninnewug, owushema ashkum tuh mutche izzhewabizzewug, uhwiazhemintwá, giya uhwiazhindizzowát.

14 Iángwámenun, ono iuheen gá kekandumunin quiukquandumunin kekekanemá gá kekinoumök.

15 Aquo uhbenoche-eweyun, kekekandánun azhebe-egátug.

eu kashkeigoeyun che nebwákundumun ga Õnje bemátizzeyun mushkâwandumowinink Jesus Christ Õnje.

16 Kokkinná Kitche Manito omazaniegun, Kitche Manito Ochichágwun gá megewat kitche apetandágwut che guhgekin-dink quiuk che Õnje izzhewabizzink, che Õnje mushkâwizzink quiuk izzhewabizzewinink.

17 Kitche Manito otuhnoketágaweninnemun, quiuk keche Õnje izzhewabizzit, wawane che gezhetát kokkinná wanisshe-shink uhnokewinun.

## CHAPTER IV.

KEGUNGAWZOMIN anosumeet Kitche Manito giya Kitche Manito Jesus Christ, ween ga tebakónát bamátizzinidjin giya gá nebonidjin ope nágoozit otogemáwewinink :

2 Guhgequan, guhgequawin gágineek kuhgezhetá, mikowám kesheguhñózh, nebwákám, kokkinná keenwazh kuhgwátuhgitowin giya guhgequawinink.

3 Guhtuh ochichesa, ope Õnjittá keche wenõnduhzikwá quiuk guhgequawin; tebinowa otenandumowinewân Õnje oguh otápenumázõnâwân ga guhgekimigowâjin, che ge muhgezze-wát otowugáwáng.

4 Ningooche oguh ezhe gooshquanánâwân otowugáwân tabwawinink, ádissokânun oguh otápenánâwân.

5 Ukkowâbin kokkinná kago, wemámázhetõn kotuhgitowin, gagequat meenwájemowin otuhnokewin enuhnokeen; quiuk izzhewabizzin ketizzhetwáwin.

6 Õnje neen gezhetá che sáságewitchegang neow, bazhew tuhgoo che buhkáyán.

7 Kitche wawane neenge megáz menno megázowin, neenge gezhetá azháeyán neenge kunwandán mushkâwandumowin.

8 Nõngum Õnje neendátwágunikágo quiuk izzhewabizzewinne wewoquân, eu Kitche Manito quiuk tabákonegat neenguh menik e-e gezhiguk, káween atuh neen, kokkinná giyago siá-getojig otizzhenágoozewin.

9 Menik ga ezhe kushketoeyun wekoochetõn wiebuh che we' beotissheyun.

10 Õnje Demas neengegooshquaetág, oságetõn o-o áke Thesalonicaink ezhá; Crescens Galatiaink ezhá, Titus Dalmatiaink ezhá.

11 Luke atuh newejewik. Otápin Mark beweje-ew, neen-ábuhcheá ezhetwáwinink.

12 Tychicus Ephesusink neenge ezhenázhowá.

13 Kitche beenzikowágun gá nuhgutumán Troasink, Carpus gá nuhgutumowik, betõn, giya mazaniegunun, giya ángwám uhnew koskeginõn betõn.

14 Alexander akeekwábekokat neenge kitche mutchetotág, Kitche Manitõn oguh tebaumágõn gá izzhewabizzit :

15 Tuttebábum giya keen, ogitche nishkandánun kedikito-winínin

16 Netam naquatumán, ká oweuh aninne newetokágoose kokkinná aninnewug neenge puhkawinegog : neenduhnumes towá Kitche Manito ningótoño che enanemasik.

17 Kitche Manitodush ween neengewejegábowitág neenge totágdush che mushkáweta-ayán, neen ónje guhgequawin kokkinná tá ónje kekanjegáta, kokkinná miátáwizzidjigdush ke che nóndumowát : neenge ónje bemájeigo, misshe bezhe otinink.

18 Kitche Manito neenguh bemájeik kokkinná mutche uhokewinun neenguh buhgunewinink ishpemink gezhigónk otogemáwewinink ; ween ga kitchetwáwizzit gágineek. Amen.

19 Uhnumekow Prisca, giya Aquila, giya Onesiphorus adusotawizzit.

20 Erastus Corinthink geiá, Trophimus neengenuhguhá Miletumink ákooze.

21 Wekooche beotishshishin chebwá bebóng. Eubuluske-suhgeninjenik, giya Pudens, giya Linus, giya Claudia, kokkinná giya wekánissemág.

22 Kekitche Manitomenán Jesus Christ keguhwejewik kechichágónk, sháwanjegawin keguh wejewegón. Amen.

† Wiáneka mazaniegun Timotheun ween gá onuhgemint che gánizzekundunk uhnumeawin Ephesusink, ge oshebeumowit Romeink ónje ope Paul wiánekasink anosumeet onebowwit 'ow Caesar, Nero ezhenekázo.

# TITUS GEOSHEBEUMOWINT.

## CHAPTER I.

UL, Kitche Manito otuhnoketágaweninnemun, Jesus anonájin, azhe mushkâwandumowát Kitche Manito gá májin, uhtabwa-andumán Kitche Manito otabwawin : inndowandumán gágega bemátizzewin e-e Kitche Magenowishkesig uhgewáweendumágat chebwá ozhichégá :

wego gázhetát ge kékandumozhewa odikitowin guhge-  
Ńnje eu gá weendumágoeyán Kitche Manito gá bemáje-  
rá ezhe guhgándwat ;

sendozhebeumowá Titus tebinowa neenguis mushkâwan-  
inink, sháwanjegawin sháwandágoozewin, innuhwande-  
itche Manito Oðsemá Ńnje giya Kitche Manito Jesus  
gá bemájeinunk Ńnje keguh otissigŃn.

e o o gá Ńnje nuhguninán Creteink ozhissitoeyun iuheen  
vandumingin che guhgegenutwá okewanzeug kokkinná  
un gá ezhenoumonán.

shpin oweuh ningŃtono enásewint onábamemáwit bazhek  
vemá, nabwákánit onejánisun kakandágoozissig che Ńm-  
ewát.

ágánizzit guhgequaweninne káweká ningŃt tuhenáse,  
o Kitche Manito otoskenegamun káween tebinowa anan-  
káween agách tuh nishkátizzisse che meenwanduhzik  
ábo, ká tuhbuketaegase, ká tuhshúságizzisse ;

guh keshawánotowán miátáwizzinidjin oguh ságeán qui-  
ewabizzinjinidjin, tuh uhnesátizze, quiuk mozhuk tuh  
tuh benizze, oguh tebáogandán weow ;

guh meenjimenán quiuk tabwáwin ekettowin gá ezhe  
emint, konemá oguhkushketŃn swángunk guhgequa-  
je che guhgemát che tabwatuminit ono uhnŃch aetumin-

nje batenowug kagepájegágegetojig wiazhingashkidjig,  
ach uhgew gáwetázhegázojig ;  
tonewán otá ge báánáwán owiazhemáwán ayándussota-  
t guhgequawát iuheen anandágoozissigwá che guhge-  
shoneá Ńnje.

bazhekigo weenowá tebinowa omamándáwizzemewá ek-  
retianug gágineek guhgenowishkewug, mutche áwasewug,  
kátutinik omisutáwág.

quiuk tabwa wuhow : eu Ńnje kesheguhnŃzh uhgew ane-  
e sŃnguninik omushkâwandumowinewá ;

lago oguh bezinduhzeenáwá Jewug otádissokánewán gi-  
newug oguhgequawinewán uhgooshquaetumowát quiuk  
in.

15 Uhgew bánizzidjig kokkinná iuheen weenowá ònje beuttinnewun: uhgewardsh wánizzidjig, tiabwatunzigook, ká kago benussinnewun onágutuhwandumowinewán wánutinnewun.

16 Omushkáwetónáwán odikitowinewán neenkekanemánán Kítche Manito uzzheketowát, otuhnokewinewángdush otágoonwatowáwán, mázheninnewugizzewug, ká tabwatunzewug, ogooshquaetánáwá kokkinná wanisseshink uhnokewin.

## CHAPTER II.

GUHGEQUAN swángunk guhgequawin :

2 Guhgekím kakájig aninewug, che uhnissátizzewát, che pezánizzewát, che tebuhmanemowát, che sònguninik omushkáwandumowinewán, keshawátizzewinink, beowinink ;

3 Meendemoeyayug giya guhgekím, tuh wemenowizzhewabizzewug ; kago unishá oguhwe mutchetotowásewán oweuh ; kago oguh minnequaseenáwá shomenábo, wanisseshink mozhuk tuh ezhe guhgequawug.

4 Oguhguhgekemáwán òshkenegequan keche uhnesátizzinít, che ságeawát onábamewán, che ságeawát onejánissewán.

5 Che nebwákáwát, che bisshegwátizwissikwá, keche ubbewát mozhuk andáwát, che mennoizzhewabizzewát che tabwatowát tebinowa onábamewán ; Kítche Manito odikitowin keche mutche etunzeeng.

6 Guhgekím òshkenowag che nebwákáwát.

7 Wábundiewan keow kokkinná wanisseshin uhnokewinun che kekinowábomigoeyun, keguhgequawinink wábundiewan mushkáwandumowin, mennonágutuhwandumowin, tabwawin,

8 Mushkáwegetowin ningótono keche etunzeeng, ween mache enanemit keche águtcht, ningótono keche enissenók.

9 Guhgekím uhnoketágaweninnewug keche tabwatowát tebinowa tabanemigowájin che niandumeintwá kokkinná kago che ázhetawetunzigwá.

10 Che kemotissigwá, che mennoizzhewabizzewát kokkinná kago, keche meenwábomenágwitowát Kítche Manito gá Bemájeinunk oguhgequawinun kokkinná kago.

11 Ònje Kítche Manito osháwanjegawin wanje betóng gágega bemátizzewin ge nágwut kokkinná aninnewug che wábundumowát.

12 Che guhgekímeyàng, che ágoonwatumunk kokkinná manitowunzenók ningót anábuhtussinók ezhetwáwinun giya uhnóch ákeeng ezhe bemátizzewin ; mozhuk quiuk keguh ezhe nunissátizzewin, mennoizzhewabizzewin, omá ákeeng ;

13 Keguh nundowábundámin eu sháwandágoozewin giya Kítche Manito giya Kekítche Manitomenán Jesus Christ che nágoozit ogitchetwáwizzewinink ;

14 Ween gá buhgittinunk weow keenowint ònje, che bemájeinunk kokkinná mutcheizzhewabizzewinink, che beneinunk ween weow ònje, gá onábominjig anishanábag che mennoizzhewabizzeyunk.

15 Ono iuheen ekettön, kuhgándwan, guhgequan kokkinná mushkáwizzewinink. Kago oweuh keguh pápenotágose.

## CHAPTER III.

GUHGEKIM uhgew keche tubbusebuhgitinumowát weowewán tabanemigowájin, che tabwatowáwát otogemámewán, che gezhetáwát kokkinná mennouhnokewia,

2 Kago oweuh aninnewun oguh mutche enásewán kago tuh megooshkáchetásewug, tuh bakátizzewug oguh mennototowáwán kokkinná aninnewun.

3 Onje neenowint tebinowá neenkuhkepátizzeminábun ukko, ká ukko neenge tabwatunzeminábun, newiazhemigominábun ukko, uhnöch enandumowinun mennowánegoozewinun neendenuhnokeminábun ukko, mázheninnewugizzewinink guhgáwanindewinik, neenshásheenganindeminábun ukko.

4 Gá kekandumángdush gá ezhe mennowesháwanemát aninnewun Kekitche Manitomenán gá Bemájeinunk.

5 Káween ween keenowint kemennoizzhewabizzewinenán önje, osháwanjegawin atuh gá önje bemájeinunk, uhgesebege-numink öshke negewin önje, Kitche Manito Ochichágwun uz-zhóshkenágweinunk ;

6 E-e nebená gá meninunk, Jesus Christ gá Bemájeinunk önje;

7 Uhgebenizzink osháwanjegawin önje, kege sazekizzeigomin gágega bemátizzewinink.

8 Me o-o nebwákáwegeezhwawin, ketenenim keche guhgequayun mozhuk ono iuheen, konemá uhgew tiabwatowájig Kitche Manitön tá iyángwámandumög quiuk keche izzhewabizzewát, ono iuheen me wanissesheshingín giábuhtuk aninnewug önje.

9 Metágwietun kuhgepách guhgwatwawinun, ádisokánun, nuhnishkázetágoozewinun, guhgekándinkdush tebákonegawin önje, ká ningöt inábuhtusinön kuhgebatútön.

10 Aninne tiabwatunzik meenwájemowin, ningötink uhgamá neezhink ge eeshquá guhgulunot, nuggush ;

11 Kekekandán eu izzhewabizzit gwakandunk, mutche izzhewabizze, banájeittizzo.

12 Ope ezhenázhubumonán Artemasun, gamá Tychichus, keguh be-ezhá Nicopolisink gazhetiná ; neendenandum emá kopa bebön che iáeyán.

13 Zenas gegetowemine beezh, Apollos giya uhpapamátizzewát, meezh kokkinná kago azhe muhnazewát.

14 Máno ketuhnishanábamenánig menno uhokewinun tuh enuhnokewug, konemá anewak tá ábuhtizzewug.

15 Kokkinná wájewidjig ketuhnemikágög. Uhnunikow uhgew siágeinungwá mushkáwandumowinink. Sháwandágooze win keguh wejewegónáwá kokinná. Amen.

† Titus ge osehebumowá, uhge onuhgemint netum kitche kuhgequaweninne Cretianug otuhnemeawinewá, Nicopolisink önje, Maçedoniaink.

# PHILEMON GEOSHEBEUMOWINT.

## CHAPTER I.

PAUL, Jesus Christ otowákánuun, giya Timothy, kekánissemán neendoshebeumowánán Philemonun, ween uhgache sígeungid, neejuhroketaáwawinnemenán,

2 Giya síageunk Apphia giya Archippus, keejeshemágum azhemenán, giya uhnumeájig kewegewámink :

3 Keguhsháwandágooz, Kitche Manito Kósenán keguh mennoinnowamik, giya Kekitche Maníto menán Jesus Christ.

4 Megwech neendená Nekitche Manítoom, mozhuk tuzhemenán anumeáyánuun.

5 Uhnóndumink keságewawin, kemushkáwandumowin, eu azhe sígeut Kitche Manito Jesus Christ, kokkinná giya anum-eánidjin :

6 Eu uhnokewin kemushkáwandumowin konemá tuh sóngum, ope anduhzhindumunin wanisheshink Christ gá ezhe mennototók.

7 Neenkitche mojegandámin e-e keságe-ewawin ónje nekánis, ónje kitche nebená kegemennototowág anumeájig.

8 Eu ónje, ánuh neendá sónganim Christ ónje ope guh-gázominán eu quiuk izzhewabizzewin.

9 Onjedush uhságeinán kekuhquajemin, ónje Paul okewanze tinnowuh neendow, nóngumdush Christ otowákánuun neendow.

10 Kekuhquajemin, Onesimus neenguis ónje, 'ow gá menigoyán magwouh uzzhowákáneweyán:

11 Ween ketábuhcheásebum ukko, nóngumdush ketábuhcheánán niyazh :

12 Minowá neendizzenázhowá ; eu ónje mennototow, ween me tebinowa neow ;

13 Neendánuhwe kunwanemábum, konemá neendá ge uhnotumág magwouh uzzhowákáneweyán meenwájemowin ónje :

14 Káween ningót neendátotunzo keen atuh anandumun ; konemá wanepuzh ketá ge ónje mennoizzhewabiz.

15 Konemá me eu gá ónje máját wanebeek, keen keche iáwut gágineek ;

16 Káween ween nóngum tebishko bemetágunink, owushemadush che apetandágoozit, tebishko wekánissemá síageint, kekinowách mamindnha neen owushemadush keen ónje niyazh keweyásink giya Kitche Manítoomink ?

17 Kishpin anowamewuhnan ezhe mennototowgo ga ezhe mennototoweyumbun.

18 Kishpin ningótono ge ezhe mutchetotók, mazinuhumók kago, neen neenguhteáánuun.

19 Neen Paul gá ozhebeumán tebinowa neninj, ōnje neenguhtebáán : káween ningōt neendikittose menik keen mazenmowweyun, keowigo kemazenámow.

20 Kagat, nekánis, máno neenguh mennowánegwandum keen ōnje Kitché Manitōn : mennetotowweshin Kitché Manito ōnje.

21 Ōnje neenkekandán che tabwatowweyun wanĵe ozhebeumonán neenkekandán owushema che totumun menik aketoeyán.

22 Kezhá ozhissetōn wegewamink keche uhbeyán : ōnje neendenandum neenduhnumeawinun ōnje keguh menin.

23 Epaphras ketuhnemikág, neejowwákán Christ Jesus ōnje:

24 Marcus, Aristarchus, Demas, Lucas, neejuhnoketágaweninnewug.

25 Kekitché Manitomenán Jesus Christ osháwanjegawin keguh wejewegōn kechichágōnk. Amen.

¶ Romeink ge ozhebeégata Philemon ge oshebeumowint Onesimus ulmoketágawaninne oge májetōn.



# HEBREWUG GEOSHEBEUMOWINTWAW.

## CHAPTER I.

**KITCHE MANITO**, ge kitche nebewá tussink, oge guhnán kósenánin uhnánóch uhge ezheguhnónát mamándáwizzidjig Ónje.

2 Ishquiách ono gezhiguttón kegeguhnongonán Oguisun ónje, ween gá onuhgemint che tebandunk kokkinná kago, ween giya ozhetón ákeeng;

3 Ween wiákashkát ósun ogitchetwáwizzewinink, anonájin manjimenunk kokkinná iuheen, ogegetowin omushkáwizzewin ónje ope gá otápenunk kemutcheizzhewabizzewininánin owwe námátábe gache tebakonegat ogitchenikánik.

4 Owushema apetandágooze apetandágoozewát mezhinowag, apetandágwutinne otuhnozowin, apetandágwutunik weenowá.

5 Owwananun mezhinowan gá enájin ningótink, keen Neenguis, nóngum o-o gezhigut kegeóndin? Minowádush, neenguh ósemik weendush neenguh Oguisenun?

6 Minowádush ope bántint ákeeng wiazhkut gá negit, eketto, kokkinná Kitche Manito ómezhinowamun oguh uhnumeatágún.

7 Tuzzhemat mezhinowamun, eketto, otochichágokowán otoskenegamundush ototowán mishquuhkonag ishkota ezhenágoozenit otezheán.

8 Otinán koshá Oguisemán, kenámátábewin, Kitche Manito, gágegasin : mushkáwizzewin ketogemáwewinink quiuk izzhewabizzewin.

9 Kege ságetón quiuk izzhewabizzewin kege sheengandán mutche izzhewabizzewin, me eu ónje, Kitche Manitó, Kemanitó, kegetotág che pápenanemoeyun owushema azhe pápenanemowát kewejetuhkewamágunug.

10 Keen Kitche Manito wiazhkut miájétáng, kege máje ozhetón áke, gezhik ketuhnokewin keninjeeng.

11 Tuh banátutón, keendush gágineek keguhtiá : tuh gatashkámuhgutón tebishko bęenzikowágunink :

12 Agwewinun batuhbinuminjin keguh ezhe buhtuhbenán, tuh gwakenágwitóndush : keendush me go gágineek tebishko kekekenonowinun, kátuh waquásasenón.

13 Ahneen uhnew omezhinowamun gá enájin ningótink, neengitchenikáng enuhkuhkayá námátábin nánázh kemiátáwizzemug che buhgitenugwá anámiuhe kezitáng che tuhkokánutwá?

14 Kánuh kokkinná uhnoketága ochichágomág áwissewug, anoninjig che uhnoketowáwát uhnew ga tuzzhezhdájig ishpe-mink?

## CHAPTER II.

ME eu ga ōnje ápiche iàngwámandumunk káweká ketáwe wuhmanduhzemin menik n'wándumung ningŕtink che wunne-shinzewunk.

2 Ōnje kishpin mezhinowag odikitowinewá mushkáwesink, kokkinnádush bwákobetojig eu ekettowin banátizzewug ;

3 Ahneen ga ezhe kushketoeyungobun che ozhindumunk pámanduhzewung o o kitche ezhetwáwin, netam gá menigoe-yunk Kitche Manito Ōnje, tebinowa gá nŕndowájig kegeween-dumágonánig ;

4 Ween Kitche Manito wátotunk mamándátotumowinink uh-megewat Ochichágwun ween azhe meenwandunk ?

5 Ōnje ká oge buhgitenumowáseen mezhinowan minowá che ákewung eu enájemoyunk.

6 Kiut bazhek aninne ningooche gegeto eketto, áneen ená-buhtízzit aninne, niágutuhwanemut, áneen enábuhtízzit Aninne Oguisun, uhmowutissut ?

7 Nowutch punge nŕndás ketenuhgemá mezhinowag apetan-dágoozewát ; kewewoquáneková kitchetwáwizzewin, menno-izzhewabizzewin, kege buhgittená che tebandunk ketulnoke-win :

8 Kokkinná iuheen kege buhgitinumowá anámiuhe ozittáng, opedush kokkinná anámiuhe buhgitinumowát káween kago otishkobuhgitinuhzeen : ká muhshe koshá kewábunduhzemin kokkinná iuheen anámiuhe gá buhgitinumowinjin.

9 Kewábománán Jesus ween punge nŕndás gá enuhgemint mezhinowag, apetan-dágoozewát Ōnje uhwátuhgítŕt nebowin, owewoquánit kitchetwáwizzewin mennobemátizzewin ween Kitche Manito osháwanjegawin kokkinná aninnewun ge Ōnjena.

10 Quiuk izzhewabut, ween-kokkinná kago gá ozhetŕt, ope nebewá oguisemán kachetwáweát ween bemáje-ewat che quiuk ozitŕt kokkinná kago okuhgwátuhgítowin Ōnje.

11 Ween bamáje-ewat, uhgewedush bamájeinjig, bazheko-wug ; me eu Ōnje, ká águtchese wekánissetŕk uzzenángomát.

12 Eketŕnk neenguh wáweendumowág nekánisug ketuh-nozowin, minowádush, nowwiuhe uhnumeawinink keguh nuh-gumŕtŕn.

13 Minowádush neenguh tabwa-anemá, minowádush, binná neen, giya Kitche Manito gámenidjin uhbenocheun.

14 Ōnje oge otápenán ánint misque, giya weyás, uhbeno-cheeng uhbe ezhenágoozit, onebowin keche Ōnje banájeát Mutche Manito ween mushkáwizzewin nebowin ayát.

15 Che bemájeát uhnew ako bemátizzewát gwatungig nebo-win owwákánigowát.

16 Káween mezhinowag oge ezhenágwitŕn weow ; Abraham onjánisun otizzenágwitŕn weow.

17 Me eu Ōnje kokkinná iuheen quiuk izzhewabut che ezhe-tŕt weow azhenágoozewát wekánissemág, quiuk che sháwan-

jega kitche sáságewitche gaweninne Kitche Manito azhe meenwandunk ge mennoweshá wandágoosewát anishanábag omstcheizzhewabizzewiná ;

18 Ween tebinowa ge kotuhgito, kuhgwadebanindewin okshketón che nezhokomowát uhnew gwatuhgitonidjin.

### CHAPTER III.

ME ōnje, manobemátizzidjig wekánissetók, ánínt tabandung gezhigónk ezhetwáwin náguttuhwanemik anonint giya Kikitche Sáságewitche gawennemenán ween Christ Jesus ;

2 Ween quiuk totum azhe guhnonigoot anonig. xojin tebishko Moses quiuk gá ezhe izzhewabizzit kokkinná andussogat.

3 Wuhow aninne owushemá apetandágooze Moses apetandágoozit tebishko ween wazhetót wegewám owushema apetandágooze apetandágwuk wegewám.

4 Kokkinná wegewámun aninne ōnje geschichegátawun, weendush kokkinná kago wazhetót Kitche Manito.

5 Moses izzhewabizze kokkinná andussogat tebishko uhoketágawenineeng gezhá che tebátotunk ono iuheen náágutch ga tebátotuminidjin ;

6 Christdush Oguisemáng enandágooze tabandunk kokkinná owegewám ; keenowindush Christ owegewám ketáwemá, kishpih mushkáwandumunk buhgoosanemoyunk, bápenanemoyunk ga áquo bemátizzeyunk.

7 Eu ōnje (Kitche Manito Ochichágwun gá ōnje ekettót, nōngum gezhigut kishpin enandumag che nōndumowag ogegetowin,

8 Kago mushkáweto kago ketaewán, gá totumag eu gezhigut gá kuhgwadebanemigoeyag buhgwuttuhkumigáng ;

9 Eu ope kōsewág kagwadebanemewát, owábundánáwádush neenduhnokewin nemetuhnuh tuswa kekenonowin.

10 Me wanje neege nishkátizzetowugwá uhgew anishanábag neenge eketdush mozhuk mutchetotumóg otaewáng, ká okkanduhzeenáwá neendizzhetwáwin.

11 Neenge guhginámowá magwouh nishkátizzeyán, kátuh peendegasewug neendunwabewinink.)

12 Tuttebábig, nekánissetók, konemá oweuh andussheyag ká keguh tabwa-anduhzeen ketaewáng che buhkawinag giágega bemátizzit Kitche Manito.

13 Kuhgekindig mamashkót, gázhegukin magwouh gezhiguk, konemá oweuh andussheyag mushkáwáchegátaink ot, mutche izzhewabizzewin ōnje.

14 Kege ezheigomin ánínt Jesus Christ otizzhetwáwin che otápenumunk, kishpin mushkáwe meenjimenumunk gá áquo bemátizzeyunk ;

15 Magwouh uzshiekettónk nōngum o-o gezhiguk, k' shpin we bezindumowag ogegetowin, kago mushkáwáto kago ketaewán gá azhewabizzewát e-e gezhigut ope Kitche Manito nishkeint.

16 Ahnintdush ope n'wándumowát nishkeáwát: ánuhwuh káween kokkinná Egyptink gá beónje ságaungig Móses Ónje.

17 Owwanan Kítche Manito gá nishkátizzetowáwájin neme-tunnuh tusso kekenonowin? kánuh uhgew áwissewug mutche-izzhewabizzewin gá gegishkungig, uhgew oweowewán bulgwuttukumigáng gá buhpongesiminne?

18 Owwanan uhnew gá mushkáwittowáwájin odikitowin, che peendegasigwá otunwashemonowinink, kánuh ween uhgew tiabwatunzigwug?

19 Kewábundámen che kushketosigwá che peendegawát Ónje eu tabwatunzigwá.

## CHAPTER IV.

UMBASUH kotájotá, ánuh kewáweendumágomin che peéndegaeyunk otunwabewinink, oweuh bego ketá wuhnitomin.

2 Meenwájemowin kege guhgekimigomin tebishko giya weenowá guhgequawin gá guhgekemintwá ká ningót inábuh-tusinine uhgew n'wándungig ká mushkáwanduuhzewug.

3 Neendabwatámin che peendegaeyáng otunwabewinink gá skettót: gá ekettoeyán magwouh nishkátizzeyán kishpin peendegawát neendunwabewinink: ánuhwe kokkinná ono anuhnokewinun gá énuhnokeeng ápinna wiazhkut gá áko oschichegátag áke.

4 Me o-o gá iekettót ningooche uhgetuzzhindink eu neezhwáswogwun, Kítche Manito ge uhwabe nazhwáswogwunigut-inik kokkinná otuhnokewinink.

5 Minowádush omá kishpin peendegawát neendunwabewinink.

6 Binná áquo átag, ánínt ónjítá tuh peendegawug, uhgewe-dush netam guhgekeminjig ká ge peendegasewug ánga ká tabwatunzewug.

7 (Minowá okekinowájeweendán bazhek gezhigut, ekettónk David otonink, nóngum o-o gezhigut, ope keche weká, akettó-igo nóngum gezhiguk, kishpin we bezindumowwag ogegeto-win, kago mushkáweto kago ketaewán.

8 Jesus kishpin gá menágwán unwabewin káween otáge tuzzhinduzheen, minowá bazhek gezhigut.

9 Nuhguttumowáwug unwabewin Kítche Manito otuhnishanábamun.

10 Ween gá beendegat otunwabewinink obonetón tebinowa otuhnokewin tebishko Kítche Manito ezhe nuhguttunk otuhnokewin.)

11 Wekoochetotá che peendegaeyunk eu unwabewin, kago weueh keguh Ónje pongeshinzemin che ágoonwatumunk.

12 Kítche Manito odikittowin tuh tábuhtut mushkáwut, átuhwábetayág uzshowweshk, ezhe kená, bazhebowwuttingin bwákocheshoingin ochichágomá giya bemátizzewin ánekowweguhngang, giya weembegun; okekándánuun otenandumowin etaewáne.

13 Ká oweuh weágusse ge oshichegázúse opemaiube otiná-bewinink ; kokkinná iubeen bákiinón okezhigónk niágutub-wandungin.

14 Aquo iyáwunk kitche sáságewitche-gaweninne ween ge-zhigónk gá iezhát, ween Jesus, Kitche Manito Oguisun mush-káwe menjimenuntá o-o uhnumeawin.

15 Keliwánán kitche sáságewitche-gaweninne kakanduk azbe sháwaneminunk : Ónje kokkinná kago ge kuhgwadebanemá tibishko andeyunk, weká mutcheizzhewabizzissig.

16 Umbasinno mushkáwanduntá che beotitumung sháwadhze námátá-bewinink, konemá keguhnikámin sháwándá-goozewin che nezhokomágoeyunk ningólink suhnágizzeyunk.

### CHAPTER V.

KOKKINNAH kitche sáságewitche-gaweninnewug magwa aninne gá ónje gá guhgegeninjig anishanúbag gá onákoninwá Kitche Manito otizzhetwáwinink che sáságewitche-gat mutche izzhewabizzewin ónje.

2 Otá sháwaneman ono kakandunzinit kago, giya ono waniashinidjin ween giya tebinowa weow azhe nenuhmizzeyunk ezhe nenuhmizze.

3 Tebinowago weow tá ónje sáságewitche-ga tibishko azbe sáságewitche-gat anishanában.

4 Ká oweuh ototápenumázoseen o-o kitchetwáwanemowin meautugó Kitche Manitón tebinowa twáweigoot tibishko Aaron gá ezhe kitchetwáweigoot Kitche Manitón.

5 Me giya ween Christ káween tebinowa oge ezhetoseen weow che kitche sáságewitche-gaweninewit uhnew koshá gá egoo-jin, keen Neenguis, nóngum gezhigut kegeóndenin.

6 Minowádush ningooche gá ekettót kesáságewitche-gaweninew gágineek tibishko Melchisedek andit.

7 Ween ogezheguttomun magwouh gegishkunk o-o weyás ope gá uhnumeatowát Kitche Manitón uhnew gashketonit che bemájeigoot nündowá ónje uhsagizzit.

8 Áhnuh Oguisemáwe wanje tabwatunk okuhgwátuhgitowin ónje :

9 Opedush wawane gá guhgekemint : gebe izzhewabizze uhkushketót che bemájeát kokkinná tabwatigoojin.

10 Kitche Manitón nandomigoojin tibishko Melchisedek kitche sáságewitche-gaweninne gá izzhewabizzit.

11 Ween, kitche nebená kago neendián wáeninán kitche suhnágutdush keche ekettónk ónje ká kenetánissetotunzeem.

12 Ta ápeech uzzhiegwouh tebinowa che guhgequawagobun kenundowanemáwág oweuh keche guhgekemá netam Kitche Manito oguhgequawin, ánjigo kebe uhbenoche-ewin gache tónneyagobun.

13 Kokkinná totohábo májidjig, ká okekanduhzoseawá quik oguhgequawin uhbenoche-ewewug.

14 Sóngunk weyás natáwegidjig omejináwá, uhgew kitche

sawazh anduhzbekungig we kekandumowát waniseshinin-giya miánátuk.

## CHAPTER VI.

ME eu Õnje bonetotá Jesus Christ netam omeenwájemowin íbasinno wewáweenga gezhetátá, kago weká totunzetá ga itáwandumegoeyunk, umbasinno muskáwanduntá keche mik-wwcyunk Kítche Manito.

2 Umbasinno tabwatuntá baptizewawin guhgequawin giya hgitinumátink oninjemáng giya ábejebáwin nebowinink ya gágega tebakonegawin.

3 Me o-o ga totumunk Kítche Manito azhe meenwandunk.

5 Ká tá kushketoseen uhgew ningötink gá wásashkumowintá, ningötink gá gotundumowát gezhigÖnk gá Õnje menintwá hichágomádush gá menigowát Kítche Manito otizzbetwáwin.

5 Gá gotundumowátdush Kítche Manito omennoguhgequawin, giya mushkáwizzewin minowá áke ga takoshinomuhgut.

6 Kishpin uzzhakewawát, káween minowá tá ezhe gwakesewug mennoizzhewabizzewin, Õnje tebinowa otóshke suh-gháquowán Kítche Manito Oguisun uhpápenotowáwátdush izzhishuh.

7 Õnje áke manequat kemewunábo naningim bowÕnesag unje netáwigink kokinná kago natáwigetÖngin Kítche Manisháwandunk.

8 O-o menasagáwunjeeg uhnetáwigewát wiyákotawuhguk-n wabinnegáta kágá nanibbekinjegáta waquaiág áke ga ágetag.

9 Siágeinuhgook, owushema kemenno enaneminim neenandámin keche bemátizzeyag, ánuh me o-o aketoeyáng.

10 Õnje Kítche Manito káween mutche izzhewabizzisse che íhnandunk ketuhnokewinewá giya keságe-ewawinewá gá íbunduhag otuhnozowinink, gá ezhe uhnoketowag.

11 Kokinná andussheyag uhnágwuk nozhuk eu uhnokewin ígineek che mushkáwandumag nánázh che eeshquá ákewung.

12 Kago ketimekago, keguh nopenánáwá uhgew quiuk iz-ewabizzidjig, uhnew iyángwámetágoosewinun.

13 Õnje ope Kítche Manito gá wáweendumowát Abrahamun, íje káween owushema tá ezhenánapegeezhwase meatuh weow í nánápegeezhwapun ;

14 EkettÖnk, Õnjittá sháwanjegang keguh sháwanemin, giya sh Õnjittá bátienoittewinink keguh bátienöin.

15 Opedush keenwazh bátöt ototissigoon Kítche ManitÖn, gá bewáweendumágoot.

16 Aninne anápegeezhwa, owushema apetandágoozinidjin, nennoitÖnávádush okekanindewinewá anápegeezhwawin íje.

17 Me e-e Kítche Manito ezhe mesábunduhát gabemátizzin-jin che mashkötandunzig otenandumowin omushkáwetÖn ná-ípegeezhwawinink.

18 Nazh iuheen, gashketoseeng Kitché Manito che mashkoochesitót, Kitché Manito ká tá gubgenowishkese, konemá ketá nianduhzemín keenowint kegeozhemomin che bamátizze-yunk che otápenumun enandumowin anosumeyung bagiteunum-ágoeyunk.

19 Eu buhgoosanemowin meenjemukiegum kechichágoonig ónjittá mushkáwesin, beendagasa ágoyegunink ;

20 Éwada nágánebutót májá keenowint ónje, ween Jesus, grá ozheint che kitché sáságewitchehaweninnewit gágineek Melchisedek grá eschichegázót.

## CHAPTER VII.

WUHOW Melchisedek, Salemink ogemá, Kitché Manito kitché sáságewitchehaweninemun onuhgishkowán Abrahamun ope kewanit nánun kitché ogemán ge áwenesánit oge sháwanemándush ;

2 Abrahamdush, omenán Melchisedekun ningótwayug matáchingin ayát, ánekuhnotumink, quiuk izzhewabizzewin ogemá, minowádush kitché ogemá Salemink, me innuhwandewinink ogemá ;

3 O-osiseeng, ogeseeng, uhgenegisseeng, uhmájebemátiziseeng, uhneboseeng, Kitché Manito Oguisun grá ezheint ge ezhá gágineek sáságewitchehaweninne.

4 Binná náguttuhwandumók, azhe kitché apetandágoozit wuhow aninne ; ween Abraham ósemá gámenájin ningótwayug matáchingin grá munewunat nundobunewinink.

5 Kagatdush uhgew Levi oguisun uhgew ayájig sáságewitchehaweninne otinuhnokewinewá anonáwug metoswawán che otápenumowáwát anishanában azhichegátágebákonegawin : me eu wekánissewán ototápenumowáwán ánuh Abraham onejánisun.

6 Weendush káween emá ge ónjegit enuhgimáse ningótwayug ge otápenumowán matáchingin Abrahamun ogesháwanemándush, ween ayát wáweendumátewin.

7 Onjittá, nóndás apetandágoozit mená sháwanjegawin, owushema apetandágoozinidjin omenigón.

8 Omá, oweuh aninne nabojin bazhek otíán uhnew metáchingin, ween emá nabosig, otíán.

9 Neendá eket, ween Levi watápenunk bazhek matáchingin tepámága bazhek matáchingin Abraham ónje.

10 Ónje kiábe osun weowwink iá, ope Melchisedekun ngishkowut.

11 Kishpin quiuk izzhewabizzit Levi otizzhetwáwinink (magwouh Levi sáságewitchehaweninewit anishanában obo-tissigónáwágebákonegawin) wagonan minowá bakánizzit sáságewitchehaweninne ga ónje pusegwepun Melchisedekink che ezhenágoozit, kádush Aaronink che ezhenágoozisik ?

12 Kishpin sáságewitchehaweninewun ánzhichegátágebákonegawin giya tuh ánzhichegáta.





gut, squâch tebakonegawinink Oguisemá wanje sáságewitche-gaweninewit ween gágega Kitche Manito Christ.

## CHAPTER VIII.

BINNAH ono iuheen, gá tuzzhindumungoon, me o-o kokkinná máwowy, ketiáwánán, wuhow towuh kitche sáságewitche-gawenine ween námátábit ogitchenikáng onámátábewinink tebakonegat gezhigönk.

2 Mazhinowakundowát, Kitche Manitön quiuk mazhinowakundunk wegewam ween Kitche Manito gá onuhkizzetöt ká anishanába oge onuhkizzetoseen.

3 Kokkinná kitche sáságewitche-gaweninne ween otozheán che sáságewitche-gawát sáságewitche-gawinun wanje enandá-gwuk wuhow griya ween kago, kago che sáságewitche-gat.

4 Kishpin ákeeng iát káween tá sáságewitche-gawenine wese, önje iáwug sáságewitche-gaweninnewug, sáságewitche-gajig tebakonegawinink azhichegátá.

5 Uhgew uneshá guhgekinowáshichegawin aezhenágwuk gezhigönk atagin tebishko Moses gá ezhe guhgekimigoot Kitche Manitön ope wáozhetöt wegewám, iyángwámizzin, (eketto) wawane izzhetön gá ezhe kekinoumonán wudjewink.

6 Nöngumdush owushema kitche sáságewitche-gaweninnewe owushema apetandágwutinne wáweendumágawin wiánekuhnöntunk wazhissink owushema wanisseshink wáweendumátewin.

7 Netam wáweendumágawin kishpin ápiche ge onisseshinogobunan, ká táge tuhgoosinön bakánuk che ge oschichegátá.

8 Önje ope nanebekimát, eketto binná gezhigut tuh ochiche-sa, eketto Kitche Manito, ope che ozhetoyán öshke wáweendumágawin Israel opejánisun, owegewámewáng, griya Judah owegewámewáng :

9 Káween ween eu azhenágwuk wáweendumágawin gá ozhetowemug ösewán, eu gezhigut uhge ságitchesuhginekanugwá ákeeng Egyptink, önje káween oge kunwanduhzeenáwá gá ezhe wáweendumowugwá, kádush neenge nánágtutuhwanemá-seeg, eketto, Kitche Manito.

10 Me o-o wáweendumágawin ga ozhetowugwá Israelug owegewámewáng ge ceshquásag ono gezhigutön, eketto Kitche Manito : neentebakonegawin neenguh uttowág otenandumowinewáng neenguh oshebeumowág olaewáng : oguh Omanitomenáwán neow giyadush neen neenguh otuhnishanábamemág.

11 Káween kokkinná aninnewug oguh guhgekimásewán owejetuhkewamágnewán, griya kokkinná aninnewug wekánisewán, eketönk, kekanemik Kitche Manito : önje kokkinná neenguh kekanemigög, nöndás apetandágoozidjig, griya owushema apetandágoozidjig.

12 Neenguh sháwandumowág omutcheizzhe wabizzewinewá, omázheninewugizzewinewá griya omutche benátizzewinewá káween kiábe neenguh papámandumowáseeg.

13 Opedush sketöt, ōshke wāweendumāgawin, nāgwut gata wāweendumāgawin uhge gatachegātāg, eu bagishkunuk, ane gatashkāg wanjishkōwwissin che wunissink.

## CHAPTER IX.

KAGATDUSH netam wāweendumāgawin tubōbun ezhetwāwin uhnoketowint Kitche Manito wegewāmink ākeeng.

2 Mutche-egin ge oschichegāta āqutcheiue bātōchegātāg wāsākoninjegunātik uhbuhtukisink, giya otopowin, giya puhquazhegun wiābundi-ittink o-o wegewām Sanctuary ezhenekāta.

3 Minowā bātogotag me eu owushema apetandāgwuk anegoquāg wegewām ;

4 Beendik e-e mutche-egin ozāwā shoneā weengusqusegawin, otosowin wāweendumāgawin kokinnā āgwuniegāta ozāwā shoneā ōnje, beenjeiuhedush ozāwā shoneā ākeek abit, gezhigōnk gā ōnjeeg puhquazhegun uzshuttāg, Aarondush ōshkōon gā ōnje sāgebuhguk giya otopowinun wāweendumātewin.

5 Ogitcheiuhedush Kitche Manito omezhinowamun muzzenichegāzowug uhgowātaumink shāwanjega nāmātābewin, nōngumdush kāween kushketōsemin wawane we tuzzhindumunk.

6 Ope ono iuheen gā geschichegātāg sāsāgewitchehaweninewugdush mozhuk peendegawug eu uhnetamichegātāg wegewām, uhnoketowāt Kitche Manitōn.

7 Beendikdush nowwiuhe anduhgōk kitche sāsāgewitchehawenine peendega ningōtink, ningo kekenonowin, kāwekā bizhishshik peendegāsen, mozhuk sāsāgewitchehun misque oge peendegen, weow ōnje, anishanābag omutcheizzhewabizzewinewān ōnje.

8 Kitche Manito Ochichāgwun wābundiewa o-o ōnje māmōwy owushema apetandāgwuk mikun anumōk, kā muhshe bākindanegātasinōn magwouh kiābe uabutukisink natumebetochegātāg mutche-egin.

9 Ono iuheen kekinowāchichegawin che wābundi-intwā anishanābag megewawinun sāsāgewitchehun, kāween kushketoseenāwā, quiuk we menositowāt weowwewān.

10 Ono iuheen eshichegawin uhnōch ieendotumink wekoongaug, beneittizōnk eshichegawin uhnōch ieendotumink weowwemā nānāzh ope puhkān che izzhewabuk.

11 Christ ope takoshink kitche sāsāgewitchehawenine onisheshin uhtakoshink owushema apetandāgwuk mutche-egin kāween oninjemā ge ōnje oschichegātasinōn, keche ekettōnk kā ainneeng ge ezhe ozhichegāzōse.

12 Kāween manishtānishe misque, giya pezhkeensun misque, weenigo tebinowa omisqueem ge peendega ningōtink owushema uzshuhpetandāgwuk mutche-egin ge ōndinumāgōnāndush gāgega bemātizzewin.

13 Kishpin íába pezhokewe misque, giya manishtánish bonákoosh giya pingwe uhge shegwákizzót, siswawabenumowintwá uhgew wánizzidjig ubbeneintwá oweyásewáhg.

14 Kánuh owushema Jesus Christ omisqueem (ween giágega bemátizzinit Ochichágwun Õnje sáságewitchehat e-e weow,) kánuh tuh Õnje benisinÕn ketonandumowinewá che uhnekotowag Kitché Manito?

15 O-o Õnje ween ge ezhe ánekuhnotunk Õshke wáweendumágwun onebowin Õnje uhgew nandominjig otáianáwá wáweendumágwun gágega bemátizzewin.

16 Ween 'ow aninne nágutuhmágat wáweendumágwun Õnjittá enadágooze che nebót.

17 Squách wáweendumágwun nágutuhmágat kitché apetandágwut gá nebojin, magwouh koshuh aninne ubbemátizzit, ká ningót anábuhtusinÕn.

18 Netam wáweendumágwun ká bizzhishshik gemenitseen, meatuh misque uhtuhkonunátink.

19 Moses kokkinná ge ezhe guhgequa guhgequawimun tebákonegawinink atag, ototápenán pezhekeensewe misque, giya manishtánishansewe misque, giya nebe, giya masquagin manishtánishabe obewyun, giya wásuhgungin mezhusakeen, ubiswabeginundunk tebákonega mazaniegun, kokkinná giya anishanábag.

20 Ékettodush me o-o misque wáweendumágwun Kitché Manito gá menínag.

21 Minowá osiswabenundán mutche-egin, giya kokkinná otosowianu.

22 Kagá kokkinná iuheen, tebákonegawinink Õnje, che benitÕng misque Õnje : kishpindush misque segisetoseeng ká tá kushketoseem che menowesháwandágwuk mutcheizzhewabizzewin.

23 Enadágwut che izzhewabuk azhe kekinowáchichegátag gezhigõnk, keche benichegátag ono iuheen Õnje, gezhigõnk-dush iuheen tebinowa benichegátawun owushema wanissheshingin Õnje.

24 Christ ká ge peendegase uhkitché apetandágwuk, onijemán gá Õnje ozhetõng kekinowáche ekettowinun tabwawinun gezhigõnk ezhá ween weow tebinowa, nõngumdush anosumeet Kitché Manito iá keenowint Õnje.

25 Káweendush naningim otá sáságewitchegezseen weow kitché sáságewitchegeaweninnewug aeendotumowát peendegawát ningõtink, ningo kekenonowin, uhkitché apetandágwuk wegewám, sáságewitchegeawát, ánint omisque mewá.

26 Kishpin e-e getotungebun, táge kuhgwátuhgito, aquo áke-wung, ge takoshin besáságewitchehat weow uhwabenunk mutche izzhewabizzewinun.

27 Giyadush azhichegázoot aninne ningõtink keche nebót, náagutchedush che tebákonint,

28 Jesus Christ gá ezhe sáságewitchehat weow ningõtink kitché nebená omutcheizzhewabizzewinewán Õnje, uhnewdush

ákwáwomigoojín oguhwábundahán weow uhgegiakkaazigwá mutcheizzhewabizzewin che bemájeintwá.

## CHAPTER X.

TEBAHKONEGAWIN wanissheshink uzzhuhgowátasink che takoshinomuhguk, káweenigo tebinowa iuheen, ká kushké-ásewug quiuk izzhewabizzewát uhgew buhnánázekungig andusso kekenonowin sáságewitcheGUNUN sáságewitcheGANG :

2 Kánuh táge izzhewabusinón uhge bonetásewug uhsáságewitcheGAWÁPUN ukko? Ünje uhgew anumeájig ningótink ge benichegázowug, káween minowá tá mutcheizzhewabizzisewug.

3 Ono sáságewitcheGAWINUN wanje mikwandunk mutcheizzhewabizzewinUN andusso kekenonowuhguk.

4 Káween pápish iába pezhekewe misque, giya manishtá-nishe misque, tá Ünje wabinegátasinón, mutcheizzhewabizzewinUN.

5 Me wanje eketót, ope takoshink ákeeng, sáságewitcheGUN, sáságewitcheGANG, ká kege nundowanduhzeen, oweowwemágo gezhá kege ezhetón.

6 Chágizzumink sáságewitcheGUNUN mutcheizzhewabizzewin Ünje ká kege nandumeigoosenUN.

7 Opedush neendikit, binná ngeen takoshin (mazaniegumink neendoshebe-egás) azhe meenwandumUN che totumán, Kitche Manito.

8 Ge eketto nelam sáságewitcheGUN, chágizzumink sáságewitcheGANG, mutcheizzhewabizzewin Ünje, ká kege nundowanduhzeen ká ketizzhe niandumeigoosenUN siáságewitcheGANGIN tebákonegawin Ünje.

9 Opedush eketto, binná neentakoshin, Kitche Manito, azhe meenwandumUN owwe uhnokeyán; ototápenándush natumisininik wiánekasininikdush uzshuhtót.

10 Eu enandumowin wanje mennobemátizzeyáng ningótinkigo Jesus Christ weow osáságewitcheGAT me kokkinná ge sáságewitcheGAINWÁ.

11 Kokkinná sáságewitcheGAWENINNEWUG otuhnoketánÁWÁ osáságewitcheGAWIN andussogezhiguk nebewátussink ánuh sáságewitcheGANG, káweká Ünje wabinegátasinón mutcheizzhewabizzewin.

12 Wuhowdush aninne ningótink gá sáságewitcheGAT mutcheizzhewabizzewin Ünje gágineek namátábe Kitche Manitón ogitche nikánink :

13 Uhbetót omiátáwizzemun nánázh keche uhpizzit ábit.

14 Ningótinkigo sáságewitcheGAT me ge gezhetáát uhnew quiuk izzhewabizzipidjín ga áquo ákewung.

15 Me wanje Kitche Manito Ochichágwun eketót ween wetokázót gá iekettót kiut,

16 Me o-o wáweendumágawin ga ezhe wáweendumowugwá squách ono gerzhigutón, eketto Kitche Manito, neenguh átowág

neendepákonegawinun otaewâng, neenguh oshebeumowâg onâ-gutuhwandumowinewâng ;

17 Omutcheizzhewabizzewinwân, giya omázheninnewugiz-zewinwân, kâ minowâ neenguh mikwandumowâseeg.

18 Onoedush azhe mennoweshâwandâgwuk, kâ minowâ kago sásâgewitchehawin tuhgoosinôn mutcheizzhewabizzewin ōnje.

19 Me eu ōnje nekânissetók, wanje mushkâweta-ayunk, che peendegaeyunk owushema apetandâgwuk wegewâm, Jesus omisqueem ōnje,

20 Oshke izzhewabizzewin ōnje gâ bákínumonunk bowwe-kushkekebechegunink ; keche ekettōnk, me eu oweyâs ;

21 Giya kitche sásâgewitchehaweninne che kunwandunk Kitche Manito otuhnumeawegumik ;

22 Umbasino, bazhew ezhe we quetâ quiuk ketainánin mushkâwandumowinink, mutcheizzhewabizzewin che ge seábâwuh-chegâtag ketainâng keowwenánindush che gesebeginegâtag bánâgumik nebe.

23 Umbasinno mushkâwe meenjimenuntâ ekettowin, neendângwâmandumowininánig ; (ween gâ wâweendumâgat iângwâmandum ;)

24 Umbasino nánâguttuhwanindetâ, che sásâgeittink che uhnokeeng wanisshegingin uhnokewinun :

25 Umbasino kago bonetosetâ onuhquashkotâtink, ánínt anishanábag aeendotumowât ; umbasino guhguhâzōndetâ, owushemadush minowâ wiâbundumingin takoshinomuhgut gezhigut.

26 Kishpin ketwan we mutcheizzhewabizzeyunk, ánnh kekandumunk quiuk izzhewabizzewin, kâween kago kiâbe tuhgoosinôn sásâgewitchehawin mutcheizzhewabizzewin ōnje,

27 Bazhekwan ga guhgenâbundumunk tebâkonegawin kitche nishkâtizzewin, ga banâjeigowât shânganemâjig Kitche Manitōn.

28 Ween bábâpeát Moses otebâkonegawin, uhge nebôt, uhshâwandâgoozissik neezh niswa gâ kekandungig ōnje ;

29 Ahneen menik buhshunzhaogowizzewin owushema ga iât, ketenandâm, ween tathkokânigoot Kitche Manito Oguisun, wâweendumátewin misque, kâ ningôt inâbuhthusinôn anandunk, ga ge beneigopun, ween gâ sheenganemât Kitche Manito Ochichâgwun ?

30 Neenkekanemánân ween aketôt buhshunzhaogowizzewin neendebandân, quiuk neenguh tebishkotōn kokkinnâ kago, eketto Kitche Manito, minowâdush, Kitche Manito oguh tebâkonn otuhnishanâbamun.

31 Nuhnezândâgwut keche pongeshink Kitche Manito gâgega bemâtizzit oninfeeng.

32 Nâgutuhwandumók, kiut gezhigutōn wâsayâ gâ wâbundigoeyag kitche megâzowin kege izzhewabizzim kiut, gâ be ezhe kuhgwâtuhgitoeyag.

33 Ope wazheigoeyag, magwouh uhpâpenutâgoeyagobus,

**kotahgitowin Ōnje, giya wájewikig magwouh uzhizzhewabiz-zewát.**

34 Magwouh uzzhowákáneweyán kegesháwanim kemeen-wandám che banájetoeyag ketinotawizzewinewá uzziáeyag owushema onisseshin tebinowawizzewin gezhigŌnk.

35 Kago wabenun kago kemushkáwandumowinewá, guhtuh kitche tebiegáta o-o.

36 Ketá enandám che betoeyag ; ge eeshquá iyekumag Kitche Manito otenandumowin keguhtianáwá wáweendumátewin.

37 Kiábe wanebeek ween wátakoshink, tuh takoshin, káween tuh beose.

38 Quiuk izzhewabizzidjig mushkáwandumowin tuh Ōnje bemátizzewug ; kishpin koshá oweuh aninne uzshotát ká neen-chichág oguh niandumeáseen.

39 Káween neenowint neendá izzhewabizzissemin uhgew azhatájig che banátizzewát uhgew atuh tiabwatungig che bemátizzinit ochichágwun.

## CHAPTER XI.

**MUSAKAUWANDUMOWIN** nandowandumink iuheen wiá-bunduhzewuk wanje kekandumunk.

2 Mushkáwandumowin Ōnje Ōsemág menno ge ezhe ween-zowug.

3 Mushkáwandumowin wanje kekandumunk, Kitche Manito ogegetowin, uhge Ōnje oschichégátág ákeen, iuheen wiábundumingin, káween kago ge Ōnje oschichégátasinŌn kago wiáburdumink.

4 Mushkáwandumowin Ōnje, Abel owushema omennosásá-gewinán Kitche ManitŌn, Cain azhe sáságewinát, ge quiuk-quandágooze, ge mennoizzhewabizzit, Kitche Manito otuzzhinda, eu sáságewitchehawin : mushkáwandumowin Ōnje ánuh ánuhwe genebo kiábedush gegeto.

5 Mushkáwandumowin, Enoch ge Ōnje Ōmbishká che wábunduhzik weká nebowin, káwdush ge mikkowáse Ōnje Kitche ManitŌn oge otápinegŌn : okekandán uhniandumeát Kitche ManitŌn.

6 Mushkáwanduhzeeng ká kago tá Ōnje niandumeáse Kitche Manito ; ween buhnázekowát Kitche ManitŌn, Ōnjittá tá tabwa-andum Kitche Manito uhtát, keche sháwanemát uhnew nandowábunduminidjin.

7 Noah omushkáwandumowin Ōnje, Kitche ManitŌn uhge ezhe gubgekimigoot, azhe sagizzit, gá Ōnje uhnokeet che ozhetŏt cheman, che Ōnje bemájeát kokkinná andussotawizzit o-o uzzhenuhnokeet obátátŌn áke, medush bieze sazekizzekunduk quiuk izzhewabizzewin mushkáwandumowin Ōnje.

8 Mushkáwandumowin Ōnje, Abraham ope nandomint keche ezhatŏt otuhnuhkewinink eu ga menint che tebandunk, tabwatum májádush, káwdush okekanduhzeen tibbe ga ezhárgan.

9 Mushkáwandumowin Ōnje nukkowa nogishká emá eu áke

wiáweendumowint miáwukeeng miátáwizzinidjin emá tunuhke mutche-egjinónk tá, mamowy Isaacun, Jacobun giya, sazekizzinidjin máwowy wáweendumowutwá.

10 Onje onundowábundán otanuh wanuhkeshichégátág Kitche Manito gá ozhissetót, gá ozhetót.

11 Mushkáwandumowin Onje, Sarah mushkáwandum che onejánissit, ápiche gá kekát me ope 'zhonejánissit, Onje uhtabwatowát gá wáweendumágoojin.

12 Me eu Onje bazhek uhnew Onje negeittewug weenduh tebishko gá neböngin anandágoozinidjin, andusshewát uhnungwug gezhigönk giya nagow tuttebaó kitchegumink bamissink tuzzhewug wanje netáwigidjig.

13 Kokkinaá uhgew nanázh ge eeshquá beinátizzewug uhtabwatowát kánuhshe ototissigoseenáwá wáweendumáewin wásá oge owábundanáwá wáweendumáewin : tabwatomóg giya omecnjimenináwá wáweendumáewin, ekettowugdush uhmíátáwizzewát uhbábákewájetowát ákeeng.

14 Uhgew eu ekettojig omizzhishshowwenágwitónáwá uhundowábundumowát tuhuhkewin.

15 Kagatdush kishpin nanágguttuhwandumowápun tuhuhkewin gá Onjebáwát otá ge úzzhakewanotánáwá.

16 Nöngumdush nowutch wanisseshin tuhuhkewin onundowandánáwá eu gezhigönk tuhuhkewin ; me eu Onje ká águtchese Kitche Manito Okitche Manitomewán keche enintwá, oge ozhetowán gezhá kitche otanuh.

17 Mushkáwandumowin Onje, Abraham ope kagwadebanemint, owwe sáságewitchehat Isaacun, weendush watissigoot wáweendumáewin osáságewitche ganun onezheka oguisun.

18 Ween gá enint, keenejánisun Isaac onejánisun tuh ezheweenáwug.

19 Enandum Kitche Manitón che kushketönit che ábejebáigoot nayáb, ánuh geneböt, ningötink ogewáb'indi-igön Kitche Manitón azhewabutunik ábejebawin.

20 Mushkáwandumowin Isaac osháwanemán Jacobun giya Esaun oweendumowándush iuheen gá tokqshinomuhgukin.

21 Mushkáwandumowin Onje, Jacob ope naböt, osháwanemán niyazh Joseph oguisun, uhnuméatdush nowwihugequasink ogitcheiube osuhkáoonink.

22 Mushkáwandumowin Onje, Joseph ope naböt ogetuzzhemat uhpukaniit Israel onejánisun ge ezhe gulhegequa uhge tuzzhindunk okunun che máchetowint.

23 Mushkáwandumowin Onje, Moses ope nágit, niswo gezis onegeigön ogegánigön Onje owábomigön ápiche uhgwuhnájewit kádush ogotunzeenáwá Kitche Ogemá oiebákonegawin.

24 Mushkáwandumowin Onje, Moses ope gá Onje natáwigit Pharaoh otánun oguisinne, káween we ezhe weenigoozisse;

25 Owushema meenwandum che wejeguhgwátuhgitomát Kitche Manito onejánisun uhgamá wanebeck che mennowánegoozippun mutcheizzhewabizzewinink,

26 Enandum owushema che onisseshininik che kegebábá-



esus Christun Õnje, uhgamá che iápun kokkinná kitche-zzewin Egyptink negánenábe ope ga ezhe tepáumágo-

Mushkáwandumowin Õnje, ogenuhgutan Egyptink ká unzeen kitche ogemá otebakonegawin ; gá izzhewábiz-wábundungin Kitche Manitón weká wiábomásewint.

Mushkáwandumowin Õnje, okunwandán kuhbekosa we-awin, giya ge siswabeginuujegawin misque, gá Õnje to-ween gá banájeát kokkinná netam gá neginidjin keche igoozissigwá.

Mushkáwandumowin Õnje otuhkumishkánáwá misko kit-  
nme tibishko biangwuhkumigágin ; uhgew Egyptianug  
ewekooche totumowát kokkinná ge tuhpinawug nebeeng.  
Mushkáwandumowin Õnje, Jericho otanuh, gá Õnje pe-  
tág Israel onejánisun ope neezhwáswogwun gá babámo-  
emá.

Mushkáwandumowin Õnje, bisshewgách equa Rahab, ká  
jenebomáseen uhnew tiawatunzinit ope watissigoot uh-  
ndowátónidjin innuhwandewinink.

Áhneen minowá ga ekettoeyán? ká neendá kushketoseen  
iná che tepájemugwá uhgew aninnewug, Gideon, Barak,  
n, Jephthah, David, Samuel giya manitowázonidjin ;

Mewug uhgew mushkáwandumowin gá Õnje mámázheá-  
máwinink, quiuk izzhewabizzewug, otíanáwá wáweep-  
ewin, ogebuhumowán mishebezheen otóinne,

Itátaanáwán kitche ishotang, otozhindánáwá anábuhtuh-  
uzzhoweshk ; neenuhmizzewinink ge sòngitcheगतane,  
a-awug mekátewinink, otánuhwáwán menissinón miátá-  
idjin.

Quawug onebomewán nayáb menáwug, uhhemátizzinit  
ish buhshunzháogowizzewig kuhgwátuhgeáwug, ká en-  
zewug che we bemátizzewát owushema omeenwandána-  
ikán ábejebáwin:

Áhnintdush ge kuhgwadebanemáwug uhge nuhnisshepá-  
wintwá, buhshunzhawáwug kushkábekiegázowug kepá-  
zowug :

Ámosinnuháwug, giya táakebonáwug, kuhgwadebane-  
; uzzhowweshk Õnje nánáwug, papákwáchetowug ma-  
usshewyán giya kitche manishtánisshehwán aggewájjin,  
igizzewug uhghgwátuhgeintwá ;

Áhke ká ta apetandágoozininne apetandágoozewát;) pa-  
áchetowug buhgwuttuhkumigáng, magwa wudjewink  
hebákumigág wázhink giya wáweembuhkumigág áke.  
Kokkinná ono menno onozowinun otíanáwán mushká-  
nowin Õnje ; ká otíaseenáwá wáweendumátewin.

itche Manito kege wuhwuhonigonán kago nowutch onis-  
k konemá tá bemátizzisewug nezheka bwá iyáeyunk,



## CHAPTER XII.

ME eu ōnje aquo iáwát kítche nebená wátokázójig, ningooche buhgittinunlá kokkinná kago quazhegŏnk, mutcheizbe wabizzewin kítche niágách waoiisigoeyunk, anegŏk pemebutotá kokkinná kemushkáwizzewininán kuhquajekunittewin.

2 Kunowábomátá Jesus, ween máninunk kemushkáwandumowininán ween mojegandumowin atowint ōnje, gá kubgwátuhgítŏt meligŏnk, káwdush opapámanduhzeen águtchewin; owe námátábe Kítche Manito ogítche níkánink.

3 Nágttuhwanemik Jesus, gá ezhe megánigoot macheiz-zhewabizzinidjin keche iyakoozissewag keche níkábunduhzewag kenágutuhwandumowinewáng.

4 Ká muhshe kesegesetoseem misque, megátumag mutche-zhewabizzewin.

5 Kegewuhnándáwádush e-e guhgequawin gagekemigoyag tebishko uhbenocheug gagekemintwá; neenguis kago pápenotunkan Kítche Manito obuhshunzhaowawin, kago weká níkábundunkan kishpin ánwanemik.

6 Kokkinná Kítche Manito siágeájin obuhshunzhawán, muh-nuhmáát, uhnanibbekimát kokkinná oguisun watissigoojin.

7 Kishpin kuhgwátuhgítŏeyag, Kítche Manito tebishko wá-singin, keguh ezhe sháwanemigowá, owwanan weká Oguisemá ōsun buhshunzhaogosis?

8 Kishpin weká buhshunzhaogowizzissewag (kokkinná uh-benocheug buhshunzhaogowizzewug) kekeminechágunáwin, ká oweuh ketonejánissemigoosewá.

9 Minowádush neenge ōseminábun omá ákeeng buhshunzha-oyunintebun ukko neengítchetwáwanemámenábun ukkodush; kánuh owushenia neendá tuhbussebhugitinumowásenán neow-wininán ōsemá ochichágomág konemá neendá bemátizzemia?

10 Giya ween omá ákeeng ōsemág buhshunzhaowawug wanebeek, anandumowájin, weendush keche ōnje mennoizzhewabizzeyunk azhe mennoizzhewabizzit che izzhewabizzeyunk.

11 Káween kago buhshunzhaogowizzewin ga meenwandum-ungobun nŏnguni, náágutch koshá nojemochegáta gá azhe má-makeint uhgew bashunzhaogowizzidjig.

12 Me eu ōnje ōmbenunŏk oninjemán agotagin, giya kítte-gomág nánuhmizzidjig.

13 Quink omotŏk kezitáwáng mamákizzidjig keche buhka-wabinegázosisgá; binná tuh nojemowug.

14 Nopenuhnitig innuhwandewinink anishanábatŏk menno-bemátizzewinink ká oweuh aninne otáwábomáseen Kítche Ma-nito, eu bwá izzhewabizzit.

15 Mozhuik uhkowábíg uhkowábomik ápiche konemá oweuh aninne oguh wuhnetŏn Kítche Manito osháwanjegawin, konemá kago ga wesuhgegetashkágoon che ositáwandumeigoeyun nebewádush guhtuh ōnje nishewuhnátizzewug.

16 Konemá oweuh, tuh bisshegwátuhkumik izzhewabizzit,

guhgepáchieendit Esau izzhewabizzit ween ningooshwin weyás, gá onje átáwat kokkinná azhe tebandunk. Kekekandanáwá náágutch ope wásháwanemigoozit ge quanegázo ká ningooche omikkunzeen ga ezhe gwakanbun ánuh ogenundowábundán gegizebeeng.

Ká kebe otittunzeem wudjew ga tángenumingebun, chiáishkota ōnje, ká kegebe otittunzeem kushkedibikut, mawák; giya kache kotámegwuk,

Uhnōndágwuk nōndágomutchehun giya gegetowinun uh-  
r'wándungig eu ekettowin enáwug weká násáb che ezhe lumowásewintwá minowá :

(Ká kushketosewug che nōndumowát azhe guhgekemintshpindush oweuh áwase tángishkunk eu wudjew, tá beuhá gamá tá shábogunámá.

Ozám kitche kotámegoot che wábundumingebun eu wudloses wanje eketto, neengitche sagizze neengitche nuhká.)

Wudjew Sinaiink kebe-ezhám, giágega bemátizzit Kitche o ototunuh, gezhigŌnk Jerusalemink giya azhenowát Kitlanito omezhinowamun giya, ká tá kushketoseem keche iintwá andusshewát.

Kitche uhnumeawinink kebe-ezhám netam gá neegemuh-  
otuhnozowinewán azhebe-egátanik gezhigŌnk : Kitche odush ween kokkinná kago tabákonunk giya ochichágo-  
piuk aninnewug manobemátizzidjig.

Kebeotisáwá Jesus ween wiánekuhnotunk ōshke wáween-  
rawin, kebeotitánáwá misque saswabeginunjegang owush-  
zhe mennoguhgequat Abel omisqueem azhe guhgequat.

Tuttebábig kago ágoonwatowá kago ween gegetŌt; wa-  
wiágoonwatowájig uhnew gá gegetonidjin akeeng, ká  
stosewug weozhemowát, áneen ga ge ezhe ozhemoeyunk  
n gwaketowunk, ween wanje gegetŌt gezhigŌnk?

Gegetowindush ōnje nuhningishká áke, binnádush nōn-  
zhe wáweendumága, eketto, ningŌtink minowá, káween  
o áke, neengooshkowabenunzeen, gezhik giya neen-  
towabenán.

Ōodush ekettowin minowá ningŌtink, otápinegátawun  
been gwashkowabenumink ono iúheen kashketosink che  
rowabenumink máno tuh izzhissinŌn.

Me eu ōnje neendotápenámin ogemáwewin kashketosink  
átenumink tuh we onisshenŌn ketaenánin ween atuh Kit-  
lanito che uhnoketowunk sagizzewinink.

Ōekitche Manitomenán ishkota kokkinná kago chágáke-  
andágooze.

## CHAPTER XIII.

WEKAUNISSEMAHTOK, sâge-ewatâ gâgineek.

2 Kago wuhnandun kago che peendegunag miâtâwizzit andâeyag; ânint o-o totumowât, obeendegunigonâwan Kitche Manito omezhinowamene uhnissetowinowâsigwâ.

3 Nâgutuhwanemik uhgew takobizzojig tibishko uhtuhgwi-pizoeyun: nâgutuhwanemik uhgew kuhgwâtuhgitojig, tebimowa keowwewâng weowwewâng ketiâm.

4 Wetegandewin mâmowy quiuk izzhewabuk giya nebâgun benut, bashegwâtizzidjig, wânizzidjig, Kitche Manito oguh te-bâkonân.

5 Mâno kebemâtizzewin kago sâsâgizzewin tuh tuhgoosinôn azhetuhneunigo ezhe nuhniandun: ge eketto kâween keguh nuhguhnisinôn pâpish.

6 Ketâ ezhe mushkâwegeezhwamin, Kitche Manito neenguh nezhokomâg che ekottoeyunk kâween neenguh gotunzeen anin-ne ga ieendôtôwit.

7 Nâguttuhwanim uhgew tabanemikig uhgew gagekemikwâ Kitche Manito oguhgequawin nopenutumôk omushkâwandum-owinewâ nâguttuhwandumink waquiâ otizzhewabizzewinewâ:

8 Jesus Christ pichenâgo, nôngum gezhiguk, mego gâgineek tebishko.

9 Kago keguh ônje papâmewinegooseen ono papuhkânuk ezhetwâwinun onisseshin ônje mushkâwitchegâtâg mennoir-zhewabizzewin kâween weyâs ônje ningôt gâ inâubtusinôk, ânuh ge betuzhekumink.

10 Neendiâmin sâsâgewitchegun 'kozhuttâg, uhgew mazhin-owakundungig mutche-egin, kâ tâ wesenesewug.

11 Weowwewân uhgew âwaseug omisque mewân bândegut-ông uhnumeawêgumigôn kitche sâsâgewitche gaweninewug bândeguttowât mutcheizzhewabizzewin ônje âqutchink kuh-bashewinink châgizzegâtanewun.

12 Jesus giya ween azhe sâsâgewitche gâât anishanân, te-binowa omisqueem ônje anishanâbag che ônje benizzewât ge kuhgwâtuhgito âquchink otanuh.

13 Umbasuh sâgâundâ, nâzekowâtâ âqutcheinu kuhbashe-winink, mâno keguh ônje papâpeigomin ween ônje.

14 Omâ âkeeng kâween ningooche otanonk keenwâzh keguh iâsemin, kenundowâbomânân bazhek che takoshink.

15 Eu ween ônje sâsâgewinâtâ che uhnumeâeyunk mozhok che mâmoyewumink sâsâgewitche gâtâ wanje netâwizing ke-  
oninâng uhmâmoyewumint, megwach uzzhenint otuhnozwâ-  
ink.

16 Che mennotumink che mâmenitink mamashkôt kago wuh-nandun kago e-e: tinnouh sâsâgewitche gunun Kitche Manito kitche meenwandum.

17 Tabwatowik uhgew tabaneminâgwuk tabbussinânik otubkowâbomâwân kechichâgowâng tibishko uhgew tabâg

dázojig konemá mennowánegoozewinink tuh totumög káween ween osittáwandumowinink ; eu ká ningöt ketá inábuhchetoseem.

18 Anumeatumqwehináng quiuk neendizhetahamin neendenandámin ápadush gágineek quiuk izzhewabizzeyáng neendenandámin.

19 Kishpin o-o aninnuhgook totumag, minowá wiebuh keguh beotissinne.

20 Nöngum Kitche Manito otinowandasowin, ween ge ábejebát Kekitche Manitemán Jesus Christ, ween mámony kanowanemát kokkinná otuhnishanábamun, misque wáweendumátewin önje.

21 Ahpadush mennoizzhewabeinág kokkinná wanisseshink uhnokewin azhe meenwandunk che izzhewabizzeyag uhnokewin che gegishkumag ga ezhe niandunk, anosummeskezhik Jesus Christ önje ween kachetwáwizzit gágineek. Amen.

22 Keguhgázominenim nekánissetök bezindumök o-o guhgequawin, oshebeumonim pungee ekettowinun.

23 Kekekandánáwá kekánissenán Timothy, uhge buhgitinégázöt, kishpin wiebuh betuhkoshink neenguh bewejewá che bewábominuhgook.

24 Uhnemekowwik uhgew tabaneminágwuk kokkinná, giya anumeájig Italyink andánuhkejig ketuhnemikágowág.

25 Sháwandágoozewin keguh wejewegönáwá kokkinná.— Amen.

¶ Timothy gá oshebeégat Italy önje Hebrewug oshebeumowintwá.

## JAMES GEOSHEBE-EGAT.

### CHAPTER I.

JAMES, Kitche Manito giya Kitche Manito Jesus Christ otoskenegamun otuhnemikáwán asheneezhwawánuhgizzinidjin, saswashkájig mizzewa.

2 Nekánissetók náguttuhwandumók che mennowánegwandumag ope ezhe pongeshinag kuhgwadebanindewinink.

3 Kekandumink o-o uhkuhwadebandumink kemushkáwan dumowinewán, ulnoke beowin.

4 Máno beowin, wawane tuh uhnokemuhgut, keche ónje mennoizzhewabizzeyag.

5 Kishpin oweuh andusheyag ayásik nebwákáwin Kitche Manitón oguh nundotumowán ween mánát wanepuzh kokkinná aninnewun; oweuhdush wiágoonwatowásig, tuh menádush.

6 Mushkáwandumowinink guttuh ezhe nundotumága káween ween che ágoonwawandumink, ónje ween wiágoonwawandunk tebishko uhbuhbámáshkág kitche gumink apetandágoozit, puhbuhmewabuhogónk iyómbewabuhogónk.

7 Káween ubuhtowuh aninne, kago oguh nundowandumowáseen Kitche Manitón.

8 Aninne neezhwiuyug anandunk, káween quiuk nánágotuhwanduhze ga izzhewabizzit.

9 Tuhbusandágoozit wekánissemá, máno tuh mennowánegooze, ónje ishpe buhgítinegázo;

10 Wiánutizzitdush, ónje ge tuhbussebuhgítinegázo, ónje tebishko mezhushkowáwásuhkonang guttuh ezhe ungo.

11 Pichenukigo gezis m'wákuhungin uhgezhatag chágetawun mushkoosewun wáwásokonan pongesinón uhbishegándágwukebun banátut, me gache wiánutizzit aninne, ga ezhe pongesink kokkinná izzhewabizzit.

12 Tuhsháwandágooze aninne kashketót uhgubhikunk okuhgwadebanemigowin, ope tebákonihnt wewoquán gágega bemíttizewin oguhtán, eu Kitche Manito gá wáweendumowát uhew siágeigoojin.

13 Kago oweuh aninne kagwadebaneminjin tuh ekettose, Kitche Manito neenguhgwadebanemik che ekettót, káween Kitche Manito tá kuhgwadebanjegase mutche izzhewabizzewin, kádush oweuh aninnewun oguhgwadebanemáseen.

14 Kokkinná aninnewug kuhgwadebandágoozewug, ope nígooshe azhe wekooshkájia tebinowa onágtutuhwandumowis ónje, uhwiazbemint.

15 Mutche nágutuhwandumowin, wáissbewamuhgáin, ta

mutcheizzhewabizzewin wanje netáwegink, mutcheizzhewabizzewin ope gázhetámuhgukin me nebowin wanjesink.

16 Kago wuhnisshe kago keowwewán siágeinnuhgook nekánissetók.

17 Kokinná wanisseshink megewawin kokinná quiuk megewawin ishpemink ònjemuhguk názhuhkemubgut Oósemá wásayázewin, ween weká wíánjetosig otenandumowin.

18 Tebinowa ween otenandumowin ònje wanje ánjenegunk tabwawinink, tebishko netam aditagin, keche ezhenunk.

19 Eu Ònje, siágeinnuhgook nekánissetók, máno kokinná aninnewug tuh kezhekáwug che nõndumowát, sebiskách che gegetowát, sebiskách che nishkátizzewát.

20 Ònje aninne onishkátizzewin káween quiuk uhnokemuhgusinõn Kítche Manito omennoizzhewabizzewin.

21 Eu Ònje, pemaiuhe buhgítinumók kokinná wenizzewin, kokinná mázheninewugizzewin ; otápenumók bakátizzewinink ekettowin me eu ga Ònje bemátizzewát kechichágowág.

22 Aketõnkigo izzhewabizzig, káween atuhgo che nõndumag ; kago wíazhindun kago keowwewán.

23 Oweuhdush n'wándungin ekettówin, uhtotunzikdush tebishko aninne wíábundizzót wábemochichágwawinink.

24 Ònje, wábundizzo, májádush, bábegadush owuhnándán azhenágoozit.

25 Weendush kanowábundunk quiuk tebakonegawin wánuhkewin uhgágega iátdush uhwuhnanduhzik e-e gá nõndunk uzzhizzhewabizzit, anuhnoket uhnokewin wuhow aninne kagat tuhsháwandágooze.

26 Oweuh aninne andussheyag neenduhnumeá enandum tákobetosigdush otanuhnew, wíazhindunk tebinowa ota, otuhnumeawin ká ningót inábuhtusininne.

27 Quiuk uhnumeawin quiuk izzhewabizzewin anosumeet Kítche Manito giya Oósemá, me o-o, che mowwutisát, gáwushizzidjig, giya shágáwidjig, okotuhgítowinewáng, keche ningooche che muhkuttawásinink weow omá ákeeng.

## CHAPTER II.

NEKAUNISETOK, Jesus Christ, Gachetwáwizzit Kítche Manito omushkáwandumowin iyáeyeuk, oweuh pekinõnk keche apetanemásewag.

2 Kishpin oweuh aninne bebeendegat ketuhnumeawegumik ozáwá shoneá tuhtebeninjebizoon iát, giya suhsagákoniát, giyadush katemágizzit aninne beendegat, ápiche begokoniat ;

3 Oweuhdush sasagákoniát kítche apetanemut, kishpindush enut, omá námátábin wanisseshink námátábewinink, katemágizzitdush aninne enut, nebowin emá, uhgamá omá námátábin, neenduhpizzitabewinink :

4 Káween innuh bazhek aninne owushema ketuhpetanemáse, bazhek apetanemut, káween nuh mutche enandumowinua kátizzhe tepákonegase ?



5 Bezindumök siágeinnuhgök nekánisetök, káween nuh Kitche Manito oge onuhgémáseen katemágizzinidjin omá ákeeng wiánutizzidjig mushkáwandumowinink, uhsuhzekizzekundumowát ogemawewin eu gá wáweendumowát uhgew siágeigojin?

6 Keenowádush kege pápenotowáwá katemágizzidjig. Kánuh ono wiánutizzidjig aninnewug kemutchetotágoosewág, kánuh ketizze wekobinegoosewág tebákonega námátábewinink?

7 Káween innuh opápizzhinduhzeenáwá eu mennoizzhewabizzit uhnozowin eu azhewenigoeyag?

8 Kishpin kemooshkenatög tebákonegawin azhebe-egátá, keguh ságeáwá kejetuhkewamágunewá tebishko azhe ságeitiz-zoyag, quiuk ketizzhewabizzim :

9 Kishpindush bazhek owushema apetanemag, bazhek apetanemag, kemutchetotám, kebanájetóm tebákonegawin.

10 Onje owagwan ga ápiche kuhnowandumogwan tebákonegawin, kishpindush ningútoyug mutchetotunk kokkinná tebákonegawin obokobetón.

11 Ween aketöt, kago bishegwátizzekan ; griya eketto, kago nishshewakan. Binná kishpin bishegwátizzissewun, nishshewayundush, me e-e bokobetoyun kokkinná tebákonegawin.

12 Me go ezhe gegetök, tebishko uhgew ga tebákonegowizzidjig tebákonegawinink wánuhkewin.

13 Kishpin oweuh nágwitosig sháwandágoozewin, guttuh tebákonegázo che sháwandágoozissik ; sháwanjegawin anewishkunk tebákonegawin.

14 Ahneen anábuhtuk, nekánissetök, aninne kishpin nemushkáwandum eketöt, iásigdush uhnokewinun ? mushkáwandumowin innuh otábemájeigün ?

15 Kishpin kekánis griya ketowamá pingwoshshágetit, katemágizzit, kago uhmejisig gázhegutinigin,

16 Bazhekdush enag, buhkanigo baká, kezhosin, griya tabis-sineen ; kishpindush menásewag meuk azhe nundowandunk weowwink ; áneen anábuhtuk ?

17 Mego tebishko, mushkáwandumowin, kishpin uhnokewinun áwunzenök, nebomuhgut, ünje uhnezhkawizzemuhguk.

18 Kagat, oweuh aninne konemá eketöt, keen kemushkáwandum, neendush uhnokewinun neendíanun ; wábundi-issih kemushkáwandumowin uzzhiásewun uhnokewinun, keguh wábundi-indush nemushkáwandumowin neenduhnokewin ünje.

19 Bazheggo Manito ketenandum ; kemenno-enandum ; Mutche Manitög griya tabwa-andumög, uhnuhningishkáwug.

20 Kewekekandán innuh kagebátizzeyun aninne, e-e mushkáwandumowin uhnokewinun uhtuhgoosinök nebomuhgut ?

21 Káween innuh Abraham kósenán quiuk ge izzhewabizze ge enandágoozisse uhnokewinun ünje, ope siáságewitcheगत oguisun Isaacun, sáságewitchegun uhkozhuhtag ?

22 Kewábundán innuh omushkáwandumowin azhenágwutinink, uhnokewinundush omushkáwandumowin quiuk ge ünje ozhichegátane ?

23 Mazaniegundush mooshkena tabwawinewun, eu aketo-

muhgut, Abraham ogetabwa-anemán Kitché Manitōn uhgjinj-gátanedush quiuk izzhewabizzewin che áwunk ; Kitché Manitō anowamájin ge ezhewená.

24 Kewábundánáwádush aninne quiuk azhe ozhichegázōt uhnokewinun ōnje, káween atuh mushkáwandumowin ōnje.

25 Mego tebishko bisshegwátizzit equa Rahab, kánuh ge ōnje ezhichegázōse uhnokewinun ōnje ope bándegunát anonin-jig uhge májénázhowátduh puhkán enuhkukaya ?

26 Tebishko weowwemá uzshochichágooseeng uhnebomuhguk me giya mushkáwandumowin uhnokewin tuhgoosinok azhe nebomuhguk.

## CHAPTER III.

NEKAUNISETOK, kago nebewá o-o andussheyag ogemá-kundun kago, ōnje kekekandánáwá owushema mutcheizzhewabizzewin che iáeyag.

2 Ōnje nebená kago kemutche totámin kokkinná, kishpin oweuh aninne mutche totunzik eu aketōt, quiuk azhewabizzit aninne áwe, kushketōt che meenjimenunk kokkinná weow.

3 Binná tuhqunjegunun ketátowwánánig pazhekokocheeg otowéwáng keche tabwatonungwá, kegwagwakebetowánánig kokkinná weowwewán

4 Binná ween giya uhnew nábequánun, kitché muhmechá-wun, kitché notínōn ōnje mámácheeskáwun, anewakduh ōnje gágewashkáwun ánuh kitché agásink mámenuhquiegun, wáinnequaumowátigo wátokajig.

5 Me tebishko otanuhnewemá, agásink buhkazewin, wanje ogemákundumink kache apetandágwukin iuheen. Binná, kitché punge ishkota wanje kitché bishkákōnag !

6 Otanuhnewemá me ishkota, áke mutcheizzhewabizzewin ; me tebishko ketanuhnewinánin magwaiuhe kebuhkazewininánin, obánájetōn kokkinná weowwemá, me wanje suhketag otanuhnewemá.

7 Kokkinná áwaseug, kokkinná giya benasewug giya kenabekōg, kokkinná giya kitché gummeeng ayájig, wángowitchegázowug, gewángowitchegázowug, aninnewug ōnje :

8 Otanuhnewemádush, ká oweuh aninne otáwángowitoseen ; ká kushketowinewunzenōn che ogemákundumink, mooshkena nebowine pichebowin.

9 Megwetcheweanán Kitché Manito Kōsenán uzshioyung ; kenuhnbekemándush aninne, uzshioyung, ween Kitché Manito azhenágoozit gá ozhichegázōt.

10 Mego e-e bazhek-wunk otomemá megwach uzsheketōnk, giya uhnuhnbeketágoozink. Nekánissetōk, káween ono iuh-eeen tá izzhewabusinōn.

11 Mokidjewun nebe wáshkobung innuh nebe mokidjewunk giya wáshgunk máwowy ?

12 Kitché shomenátik innuh nekánissetōk bakánuhkin nuh menekánun tá, ōnje netáweginōn ? obemáqutōnk innuh tá ōnje



netáwigenón kítche shomenun? káween kago mokidjewun as-beeg tá mokidjewunzenón shewetágunábo mámwow giya shá-wetágunágumisinók.

13 Owwan anussheyag nabwákát aninne? tubguh ogub-wábundiewan ezhe mennobemátizzit omennouhnokewinun ónje bakátizzewin, nebwákáwin ónje.

14 Kishpin mutche enanindeyag ketaewáng kago kitchetwá-wanemo kago, kago guhgenowishkindun kago tabwawin.

15 O-o nebwákáwin káween ishpemink beónje názhuhke-muhgusinón, ákeeng ónjemuhgut, weyásemáng ónjemuhgut Mutche Manitóng ónjemuhgut.

16 Guhgáwanindewin, kekánindewin, anduhgook me ómbe-gizzewin anduhgook kokkinná giya mutche uhokewinun.

17 Nebwákáwindush ishpemink wanjemuhguk, benut, bakátut, wángowut, máwázh keche nundotumink kago mooshkena keshawátizzewin, menno menekánewun, ká owushema apeta-nemowin tuhgoosinón, kuhgianizzewin tuhgoosinón.

18 Uhmewung quiuk izzhewabizzewin ketegátane weowewewáng innuhwandewin wazhetojig.

#### CHAPTER IV.

AHNDE wanjemuhguk nundobumewin kemegátewinewá? káween innuh kemázheninnewugizzewinewá kenaguttuhwandumowinewán ónjemuhgusinón?

2 Ketenandám we iáyayag, kádush kekushketoseem che iá-eyag, kenishewam owwe kushketocyag che iyáeyag, kádush ketiásem, ónje ká kenundotunzeem.

3 Kenundotumágam, kádush ketiásem ónje ká quiuk kenundotumágaseem, kweióm kemázheninnewugizzewinewáng.

4 Bisshegwátizzetók aninnewetók, equatók, kekekandánáwá nuh innuhwandewin ákeeng me omiátáwizzewin Kítche Manito? owwagwan ga innuhwandumogwan áke me Kítche Manito omiátáwizzemun?

5 Ketenandám unishá mazaniegun ekttomuhgut ochichágo-má gagishkowunk me wanje guhgáwanemungwá ánínt?

6 Owushemadush ween megewa sháwanjegawin. Eu ónje eketto, Kítche Manito onishkanemán kachetwáwanemonidjin biakátizzinidjindush omenán sháwanjegawin.

7 Buhgitenumowik Kítche Manito keowwewán, megánik Mutche Manito keguh ozhemigowádush.

8 Bazhew ezhe wequeeg Kítche Manito uzzihiát, giya ween bazhew tuh ezhe weque uzzihiéyag, benitóg keninjewán, mache izzhewabizzeyag benitóg ketaewán, keenowá neezhwayug ayanandumag.

9 Kushkandumök, mowwik, ázhequag, kebápowinewá tuh gwakesin che omowwewineyag, kemennowánegoozewinewá che gwakesink che okushkandumowineyag.

10 Tuhbusebuhgítinumök keowwewán anosumeet Kítche Manito, weendush keguh ómbinik.

11 Kago mutchetuzzhindig kago, nekánisetók, ween mache tuzzhemat wekánisun tebákonat wekánisun omutchetuzzhindán tebákonegawin otebákonán tebákonegawin : kishpindush tebákonumun tebákonegawin, káween kekunwanduhzeen tebákonegawin, ketebákonán.

12 Bazhek mágewater tebákonegawin, ween okushketón bemájetát giya banájetát owwanan wiyáweyag tuhtebákonitteyag?

13 Umbasino nōngum keenowá aketoeyag, nōngum gezhi-gōnk gamá wábunk, eu otanuh neenguh ezhámin. ningo kekenonowin emá neenguh iámin neenguh kishpinutázomin, neenguh átawamin, neenguh kushketomin otawizzewin :

14 Kádush ween kekekanduhzeem ga izzhewabuk wábunk : wagonan e-e kebematizzewin? káween nuh áwun áwunzenón, niágwuk ukko wanebeek, bábagadush ungomuhgut?

15 Ketá eketóm kishpin Kitche Manito enandupk, neenguh bemátizzemin, o-o neenguh izzzewabizzemin.

16 Nōngumdush kemennowánegoozim kesōnganemowinewáng, o-o mennowánegoozewin me mache izzhewabut.

17 Nōngum 'ow kakandunk ge ezhe mennototunk ōnjittádush we mennototunk me e-e mutcheizzhewabizzit.

## CHAPTER V.

MAHJAHG nōngum wianutizzeyag aninnewetók, mowwik wáōnók, kekotuhgitowinewán keguh otissigōnāwá.

2 Kewánutizzewinewá begishkuhnut, kebeenzikowágunewán oguhwasewug ogemejināwán.

3 Ketozāwá shoneám, keshoneám uhgwágoosin uzzhagwá-gosink eu ga wetokázomuhguk che mutchetotágoeyag, oguh mejin keweyás tábishko ishkotang. Ketoguisetōnāwá uhtwá-gunikátumag squách gezhigutón.

4 Binná, anoninjig ketuhnokewinewá uhgew gáshkishungig keketegánewán otabáumágowinewá, eu manjemenumowagwá kekuhgianizzewinewáng ázhequamuhgutón; omowwewinewán giya uhgew bashkooshegajig beendegamuhgutinehun Kitche Manito Sabbaoth otowwugán.

5 Kege mennowánegoozim uhebematizzeyag omá ákceng kege mutcheizzhewabizzim; kege totám keta, tebishko e-e gezhigut oweuh gá nishewajin.

6 Kege banájeiwág kege nesáwág quiuk izzhewabizzit, kádush kege nánakonigose.

7 Eu ōnje beók, nekánisetók, nánázh ope Kitche Manito che tuhkoshink. Binná ketegaweninne obetón gache apetanágwutunik menekán ákeeng, kitche keenwazh obetón nánázh keche otisigoot wiebuh che kemewung, giya squách che kemewung.

8 Keenowá giya beoyeuk; mushkáwetóg ketaewán : Kitche Manito otuhkoshinowin bazhew tuhgoo.

9 Kago mutche enanindig kago mamáshkót, nekánissetók, konemá keguh banátizzisseem; binná tebákonegat kebáshquhnut nebowwe.

10 Nekánissetök, kekinowábomikög mamándáwizzidjig gá gegetojig Kitche Manito onozowinink ga izzhewabizzeyag che beoyag che kuhgwátuhgitoyag.

11 Binná mennowánegoozewug neendenadámin uhgew kashketojig che beowát, kegenóndánáwá Job otizzhewabizzewin, kegewábundánáwá uhwaquiyánik Kekitche Manitomenán, Kitche Manito kitche keshawátizze, nokátizze sháwanjegawinink.

12 Owishema andussink kago, nekánissetök, kago mutche geezhwa kago pápish, kago gezhik che nuhnápegeezhwayag, giya áke, kago giya pápish nánápegeezhwa kago : máno á, ekettoeyag, á tuh áwun, káween ekettoeyagdush guhtuh ezhe áwun ; keche ezhe pongeshinzewag bátándewinink.

13 Oweuh nuh andusheyag kuhgwátuhgito ? tuh anumeá, oweuh nuh mennowánegoozit ? tuh nuhgumo nuhgumonun.

14 Oweuh nuh andusheyag ákoozit ? oguh nundomán náganizzinidjin uhnumeawinink ; oguh uhnumeatumowáwándush ; keche nuhmuhkonint pemeta, Kitche Manito otuhnozowinink :

15 Uhnumeawin mushkáwandumowin guttuh ónje bemátizzewug wiákoozidjig, Kitche Manitodush oguh pusegweendenán, kishpindush ge mutcheizzhewabizzit tuh mennowesháwandágooze.

16 Weendumátik mamáshquut kemutcheizzhewabizzewinewán, uhnumeatumátig mamashquut, konemá keguh ónje nojemóm. Sângunk anumeawin, quiuk izzhewabizzit aninne otuhnumeawin nebená apetandágwut.

17 Elias anime anandumung me giya ween anandunk, wawane ge uhnumeá keche kemewunzenök ; kádush ge kemewunzenón, ákeen nissokekenonowin usshe ningótówáwogezis.

18 Minowádush ge uhnumeá gezhigónkdush ge ónje kemewun, ákeengdush ge ónje netáwigenón menekánewungin.

19 Nekánissetök, kishpin oweuh andusheyag puhkayag tabwawinink, oweuhdush nayáb menonegoot ;

20 Máno oguh kekandán, ween nayáb menonegoot macheizzhewabizzinidjin, oguh bemájeán ochichágwun che genebánpun, oguh gátonun kitche nebená mutcheizzhewabizzewinun.

# NETAM MAZANIEGUN PETER GEOSHEBE-EGAT.

## CHAPTER I.

PETER, Jesus Christ otanonájin, otozhebeumowán miátá-wizninidjin saswashkájig mizzewa Pontusink, Galatiaink, Capadociaink, Asiaink, Bithyniaink,

2 Uhgew gá onuhgeminjig ween Kitche Manito Osemá, kiut kakanemájin Ochichágomán uhbeneigowát ōnje, quiuk keche izzhewabizzewát, uhsiswabeginuminkdush Christ Jesus omisqueem, keguh sháwandágoozim, innowandewin tuh bátienut.

3 Megwetch 'zhenint Kekitche Manitomenán Jesus Christ ōsun ween gá ozheinunk che negeunk minowá, che mushkáwandumunk, che tabwatumunk Jesus Christ otábejebáwin ōnje.

4 Neendá takoshinomin otawizzewinink eu ga begishkunusnōk bānuk, ká ánisusinōn, gezhigōnk gezhá atwágunikágoe-  
rag,

5 ōnje kekunowanemigōm Kitchche Manito omushkáwizze-  
winink, mushkáwandumowinink che gágega bemátizzink, ge-  
zhá gezissin che wábundi-ittink ishquách che gezhiguk.

6 Eu ōnje, me wanje kitche pápenanemoyag nōngumdush  
wanebeek kebwáwizzim, (kishpin ōnjittá enandágwuk che iz-  
zhewabuk,) kitche nebená kuhgwadebanindewinun ōnje.

7 Uhhuhgwadebandumink kemushkáwandumowinewá, o-  
wushema uzzhuhpetandágwuk ozáwá shoneá, eu ga bánátuk,  
uhkuhwadebandumink ishkotang, konemá tá mikegáta keche  
uhnumeáng quiuk che izzhewabizzeeng che kitchetwáweint  
ope Jesus Christ che wábomint.

8 Ween ánuh káweká kewábomásewá keságeáwádush ween,  
ánuh ká kewábomásewá nōngum ketabwatowáwádush, ke pá-  
penanemōm, ká tá kushketoseem che ekettōnk apeeche pápe-  
nanemowinewunk, mooshkená kitchetwáwizzewin :

9 Uzshotápenumink waquiág kemushkáwandumowinewá,  
uhbemájeintwá kechichágowág.

10 Eu gágega bemátizzewin, mamándáwizzidjig nandowan-  
umowát ápiche, uhgew gá ōnwáhegajig sháwandágozewin  
a otisigoeyag.

11 Uhnundonaumink nuhmunj ope Christ Ochichágwun ga-  
ishkowájin gá etumowát eu gá etumink negán Christ oguh-  
wátuhgitowin kitchetwáwizzewin keche nayábejisink.

12 Gewábunduháwug káween ween tebinowa weowwewán  
enowint atuh oge uhnoketánáwán iuheen nōngumdush wán-  
umágoyag uhgew wándumonagwá meenwájemowin, ōnje  
támowy Kitche Manito Ochichágwun gá be ōnje názhuhkeet.

ono iuheen Kitche Manito omezhinowamun anandumowát che kunowábundumowát.

13 Wuhwapinitizzök kenáguttubwandumowinewán uhnesá-tizzig mushkáwandumök nundowandumök uhwaquíág, sháwan-dágozewin ónje eu kebetágóm, Jesus Christ keche wábundie-wat weow :

14 Quiuk azhewabizzidjig uhbenocheug izzhewabizzig, kago izzhewabizze kago azhewabizzeyagobun magwouh uhnöch uz-zhizzhewabizzeyag, magwouh uhkekanduhzewag kago :

15 Weendush ween gá nundominág kitche mennoizzhewa-bizze, me giya keenowá me ga ezhe mennoizzhewabizzeyag kokkinná uhnöch mennoizzhewabizzewinink ;

16 Ónje ezhebe-egáta, mennoizzhewabizzik ; Ónje nemenno-izzhewabiz.

17 Kishpin nuhnándumag Oósemá, ween tabákonunk kok-kinná andusshewát aninnewug otuhnokewinewán, káweendush oweuh owushema otuhpetanemáse, we kubbikumög menik omá ga íayag che kotájeyag ;

18 Ónje kekekandánawá káween kege gishpinunigoseem ba-gishkunukin iuheen ónje, tebishko shoneá, giya ozáwá shoneá keguhgepách izzhewabizzewinewun, kosewág gá ónje kekan-dumag ;

19 Kache apetandágwut Jesus Christ omisqueemdush, tebish-ko manishtánishans ningooche muhkuttawizzissig ketuhziz-zissig :

20 Ween gá onuhgemint chebwá ozhichegátag áke, ishquách-dush keenowá gá ónje nágwitóng,

21 Ween ónje ketabwatowáwá Kitche Manito ween gá ábe-jebáát ánuh genebonit uhgemenát kitchetwáwizzewin ; kemush-káwandumowinewá giya kebugosanemowinewá Kitche Mán-itóng tá íá.

22 Ónje kege beneáwág kechichágowág, tabwatuming tab-wawin ochichágomá ónje keche ságeagwá wekánissemag, eu ónje sáságeittig mamashköt ápiche :

23 Ónje kege ánje negim káween eu ga begishkunut, Kitche Manito odikittowin ónje, eu bamátuk giágegasink.

24 Kokkinná weyás tebishko mezhuskeeng wáwásokonan apetandágwut. Mezhuskeen nebwushketawun uhwáwásokona-wung pongesinön :

25 Kitche Manito odikittowin gágegasin. Me o-o ektettowin menwájemowinink wanje guhgekemigoeyag.

## CHAPTER II.

EU ónje opemaiuhe buhgitinumök, kokkinná mázheninewug-izzewin, kokkinná kuhgianizzewin, kokkinná guhghawaninde-win, kokkinná mutchegegetowinun,

2 Tebishko waskenegidjig uhbenohheug, nundowandumök quiuk totohábo guhgequawinink keche ónje netáwigeyag :

3 Kishpin gekotundumag Kitche Manito osháwanjegaáki.

4 Uhenázekowag, tábishkogo bemátuk ásin, aninnewug gá-wábenáwájin, Kitche Manitodush gá onuhgemájin, kache apetandágoozit,

5 Keenowá giya tebishko bamátukin uhsineen, ochichágomá wegewámink kege ezheigóm, keche sáságewitchehawenineweyag, keche menno izzhewabizzeyag, konemá ketá sáságewitcheham ochichágomá sáságewitchehun, e-e tinnouh Kitche Manito watápenunk Jesus Christ ónje.

6 Eu ónje ozhebe-egáta mazaniegunink, binná, Sionink neendutón wagemáwung ásin, ishquaiuhe wegewámink, gá onuhjinjegátá, kache apetandágwut oweuhdush tiabwatowát ká tuhagutchisse.

7 Keenowá tiabwatumag, kekitché apetanemáwá : uhgewdush tiabwatunzikóg, me eu ásin wazhegá jig gáwabeumowát, mego eu natumisink ishquaiuhe wegewámink,

8 Ásin bazogashinink giya azhebeek nishkátizzewin, che ónje nishkátizzewát uhgew bazogashingig eketowin, uhgew tiabwatunzigook : ónjittágo eu enuhgenáwug.

9 Keenowádush gá onuhgemin jig, ningótozhán ketáwim, keenowádush ogemáwe sáságewitchehaweninewug ketáwim, quiuk izzhewabizzid jig anishanábag ketáwim ; keche wábudiewayag ogitchetwáwizzewin ween gá beságizzewinág kushkedibikutónk uhgebuhgumewinág miámuhkátandágwut owásáyázewinink :

10 Kiut káween ketuhnishanábawisseemwábun, nongumdush Kitche Manito, otuhnishanábamun ketáwim ; ká kesháwandágoozisseemwábun kiut, nongumdush kesháwandágoozim.

11 Siágeinnuhgook, keguhgázominenim, tebishko miátáwizizingin giya babámátizzingin, metágwietumók weyáse enandumowin, eu mágánát ochichágomá ;

12 Máno quidk guttuh izzhewabut ketizzhewabizzewinewá magwaiuhe miátáwizzid jig : ónje, nongum azhe mutchetuzzhemikwá tebishko mache izzhewabizzid jig, konemá ope wábudumowát wanisheshingin ketuhnokewinun, oguh kitchetwáwéwán Kitche Manito mowwuttissintwánin.

13 Buhgitenumók keowwewán kokkinná animne otebákonegawin Kitche Manito ónje ; kishpin kitché ogemá áwit ; ánga ween owushema apetandágoose ;

14 Giya kishpin ogemág buhgitinumowik keowwewán ánga, ween otizzenázhowán, che buhsunzhaóntwá mutcheizzhewabizzid jig, tebámágowizzewát uhgew manototungig.

15 Me o-o Kitche Manito otenandumowin quiuk uhmennototumink che pezán ábeagwá kakanduhzigoog azhewabizzewát kagebátizzid jig aninnewug.

16 Wiánuhkeengin uzzhioseeng kewánuhkewinewá, kitché-buhbeenzikowágun che gátóng mutcheta-awin, Kitche Manito ótoskenegamunigo izzhewabizzik.

17 Kitchetwáwawim kokkinná aninnewug. Ságeikóg wekámisseemág. Gosik Kitche Manito : kitchetwáwawemik kitché ógemá.



18 Bemetaġunetök, tuhbussebhgitingumowikög ketogemámewág keowwewán, kokkinná kotájewinink káween atuhgo mennoizzhewabizzewát bakátizzewát kishpin giya miázheninnewugizzewát.

19 Me quiuk izzhewabizzewin, kishpin aninne tabwatowát Kitche Manitón osittátotowint mutchetotowint, ónje kuhgwátuhgitót.

20 Wagonan e-e kitchetwáwizzewininan ope buhshunzhaogowizzeyag tebinowa kemutcheizzhewabizzewinewán ónje, bakágo ketotápenánáwá ? kishpindush mennotumunne ónje kuhgwátuhgitoeyagdush, bakágo ketotápenánáwá o-o Kitche Manito azhe meenwandunk.

21 Me o-o agoeyag che izzhewabizzeyag ; ónje Jesus Christ giya ween ge ónje kuhgwátuhgito keowwenánin, uhgenuhgutumonunk che kekinowábominunk ga izzhewabizzeyunk, keche násábáunag gá unne ezhe tuhkoeket :

22 Ween káween weká ge mutche izzhewabizzisse ká kago kuhgianizzewin mikkunzeem otonink ;

23 Ope mache guhnonint, ká mutche guhnonáse, ope kagwátuhgeint, káwe kuhgwasagewase ; obuhgitingumowán weow uhnew quiuk tabákoneganidjin :

24 Ween tebinowa weowwink gá iuhót kemutcheizzhewabizzewininánin metigónk, keenowint kege nebomin mutcheizzhewabizzewinink, keche ónje bemátizzeyunk quiuk izzhewabizzewinink ; gáinuhguhnamint me wanje nojemoeyag.

25 Mánishtánishug waneshinowájin ketizzhewabizzimwábum nongumdush nayúb kege uzzhakewam kanowanemát mánish-tánishun, ween gagekemát kechichágowán uzzihiát.

### CHAPTER III.

GIYA keenowá wewemátök, tuhbussebhgitingumowikög kenábamewág, keowwewán ; kishpin oweuh tabwatunzik eketowin, giya weenowá eketowin ánuh nõnduhzikwá, konemá tá ónje tabwatumög wewewán azhewábizzinit ónje ;

2 Magwouh che wábundumowát kemennoizzhewabizzewinewá, mámowý kekotájewinewá.

3 Osusagáwinewán kago tuh izzhewabusinón, áqutcheiube weowwewáng uhpuphezekuhumowát wenisisewán, ozáwá shoneá uhmuhtindumowát, uhbezekoniawát.

4 Máno tuh izzhewabut, aninne giánint otaink, eu bagáihkunussinók bakátizzewin, tuhbusanemowin, ochichágomang, me o-o anosumeet Kitche Manito kache apetandágwut.

5 Me o-o gá i-izzhewabizzewát kiut quiuk izzhewabizzidjig equawug, Kitche Manitón omenáwán weowwewán sáságawitizowug tebinowa onábamewán, ogebhgitingumowáwán weowwewán ;

6 Me o-o Sarah gá ezhetabwatowát Abrahamun, neendogemám uzzenángomint ; ween ketodámissemigowá menik manóizzhewabizzeyag, kishpin kotájeissewag uhóch saogizzewin.

7 Giya keenowá onábamemátók, wetegamikóg uhgew, quiuk kekandumowinink ònje, kitchetwáwanemint weowwemá tebishko nánuhmuk otossowin, azhe wuhweej sazekizzeendink sháwandágoozewin bemátizzewin, ketuhnumeawinun keche bá-náchichegátasinók.

8 Squách, bazhekotóg ketenandumowinewán, sháwanindig mamáshqut, tebishko tebinowa wekánisinindink, azheságeittig, keshawátizzig, keshawánótátig.

9 Kago mutchetotátewin ázheta mutchetotátékago, kago iázhetá kezhe guhnonik kago, tiuhgwutchégo keguh sháwane-mág; ònje kekekandánáwá kenundomigóm o-o keche izzhewabizzeyag, konemá keguh ònje sháwandágoozim.

10 Ween siágetót bemátizzewin, nundowandunk che wábundunk wanisheshingin gezhigutón, máno oguh kunwandán otánuhew che mutche gegetosig, giya otón weká che mutche gegetosig, kuhgianizzewinink;

11 Óguh ozhindán mutcheizzhewabizzewin, tuh we mennototum: oguh nundowábundán mennoinnowandewin che nope-nuttunkdush.

12 Ònje Kítche Manito oskezhikón kunowábomán quiuk izzhewabizzinidjin, otowwugun bákissinnewun uhnóndumowát otánumbawininne: Kítche Manitodush oskezhigónk mutche-enanemán machetotuminidjin.

13 Owwanan uhow ga mutchetotonág, kishpin nopenuttumag eu wanisheshink?

14 Kishpindush kuhgwátuhgitoeyag quiuk izzhewabizzewin ònje, kemennowánegoozim; kago gosá kago, kago giya kushkandun kago.

15 Kitchetwáwanemik Kítche Mánito ketaewáng, gágineek washowandumók keche nuhquatowag oweuh kuhquajeminág buhgoosanemowin gagishkumag bakádizzewinink sagizzewinink.

16 Quiuk keche enandumag; eu kishpin mutche tuzzheminágwá tebishko macheizzhewabizzingin, konemá tá águtcheuwag, ònje uhgugenowishkewát uhtuzzhindumink, kemennoizzhewabizzewá Christ ònje.

17 Owushema mennoizzhewabut, anandunk Kítche Manito keche ònje kukgwátuhgittioeyag quiuk izzhewabizzewin gamá keche mutcheizzhewabizzeyagobun.

18 Ònje Christ ningótink ge kuhgwátuhgito mutcheizzhewabizzewin ònje, quiuk azhewabizzit, quiuk azhewabizzissig ònje, konemá ketá buhgumewinegonán Kítche Manito uzzihiát, uhge nesint weyásink, tuhtátuhbeetdush ochichágónk:

19 Eu ònje oge owwe guhgekemán ochichágomán awakáne-winidjin;

20 Uhgew tiabwatunzikwábun ope ningótink Kítche Manito kítche keenwazh uhgebeót Noah ogezbiguttomun, magwouh nábequán uzshozhetóng, eu bunge bamátizzidjig me niswáwe, gá ònje bemátizzewát nebeeng.

21 Me e-e tebishko baptizewawin azhe bemájeigoyauk



gum (káween ween ningooche uhbugitenumink wenizzewin weyásémáng, meatuh nuhquatumink quiuk enandumowin Kitche Manitóng,) Jesus Christ otábejebáwin :

22 Ween gá unne negáneet gezhigónk, Kitche Manitodush ogitcheníkáng iá ; Kitche Manito omezhinowamun, ogemá-kundumowinun giya mushkáwizzewinun, tebandumoná.

## CHAPTER IV.

EU ónje, ónje Christ keowwenánin ge ónje kuhgwátuhgito oweyásink, ushewinikotátizzook tebishko che enandumag : ónje ween guhguhgwátuhgítót, oweyásink ogenuhgután mutche izzhewabizzewin ;

2 Káween kiábe tuh bemátizzisse magwouh uhebemátizzit ákeeng, aninne otenandumowin ónje, meatuh Kitche Manito azhe meenwandunk.

3 Eu ope kabekosag kebemátizzewininánin tatussin keche enuhnokewunk miátáwizzidjig, meenwandumowát magwouh uhebamosayunk bisshegwátizzewinink mutche enandumowinink, kewushquabewinink, ómbuhkumegizzewinink, wekoongawinink, uhsáságewinintwá muzzeneeg :

4 Mámuhkátandumóg uhwejewásewagwá azhewabizzewát che izzhewabizzeyagobun, kemutchetuzzhemigowágdush :

5 Oguh tuhgidumowáwán uhnew gázhetánidjin che tebákonánit ono bemátizzidjin giya uhgew nabonidjin.

6 Ónje, me o-o gá ónje weendumowintwá o-o meenwájemowin uhgew gá nabojig, konemá tá tebákonáwug, aninne weyásink ónje, tuh bemátizzewug Kitche Manito Ochichágwun ónje.

7 Úhwaquíág kokkinná iuheen bazhew tuhgoo : e-e ónje we uhnesátizzig, uhkowábíg, uhnumeág.

8 Owushema tussink kago ápiche we keshawánotátig mamashqut : keshawátizzewin tuh ónje uhgwuhnégátawun nebewá mutcheizzhewabizzewinun.

9 Shásháwanindig mamashqut, che sáságizzissewag.

10 Kokkinná aninnewug ga ezhe mámenintwá me ga ezhe nánehokomátewát mámashqut, manoizzhewabizzidjig mezhinowag uhnóch azhenágwutink Kitche Manito osháwanegawin.

11 Kishpin oweuh aninne gegetót, Kitche Manito odikittowin azhébe-egátanik guhtuh ezhe gegeto ; kishpin oweuh aninne uhnokeet, máno tuh totum Kitche Manito go azhe megewat mushkáwizzewin ; Kitche Manito kokkinná iuheen ónje tuh kitchetwáwéa Jesus Christ ónje ; ween ga uhnumeatowint gágineek. Amen.

12 Siágeinuhgook, kago mámuhkátandun kago, o-o ishko-tang azhenágwut kuhgwadebanindewin ga guhgwadebanemigoyag, kago go miátawuk andotátigin che izzhewabuk ;

13 Pápenanemók, ónje ánit ketiánáwá Christ okotuhgito-winun ; ope ogitchetwáwizzewin nágwutink keguk mennowá-negoqzim.

14 Kishpin mutchetuzzhemigoeyag Christ otuhnozowin ðnje, keshawandagoozim ; ochichagomán ogitchetwáwizzewin Kítche Manito ketotissigónáwá ; weenowá omutchetuzzhemáwán, keenowádush kekitchetwáweáwá.

15 Kago oweuh andusshéyag oweuh nashewashkidjin, ezbe kushkandun kago, giya oweuh gamotishkidjin, giya oweuh mutcheizzhewabizzidjin, giya oweuh aninne ápiche wandumizzinidjin bakánizzinidjin aninnewun otinuhnokewinine.

16 Kishpin aninne megooshkáchetowint Christianewit ðnje, kago tuh águtchese ; oguh kitchetwáweán Kítche Manitón e-e ðnje.

17 Ochichesamuhgut ope che tebákonegang Kítche Manito owegewámink ; kishpin máchesag keenowint, áneen ga izzhewabizzewát ope eeshquasanik uhgew tiawatunzikóg Kítche Manito meenwájemowin ?

18 Kishpin quiuk izzhewabizzidjig uhgáwá bemátizzewát áneende uhgew wa Omanitomesigook mache izzhewabizzidjig keche nágoozewát ?

19 Eu ðnje, máno uhgew gwatuhgitojig Kítche Manito otenandumowin ðnje, oguh buhgítenumowán, ochichagowán che kunowandumowát, uhmennoizzhewabizzeeng, tebishko quiuk Manitóng.

## CHAPTER V.

OKEWANZEUG wájewinágoók neenguhgázomág, giya okewanze neendow, neengewábundán Christ okotuhgítowin, ánint neenguhtián kitchetwáwizzewin e-e ga nágwuk.

2 Ushumikóg nangowawánuhgizzidjig wájewinágoók Kítche Manito tabanemájin, uhkowábomikók káween ðnjittá enandumag atuh káween ween bejenizzewinink ; quiuk tebinowago che enandumag ;

3 Ká giya wagemákundumingin Kítche Manito tabandunk, keguh totunzeem, keche kekinoumowagwágo nangótwawánuhgizzidjig.

4 Opedush tuhgoshink, ogemá tabanemát manishtánishun, keguhtiánáwá wewoquán kitchetwáwizzewin weká ga banátusinók.

5 Giya keenowá óskenowátók, tuhbussebhgítenumowikóg okewanzeug keowwewán ; kagat kokkinná andusshéyag tuh tuhbussebhgítenumátig keowwewán, uhgweyeuk ketuhbusanemowinewá : Kítche Manito onuhgánán kachetwáwanemonidjin, omenándush sháwanjegawin tuhbusanemonidjin.

6 Tuhbussebhgítenumowik eu ðnje keowwewáng Kítche Manito anámiuhe oniajeeng, konemá keguh ishpebhgítenumowá ope ochichesag :

7 Ween buhgítenumowik kokkinná kenáguttuhwandumowinewán ; ween kenáguttuhwanemigowá.

8 Inniasátizzig, ukkowábig ; ðnje kemiátáwizzeem Mutche Manito, babánekimoot messshebezheeng uhpapánundowábomán oweuh keche mikowát owweumowát .

9 Metáwanázho-ók mushkáwegábowig mushkáwandumowinink ónje kekandánáwá kekánissewág ákeeng giya ween-owá tebishko azhe kuhgwátuhgitowát.

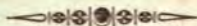
10 Kítche Manito kokkinná sháwanjegawin, ween nandominunk gágega kitchetwáwizzewinink Jesus Christ ónje, ope gá kuhgwátuhgitoeyag wanebeek, mano keguh gezhetáigowá, keguh sóngeigowá.

11 Ween tuh kitchetwáwizze tuh ogemáwe gágineek. Amen.

12 Kege ozhebeumonim punge Silvanus uhgemájetón, nabwákát wekánissewá áwewetók, keguházominenim che mushkáwegáboweyag o-o quiuk Kítche Manito osháwanjegawin.

13 Anumeájig Babylonink, mámowy gá onuhgemigoeyag kesuhgeninjenigowág; giyadush Marcus neenguis.

14 Uhnumekotátig mamashqut che ojeendeyag che keshawánotátéyag. Keguh mennoinnowandim kokkinná meuk Jesus Christ tabaneminág. Amen.



## WIAHNEKA MAZANIEGUN PETER GEOSHEBE-EGAT.

### CHAPTER I.

SIMON PETER, Jesus Christ otoskenegamun otanonájin, otoshebeumowán ono tebishko azhe mushkáwanduminidjin Kítche Manito omennoizzhewabizzewin ónje, giya Bamájeinuuk Jesus Christ ónje :

2 Sháwanjegawin giya mennoinnuhwandewin tuh bátienuk ga otissigoeyag Kítche Manito uhkekanemag ónje giya Kekítche Manitomenán Jesus Christ,

3 Azhe Ogítche Manitowewin mushkáwizzewinink kege menigonán kokkinná iuheen eu wanje bemátizzink Manitowewin, ónje uhkekanemunk ween nandominunk che kitchetwáwizze-yunk che mennoizzhewabizzeyunk :

4 O-o ónje kítche apetandágwukin wáweendumátewinum kege menigomin; ono ónje ánint ketá otápenánáwán Kítche Manito otizzhewabizzewin, uhge nuhgutumunk bagishkumuk ayág ákeeng mutche-enandumowinink.

5 Miñowádush kezhishshowwizzig konemá keguh iánáwi mushkáwandumowin giya mennoizzhewabizzewin, giya kekandumowin;

6 Tebuhmanemowinun giya beowin; giya Manitowewin;

7 Wawekánisingin keshawátizzewinink, giya keshawánótá-tim.

8 Kishpin ono iuheen bátienuk kegishkumag, keche báti-enoyag ketizze igónáwán Kekítche Manitomenán Jesus Christ okekandumowinink.

9 Weendush ayásig ono iuheen kuhgebeengwa, ká wásá uk-wábissee, owuhnaudán uhge beneint kiut omuicheizzhewabiz-zewinun.

10 Eu ōnje nekánissetók owushema kezhisshowizzeeq, ke-nundomigowinewá ketonuhgimegowinewá che quiukquandá-gwuk : ōnje kishpin o-o totumag káweká keguh pongeshin-zeem :

11 'Squadam keguh pákindánumágŏm keche beendegayag Kekitche Manito, giya gá Bemájeinunk Jesus Christ otogemá-wewinink.

12 Eu ōnje káween neenguh wuhnauduhze keche kekandum-oninuhgook minowá ono iuheen ánuh kekekandánun kemush-káwizzimdush nŏngum quiuk tabwawinink.

13 Kagat quiuk izzhewabut neendenandum, menik ga iáwá-nan o-o wegewámink, keche ōmbwainuhgook, keche mikwan-dumoninuhgook ;

14 Ōnje neenkekandán wiebuh neenguh gezekám o-o wege-wám, Kekitche Manitomenán Jesus Christ gá azhewábundi-it.

15 Minowádush neenguh wekoochetŏn keche we kushketoe-yag ope ge neboeyán, gágineek che kunwandumag ono iuheen.

16 Káween neenge nopenuttunzemin kuhgianizze ádisoká-nug, ope kakandumoninág Kekitche Manitomenán Jesus Christ omushkáwizzewin otuhkoshinowin, kege wábundámin tebinowa keskezhigonán ogitchetwáwizzewin.

17 Oge otissigŏn kitchetwáwizzewin bisshegandágoozewin Kitché Maniŏng ōnje, ope watisigŏt tinnouh gegetowin kitché kitchetwáwizzewinink, me uhow siágeug Neenguis, ween ápiche nemeenwandum.

18 O-o ekttowin gezhigŏnk wanjemuhguk nenŏndámin, magwouh uhwejewungid emá e e Kitché Manito owudjewimink.

19 Keliámindush owushema quiuk ekttowin ōnwáhegawin ; enandágwut keche ukkowábundumunk tebishko wásayá siágá-tagin kushkedibikutŏnk nánázh gezhigut che máje wásayág, giya wábuu ubnung mokuhunk ketaewáng.

20 Kekandumŏk o-o netam, ká kago ōnwáhegawin azhebe-egátag mazaniegunink, gemŏch ánekuhnotunzeeng.

21 Ōnwáhegawin getuhkoshinomuhgut kiut káween aninne otenandumowin ōnje ; manozzhewabizzidjig Kitché Manito oteninnemun, Kitché Manito Ochichágwun azhe gubgekimigo-wátigo ge iekettowug.

## CHAPTER II.

KUHKENOWISHKE ōnwáhegajig iábuneeg ukko magwa anishanábag, tebishko ga ezhe iáwát kuhgenowishke gubgequajig magwaiuhe uzziáeyag, oguhbetŏnáwá gemŏch mutche gubgequawinun, tebishko ágoonwatumink Kitché Manito uh-gishpinunigowájín, oguh betázŏnáwá kezhesag che banáje-ntwá.

2 Nebewá oguh ezhe nopenutánáwá ga ezhe bátázewát ; uhgew Onje ga ezhe tabwawinewung, gutuh mutchetuzzhinjegát.

3 Osaágizzewinewá Onje, kuhgiazhe keezhwawinun Onje keguh onuhgumigowág keche átáwawát keowwewán : otebákonegawinewá kiut Onje, ká beomuhgusinOn, uhbátáminwá ká nebámuhgusinOn.

4 Kishpin Kitche Manito gá sháwanemásegwan omezhinowamun gá mutcheizzhewabizzidjig, oneeswabenán mutche ishkotang oge ezhe buhgitenán che takobizzonit kushkedibikutónk che kunowanemint nánázh tebákonegawegezbigut ;

5 Kishpindush ká sháwandumzewgan kiut tá áke, uhge bemájeát Noahun niswáswá hamátizzinidjin, gágequat quiuk izzhewabizzewin, uhge mooshkotót áke waomanitomisigök ;

6 Uhge chággizzunk otanowun Sodomun giya Gomorrhaun pingwe atuh uhge uttag, uhge banájetót uhge gwanuhbewabirunk, owábunduhátdush uhgew árint ga ezhe bemátizzidjig che omanitomissigwá ;

7 Uhge bemájeátdush quiuk azhewabizzit Lot, ween gá kotuhgito wánizzidjig omutcheizzhewabizzewinewá Onje :

8 (Onje ubow quiuk azhewabizzit aninne, wátegamiwowájin, uhwábundumink, uhnöndumink okotuhgitonit quiuk azhewabizzinidjin ochichágwun andusso gezhigutinik omutcheizzhewabizzewinewá Onje ;)

9 Kitche Manito okekandán ga totunk che bemájeát quiuk azhewabizzinidjin kuhgwadebanemintwáin, giya che kunwanemát macheizzhewabizzinidjin nánázh e-e gezbigut ope che tepákonegang keche buhshunzhaogowizzewát :

10 Onjittá uhgew n'wápenuttungig oweyásemá wánuK izzhewabizzewin, uhsheengandumowát che tebanemintwá, uhsónganemowát ; tebinowa önjittá, ká sagizzissewug owwe mutchetuzzhemáwát náganizzinidjin.

11 Kitche Manito Ochichágwundush kache apetandágoozidjig, káween omutchetzzhemásewán uhnew anosumeet Kitche Manitön.

12 Uhgewdush nowokátat áwase apetandágoozidjig, ge ezhichegázo keche otápenint che bánájeint, omutche tuzzhindánáwán uhnissetotunzikwá, guhtuh banátizzewug tebinowa obegishkunutomewá.

13 Tuhtebáumágowizzewug omutcheizzhewabizzewinewá, tebishko uhgew manowánegotojig weowwewán, che kewushquabuteowát weowwewá gázhegukin, ketuhgizzewug, mutche aninnewug ábápenotumowát tebinowa owiazhindizzowinewá, magwouh ayeesh owwekonigoeyag ;

14 Oskezhigowán mooshkenanig bisshegwátizzewinewin, ká kushketosewug we bonetowát mutcheizzhewabizzewin ; owiazhemáwán nánuhmizzinidjin ochichágomán ; otaewán kokkiná mooshkenawun sáságizzewin nánáguttuhwandumowin ; kuhgianizzidjig uhbenocheug.

15 Ogooshquanánáwá quiuk izzhewabizzewin, ningooche ezhe wuhnishinög, onopenutánáwá Baalam, Bosor oguisun,

otizzhewabizzewin ween gá siágetöt tebáumátewin mutcheizhewabizzewin ōnje.

16 Ween kegesheguhnoná omutche izzhewabizzewin ōnje : natágegetosig babazhekokashe uhgegetöt, aninnewug uzzhinwat gesheguhnotunk o-o anwáchehat okewuhnátizzewin.

17 Uhgew me ōndiebānun nebe anduhgoosinōk, anáqut pápámásink notinōnk, uhgew uhwun kushkedibbikuk kunwandumowáwug gágineek.

18 Ope kitche gegetowinun azhe gegetowájin uhzhanundomáwug weyásenandumowinink ōnje, uhgèw wazhemojig uhgew kushkedibikutōnk bamátizzidjig.

19 Magwouh wáweendumowáwát wānuhkewin, weenowá owwákānewewug begishkunutōnk : ōnje aninne owwákāná kishpin oweuh anewishkágoojin.

20 Kishpin ope ge ozhindumowát owenizzewinewá ákeeng, uhkekanemáwát Kitche Manitōn giya gá Bemáje-ewat ween Jesus Christ, minowá wáwayágishkáwát ákeeng uhnewishkágowát, ishqiách owushema izzhewabizzewug netam gá izzhewabizzewát.

21 Owushema tá ge onisseshin kekanduhzikwábun quiuk izzhewabizzewin, uhgamá gá kandumowát, nayáb ezhe gwakétáwát uhnuhgutumowát guhgequawin gá menintwábun.

22 Azhewabutinnego quiuk tabwa ekttowin, anemoosh nayáb omejin oshissheguhgowān minowá, kōkōshdush gá kesebe-ginegázūt owwe tutebitá minowá uzzhishkeeng.

## CHAPTER III.

ME o-o ánekách mazaniegun, wazhepeumonuhgook, siáge-inuhgook keche ōmbwatoyān bānukin kenáгуттуhwandumowinewān keche ōnje kunwandumag :

2 Konemá ketá kunwandánáwá ekttowinun manoizzhewabizzidjig ōnwáhegajig gá ekttowát, giya neenguhgekimigowinínān Kitche Manito gá Bemájeumint, gá ezhe guhgekimeumint.

3 Kekandumōk o-o netam, tuhtuhkoshinōg řquách gezhitōn ga pápenotungig, uhnopenutumowát tebinowa otenandumowinewān;

4 Guhtuh ekttowug, áneen eu wáweendumágawin owwe tuhkoshink? ōnje, ōsemág gá ukko uhpubgutingwámewát, kokkinná iuheen ezhewabutigo azhewabukkeebun wiazhkut wazhetōng áke.

5 O-o ká enanduhzewug keche kekekandumowát, Kitche Manito odikitowin ōnje, gezhiģōn ge ōnje ozhichegátawun kiut, giya áke, uhságebemuhkeebun nebeeng giya anámebeeng :

6 Eu ōnje áke eu. ope ákewungebun, banátut, uhgebanátuk nebe ōnje :

7 Gezhik giya áke nōngum ayágin kuhnowanjegáta me go ekttowin ōnje keche banátuk ishkota ōnje ope e-e gezhiģut

keche tebakonegang waomanitoniisigook aninnewug che bamátizzewát.

8 Siágeinnuhgook, kekandumök o-o ningótwayug kago, Kitche Manito ótenandumowinink metowák tussó kekenonowin ningo gezhikgo otuhpetandán, giya ningo gezhik tebishko metowák kekenonowin.

9 Káween Kitche Manito buhbakekátizzisse owáweendumágawin, ániat aninnewug anandumowát; keenwazh kuhgwátuhgito keenowint, ónje ká enanduhze oweuh che banátizzit, kokkinná onundowanemán che ánwánindizzonit.

10 Kitche Manito ogezhigutón tuh tuhkoshinomuhgut tebishko gamotishkid takoshingin neবাদibbik; me ope gezhik giya áke guttuh májámuhgúi, kitche kotámegwawag, kokkinná iuheen tuh ningetawun ga ezhe kezhetag, áke giya kokkinná uhokewinun anduhgogin tuh chágágetawun.

11 Ónje neenkekandámin kokkinná ono iuheen che banátik owagwanug wiáwewagwan kokkinná mennoizzhewabizzewin kokkinná manitowin ga áwung?

12 Uhnundowábundumunk uhwawebizzeyunk e-o gezhigut Kitche Manito che takoshink ope gezhik suhketanemuhguk tuh ningeta ga ezhe kitche kezhitag?

13 Keenowindush eu wáweendumágawin Ónje kenundowábundámin óshke gezhik giya óshke áke, eu quik izzhewabizzewin uzzhiág.

14 Eu Ónje siágeinnuhgook, ónje kenundowábundámin uhnetinnowun, kezhisshowwissik konemá keguh mikág innuhwandewinink keche ketuhgizzissewag.

15 Enandumök Kekitche Manitomenán keenwazh okotuhgitowin me kuhnowanjegawin; tebishko siágeunk kekánisennán Paul tebishko nebwákáwin gá ezhe menint, kege ozhebe-umágóm;

16 Giya go kokkinná omazaniegunink uhtuzzhindumink ono iuheen, ániat kago kitchesuhnágut owwe nissetotumink, uhgew kekinnomowásewinjig mashkáwanduhzigook, ogwakebetónwá tebishko azhe gwakenumowát puhkán ozhebe-egunun tebinowa uhbenátowát weowwewán.

17 Keenowádush ween siágeinnuhgook, ónje kekekandánáwá ono iuheen kiut, ángwámisig, konemá giya keenowá ningooche keguh ezhe subgábeginégóm kushkeqibikutónk miázheninewug-izzit ónje, kepongeshinómdush tebinówa kemushkáwandumowinewáng.

18 Máno ashkum mushkáwandumök ashkum kekandumök, Kitche Manito gá Bemájeinunk Jesus Christ okekandumowin. Ween tuh gitchetwáwizze nÓngum gágineek. Amen.

# NETAM MAZANIEGUN JOHN GEOSHEBE-EGAT.

## CHAPTER I.

EU wiazhkut miájetáng geáwung, eu gá nõndumáng, gá wá-bundumáng, tebinowa neskezhigonán, wiasumábundumáng, eu neninjenáng watápenumáng ekeittowin bemátizzewin;

2 (Bemátizzewin mizzhishshowwenágwichegátá, neenge-wábundámin newetokámin, kewábundieninemin eu gágega bemátizzewin, eu wejeendunk osemá kegemesábundiegomin;)

3 Giya keenowá che wetokoweyángrebun azhe wetokowungid Osemá giya Oguisun Jesus Christ.

4 Ono iubeen ketoshebeumoneme che kitche pápenanemoyag.

5 Me ekeittowin gá nõndumowungid keweendumoneme, Kitche Manito wásayá, kádush kago kushkedibikut ogegishkunuzen.

6 Kishpin ekettoeyáng newetokázomin, magwa kushkedibikut bamosayáng neendá kuhgenowishkemin, ká quiuk neendá izzhewabizzissemin.

7 Kishpin wásayáng bamosayáng, weendush wásayág ayát, newetokotátemin mamashkõt Kitche Manito Oguisun, Jesus Christ omisqueem kesebeginegomin kokkinná kemutcheizzhewabizzewinenán.

8 Kishpin ekettoeyáng ká kago neendiámin mutcheizzhewabizzewin, neendá kuhgenowishkindizzomin, káween quiuk tabwawin neengegishkunuzemin.

9 Kishpin ábawázoeyáng nemutcheizzhewabizzewinenánin ween keshawátizze quiuk izzhewabizze che mennowesháwane-meumint nemutcheizzhewabizzewinenán giya che benizzeumint kokkinná kemutcheizzhewabizzewinenánin.

10 Kishpin ekettoeyáng káween nemutcheizzhewabizzissemin, kuhgenowishke Kitche Manito neendá enánán giya ogetowin káween kegegishkunuzemin.

## CHAPTER II.

NEENDUHBENOCHÉ-EMETOK, ketoshebeumonim ono iubeen, che mutcheizzhewabizzissewag, kishpin oweuh aninne mutcheizzhewabizzit oweuh neendiáwanán che guhnonát Osemá, Jesus Christ quiuk izzhewabizze :

2 Ween mennowesháwanjega gá mutchetotumingin, káween-íush atuh keenowind mutchetotumun kokkinná go anegoquág íke.

3 Kunowandumowuk oguhgequawin me wanje kekandumunk íhkekanemung.



4 Ween neenkekanemá aketót kunwandumowásewir oguhgequawin kuhgenowishke, káween tabwawin ogegis zeen.

5 Weendush kanowandunk odikittowininne, me 'ow s Kitche Manitoñ me o-o wanje kekandumunk beenjinná l Manito urzhiáeyunk.

6 Ween beenjinná Kitche Manito neendá aketót azhev zinitigo Kitche Manito otá izzhewabizze.

7 Nékánissetók káween óshke guhgequawin ketosheh sinonim, gatá guhgequawin atuh wazhebeumonágook, 1 kut miáje guhgequang. Gata guhgequawin n'wánduma azhkut miáje guhgequang.

8 Minowá óshke guhgequawin ketoshebeumonim i tiabwawinewung gagishkungin giya gegishkumag, ónje kedibbikuk ge kuhbekosa, quiuk wásayádush nÓngum w.

9 Ween áketót wásayág iá, sheenganemátdush weki kushkedibikutónk iá, nánázh nÓngum.

10 Ween siágeát wekánisun, magwa wásayá, káwe bezositasbinze.

11 Weendush shánganemát wekánisun kushkedibik bamosa, ká okekanduhzeen azhát, ónje kushkedibikut og beengwaigoon.

12 Ketoshebeumononim uhbenócheitók, ónje kemutche wabizzewinewán kemennowesháwandágoozim otuhnozoi ónje.

13 Ketoshebeumononim, nósetók, ónje kekekanemáv azhkut miájetáng; ketoshebeumononim, óskenowatók, kegebuhkinowáwá Mutche Manito; ketoshebeumononim nóche-etók, ónje kege kekanemáwá Osemá.

14 Kege oshebeumononim, nósetók, ónje kege kekandá wiazhkut miájetáng wanje bemátizzit: kege oshebeumo óskenowatók ónje uhmushkáwizzeyag Kitche Manito ( towin gegishkumag kebhukinowá Mutche Manito.

15 Kago sigeto kago áke, gamá iuheen ákeeng a kishpin oweuh aninne siágetojin áke ósemá oságe-ewaw ogegishkunzeen.

16 Kokkinná kago atag kokkinná kago manwandumin kinná giya kago manwábundumunk ogitchetwawebemá win, káween ósemá áwunzenón, o-o bego áke,

17 Ahke májámuhgut giya wanisseshink átamuhgut, dush Kitche Manitoñ otenandumowininne ieendotunk, t gega bemátizze.

18 Uhbenocheitók me 'ow ishquiách anitumag Anti- che tuhkoshink, nÓngumdush bátienowug Anti-Christu; wanje kekandumag ishquiách áwung.

19 Ge ónje ságaumög uzzhiáeyung, káweendush keti migoosenánig; ságaumög koshá uhwábundi-inungwá u owamisinowungwá.

20 Ochichágomá kege menigóm kokkinná kago kel dánáwá.

21 Ká kege oshebeumosenonim Õnje uhkekanduhzewag tabawin, uhkekandumagdush Õnje kádush kago kuhgenowishkein tabwawinewunzenõn.

22 Owwanan kagenowishkid, káween nuh ween, Jesus káween hrist áwisse aketõt ween ayágoonwatunk Osemá giya Oguisemá ween Anti-Christ.

23 Owwagwan ga ayágoonwatowáguan Oguisemá ká otiáwá-en Osemá :

24 Máno gegishkumõk gá nõndumag wiazhkut miájetáng. 'iazhkut miájetáng gá nõndumag gegishkumag keguh been-nuhwánashkowáwá Oguisemá giya Osemá.

25 Me o-o gá wáweendumonung gágega bemátizzewin.

26 Ono iuheen gá oshebeumonuhgook, kekuhkepácheigõná-tuzzhindumink.

27 Uhchichágomá gá meninágon kegegishkowáwá ká weuh aninne ketá guhgekimegoosewá kago mego o-o uhchichágomá gagekiminág kokkinná kago tabwawinewun káweenish kuhgenowishkewinewunzenõn, ketá beenjinuhwánashkowáwá uhchichágomá azhe guhgekeminág.

28 Nõngumdush binná uhbenocheitõk, beenjiná Kitche Manito iyáeyek nánázh che takoshink che águtchissewag ope koshin.

29 Kishpin kekanemag ween quiuk izzhewabizzit: kekanemáwá ween quiuk izzhewabizzinit Kitche Manitõn Õnje nege.

## CHAPTER III.

BINNAH Osemá azhe ságeinunk, keche ezhe weenigoeyunk Kitche Manito oguisun! áke wanje kekanemigoosewung ká ge kekanemigooseen.

2 Siágeinuhgook, keenowint nõngum Kitche Manito oguisun; á kekekanduhzemin ga izzhewabizzeyung, kekekandámin towá ope nágoozit azhenágoozit keguh ezhenágoozemin, keguh wábománán ga ezhenágoozit.

3 Kokkinná aninnewug o-o anandumowin ga gishkungig benitõnáván weowwewán Kitche Manitõn azhe benizzit.

4 Oweuh mutcheizzhewabizzinidjin obokobetõn tebákonegawin; mutcheizzhewabizzewin obokobetõn tebákonegawin.

5 Kekekandánáwá 'zhõnje takoshink ákeeng che májetõt mutcheizzhewabizzewininánin, weendush káween kago mutcheizzhewabizzewin oge gishkunzeen.

6 Bánjenuhwánashkágoojin ká mutcheizzhewabizzissewun macheizzhewabizzinidjin káweká ogewábomigoseen, ká giya kekanemigooseen.

7 Uhbenocheitõk, kago oweuh aninne keguh wiazhemigooseemá, ween quiuk azhewabizzit, quiuk izzhewabizze tebishko Kitche Manito quiuk azhe izzhewabizzit.

8 Ween macheizzhewabizzit Mutche Manito áwe, Õnje Mutche Manito mutcheizzhewabizze wiazhkut: me eu, Õnjittá gá je ezhichegat Kitche Manito Manito Oguisun owwe banájeát Mutche Manitõn.

9 Oweuh Kitche Manitón wanje negidjin ká mutcheizzhewabizzisse ; ká tá mutcheizzhewabizzisse ánga Kitche Manitón ge ònje negidjin.

10 Me o o onejánisun azhewábundiewawát otizzhewabizzewiná giya Mutche Manito onejánisun ween quiuk andotumzik ká Kitche Manitón ònje negisse, ween giya siágeásig wekánisun.

11 Me o-o ekettowin gá nõndumag wiazhkut wazhetõng áke che sáságeittink.

12 Káween ween Cain gá izzhewabizzit gá mázheninewag-izzit gá newát wekánisun : wagonandush gá ònje nánát? ánga otizzhewabizzewin mutcheizzhewabutinne, wekánisumduah quiuk izzhewabizzewun.

13 Kago mámuhkátandun kago wekánissetõk ákeeng sheengandágoozeyag.

14 Kekekandámin kekubbekátámin mutcheizzhewabizzewin ketotitáminduh quiuk izzhewabizzewin, ònje neságeánáig wekánisemág : ween siágeásig wekánisun nebowinink iá.

15 Ween shánganemát wekánisun nishewashkid, kekekandánáwá nashewashkid ká kago gágoga bemátizzewin ogegistkunzeen.

16 Me wanje kekanemunk Kitche Manito uhságeinunk, ònje uhgebhugitenunk obemátizzewin keenowint ònje ; giya keenowint ketá buhgitenámin kebemátizzewininánin kekanissenánig ònje.

17 Owwagwan wiánutizzegwan owábomátduh wekánisun katemákizzinit sháwanemásigduh ; áneen ga ge ezhe ságeát Kitche Maniton ?

18 Neenduhbenoche-efók, kago keságe-ewawinenámin tuh tuhgoosinõn gegetowinink, ketizzhewabizzewininán koshá atuh quiuk.

19 Me o-o ga ònje kekandumunk, quiuk izzhewabizzeyunk keguh mushkátawissetomin ketaenánin anosumit.

20 Kishpin ketaenámin weendumágoeyunk mutcheizzhewabizzeyunk Kitche Manito owushema apetandágoose apetandágwuk ketaenámin kokkinná kago okekandán.

21 Siágeinnuhgook, kishpin ketaenámin weendumágoosewunk kago chemutchetotumunk, quiuk neendizzhewabiz, kege enandámin, azhe meenwandunk Kitche Manito.

22 Kagodush nandotumowungoon kemenigonán ònje kunwandumowunk otizzhetwáwin azhe meenwandunk ieendotumunk.

23 Me o-o oguhgequawin che tabwa-andumunk Oguisun Jesus Christ otuhnozowinink, giya che ságeitink mamashkót gá ezhe guhgekimenunk.

24 Ween kunwandunk ogulgequawin Kitche Manitón weowwinink iá giya ween Kitche Manitón weowwinink iá me o-o wanje kekandumunk keowwináig uzzhiát Ochichágwu gá meninunk.

## CHAPTER IV.

SIAGEINUHGOOK, kago kokkinná tabwa-andun kago guhgequawinun, kuhgwadebandumök, Kitche Manito keche oguhgequawinit, ònje kitche nebewá kagenowishkidjig manito-wázojig geságáumög ákeeng.

2 Me o-o ga ònje kekandumag quíuk Kitche Manito oguhgequawin, andusink guhgequawinun azhe guhgequang Jesus Christ ge takoshin ákeeng, Kitche Manito áwe, zhezhe guhgequang:

3 Andusink guhgequat wiágoonwatunk Jesus Christ weyásink ge tubkoshin, káween Kitche Manito ònjebát me o o Anti-Christ gá nõndumag che takoshinomuhguk, nõngumdush ázhi-uzzhisin mizze ákeeng.

4 Kitche Manito kedebanemigowá uhbenocheitök ketuhnewishkowáwágdush ònje ween gagishkowag owushema apetan-dágooze apetan-dágoozinit ákeeng gagishkowáwájin.

5 Ahke otinowandánáwá, ákeeng otuzzhemáwán áke obezindágnáwádush.

6 Keenowint Kitche Manito máwowy, ween kakanemát Kitche Manitõn kebezindágonán, ween kakanemásig Kitche Manitõn, ká kebezindágoosenán. Me o-o wanjé kekandumunk quíuk tabwawin giya kuhgenowishkindewin.

7 Siágeinuhgook, umbá ságeitetá: Kitche Manito ságe-ewawin; kokkinná siáge-ewat, Kitche Manitõn ònje nege, okekanemán Kitche Manito.

8 Ween siágeásig, Kitche Manitõn ká okekanemáseen ònje Kitche Manito ságe-ewawin.

9 O-o mizzhishshowwenágwuchegátá, owábundi-itink Kitche Manito ságeinunk, ònje Kitche Manito obeizzenázhowán ákeeng biazhegwunit Oguisun siágeájin, konemá ketá ònje bemátuzzim.

10 Me o-o ságe-ewawin; káween ween keenowint uhságe-unK Kitche Manito, ween Kitche Manito oságeinunk, biezhenázhowát-dush Oguisun, uhsáságewitche gat kemutche izzhe-wabizzewininánin ònje.

11 Siágeinuhgook, Kitche Manito azhe ságeinunk, ketá ságeittemin giya keenowint.

12 Ká oweuh aninne weká wábomáseen Kitche Manitõn, kishpin ságeitteyunk kege gishkowánan Kitche Manito oságe-ewawin, kemooshkenaslikágonindush.

13 Me o-o wanjé kekandumunk uhgegishkowunk giya ween gegishkonunk, ònje ogemenigonán Ochichágwun.

14 Kegewábundámin ketebátotámin Osemá oge be-ezhenázhowán Oguisemá che ònje bemátuk áke.

15 Owwagwan ga eketogobunan, Jesus, Kitche Manito Oguisun, Kitche Manitõn ogegishkowán, giya ween ogegishkágõn Kitche Manitõn.

16 Kekekandámin, ketabwatámin Kitche Manito ságeinunk. Kitche Manito ságe-ewawin, weendush azhe bemátuzzit uhságe-ewat, Kitche Manitõn ogegishkágõn giya ween ogegishkó-wunk.

17 Me o-o keságe-ewawinínán quiuk ge eshichégáta ketté oŋgeta-amin ope gezhigut che tebákonogat Kitche Manito ōnje, azhe iát ketizhē iámin omá ákeeng.

18 Ká sagizzewin tuhgo minŋn ságeittewinink, quiuk ságeittewin ōnje sagitchewabinegáta sagizzewin : ween siágizzit, ká quiuk eshichégázose che ságe-ewat ōnje sagizzewin kotuhgítowin, ween siágizzit ká quiuk izzhewabizzisse che ságe-ewat.

19 Neságeánán, ōnje ween netam kege ságeigonán.

20 Oweuh aninne ekettót, neenságeá Kitche Manito, shánganemátdush wekánisun, kuhgenowishke : ween siágeásig wekánisun, gá wádomájín, áneen ga ezhe ságeát Kitche Manitŋn gá wádomásig ?

21 O-o guhgequawin ween kege ōndinámin, ween siágeát Kitche Manitŋn, oguh ságeán wekánisun giya.

#### CHAPTER V.

OWWAGWAN anandumogwan Jesus, Christ áwit, Kitche Manitŋn ōnje nege : owwagwandush siágeágwan Osemán otá ságeán Oguisemán giya.

2 Me o-o wanje kekandumunk uhságeung Kitche Manito ovejánisun siágeungoon Kitche Manito kunwandumowunkdush oguhgequawin.

3 Me o-o uhságeint Kitche Manito kunwandumowint oguhgequawinun ; oguhgequawinun káween kesubnágenosemin.

4 Owwagwan Kitche Manitŋn wanje negegwan otuhnewishkán áke me cu azhe uhnewishkumink áke, kemushkáwandumowininánin.

5 Owwanan 'nuh 'ow uhnewishkunk áke ? ween atuh tiabwa-andunk Jesusun, Kitche Manito Oguisun áwinit ?

6 Me wuhóv takoshink nebe misque ōnje, Jesus Christ káween atuh nebe ; nebe misque giya ōnje Uhchichágomá, tepájemót, ōnje Uhchichágomá quiuk tabwa.

7 Niswa gegetowug (gezhigŋnk, Osemá, giya Ekettowin, giya Uhchichágomá, uhgew nasidjig bazhekowug.

8 Niswa gegetowug ákeeng,) uhchichágomá, giya nebe, giya misque, o-o niswe azhe mánowy tuhgwemuhgútŋn che bazhekwnk uhbazhekwnk.

9 Kishpin tabwatumunk aninne odikittowin, Kitche Manito odikittowin owushema apetandágwut, me o-o Kitche Manito odikittowin ogetuzzhemát Oguisun.

10 Ween tiabwatunk Kitche Manitŋn Oguisinne ogegishkán ekettowin tebinowa, ween tiabwatunzik Kitche Manito kuhgenowishkéá, ōnje ká otabwatunze ekettowin Kitche Manito gá iekettót tuzzhemát Oguisun.

11 Me o-o ekettowin Kitche Manito gá meninunk gágega bemátizzewin, o-o bemátizzit Oguisun ogegishkumine.

12 Ween ayáwát Oguisemá otáán bemátizzewin, ween ayáwásig Kitche Manitŋn Oguisinne ká otíáseen bemátizzewin.

13 Ono iuheen wazhebeumonuhgook keenowá tiabwatunag

**Kitche Manito Oguisun otuhnozowinink che kekandumag ayá-eyag gágega bemátizzewin konemá ketá tabwa-andám Kitche Manito Oguisun otuhnozowinink.**

14 Me o-o azhe tabwa-anemunk nandotumowungoon kago kemenigonán anandungin che meninunk.

15 Kekandumungoon uhnöndonunk nandotumungoon kago kekekandán iyáeyunk kago nandotumowungoon.

16 Oweuh aninne wábomát wekánisun mutcheizzhewabizze omutcheizzhewabizzewin nebowinewunzinik, oguh nundotumowán Kitche Manitön oguhmenándush bemátizzewin uhgew nabowinewunzinig omutcheizzhewabizzewinewá. Tubgomuhgut mutcheizzhewabizzewin uhnebowinewung, káween neendikitose che uhnumeatumink.

17 Kokkinná mutchetotumowin mutcheizzhewabizzewinewun, ánt mutcheizzhewabizzewin ká nebowinewunzenön.

18 Kekekanemánán oweuh Kitche Manitön wanje negit ká mutcheizzhewabizzisse, ween Kitche Manitön wanje negit kунwandán weow, macheizzhewabizzinidjin ká ningöt otátotágoseen.

19 Kekekandámin Kitche Manito uhtebaneminunk anego-quíag áke mutcheizzhewabizzewin ezhissin.

20 Kékekandámin Kitche Manito Oguisun takoshin gá meninunk nebwákáwin che kekanemung ween quiuk izzhewabizzit weowwinkdush ketiámin ween tiabwat Kitche Manito Oguisun, Jesus Christ me o-o quiuk Kitche Manitön giya gágega bemátizzewin.

21 Uhbenöcheitök metágwaetowik muzzineueensug. Amen.



## WIAHNEKA MAZANIEGUN JOHN GEOSHEBE-EGAT.

### CHAPTER I.

**OKEWANZE otoshebeumowán gá onábomint equa, giya onejánisun, ween siágeug quiuk, kagatdush káween neen atuh kokkinnágo quiuk kekandungig quiuk izzhewabizzewin.**

2 Quiuk izzhewabizzewin önje gagishkumunk keguh gegish-kámendush gágineek.

3 Sháwanjegawin keguh wejeigoon, giya inuhwandewin, Kitche Manito Osemá önje, giya Kitche Manito Jesus Christ Osemá Oguisun önje ; kagat Quiuk ságeittewin giya tabwawin.

4 Neenkitche pápenanim makowugwá keenejánisug quiuk izzhewabizzewát Osemá azhe gubgekiminunk.

5 Binná nöngum kekubquajemia equa, káween öshke guhgequawin ketoshebehmosinön gata guhgequawin kiut buhtuz-zhekumung che sáságeitteyunk.

6 Me o-o ságeittewin, kenopenutumowánán oguhgequawin; me o-o oguhgequawin azhe nündumun wiazhkut miáje gubgequang ketáwe nopenután.

7 Nebewá kagianizzidjig takoshinög ákeeng keche ekettowát Jesus Christ ká muhshe takoshinze, aninneeng che bezhe-nágoozit. Me 'ow kagianizzit giya Anti-Christ, (shànganemat Christun.)

8 Kunowábundizzök keche wuhnetosewunk uhokewin, me-nik gá ieendotumunk, quiuk tepáumátewin ónjitá keguhtiámin.

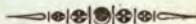
9 Ow wagwan giya mutcheizzhewabizzegwan ga tabwatunzik Christ oguhgequawin, kaween Omanitomisise: ween kanowan-dunk Christ oguhgequawin niyazh otiáwán Osemá giya Ogui-semá.

10 Oweuh otissig o-o gubgequawin betosig, kago peende-gunákan andáeyun, kago nuhnándotumowákan Kítche Manitón keche sháwanemigoot.

11 Nanándotumowinussittumowát Kítche Manitón che sháwanemigonit ototápenumowán ánínt omutcheizzhewabizzewin-ne.

12 Nebewá keweinin, káween keweoshebeumosinón maza-niegunink oshebe-egunábo ónje, ónje neendenandum keche be-otisinán che beguhnóninán osumeskezhik keche pápenanemoeyunk.

13 Gá onábumint keejzhán onejánisun ketuhnuhmikágög. Amen.



## NISSINK MAZANIEGUN JOHN GEOSHEBE-EGAT.

### CHAPTER I.

OKEWANZE otoshebeumowá Gaius, ween siágeug quiuk.

2 Siágeug, owushema neenduhpetandán eu andussink kago, che mennoizzhewabizzeyun, che mennobemátizzeyun, kechi-chágönk azhe mennoizzhewabizzit.

3 Neenkitche pápenanim ope wekánisemág buhmennotépá-jemót quiuk izzhewabizzewin gagishkumun, azhe mennoizzhewabizzeyun.

4 Me emá owushema ge pápenanemoeyán ope n'wándumán neenduhbenóche-emug quiuk izzhewabizzewát.

5 Siágeug, quiuk ketizzhewabiz, andotowutwá wekánisemág giya miátawizzidjig.

6 Otuzzhindánáwá ketizzhewabizzewin anumeawinink, wawane bemewenintwá quiuk keguh izzhewabiz:

7 Onje, Kítche Manito otuhnozowinink wanje miáchwá, káween kago ototápenumowáseen miátawizzidjig.

8 Ketábeendegunánánig uhgew towug anishanábog konemá ketáwetókámin quiuk izzhawabizzewin.

9 Neengeoshebeumowág anumesjig ; ween Diotrephe manwandunk we gitchetwáwizzit andusshewát ká kege peendegunigosenán.

10 Me eu ónje kishpin takoshinán neenguh kunwandán eu gá izzhawabizzit uhmutche tuzzheminunk mulchegegetowinun : ká azhe nianduhze ánuh ge mutchetuzzheminunk, ká uhpeendegunáseen ween tebinowa wekánisemág otónjeán giya anishanában che peendegunánit oságitchenázhowándush, uhnumeawegumigónk.

11 Siágeinuhgook, kago nopenutum kago eu mache izzhewabuk, quiuk izzhawabizzewin koshá nopenutumók ; ween manozhewabizzit, Kitche Manitón otinowamán ween macheizzhawabizzit, ká owábomáseen Kitche Manitón.

12 Demetrius kokkinná aninnewun omennotuzzhemigón, quiuk kagat mennotuzzhemán neenekandámen quiuk mennozshewabuk.

13 Bátienut wáoshebeumán, káween koshá oshebe-egunábo, giya megwun neenguh ióseen che oshebeumonán.

14 Wiebuh keguh bewábomin anosumeskezhik guhguhnonitoyunk. Máno keguh innuhwandein ; uhnumekowik ketinowamáguninánig otuhnozowinewán.



## JUDE GEOSHEBE-EGAT.

### CHAPTER I.

JUDE, Jesus Christ obumetangunemun, James wekânisun, otoshebeumowân uhnew shâwandâgoozidjig Kitche Manilo Osemâ ònje, kanowaneminjig Jesus Christink gâ nundominjig.

2 Mâno keguh shâwandâgoozim, innowandewinink sâgeitte-winink âpiche.

3 Siâgeinuhgook, ope wazhebeumonuhgook wawane tuzzhindumink ònjittâ bemâtizzewin, enandâgwut keche oshebeumonuhgook, che guhgâzominuhgook, wawane keche megâzoeyug mushkâwandumowin ònje ningõtink gâ menintwâ anumeâjig.

4 Ahnint aninnewug gemûch peendegaotawug, uhgew naweshâ ge onuhginjegâzobuneeg keche banâtizzewât, waomantomisigook aninnewug, uhgwakenumowât Kitche Manito oshâwanjegawin wenizzewinink, uzzhâgonwatumowât onezheka Maniton, Kitche Manito giya Kekitche Manitomenân Jesus Christ.

5 Eu ònje keguh mikwandumoninenim, ânuh ningõtink kegeh kekandânâwâ o-o, Kitche Manito ope gebemâjeât anishânâbat âkeeng Egyptink, nââgutçhdush oge banâjeân uhnew tabwuntuningoon.

6 Giya omezhinowamun uhgew gâ kunowanduhzigook netan gâ ezhe buhgitenintwâ, uhgew gâ nuhgutungig tebinowa otoduhnukewinewâ, otâpiche kunwanemân uhtâkobizzonit kushkedibikutônk nânâzh e-e kitche kitche tebâkonegawegezhiçhuk.

7 Tebishko Sodom giya Gomorrha, otanowun giya aenâbungogin, ubhugitenumowât weowewân bisshegwâtizzewinink, uhnopenutumowât miâtâwutitik weyâs, negân owâbunduhâga ezhe kuhgwâtuhgitonit mutche ishkota ònje.

8 Uhgew giya aenâbungig, owenetônâwâ weyâs, oshebeogandânâwâ keche tebanemintwâ omutche tuzzhemâwân nââgâ nizzinidjin.

9 Michaeldush kitche mezhinowa ope kakândewât Mutche Maniton, (otuzzhindânâwâ Moses weow,) kâween ogemutche guhnonâse, eketto atuh, Kitche Manito keguh genthumâg.

10 Uhgewdush omutche tuzzhindânâwâ e-e kakanduhkew onodush iuheen kakandumowâjin tâbishko âwaseink, ono òjeen ònje banâjeittezowug.

11 Tuhsuhnâgizzewug uhgew! Cainun azhânit ezhâwug, penutanâwâ Balaam omâzheninewugizzewin che tebâumâg wizzewât, banâtizzewug Core omutchegegetowinink.

12 Ketuhgizzewug keweekoongawinink keskeshawitawinink, ope wâjeweokoonganikwânin, uhshundizzewât òjeen

jissigwá : ánuhqutón nebe anduhgoosinók, puhbámáunk notin ónje ; metigóg uhmenewewát naboquatagin, uhmenewewisigwá nezhink nebowug, moniegázowug ojebekáwewát ;

13 Uhmütwaaskáwát tegowug kitchegumeeng, uhhbetawetowát tebinowa otuhgutchewinewá ; wanissingig uhnungwug, uhgew kanowandumowinjig makuttawág kushkedibikut gágineek.

14 Giya Enoch neezhwáswa Adam ónje ogetebátótánun onó eketónk, Kítche Manito tuhkoshin mámowy metáchink metoswák anumeanidjin,

15 Keche tebákonát kokkinná keche kekandumowintwá kokkinná ulgew waomanitomissigwá otinuhnokewinewá manito uhnokewinewunzenók, giya omutchegegetowinewá, eu waomanitomissigook mutcheizzhewabizzidjig uhgemutche tuzzhemint.

16 Me uhgew nanáwudjemojig, uhnopenuttumowát tebinowa otenandumowinewá ; otonewán gegetomuhgutinewun kítche muhmecháq gegetowinun, owushema otubpetanemáwán ánit aninnewnn uhwánutinit ónje.

17 Siágeinnuhgook, kunwandumók ekettowinun Kekítche Manitomenán Jesus Christ anonájín gá ekettowát kiut ;

18 Gá ezhe weendumonágwá tuhtáwug ga pápenótungig squách uhgew ónjittá ga n'wápenutungig tebinowa onáгуттуwandumowinewán manitowunzinik.

19 Uhgew uhmewug uhgew bakánitójig weowwewán, weyásemá enandumowin azhewabizzidjig, ká Ochichágozewug.

20 Keenowádush, siágeinnuhgook, söngetóg keowwewán kemushkáwandumowinewáng, uhnumeáng Kítche Manito Ochichágonk,

21 Kunwandumók keowwewán Kítche Manito oságe-ewawinink, nandowábundumink Kekítche Manitomenán Jesus Christ osháwanjegawin che gágega bemátizzeyag.

22 Sháwanemikóg ánit uhpukánitóng :

23 Ahnintdush bemájeikóg sagizzewin ónje che ságitche wekobinagwá ishkotang ; uhsheengandumink kagat buhbeenzikowágun uhgetuhgág oweyásemá ónje.

24 Nóngumdush ween kashketót uhkunwaneminág che pongeshinzewag, ween gashketót che beninág ningótono keche igosewag anosumeet okitchetwáwizzewinink kítche pápenanemowinink,

25 Ween atuh nabwákát Manito gá Bemájeinunk, ween tuh kitchetwáwizze che tebákonegat, che ogemákundunk, che mushkáwizzit nóngum giya gágineek. Amen.

# JOHN OWAWBUNDIEWAWIN.

## CHAPTER I.

JESUS CHRIST owábundiewawin, eu Kitche Manitōn gá menigoot che wábunduhát otoskenegamun iuheen wiebuh ga izzhewabukin; uhnokedush otuhnonán omezhinowamun che weendumowánit otoskenegamun Johnun :

2 Ween okunwandán (otoshebeán) Kitche Manito odikittowin, giya Jesus Christ omushkáwegeezhwawin, kokkinná giya iuheen gá wábundungin.

3 Tuhsháwandágooze ween ga kuhnowábundunk, tuhsháwandágoozewug giya uhgew bazindungig, ekettowinun ono maza-niegunink kishpin kunwandumowát ono iuheen wazhebe-egátágin : ōnje gezhigut bazhew che ochichesag.

4 JOHN otoshebeumowán názhwáswawánuhgizzidjig anum-eájig Asiaink : Keguh sháwandágoozim, giya innowandewia dush ween ōnje nongum wiáwit, ween gá áwit, ween giya ga áwit ; giya názhwáchejig Ochichágomág anosumisunik onámátábewin ayájig ōnje ;

5 Giya Jesus Christ ōnje ween nabwákát quiuk tabwat wátokázót, netam gá negit nebowinink, ween wagemákundowát kitche ogemán ákeeng. Ween siágeinunk, uhkeseábáwotununk tebinowa onisqueem ōnje,

6 Ween kege ogemáweigonán, giya che sáságewinunk Kitche Manito giya Osun ; ween ga kitchetwáwizzit ápiche ga ogemáwit gágincek. Amen.

7 Binná, takoshin magwa ánáqutōnk ; andussink oskezhikomá tuhwábomá ; giya uhgew gá bulzhebhúwájig ; kokkinná bamátizzidjig ákeeng guhtuhmowewewug ween ōnje. Me ga izzhewabuk, Amen.

8 Neen Alpha, neen Omega, wiazhkut uhmájetáng giya uzeeshquátáng, eketto Kitche Manito, ween wiáwit, ween gá áwit, ween ga áwit ween miámowy Mushkáwizzit.

9 Neen John, kekánissewá, kitche kewaewá kotuhgizzewinink, giya Jesus Christ otogemáwewinink obeowinink, Minisink Patmos ezhenckátátag neendiánábut Kitche Manito odikitowin ōnje giya Jesus Christ omushkáwizzewin ōnje.

10 Ochichágománg neengeiá Kitche Manito ogezhigutomink neengenōndán kitche gegetowin neempikqunáng tebishko nōndágomutchehunink inwa,

11 Ekettōnk, neen Alpha, neen Omega, netam giya squách: wiábundumun, oshebeun maza-niegunink, ezhenizzhubumow názhwáswawánuhgizzidjig anumeájig Asiaink ayájig : Epa-

susink, Smyrnaink, Pergamosink, Thyatiraink, Sardisink, Philadelphiaink, giya Laodiceaink.

12 Neengegwaketádush owewábundumán e-e ganonigoeyán. Ope gá gwaketáyán, neezhwáswa ozáwá shoneá wásákoninjegunátigón neengewábundánun ;

13 Nowwiuhedush neezhwáswa wásákoninjegunátigón oweuh Aninne Oguisun azhenágoozit ezhenágooze; buhbeenzikowágun otuhgwin ozitáng uhquagutinne, guhkitchepizzo okákegunink ozáwá shoneá kitché pizzoon.

14 Oshtegwán wehizzissun mánishtánish obowi-ink ezhewábishkánewun gonink ezhewábishkáne; oskezhikón misqukkuna ishкотang ezhenágwutinewun ;

15 Ozáwábekónk ezhenágwutinewun ozittun, tebishko chiágetagin kitché ishкотang; otinwawin matwáskágin iwawane.

16 Ogitcheníkáng otuhkonán neezhwáswa uhnungwun: etowábetáyáne uzshowweshk wanje ságaumomuhgutinik otónink; oskezhigónkdush gezis ápiche ságásegat me azhenágoozit.

17 Wiábomugdush ozitáng neembongeshin tebishko nabógin. Neendángenikdush ogitcheník, neendigdush, kago sagiz-zekan; neen netam giya squách :

18 Neen 'ow Bamátizzit neendow, giya 'ow gá nebót; binádush neen gágega bemátiz, Amen; neen neendíanun ápápegiegunun Mutche Manito uzziát giya nebowin.

19 Ozhebeun menik iuheen wiábundumun iuheendush nón-gum ayágin giya iuheen náágutch ga iágin ;

20 Kiátukin iuheen wiábomudjig neengitcheníkáng, giya neezhwáswa ozáwá shoneá wásákoninjegunátigón. Neezhwáswa uhnungwug me uhgew mezhinowag neezhwásawán anumeájig; neezhwáswa wásákoninjegunátigón me neezhwás-wán anumeájig.

## CHAPTER II.

OZHEBEUMOW 'ow mezhinowa ayát ningótwawán anumeájig Ephesusink; Ween takonát neezhwáswa uhnungwun ogitcheníkáng, eketto ono iuheen, ween bamosat nowwiuhe neezhwáswa ozáwá shoneá wásákoninjegunátigón ;

2 Neenkekandánun ketubnokwinun anuhnokoyun, kebeowin azhe kushketosewun che muhmázhetoyun uhgew macheizhewabizzidjig; kege kuhgwadebanemáwág uhgew anoninjig neendáwemin aketojig, kádush ween áwissewug; mikkowáwug uhgughgenowishkewát ;

3 Kege kuhgwátuhgito, kege be, kege uhnoke neenduhnozo-win ónje, ká kege wunemikowwese.

4 Ningótonodush kewe-enin ónje kege nuhgután netam ke-ságe-ewawin.

5 Eu ónje kunwandun emá uhge pongeshinun, ánwanindiz-zoon, enubnokeen netam ketuhnokewinun, uhgamá keguh beo-táwin gazhetinna neenguh májetón kewásákoninjegunátik me-uhgwo ánwanindizzoyun.

6 Me o-o aseyun, Nicolaitanun otuhnokewinewán, kesheer-gandánun uhnew shàngandumánin giya.

7 Ween watowugát máno tuhñndum Ochichágwun anát anumeánidjin ; Ween anewishkunk neenguhmená che mejít gágega bemátizzewin metigün nowwiube Kitche Manito ogítogánink batuhkizzót.

8 Ozhebeumow 'ow mezhinowa ayát ningötawáwán anumeájig Smyrnaink ; Me ono iuheen aketót Netam giya Squách weega nebót, bemátizzedush ;

9 Neenkekandánun ketuhnokewinun kesuhnágizzewinun ketemágizzewin (kewánuttizdush ween,) neenkekandánun omutchegegetowinewán uhgew neen Jewew aketojig, kádush áwissewug, Mutche Manito otuhnumewegumigönk wetokázowug.

10 Kago gotunkan ono iuheen ga önje kotuhgitoeyunin : biná, Mutche Manito ánint keguh kepáquogowá, che kubgwadebanemigoeyag, metoswogwun keguh kotuhgandán, mushkáwegábowik nanázh nebowin, keguhmenin wewoquán bemátizzewin.

11 Ween watowugát, máno tuh nñndum Ochichágomá anát anumeánidjin, ween anewishkunk káween tuhwesuhganduhze áneka nebowin.

12 Ozhebeumow 'ow mezhinowa ayát ningötawáwán anumeájig Pergamosink ; Me ono iuheen ekettót wuhow ayát átowábetayánik uzshowweshk ;

13 Neenkekandán ketuhnokewinun, giya andáyun emá Mutche Manito onámátábewinink, kemushkáwemeenjimenun neenduhnozowin, káween kegeágonwatunzeep nemushkáwandumowin, káween pápish ono gezhigutön magwouh Antipas uhgensint magwaiuhe keenowá Mutche Manito uzshíát.

14 Pungee neendíanun iuheen wáeninán, önje ánint iáwug keenowá tabwatungig Balaam oguhgequawin, ween gá guhgekemát Balakun keche oppuhgitowát bezogashinowin anosumewát Israel onejánisun, che mejewát iuheen siáságewinintwá muzzininneeg, che bisshegwátizzewátdush.

15 Giyadush ánint iáwug tiabwatungig Nicolaitanug oguhgequawinewá, eu shàngandumán.

16 Ahnwanindizzoon ; uhgamá gazhetinná keguh beotisin neenguhmegánigowág neenduzshowweshk neendonink ayág.

17 Ween watowugát, máno tuh nñndum Ochichágomá anát anumeánidjin : Ween anewishkunk neenguhmená che mejít kiátuk manna, wabishke asin neenguhmená, uhsineengdush Osbke onozowin oshebe-egáta, eu oweuh aninne kakanduhzik me-atuh 'ow márint.

18 Ozhebeumow 'ow mezhinowa ayát ningötawáwán anumeájig Thyatiraink ; Me o-o aketót Kitche Manito Oguisun, ween waskezhigoot tebishko misquhqunag ishkota azhenágwutiniik, ozítun ozáwábekönk azhenágwutiniik ;

19 Neenkekandánun, ketuhnokewinun, keshawátizzewin, kemushkáwandumowin, kebeowin, ketuhnokewinun ; squách

dush owushema menik kege enuhnoko menik netam gá enuhnokyun;

20 Pungee iuheen neendíanun wáeninán, ōnje máno ketenamená 'ow equa Jezebel ōnwáhega equa anwátunk weow che bisshegwátizzewát giya che sáságewinát muzzinineen.

21 Neenge mena che ánwandizzōt obisshegwátizzewin, kádush ween we ánwandizzose.

22 Binná nebágunink neengun oppuhgená, 'uhgewdush wáje-bisshegwátizzemájig kitche kuhgwátuhgittowát neenguh totowág kishpin ánwandizzosigwá.

23 Neenguh nissemán onejánisun nebowin ō je; kokkinná anumeájig oguh kekandánawá neen áweyán nandonaegayán, ábetowinun giya otaink: kokkinná andussheyag keguh ezhe menimigo aezhewabuk ketuhnokewinewán.

24 Ketenindush keen, giya ánint Thyatiraink ayájig, menik ayásigwá oguhgequawin, menik kakandzhikwá Mutche Manito aquanduínát, aketowát; káween puhkán pemewunán keguh wewi-issinonim:

25 Eu ayáyun gezhá mushkáwemeenjimenun nánázh che tukshinán.

26 Ween anewishkunk, kunwandunk neendunokewinun nánázh waquiág neenguhmená mushkáwizzewin uhnewishkát bamátizzinidjin;

27 (Oguh ogemákundowán pewábeek osuhkáoon ōnje; tebishko wábegunne otossowin bwápokosingin me ga popokoshinowát,) tebishko nōs gá ezhe mezhit.

28 Neenguh mená wábun uhnungwun.

29 Ween watowugát, máno tuh nōndum Ochichágomá anát anumeánidjin.

### CHAPTER III.

OZHEBEUMOW 'ow mezhinowa ayát ningōtwawán anum-eájig Sardisink; Ween neezhwáswa Kitche Manito Ochichágwun giya neezhwáswa uhnungwun ayáwát, me o-o aketōt, neenkekandánun ketuhnokewinun; nozowin ketián bemátizzeyun, kenibdush ween.

2 Uhkowábig, mushkáwetōn iuheen ashkoonegátagin, wia-showwissingin che nebomubguk: káween nemikkunzenun ketuhnokewinun quiuk che izzhewabuk anosumeet Kitche Manito.

3 Kunwandun eu ōnje o-o azhemenigoeyun, azhe nōndumun, mushkáweminjemeen, ánwandizzoon. Kishpin uhkowábizzisewun keguh otissigōn ope ananduhzewun che otissinán.

4 Punge onozowinun ketiánun Sardisink ōnje wánusinig beenzikowágunewán, neenguhwetosamigōg wábishkizzewinink, ta apetandágozewug.

5 Ween anewishkunk wiábishkequtinik beenzikowágun oguhuhgwin, ká neenguhgeseumowáse bemátizze mazaniegunink, neenguh weendumowán otuhnnozowin Nōs anosumeet, anosumewátidush omezhinowamun.



6 Ween watowwugát máno tuh nõndum Ochichágomá anát anumeánidjin.

7 Ozhebeumow 'ow mezhinowa ayát ningõtawawán anumeájig Philadelphiaink ; Ween azhewabizzit, ween tiabwat, ween David otábápegiegun ayát, ween biákinuuk, kádush oweuh aninne otá kepaqunze, eketto ono iuheen ;

8 Neenkekandánun ketuhnokewinun ; binná neengebákindsitõn ishquándam anosumeyun, ká oweuh aninne otá kepaqunzeen, kitche agásenut kemushkáwizzewin, kege kunwandán neendikittowin, ká kege ágoonwatunzeen neenduhnozowin.

9 Binná uhgew wátokázójig Mutche Manito otuhnumeawinink, uhgew neen Jewemin aketojig, kádush ween áwissewug, uhgughenowishkewug ; neenguhtotowág keche be ochicheengwunitók wá anosumeun kezitáng oguh kekandánawá uhságenán.

10 Onje kege kunwandán neendikitowin neembeowinink, me giya neen ga ezhe kunwaneminán e-e tebiegun kuhgwadebanindewin, ga takoshinomuht kokkinná ákeeng che kuhgwadebanemintwá kokkinná ákeeng andánuhkejig.

11 Binná, gazhetinná neenguh tuhkoshin : mushkávemeenjimenin eu ayáyun, kago oweuh aninne keguh muhkumigoose kewewoquán.

12 Ween anewishkunk, neenguh totowá che suhkáágunewit Nemanitõm otuhnumeawegumigõnk, ká minowá tuh sáágupze : neenguh ozhebeán Nemanitõm otuhnozowin weowwink, azhe-nekátanik giya Nemanitõm ototunuh, óshke Jerusalem, eu gezhigõnk gá be õnje názhuhkeeg Kitche Manito uzziát õnjemuhtguk, giya neendõshke uhnozowin.

13 Wpen watowugát, máno tuh nõndum Ochichágomá anát anumeánidjin.

14 Ozhebeumow mezhinowa ayát ningõtawawán anumeájig magwa Laodiceanug ; Amen, nabwákát quiuk tabwat, wiazkut miájetáng kokkinná kago Kitche Manito gá ozhetõt eketto ono iuheen :

15 Neenkekandánun ketuhnokewinun, ká ketuhkizzose ká giya kegezhisose, ápadush tuhkizzoeyun gamá kezhizzoyun.

16 Onje punge uhgezizhoeyun, ká ketuhkizzose, ká giya kegezhizose, keguh shishbukowánin neendõnik :

17 Onje kedikit, newánutiz, nebewá neendia onokájegun, ká kago neennundowanduhzeen ; ká kekekanduhzeen nisshewuhnatizzeeyun, ningõt inábuhtizzissewun, katemágizzeyun, kuhgebeengwayun, pingwoshshágitteyun :

18 Keguhgázomin che gishpinuttoweyun ozáwá shoneá ayáyán gá kuhgwadebandumink ishkotang, ketá õnje wánutiz, giya wábishke beenzikowágun konemá ketá uhgwin, águtche win kepingwoshshágittewin che nágwussinók ; pemetawinun keskezhigõn mushkeke bemeta, keche wábeyun.

19 Menik ságeugwá, neennuhbeekinág neembuhshunahwág ; eu õnje, ángwámizzig, áwanindizók.

20 Binná, ishquándang nenebow, pápáguquegayán : kápa

oweuh aninne nõndunk neendinwawin, pákindanunk ishquándam, neenguh beendega neenguh wetopomá giya ween neenguh wetopomik.

21 Ween anewishkunk, neenguh mená keche wetuhbemit nenámátábeWINink, tebishko azhe uhnewishkumán, nenámátábdush máMowY Nõs onámátábeWINink.

22 Ween watowwugát, máno tuh nõndum Ochichágomá anát anumeánidjin.

## CHAPTER IV.

GAH eeshquá izzhewabuk neendená, binnádush, ishquándem ubbákindásink gezhigõnk ; netam inwawin nõndumán, qundigo nõndágomutcheGUN anwat uhguhugubnozhit ; eketto, omá beezhán, keguh wábundubin iuheen nágutçh ga izzhewabukin.

2 Bábegadush igo Ochichágománg neengeiá : binná, námátábeWIN gezhigõnk áta, bazhek námátábe námátábeWINink.

3 Ween námátábit tebishko jasperink che kunowábomint, giya sardine ásin, onuhgwándush gewetásin námátábeWINink, emeraldink ezhenágwut.

4 Gá gewetáiuhe námátábeWINink neezhtunnuh usshenewin námátábeWINun ; námátábeWINinkdush neezhtunnuh usshenewin okewanzeug newábománg, uhnámátábeWát, wábishkekoniaWug ; ozáwá shoneá owewoquánun agowájin Oshtegwánewáng.

5 NámátábeWINink ságaumomuhgütõn wásumowinun, uhne-mikewunk giya inwawinun. Neezhwáswa wásákoninjegun biakunawun anosumisink námátábeWIN, me uhgew neezhwáswá Kítche Manito Ochichágwun.

6 Anosumisink námátábeWIN áta kago kítcheGumme wásachegunábeek muskáziswábeekõnk ezhenágwut : nowwiuhedush námátábeWINink gewetáiuhe giya námátábeWINink, newin áwawaseug mooshkenanewun oskezhigowán anosumewát giya otish-quíámewáng.

7 Netam áwase misshebezheeng ezhenágooze, ánekáçhdush áwase, pezhekeens ezhenágooze, akonissewát áwaseug anineeng enutangwa, akonewewát áwase babámisat megize ezhenágooze.

8 Kokkinná newin áwaseug naningõtWáso ningwegunawug gewetáiuhe ; mooshkenawug oskezhikowán beenjinnuh ; ká unwabesewug gezhigutinik giya dibikutinik ekettowát menno-izzhewabizze, mennoizzhewabizze, mennoizzhewabizze Kítche Manito ween máMowY Mushkáwizzit, ween gá iát, nõngum ayát, ga iátDush.

9 Ope uhgew áwaseug kítchetwáweáwát, ope kache apetane-máwát ope megwetçhenáwát, ween námátábit námátábeWINink, ween giágega bemátizzit ; neezhtunnuh usshenewin okewanzeug pongeshinõg anosumuhbit uhov námátábit námátábeWINink, otuhnumeatowáwán uhnew giágega bemátizzinidjin, otuhpuh-gitõnÁwán owewoquánewán anomisink, ekettowug,

11 Kekítche apetandágooze, Kítche Manito, che kítchetwá-weigoyun, apetandágoozewin mushkáwizzewin, õnje kee



ozhotosyun kokkinná kago, keea kemennowánegoozswin was-  
je ozhichegátáq.

## CHAPTER V.

NEENGEWAWBOMAHDUSH ogitchenikáng námátábin-  
idjin námátábewinink mazaniegun ozhebe-egátáq anámiube  
giya ogitcheiube, neezhwáchink uhgokewusegáta uhgokewu-  
segunun.

2 Newábomán mashkáwizzinidjin omezhinowamun, gegeto  
anegók : owanan tiapetandágoozit che bákinunk mazaniegun,  
che bokobetót 'zbekewusegátáq?

3 Ká oweuh aninne gezhigónk, giya ákeeng, giya anámuh-  
kumink, mikowáse, keche ta apetandágoozit keche bákinunk  
mazaniegun, giya che kunowábundunk.

4 Neenge kitche mowwedush, ánga ká oweuh aninne miko-  
wáse che bákinunk giya che uhgindunk mazaniegun, giya che  
kunowábundunk.

5 Bazhek okewanze neendig, kago mowwekán, binná mis-  
shebezhe ningótawánuggizzidjig Judaug, David 'zhozhebe-  
káwit, ween mushkáwizze che bákinunk mazaniegun, che bo-  
kobetót uhgokewusegunun.

6 Neengewábomá; nowwiube okewanzeug, mánishtánun-  
shans nebowwe, tebishko gá nissinjin, neezhwáchewun otakun-  
un, neezhwácheninewun giya oskezhigón, me neezhwáswa  
Kitche Manito Ochichágwun uhmáchenázho-óntwá mizzewago  
ákeeng.

7 Ween obeotápenán mazaniegun uzhotápenumowát ogitche-  
nikánink uhnew námátábinidjin námátábewinink.

8 Opedush watápenunk mazaniegun, newin áwaseug, giya  
ushenewin neezhtunnuh okewanzeug pongeshinóg anosumet  
mánishtánishans, andusshewát nónládgomutchegunun otianáwán  
giya ozáwá shoneá omotiápekónsun uhmooshkenawun manó-  
mágwukin, anumeájig otuhnumeawinewá ono.

9 Nuhgumowugdush óshke nuhgumón ekettónk, Keen keta  
apetandágooz che otápenumun mazaniegun che bákinumun  
'zhuhgokewusegátáq, ónje uhgenisgoyun uhge kishpinushe-  
yáng nayáb, kemisqueem ónje Kitche Manito che tebaneme-  
yumint kokkinná azheweenzhøjig, kokkinná anishanábag kok-  
kinná papuhkán anwájig, kokkinná anduswawánuggizzewát an-  
ámiube gezhigónk ;

10 Giya kege ozheimin che ogemáweyáng giya che sáságe-  
witchehawenineyáng Kitche Manito che tebanemeyumint, neen-  
guh ogemákundámin áke.

11 Neendenáb nenóndáwágdush nebewá mezhinowág, giya  
áwaseug giya okewanzeug uhgegetowát, gewetáiuhe námátábe-  
winink : andusshewát metáchink metoswák mametóswák ;

12 Ekettónk anegók uhgegetowát, manishtánishans gá nesint  
ta apetandágooze kecheiát mushkáwizzewin, giya wánutizze-  
win, giya megwetchewéitewin.

13 Kokkinná bamátizzidjig gezhigönk giya ákeeng, giya anámuhkumik, giya uhgew kitchegumink ayájig, kokkinná giya beenjeiue ayájig nenöndowág 'zhekettowát, tuhsháwan-dagooze, tuh kitche apetandágooze, tuh kitchetwáwizze, tuh kitche mushkáwizze, ween námátábit námátábewinink, giya mánishtánishans gágineek giya gágineek.

14 Náwidjigdush áwaseug Amen, ektettowug. Ashenewid-jig neezhtunnuh okewanzeug pongeshinög uzzhuhnumeatowát uhow giágega bemátizzit gágineek.

## CHAPTER VI.

NEENGEWAWBOMAH mánishtánishans biákinunk bazhek uhgokewusegun, nenöndándush kago uhmutwawag uhnemikeeng inwawag, bazhekduhsh náwidjig áwaseug ektetönk, bewábundun.

2 Binnádush, newábomá, bazhek wábishke bazhekokashe : 'owedush bamomigoot metigwábeen otuhkonán ; owewoquándush mená, ságáumdush uhnewishkunk, giya keche uhnewishkágat.

3 Opedush biákinunk wiánekasin uhgokewusegun nenöndowá ánekach áwase 'zhekettöt, bewábundun,

4 Minowá bazhek bazhekokashe ságám miskooze ; mushkáwizzewindush mená uhow bamomigoot keche ikkoonunk inuhwandewin ákeeng ; keche nesitewát mamashqut : kitche uzzhowweshkdush mená.

5 Opedush biákinunk ako nissink uhgokewusegun, nenöndowá ako nisewát áwase uzzhekettöt, bewábundun. Binná newábomá muhkutta bazhekokashe ; weendush 'ow bamomigoot tebábeeshkochegunun otuhkonán oninjeeng.

6 Nenöndowá nowwiuhe newewát áwase uhmutwa ektettöt, ningo tebiegun puhquazhegun mámasqut bazhek shománeka, nisso tebiegundush squazhishshug, bazhek shománeka ; ángwámizzin, kago banájetokan pemeta giya shomenábo.

7 Opedush biákinunk eu akonewink uhgokewusegun, nenöndowá akonewewát áwase 'zhiekettöt, bewábundun.

8 Neendenáb, neengewábomádush nagwazit bazhekokashe : onozowindush uhnew bamomigoot nebowin, mutche ishkotadush onopenuhigön : mushkáwizzewindush mená keche ábetá minowádush usshe ábetá menik che uhnewishkunk áke che nieshe-wat uzzhowwesik önje giya buhkuttawin giya nebowin, giya áwaseug ákeeng önje.

9 Opedush biákinunk ako nánunink uhgokewusegun, neengewábomág anámuhiue sáságewitchegun uzzhutttag ochichá-gowán uhgew Kitche Manito odikitowininne nasigoojig giya ektettowinun tiabwatumowájin önje.

10 Anegök ázhequawug, ektettowug, áneen ope Kitche Manito manoizzhewabizzeyun, tabwayun, ga tebákonegayun, che buhshunzhaogoyun uhgew ákeeng andánuhkejig nemisqueme-nán önje ?

11 Wábishke beenzikowágunun menáwug andushewát; enáwugdush tuh unwabewug kayábe wanebeek, nánásh weej-uhnoketáguneninemewán, giya wekánissewán keche nesintwá tebishko weenowá giya gá azhe nesintwá.

12 Neenedená ope biákinunk ako ningótwáchink uhgokewusegun binnádush áke kitché nulningishká; gezisdush kitché muhkuttawizze tebishko muhkuttawaginónk obewiyum gá ónje ozhichegáta, libbeke gezisdush misqueeng ge ezhenágooze;

13 Uhnungwugdush, ishpepink pongeshinóg ákeeng, tebishko kitché shomenátig azhe pongesink shomenun, ope gwashquáshidjin kache notingin.

14 Gezhiكدush májamuhgut tebishko mazaniegun tatebishkágín; kokkinná wudjewun giya menissun ningooche azhe bejenishkúwun uzshiágebun.

15 Ogemágdush ákeeng, kitché apetanágoozidjig aninnewug, giya wianutizzidjig aninnewug, kitché menisseno ogemág, kitché mushkávizzidjig aninnewug, kokkinná giya awakánewidjig kokkinná giya tabanindizzojig gázowug wáweembápekanink ázhebekónk.

16 Otitánawán wudjewun giya ázhebekón buhtuhgwooshk-kowissináng gázheshináng che wábomiseumint uhow námátábewinink námátábit, onishkátizzewindush Mánishtánishans:

17 Kitché apetanagwuk gezhiguk onishkátizzewin tuhko-shinomuhguk, owwanan ga kushketót che nebowwit?

## CHAPTER VII.

GAH eeshquá izzhewabukdush ono iuheen, newin mezhinowag newábomág nebowwewug aeeshquaiuhe ákeeng, uhmeenjimenumowát náwingin notinún ákeeng, keche notinziók ákeeng, kitchegumeeng, giya káween, giya ningooche metigónk.

2 Newábomá minowá bazhek mezhinowa unne ómbishkát wábuónk ónje, uzshiámowát Giágega Bemátizzit Kitché Manito otuhkokewusegun: anegókdush ázhequa uhguhnonát uhgew newin mezhinowan gá meninjig che banájetowát áke, giya kitchegume.

3 Otinándush kago banájetokago áke, giya kitchegume, ká giya metigóg, pánemá geuhgokewuswungidwá ogutigowáng Neenkitche Manitomenán otoskenegamun.

4 Nenóndowágdush uhgew akokewusegázojig ningótwák usshe nemetunnuh usshenewin tusso metóswák uhgokewusegázowug Israel onejánisun.

5 Judainkdush ningótwawán, metoswa ussheneezh tusso metoswák uhgokewusegázowug. Reubeninkdush ningótwawán, metoswa ussheneezh tusso metoswák uhgokewusegázowug. Gadink ningótwawán, metoswa ussheneezh tusso metoswák uhgokewusegázowug.

6 Aserink ningótwawán, metoswa ussheneezh tusso metoswák uhgokewusegázowug. Naphtthaliminkdush ningótwawán, metoswa ussheneezh tusso metoswák uhgokewusegázowug. Ma-

nassesinkdush ningŭtwawân, metoswa ussheneezh tusso metoswâk uhgokewusegâzowug.

7 Simeoninkdush ningŭtwawân; metoswa ussheneezh tusso metoswâk uhgokewusegâzowug. Leviinkdush ningŭtwawân, metoswa ussheneezh tusso metoswâk uhgokewusegâzowug. Issacharinkdush ningŭtwawân, metoswa ussheneezh tusso metoswâk uhgokewusegâzowug.

8 Zabuloninkdush ningŭtwawân, metoswa ussheneezh tusso metoswâk uhgokewusegâzowug. Josephinkdush ningŭtwawân, metoswa ussheneezh tusso metoswâk uhgokewusegâzowug. Benjamininkdush ningŭtwawân, metoswa ussheneezh tusso metoswâk uhgokewusegâzowug.

9 Opedush o-o gâ eeshquâ izzhewabuk, neendenâb, binnâdush kitche nebewâ anishanâbag kâ oweuh aninne tâ kushketose che uhgemât, kokkinnâgo papuhkân azheweenzhojig, nanningŭt ota, uhnŭch papuhkân anwajig nebowwewug anosumisink námátâbewin anosumeedush mânishtânishans, owâbishkânik obeenzikowâgunewân uhnebeeshun otuhkonânâwâ oninjewâng;

10 Ahzhequawugdush anegŭk ekttowug, 'shâwandâgooze-win Kekitche Manitomenân ween námátâbewinink námátâbit, giya mânishtânishans.

11 Kokkinnâ mezhinowag gewetâiuhe nânebowwewug námátâbewinink giya okewanzeug giya newin âwaseug pongeshinŭgdush oskezhigowâng obeenzikowâgunewân otuhnumeatowâwân Kitche Manitŭn.

12 Ekettŭnk, Amen: tuhshâwandâgooze, tuh kitchetwâwizze, tuh nebwâkâ megwache-enint, tuh mennoizzhewabizze, tuh mushkâwizze, Neenkitche Manitomenân gâgineek. Amen.

13 Bazhek okewanzedush nuhquatum neendig: owwananug uhgew wâbishke beenzikowâgunun agwidjig? âneende wanjebâwât?

14 Neendenâdush, neendogemâm, keen kekekandân. Neendigdush, me uhgew kitche kuhgwâtuhgitowinink bubŭnje sâgâungig ogegesebeginânâwân obeenzikowâgunewân uhgewâbishkâtowât Mânishtânishans omisqueemink.

15 Me wanje iâwât anosumisink Kitche Manito onámátâbewinink, otuhnumeawegumigŭnk: ween námátâbit námátâbewinink oguhwejewân.

16 Kâween minowâ tuh buhkutasewug, kâ minowâ tuh gâshkuhnâbâgwasewug; gezissŭn kâween minowâ oguh bonesundâgosewân, kâ giya kago gezhetag.

17 Mânishtânishans nowwiuhe ayât námátâbewinink oguh bimussahmân, oguh ezbe suhgâbeginân mokidjewun-nebegŭnk gâgega bemâtizzewin nebe, Kitche Manito oguh gâsezebeen-gwanân osebeengoone oskezhigonink.

## CHAPTER VIII.

OPEDUSH biâkinunk ako neezhwâchink uhgokewusegunun, kitche pezân âta gezhigŭnk, âbetâ tebiegun meenk.

2 Newábomág neezhwáswa mezhinowag uhnebowewát Kitche Manito neezhwáswa nõndágomutchehunon menáwug.

3 Minowá bazhek mezhinowa be-ezhá benebowe emá sásagewitchehun ukko uzzhuttag, otuhkonán ozawá shoneá otosowin; nebewádush weengwuskwusegun mená, che sáságewitchegat, mámwoy otubnumeawinewung kokkinná anumeájig, ozawá shoneá otosowin sáságewitchehun uzzhuttag anosumisink námátábewin.

4 Uhpqhuanag weengwuskwusegun me e-e boweweendunk anumeájig otubnumeawinewán mezhinowa oninjenink õnje õm-bishká anosumeet Kitche Manito zhezhamuhgut.

5 Mezhinowadush ototápenán weengwuskwusegun otosowin, omooshkenatõn ishkota sáságewitchehun uzzhuttag õnje, otuh-puhgitõndush ákeeng, medush inwawinwinun uhnemikewun, wásumowinun, giya áke nuhningishká.

6 Názhwáchejigdush mezhinowag neezhwáswa nõndágomutchehunon takonungig, kezhetáwug we nõndágomotowát.

7 Netam mezhinowá nõndágwitõt, mikquumenánewun, mámwoy ishkota misque genigowesin, ákeengdush oppuhgitche-gáta; akonisewát metigõg chágizzowug, kokkinna wazawush-quágin muskoosewun chágitawun.

8 Wiánekashkágdush mezhinowa nõndágwitõn, kitche wudjew chiágetagin ezhenágwut kitchegumeeng apuhgitõng: áníntdush kitchegumme misqueeng, ezhenágwut.

9 Akonisewátkush bamátizzidjig kitchegumeeng nebowug; akonisewátdush nábequánun banátutõn.

10 Akonisewátdush mezhinowa nõndágwitõn, kitche uhnung-dush gezhigõnk õnje pongeshin wásákominjegunink ezbe bish-kuhna, ánínt sebewun pongeshin giya mokidjewun-nebegõn nebeen.

11 Wesuhgebug ezhenekázo 'ow uhnung: áníntdush nebe me azhe wesuhgunk, nebewá aninnewug nebowug eu õnje nebe uhwesuhgunk.

12 Ako newewát mezhinowagdush onõndágomotõn, ánínt-dush gezis banátizze, ánínt e-e giya tibeke gezis, ánínt giya uhnungwug, me ánínt azhe kushkedibbuk, ánínt e-e gezhigut, ká gewásayásinõn, ánínt giya tibikut.

13 Neendenábdush nenõndowádush mezhinowa pemissat nuh-nuhgezhik anegõk uhgegetõt eketto, tuh suhnágizzewug, tuh suhnágizzewug, tuh suhnágizzewug, ákeeng banátizzidjig uh-gew niswa mezhinowag kayábe ga nõndágomutchehajig õnje.

#### CHAPTER IX.

AKO nánunewátdush mezhinowa onõndágomotõn, newábo-mádush uhnung ákeeng pongeshink gezhigõnk õnje: ábápe-giegundush oweembápeká ningooche waquiásinõk ween mená.

2 Obákenándush e-e weembápeká ningooche waquiásinõk; õnje puhquanadush emá weembápeká, tebishkogo uhpqhuanag ningekoovegunink; gezis giya nuhnuhgezhik kushkedibbekias uhpqhuanag e-e weembápeká õnje.

3 Magwa puhquanadush ōnje ságáumōg uhtisáwiasheug ákeeng : mushkáwizzewindush menáwug tebishko mutchekenábekōg ákeeng azhe mushkáwizzewát.

4 Enáwugdush keche banájelosigwá mezhuskeen ákeeng kokkinnágo washkegeenjin, giya oweuh metigūn ; uhgew atuh aninnewug Kitche Manito otuhgokewusegun ayásigūg oguhtigowáng.

5 Uhgew oge ezhe menáwug uhgew aninnewug, che nissigoosigwá, náno geziz atuh keche kotuhgeintwá ; okotuhgitowinewá tebishkogo mutche kenabeek takwumájin, aninnewun apetandágwut.

6 Ono gezhigutūn aninnewug oguh nundowábundánáwá nebowin, kádush oguh mikunzeenáwá : oguh nundowandánáwá che nebowát nebowindush oguh ozhemigūnáwá.

7 Bazhekokazheg gázhetáwájin owwe megázowát ezhenágoozewug uhtisáwiasheun, ōshtegwanéwáng ozáwá shoneá wewoquán ezhenágwutinewun, oskezhikowándush eninneeng entangawug.

8 Wenissisewán equa wemissisink ezbehágwutinewun, webetáwán mishebezhe webetáng ezhenágwutinewun.

9 Buhkákáquánun otiáwáwán pewábeko buhkááquánink ezhenágoozewun ; uhmutwa ángawát bazhekokasheeg nawninuhzhewáwájin owwe megázowát inwawanewun oningwegunewán.

10 Mutché kenabeko ozowáng ezhenágwutinewun ozowáwán, omushkáwizzewinewá ozowáwán tuhgone : omushkáwizzewinewá che wesuhgandumeáwát aninewug náno geziz.

11 Otogemámewug 'ow uhnew mezhinowakundunk weembápeká wiaquiásinók, otuhnozowin Hebrew inwawinink Abaddon ezhenekázo, Greek inwawininkdush Apollyon ezhenekázo.

12 Bazhek suhnágizzewin kuhbekōsa ; binná minowá neezh suhnágizzewun guttuh ochichesawun.

13 Ako ningūtáwáchwát mezhinowag onūndágwitūn, nenūndándush iawawin, náwidjig ashkunug ozáwá shoneá sáságwitchehun uzshutag ōnje,

14 Ughunonint uhow mezhinowa ako ningūtáwáchwát ween ayát nōndágomutchehun, ábuh náwidjig mezhinowag uhgew takobizzojig emá kitchesebeeng Euphrates.

15 Náwidjigdush mezhinowag ábiegázowug uhgew gázhetájig ningo tebiegun, ningo gezhik, ningo geziz, ningo kekenonowin, che nesáwát akonisewát aninnewun.

16 Anissisewát bamomegōojig mendisinoweninewug, neezhwák tusso metoswák, tusso kitchewák ; nenūndumdush andusshewát.

17 Me eu azhewábomugwá bazhekokasheeg uzzenábundmáng uhgewdush bamomigōojig ishkota buhkubaquánun otiáwáwán, giya Jacinth, giya wazhowásqkunag ōshtegwanéwáng bazhekokazheeg mishebezheeg ōshtegwanink ezhenágwutinewun, puhqana ishkota, wazáwásqbkunag ságitchebetane otonewáng.

18 Eu ōnje me akonisewát aninnewug nasigowát eu ishкота, puhquanag ozáwásqkunag ōnje siágitchebetanig otonewáng.

19 Omushkáwizzewinewáng otonewáng iáne giya ozowáwáng, ozowáwáng kenabekōng ezhenágwutinewun, mewun uhnew wásuhguhuhawájin.

20 Ahnintdush aninnewug uhgew nasigosigwá gá totumowát oninjewán ōnje, káween ota uhnumeatowásewán Mutche Manitōn giya ozáwáshoneá muzzinneeġ, giya shoneá, giya ozáwábeek, uhsineen, giya metigōn; uhnew wiábemuhgusinōn, nōdumomuhgusinōk giya bamosamuhgusinōk.

21 Ká anwanindizosewug onishewawinewán, giya ocheesuhkewinewán, giya obeshegwátizzewinewán, giya okemotewinewán.

## CHAPTER X.

NEWAWBOMAHDUSH minowá bazhek kitche mezhinowa gezhigōnk beōnje názhuhkeet, ánáqut uhbeuhgwit: onuhgwáwáshetegwánink iáne gezisōnk ezhenágooze oskezhigōnk ishкота suhkáágunink ezhenágwutime ozittun.

2 Mazaniegánsdush otuhkonán oninjeeng bákisininne; ogitchezit kitche gumink otátōn, onumunjezítidush ákeeng,

3 Aneġōkdush ázhequa mishebezhe wiáonojin inwa: opedush wiázhequat neezhwáswa uhnemekeen ōnje nōndágoozewun.

4 Ope neezhwáswa uhnemikeen mazatágoozinit omuzzetágoozewinink newe ozhebe-eganábus; nenōndándush gegetowin gezhigōnk ōnje guhnonigoyán, uhgokewusun ono iuheen omo neezhwáswa uhnemikeeg aketowát, kago ozhebeunkan.

5 Mezhinowadush wiábomuk nebowwit kitche gumeeng giya ákeeng gezhigōnk ōnje ōmbinekane,

6 Onánápgeezhwanun uhnew giágega bemátizzinidjin omushkáwitōt odikittowin, ween gezhik gá ozhetōt, iuheen giya ayágin, giya áke iuheen giya ayágin, giya kitche gumme giya iuheen ayágin, káween klábe beowin tuhtuhgoosinōn.

7 Onodush gezhigutōn ako neezhwáshewát mezhinowa ope gágetōt, ope máje nōndágomutcheġat, Kitche Manito ogiátōn iuheen tá gezhicheġatáwun gá ezhe weendumowát otoskeneggamun mamándáwizzidjin.

8 Gegetowindush n'wándumán gezhigōnk ōnje, guhnonigoyán minowá, ekettodush, májan owwe otápenun eu mazaniegáns eu biákisink mezhinowa oninjeeng nábowwit kitche gumeeng giya ákeeng.

9 Neendezhánundush 'ow mezhinowa neendenádush, mezhshin eu mazaniegáns, neendigdush, otápenun kokkinná méjin, kemissut guttuh ōnje wesuhgun ketoninkdush ween ámo seenzebáqutōnk guhtuh ezhewishkobun.

10 Neendotápenándush mazaniegáns mezhinowa oninjeeng, kokkinnádush nemejin; ámo seenzebáqutōnk ezhewishkobun neendonink; pichenunkigo gá mejeán nemissut wesuhgun.

11 Neendigdush, keġuh tebájin minowá anosumewát kitche

nebená anishanábá, papuhkán aezheweenzójig, papuhkán aeenwájig giya ogemág.

## CHAPTER XI.

UHSAHGUNUSK nemenigo suhkáoonink ezhenágwut: mezhinowadush nebowwe, ekettónk, pusegween, tebáun, Kitche Manito otuhnumeawegumik, giya sáságewitcheGUN ukko 'zhut-ag, giya uhgew anumeájig emá beendík.

2 Ketegánansdush eu áqutcheiue uhnumeawegumigónk kago ween tebáunkan; miátawizzidjig-menáwug, oguh tuhkokátánáwá Kitche Manito ototanuH nemetunnuh ussheneezh tússo gezis.

3 Neenguh mená mushkáwizzewin neezh uhgew newátoko widjig guhtuh tepájemowug metoswák ussheneezhwák usshe ningótwáswa metunnuh tuswa: gezhigutón, mutche bebuhgewyán neginóshun che uhgwewát.

4 Me uhgew neezh olive-metigóg, neezh wásákoninjegunáti-gón anosumeet Kitche Manito ákeeng batuhkisininegin.

5 Kishpin oweuh aninne we mutchetotowát, ishkota otone-wáng ónje ságitchebetane obanájeándush omiátáwizzemun: kishpindush oweuh aninne we mutchetotowát me o-o ga ezhe nesint.

6 Me uhgew mushkáwizzewin ayájig keche kepáquhumowát gezhigónk, ká tá kemewunzenón uhnew gezhegutón magwouh uhtepájemowát mushkáwizzewin giya otánáwá misqueen keche ezhenágwitowát nebeen, keche buhkitaumowát áke uhnóch tinnouh kago nebowin menikigo anandumowájin.

7 Opedush, gezhetáwát eu odikitowinewá, áwase bowónje ságáunk weembápeká wayaquiásinók oguhmegánán, oguh mámázheán, oguhnesán.

8 Weowwewándush mikunáng guhtuh átanewun kitche otanong eu ochichágónk Sodom giya Egypt atumink, emádush giya Kekitche Manitomenán gá tuzzhe suhsuhgáquón.

9 Uhgewdush anishanábá, aeenotawizzidjig papuhkán aeenwájig, papuhkán aezheweenzójig oguhwábomáwán nabonidjin nisso gezhik usshe ábetá, káween jebágumigónk tuh menásewug che átowát weowwemán.

10 Uhgewdush ákeeng andánuhkejig tuhbápenanemowug uhnew ónje tuh wekoondewug tuh náneendáittewug ga ezhe pápenanemowát; ónje uhgew neezh mámándáwizzidjig okotubgeáwábuneeen ukko ákeeng andánuhkenidjin.

11 Squáchdush nisso gezis usshe ábetá ochichágomá bemá-tizzewin Kitche Manito ónje onázekowán uhnew nebowwewug-dush ozitáwáng; kitche kotájewin opongeshinotágónáwá uhgew wiábundungig.

12 Onóndánáwá kitche gegetowin gezhigónk ónje enintwá uhgew, omá be-ezhág. Ishpeminkdush ezháwug ánáqutónk; omiátáwizzemewán owábomáwan.

13 Mego e-e tebiegun áke kitche nuhningishká, ániindush



e-e kitche otanuh pongesin, neezhwáswa tusso metoswák aninewug nesáwug : anindush sagizzewug, okitchetwáewáandush Kitche Manitón ween gezhigónk ayát.

14 Ahneka suhnágizzewin kuhbekosa; binná, akonisink suhnágizzewin bábega tuhkoshinomuhgut.

15 Ako neezhwáchwéwátdush mezhinowa onóndágwitón; kitche gegetowindush gezhigónk ónjemuhgut, ekettónk, ogemáwewinun omá ákeeng ween Kekitche Manitomenán giya Christ otebandánun, nóngum yeen guhtuh ogemákundum gáGINEEK.

16 Neezh tunnuh ushe newin okewanzeug námátábidjig onámátábewinink anosumeet Kitche Manito oskezhikowáng pongeshinóg, otuhnumeatowáwán Kitche Manitón,

17 Ekettowugdush, kemegwecheweininneme Kitche Manito kache Apetandágoozeyun, nóngum ayágin giya kiut ayágebun, giya pichenuk ga iyágin, ónje kege otápenumázoon kekitché mushkáwizzewin, kegeogemákundum.

18 Azheweenzojigdush nishkátizzewug, kenishkátizzewindush tuhkoshinomuhgut, nóngumdush ope nabojig che tebákonintwá opedush keche tebáumowutwá ketoskenegamug mamándáwizzidjig giya anumeájig uhgewardush gwatungig ketuhnozowin kokkinná, babewizzidjig, giya natáwigidjig, giya keche banájeutwá uhgew banájetojig áke.

19 Kitche Manito otuhnumeawegumik bákisin gezhigónk, otuhnumeawegumigónk wábunjegáta otossowin eu owáweendumágawin; wásomowinundush, giya inwawinun, ubnemikeen, giya nuhningshikág áke, giya kitche mikqmenánewun.

## CHAPTER XII.

KITCHE mámuhkátuhkumik nágwut gezhigónk; equa gezisón otuhgwinun tibeke kezisóndush anámiuhé ozittáng, ósh-tegwáninkdush wewoquán ussheneezh uhnungwug:

2 Magwouh unjeko, mowwe, magwouh owwe benenekat, owwe subgenazit, owwe negeáwusót.

3 Minowá bazhek mámuhkátandumowin nágwut gezhigónk; binná miskooze babámisat kitche kenabeek, neezhwáchwéwáwun ósh-tegwánun metáchwéwun otashkunun, neezhwáswadush wewoquánun ósh-tegwánink átanewun.

4 Ozowinkdush ako nissink uhnungwun, gezhigónk obemetibánán ákeengdush, otuhpuhgenán, kenabeekdush nebowwe anosumeet uhow equa wábenenekat owwe goonát uhbenochemu pichenukigo negenit.

5 Quewezansundush onegeán, ween wáogemákundowát kokkinná azheweenzonidjin pewábeko suhkáoon ónje: onejánisundush Kitche Manito ezhetowá, onámátábewinink.

6 Equadush buhgwuttuhkumigáng eninneshemo, Kitche Manito uhge ozhetágoot ga tuhnuhkeet, medush emá che bim-ushumáwát metoswák ussheneezhwák usshe úngótwáswemetunnuh tuswa gezhik.

7 Megátimdush gezhigónk; Michael giya omezínowáwun

omegánáwán genabeekón ; mutche genabeekduah, megázo máwowy omezhinowamun,

8 Ká máwázhe-ewase ; ká minowá ningooche mikkunzeen che iáwát gezhigónk.

9 Kitche kenabeekdush ságitchewabinegázo, uhow kakát keenabeek Mutche Manito anint giya Satan, ween wiazhemát ákeeng bemátizzinidjin ; áke-eng oppuhgitchegázo, omezhinowamundush geságitchewabenáwug máwowy.

10 Nenóndán anegók mutwa gegetóm gezhigónk, nóngum sháwándágoozewin takoshinomuligut, giya mushkáwizzewin Kekitche Manitomenán otogemáwewin giya Christ omushkáwizzewin : ween machetuzzhemát kekánissenánin neeswabinegázo ween machetuzzhemápun ukko gázheguhkin giya dabekuhkin, anosumeet Kitche Manito.

11 Buhkinumowádush Mánishtánishans omisqueem ónje, giya odikittowinewá ónje ; kádush oságitoseenáwán obemátizzewinewán nebowinink.

12 Eu ónje pápenanemók keenowá gezhigón, keenowá giya andánuhkeyag. Tuh suhnágizzewug ákeeng andánuhkejig, uhgew giya kitche gummeeng andánuhkejig ! Mutche Manito kebenázuhketágowá, kitche nishkátizze, ónje okekandán tuhquánik omushkáwizzewin.

13 Ope mutche genabeek wiábundunk ákeeng uzuhpubgitchegázo, omutchetotowán equawun ween gá benenekánát quewezansun.

14 Neezhdush kitche megizze oningwegunun mená uhow equa, buhwutuhkumigáng keche ezhesat tebinowa andánuhkeet anduzzhe ushumint, keche iát emá menik iá menik, ábétá menik, keche nuhgunnát mutche kenabeekón anomenit.

15 Mutche kenabeek oságituhandumowán uhnew equawun nebe, konemá tá wabábuhgo uzzenanemát.

16 Ahkedush onezhokomágoon uhow equa ; táwunnemuhgut uhgoondunk nebe, eu mutche genabeek siágituhandunk ótonink.

17 Mutche kenabeekdush onishkátizzetowán equawun, otowewemegánándush ánint onejánisinewun, uhgew kanowandungig Kitche Manito ogubgequawin, uhgew ayájig Jesus Christ odikítowinun.

## CHAPTER XIII.

NENEBOWDUSH nagowwikáng kitchegumeeng, newábo-  
wádush áwase uhmokeet kitchegumeeng, neezhwásawa óshte-  
wáne metáchwewun otashkunun ; metoswa wewoquánun atane-  
wun otashkunink óshtegwánun mutche gegetowin onozowin  
staneewun.

2 Ahwase ów wiábomug leopardink ezhenágooze, ozittun  
nuhkoozitáng ezhenágwutineewun otón ; mutche kenabeekdush  
omenán mushkáwizzewin, giya onámátábewin, giya kitche  
ogemáwewin.

3 Newábumowán bazhek óshtegwán, ápiche begoogátane goochetanebomuhgutinik, uhbmwágunewildush nojemomuhgutine; kokkinná ákeeng bamátizzidjig omámuhkátanemáwán uhnew áwaseun.

4 Otuhnumeatowáwán mutche kenabeekón ween mánát áwaseun mushkáwizzewin: eketónk, owwanan azhenágoozit wuhow áwase? owwanan ga kushketonipun che megánigoot?

5 Menádush otón keche tuzzhindunk kitche iuheen, giya mutche gegetowinun; mushkáwizzewin mená nemetunnuh usheneezh tusso kekenonowin, che bemátizzit.

6 Bákittonedush uhmutchetuzzhemát Kitche Manitón uh mutche tuzzhindumowát otonozowininne giya owegewámene, uhnew giya gezhigónk ayánidjin.

7 Menádush che megánát anumeánidjin, che buhkinowát-dush: mushkáwizzewindush mená, che mánázheát kokkinná azheweenzonidjin kokkinná uhnóch anwanidjin, kokkinná anishanábag.

8 Kokkinná ákeeng andánuhkejig keche uhnumeatógoot, uhgew otuhnozowinewán wazhebe-egátasininik Manistánishans obemátizze mazaniegunink, ween gá nesint wiazhkut wazhetóng áke.

9 Kishpin oweuh aninne watowwugát, máno tuh nóndum.

10 Ween azhe suhgábeginint owwákánewinink guhtuh owwákáne: ween uzzhowweshk wanje nisshewat, giya ween uzzhowweshk guhtuh nesá. Omá anumeájig obeowinewá, omushkáwandumowinewá.

11 Newábomá minowá bazhek áwase ákeeng ónje mokeet; neezhewun otashkunun mánishtánishansink ezhenágwutinne, mutche genabeekónkdush ezhe gegeto.

12 Kokkinná mushkáwizzewin otíán uhnew áwaseun nágá-netumágoojin ototowándush ákeeng, andánuhkenidjin che uhnumeatowánit uhnew netam áwaseun, óshtegwán gá bemwágunichegátanik nojemomuhgutinne.

13 Kitche mámuhkátuhkumik ieendotum ototán ishkota gezhigónk keche ónje pongesinik anosumewát aninnewug ákeeng.

14 Owyzahemán uhnew ákeeng andánuhkenidjin, ono totumowinun ónje wanje kushketót mushkáwizzewin uhnóch ieendotunk anosument áwaseun; uzzenintwá uhgew ákeeng andánuhkejig, ozheik muzzinene azhenágoozit áwase gá bemwágunieint uzzhowweshk ónje, anawakdush gebemátitizze.

15 Otíán mushkáwizzewin che menát bemátizzewin muzzineneen azhenágoozinit áwase muzzininne, áwase giyá tá gegeto keche ónje nesintwá uhgew ga uhnumeatowásigwá muzzinene áwaseun.

16 Ototowán kokkinná, kitche ián giya babewizzinidjin, wíánuhkenidjig giya owákánewinidjin, keche ozhebeóntwá okitchbeninjewáng gamá oguhtigowáng;

17 Ká oweuh aninne tá kishpinutázose, giya tá átáwase, me-atuh 'ow wazhebe-egázót, áwase otuhnozowin, giya menik otuhnozowinun.

18 Omá nebwákáwin iáne. Máno ween nasetotunk oguhgemán andussinit áwaseun : me eu andussit aninne ; eu andussit ningót-wás-wák usshe nishwás-wemetunnuh usshe ningót-wás-wa.

## CHAPTER XIV.

NEENDENAHBDUSH, binnádush, Mánishtánishans nebowe wudjewink Sion, ningót-wák usshe nemetunnuh usshe newin wájewegoojin, Osun otuhnozowinine ozhebe-egátane oguhtigowáng.

2 Nenóndándush gegetowin gezhigónk, nebewá nebeen matwawagin inwawin, kitche uhnemikeeg anawát inwa ; nenóndan mutwawag mutwawachegun :

3 Nuhgumowug óshke nuhgumowin anosumisink námátábe-win, anosumewát newin áwaseug, giya okewanzeug : ká oweuh aninne kushketose che kekandunk e-e nuhgumón, meatuh uhgew ningót-wák usshe nemetunnuh usshenewin andusso metoswákoozidjig, uhgew gá kishpinuninjig ákeeng.

4 Me uhgew banáschichegázosigwá equa ónje ; óshkenege-wug. Uhmewug uhgew n'wápenánájig Mánishtánishansun aezhánitigo : gá kishpinuhninjig magwa aninne, netam mánekánewidjig Kitche Manito giya Mánishtánishans ónje.

5 Ká kago kuhgianizzewin mikkunzeem otonewáng : ká ningótono ezhe mutchetotunzewug anosumisink Kitche Manito onámátábe-win.

6 Newábomá minowá bazhek mezhinowa pemissat nuhnuh-gezhik, uzziámowát gágega meenwájemowin che guhgekemintwá uhgew ákeeng andánuhkejig, kokkinnágo azheweenzojig, kokkinná uhnóch anishanábag,

7 Uzzhketót anegók, gosik Kitche Manito kitchetwáweik ; tebiegun otebákonegawin ochichesane ; uhnumeatowik ween gá ozhetót gezhik giya áke kitchegumme giya mokidjewun-nebegón nebeen.

8 Minowá bazhek mezhinowa nopenuhke, ekettónk, Babylon pongesin, pongesin, eu kitche otanuh, ónje ototowán kokkinná azheweenzonidjin che minequanit shomenábo. nishkátizzewin obisshegwátizzewin.

9 Akonisewát mezhinowag onopenánán, ekettónk anegók gegetónk ; kishpin oweuh aninne anumeatowát áwaseun, giya omuzzineneen otápenunk otozhebe-eguninne ogutegonink, giya oninjenink,

10 Oguh menequan shomenábo Kitche Manito onishkátizzewin gáseginumink kago uhtuhgonegátasinók minnequáche-gunink onishkátizzewinink ; guhtuh kuhgwátuhgeá ishkota wázawushkwukonag ónje anosumewát Kitche Manito omezhinowamun giya anosumet Mánishtánishans ;

11 Puhquanag okotuhgitowinewá Ómbishkáne gágineek : ká unwashem onosewug gázhegukin giya dabekukin uhgew anuzatowájig áwaseun giya otizzenágoozewin muzzineneen kokkinná watápenungig otozhebe-egun otuhnozowin.

12 Omá me uhnumeájig obeowinewá ; omá 'ne zhiáwát ka-nowandungig Kitché Manito oguhgequawinun giya Jesus omásh-káwandumowin.

13 Nenóndán gegetowin gezhigónk uhgubnonigoyán, ozhebe-egan, tubsháwandágoozewug nabojig Kitché Manitón weowwinink nógum ónje, kagat eketto Óchichágomá, ónje unwabewug otuhnokewinewáng otuhnokewinewádush onopenáni-gonáwá.

14 Neendenábdush, newábundándush, wábishke ánáqut, ánáqutóndush námátábe oweuh Aninne Oguisun me azhená-goozit, óshetgwánink ozáwá shoneá owewoquáh otíón, oninje-nink gánánig pushkooshegun otuhkonán.

15 Minowá bazhek mezhinowa kitché uhnumeawegumigónk beónje ságáum oguhnonán anegóok uhnew ánáqutónk námátá-binidjin, kinjetanun kepushgooshegun ; ochichesa shiegwouh che pushkooshegang kittégán ákeeng wábeta.

16 Weendush ánáqutónk námátábit oginjetánán opushkooshe-gun ákeeng ; ákedush pushkooshegáta.

17 Minowádush bazhek mezhinowa beságáum kitché uhnumeawegumik gezhigónk ayát giya ween gánánik pushkooshegun otuhkonán.

18 Minowá bazhek mezhinowa beságáum sáságewitchegun ukko uzshutag ween otuhnewishkán ishkota ; oguhnonán anegóok uhnew takonuminit gánánik pushkooshegun, otinnán, kinjetánun gánág kepushkooshegun, mowwunjetón waoqunzoóta-gin ákeeng showimenun ápiche uhetaun.

19 Mezhinowadush oginjetánán opushkooshegun ákeeng, omowwunjetón showimenagawunj ákeeng, obeenjwabenán Kitché Manito anduzzhe ozhetót shomenábo onishkátizzewinink.

20 Anduzzhe ozhetóng shomenábo shissegooshegáta áqutcheiue otanuh ; misquedush ságáumomuhgút anduzzhe ozhetóng shomenábo, bazhekokezheeg osuhgetónabitchegunewán, beukkobe neezhwák usshenezhtunná tusso tebiegun ope eshidjewun.

## CHAPTER XV.

MINOWAW bazhek kekinowáchichegawin newábundán gezhigónk, mámuhkátuhkumik, neezhwáswa mezhinowag squách neezhwáswa nebowinun otíanáwán ; uhgew ónje Kitché Manito onishkátizzewin mooshkena.

2 Newábundán kitchegume wásachegunábeek genigowwisink ishkotang : uhgewardush gá uhnewishkowájig áwaseun, giya otizzhenágoozewin, giya okekinowájebe-egázowin, giya andusshewát otuhnózinink, nebowewug kitchegume wásachegunábeekónk uhtuhkonunk Kitché Manito omulmutwachegun.

3 Mosesdush Kitché Manito otoskenegamun otuhgumóon onuhgumónáwá giya Mánishtánishans onuhgumón, ekettónk, Kitché apetandágwut mámuhkátuhkumik ketuhnokewinewán, Kitché Manito Kache Apetandágoozeyun ; quiuk tabwawis-

wun ketizzhewabizzewin, Keen wagemákundowutwá anumeájig.

4 Owwanan ga goosinók Kitche Manito, owwanan ga kitche-twáwitosig ? keen atuh kemennoizzhewabiz : kokkinná azhe-weenzojig tuh be-ezháwug keche uhnumeatouquá anosumeyun; ketebákonegawin gemizzbisshowwichégáta.

5 Náágutcdush ope enábeán binnádush, uhnumeawegumik mutche-egin ekettowin, gezhigónk bákindsin.

6 Neezhwáswa mezhinowag beságáumóg uhnumeawegumig-ónk neezhwáswa inápinawinun otianáwán, wiábishkánik bebuhgwián negin otuhgwináwá okákegunewángdush ozáwá wá shoneá ogitchepizzoonun ogitchepizzoonáwán.

7 Bazhekduš náwidjig áwaseug názhwáchejig mezhinowag omenán neezhwáswa ozáwá shoneá omotansun mooshkenanik Kitche Manito onishkátizzewin ween giágega bemátizzit.

8 Uhnmeawegumikduš mooshkena ábuhta Kitche Manito ogitchetwáwizzewinink giya omushkáwizzewinink, kádush oweuh aninne kushketose che peendegat uhnumeawegumigónk nánázh neezhwáswa inápinawinun neezhwáswa mezhinowag ónje uhgzhetawinewung.

## CHAPTER XVI.

NENONDAHN kitche gegetowin, kitche uhnumeawegumig-ónk uhgubnonintwá názhwáchejig mezhinowag májáeyek owwe segwabenumók ákeeng, ketomotansewan Kitche Manito onishkátizzewin.

2 Netam miáját owwe segwabenumk ákeeng otomotansim, ápiche kitche ákoozewin opongesinotágónáwá uhgew aninne-wug ayájig áwase okekinowáchebe-egázowin uhgewduš anum-eatungig otizzhenágoozewin.

3 Ahneka mezhinowadush osegwabenan otomotansim kitche-gumeeng, nabót aninne omisqueem ezhenágwutinne, kokkinná bamátizzidjig kitche-gumeeng nebowug.

4 Akonisewátdush mezhinowa osegwabenan otomotansim sebeeng, giya mokidjewun nebegón, kokkinná misqueeng ezhenágwutón.

5 Nenóndowá mezhinowa nebeeng eketót, quiuk ketizzhewabiz, Kitche Manito nógum ayáyun, gá iágebun, giya ga iyág, ónje me o-o azhe tebakonegayun.

6 Ogesegwabenanáwá anumeájig mamándawizzidjig omisqueemewá kemenágdush misque che minequawát, ónje enandágoozewug.

7 Nenóndowá minowá bazhek uhmutwa eketót, sáságewitchehun uzshuttanik eketónk, ezhewabut, Kitche Manito Kache Apetandágoozeyun, tabwawin quiuk izzhewabizzewin ketebákonegawin.

8 Ako newewát mezhinowa osegwabenan otomotansim gezisónk mushkáwizzewin mená che chágizwát aninnewun ish-kota ónje.

9 Aninnewgdush chágizzowug kache gezbetanik omutche-otánáwá Kitché Manito otuhnozowin, ween- anewishkunk ono nebowinun, kádush ánwánindizosewug keche kitchetwáwá-pun.

10 Ako nánunewátdush mezhinowa osgenán otomotansim á-wase onámátáhwéwinink, otogemáwewindush kokkinná kushkedibikutinne; otuhtukundánáwán otanuhnewewán azhe wesuh-gandumewát,

11 Omutche enáwán Kitché Manitón gezhigónk owesuhgandumowinewán ónje, otákoowewinewádush, kádush ánwánindizosewug otizzhewabizzewinewán.

12 Ako ningótwázhewátdush mezhinowa osegínán otomotansim e-e kitché sebeeng Euphrates kokkinnáduš nebe iskutta, e-e mikun ogemág wábuonók keche onuhmowát.

13 N-wábornágdush niswa wánizzidjig ochichágomág omuhkukkeeng ezhenagoozewug beagáumóg mutche kenabeek ot-onink beónje ságnámóg giya áwase otonink, giya gagenowishkid mamándáwizzit otonink.

14 Mutche Manitóg ochichágomág áwewug, muhmándá ieen-dotumóg kokkinná anegoquág áke ogemág otizzhánáwán owwe mowónjeawát eu kache apetandágwut gezhigut owwe megázowát Kitché Manito Kache Apetandágoozit omegázowinink.

15 Binná, tebishko gamotishkid neendizze takoshin. Tuhshá-wandágooze ween akowábit, kunwandunk agwidjin peengwoshshágít keche bemosasig che wábundumowint otágutchewin.

16 Omowónjeándush emá Hebrew inawawin Armageddon ezhenekátumink.

17 Ako nezhwáchwéwátdush mezhinowa osegínán otomotansim nuhnuggezhik, kitché gegetowin beónzittágoof kitché uh-numeawegumigónk gezhigónk giya námátáhwéwinink ónje, ekettónk, gezhétáwinewun.

18 Gegetowinun uhnemikewun wásumowinun kitché nuhnishká áke weká azhewabusinók aninnewug áko tuhnukewát ákeeng azhe kitché nuhnishkákg áke.

19 Kitché otanuh niswayug ezhe nuhnishkoká otanowun andánuhkejjig pongesinóg, kitché Babylon mikwanjegáta anosum-eet Kitché Manito che menint shomenábo, okitchenishkátizze-win minnequáchehunink.

20 Kokkinná neissun ozhemomuhgutón giya wudjewun, ká mikegátasinón.

21 Kitché mikwumenánewun gezhigónk ónje pongesin, pongesinotágowát aninnewug andusso menuhguk ningo tebábishkochehun uhpetinegutón, aninnewugdush omutchetuzzhemáwán Kitché Manitón ónje e-e mikqumenánewun nebowin ónje kitché apetandágwut.

## CHAPTER XVII.

BAZHEK názhwáchejjig mezhinowag omotansun ayájig be-ezhá uhbegubguhnozhít, neendigdush, omá be-ezhán; kegub

wábundi-in azhe tebákonint kache bisshegwátirzit equa námátábit nebewá nebeen ;

2 Ween uhow bashegwácheigoot ogemán ákeeng, ákeeng andánuhkejig kewushquabunáwug shomenábo eu obisshewá-tizzewin.

3 Medush ochichágománg buhgwuttuhkumigáng azhe ezhe nizzhit, newábomádush equa uhnámátábit ubzhuhpubit misko áwaseun, aneginitigo mizzewa mutche onozowinun ozhebe-egátanewun, neezhwácheninewun óshtegwánun metáchwewun-dush otashkunun.

4 Uhowdush equa manitowagin, giya misquagin, agwidjin, ozáwá shoneán matindungin, giya miskáziswábeekón giya megissun, ozáwá shoneá minequáchehun takonunk oninjeeng mooskena mutcheizzhewabizzewin weenizzewin obisshewá-tizzewin.

5 Nowweguttik onozowin ozhebe-egátane, KIAHTUK, KITCHE BABYLON, BASHEGWAWTIZZIDJIG EQUAWUG OGEWA WN, OMUTCHEIZZHEWABIZZEWINEWAW AHKEENG.

6 Newábomá 'ow equa kewushquabeet anumeájig omisque-mewá ónje, giya ubgew Jesus Christ otuhnumeawin wanje nuhinjinjg omisque-mewá : opedush wiábomug neen kitche mámuh-kátandum.

7 Mezhinowadush neendig, wagonan wanje mámuhkátandumun? keguh weendumón 'ow equa kiátójin, áwaseundush bamewinegoojin, názhwáchininik óshtegwánun matáchinin otashkunun.

8 Ahwase wiábomut ge áwe, káweendush áwisse, guhtuh bemoke eu weembápekáng eu waquíásinók, nisshegunatizzewinink guhtuh ezhá : uhgewdush ákeeng andánuhkejig tuh mámuhkátandumóg, (uhgew otuhnozowinewán wazhebe-egátasinók bemátizze mazaniegunink chebwá ozhichegátag áke,) ope wiábomáwát uhnew áwase, wiáwepun káweendush iá, kiábedush áwe.

9 Omá me onágtutuhwandumowin ween nebwákáwin ayát. Neezhwáswa óshtegwánun me neezhwáswa wudjewin emá equa uhnámátábit.

10 Neezhwáchwewug ogemág, nánun ge banátizzewug, bazhek iá, minowádush bazhek ká muhshe takoshinze ; ope tuh-koshink wanebeekigo guttuh iá.

11 Ahwase wiáwepun, kádush áwisse, ween me e-e neezhwáchwéwát, ween me bazhek názhwáchejig, nisshegunnátizzewininkdush ezhá.

12 Metoswa ashkunug wiábomutwá me metoswa ogemán, ká muhshe oweuh ogemáwewin otiáseen, otiánáwádush mush-káwizzewin mámowy áwaseun bazhek tebiegun tebishko ogemág azhe iámowát.

13 Uhgew bazhek wuninne otenandumowinewá, áwaseundush oguh menáwá omushkáwizzewine.

14 Me uhgew ga megánájig Mánishtánishansun, Mánishtá-



nishansundush oguh uhnewishkagowán; Ònje ween Okítche Manitokundowán Manitón, giya Ootogemákundowán Ogemán: uhnew wájewegoojin nundomáwug onuhgimáwug nebwákáwug.

15 Neendigdush nebeen wiábundumunin, bashegwátizzit equa uhnámátabit, me anishanábag kítche nebená uhnóch azhe-weenzójjig, uhnóch anwájig.

16 Metowadush ashkunug, wiábomutwá áwase gagiashkowájig me uhgew ga sheenganemájig bashegwátizzenidjin, oguh nishewuhnájeán oguh peengwoshhágitón, oguh mejináwá oweyásine oguh chágizzewáwán ishkotang.

17 Kítche Manito ogeuttowán otainink che totuminit anandunk, che enandumowát che menáwát áwaseun otogemáwewinewá, nánázh Kítche Manito odikittowin che tabwawinewunk.

18 Equadush 'ow wiábomut me e-e kítche otanuh wagemákundowát ogemán ákeeng.

#### CHAPTER XVIII.

GAH eeshquá izzhewabuk ono iuheen newábomá minowá bazhek mezhinowa gezhigónk Ònje be názhuhkeet, kítche mushkázizzewin uzzhiát, ákedush wásayá ogitchetwáwizzewin Ònje.

2 Anegók azhequa, eketto, Babylon kache apetandágwuk, banátut, banátut, Mutche Manito ótuhnokenotánáwá, owázhe-wán kokkinná wánizzidjig ochichágomág, otokokobenágune-wá kokkinná wánizzidjig benasheug.

3 Oje kokkinná azheweczhojjig ogeminequanáwá shomenábo obisheshegwátizzewin onishkátizzewin, ogemág ákeeng ogewejebisshegwátizzemigón, átáwaweninnewug ákeeng ashkum wánuttizzewug, ween owánuttizzewin Ònje.

4 Nenóndan minowá bazhek gegetowin gezhigónk Ònje, ekettónk, beságáumók neenduhnishanábametók, kago otápenumowá kago omutche izzhewabizzewinun keche otissigosewag onisshewawir.un.

5 Omutcheizzhewabizzewinun gezhigónk tuhgoshinomuhtinowun, Kítche Manito okunwandumágón omutcheizzhewabizzewinun.

6 Tebáumowik tebishko azhe tebáumonág, neezhink tebáumowwik otenuhnokewinun Ònje, minnequáchegun gá mooshkenatót neezhink mooshkenuttowik.

7 Menik gá ezhe kitchetwáweittezoot, ápiche owánutizzit, menik kotuhgitowin kushkandumowin menik; Ònje eketto otainink, ogemáqua neendenub, káween. neshegáwisse, káween kago kushkandumowin neenguh wábunduhzeen.

8 Eu Ònje, ogotuhgitowinun oguh otissigonun ningótink gezhiguk, nebowin, mowwewin, buhkutawin, tuhahágákizzo ishkotang: Ònje Kítche Manito ween tabákonát mushkázizze.

9 Giya ogemág ákeeng gá weje bisshegwátizzemájig gá menno wejetuhkewamájig oguh mowwemáwán, oguh netágetowáwán, ope wábundumowát puhquana e-e che chágizzót.

10 Wásá guhtuh Ònje gábowwewug Ònje ulgotumowát oko-

tuhgitowin, guhtuh ekettowug, tiá! tiá! e-e kitche otanuh Babylon, e-e kache apetandágwut otanuh! ningo tebiegun ketebákonigowin tuhkoshinomuhgut.

11 Ahtáwaweninnewug ákeeng tuh mowwewug che mowwemáwát; ká oweuh aninne gishpinutázose otátáwawin minowá :

12 Ahtáwawin ozáwá shoneá giya shoneá, giya muskáziswábeekón giya megissig, giya wanisseshink bebuhgewise-nigin, giya manitowagin, giya sanebá giya misquagin, giya thiyine metig, giya ubnóch kago otossowinun, kitche awase-webit, kokkinná giya otossowinun kache suhnáguk metig, giya ozáwá-beek, giya pewábeek, giya wábegun,

13 Giya wáskobung wuhnuhgak, giya manomágwukin, giya bemetan, giya weengwushkwussegun, giya shomenábo, giya bemeta, giya báság puhquazhegun, giya mamenewayág puhquazhegun, giya áwaseug, giya mánishtánisbug, giya bazhek-okazheeg, giya otábanug, giya owwákánug, giya aninnewun ochichágowán.

14 Menekánundush ono kechichág nandowandungin kebuhkawinegonun kokkinná iuheen manopogwukin wanisseshingin kepuhkawinegonun káween weká minowá keguh mikkunzenun.

15 Uhgew atáwajig ono iuheen wanje wánuttizzewájin, wásá tuh nebowwewug ónje gotánáwá ogotuhgitowin owesuhgandumowin,

16 Guhtuh ekettowug, tiá! tiá! e-e kitche otanuh wanisseshink wábishke bebuhgewayán negin agwuhniegátáq manitowaginón, ozáwá shoneá uhmuhdunk, giya muskáziswábeekón giya megisun!

17-Onje, ningo tebiegun o-o tinnouh kitche wánuttizzewin ápiche banátut. Kokkinná nábequán ogemág kokkinná nangótawánuhgizzidjig nábequánink kokkinná giya nápequán aninnewug, giya menik atáwawát kitche gumeeng, wásá ónje gábowewug.

18 Abzhequawugdush ope wiábundumowát puhquana uhchá-gizzót, ekettónk, wagonan otanuh azhenágwuk o-o azhenágwuk kitche otanuh!

19 Weáguseum otuhpuhgítónáwá óstegwánewáng, ázhequawug, uhmowwewát, iázhequawát, ekettónk, tiá! tiá! eu kitche otanuh, kokkinná uhgew wanápequánidjin kitche gumeeng ónje wánuttizzewug, owánuttizzewin ónje! ónje ningo tebieguna ge ápiche banáshichegázo.

20 Wéen gezhik ónje bápenanemón, giya keenowá manoiz-zhewabizzeyag anoninjig mamándáwizzidjig, Kitche Manito obuhshunzbawán keenowá ónje.

21 Kitche mezhinowadush ototápenán gitche ásin besebochegunábekónk ezhenágwutinno, obuhkobewabenán kitche gumeeng ekettónk, me o-o tebishko eu kitche otanuh Babylon ga ezhe binnewabinegátáq kitche mushkázizzewin ónje káweká minowá guhtuh mikunzeen.

22 Nóndágomutche gajig otinwawinewán, giya nagumojig.

giya pepegwinöndágomotojig, káween pápish kago tuh nōduhzeen keowwink, ká oweuh uhnokewinewug uhnōch kago uhnokewin ká minowá guhtuh mikunzeem keowwink ; besebochegunábeek káweká minowá tuh nōnduhzeem mutwawag keowwink.

23 Wásákoninjegun káweká minowá tuh wásákoonasenōn keowwink ; ween wáwit otinwawin, ween giya wanábamit otinwawin, káweká minowá tuh nōnduhzeem keowwink ; Ōnje ketátawawenineeg kache apetandágoozidjig aninnewug ákeeng Ōnje kecheesuhkewinewá kokkinná bamátizzidjig wanje wazheintwá.

24 Ween weowwink mikám mamándáwizzidjig omisqueme-wá, giya anumeájig, kokkinná giya nasinjig ákeeng.

### CHAPTER XIX.

GAH eeshquá izzhewabuk ono iuheen nenōndámun kítche nenebená gegetowinun nebená anishanábag, gezhigōnk, eketōnk, Alleluia : Sháwandágozewin, kitchetwáwizzewin, mushkáwizzewin, tabwandungin Kekítche Manitomenán :

2 Ōnje otebákonegawinun tabwawin quiuk izzbewabizzewin : Ōnje ogetebákonán kache bisshegwátizzinidjin, ween bagishkunuzheōt obisshegwátizzewin Ōnje, ge buhshunzhawá otoskenegamun omisquemene Ōnje.

3 Minowádush ekettowug, Alleluia. Opuhquanandush ōmbábuhtane gágineek.

4 Neezhtunnuh usshe newin okewanzeug giya newin áwaseug pongeshinōg uzluhnumeatowáwát Kítche Manitōn ween námátábit námátábewinink uzshékettowát, Amen ; Alleluia.

5 Gegetowin beōnzitágwut námátábewinink eketōnk, uhnumeatowik Kekítche Manitomenán kokkinná keenowá menik watoskenegameminág keenowádush menik gwasag uhbenoche-itōk giya kítche anishanábatōk.

6 Nenōndándush inwawin kítche nebená anishanábag ukko anawáwát tebishko inwawin nebená nebeen anwawag, tebishko kítche uhnemikewung ukko anwawag eketōnk, Alleluia ; Kítche Manito miámowy mushkáwizzit, ogemákundum.

7 Umbasino pápenanemotá, mojeganduntá, kitchetwáwanemátá ; Mánishtánishans owetegandewin tukkoshinomuhgut, owewun ázhia gegezhetá.

8 Gemenádush wiábishkegutinik wanisseshink buhbuhgiyán negin keche uhgwit keche benizzit che wábishkizzit ; wanisseshink bebugewiyán negin me, quiuk izzbewabizzewin anum-eájig.

9 Neendigdush, ozhebeun, sháwandágozewug uhgew nandominjig che bewesinewát Mánishtánishans wesinewinink.—Neendigdush, me ono quiuk tabwawinun Kítche Manito aketōt.

10 Ozitángdush neempongeshin uzluhnumeatowug. Neendigdush, tuhtebábin, kago e-e totunkan : neen keejuhnoketá-gawenine bazhek kekánisewá uhgew ayájig Jesua odikittowin ;

uhnumeatow Kitche Manito, Jesus odikittowin me eu Ochichá-gomá mamándáwizzewin.

11 Newábundán gezhik ubhákishkág, binnádush wábishke bazhekokazhe; weendush bamomigoot Nebwáká Tabwa ená, tebakonegawinink nundobunewin otozhetón quiuk izzhewabiz-zewinink.

12 Oskezhigón misququanág ishkota ezhenágwutinewun, óshtegwáninkdush nebewá wewoquánun átanewun uhnozowin ozhebe-egátane ká oweuh aninne okekanduhzeen, ween atuh:

13 Beenzikowágun gá geendábeginegátá misqueeng otuh-gwin; otuhnozowindush Kitche Manito Odikittowin ezheween-jegátane.

14 Menisinógdush gezhigónk ayájig onopenánawán ubbemo-migowát wábishke bazhekokazheen, wanisseshink wábishke bebuhgewiánegin agwewájin wábishkizzewug benizzewug.

15 Gánánik uzzhoweshk ónje ságitchebitané otinink che buhkittawát azhewęenzhonidjin, oguh ogemákundowán pewá-beek sukáoon ónje: otuhkokátán shomenábo anduzzhe ozhe-tóng Miámowy Mushkávizzit Kitche Manito onishkátizzewin.

16 Onozowin ozhebe-egátane okonásink giya obwámink, WAGEMAHKUNDOWAÚT OGEMAHN, MANITOKUN-DOWAÚT MANITON.

17 Newábomádush mezhinowa gezisonk nebowwit; anegók gegeto, otinnán, kokkinná benasewun gezhigónk babámisanid-jin, óndás, bemowónjeittig che mejeyag Kitche Manito owe-sinewin:

18 Keguh mejinává ogemág oweyásewá, giya menissenó ogemág oweyásewá giya kache apetandágoozidjig aninnewug oweyásewá, giya bazhekokazheeg oweyásewá giya bamomi-goojig oweyásewá, giya kokkinná aninnewug oweyásewá wiá-nuhkejig giya awakánewidjig uhbenocheug giya kitche anishanábag.

19 Newábomádush áwase, ogemág e-e giya ákeeng giya omenisinomewán mowónjeittewug owwe megánawát uhnew bamomigoot bazhekokazheeng, giya omenisenomene.

20 Ahwasedush tuhkonán mámowy gagenowishkinidjin ma-mándáwizzit gá muhmámándátotuminit anosuminit, uhnew gá wiazhemájin uhgew áwaseun wazhebe-egázonidjin uhgew a-numeátowájig omuzzinnemun, uhgew nayazh ishkota kitche-gumeeng gá ápuhgeninjig eu chiágetag ozáwásqukanag ónje.

21 Ahnintdush uhnew bamomigonidjin otuzzhoweshkone onisigónává eu siágitchebitanig otinink: kokkinná benasewug tabesinewug oweyásewá: kokkinnádush benaseug tabesinewug oweyásewá ónje.

## CHAPTER XX.

NEWAWBOMAHDUSH mezhinowa gezhigónk benázbuh-keet, tuhkonunk ábapekiegun ezhábapekámink wiaquiásinók kitche pewábeek otuhkobichegun otuhkonán óuinjeeng.

2 Otuhtonándush uhnew babámíssat mutche genabeek, 'ow okewanze genabeek, 'ow Mutche Manito giya Satan, otuhkobinán metoswák tusso kekenonowin.

3 Obeenjwabinán eu waquiásinók weembápeká uhkepáquowát, otuhkokewuswándush, che wiazhemásig anishanában minowá, nánázl metoswák tusso kekenonowin che kuhbasag; squáchedush tuh ábiegázo wanebeek.

4 Newábundánun námátábewinun newábomágdush uhgew námátábidjig, tebákonegawin menáwug; newábomemán ochiágowán uhgew gágishkegwaónjig Jesus odikittowin ónje, giya Kitche Manito odikitowin ónje, uhgew gá uhnumeatowásigook áwaseun giya otizzenágozewin, uhge otápenuhzikwá eu ozhebe-egun nowwiguttuhayánik giya oninjewáng; bemátizzewug owetobemáwát uzhogemákundumowát mámowý metoswák tusso kekenonowin.

5 Ahnintdush nabojjig ká minowá bemátizzissewug nánázl metoswák tusso kekenonowin uhguhbasag: me o-o netam ábejebáwin.

6 Sháwandágooze, mennoizzhewabizze ween ánint ayát netam ábejebáwin; áneka nebowin ká oguh ogemákundowáseen e-e tinnouh; siáságewinájig Kitche Manitón giya Christ gutuh áwewug tuh ogemákundumóg mámowý Jesus metoswák tusso kekenonowin.

7 Ope metoswák kekenonowinun kabasag, Satan tuh ábiegázo uzhowákánint,

8 Tuhmájádush che wiazhemát anishanában mizzewa ákeeng ayájig Gog giya Magog, che mowónjeintwá che megázowát: andusshewát nagow kitche gumeeng azhenuk me azhenowát.

9 Ezháwugdush uhmungutayánik áke ogewetáskánáwá anum-cájig okuhbashewinewá giya siágítóng otanuh: ishkota gezhigónk beónje názhuhkemuhgut uhgonigowát.

10 Mutche Manitodush wiazhemát, ishkota kitche gumeeng oppuhgítche gázo eu chiágetag ishkota wazáwushqukunag ónje áwase giya gagenowishke mamándáwizzit uzzhiáwát, tuh gubgwátuhgítodush kopagezhik kopadibbik giya gágineek.

11 Newábundán wábishkág kitche námátábewin, weendush 'ow námátábit, anosumeet óskezhigónk áke giya gezhik óshemomuhgut, ká ningooche mikegátasenón keche iáwát.

12 Newábomágdush gá nebojjig uhbenocheun giya kitche anishanábag, nebowwewát anosumeet Kitche Manito mazaniegunundush, bákinsinón minowádush bazhek mazaniegun bemátizzewin, nabojjig tebákonáwug uhnew wazhebe-egátagin mazaniegunink ónje, gá ieenuhnokewátigo.

13 Kitche gumedush omegewanun uhnew nabonidjin ayánidjin emá ayánidjin andusshewátdušl tebákonáwug gá ienuhnokewátigo.

14 Nebowin giya mutche ishkota ishkota kitche gumeeng oppuhgítche gáta. Me o-o áneka nebowin.

15 Menik makowásewintwá che ozhebe-egázowát bemátizze mazaniegunink, ishkota kitche gumeeng oppuhgínáwug.

## CHAPTER XXI.

NEAWBUNDAHNDUSH ōshke gezhik, giya ōshke áke, netam gezhik netam giya áke májámuhgut, ká kago minowá kitchegume tuhgosinōn.

2 Giya neen John newábundán manozzhewabuk kitche ōt-  
nuh ōshke Jerusalem, gezhigōnk Kitche Manito uzzihiát bená-  
zhuhkemuhguk ulge gezhiomuhguk tebishko oweuh wá oná-  
bamidjin.

3 Nenōndán kitche gegetowin gezhigōnk ōnziťágwut eket-  
tōnk binná Kitche Manito omutche-eginōm magwa aninne iá-  
muhgut, oguh wejtuhekewamán uhnew, ween oguh otuhnish-  
anábamenun Kitche Manito tebinowa ween oguh wejewán oguh  
Omanitomenáwán.

4 Kitche Manito oguh gásezebeengwanán kokkinná ozebeen-  
goone oskezhikonink; ká minowá nebowin tuh tuhgosinōn  
giya kushkandumowin giya mowwewin, ká minowá wesuhgan-  
dumowin tuh tuhgosinōn: gata iuheen májámuhgutōn.

5 Weendush námátábit námátábewinink eketto, binná, kok-  
kinná iuheen neendōshke nágwitonun, ozhebeun neendigdush,  
ōno ekettowinun me quiuk tabwawinun nebwákáwinun.

6 Neendigdush, gezhetáwinewun, neen Alpha giya Omega,  
wiazhkut miájetáng, giya ishquátáng: neenguh mená 'uhow  
giashkuhnábágwat unishá uhmokidjewung nebe bemátizzewin.

7 Ween anewishkuak oguh tebandán kokkinná kago; Oma-  
nitomun neenguh 'ow, weenguh oguisenundush.

8 Uhgew gwatáchishakidjig, giya tiabwatunzigōg mache iz-  
zhewabizzidjig nashewashkidjig, giya bashewátizzidjig, giya  
chásuhkejig muzzineneen anumeatowájig kokkinná kageno-  
wishkidjig, ántint oguhtiyánáwá e-e gitchegume e-e chiágetag  
wazháwushqukunag ōnje, me o-o áneka nebowin.

9 Neenbenázekágdush bazhek mezhinowa názhwáchejig  
omotansun ayájig mooshkenagia názhwáchingin nebowinun  
neembe guhguhōnik, neendig, be-ezhán o-o omá keguh wá-  
bundi-in wanábamit Mánishtánishans wewun.

10 Nemojenikdush ochichágománg ashpág wudjew neende-  
zhewinik newábundi-ik kitche otanuh manozzhewabuk Jeru-  
salem gezhigōnk Kitche Manito uzzihiát beōnje názhuhke-  
muhguk.

11 Kitche Manito ogitchetwáwizzewia uzzihiág, owásayáze-  
win ápiche sunáguk muskáziswábeek me azhenágwuk, tebish-  
ko jasper uhsineeng, miskáziswábekōnk azhenágwuk.

12 Uhsinne wákiesunekáta kitche apetandágwut kitche ish-  
pá, ussheneezh metoswa tusinōn squándamun uhnew ishquán-  
damun ussheneezh metoswa mezhinowag iáwug, onozowinun  
ozhebe-egátanewun weowwewáng, uh me onó onozowinun ashe-  
neezhawánuhgizzidjig Israel onejánisun otuhnnozowinwán.

13 Wábunōnk enuhkuhkayá nisenōn squándamun; kewatin-  
ōnk enuhkuhkayá giya nisenōn squándamun; sháwunōnk enuh-

kukkyá giya nisenõn squándamun; apungishkemök egiya enuhkukkyá nisenõn squándamun.

14 Owwákiegunekátá e-e otanuh metoswa usheneezh tus-sink uhsinekáta anámiuhe emádush uhnew me uhnozowinan usheneezhidjig Mánistánishans anonájin.

15 Weendush gaguhnozhit ozáwá shoneá suhkáoon otán owwe tebanuk otanuh, sqándamun giya owákiegunewung.

16 Newink ezhe usshowayá, eu otanuh, mego aquág giya anegök otayág, otebáán e-e otanuh e-e suhkáoon metoswa usheneezh tusso metoswák tuswa tebiegánsun aquág giya anegokotayág, giya anishpág, mego tebishko.

17 Otebáán e-e owwákiegunewung, ningótwák usshe neme-tunná usshe newin tussotosquun tebishko aninne azhe tebiegat, me eu mezhinowa.

18 Eu wákiegun waje ozhichegátá jasper eu gá wákie-gunekang, bizzhisshik ozáwá shoneá eu otanuh, tebishkogo bá-nuk wásachegunábekónk azhenágwut.

19 Anámiuhe eu wákiegun e e otanuh muhmuzzenitche-gáta uhnõch azhenágwuk sanegukin uhsineen, netam eu gá ozhi-tõng jasper; wiánekasink, sapphire; akonissink, chalcedony; akonewink, emerald;

20 Ako nánunne, sardonyx; ako ningótwáchink, sardius; ako neezhwáchink, chrysolyte; ako niswáchink, beryl; ako shá-gutchink, topaz; ako metáchink chrysoprasus; ako usshe ba-zhekónk, jacinth; ako ussheneezhink, amethyst.

21 Usheneezh squándamun, ussheneezh megissug andusink squándamun babazhek megis íá, mikundush eu otanuh bizzhis-shik ozáwá shoneá tebishko bánuk wásachegunábeek azbená-gwuk.

22 Ká kago uhnumeawegumik newábanduhzeen keche íág, õnje ween Kitche Manito Kache Apetandágwut, giya Mánish-tánishans me uhnumeawegumigowunk.

23 Otanuh káween onundowanemáseen gezisõn, giya tibbiké gezisõn, che ságáseganit, õnje Kitche Manito ogitchetwáwiz-zewin owásashkán, Mánishtánishans me wíásashkunk.

24 Azheweenzhøjig uhgew bamájeinjig owásayázewinink, guttuh bamosawug ogemág ákeeng ogitchetwáwizzewinewá otuhpetandágoozenun obeendegutónáwá.

25 Squandamewung, káweká tuh kepáquiegátasinõn, gázhe-gukin káweká emá tuh tibikusinõn.

26 Oguh beendegutónáwá azheweenzhøjig okitchetwáwizze-winewá otuhpetandágoozewinewá emá.

27 Káween pápish kágó tuh peendegamuhgusinõn ga õnje wenuk giya kago mutcheizzhewabizzewin giya kago kuhge-nowishkewin: uhgew atuh wazhebe-egázøjig Mánishtánishans omazaniegune bemátizzewinink.

## CHAPTER XXII.

NEWAWBUNDI-İK bánuk sebe bemátizzewin nebe miská-ziswábekónk ezhe benut Kitche Manito onámátábewinink uhbe ónje ságichidjewung, giya Mánishtánishans.

2 Nowwiuhedush uhmikkunáwung giya iaetowwuhgámewung sebe metig bemátizzewin metoswa ussheneezhwawán papuhkán azhenágwuk menewit wanje netáwewing menewe andusso geziswuhguk, wauhnebeeshewit 'ow metig me e-e n'wájemoigowát uhnóch azheweenzojig.

3 Ká kago nuhnibekindewin minowá tuh tuhgoosinón, Kitche Manito giya Mánishtánishans giya onámátábewin guttuh iá beenjeiube e-e otanuh otuhnoketágaweninemun oguh tuhuhketágón.

4 Oguh wábomáwán óskezhigone otuhnnozowin ogutigowáng guttuh iáne.

5 Káween gutuh debikusinón emá, káweká wásákoninjeun onundowanduhzeenáwá, ká giya wásayá gezis ónje, ónje Kitche Maniton omenigónán wásayá, gágineek guttuh ogemá kundumóg.

6 Neendigdush ono eketowinun me nebwákáwin quiuk tabwawin: Kitche Manito manobemátizzidjig Omanitomewán otuhnónán omezhinowamun che owwe wábunduhát otoskenegamun iubeen ónjittá wiebuh tuh gezhetáwinewunón.

7 Binná, bábega neenduhkoshin; tuhsháwandágooze ween kanowandunk tebjemowin o-o mazaniegun.

8 Neen John newábundánun, ono iubeen giya nenóndánun, n'wándumánin giya uhwábundumán neempongesin ozitáng uzhuhnumeatowug mezhinowa wiábundi-it ono iubeen.

9 Neendigdush tuhtebábin, kago e-e totunkan, neen keejuhnoketágawenine bazhek kekánissewá mamándáwizzidjig uhgew kanowandungig, aketomuhgut o-o mazaniegun; uhnumeatow Kitche Manito.

10 Neendigdush kago uhgokéwusunkan tebjemowinun o-o mazaniegun, bazhew tuhgoo keche izzhewabuk.

11 Ween mache izzhewabizzit máno tuh mutcheizzhewabizze kiábe, ween wánizzit máno guttuh wenizze kiábe, ween quiuk azhewabizzit máno go tuh quiuk izzhewabizze kiábe ween giya manozzhewabizzit máno go tuh mennoizzhewabizze.

12 Binná, bábega neenduhkoshin neendebámágawin newejewegón che menugwá kokkinná aninnewug otuhnokewinewá bego ga izzhewabutínik.

13 Neen Alpha, giya Omega, wiazhkut miájétáng giya ashquátáng netam giya squách.

14 Tuhsháwandágoozewug weenowá andotungig azhe guhgequat, konemá quiuk tuh enandágoozewug che ezháwát metigón gágega bemátizzewin, keche peendegawát ishquándamun e-e otanuh

15 Onje áqutchink anemóg iáwug giya chásubkejig giya ba-



shewátizzidjig kokkinná giya uhgew manwandungig gubegnowishkwát.

16 Neen Jesus neengeuhnónán nemezhinowan che weendumók ono iuheen uhnumeawinink ; neen uzhojebekáwit David, neen David oguisun, neen wásayá giya wában uhnung.

17 Ochichágomá giya áwazhit ekttowug óndás oweuh nándunk óndás máno guhtuh eketto, oweuh ge enandunk guttuh be-ezhá che otápenunk bemátizzewine nebe unishá.

18 Kokkinná aninnewug neendenág menik nándumwát uh-  
tebátóumink o-o mazaniegun kishpin oweuh aninne owushema kago áttót ono iuheen Kitché Manito oguh átágá nebowinun wazhebe-egátagin o-o mazaniegunink.

19 Kishpin giya oweuh aninne otápenunk ántint ekttowisun o-o tepájemowin o-o mazaniegun Kitché Manito oguh otápenumowán obemátizzewininne mazaniegunne bemátizzewinink atanik, oguh otápenán emá e-e manozzhewabuk otamuh, giya oguh otápenumowán otuhnozowininne ono iuheen wazhebe-egátagin o-o mazaniegunink.

20 Ween aketót ono iuheen eketto, kagat onjittá bábege neenduhkoshin ; Amen. Me tebisbko be-ezhe tuhkoshinin Kitché Manito Jesus.

21 Kekitché Manitomenán osbáwanjegawin keguh wejewe-gónáwá kokkinná. Ameen.

## METAHCHINK GUHGEQUAWINUN.

### I.

NEEN Kekitche Manitomewá, gá be ságizzeinág ákeeng Egyptink owwákánegewewámink ; ká oweuh bakánizsit keguh Omanitomesecenáwá, neen atuh keguh Omanitomenáwá.

### II.

Ká kago keguh i-izzhetoseen kago aezhenágwuk gezhigónk, giya kago aezhenágwuk ákeeng, giya nebeeng anámuhkumik ; ká keguh shuhgushketowásewung, ká keguh uhnoketowásewung : neen Kitche Manito Kemanitomewá, neen giáwashkid Kitche Manito neembuhshunzhawáwág uhbenocheug ósewán omutcheizzhewabizzewininne newin ánekách bemátizzéwinun uhgew shánganemidjig, neen keshawátizzenotágowágdush metoswák uhgew siágeidjig kanowandungig neenguhgequawinun.

### III.

Káween keguh pápezhinduhzeenáwá Kitche Manito Kekitche Manitomewá otuhnozowin ; Kitche Manito oguh buhshunzhawán oweuh pápezhinekánegoot.

### IV.

Kunwandun unwabewinnegezhigut (me eu uhnumeagezhigut) quiuk che kunwandumun ; ningótwaswogwun keguh uhnoke kokkinná ketuhnokewin, neezhwáswogwundush, me Kitche Manito Kekitche Manitomun otunwabewin, eu gezhigut káween keguh uhnoke, keen, keguis giya, kedánis ketuhnoketágaweninne kebemetágunequan, ketáwase-emug giya miátáwizzit oweuh iát beenjeiuhe kewegewámink ; Onje ningótwaswogwun me Kitche Manito ge ozhetót gezhik giya áke kitchegumme kokkinná giya anduhgook ; názhwáswogwunigutinik ge unwa-bit, me wanje Kitche Manito sháwandunk unwabewinnegezhigut.

### V.

Kitchetwáwanim kós, keguh giya, kegezhigutomewán che guhgánwáwun ákeeng Kitche Manito Kekitche Manitóm gá menik.

### VI.

Kago nisshewakan.

### VII.

Kago bisshegwátizzekan.

### VIII.

Kago kemotekan.

## IX.

Kago we bátámakan kewejetuhkewamágun unishá.

## X.

Kago we otápenumowákan kewejetuhkewamágun, owege-  
wám, owewun, otuhnoketágaweninemun, obemetágunequamun,  
opezhekemun, obazhekokazhemun kokkinná, giya menik azhe  
debandunk kewejetuhkewamágun.



## NUHGUHMOWIN.

Ondáshán kitche Uchichág  
Betóndush kokkinná  
Ga ónje pápenandumáng .  
Neendainang betón.

Nósinán gágineek nuhdush  
Neenguh 'zhe pajewemin,  
Ozám pungee ságegoyun  
Che ságeunkdush keen?

Máno Ondáshsán nósinán  
Sháwanemeshináng  
Benesenuhmowweshináng  
Kekitche Kechichág.

Benázekowweshináng  
Sháwandágoozewin  
Neenkákegunináng átón  
Pápenandumowin.

18  
/









NOV 9 - 1931

LENOX LIBRARY



Bancroft Collection.  
Purchased in 1893.



